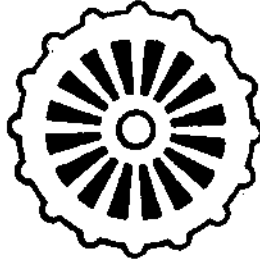

බුද්ධිජයනච්ඡිදිපිටකග්‍රන්ථමාලා: 13.

සුත්‍රානච්ඡිදිපිටකයෙහි

07 වන ග්‍රන්ථය

සංයුක්තනීතිය

ප්‍රථම භාගය

සගාථවගීය

ලබ්ධිකා බොධිමණ්ඩලයේ ආර්යචිත්තයෙන් ඡ්‍යුදිපිටක පරිවර්තන
කාරක සභාවේ

සංයුක්තනීතිය සංරච්ඡාධික මණ්ඩලය
විසින් කරණ ලද

සිංහල පරිවර්තනයෙන් යුක්ත සි

මු. ම. 2550

මු. ම. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 13

The Seventh Book in the
Suttanta-Pitaka

7

SAMYUTTANIKĀYA (I)

With the Sinhala translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board
of
The Tripitaka Translation Committee**

නමෝ තස්ස භගවතෝ සබ්බධම්මේසු අප්පටිභතඤාණචාරස්ස දසබලධරස්ස
චතුචේසාරජ්ජවිසාරදස්ස සබ්බසත්තූත්තමස්ස ධම්මීස්සරස්ස ධම්මරාජස්ස ධම්මස්සාමීස්ස
තථාගතස්ස සබ්බඤ්ඤානො සම්මාසම්බුද්ධස්ස !!!

භාග්‍යාවත් වූ සියලු ධර්මයන්හි නොපැකිලි ඥානචාර සහිත වූ දසබලධාරී වූ
චතුර්වේශාරදත්ච විශාරද වූ සියලු සත්වයන්ට උත්තම වූ ධර්මයට ඊශ්වර වූ ධර්මරාජ වූ
ධර්මස්චාමී වූ තථාගත වූ සර්වඥ වූ සම්මා සම්බුදුන්ට නමස්කාර කරමි !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද
මාගේ නමස්කාරය පිළිගනිත්වා !!!

බුද්ධජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා
පරිගණක ගත කර නොමිලයේ බෙදාහැරීමේ
මහා ධර්ම දානමය පුණ්‍යකර්මය

**“අපාරුතා තේසං අමකස්ස ද්වාරා
යේ සෝතචන්තෝ පමුඤ්චන්තු සද්ධං”**

**“කන් ඇත්තාහු සැදැහැ මුදත්වා
ඔවුන්ට අමා දොර විවෘත කරන ලදී”**

අප භාග්‍යාවත් අර්භත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ප්‍රථම අනුසාසනය මෙහි ලා සිහි
කිරීම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය පරිශීලනය කරන්නා වූ පින්වතුන්ගේ අභිවාද්ධිය පිණිස ම වන
බව අපගේ හැභීම ය.

සැම කල්හි ඥාන සම්ප්‍රයුක්ත ව ක්‍රියා කරන්නා වූ සියලු සම්මා සම්බුදුරජාණන්
වහන්සේලාගේ පලමු අනුශාසනය, බුද්ධ රත්නය කෙරෙහි ගෞරව කරන්නා වූ
බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සම්මා සම්බුදු බෝධිය අදහන්නා වූ කවර නම් පුද්ලයෙකු නො
සලකා හිඳිත් ද ? චතු වේශාරදත්ච සහිත වූ දශ බල සහිත වූ අනාවරණ ඥාන සහිත වූ
සච්ඤ වූ මහා කාරුණිකයන් වහන්සේ පවා නිවන අවබෝධ කර ගැනීම පිණිස
ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව ආරම්භ කරන පුද්ගලයා තුළ ‘සද්ධා’ නම් වූ ගුණය අත්‍යාවශ්‍ය ය
යන්න අවධාරනය කරන සේක.

මෙම ත්‍රිපිටක ශ්‍රී සද්ධර්මය සැක නොකළ යුතු ය. සැක කරමින් හදාරන ලෞකික ශිල්ප
ශාස්ත්‍ර පවා පරිපූර්ණ ව නො පිහිටන බව සිහි ඇතිව බැලීමෙන් තුවණ ඇත්තාහට දැක ගත
හැකි ය. පුරුෂයා ශ්‍රේෂ්ඨ බවට පමුතු වන්නා වූ සද්ධා ධනය සහිත ව (“සද්ධිධ චිත්තං
පුරිසස්ස සෙට්ඨං”) මෙම ධර්ම රත්නය පරිශීලනය කරන්නාහට සද්ධා අංගයෙන් ලැබිය
යුතු සියල්ල ලැබෙනු නො අනුමාන ය. එසේ ම සිහියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද
වීර්යයෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද සමාධියෙන් ලැබිය යුතු කොටස ද ප්‍රඥාවෙන් ලැබිය යුතු
කොටස ද ලැබෙන පරිදි සද්ධා, සති, වීර්ය, සමාධි සහ ප්‍රඥා යන පංච ධර්මයන් තමා තුළ
ඇති කර ගෙන මහත් වූ ගෞරවය සහිත ව ධර්මාවබෝධය පිණිස ම යොමු වූ දැඩි
අධිෂ්ඨානයෙන් මෙම ධර්ම පුස්තක පරිශීලනය කළ යුතු ය. අපගේ බුද්ධ ශාසනයෙහි

ධර්ම ශ්‍රවනයෙන් මග ඵල ලැබුවෝ ම අධික ය. විමුක්තිය ලබන්නා වූ ක්‍රම වේදයන් පහක් විස්තර කරන්නා වූ අංගුත්තර පංචක නිපාතයෙහි 'විමුක්තායතන' සූත්‍රයෙහි නිවන ලබන ක්‍රම වේද සතරක් ම ධම්ම දේශණාමය සහ ධම්ම සවනමය පුණ්‍ය කර්ම ඇසුරින් සිදුවන බව පැහැදිලි කර ඇත. පස්වැනි ක්‍රම වේදය භාවනාමය පුණ්‍ය කර්මය ප්‍රගුණ කිරීමෙන් සාර්ථක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

මහත් වූ ගෞරවාදරයෙන් මහා සුගතයන් වහන්සේගේ අනුශාසනය පිළිපදින්නා වූ අප්‍රමාදී ව ධම්මානුධම්ම ප්‍රතිපදාව වඩන්නා වූ සියලු සත්තට, ත්‍රෛකාලික වූ සියලු දුකින් මිදී ලබන්නා වූ අපර වූ අමර වූ අමා මහ නිවන අවබෝධ වීම පිණිස මෙම මහඟු පුණ්‍ය කර්මය උපනිශ්‍රය වේවා !

ආර්යයන් වහන්සේලා පහළවීමෙන් සිරිලක බැබළේවා !

බුද්ධ ශාසනය දියුණුවී විරස්ථිතික වේවා !

ලෝ සත්තට සෙත් වේවා !

"අමතං දදෝ ව සෝ භෝති, යෝ ධම්මමනුසාසති"

(යමෙක් ධර්මානුශාසනය කරන්නේ ද, හේ අමානය දෙන්නේ ය)

මෙම ධර්ම දානමය පුණ්‍ය කර්මය

මෝහ නිමිඨ විධිවංසනය කරන්නා වූ ලොවට උතුම් ආලෝකය වූ මහා කාරුණික වූ සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ සවිඥා ඥානයට ද මහා කරුණා ගුණයට ද පූජෝපහාරයක් ම වේවා !!!

කෙළලක්ෂයක් සක්වලයන්හි සියලු ආර්යයෝ ද සියලු සත්පුරුෂයෝ ද අපගේ පුණ්‍ය කර්මය අනුමෝදන් වෙත්වා !!!

ශාසනාභිවාද්ධිකාමී,

සමීන්ද රණසිංහ.

2009.06.28

සුභානන්දපිටකේ
සිංහුතනනිකායෝ
පඨමො භාගො
සගාථවගෙහා

සුත්‍රානන්දපිටකසෙහි
සිංහුතනනිකායී
ප්‍රථමභාගස
සගාථවගීය

**“තථාංගතප්පවෙදීතො, ගිකඛතථ ඛම්බවිනයො, විවඤ්චා, විතෙරච්චි
නො පටිච්ඡන්තො”-**

**“මහණෙනි, තථාංගතයන් වහන්සේ චූඤ්චි දෙයනා කරණ ලද
බමිස හා විනය විවිධාන වූයේ බබලයි. වෘත්තන් නො බබලයි.”**

(අභිඥානාරනිකාය, තිකනිපාහ - භරණසූචයා, 9 සුත්තය.)

පටුන

CONTENTS

	පිටුව
සංඝකාරක නිවේදනය	I
ත්‍රිපිටක පරිච්ඡේද සංඝකාරක මණ්ඩලය	II
උත්තරීතර සංඝකාරක මණ්ඩලය	II
සංඝතනනිකාය සංඝෝධක මණ්ඩලය	II
සංඥපනය	III
සමේකන නිරූපණය — ABBREVIATIONS	VII
පාළිකෝෂිය — PĀLI ALPHABET	VIII
සගාථවග්ග විෂයභූමි	IX-XVII
පෙළ හා පරිච්ඡේදය	2-429
ගාථාදිපාදනුකකමණිකා	430-440
සඤ්ඤනාමානුකකමණිකා	441-445
පදනුකකමණිකා	446-506

සංසකාරක නිවේදනය

ත්‍රිපිටකපාලියෙහි සුත්‍රාන්තපිටකයට අයත් සංයුත්තෙහියෙහි සභාච-
 චග්ගසාළිය සි.හලහානාවට පරිවර්තනය කරණු සඳහා ලංකා බෞද්ධ-
 මණ්ඩලය විසින් - දැනට විද්‍යෝග්‍ය විශ්වවිද්‍යාලයෙහි බුද්ධිධර්මාධ්‍යයනෙදීයෙහි
 විනේතූ වූ පණ්ඩිත පලන්තොරුවේ විමලධම්ම නායකසථවිරයන්
 වහන්සේ වෙත පවරණලදී. එහෙත් ඒ කායභීය නිමගම් නොවූ බැවින්
 ත්‍රිපිටකසම්වර්තනසංසකාරකසභාවේ සංයුත්තනිකාය සංසොධක මණ්ඩල-
 යට ඇතුළත් පණ්ඩිත භාෂණාධි ධම්මඥ නායකසථවිරයන්වහන්සේ,
 පණ්ඩිත චතුෂඥර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ, පණ්ඩිත ගලගම්
 සරණධකර සථවිරයන් වහන්සේ යන තෙතම විසින් ඒ කොටස පරිවර්තනය
 කොට පෙළක් සමග මාතෘචිත් ලියා මුද්‍රණයට සකස් කරණ ලදී.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන සංසකාරණය පිළිබඳ උභ්‍යන්තර මණ්ඩලය විසින්
 සමෘත වූ පරිදි පණ්ඩිත කෝදගොඩ ඤාණාලෝක නායක සථවිරයන්
 වහන්සේ විසින් මුද්‍රණාවස්ථාවෙහි සංශෝධිත වූ මේ ග්‍රන්ථය අපගේ
 සංවිධානයෙන් හා අවසාන සංසකාරණයෙන් මෙසේ මුද්‍රණයට පමුණුවන
 ලදී.

ධම්මානුච්ඡයෙහි නිපුණ වූ ආශ්‍රව්‍යොධිබුද්ධිප්‍රභා ඇති කෝදගොඩ
 ඤාණාලෝක ඥාණියන් වහන්සේ විසින් ත්‍රිපිටකපාලාගත පඤ්චභො-
 නිකායායය සංසකිප්‍තා කොට මෙයට ලියූ සංඥපතය ග්‍රන්ථගෞරවනිර්ණය-
 කරණු පිණිස පැවැත්වූ වේ මැයි. එහෙයින් ග්‍රන්ථනභවය පිළිබඳ අමුතු
 ප්‍රපඤ්චකථා මෙහි නොයෙදේ.

පරිවර්තක සථවිරවරුන් විසින් සමපාදිත ගාථාදීපාද-සංඥනාම - පදනු-
 ක්‍රමණිකා සහිත වූ මේ ග්‍රන්ථය පිළිබඳ මූලිකශොධාපත්‍ර බැලීමෙන් පණ්ඩිත
 ගලගම් ධම්මඥ සථවිරයන් වහන්සේ ද අතිරේක වශයෙන් සහාය වූහ.

සිංහල ජාතිය මුද්‍රණාලයෙහි අධිකාරී වූ සීමාසහිත යමදේහි
 ප්‍රවෘත්තිපත්‍ර සමාගමේ මහතුන්ගේ උත්සාහයෙන් නො බෝකලෙකින් මුද්‍රිත
 වූ සංයුත්තෙහි සභාචචග්ගය අවසන් කොට ඇති මේ ප්‍රථම භාගය බුද්ධ-
 ජයනතිත්‍රිපිටකසුඛමාලාවේ 13 වන ග්‍රන්ථය වශයෙන් ප්‍රසිද්ධියට පැමිණ වූ
 ලබ්‍හා ආණ්ඩුව හා එහි සාංසකාරක නිකායභීයගේ අධිකාරී මහතුන් ද,
 මෙහි පරිවර්තන - සංශෝධන - සංසකාරකකායභීයන්හි යෙදුනු මහතොරුන් ද
 ශාසනසංස්ථාපනාධිකාරණව හා ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ධම්මදනමය පුණ්‍යමහිමයට භාගි
 වන බව මෙහි ලා ප්‍රකාශ කරමිහ.

පරමාහාර වජීරඤ්ණ සථවිර,

ත්‍රිපිටකපරිවර්තන කාරක සභාවෙහි ද
 සංසකාරක මණ්ඩලයෙහි ද සමපාදක.

සැලකිය යුතුය : මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 17 හි ඇතුළත් කර ඇත. එම පටුනෙහි මාතෘකාවන් හා පිටු අංක අදාළ පිටු සමඟ සම්බන්ධ කර ඇත. මෙහි කියවීමට ඇති ප්‍රදේශයට වම් පසින් ඇති 'පිටු යොමුව' භාවිතා කිරීමෙන් නැවත පටුනට පැමිණීමට පුළුවන. වම් පසින් පාළි පිටුව ද දකුණු පසින් අදාළ සිංහල පිටුව ද කියවීම සඳහා VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS යන ක්‍රමය භාවිතා කරන්න.

Please note : The TABLE OF CONTENTS of this book is located in page no:17 and it is linked with associated pages in the book for your convenience. You can easily click on the page number or content description in the 'Table of Contents' and you will be directed to the relevant page. Bookmarks located to the left of reading area can be used to navigate back to 'Table of Contents' Page. If you would like to view Pali page on your left and the relevant Sinhala page on your right select the menu items as follows; VIEW menu PAGE DISPLAY option and select TWO-UP CONTINUOUS.

ත්‍රිපිටකපරිවර්තනසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. වැලිවිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සභාපති),
2. පරවාහාර වර්ජිතයන් නායක සථවිරයන් වහන්සේ (සමපාදක),
3. කෙසෙල්වතුගොඩ රතනජේෂ්ඨි නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
5. හාල්දඹුවන බමමරකඛිත සථවිරයන් වහන්සේ,
6. අම්බලම්ගොඩ බමමකුසල සථවිරයන් වහන්සේ,
7. කඩවැද්දුව සිරිනිවාස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
8. පලන්තොරුවේ විමලබමම නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
9. දෙහිගස්පේ පඤ්ඤසාර නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
10. වේරගොඩ අමරමෝලී නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
11. පරවාහාර පඤ්ඤනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
12. ගලගම සරණසිකර සථවිරයන් වහන්සේ,
13. හැගොඩ බමමිඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
14. කවුකුරුන්දේ දේවානන්ද නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
15. ලබුගම ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
16. කෝදගොඩ සද්දණ්ඩොක්ක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
17. අකුරුවිටියේ අමරවංස නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
18. මිරිස්සේ ගුණසිරි සථවිරයන් වහන්සේ,
19. කරගම්පිටිගොඩ සුමිත්තාර සථවිරයන් වහන්සේ,
20. වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
21. ඉඳුරුවේ උත්තරනන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
22. මිහිඟේ පඤ්ඤසීය මහානායක සථවිරයන් වහන්සේ,
23. කොස්ගොඩ බමමචංස සථවිරයන් වහන්සේ,
24. තලල්ලේ බමමානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,

උපානවිහරසංඝකාරකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත වැලිවිටියේ සෝරත නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. ආවායඪී පරවාහාර වර්ජිතයන් නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
3. බලන්ගොඩ ආනන්දමේත්‍රෙය මහා නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
4. පණ්ඩිත ලබුගම ලඛිකානන්ද සථවිරයන් වහන්සේ,
5. පණ්ඩිත කෝදගොඩ සද්දණ්ඩොක්ක නායක සථවිරයන් වහන්සේ,

සංඝභානනිකායසංඝෝධකමණ්ඩලය

1. පණ්ඩිත හැගොඩ බමමිඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ,
2. පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ සථවිරයන් වහන්සේ,
3. පණ්ඩිත ගලගම සරණසිකර සථවිරයන් වහන්සේ,

සංඥාපනිය

1. සංයුතනනියාය:

අප බුදුන් පන්සාලිස් අවුරුද්දක් දවස් සිට දහම් අමාවහරෙ වස්වමින් සුවිසි අසඹියයක් දෙවිමිනිසුන් අමාමහතිවන් දක්වා පිරිනිවිසද, මහාකාශ්‍යප මහරහතුන් ආදී සමන්සලාවකයෝ පන්සියක් දෙතොවහන්සේ දේශ - කාල - නිදන ආදී විසින් විසිරී සිටි ඒ ඒ දහම්මල් මල්වැලුන් සෙසින් සගන්මින් පලමු වන සඹිනීතිය කලහ.

ඒ සභායෙහි දී දීඝ - මජ්ඣිම - සංයුතන - අඹතුතනර - බුදුදක විසින් ආගම පනෙකින් සුත්තවලා බෙදා තැබූහ. එහි දීඝප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙනු ගත් 'දීඝාගම' නම් වෙයි. මධ්‍යම ප්‍රමාණ සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'මජ්ඣිමාගම' නම් වෙයි. උත්තරෝත්තරයෙහි එකකදුකාදී විසින් අඹත නැග ගත් සුත්‍රයන් මුළු කොට ගෙන ගෙනු ගත් 'අඹතුතනරාගම' නම් වෙයි.

මෙහි පමණින් කියන තනස පිණිසැ හැදගත් තෙල මානක්‍රියව නො බැසියැහෙන සුත්‍රයෝ සත්දහස් සත්සිය දෙසැට දෙනෙක් ඇත. ඒ සුත්‍රයෝ දීඝාගමයෙහි දු මජ්ඣිමාගමයෙහි දු අඹතුතනරාගමයෙහි දු නොබැස ගනිති. ඔවුන් එක්රැස් කොට ගෙනු ගත් සංයුතනාගම නම් වෙයි. එ ද, සභාඵවගහ යැ නිදනවගහ යැ බක්කවගහ යැ සලායතනවගහ යැ මහාවගහ යැ යි වගහ විසින් පසෙක් වෙයි. සභාඵවගහයෙහි එකොළොස් දෙනෙකැ, නිදනවගහයෙහි තවදෙනෙකැ, බක්කවගහයෙහි තෙළෙස් දෙනෙකැ, සලායතනවගහයෙහි තවදෙනෙකැ, මහාවගහයෙහි දෙළොස්-දෙනෙකැ යි, සංයුතනාගම සුපතස්දෙනෙක් වෙති. ඒ සංයුතනාගම සුපතස්-දෙනා ගොස් අනන්තරවහි විසින් දෙසිය අටවිසිදෙනෙක් වෙති. ඒ අනන්තර-වහියෝ දෙසිය අටවිසිදෙනා ගොස් සුත්‍ර විසින් සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනෙක් වෙති. ඒ සුත්‍රයෝ සත්දහස්සත්සියදෙසැටදෙනා ගොස් අක්කර විසින් ලක්කයෝ අටදෙනෙක් වෙති. බණවරෙක් නම් අකුරු අටදහසෙක් වේ නු යි මෙ හැම බණවර විසින් සියෙකි. මේ යැ සංයුතනාගම නම්.

“ආගමිකනනනි අනනපටපරසථාදයො ඵඤ්ඤානානි ආගමො”යි අපුළු ‘ගම’ බාහුයෙන් කරණසාධනයෙහි ලා නිරුකති කියත් මැ, ආතමාඵපරාථා-දිය තිලිත් ලබන් නු යි මෙහි ‘ආගම’ ශබ්දය අභිසිද්ධියෙහි කරණය හෙළි කරන්නේ යැ. බසකරණාදී සුත්‍රරූපය වැදගෙනැ සිවුතා දෙවතා සංයුතනාදී සංයුතනයන් යථොක්කාඵයෙහි කරණ වන බැවිනුදු, වච්චනයෙන් සංයුතන වන බැවිනුදු, දීඝාගමාදිය සෙසින් ‘සංයුතනාගම’ යනු අභිඵ-සංඥයෙකි.

“සංයුතනනියාය” ආදී විසින් එන ශාසනව්‍යවහාර පිණිසැ මහමහම ලියු ප්‍රකාශනව බලන්නේ යැ. තෙවලායෙහි වසරද, ගණපාමොක්, ආවායභි පරවාහාර වජිරකුණ හිමිපාණෝ ඒ ඒ සසුන් වහර ගෙනැ ඒ ප්‍රකාශන-යෙහි ලා මිසුරු ඇරැන් දක්වති. ඒ ප්‍රකාශනව පරවාද මඵතය කරන්නේ

මතු නොවෙයි. ත්‍රිපිටකයෙහි ශ්‍රී චරිත පිළිබඳ හැම පවත් ද විශද කරන්නේ ය. එයින් ලැබිය හෙන එළිය තිබිය දී තව තව කරුණු කියනු නිෂප්‍රයෝජන වෙයි. හඬ පිණිසා විසිතුරු අරුත් දනු කැමැතියන් ඒ ප්‍රකාශනව බලන්නේ ය.

2. විශිෂ්ටතා:

සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා කියනු කැමැතියනට බුද්ධිඝ්‍රාණාලාරින් වහන්සේගේ පදයෙදුම්හු උවදෙත් එලවති. ඔබ දීඝාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“දීඝස්ස දීඝසුත්තඛණිතස්ස නිපුණස්ස ආගමචරස්ස
බුද්ධිඝුබුද්ධිසංවණ්ණේතස්ස සද්ධිචභගුණස්ස”

යනු කියති.

මජ්ඣිමාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“මජ්ඣිමපමාණ සුත්තඛණිතස්ස ඉධ මජ්ඣිමාගම වරස්ස
බුද්ධිඝුබුද්ධි සංවණ්ණේතස්ස පරවාදමථතස්ස”

යනු කියති.

සංයුතතාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“සංයුතතාවග්ග පභිමණ්ණේතස්ස සංයුතත - ආගමචරස්ස
බුද්ධිඝුබුද්ධිසංවණ්ණේතස්ස සද්දණපහෙදජනතස්ස”

යනු කියති.

අභිභූතතරාගමයට අටුවා කරනුවෝ-

“ආකකදුකාදී පභිමණ්ණේතස්ස අභිභූතතරාගමචරස්ස
ධම්මකච්ඡාසුභවං විචිතතපච්ඡාණ ජනතස්ස”

යනු කියති.

මෙහි දී ප්‍රධානභගුණය ගෙන දීඝාගමයත්, පරවාදමථතය ගෙන මධ්‍යමාගමයත්, ඥානප්‍රභේද ජනනය ගෙන සංයුතතාගමයත්, ධම්මකච්ඡාසුභවං විචිත්‍ර ප්‍රතිභාජනනය ගෙන අභිභූතතරාගමයත් වච්ඡා කෙරෙහි.

එයින් සංයුතතාගමය ප්‍රභේදගතඥානසම්පත් උදකරනයෙ දක්වති. ලෝකික ලෝකොත්තරාචාර්යන් ඇසිරි කොට සිටුනා තත් පැන පිළිවිසුම් හා විභද්‍රම් තෙල ආගමයෙහි බෙහෙවින් එන හෙයින් ඥානප්‍රභේද දෙනසෙ යොනු කරනු අත්‍යවශ්‍යෙන් මැ සලක වෙයි. බුද්ධිඝ්‍රාණාලාරින් වහන්සේගේ ප්‍රභේදයෙහි පාචවය විමසන්නට සිතූ මහවෙහෙර අභිවැසි තෙවලාචාර මහ-තෙරහු දු සංයුත්සලියෙන් ගත් ගයක් දී ඕබගේ පැනවෙසෙස් විමසූහ. තෙවලාමැදුරෙහි නො නිවෙන පහත් වන විශුද්ධිමාණීය ඒ දුන් ගයෙහි එලය වෙයි. මහාසම්බ්‍රහ්මාදී සප්තදශනිකායවංසින් හා හෙමවතාදී තවනිකාය-වංසින්ගේ ප්‍රවාදප්‍රකාර වලභමින් මහවෙහෙරට රකවල ගත් බලකොටු වන ‘විශුද්ධිමාණී’ය සංයුත්සලියෙහි එක් ගයෙකින් මතුකොට දුන් ධම්මිෂ්ඨක ඥානප්‍රභේදජනනශක්තිවිශේෂයක්ගේ කියා හෙතේනේ ය. එයින් තෙල සලියෙන් උදදෙන ඥානප්‍රභේද නම් විදගීනා මතු කොවෙයි. එයින් තත්-තත්කාරණයෙහි විචිත්‍රප්‍රතිභා ද සහන්නේ ය. මේ සංයුතතාගමයෙහි විශිෂ්ටතා වෙයි.

බෙහෙවින් කිම! ප්‍රථමසංවිනිතියෙහි ලා පුමුඛ වෑ සිටි මහසුමු මහ-
රතන්තට 'සංයුක්තභාගමය' දක්වා දුන්න: ඔබගේ ශිෂ්‍යප්‍රශිෂ්‍යයෝ සංයුක්ත-
සභිග වතපොත් කරමින් ඇදුරෙල් නො විහිදු ඇත් ධරමින් රැකගත්හ.
සංවිනිතිය අවසන්හි සමන්තමහාසමිණාසුච්ඡ්‍රාවකසංගතියෙහි පෙරට වෑ සිටි
ප්‍රථම සංවිනිතිය නිමකම් කළ මහාපුරාණයන්තට ප්‍රථමභාග විසින් වෙන්
කොට ගෙනැ පිරිනමනු පිණිසැ සංයුක්තසභිග පමණ වියා. එ ද මෙහි විශිෂ්ටභා
කියන්නේ යා.

3. ප්‍රයෝජනවිශේෂ:

බුද්ධිභාෂිත යා, ශ්‍රාවකභාෂිත යා, දේවභාෂිත යා, සාමිභාෂිත යා යන
මෙයින් ආප්‍තවචනයක් වුවමනාවන් මෑ සංයුක්තසභිග එහි නිදහසක්
වැන්නා. ඒ ඒ කරුණෙහි ලා වතුර්භාෂිතයෝ මෑ මෙහි බැසැ සිටුති.
ලෝකීකයන් හා ශාසනිකයන්ට ආත්මාචාරවිධිපාදිතිය පිණිසැ තැබුව මහා
උපදේශත්තයෝ සියදහස් විසින් මෙහි ඇත. සකනිධාතුආයනන ඉන්ද්‍රිය-
බලබොධාධන ආයතනික ප්‍රත්‍යයාකාර ආදි ධර්මමාර්ගයන් ආගම සතරෙහිම
එතු දු සුගම උපදේශ ඇතිත් බලත් මෑ සංයුක්තභාගමය ආසා වන්නේ යා.
තුරුවාල සහ වූ ආවත්තල කෙසින් උපදේශරත්තපාතයෙන් සංයුක්තසභිග
සැදුණේ යා. එයින් මෑ දේශකයන් කෙරෙහිද උපදේශකයන් කෙරෙහි ද
තෙල සභිග භත්සරක් විසින් කරතුරා තෙවුනේ වෙයි. ව්‍යාස වශයෙන්
පරිකෘතා කරනට නිසි භාෂුරා ඇත් ගබ් කොට සිටුනා, මනෝනර පදවැළෙන්
සැදි ගාථා දේශනා විමසත් මෑ, පමණින් අබාවක් සා වුව ද විශ්‍යයෙන්
පැතිර සිටුනා භේෂජයක් කෙසින් ධර්මදේශකයන්ට වෙහෙසින් හැමද වැබද
වෙයි.

4. ව්‍යාධ්‍යානය:

කිකයානතරවාසීන් සංයුක්තභාගමය වෛදිකභාෂායෙන් ලියුකෙ ලොව
පලට වෙයි. ඒ ලභායානවාදීන් කිසිතැනෙක අච්චිපරිත කොට ලියු
සංයුක්තයන් විනාදේශවාසීන් සියබසින් අරවාගත් බව ද පලට වෙයි. වින-
බසින් ලියු 'සභාචචර්ගය' අදත් එරට ඇතිබව කියති. ඒ ව්‍යාධ්‍යාන
පෙළපොත හා සසඳත් මෑ අච්චි විසින් හේදකර තැන් ඇත යනු අසිරි නොවෙයි.
මිහිදු මාහිමිහු බුදුකැලි අටුවා හා තෙවලා ගෙලදිවට අලහ. මගබසින්
වැටෙමින් ආ බුදුකැලි අටුවා ගෙලදිව ඇදුරේ නෙලබසින් තැබුහ. ඇදුරා
බුදුගොස්මතනෙරහු දව්පානතරවාසීන්ගේ ප්‍රයෝජනය පිණිසැ ඒ අටුවා
යලිදු පෙළබසින් තැබුහ. අද නෙලටුවා තැන ද පෙළෙහි අච්චිවබෝධය
පිණිසැ පාලිඅටුවා වහල් වෙයි. ඒ වහලින් තෙවලාදහම සියබසින් අරවා-
තබත මේ දවස තෙල සංයුක්තසභිග පිණිසැ ද ඒ වහල මිසැ වෙන නැත.
එයින් වහල් ලැබ කරන තෙල ව්‍යාධ්‍යානය මුලෑ කී නිකායානතරවාසීන්ගේ
ව්‍යාධ්‍යාන කෙසින් විපරිතාච්චි ඇතියේ නොවෙයි. මහාවිහාරවාසීන්ගේ
වාචනාමාර්ගය නිශ්ශ්‍රය කොට සිටියෙන් අච්චි විසින් මෙහි පරවපරාශුද්ධි ඇත.

මේ වරු පලකරන 'සභාචචර්ග' යෙහි සංයුක්තයෝ එකොලොස්-
දෙනෙහි. වර්ගයෝ අටවිසිදෙනෙහි. සුත්‍රයෝ දෙසියඑක්සැත්තැ දෙනෙහි.
මේ හැම මෙහි සියබසින් අරවා තබන ලදී. යටතිය දවස සුත්‍රපිටකය
සියබසින් ලියුබව පලට වෑ ඇත ද, අද ඒ කිසිදු දක්නට නැත. එයින්
එහි භාෂාප්‍රයෝග ගැන කිසිදු තොතිය හෙන්නේ යා. තෙල ව්‍යාධ්‍යානය

භාවාච්ඡුධාන කොට ගෙන ව්‍යක්තභාෂායෙන් සැපයිණි. කිසි තැනෙක පැරැණි හෙළවදන් යොදනු 'සිංහලසාහිත්‍ය'ය දිගුණු කරනු පිණිසැ වෙයි. එසින් තෙල ව්‍යාධ්‍යානය ධර්මදේහය පිණිසැ ද සියබස සදනු පිණිසැ ද වෙයි.

තෙවලා දහම සියබසින් තබනුයේ හෙළදිවි වැසියන්ට වැඩ සඳහා මැ වෙයි. මුදුන් පිරිනිවි දෙවැදහස් පන්සියක් ගිය ද මෙතෙක් දවස් කිසිවක්නු විසිනුදු තෙල ශාසනාචාර්ය සපුරා නොකරන ලදී. දැන් එය සම්පූර්ණ වනසේ පෙනේ. එසින් කැමදෙන මේ ව්‍යාධ්‍යාන මාර්ගයෙන් දහම දැන ඉහෙන කුසල්දහමිහි යෙදෙමින් උගන්වෙන්නාචාර්යවරයා සා අමාමනවින් සිදුකර ගනිත්වයි පතමිහ.

කෝදුමොඩ සද්ධාලෝක සඵචර.
විදුමසු පිරිවෙන,
අභංගම.

සමකතනීරූපණය

ABBREVIATIONS

- සී. 1. — 'පැල්මඩුල්ල' මහාවිහාර - සිහල කාලපණ්ණ පොතකි.
සී. 2. — 'ගාල්ල' පරමානන්දවිහාර - සිහල කාලපණ්ණ පොතකි.
සීඉ. 1. — බණ්ඩරමුල්ලේ අමරසිහවේර සංඝෝධිත-සිහලකවර
මුද්දිත පොතකි.
සීඉ. 2. — බෞද්ධසම්මේලන - සිහලකවර මුද්දිත පොතකි.
සසා. — සසාමකවර - මුද්දිත පොතකි.
මජ්ඣ. — මජ්ඣනිමකසංඝිතී පිටක පොතකි.
PTS. — Pali Text Society-Samyutta Nikāya
-

THE PĀLI ALPHABET

IN SINHALESE CHARACTERS.

VOWELS

ආ ආඤ්ඤා ඉ ඉඤ්ඤා ඊ ඊඤ්ඤා උ උඤ්ඤා ඌ ඌඤ්ඤා ඍ ඍඤ්ඤා

CONSONANTS

ක	ඛ	ග	ඝ	ඞ	ච	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ
ඃ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ
ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	
ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ
ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ
ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ	ඡ	ඣ	ඤ	ඨ	ඞ

ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග			
ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග	ක	ඛ	ග
=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=	=

Conjunct - Consonants

කක	ඛඛ	ගග	ඝඝ	ඞඞ	ඡඡ	ඣඣ	ඤඤ	ඨඨ	ඞඞ	ඡඡ	ඣඣ	ඤඤ	ඨඨ	ඞඞ
කඛ	ඛඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ
කඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ
කඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ
කඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ
කඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ
කඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ
කඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ
කඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ
කඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ
කඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ
කඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ
කඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ
කඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ
කඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ
කඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ
කඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ	ඞඡ	ඡඣ	ඣඤ	ඤඨ	ඨඞ

ආ ආඤ්ඤා ඉ ඉඤ්ඤා ඊ ඊඤ්ඤා උ උඤ්ඤා ඌ ඌඤ්ඤා ඍ ඍඤ්ඤා

සංයුතන නිකායෝ

සගාථවග්ග - විසයසූචි

විසයා:	පිටුවකොභි
1. දෛවතාසංයුතතං	1 - 84
1. නලවග්ගො	1 - 10
1. මුසකරණ සුතතං	1 - 4
2. නිමොකඛ "	4
3. උපනීයති "	4
4. අට්ඨෙතති "	6
5. කතිඡිඤ "	6
6. ජාගර "	6
7. අපපට්චිදිත "	8
8. සුසම්මුට්ඨි "	8
9. කමාකකාම "	8
10. අරඤ්ඤ "	10
නලවග්ගො පඨපමා.	
2. නඤ්ඤවග්ගො	10 - 24
11. තඤ්ඤ සුතතං	10
12. තඤ්ඤි "	12
13. තඤ්ඤප්පතත "	12
14. බතතිය "	12
15. සතමාන "	14
16. නිද්දතඤ්ඤ "	14
17. දුකකර "	14
18. භිජි "	16
19. කුට්ඨා "	16
20. සමිද්ධි "	18 - 24
නඤ්ඤවග්ගො දුතියො.	
3. සතතිවග්ගො	24 - 32
21. සතති සුතතං	24
22. දුතති "	24
23. ජට්ඨා "	26
24. මනොනිවාරණ "	26
25. අරහතත "	26 - 28
26. පජජාත "	28
27. සර "	30

28.	මහඟුත	සුභතං	30
29.	වතු වක්ක	"	"	...	30
30	එකිනෙක	"	32

සහතිවගනා නිවේශය.

4. සතුලපකාසිකවගනා 32 - 54

31.	සබ්බි	සුභතං	32 - 34
32.	මච්ඡරි	"	36 - 38
33.	සාධු	"	38 - 40
34.	තසනති	"	40 - 42
35.	උපකාරකසතුලේ	"	42 - 46
36.	සඟ්ග	"	46
37.	සමය	"	46 - 48
38.	සකලික	"	48 - 52
39.	පඤ්ඤානිභු	"	52 - 54
40.	දුලලපඤ්ඤානිභු	"	54

සතුලපකාසිකවගනා වතුකොට.

5. ආදිතවගනා 56 - 64

41.	ආදිත	සුභතං	56
42.	කිංදද	"	56
43.	අනත	"	58
44.	එකමුල	"	58
45.	අනොම	"	58
46.	අච්ඡර	"	58
47.	වතරොප	"	60
48.	ජෙනවත	"	60
49.	මච්ඡරි	"	60 - 62
50.	සට්ඨකාර	"	62 - 64

ආදිතවගනා පසුවගනා.

6. ජරාවගනා 66-70

51.	ජර	සුභතං	66
52.	අජරසා	"	66
53.	මිතත	"	66
54.	වදුච්ඡි	"	66 - 68
55.	පඝමජනෙති	"	68
56.	දුභිසජනෙති	"	68
57.	තතිසජනෙති	"	68
58.	උපපථ	"	70
59.	දුභියා	"	70
60.	කථි	"	70

ජරවගනා ජරොඨා.

7. අක්‍රමවග්‍යතා 72 - 76

61. තාම [අකිහව්]	සුභතං	72
62. විභත	"	72
63. තණතා	"	72
64. සංයෝජන	"	72 - 74
65. බකික	"	74
66. අබ්‍යාහන	"	74
67. උච්චිත	"	74
68. පිභිත	"	74 - 76
69. ඉච්ඡා	"	76
70. ලොක	"	76

අක්‍රමවග්‍යතා සහනමො,

8. කුඩාවග්‍යතා 76 - 84

71. කුඩා	සුභතං	76 - 78
72. රථ	"	78
73. විභත	"	78
74. වුච්චි	"	78
75. භිත	"	80
76. තජ්ජනී	"	80
77. ඉසාර	"	80 - 82
78. තාම	"	82
79. පාඨෙය්‍ය	"	82
80. පඤ්ඤාත	"	82 - 84
81. අරණ	"	84

කුඩාවග්‍යතා අධිකමො,

දෙවනාසංසුභතං සමන්තං,

2. දෙවසුභතංසංසුභතං 86 - 128

1. සුචිතවග්‍යතා 86 - 98

82. පඨමකසසප	සුභතං	86
83. දුතීයකසසප	"	86
84. මාස	"	88
85. මාගධ	"	88
86. දමලී	"	88 - 90
87. තාමද	"	90
88. පඤ්ඤාලවණි	"	92
89. තාසන	"	92 - 94
90. චන්ද්‍රිම	"	94 - 96
91. සුචිත	"	96

සුචිතවග්‍යතා පඨමො,

2. අනාථ පිණිස වගකීමකට ගෙනා 98 - 106

92.	විනිසුරු	සුභතං	98
93.	වෙණසු	"	98
94.	දිසානුකුල	"	98
95.	කන්දන	"	100
96.	විකුණ	"	100
97.	වසුදානන	"	100 - 102
98.	සුමුසුම	"	102
99.	කකුඛ	"	102 - 104
100.	උනනර	"	104
101.	අනාථ පිණිස	"	104 - 106

අනාථ පිණිස වගකීමකට ගෙනා දුටියො.

3. නානාභිජාතීය වගකීමකට ගෙනා 106 - 128

102.	සිව	සුභතං	108
103.	බෙම	"	110
104.	සෙරි	"	110 - 114
105.	සලිකාර	"	114 - 116
106.	ජනකු	"	116 - 118
107.	රෙහිනසා	"	118 - 120
108.	කන්ද	"	120
109.	කන්දිමිසාල	"	120
110.	සුසිම	"	122 - 126
111.	නානාභිජාතීය සාමක	"	126 - 128

නානාභිජාතීය වගකීමකට ගෙනා නිසියො.

දෙවසුනක සංසුභතං සම්භතං.

3. කොසල සංසුභතං 130 - 188

1. බන්ධන වගකීමකට ගෙනා 130 - 144

112.	දහර	සුභතං	130 - 132
113.	පුරිස	"	132 - 134
114.	රාජ	"	134
115.	පිය	"	134 - 136
116.	අනනරකඛිත	"	136 - 138
117.	අපාකා	"	138 - 140
118.	අනනකරණ	"	140
119.	මලලිකා	"	140 - 142
120.	සසුකු	"	142 - 144
121.	බන්ධන	"	144

බන්ධන වගකීමකට ගෙනා සමසමා.

XIII

2. අප්‍රත්‍යක්‍ෂවේශයා 146 - 170

122.	සත්‍යජරිල	සුත්තං	146 - 148
123.	පක්‍ෂධරුඡ	"	148 - 152
124.	දොණපාක	"	152
125.	පඨමසඛිතාම	"	154
126.	දුතියසඛිතාම	"	156 - 158
127.	විතු	"	158
128.	අපපමාද	"	160
129.	කල්‍යාණමිත්ත	"	160 - 164
130.	පඨමං අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	164 - 168
131.	දුතියං අප්‍රත්‍යක්‍ෂ	"	168 - 170

අප්‍රත්‍යක්‍ෂවේශයා දුතියයො.

3. නොසලවේශයා 170 - 189

132.	සුත්තල	සුත්තං	170 - 176
133.	අය්‍යකා	"	176 - 178
134.	ලොක	"	178 - 180
135.	ඉසසන්ඨ	"	180 - 184
136.	පබ්බතුපම	"	184 - 188

නොසලවේශයා තිතියයො.

නොසලසංසුත්තං සමන්තං.

4. මාරසංසුත්තං 188 - 232

1. ආයුච්ඡේශයා 188 - 200

137.	නිපොකමම	සුත්තං	188
138.	තාග	"	190
139.	සුභ	"	190
140.	පඨමපාස	"	192
141.	දුතියපාස	"	192 - 194
142.	සපප	"	194
143.	සොපපසි	"	196
144.	තද්දති	"	196
145.	පඨමආයු	"	198
146.	දුතියආයු	"	198 - 200

ආයුච්ඡේශයා පඨමො.

2. රජ්ජවේශයා 200-214

147.	පාසාණ	සුත්තං	200
148.	සිහ	"	200 - 202
149.	භකලික	"	202
150.	පතිරූප	"	204
151.	මාතස	"	204

XIV

152.	පකත	සුභතං	204 - 206
153.	ආයතන	"	206 - 208
154.	පිණි	"	208
155.	කසාක	"	210 - 212
156.	රජු	"	212 - 214

රජවංශයා දුතියො.

3. මාරවංශයා 214 - 232

157.	සම්බුදු	සුභතං	214 - 216
158.	සම්භු	"	216 - 218
159.	ගොභික	"	220 - 222
160.	සතතවංශ	"	222 - 226
161.	මාරවංශ	"	226 - 232

මාරවංශයා තනියො.

මාරසංසුභතං සමන්තං.

5. හික්ඛුනිසංසුභතං 232 - 246

1. හික්ඛුනිවංශයා 232 - 246

162.	ආලුචිකා	සුභතං	232 - 234
163.	සොමා	"	234
164.	ගොතථි	"	236
165.	විජයා	"	236 - 238
166.	උපලවංශයා	"	238 - 240
167.	වංශ	"	240
168.	උපවංශ	"	240 - 242
169.	සිසුපවංශ	"	242 - 244
170.	සෙලා	"	244
171.	වජිර	"	246

හික්ඛුනිවංශයා පඨමො

හික්ඛුනිසංසුභතං සමන්තං.

6. බ්‍රහ්මසංසුභතං 248 - 284

1. කොකාලිකවංශයා 248 - 274

172.	ආයාචන	සුභතං	248 - 252
173.	භාරව	"	252 - 254
174.	බ්‍රහ්මදෙව	"	254 - 256
175.	බකබ්‍රහ්ම	"	258 - 260
176.	අපරදිවකී	"	260 - 264
177.	පමාද	"	264 - 268
178.	කොකාලික	"	268

179.	කතමොරකතිය	සුභතං	268
180.	කුදුමුහම	"	270
181.	දුතියකොකාලික	"	270 - 274

කොකාලිකවග්ගො පඨමො.

2. පටිතිබ්බොඤ්චග්ගො 276 - 284

182.	සකඛකුමාර	සුභතං	276
183.	දෙවදහත	"	276
184.	අඤ්ඤපිඤ්ඤ	"	276 - 278
185.	අරුණවතී	"	278 - 282
186.	පටිතිබ්බොඤ	"	282 - 284

පටිතිබ්බොඤ්චග්ගො දුතියො.

මුහමිඝංසුභතං සමභතං.

7. මුහමිඝංසුභතං 286 - 330

1. අරහනභවග්ගො 286 - 306

187.	ඛනඤ්ජාතී	සුභතං	286 - 288
188.	අකෙකාස	"	288 - 290
189.	අසුරිඤ්ඤ	"	292
190.	තිලබ්බික	"	292 - 294
191.	අභිංසක	"	294
192.	ජට්ඨ	"	294 - 296
193.	සුඤ්ඤික	"	296
194.	අභික	"	296 - 298
195.	සුඤ්ඤික	"	298 - 302
196.	ඛනුසිඤ්ඤ	"	302 - 306

අරහනභවග්ගො පඨමො.

2. උපාසකභවග්ගො 306 - 330

197.	කප්ඵි	සුභතං	306 - 310
198.	උදක	"	310
199.	දෙවහික	"	312 - 314
200.	මහාසාල	"	314 - 316
201.	මානජඨිඤ්ඤ	"	316 - 318
202.	පච්චනීක	"	320
203.	නවකමමික	"	320 - 322
204.	කට්ඨහාර	"	322 - 324
205.	මාඤ්ඤපොසක	"	324
206.	භිකකක	"	326
207.	සඛකාරච	"	326 - 328
208.	බොමදුසා	"	328 - 330

උපාසකභවග්ගො දුතියො.

මුහමිඝංසුභතං සමභතං.

8. වඩිනීසසංයුතය 330 - 350

I. වඩිනීසවග්ගො 330 - 350

209.	නීක්ඛනන	සුතතං	330 - 332
210.	අරතී	"	332 - 334
211.	පෙතලආතීමඤ්ඤකා	"	334
212.	ආතඤ්ඤ	"	336
213.	සුභාසීත	"	336 - 338
214.	සංචිපුතන	"	338 - 340
215.	පචාරණ	"	340 - 342
216.	පරෙතගසන	"	342 - 346
217.	කොණ්ඩඤ්ඤ	"	346 - 348
218.	මොග්ගලලාන	"	348
219.	ගගගරු	"	348 - 350
220.	වඩිනීස	"	350

වඩිනීසවග්ගො සම්මො.

වඩිනීසසංයුතය සම්මො.

9. වනසංයුතය 352 - 366

I. වනවග්ගො 352 - 366

221.	විමෙක	සුතතං	352
222.	උපට්ඨාන	"	352 - 354
223.	කසපගොතන	"	354
224.	සම්බසුලා	"	356
225.	ආතඤ්ඤ	"	356
226.	අසුරාභි	"	356 - 358
227.	තාගදතන	"	358
228.	කුලසරණී	"	358 - 360
229.	වජ්චුතන	"	360
230.	සජ්ඣාය	"	360
231.	අසොනීසො	"	362
232.	මජ්ඣනික	"	362
233.	පාකතිච්චිය	"	362 - 364
234.	පදුමසුළඵ	"	364 - 366

වනවග්ගො සම්මො.

වනසංයුතය සම්මො.

10. සකඛසංයුතය 366 - 384

I. ඉඤ්ඤවග්ගො 366 - 384

235.	ඉඤ්ඤ	සුතතං	366
236.	සකඛ	"	368

237.	සුඵලොම	සුත්තං	368 - 370
238.	මනීහඳු	"	370
239.	සාත්ත	"	370 - 372
240.	පියසිකර	"	372
241.	සුතබ්බසු	"	372 - 374
242.	සුදත්ත	"	374 - 378
243.	පඨමසුක්කා	"	378
244.	චිර	"	378
245.	දුතියසුක්කා	"	380
246.	ආලවක	"	380 - 384

ඉඤ්චවග්ගො පඨමො.

සත්තසංසුතං සමන්තං.

11. සත්තසංසුතං 384 - 428

1. සුඵරවග්ගො 384 - 406

247.	සුඵර	සුත්තං	384 - 386
248.	සුසීම	"	386 - 388
249.	ධර්ග	"	388 - 392
250.	වෙපවිතති	"	392 - 396
251.	සුභාසිතජය	"	396 - 398
252.	කුලාවක	"	400
253.	තදුබ්බිය	"	400 - 402
254.	වෙරෙවතආසුරිඤ්ඤ	"	402
255.	ආරඤ්ඤයතනඉසී	"	402 - 404
256.	ඉසයොසමුද්දක	"	404 - 406

සුඵරවග්ගො පඨමො.

2 සත්තවච්චවග්ගො 406 - 420

257.	දෙවා [සත්තවච්චපද]	සුත්තං	406
258.	[දුතිය] දෙවා [සත්තවච්චපද]	"	408
259.	මහාලී [සත්තවච්චපද]	සුත්තං	408 - 410
260.	දමීඳු	"	412 - 414
261.	රුමණේයත	"	414
262.	යජමාන	"	414
263.	වඤ්ඤා	"	414 - 416
264.	පනකතමස්සන	"	416
265.	දුතියසත්තකතමස්සන	"	418
266.	තතියසත්තකතමස්සන	"	418 - 420

සත්තවච්චවග්ගො දුතියො.

3. සත්තපඤ්චකං 422 - 426

267.	කුච්චා	සුත්තං	422 - 424
268.	දුබ්බණ්ඨිය	"	424
269.	මායා	"	426
270.	ආවට්ඨය	"	426
271.	ආකොකාධි	"	426

සත්තපඤ්චකං.

සත්තසංසුතං සමන්තං.

සොඨවග්ගො හිට්ඨිග්ගො.

සුභගන්ධපිටකේ
සිංහුභානිකායෝ
පඨමෝ භාගෝ
සගාථවගෙගා

සුභානන්දපිටකේ

සිංහලානන්දකායෝ

පඨමො භාගො

සභාඵවගො

1. දෙවනාසංයුතං

1. නලවගො

නමො නසො භගවතො අරහතො සමමාසමුදධසො.

1. 1. 1.

ඔසමන්දුතං.

1. ඵවමෙමසුතං ඵකං සමයං භගවා ඤාච්ඡිකං විහරති ජෙතවනෙ අනාඵමිණ්ඩකං ආරමෙ. අඵ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභිකකන්තාය රතතියා අභිකකන්තවණණං කෙවලකපං ජෙතවතං ඔභාසෙතිං යෙත භගවා තෙහුපසඛකම්, උපසඛකම්ඤා භගවතං අභිවාදෙතිං ඵකමන්තං අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ඕතා ඛො සා දෙවතා භගවතං ඵතදවොච:

කඵනහු තං මාරිස, ඔසමන්දුතී?

[භගවා:]

අප්පතිට්ඨං ඛවාහං ආවුසො අනායුහං ඔසමන්දුතී.

යඵා කඵං පත තං මාරිස අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමන්දුතී?

[භගවා:]

යදු සවාහං ආවුසො සන්තිට්ඨාමි. තදුසු සංසිදුමි. යදු සවාහං ආවුසො අනායුහාමි තදුසු තිබ්බුසාමි¹. ඵවං ඛවාහං ආවුසො අප්පතිට්ඨං අනායුහං ඔසමන්දුතී.

[දෙවතා:]

විරසං චත පසාමි² මුභවණං පරිනිබ්බුතං,

අප්පතිට්ඨං අනායුහං තිණණං ලොකෙ විසත්තිකං.

1. නිවංගාමි-සා. 2. පසාම-සි. 1. 2.

සුත්‍රානතපිටකයෙහි සිංහුත්තනිකාය

ප්‍රථම භාගය

සභාච්චයීය

1. දේවතාසංහුත්තය

1. නළවයීය

**ඒ භාග්‍යවත් අහීන් සම්මාසම්මුදුරජානන් වහන්සේට
නමසකාර වේවා.**

1. 1. 1.

බසතරණසුත්‍රය.

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැන්කුචර සම්පයෙහි ජප්තවන නම් වූ අන්‍යපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩිවසන සේක. එකල්හි මහා ජව්වණ් ඇති එක්තරු දෙවියෙක් රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බුදුපුචා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි කෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ කෙසේ ඕසය තරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම හො පිහිටමින් වෑයම් ද හො කරමින් ඕසය තරණය කෙළෙමි.

නිදුකානන් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ තම් හො පිහිටමින් වෑයම් ද හො කරමින් ඕසය තරණය කළ සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක පිහිටා සිටිමි ද එකල්හි හිලෙමි. ඇවැත්නි, මම යම් විටෙක වෑයම් කෙරෙමි ද එකල්හි ඉල්ප යෙමි. ඇවැත්නි, මෙසේ මම හො පිහිටමින් වෑයම් ද හො කරමින් ඕසය තරණය කෙළෙමි.

[දෙවි:]

හො පිහිටමින් වෑයම් ද හො කරමින් ලෝකයෙහි තාපණාව තරණය කළ කෙලෙස් නැසූ සමිණාසුච්චායමණයකු කලෙකින් දකිමි.

ඉදමිවොච සා දෙවතා. සමනුඤ්ඤා සථා අහොසි.

අථ බො සා දෙවතා ‘සමනුඤ්ඤා මෙ සථා’ති භගවතාං අභිවාදෙතී; පදකම්මං කතී; තඤ්චචනාථධාතීති.

1. 1. 2.

නිමොක්ඛසුභතං.¹

2. එවලෙම සුතං². එකං සමයං භගවා සාවචජීයං විහරති ජේතවනෙ අනාඨපිණ්ඩකය්‍ය ආරාමෙ.

අථ බො අඤ්ඤාභරා දෙවතා අභිකක්ඛනාය රතනීයා අභිකක්ඛනවණ්ණා කෙවලකප්පං ජේතවනං ඕහාසෙථා යෙන භගවා තෙනුපසඞ්කමී. උපසඞ්කමීථා භගවතාං අභිවාදෙතී; එකමනතං අච්චාසි. එකමනතං ඕතා බො සා දෙවතා භගවතං එතදවොච:

ජාතාසි තො ත්වං මාරීස, සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

ජාතාමී³ ඛවාහං ආටුසො සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

[දෙවතා:]

යථ කථමපන ත්වං මාරීස ජාතාසි සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති?

[භගවා:]

තජ්ඣභවපරිකඛයා සඤ්ඤාචීඤ්ඤාණසඞ්ඛයා,
වෙදනාතං නීරොධා උපසමා එචං ඛවාහං ආටුසො ජාතාමී,
සත්තාතං නිමොක්ඛං පමොක්ඛං විවෙකන්ති.

1. 1. 3.

උපනීයති⁴ සුභතං.

3. භාවජජීයං—

අථ⁵ බො සා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:
උපනීයති ජීවිතමපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා,
එතං භයං මරණේ පෙකඛමාතො පුඤ්ඤාතී කඞ්ඨරාථ සුඛාවතානීති.

[භගවා:]

උපනීයති ජීවිතමපපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්ති තාණා
එතං භයං මරණේ පෙකඛමාතො ලොකාමීසං පඤ්ඤෙ
සන්තිපෙකෙඛාති.

1. මුද්ධා සිහසාද සුභතං නාමෙතං.-අධ්ඨකථා. 2. භාවජජිතීදතං.-මජ්ඣ. 3. ජාතාම-මී 1, 2.
4. උපනීය - මජ්ඣ. උපනෙය්‍ය - ඝසා, PTS 5. එකමනතං ඕතා.-මජ්ඣ.

ඒ දෙවි තෙමේ මෙය කී ය. ආයතනවත් වහන්සේ මානවින් අනුදත් සේක. ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුදත් සේක” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදත් විය.

1. 1. 3.

නිමොක්ඛ සුත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහා වණ ඇති එක්තරා දෙවියෙක් රෑ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පයෙක සිටියේ ය. එකත්-පයෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය:

නිදුකානත් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ සත්‍යයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවේකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, මම සත්‍යයන්ගේ නිමොක්ඛය (=මාගීය) ද පමොක්ඛය (=එලය) ද විවේකය (=නිවණ) ද දනිමි.

[දෙවි:]

නිදුකානත් වහන්ස, නුඹ වහන්සේ කෙසේ නම් සත්‍යයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවේකය ද දන්නා සේක් ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, තෘෂණාව මුල් කොට ඇති කම්භවය ක්‍ෂය කිරීමෙන් ද, සංඥ විඤ්ඤායන් ගෙවැලීමෙන් ද, වේදනාවන්ගේ නිශේධයෙන් හා සත් හිඳීමෙන් ද මම මෙසේ සත්‍යයන්ගේ නිමොක්ඛය ද, පමොක්ඛය ද, විවේකය ද දනිමි.

1. 1. 3.

උපනීයහි සුත්‍රය

3. සැවැත්නුවර—

ඉක්බිති ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජ්ඣිතය මරණය කර පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සච්ඡාය. ජරාව විසින් මරණය කර පමුණුවන ලද්දහට පිහිටි විමට රක්‍ෂාසාධක නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවන්නා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජ්ඣිතය මරණය කර පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සච්ඡාය. ජරාව විසින් මරණය කර පමුණුවන ලද්දහට (පිහිටි විමට) රක්‍ෂාසාධක නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නා නිවණ පතන පුභුල්තෙමේ ලෝකාමිෂ්‍යය දුරු කරන්නේයි.

1. 1. 4.

අවේචනාච්ඡුභානං

4. ඥාච්ඡපීඨං—¹

එකමනතං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සනාතීකෙ ඉමං ගාථං
අභාසී:

අවේචනාච්ඡු කාලා තරයනාති රතනීයො වයොගුණො අනුපුබ්බං ජභනාති.
එතං භයං මරණේ පෙතබ්බානො පුඤ්ඤාති කයිරුථ සුඛාච්ඡාතීති.

[භගවා:]

අවේචනාච්ඡු කාලා තරයනාති රතනීයො වයොගුණො
අනුපුබ්බං ජභනාති,
එතං භයං මරණේ පෙතබ්බානො ලොකාමිසං පඤ්ඤා
ගනාතීපෙකෙඛාතී.

1. 1. 5.

කතීඡ්ඤ²සුභානං

5. ඥාච්ඡපීඨං—

එකමනතං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවතනං ගාථාය අඤ්ඤාසාසී:³

කතී ඡ්ඤෙ කතී ජභෙ කතී චුතතරි භාවයෙ,
කතී සඛිතාතීගො ‘භීතචු ඔකතීණේණො’ති චුච්චතීති.

[භගවා:]

පඤ්ඤා ඡ්ඤෙ පඤ්ඤා ජභෙ පඤ්ඤා චුතතරි භාවයෙ,
පඤ්ඤා සඛිතාතීගො ‘භීතචු ඔකතීණේණො’ති චුච්චතීති.

1. 1. 6.

ජාගරසුභානං

6. ඥාච්ඡපීඨං—

එකමනතං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සනාතීකෙ ඉමං ගාථං
අභාසී:

කතී ජාගරතං සුභානං කතී සුභොතසු ජාගරා,
කතීති රජමාදෙති කතීති පරිසුඤ්ඤාතීති.

[භගවා:]

පඤ්ඤා ජාගරතං සුභානං පඤ්ඤා සුභොතසු ජාගරා,
පඤ්ඤාති රජමාදෙති පඤ්ඤාති පරිසුඤ්ඤාතීති.

1. ඉදං ක දිඤ්ඤා - සභ. 2. කතීඡ්ඤ - සභ. 3. භගවතො සනාතීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී - මජ්ඣ.

**1. 1. 4.
අවෙහසි සූත්‍රය**

4. සැවැත්තුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(පෙරවරු ආදී) කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රාත්‍රීහු පුද්ගලයා මරණය කරා පමුණුවති. වයෝරාශීහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ (ත්‍රිවිධ) භය මරණයෙහි ලා දක්නේ සැප එළුවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්තු:]

කාලයෝ ඉක්ම යති. රාත්‍රීහු (පුරුෂයා) මරණය කරා පමුණුවති. වයෝරාශීහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ ත්‍රිවිධ මරණයෙහි ලා දක්නේ, නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සංකිප්‍යාත) ලෝකාමිෂය දුරු කරන්නේයි.

**1. 1. 5.
කතිභිඤ්ඤ සූත්‍රය**

5. සැවැත්තුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙකින් සැලකලේ ය:

කෙතෙක් සිදින්නේ ද? කෙතෙක් දුරු කරන්නේ ද? මත්තෙහි කෙතෙක් වඩන්නේ ද? කෙතෙක් සඛග (ඇලීම) ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිභිඤ්ඤ' ය යි කියනු ලැබේ ද?

[භගවත්තු:]

පසක් සිදින්නේ ය. පසක් දුරු කරන්නේ ය. ඉන් මතුයෙහි පසක් වඩන්නේ ය. සඛග පසක් ඉක්මවූ මහණ තෙමේ 'ඔසතිභිඤ්ඤ' ය යි කියනු ලැබේ.

**1. 1. 6.
ජාගර සූත්‍රය**

6. සැවැත්තුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

(කීදෙතකුන්) නිදි වරද්දී කීදෙතෙක් නිදි ගත්තාහු වෙත් ද? (කීදෙතකුන්) නිදිද්දී කීදෙතෙක් නිදිවරන්නෝ වෙත් ද? කෙතෙකින් (කෙලෙස්) රජස් ගණී ද? කෙතෙකින් පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්තු:]

පස් දෙතකුන් නිදි වරද්දී පස්දෙතෙක් නිදිගත්තාහු වෙත්. පස්දෙතකුන් නිදිද්දී පස්දෙතෙක් නිදි වරන්නෝ වෙත්. පසෙකින් කෙලෙස් රජස් ගණී. පසෙකින් පිරිසිදු වේ යි.

1. 1. 7.

අපච්චිදිතසුභතං.

7. ඝාමපථීයං—

එකමනතං ධීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා අපච්චිදිතා පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුභතා තෙ නපච්චිකිනති කාලො තෙසං පච්චිකීතුනති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා සුභච්චිදිතා¹ පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² චරන්ති විසමෙ සමනති

1. 1. 8.

සුභමුච්චිසුභතං.

8. ඝාමපථීයං—

එකමනතං ධීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යෙසං ධම්මා සුභමුච්චි පරවාදෙසු නීයරෙ,
සුභතා තෙ නපච්චිකිනති කාලො තෙසං පච්චිකීතුනති

[භගවා:]

යෙසං ධම්මා අසමුච්චි පරවාදෙසු න නීයරෙ,
සමුද්ධා සමමදඤ්ඤා² චරන්ති විසමෙ සමං.

1. 1. 9.

නමානකාමිසුභතං.

9. ඝාමපථීයං—

එකමනතං ධීතා බො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:
න මානකාමස්ස දමො ඉධිච්චි න මොනමච්චි අසමාහිතස්ස,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමනො න මච්චිධෙය්‍යස්ස
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

[භගවා:]

මානං පභාය සුභමාහිතතො සුචෙතසො සබ්බධි විපපමුනො,
එකො අරඤ්ඤෙ විහරං අපමනො ස මච්චිධෙය්‍යස්ස
තරෙය්‍ය පාරන්ති.

1. සුච්චිදිතා - සා. 2. තෙ සමුච්චි සමමදඤ්ඤා-මජ්ඣ. PTS. අමමදඤ්ඤා - සී 1.

1. 1. 7.

අපපච්චිදිත සුත්‍රය

7. සෑමෑත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයේ අවබෝධ තොකරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවෘද්ධත්ති පමුණුවනු ලබන් ද? නිදිගත්තා වූ ඔහු කුපුබුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත් විසින් (වතුසාසනය) ධර්මයේ අවබෝධ කරණ ලද්දහු ද? (ඔහු) පරවෘද්ධත්ති තො පමුණුවනු ලබන්. (සඵඤ්චුඤාදී) බුදුවරයේ මනා කොට දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත්.

1. 1. 8.

සුසම්මුච්චි සුත්‍රය

8. සෑමෑත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයේ වෙසෙසින් නාසුතාහු ද, (ඔහු) පරවෘද්ධත්ති පමුණුවනු ලැබෙත්. ඔහු නිදි ගත්තාහු තො පුබුදිත්. ඔවුන්ට පිබිදීමට මේ කාලය යි.

[භගවත්හු:]

යම් කෙනකුත්ගේ (වතුසාසනය) ධර්මයේ තො නාසුතාහු ද, (ඔහු) පරවෘද්ධත්ති තො පමුණුවනු ලැබෙත්. (සඵඤ්චුඤාදී) බුදුවරු මෑතවත් දැන විෂම ලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙත් යි.

1. 1. 9.

නමානසාම සුත්‍රය.

1. සෑමෑත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මෙහි මාතය කෑමෑත්තවුට දමයෙක් (=නිනෙහි සන්හුන් පැවැත්මෙක්) නැත. සමාධියක් නැත්තවුට මෛතයෙක් (=සිවුමග නුවණෙක්) නැත. වතයෙහි හුදෙකලා ව ප්‍රමතතා ව වෙසෙන්නේ සසර පරතෙරට හෙවත් නිවණට තො පෑමිණෙත්තේ ය.

[භගවත්හු:]

මාතය දුර ලා මෑතවත් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපසිත්ගෙන් මිදුනු අප්‍රමතතා ව හුදෙකලා ව වෙනෙහි වෙසෙන හෙතෙමේ සසර පරතෙරට පෑමිණෙත්තේ යි.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤසුභතං

10. ඝාමිජථීයං—

එකමිත්තං සීතා ඛො සා දෙවතා භගවත්තං භාඨාය අර්ඛිභාසි:

අරඤ්ඤෙ විහරන්තානං සන්තානං බ්‍රහ්මචාරීනං,
එකභත්තං භුඤ්ජමානානං කෙන වණේණො පසීදනීති,

[භගවා:]

අතීතං තාඤ්ඤාසොචන්ති තපප්පපනන්තාගනං¹,
පච්චුප්පතොතත යාපෙනති කෙන වණේණො පසීදනී,
අතාභතපප්පපාය අතීතසංඝාඤ්ඤාසොචනා,
එතෙත ඛාලා සුසංඝනති තලොච භරිතො පුතොති,

නිලමගෙහා පඨමො.

තත්‍රාද්දනං:

ඔසං නිමොකඛං උපනීයති අවෙචන්ති කතීජිඤ්ච,²
ජාගරං අපචචිච්චිතා සුභමුච්චානමානකාමො³
අරඤ්ඤෙ දසමො⁴ චුතොතා වගොතො කෙන පච්චිච්චති.

2. නන්දනවගෙහා

1. 2. 1.

නන්දනසුභතං

11. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා ඝාමිජථීයං විහරති ඡජභවනො
අනාඨපිණ්ඩිකසා ආරාමො. තත්‍ර ඛො භගවා භීතඤ්ඤ ආමනොති භීතඛ-
වොති. භද්දනොති කෙ භීතඤ්ඤ භගවතො පච්චගෙහාසුං. භගවා එතදවොච:

භුතසුඛං භීතඛවෙ අඤ්ඤකරා තාවනිංසකාඨිකා දෙවතා නන්දනවනො⁵
අච්චරාසඛසපරිච්චිතා දිබ්බෙඛි පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපජිතා සමඛිනීභූතා
පරිචාරයමානා⁶ තායං වෙලායං ඉමං භාඨං අභාසි:

ත කෙ සුඛං පජාතන්ති යෙ ත පසස්සන්ති නන්දනං,
ආවාසං තරදොචානං තිදසානං යසසිතන්ති.

එවං චුතොත භීතඛවෙ අඤ්ඤකරා දෙවතා තං දෙවතං භාඨාය
පච්චිච්චාසි:

ත චං ඛාලො විජාතාසී⁷ යථා අරභතං වචො,
අතීච්චා සබ්බෙඛි සඛිඛාරා⁸ උපපාදවයධම්මිතො,
උපපජ්ජිතා තිරුජ්ඣිකන්ති හෙසං චුපසමො සුඛොති.

1. තපප්පපනාගතං. - සඝා. අතපප්පපනාගතං. - සී. 2. කතී ජිඤ්ච-කාච්චි
3. සුභමුච්චානමානකාමිනා-කාච්චි 4. දසමො අරඤ්ඤෙ - සී.වු. 1. 5. තන්දනො
වනො - මජ්ඣං 6. පරිචාරයමානා - සඝා - P.T.S 7. පජාතාසි - කාච්චි
8. සඛිඛාරා - මජ්ඣං. - P.T.S.

1. 1. 10.

අරඤ්ඤ සුත්‍රය.

10. ආමැන්භුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් කෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ආථාවෙකින් සාල කෙලෙස:

වෙනෙහි වසන එක්වේලේ අහර වලදහ ආනතමුහමවාරින්ගේ වණිය කවරහෙයෙකින් පහදී ද?

[භගවත්හු:]

ඉකුත් දූ ගැණ ශෝක නො කෙරෙහි, නො ලත් දෙය නො පතති, පවත්නා දෙයින් යැපෙත්. එයින් ශරීරවණිය පහදී.

නො ලත් දෙය පැතීමෙන් හා ඉකුත් දූ ගැණ ශෝක කිරීමෙන් දැඩි යත මෙයින් බාලයෝ සිදින ලද නිලීභත් බිට්ඨකක් සෙසින් වියලෙත්සි.

නල වර්ග පලමු වැනියි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

බිකතරණ, නිමොකඛ, උපතීයති, අවේචනති, කතිඡ්ඡද, ජාගර, අපපටි- විදිග, සුසම්මුට්ඨ, තමානාම, දස වැනි වූ අරඤ්ඤ සුත්‍රය සි එයින් පලමු වන වර්ග කියනු ලැබේ.

2. නන්දන වර්ගය

1. 2. 1.

නන්දන සුත්‍රය

11. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආමැන්භුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අණ්ඩපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ 'මහණෙනි' යි හිඤ්ඤත් ඇමතු සේක. ඒ හිඤ්ඤ 'පින්වතුන් වහන්සා' යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇත්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. තව්තිසා වැසි එක්තරා දෙවියෙක් දිවසරන් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දිව්‍යපඤ්චකාම සම්පතියෙන් සමන්විත වූයේ ඉඳුරන් පිණවත්තේ ඒ වෙලාවෙහි මේ ආථාව කී ය:

යම් කෙනෙක් පිරිවර ඇති තව්තිසා වැසි දෙවියන්ගේ වාසස්ථාන වූ තදුනුයත නො දනිද්දී? මහු සැපය නො දනිත්.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දෙවියාට ආථාවෙකින් පිළිතුරු දුන්නේ ය:

බාලය, තෝ "සියලු සංසාරයෝ අනිත්‍යයහ. ඉපදීම හා නැසීම සමඟව කොට ඇත්තාහ. ඉපිද නිරෝධ වෙත්. ඔවුන්ගේ සන්තිදීම සැපය" යන රහතුන්ගේ වදන ලෙස නො දන්නියි.

1. 2. 2.

නාඤ්ඤි¹පුභතං.

12. ඥාමපථීයං—

එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

නාඤ්ඤි පුනෙනති පුතතිමා ගොමිකො² ගොභී තථෙව නාඤ්ඤි,
උපධි හි තරස්ස නාඤ්ඤා ත හි සො නාඤ්ඤි සො නිරුපධිති³

[භගවා:]

සොචති පුනෙනති පුතතිමා ගොමිකො ගොභී තථෙව සොචති,
උපධි හි තරස්ස සොචනා ත හි සො ඥොචති යො නිරුපධිති.

1. 2. 3.

නාභිපුභතපුභතං

13. ඥාමපථීයං—

එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

නාභි පුභතසමං පෙමං නාභි ගොසමිතං ධනං,
නාභි සුරියසමා⁴ ආභා සමුද්දාපරමා සරති.

[භගවා:]

නාභි අතනසමං පෙමං නාභි ධඤ්ඤසමං ධනං,
නාභි පඤ්ඤසමා ආභා වුට්ඨි වෙ පරමා සරති.

1. 2. 4.

ඛතතිසපුභතං

14. ඥාමපථීයං—

එකමන්තං ධීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ඛතතිසො දිපදං⁵ සෙට්ඨො ඛලීවඤ්ඤො⁶ චතුප්පදං,
කොමාරී⁷ සෙට්ඨො භරියානං යො ච පුතනාතං පුඛඛජොති.

[භගවා:]

සමබුඤ්ඤො දිපදං⁵ සෙට්ඨො ආජාතීසො චතුප්පදං,
සුසසුසා සෙට්ඨො භරියානං යො ච පුතනාතමිත්තවොති.

1. නාඤ්ඤි-භා. 2. ගොමි- මජ්ඣ. 3. නිරුපධිති.-PTS. 4. සුරියසමා - මජ්ඣ.
5. දවිපදං - කප්ඵ. 6. ඛලීවඤ්ඤො - මජ්ඣ. ඛලීවඤ්ඤො - භා. 7. කුමාරී - PTS
8. පුභතා නා - PTS. සී. 1, 2.

1. 2. 2.

නිදර්ශන සූත්‍රය.

12. සෑමදිනක්දීම—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය කී ය:

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් සතුටු වෙයි. එසේ ම ගවහිමියා ගවයන්ගෙන් සතුටු වෙයි. මේ කාමෝපධිහු ම මිනිසාගේ නිදර්ශනයේ යි. යමෙක් උපසි නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම සතුටු වෙයි.

[භගවත්හු:]

පුතුන් ඇත්තේ පුතුන්ගෙන් ශෝක කෙරෙයි. එසේ ම ගවහිමියා ගවයන්ගෙන් ශෝක කෙරෙයි. මේ කාමෝපධිහු ම මිනිසාගේ ශෝචනශෝචි. යමෙක් උපසි නැත්තේ ද හෙතෙමේ නො ම ශෝක කෙරේ යි.

1. 2. 3.

නිදර්ශන සූත්‍රය

13. සෑමදිනක්දීම—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය කී ය:

පුත්‍රප්‍රේමය හා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ශෝධනය හා සම ධනයෙක් නැත. හිරු හා සම එළියෙක් නැත. පිල්ලු මුහුදු පරම කොට ඇත්තාහ. (මුහුදු හා සම විලෙක් නැතැයි යු සේ යි.)

[භගවත්හු:]

ආත්මප්‍රේමය නා සම ප්‍රේමයෙක් නැත. ධාන්‍ය හා සම ධනයෙක් නැත. ප්‍රඥව හා සම ආලෝකයෙක් නැත. ඒකාන්තයෙන් වැරැඳී පරම විලයි.

1. 2. 4.

ධනතිය සූත්‍රය

14. සෑමදිනක්දීම—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය කී ය:

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් කෘත්‍රියයා ශ්‍රේණිය ය. සිටුපාවුන් අතුරෙන් ගවයා ශ්‍රේණිය ය. භාග්‍යවන් අතුරෙන් බාලකාලයෙහි පාවා හත්තා ලද්දී ශ්‍රේණිය ය. පුතුන් අතුරෙන් වැඩිමහල්ලා ශ්‍රේණිය ය.

[භගවත්හු:]

දෙපා ඇත්තවුන් අතුරෙන් බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේණියහ. සිටුපාවුන් අතුරෙන් ආජාතීය අශවයා ශ්‍රේණිය ය. භාග්‍යවන් අතුරෙන් හිමියා පිණවත්තී ශ්‍රේණිය ය. පුතුන් අතුරෙන් කීකරා වූයේ ශ්‍රේණිය යි.

1. 2. 5.

සනමාන¹සුභග්ගං

15. සාමුප්පීයං—

[දෙවනා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු² පක්ඛිසු,
සතතෙව³ බ්‍රහාරඤ්ඤං⁴ තං භයං පටිභාති මනති.

[භගවා:]

සීතෙ මජ්ඣන්තිකෙ කාලෙ සන්තිසිවෙසු² පක්ඛිසු,
සතතෙව බ්‍රහාරඤ්ඤං⁴ සා රතී⁵ පටිභාති මනති.

1. 2. 6.

නිද්දුතඤ්ඤිසුභග්ගං

16. සාමුප්පීයං—

[දෙවනා:]

නිද්දු තඤ්ඤි⁶ විජමභිකා⁷ අරතී භතතසමමදො,
එතෙත තපපකාසතී අරියමග්ගො ඉධ පාඤ්ඤිතනති.

[භගවා:]

නිද්දුං තඤ්ඤිං විජමභිකං⁸ අරතීං භතතසමමදං
විරියෙන⁹ තං පඤ්ඤමෙත්වා අරියමග්ගො විසුජ්ඣතිති.

1. 2. 7.

දුක්ඛකරසුභග්ගං

17. සාමුප්පීයං—

[දෙවනා:]

දුක්ඛකරං දුක්ඛතීක්ඛඤ්ච අබ්‍යතොතන හි¹⁰ සාමඤ්ඤං,
බහු හි තත්ථ සම්බාධා යත්ථ බාලො විසීදතිති.

[භගවා:]

කතිභං චරෙය්‍ය සාමඤ්ඤං විතනං වෙ ත නිවාරයෙ,¹¹
පදෙ පදෙ විසීදෙය්‍ය සම්ඛප්පාතං වසානුගො.

කුමෙමාව අභිගානී සකෙ කපාලෙ සමොදභං භික්ඛු මනොවිතකෙනා,
අතීඤ්ඤො අඤ්ඤමගෙරායානො පරිනිබ්බුතො ත උපවදෙය්‍ය¹²
කඤ්චීති.

1. සකමාන-සී. මු. 2. සා. PTS. 2. සන්තිසිභතසු-සී.මු. 2. 3. පලාභෙව-සා. 4. මහාරඤ්ඤං - සා. PTS. සී. මු. 2. 5. සාරති-මජ්ඣං 6. තඤ්ඤි-මජ්ඣං, සා, PTS. 7. විජමභිකා-මජ්ඣං, විජමභිකා-සා. 8. විජමභිතං-මජ්ඣං, විජමභිකා-සා. 9. විරියෙන, -මජ්ඣං. 10. ච - මජ්ඣං. PTS. 11. නිවාරෙය්‍ය-සා. PTS. 12. භුපවදෙය්‍ය-මජ්ඣං, සා.

1. 2. 5.

සන්තාන සූත්‍රය

15. සෑමුන්කුමර-

[දෙවි:]

සිටි මද්දහතෙහි පක්ෂීන් ඉසුහු ලහ කල්හි වනය (මහන් සේ) හඬ තගත්තාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[භගවත්තු:]

සිටි මද්දහතෙහි පක්ෂීන් ඉසුහු ලහ කල්හි මහවනය (මහන් සේ) හඬ තගත්තාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවන්නක් ව වැටහේ සි.

1. 2. 6.

නිඤ්ඤාදී සූත්‍රය

16. සෑමුන්කුමර-

[දෙවි:]

තින්ද, තෙමරිය, ආභ මාලී කැඩීම, කුසල් දහමිහි නොඇල්ම, බන්ධනය යන මෙයින් මෙලොව සත්ත්වයන්ට ආයතීමාගීය ප්‍රකට නො වේ.

[භගවත්තු:]

තින්ද, තෙමරිය, ආභ මාලී කැඩීම, කුසල් දහමිහි නො ඇල්ම, බන්ධනය යන මොවුන් ඒයතීමෙන් දුරුකොට (සිටියනුව) ආයතීමාගීය පිරිසිදු වේ.

1. 2. 7.

දුහකර සූත්‍රය

17. සෑමුන්කුමර-

[දෙවි:]

බාලයා විසින් මහණදම නොකට හැක්කේ ද, නොඉවසිය හැක්කේ ද වේ. යම් මහණදමෙකි බාලයා පසුබසී ද, එහි මනුට සමබාධයෝ බොහෝ වෙති.

[භගවත්තු:]

ඉදින් සිත (වරදින්) නොවළකන්නේ තමා කී දවසක් මහණකම කරන්නේ ද? පාපවිතරිකයන්ට වසග වූයේ පියවරක් නොහොත් අරමුණක් පාසා පසු බසින්නේ ය.

ඉදිවුවා අවසව සිය කබලෙහි බහන්තාක් මෙන් මහණ තෙමේ මනෝවිතරිකයන් (භාවනාලබ්ධි තමාහි කපල්ලෙහි) බහන්නේ නිෂ්ප්‍රය රහිත වූයේ අනුන් නොවෙහෙසන්නේ (කෙලෙස් පිරිනිවුමෙන්) පිරිණිවියේ කීසිවකුට උපවාද නො කරන්නේයි.

1. 2. 8.

හිමිසුතතං

18. සාමපච්චයං—

[දෙවතා:]

හිරිනිසෙධො පුරිසො කො චි ලොකඝ්ථිං විජ්ජති,
යො නිදදං අපපබොධති අයො හද්දො කසාමිවාති.

[භගවා:]

හිරිනිසෙධා තනුයා යෙ චරන්ති සද සතා,
අනතං දුක්ඛස්ස පපජුය්‍ය චරන්ති විසමෙ භමන්ති.

1. 2. 9.

කුට්ඨිකාසුතතං

19. සාමපච්චයං—

[දෙවතා:]

කච්චි නෙ කුට්ඨිකා තච්චි කච්චි තච්චි කුලාවකා,
කච්චි සන්තානකා තච්චි කච්චි මුත්තොසි ඛක්ඛිතාති.

[භගවා:]

තග්ග මෙ කුට්ඨිකා තච්චි තග්ග තච්චි කුලාවකා,
තග්ග සන්තානකා තච්චි තග්ග මුත්තො'ග්ථි ඛක්ඛිතාති.

[දෙවතා:]

කිත්තොහං කුට්ඨිකං මුමි කිත්තො මුමි කුලාවකං,
කිත්තො සන්තානං¹කං මුමි කිත්තොහං මුමි ඛක්ඛිතන්ති.

[භගවා:]

මාහරං කුට්ඨිකං මුමි ගරියං මුමි කුලාවකං,
පුත්තො සන්තානකො මුමි තණ්හං මෙ මුමි ඛක්ඛිතන්ති.

[දෙවතා:]

සාහු නෙ කුට්ඨිකා තච්චි සාහු තච්චි කුලාවකා,
සාහු සන්තානකා තච්චි සාහු මුත්තොසි ඛක්ඛිතා'ති.

1 සන්තානකො - සී මු., 2. සී. 1, 2.

1 2. 8.

හිටි සුත්‍රය

18. සැවැත්ඉවර—

[දෙවි:]

ආජාතීය අශ්වයා කසය වලකන්නාක් මෙන් යමෙක් නිඤ්ඤ වලකා ද, ලජ්ජාවෙන් පව් වලකන (එබඳු) කිසියම් පුරුෂයෙක් ලොව ආත් ද?

[භගවත්තු:]

ලජ්ජාවෙන් පව් වැළැක්වූ යම් කෙනෙක් හාමකල්හි සිටි ආති ව හැසිරෙද්ද, දුකෙහි කෙළවරට පැමිණ විෂමලෝකයෙහි සම ව හැසිරෙද්ද, ඔහු සචල්‍ය දෙනෙකි.

1. 2. 9.

කුටිකා සුත්‍රය

19. සැවැත්ඉවර—

[දෙවි:]

කිම මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැද්ද? කිම (මුඛ වහන්සේට) කැදලී තැද්ද? (කිම මුඛ වහන්සේට) කුලප්‍රවේණීහු තැද්ද? කිම බන්ධනයෙන් මිදුනෙහි ද?

[භගවත්තු:]

එකත්තෙන් මට කුටියෙක් තැන. එකත්තෙන් මට කැදලී තැන. එකත්තෙන් කුලප්‍රවේණීහු තැන. එකත්තෙන් මම බන්ධනයෙන් මිදුනෙමි.

[දෙවි:]

මම කුමක් මුඛ වහන්සේට කුටිය කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කැදුල්ල කොට කියමි ද? කුමක් මුඛ වහන්සේට කුලප්‍රවේණීය කොට කියමි ද? මම කුමක් මුඛ වහන්සේට බන්ධනය කොට කියමි ද?

[භගවත්තු:]

මව මට කුටිය කොට කියහි. බීරිද කැදුල්ල කොට කියහි. පුත්‍රයන් කුලප්‍රවේණී කොට කියහි. තෘණොව බන්ධනය කොට කියහි.

[දෙවි:]

මෑතවි, මුඛ වහන්සේට කුටියෙක් තැන. මෑතවි, කැදලී තැන. මෑතවි, කුලප්‍රවේණීහු තැන. මෑතවි, බන්ධනයෙන් මිදුනෙහි සි.

1. 2. 10.

සමීඤ්ඤානං.

20. එවමෙව සුතං එකං සමයං භගවා ඤාණගහ විහරති තපොදායුරුමෙ.

අඵ බො ආයස්මා සමීඤ්ඤි රතනියං පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය යෙන භිජ්ජොදු හෙනුපසඛිකමී ගතතාති පරිසිඤ්ඤීභුං. තපොදෙ ගතතාති පරිසිඤ්ඤීභුං පච්චුතතරිභුං එකච්චරො අට්ඨාසි ගතතාති පුබ්බාපගමානො¹.

අඵ බො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභිකකනතාය රතනියං අභිකකනන-වණණා කෙවලකපං තපොදං ඔභාසෙභුං යෙනායස්මා සමීඤ්ඤි හෙනුපසඛිකමී. උපසඛිකමීභුං වෙභාසං සීතා ආයස්මනං සමීඤ්ඤිං ගාථාය² අජ්ඣහාසි:

අභුභා භිකඛසි භිකඛු ත භි භුභාත භිකඛසි,
භුභාත භිකඛු භිකඛසු මා තං කාලො උපච්චගාති

[සමීඤ්ඤි:]

කාලං වො'හං ත ජාතාමි ජනෙනා කාලො ත දිස්සති,
තස්මා අභුභා භිකඛාමි මා මං කාලො උපච්චගාති.

අඵ බො සා දෙවතා පඨවීයං³ පතිට්ඨතිභා ආයස්මනං සමීඤ්ඤිං එතදවොච:

දහරො භං භිකඛු පබ්බජ්ජනො සුසුකාලකෙසො හද්දෙන⁴ යොබ්බතෙන සමනනාගතො පඨමෙන වගසා අනිකීච්චිතාචී⁵ කාමෙසු. භුඤ්ඤ භිකඛු මානුසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං හිභා කාලිකා අනුඛාචීති.

[සමීඤ්ඤි:]

ත බ්වංහං ආට්ඨසො සන්දිට්ඨිකං හිභා කාලිකං අනුඛාචාමි. කාලිකාඤ්ඤ ඛ්වංහං ආට්ඨසො හිභා සන්දිට්ඨිකං අනුඛාචාමි. කාලිකාහි ආට්ඨසො කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොසා⁶. සන්දිට්ඨිකො අයං ඛමෙමා අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො⁷ පච්චතතං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාභිති.

[දෙවතා:]

කථංඤච භිකඛු කාලිකා කාමා චුත්තා භගවතා බහුදුකඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියොසා. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ඛමෙමා අකාලිකො එහිපසසිකො ඔපතසිකො පච්චතතං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාභිති.

[සමීඤ්ඤි:]

අහං බො ආට්ඨසො තවො අචිරපබ්බජ්ජනො අට්ඨනාගතො ඉමං ඛමම විතයං. ත බ්වංහං⁸ සකෙකාමි විත්ථාරෙන ආචිකඛිභුං. අයං සො භගවා අරහං සමමාසමිච්චෙධා රාජගහෙ විහරති තපොදායුරුමෙ. තං භගවතං උපසඛිකමීභා එතමත්ථං පුච්චෙජ්ජාසාසි⁹. යථා තෙ භගවා ව්‍යාකරෙති,¹⁰ තථා තං ඛාරෙය්‍යාසි¹¹ති.

1. පුබ්බාපගමානො - සක. PTS. 2. චිතා ඉමාය ගාථාය - සී 2. 3. පඨවීයං - මජ්ඣ. PTS. 4. හද්දෙන - සී 1. 5. අනිකීච්චිතාචී - මජ්ඣ. - සක. PTS. 6. භියො-PTS 7. ඔපතසසිකො - මජ්ඣ. 8. නතාහං - මජ්ඣ, සක. 9. පුච්ච - මජ්ඣ, සක. 10. ඛාකරෙති - මජ්ඣ, සක.

1. 2. 10.
සමිඳ්ඛි සුත්‍රය

20. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපොදුරාමයෙහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආයුෂමත් සමිඳ්ඛි තෙරණුවෝ රු අලුයම නාහිට ගාත්‍රයන් දෙතා පිණිස තපොදු නදිය වෙත එළඹියහ. තපොදුනදියෙහි ගාත්‍රයන්-දෙවා ගොඩ නැගී ඇත නෙත සිඳුවමින් එක් සිවුරක් ඇති ව සිටියහ.

එකල්හි මනා පැහැ ඇති එක්තරා දෙවිඳුවක් රාත්‍රිය ඉක්ම හිය කල්හි මුළු තපොදුව බඩුලුවා ආයුෂමත් සමිඳ්ඛි තෙරණුවන් වෙත එළඹීයා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා ආයුෂමත් සමිඳ්ඛි තෙරණුවන්ට ගාථායෙන් කීවා ය:

මහණ, නො වළඳ සිහහි. වළඳ නො ම සිහහි. මහණ, වළඳ සිහව. කාලය තා නහමක් ඉක්ම යේවා.

[සමිඳ්ඛි:]

මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනෙයි. එහෙයින් 'කාලය මා නහමක් ඉක්ම යේවා'යි නො වළඳ සිහමි.

ඉක්බිති ඒ දෙවිඳුව පොළොවෙහි පිහිටා ආයුෂමත් සමිඳ්ඛි තෙරුන්ට මෙය කීවා ය:

මහණ, තෝ තරුණ පෑවිද්දෙහි මනා කලුකෙහෙ ඇතියෙහි, සොඳුරු යොවුනෙන් හා පලමු වයසින් යුක්තයෙහි, කාමක්‍රීඩා නො කළ පුළුයෙහි, මහණ, මානුසික කාමයන් අනුභව කරණු මැනව. මෙලොව පස්කම් සැප හැර පියා පරලොව (කලෙකින් ලැබෙන) සැප හහමක් ලුහුබදුව.

[සමිඳ්ඛි:]

ඇවැත්නි, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර පියා මෙලොව සැප ලුහුබදිමි. ඇවැත්නි, කාමයෝ කාලීකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. මේ ධර්මය තමා විසින් දැක්ක යුත්තෝ ය. කල් නො යවා විපාක දෙන්නෝ ය. එව, බලවයි' කීමට හුදුසු ය. තම සිත්හි එළවා තැබීමට හුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දත යුත්තෝ ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදහ.

[දෙවිඳු:]

මහණ, කෙසේ නම් 'කාමයෝ කාලීකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. දැඩි ආයාසය ඇත්තෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝ ය.' (කීයාත්) 'කෙසේ නම්' මේ ධර්මය සන්ධිධර්මය ය. අකාලීක ය. එහිපසස්සක ය. ඔපනයික ය. නුවණැත්තන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ය. (කීයාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලද්දහ ද?

[සමිඳ්ඛි:]

ඇවැත්නි, මම තවකයෙමි. පෑවිදි වූ නොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මෙසේතව අලුත පැමිණියෙමි. මම විස්තර වශයෙන් කීයන්තව නො පොහොසත්මි. අභිත් වූ සම්මා සම්බුදු වූ මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර තපොදුරාමයෙහි වැඩවසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විචාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් හිට ප්‍රකාශ කරණ සේක් ද? එපරිද්දෙන් එය දරවයි.

[දෙවතා:]

ත ඛො භික්ඛු සුකරො සො භගවා අමෙහති උපසඛිකමීතුං. අඤ්ඤාති මනෙසකඛාහි දෙවතාහි පරිවුඤ්ඤා. සචෙ ඛො තුං භික්ඛු තං භගවනතං උපසඛිකමීති; එතමන්ථං පුච්චෙත්ඤ්ඤාසි. මයමපි ආගච්චෙත්ඤ්ඤාමි ධම්මසචණ්ණායාති.¹

එවමාටුඤ්ඤාති ඛො ආයස්මා සමීද්ධි තස්සා දෙවතාය පටිසසුභතා² යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමී. උපසඛිකමීති; භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනොතා ඛො ආයස්මා සමීද්ධි භගවනතං එතදචොච:

ඉදහං භනොත රතනියා පච්චුසසමයං³ පච්චුට්ඨාය යෙන තපොදා තෙනුපසඛිකමී ගතතානි පරිසිඤ්ඤීතුං. තපොදෙ ගතතානි පරිසිඤ්ඤීත්වා පච්චුත්තරීත්වා එකච්චරො අට්ඨාසිං ගතතානි පුබ්බාපයමානො. අථ ඛො භනොත අඤ්ඤාතරා දෙවතා අභිකක්ඛනතාය රතනියා අභිකක්ඛනවණ්ණො කෙච්චුකපපං තපොදං ඔභාසෙත්වා යෙනාහං තෙනුපසඛිකමී. උපසඛිකමීත්වා චෙහාසං සීතා ඉමාය භාථාය අජකිභාසි:

“අභුත්වා භික්ඛහි භික්ඛු ත හි භුත්වාන භික්ඛහි,
භුත්වාන භික්ඛු භික්ඛස්සු මා තං කාලො උපච්චගා”ති.

එවං චුඤ්ඤො අහං භනොත තං දෙවතං භාථාය පච්චභාසිං.⁴

“කාලං චෝභං ත ජාතාමි ජනොතා කාලො න දිසස්සති,
තස්මා අභුත්වා භික්ඛාමි මා මං කාලො උපච්චගා”ති.

අථ ඛො භනොත සා දෙවතා පඨවියං පනිට්ඨතිත්වා මං එතදචොච: දහරො තුං භික්ඛු පබ්බජිතො සුසු කාලකෙසො භද්දෙත යොබ්බනොත සමමතාගතො පඨමෙන වයසා, අනිකීප්පිතාචී කාමෙසු. භුඤ්ඤ අභික්ඛු මානුසකෙ කාමෙ. මා සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාචීති.

එවං චුඤ්ඤො හං ⁵භනොත තං දෙවතං එතදචොච: “ත ඛවාහං ආටුඤ්ඤා සන්දිට්ඨිකං හිත්වා කාලිකං අනුධාමාමි. කාලිකඤ්ඤ ඛවාහං ආටුඤ්ඤා හිත්වා සන්දිට්ඨිකං අනුධාමාමි. ‘කාලිකා හි ආටුඤ්ඤා කාමො චුඤ්ඤා භගවතා ඛහුදුසකා ඛහුපායාසා ආදිතචො එන්ථ භියෙසා.’ සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපතයිකො පච්චනතං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහීති.”

එවං චුඤ්ඤො භනොත සා දෙවතා මං එතදචොච: කථංඤ්ඤ භික්ඛු කාලිකා කාමො චුඤ්ඤා භගවතා ඛහුදුසකා ඛහුපායාසා ආදිතචො එන්ථ භියෙසා. කථං සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපතයිකො පච්චනතං චෙදිතබ්බො විඤ්ඤාහීති.

එවං චුඤ්ඤො භනොත තං දෙවතා එතදචොච: අහං ඛො ආටුඤ්ඤා තචො අචිරපබ්බජිතො අටුඤ්ඤාගතො ඉමං ධම්මවිනතං. ත ඛවාහං සකෙකාමි වින්ථාරෙන ආචිකම්භුං. අයං සො භගවා අරහං සමමාසමිච්ඤ්ඤො රාජගහෙ විහරති තපොදරුමෙ. තා භගවනතං උපසඛිකමීත්වා එතමන්ථං පුච්චෙත්ඤ්ඤාසි. යථා සෙ භගවා ව්‍යාකරෙති තථා තං ධාරෙත්ඤ්ඤාසීති.

1. ධම්මසචණ්ණායාති. - සක. මජ්ඣ. 2. පටිසසුභතා. - සක. 3. පච්චුසසමයං. - සිඞ්. 1, භි 1. 4. අජකිභාසි. - සක. සිඞ්. 1, භි 1, 2 5. චුඤ්ඤාතං. - මජ්ඣ. සක.

[දෙවිදු:]

මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එළඹෙන්නට යුක්ත නො වෙත්. අතෙක් මහෙශාඛ්‍ය දේවතාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹ මේ අරුත විවාරත්තහු තම අපි දු බණ අසන්නට එන්නෙමු.

ආචාර්ය, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්භිසාචරිත තෙමේ ඒ දෙවිදුවට පිළිතුරු දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් සම්භිසාචරිත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය:

වහන්ස, මෙහි මම රු අලියම කැහිටි ගාත්‍රයන් දෝතට තපොදුව වෙත එළඹියෙමි. තපොදුවෙහි ගාත්‍රයන් දොවා ගෙණ ගොඩ නැගී සිරුරු තෙත සිදුවමින් එක් සිටුරක් ඇති ව සිටියෙමි. වහන්ස, එකල්හි මනා ජම්බුණේ ඇති එක්තරා දෙවිදුවක් රුය ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු තපොදුව බබුලුවා මා වෙත එළඹියා ය. එළඹ අහස්හි සිටියා මේ ගාථාවෙන් කීවු ය:

“මහණ, නො වලඳ සිහගි. වලඳ නො ම සිහගි, මහණ වලඳ සිහව. කාලය තා තහමක් ඉක්ම යේවා” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට ගාථායෙන් පිළිතුරු දිනිමි.

“මම කාලය නො දනිමි. කාලය වැසුනේ නො පෙනේ. එහෙයින් කාලය මා තහමක් ඉක්ම යේවා යි නො වලඳ සිහගි” යි.

වහන්ස, එකල්හි ඒ දෙවිදු තොමෝ පොළොවෙහි පිහිටා, මට මෙය කීවු ය: “මහණ, නුඹ වහන්සේ තරුණ පෑවිදි කෙනෙකි. මනා කළකෙහෙ ඇති කෙනෙකි. සොඳුරු යොවුනින් හා පලමු වයසින් සමකාලතයහ. කාමක්‍රීඩා නො කල කෙනෙකි. මහණ, මානුසිකකාමයන් අනුභව කරව. මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප තහමක් උසුබදුව” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ආචාර්ය, මම මෙලොව සැප හැර පියා කලෙකින් ලැබෙන සැප නො ම උසුබදිමි. ආචාර්ය, මම කලෙකින් ලැබෙන සැප හැර දමා මෙලොව සැප උසුබදිමි. ආචාර්ය, ‘කාමයෝ කාලික ය හ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ.’ ‘මේ ධර්මය සන්ධිසික ය. අකාලික ය. එහිපසසික ය. ඔපනසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තම තමා කෙරෙහි ලා දත යුතු ය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලදී.”

වහන්ස, එසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු මට මෙය කීවු ය: “මහණ කෙසේ තම ‘කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇත්තෝ ය. බොහෝ වෙහෙස ගෙණ දෙන්නෝ ය. මෙහි දෙෂයෝ බොහෝහ. (නියාත්), කෙසේ තම මේ ධර්මය සන්ධිසික ය. අකාලික ය. එහිපසසික ය. ඔපනසික ය. නුවණැත්තවුන් විසින් තමතමන් කෙරෙහි ලා දත යුතු ය’ (නියාත්) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දහ ද?” යි.

වහන්ස, එසේ කී කල්හි මම ඒ දෙවිදුවට මෙය කියෙමි: “ආචාර්ය, මම තවකෙසෙමි. පෑවිදි වූ කොබෝ කල් ඇත්තෙමි. මේ සසුතට අලුත පැමිණියෙකිමි. මම විත්තර වශයෙන් නියන්තට නො හැක්කෙමි. අහිත් වූ සමාසමබුදු වූ මේ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර තපෝදරුමයෙහි වැඩ වසන සේක. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ විවාරව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් පරිද්දෙකින් තම ප්‍රකාශ කරණ සේක් තම එපරිද්දෙන් එය දරව” යි.

එවං චූභෙන භනෙන සා දෙවනා මං එතදවොච: “ත ඛො භික්ඛු භුක්ඛරො සො භගවා අමොහාති උපසඛිතමිදුං, අඤ්ඤාති මහෙසකඛාති දෙවනාති පරිච්ඡිනො. සචෙ ඛො ත්ඨං භික්ඛු තං භගවනං උපසඛිතමිදුං එතමිදං ජුචෙත්ඨයායි. මයමිදි අංගචෙත්ඨයාම ධම්මසවණායා”ති. සචෙ භනෙන තසා දෙවනාය සච්චං වචනං, ඉධෙව සා දෙවනා අවිදුරෙති.

එවං චූභෙන සා දෙවනා අංගසමනං සමීදුං එතදවොච: ජුච්ඡ භික්ඛු, ජුච්ඡ භික්ඛු, අයමහං¹ අනුපපන්නාති.

අථ ඛො භගවා තං දෙවනං ගාථාය අජ්ඣිභායි:

අකෙඛයා සඤ්ඤාතො සත්තා අකෙඛයාසමීං පතිට්ඨිතා,
අකෙඛයො අපරිඤ්ඤාය යොගමායනාඨි මච්චුනො.

අකෙඛයො ව² පරිඤ්ඤාය අකඛාතාරං ත මඤ්ඤාති,
තඤ්ඤාති තසා ත භොතීති යෙන තං වජ්ජා ත තසා අඨී,
සචෙ විජ්ජායි වදෙඨී යකඛාති.

[දෙවනා:]

ත ඛවාහං භනෙන ඉමස්ස භගවතා සඛිඤ්ඤෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අථානාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු. යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිඤ්ඤෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අථානෙයන්තරි.³

[භගවා:]

සමො විසෙසී උදවා⁴ නීතීනො යො මඤ්ඤාතී සො විචදෙථ තෙන,
නීහු විධාසු අවිකම්පමානො සමො විසෙසීති ත තසා භොතී,
සචෙ විජ්ජායි වදෙඨී යකඛ.

[දෙවනා:]

ඉමස්සපි ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිඤ්ඤෙන භාසිතස්ස ත විජ්ජාරෙන අත්ථං අථානාමි. සාධු මෙ භනෙන භගවා තථා භාසතු, යථාහං ඉමස්ස භගවතා සඛිඤ්ඤෙන භාසිතස්ස විජ්ජාරෙන අත්ථං අථානෙයන්තරි.³

[භගවා:]

පභාසි සඛිං⁶ ත විමාන⁶ මජ්ඣිගා අචෙත්චජී⁷ තණ්හං ඉධ නාම රූපෙ,
තං ජීවනගන්ථං අනීහං නිරුසං පරියෙසමානා තාජ්ඣිගමුං
දෙවා මනුස්සා ඉධ වා හුරං වා සග්ගෙහු වා සඛිඛතීචෙසනෙහු;
සචෙ විජ්ජායි වදෙඨී යකඛාති.

[දෙවනා:]

ඉමස්ස ඛවාහං භනෙන භගවතා සඛිඤ්ඤෙන භාසිතස්ස එවං විජ්ජාරෙන අත්ථං අථානාමි.

1. යමහං - මජ්ඣං, සා, PTS 2. අකෙඛයාසමී - මජ්ඣං, සා PTS. 3. ජානෙයන්තරි - මජ්ඣං, PTS. 4. අථවං - සීඝ්. 2. 5. සඛිඛාච - සී 1. 6. ත ව මාන - මජ්ඣං 2. 7. අචෙත්චජී - සා, සීඝ්. 2.

වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු මට මෙය කීවුය. “මහණ, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අප විසින් එළඹෙන්නට සුකර නො වෙයි. අනෙක් මහේශාච්‍ය දේවතාවන් විසින් පිරිවරණ ලදහ. මහණ, ඉදින් නුඹ වහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹ මේ අරුත විවාරන්නහු නම් අපි දු දහම් ඇසීමට එන්නෙමු” යි. වහන්ස, ඉදින් ඒ දෙවිදුවගේ වචනය ඇත්ත වේ නම් ඒ දෙවිදු මෙහි ම නුදුරෙහි ය” යි.

එසේ කී කල්හි ඒ දෙවිදු ආයුෂමත් සමඳුකරන්නට “මහණ, විවාරණු මැනව. මහණ, විවාරණු මැනව. මේ මම පැමිණියෙමි” යි මෙය කීවු ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දෙවිදුවට භාජායෙන් වදාළ සේක:

සතවයෝ පඤ්චකකුසලයෙහි සතවුදුහලාදී සංඥ ආත්තෝ ය. පඤ්චකකුසලයෙහි (තෘණො දුෂට්ඨොහ වශයෙන්) පිහිටියාහු ය. පඤ්චකකුසලයන් පිරිසිදු නො දැන මාරයාගේ වසයට යෙත්.

පඤ්චකකුසලයන් පිරිසිදු දැන සත්වුදුහලාදී වශයෙන් කිසිවකු නො හැ. යම් හෙයෙකින් ඔහුට ඒ මඤ්ඤා නො වේ ද (එහෙයිනි). යම් සාරුණෙකින් ඔහුට රාගරතනාදී වශයෙන් කියන්නේ නම් ඒ කරුණ ද ඔහුට තැන: එම්බා දෙවිදුව, ඉදින් (එබඳු රහකකු) දකිති නම් කියවයි.

[දෙවිදු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම නො ම දකිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් යම්සේ මම දැන ගන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එපරිද්දෙන් මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්තු:]

යමෙක් “(මම අත්‍යයන් හා) සම වෙමි” යි හෝ “විශිෂ්ටයෙමි” යි හෝ නොහොත් “හීනයෙමි” යි හෝ හඬ ද එයින් ගේ (අත්‍යයන් හා) විවෘද කරන්නේ ය. (යමෙක්) ත්‍රිවිධ මාතයන්හි නො සැලකන්නේ ද ඔහුට ‘සම ය, විශිෂ්ට ය, (හීන ය) යන හැඟීමක් නො වේ. එම්බා දෙවිදුව, ඉදින් (එබන්දකු) දකිති නම් කියව.

[දෙවිදු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි ද අරුත විතර විසින් මම නො දකිමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත මම යම්සේ විතර විසින් දැන ගන්නෙමි ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එසේ මට වදාරණු මැනවි යි.

[භගවත්තු:]

ප්‍රඥපතිය හළේ ය. විවිධ මාතයට (=තවවිධ හෝ ත්‍රිවිධ මාතයට) නො ගියේ ය. නොහොත් මටුකුසට නො යන්නේ ය. මේ තාමරාප සම්බන්ධ පඤ්චකකුසලයෙහි තෘණොව මුලුසුන් කෙළේ ය. සුන් කළ කෙලෙස් ගැට ඇති නිදුක් වූ තෘණො රහිත වූ ඒ කම්ණොසුටයා සොයන්නා වූ දෙවියෝ ද මනුෂ්‍යයෝ ද මෙලොව හෝ පරලොව හෝ සවභීයන්හි හෝ සියලු සත්‍ය කිවෙසත්‍යන්හි හෝ නො දකිත්. එම්බා දෙවිදුව ඉදින් දකිති නම් කියව.

[දෙවිදු:]

වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සැකෙවින් වදාරණ ලද මේ දේශනාවෙහි අරුත විතර විසින් මම මෙසේ දකිමි.

[භගවා:]

පාපං ත කසීරු වචසං මතසා කායෙහ වා කිඤ්චිත සබ්බලොකෙ,
කාමෙ පහාය සතීම්භි සම්පජානො දුකං ත සෙවෙථ අතත්ඨසංභිතනනි.

නාඤ්චවගෙහා දුභිසො.

හමුඤ්ඤනි:

නඤ්ඤා නඤ්ඤි වෙච නඤ්ඤි පුතතසමෙහ ව,
ඛතතීයො සතමානො ව නිඤ්ඤා නඤ්ඤි ව දුකකරං,
භීරි කුට්ඨිකා තවමො දසමො ධුතො සම්ඤ්ඤිතා'ති.

3. සතනිවගෙහා.

1. 3. 1.

සතනිසුතං.

21. ඤාමජේයං---

එකමනතං භීතා බො සා දෙවතා භගවතො සතනිකෙ ඉමං භාඨං
අභාසී:1

සතනීයා චිය ඔමටෙඨා ඩය්ඤාමානොව2 මත්ඨකෙ,
කාමරුගපපභාණය සතො භීතඤ්ච පරිබ්බජේ'ති.

[භගවා:]

සතනීයා චිය ඔමටෙඨා ඩය්ඤාමානොව2 මත්ඨකෙ,
සකකායදිට්ඨිපපභාණය සතො භීතඤ්ච පරිබ්බජේ'ති.

1. 3. 2

චුසනිසුතං.

22. ඤාමජේයං---

එකමනතං භීතා බො සා දෙවතා භගවතො සතනිකෙ ඉමං භාඨං
අභාසී:

නාචුසනතං චුසනී ව චුසනතං ව තතො චුසෙ,
තසමා චුසනතං චුසනී අපපද්ධිපපදෙසිතනනි.

[භගවා:]

යො අපපද්ධිසස නරසස දුසසති,
සුද්ධිසස පොසසස අතභිගණසස,
තමෙව බාලො පවෙච්ඡති පාපං,
සුචුමො රජො පච්චාතංව බිතො'ති.

1. අජ්ඣකාසී - සීචු. 1. 2. ඩය්ඤාමානො - ඝනා, සීචු, 2. PTS.

[භගවත්හු:]

වචනයෙන් ද සිතින් ද කසින් ද කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. මුළු ලොවේ සියලු කාමයන් හැර සිති ඇත්තේ මනා නුවණ ඇත්තේ අතළු සතික වූ දුක නො සෙවුනේ ය.

නඤ්ඤා වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

තඤ්ඤා, තඤ්ඤි, තඤ්ඤානසම, ඛතතිය, සතමාන, නිද්දානදී, දුකකර, හිරි, තව වත කුටිකා, දසවත සමීඤ්ඤි සුත්‍රය ද වේ.

3. සතති වර්ගය.

1. 3. 1.

සතති සුත්‍රය.

21. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සැවැත්තීන් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දැවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සැවැත්තීන් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසැ දැවෙන්නකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සතකායදුෂ්ටි ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

1. 3. 2.

සුඤ්ඤි සුත්‍රය.

22. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කමය නො පහත්නු විපාකය තෙමේ සපයී නො කෙරෙයි. එහෙයින් කමය පහත්නු විපාකය තෙමේ ස්පයී කරන්නේ ය. එහෙයින් නිදෙස් පුගුලන්ට ද්‍රෝණි කරණ කමය පහත්නු විපාකය තෙමේ ස්පයී කෙරෙයි.

[භගවත්හු:]

යමෙක් නිදෙස් වූ පිරිසිදු වූ කෙලෙස් නැති සුද්ගලයකුට ද්‍රෝණි කෙරේ ද, ඒ පාපය තෙමේ උවුසුලභට දුඹි සිසුම රජකන් මෙන් ඒ බාලයා කරා ම පෙරලා එයි.

1. 3. 3.

ජමාසුභතං

23. සාවකච්ඡිදං—

එකමනතං සීනා බො සා දෙවනා භගවනතං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

අනෙතා ජටා බහි ජටා ජටාය ජටිතා පජා,
තං තං ගොතම පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටිතාහි.

[භගවා:]

සීලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤා විතතං පඤ්ඤාඤච භාවයං,
ආතාපි නිපකො භික්ඛු සො ඉමං විජටයෙ ජටිතාහි.

යෙසං රාගො ච ද්වෙසො ච අවිජජා ච විරාජ්ඣා,
බිණ්ණසවා අරභනෙතා තෙසං විජටිතා ජටා.

යත් නාමඤච රූපඤච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
පටිසං රූපසඤ්ඤා ච එතෙතා! ඡිජ්ජනෙ ජටාහි.

1. 3. 4.

මනොනිවාරණසුභතං

24. සාවකච්ඡිදං—

එකමනතං සීනා බො සා දෙවනා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං
අභාසි:

යතො යතො මනො නිවාරයෙ
ත දුක්ඛමෙහි තං තතො තතො,
ස සබ්බතො මනොනිවාරයෙ
ස සබ්බතො දුක්ඛා පමුච්චතීහි²

[භගවා:]

ත සබ්බතො මනො නිවාරයෙ
මනො යතනතමාගතං,³
යතො යතො ච පාපකං
තතො තතො මනො නිවාරයෙ'හි.

1. 3. 5.

අරභගහසුභතං

25. සාවකච්ඡිදං—

එකමනතං සීනා බො සා දෙවනා භගවතො සනතිකෙ :ඉමං ගාථං
අභාසි:

1. එත් ඉං - සනා, - PTS 2. පද්ධවති - මජ්ඣ, සී, චූ. PTS 3. ත මනො සංයතනා - මජ්ඣ, සංයතනා - PTS

1. 3. 3.

ජපා සූත්‍රය.

23. සෑවෑන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ඇතුළත අවුල් ය. පිටත අවුල් ය. සත්ක පුරාම අවුලෙන් වෙළුනී ය. එහෙයින් ගෞතමයන් වහන්ස, කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැ යි? එකරුණ පුළුවන්ම.

[භගවත්හු:]

පිළිසඳනුවණ ඇති කෙලෙස් තවත වෙර ඇති නිරණප්‍රඥයෙන් යුත් සසර ඩිය දක්නාහුලු ඒ සතකු තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය ගා ප්‍රඥව වඩමින් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ යි.

යම් කෙනකුන් විසින් රාගයත් ද්වේෂයත් අවිඤ්චත් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) ඤාණාසුව රහත්හු ය. ඔවුන් විසින් තෘෂ්ණා තැමති අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යම් තැනෙක තාමයන් රූපයත් ප්‍රතිසයත් රූපසංඥවත් නිරව-
ශේෂයෙන් නිරුඳි වෙද්ද, මෙහි මේ තෘෂ්ණා තැමති අවුල සිඳේ යි.

1. 3. 4.

මනෝනිවාරණසූත්‍රය

24. සෑවෑන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් යමෙකින් සිත වලකන්නේ ද? එයින් එයින් ඔහුට දුක් නො පැමිණෙයි. හෙතෙමේ සියල්ලෙන් සිත වලකවන්නේ නම් හෙතෙමේ සියලු දුකෙන් මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සියල්ලෙන් සිත නො වලකන්නේය. සංයතභාවයට පැමිණී සිත නො වලකවන්නේ ය. යමෙකින් යමෙකින් අකුසල් වේ නම් එයින් එයින් සිත වලකවන්නේය යි.

1. 3. 5.

අරහත්‍යා සූත්‍රය

25. සෑවෑන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාචී
බිණ්ණසවො අනාතීමදෙහධාචී,
අහං වදමීතිපි සො වදෙය්‍ය
මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාචී
බිණ්ණසවො අනාතීමදෙහධාචී,
අහං වදමීතිපි සො වදෙය්‍ය
මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය
ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතො,
වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

[දෙවතා:]

යො හොති භික්ඛු අරහං කතාචී
බිණ්ණසවො අනාතීමදෙහධාචී,
මාහං ණු ඛො සො උපගමම භික්ඛු
අහං වදමීතිපි සො වදෙය්‍ය
මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍යාති.

[භගවා:]

පභිණ්ණොතස්ස ත සනාතී ගතො,
විබුට්ඨො මානගතොස්ස සබ්බෙ,
සො වීතිවනොතා මඤ්ඤානං¹ සුමෙධො
අහං වදමීතිපි සො වදෙය්‍ය
මමං වදනතීතිපි සො වදෙය්‍ය,
ලොකෙ සමඤ්ඤං කුසලො විදිතො,
වොහාරමනෙතන සො වොහරෙය්‍යාති.

1. 3. 6.

පජේජාභ්‍යුත්තනං.

26. භාවනාපිණ්ණං—

එකමනතං ජීවො ඛො සා දෙවතා භගවතො සනාතීකෙ ඉමිං භාථං අහාසී:

කති ලොකස්මිං පජේජාතා යෙහි ලොකො පකාසති²,
භගවතනං³ පුට්ඨමාගමම කථං ජානෙමු තං මයං.

[භගවා:]

වන්තාරො ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමෙත්ථ න විජජති,
දිවා තපති ආදිචෙවා රතනිං ආභාති⁴ චන්ද්‍රමා,
අථ අහති දිවාරතනිං තත්ථ තත්ථ පකාසති²,
සමුද්ධො තපතං හෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තරාති.

1. මඤ්ඤානං-මජ්ඣිමනිකායෙ, සමනං - සසා PTS 2. පභාසති - සිවු, 1. සී 1, 3. භවනතං-PTS 4. රතනිමාභාති - මජ්ඣිමනිකායෙ, සසා

සිටුමහින් කල කීස ඇති ආභ්‍රවයන් තැසු පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති” යි කියාත් කියන්නේ ද?

[හඟවත්නු:]

සිටුමහින් කල කීස ඇති ආභ්‍රවයන් තැසු පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? හෙතෙමේ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ හෙතෙමේ ලෝකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාර මාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

[දෙවි:]

සිටු මහින් කල කීස ඇති ආභ්‍රවයන් තැසු පඤ්චම ශරීරය දරණ යම් රහත් මහණෙක් වේ ද? ඒ මහණ තෙමේ මාතයට පැමිණ හෝ “මම කියමි”යි කියාත් කියන්නේ ද? හෙතෙමේ “මට කියති”යි කියාත් කියන්නේ ද?

[හඟවත්නු:]

ප්‍රදීණ වූ මාත ඇති ඔහුට මාතග්‍රන්ථිනු නැත. ඔහු විසින් සියලු මාතග්‍රන්ථිනු වෙසෙසින් තසත ලද්දක. මනා නුවණ ඇති හෙතෙමේ මඤ්ඤක ඉක්ම වූයේ ය. හෙතෙමේ ‘මම කියමි’ යි කියාත් කියන්නේ ය. හෙතෙමේ ‘මට කියති’යි කියාත් කියන්නේ ය. දක්ෂ වූ ඒ රහත් තෙමේ ලෝකයෙහි ව්‍යවහාරය දැන ව්‍යවහාරමාත්‍රයෙන් ව්‍යවහාර කරන්නේ යි.

1. 3. 6.

පස්වැනි සුත්‍රය

26. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා තම් (එබඳු) එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරත්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[හඟවත්නු:]

ලොව එළි භතරෙකි. මෙහි පස්වැත්තෙක් නැත. තීරු දවල් බබලයි. සඳු රැ බබලයි. තව ද, හින්ත දිවා රැ දෙකි ඒ ඒ නැත බබලයි. සඵඤ්ඤත් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨයක. මේ ආලෝකය තීරුතතර යි.

1. 3. 7.

සරසුභතං

27. ඍවජ්ඣයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

කුතො සරා නිවතනනනි කඤ්ච චචං න චතනති,¹
කඤ්ච තාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති²

[භගවා:]

යඤ්ච ආපො ච පඨවී තෙජෝ වායො න ගාඛති,
අතො සරා නිවතනනනි එඤ්ච චචං න චතනති,¹
එඤ්ච තාමඤ්ච රුපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති²ති.

1. 3. 8.

මහද්ධනි සුභතං

28. ඍවජ්ඣයං—

එකමනනං සීතා බො සා දෙවතා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

මහද්ධනා මහාභොගා රට්ඨවනොතා¹ච ඛතතියා,
අඤ්ඤමඤ්ඤතිගිජ්ඣනනි කාමෙසු අනලඛිකතා
කෙසු උසසුකකරාකෙසු² භවසොතානුසාරීසු,
කොඨි³ තණ්හං පජ්ඣංසු කෙ ලොකස්මිං අනුස්සුතාති

[භගවා:]

භීතීා අගාරං පබ්බජතා⁴ භීතීා සුභතං පසුං පියං,
භීතීා රුගඤ්ච දෙසඤ්ච අවිජ්ජඤ්ච විරුජ්ඣ
බිණ්ණසවා අරහනොතා තෙ ලොකස්මිං අනුස්සුතාති.

1. 3. 9.

මහුවකකසුභතං.

29. ඍවජ්ඣයං—

[දෙවතා:]

මහුවකකං කච්චාරං පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතං,
පඛිකරානං මහාචීර කථං යාත්‍රා භවිස්සති.

[භගවා:]

ජේතා කද්දිං⁵ වරතකඤ්ච ඉච්ඡාලොභඤ්ච පාපකං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුඤ්ඤා එවං යාත්‍රා භවිස්සති⁶ති.

1. චචං - සී.මු. 1. PTS සී 2. 2. උසසුකකරාකෙසු - සො. 3. කොඨි - සො. ගඛ - PTS.
4. පබ්බජතා - PTS. 5. කද්දි. PTS.

1. 3. 7.

සර සුත්තය

27. සෑවෑන්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

සංසාර ප්‍රවාහයෝ කොහි නවනිද්ද? සසරවැසි කොහි නො වසී ද? නාමයත් රූපයත් කොතැන්හි නිරවභේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද?

[භගවත්හු:]

යම් තැනක ආපෝ ධාතුවත් පඨවි ධාතුවත් තේජෝ ධාතුවත් වායෝ ධාතුවත් තො පිතිවා ද මෙහි සංසාරප්‍රවාහයෝ නවතිත්. මෙහි සසරවැසි නො වසී. මෙහි නාමයත් රූපයත් නිරවභේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ යි.

1. 3. 8.

මහදාන සුත්තය

28. සෑවෑන්නුවර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා යෙන් කී ය:

මහත්ධන ඇති මහත්භෝග ඇති රටවල් ඇති ඝණ්ටියයෝ ද කාමයන්හි සැහීමට නො පැමිණියාහු ඔවුනොවුන් සැපත පතත්.

ඔවුන් (කාමයන්හි) උත්සාහමත් වූ කල්හි භවප්‍රොසක්‍ය අනු ව යන කල්හි මේ ලෝකයෙහි කවුරු තෘණාව දුරු කළාහු ද? ලෝකයෙහි කවුරු (කාමයන්හි) උත්සාහ රහිත වූවාහු ද?

[භගවත්හු:]

හිහිගෙය හැර ප්‍රිය වූ දරුවන් ද සිටුපාවුන් ද හැර පැවිදි වූ රුගයන් දෝෂයන් දුරු කොට අවිදුමත් තසා (සිටි) ක්‍ෂීණොසුච වූ ඒ රහත්හු ලෝකයෙහි (කාමයන් සෙවීමෙහි) උත්සාහ රහිතයෝ ය.

1. 3. 9.

වහුවනක සුත්තය.

29. සෑවෑන්නුවර--

[දෙව්:]

මහාචරියන් වහන්ස, (මේ ශරීරයානස) සක් සතරක් ඇත්තේ ය. තව දෙරක් ඇත්තේ ය. (අඟුළියෙන්) පිරුණේ ය. ලෝභයෙන් යුක්ත ය. මධෙහි උපත. එහි තික්ම ශූම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රූභාත ද වරපට ද ලාමක ඉච්ඡාව ද ලෝභය ද සිදු තෘණාව සහඹුලීන් උදුරු (ලීමෙන්) මෙසේ තික්ම ශූම වන්නේ යි.

1. 3. 10.

එඤ්ජබ්බසුතනං.

30. ආවජ්ජියං—

[දෙවතා:]

එඤ්ජබ්බං තිසං චීරං අප්පාභාරං අලොච්චං,
සිහං චෙකචීරං තාගං කාමේසු අතපෙකඛිතං,
උපසඛකම්ම පුච්ඡාම කථං දුකඛා පච්චවතීති.

[භගවා:]

පඤ්ච කාම භුණ්ණොකෙ මනොඡට්ඨා පචෙදිතා,
එතථ ඡන්දං චීරාපේඛා එවං දුකඛා පච්චවතීති.

භතනිවග්ගො තඨීශයා.

තත්තුඤ්ඤානං:

භතනියා චුසති චෙව ඡවා මනො නිචාරණා,
අරභතෙනන පඤ්ඤානො සරං මහඛිතෙනන ච,
චතුචකෙකන නවමං එඤ්ජබ්බෙනන කෙ දසාති.

4. සතුලලපකාධිකචග්ගො.

1. 4. 1.

සබ්බසුතනං.

31. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ආවජ්ජියං චීහරතී ජේතවනෙ
අතාඨපිණ්ණිකස්ස ආරාමෙ.

අථ ඛො සබ්බසුලා සතුලලපකාධිකා දෙවතායො අභිකකනතාය
රතනියා අභිකකනතවණ්ණො කෙච්චුකප්පං ජේතවනං ඔභාසෙඤ්ඤා යෙන
භගවා කෙසුපසඛකම්මෙසු. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවතනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනනං
අට්ඨංසු.

එකමනනං ඤීනා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සනතීකෙ ඉමං භාඨං
අභාසී:

සබ්බිරෙව සමාසෙඨ සබ්බි කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤාය සෙයොහා හොති න පාපියොති.

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සනතීකෙ ඉමං භාඨං අභාසී:

1. 3. 10.

එහිජබ්බ සූත්‍රය.

30. සැවැත්නුවර-

[දෙවි:]

එහිඉටකුගේ මෙන් කෙණ්ඩා ඇති කාය වූ සච්චාභාර ඇති ලොල් බැචි කැති, සිංහයකු මෙන් ඇතකු මෙන් එකලාව හැසිරෙන, කාමයන්හි නිරපේක්ෂක වූ චිරයන් වහන්සේ වෙත එළඹ කෙසේ දුකින් මිදේ දැයි විමාරම්.

[භගවත්හු:]

ලොට මනස සවැති කොට ඇති පඤ්චකාමගුණයෝ ප්‍රකාශ කරණ ලදහ. මෙහි ඇල්ම දුරු කොට ලීමෙන් මෙසේ දුකින් මිදෙයි.

සහන්වගීය භෙෂවනි සී.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සකති, පුසති, ජටා, මහොතිවාරණ, අරහනත, පජේජාත, සර, මහඛත සූත්‍ර ද, තවවැති වතුචක්ක සූත්‍රය ද, එහිජබ්බ සූත්‍රය දැයි දැනසූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්.

4. සතුලපකාසික වගීය.

1. 4. 1.

සබ්බි සූත්‍රය.

31. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනන්දිචූ සිටුවුනේ අරම්භි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජවිවණි ඇති බොහෝ වූ සතුලපකාසික දේවතාවෝ රැ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවිරම බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීයේ ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍රසංඝාවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සභුමිය දන (සිටියනුට) අභිවෘද්ධිය වෙයි. පිරිහීමෙක් නො වෙයි.

දුක්ඛිනි අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය පඤ්ඤා ලබ්භති¹ තාඤ්ඤාතොති.

අථ බො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය සොකමජේඛි භ සොචතීති.

අථ බො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය ඤ්ඤිමජේඛි විරෙච්ඡතීති.

අථ බො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය සන්තා භව්ඡන්ති සුඤ්ඤාතින්ති.²

අථ බො අපරං දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය සන්තා තිට්ඨන්ති සාතතන්ති.

අථ බො අපරං දෙවතා භගවතං එතදවොච: කසස නු බො භගවා³
සුභාසිතන්ති.

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙත. අපි ච මමාපි⁴ සුඤ්ඤාථ:

සබ්බිරෙව සමාසෙථ සබ්බි කුබ්බෙථ සන්ඵවං,
සතං සද්ධම්මමඤ්ඤය සබ්බදුක්ඛා පමුච්චතීති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමතා තා දෙවතායො භගවතං අභිවාදෙඤ්ඤා
පදනඛිණං කන්ථා තුඤ්ඤචන්තරධායිංසුති.⁵

1. පඤ්ඤා ලබ්භති - සභා. 2. සුඤ්ඤාතින්ති - සභා. 3. භගව - PTS. 4. මමපි - මජ්ඣ. මමපි - PTS. 5. ඉදමවොච - පෙ - තුඤ්ඤචන්තරධායිංසුති පාඨයො ඝඤ, PTS; පොඤ්ඤාභා ඉදසසතෙ

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් ප්‍රඥව ලැබේ. අනෙකකින් නො ලැබේ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් ශෝක-කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් නැගත් මැද වෙසෙසින් බබලයි.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සත්‍යයේ ප්‍රශනියට යෙත්.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සත්‍යයේ බොහෝකල් පුව සේ සිටීත්.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද්දේ ද?

[භගවත්හු:]

කොප සියල්ලන් විසින් කරුණු වශයෙන් මැනවින් කියන ලදී. වැලි දු මගේ (වචන) ද අසවු:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක් වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම භික්ෂුසංඝවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සඤ්චය දැනීමෙන් සියලු දුකින් මිදෙයි.

භාග්‍යවතු වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූහ සි.

1. 4. 2.

මච්ඡරීසුතනං

32. එකං සමයං භගවා ආවනජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨ-
පිණ්ඩිකායෙ අරුමේ. අථ ඛො සම්බහුලා සතුලලපඤාසිකා දෙවතායො
අභිකකනතාය රතතීයං අභිකකනතවණණං කෙවලකපපං ජෙතවනං ඕභා-
සෙච්චා යෙන භගවා කෙනුපසඛකමීංසු. උපසඛකමීච්චා භගවනතං අභිවාදෙච්චා
එකමනතං අධිඨංසු. එකමනතං සීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ
ඉමං ගාථං අභාසී:

මච්ඡරු ව පමාදු ව එවං දුතං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛමානෙනා¹ දෙය්‍යං ගොතී විජනතාති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

යසොච භිකො න දදති මච්ඡරී තදෙවාදදතො² භයං,
ජ්ඣවජා ව පිපාසා ව යසෙ භායති මච්ඡරී,
තමෙව බාලං පුසති අසමිං ලොකෙ පරමච්චි ව.

තසමා විතෙය්‍ය මච්ඡරං දජජා දුත මලාභිභු,
පුඤ්ඤති පරලොකසමිං පතීට්ඨා ගොනති පාණ්ණිතනති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

කෙ මනෙසු න මීයන්තී³ අභ්‍යානං⁴ ව සභබ්චරං⁵,
අපසසමිං යෙ පචෙච්ඡන්ති එස ධෛමා සනතනතො.

අපසසෙමකෙ පචෙච්ඡන්ති බහුතෙකෙ නදීච්ඡරෙ,
අපසසමා දකඛිණා දීනතා සභසොන සමං මිතා.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

දුග්දං දදමානාතං දුකකරං කමම භුබ්බතං,
අතනෙතා තානුභුබ්බන්ති සභං ධමෙමා දුරතතයො⁶.

තසමා සතඤ්ච අසභාඤ්ච⁷ නානා ගොතී ඉතො ගති,
අතනෙතා තීරයං යන්ති සනෙතා සග්ගපරුයණාති.

අථ ඛො අපරු දෙවතා භගවනතං⁸ එතදවොච: කාසය නු ඛො භගවා
සුභාසිතනති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ව මමාපි සුණාථ:

ධම්මං වරෙ යොපි සමුඤ්ජනං⁹ චරං¹⁰ දුරඤ්ච පොසං දදමප්පකසමිං,
සභං සභසායානං සභසායාගිතං සලමපි තාණ්ණන්ති තථාවිධස්ස හෙති

1. පුඤ්ඤං අකඛමානෙන - මජ්ඣ. 2. තදෙවාදදතො - PTS 3. මීයන්තී - සභ. 4. පන්තානං-සී. 5. සභාවජා - සභා, සී.වු. 2. PTS 6. දුරතයො - මජ්ඣ, සභ. 7. අසභා - මජ්ඣ, 8. භගවතො සන්තීකෙ - මජ්ඣ. 9. ඤ්ඤාදකං - සභා, 10. චජර. ධජච

1. 4. 2.

වචන සූත්‍රය

32. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවනනම් අනේසිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා ජව්වණ් ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාසිකා දේවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල වූ එ දෙවරම බිඬුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගය කී ය:

මසුරාකමින් ද ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දන් නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (දහඑළ) දන්නහු විසින් දිය යුතු වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

මසුරා පුදගල නෙමේ යමකට ම බිය වූයේ දන් නො දේ ද, නො දෙන ඔහුට එය ම බිය වේ. මසුරා පුදගල නෙමේ යමකට බිය වේ ද, ඒ බඩසය ද පවස ද ඒ බාලයා ම මෙලෙවිහින් පරලෙවිහින් පහස්තේ ය.

එහෙයින් මසුරාලල මැඩ ලන පුදගල නෙමේ මසුරාකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් පරලෙවිහි දී සතුන්ට පිහිට වේ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් මහ කැටු වැ යනුවකට (ලදදෙය බෙද දෙන්නාක්) හෙයින් සඬලායක් ඇති කල්හිත් දෙත් ද, ඔහු (අදහ මරණයෙන්) මළුවන් අතර නො මියෙත්. මේ පැරණි දහමෙනි.

ඇතැම්හු සඬලායක් ඇති කල්හිත් දෙත්. ඇතැම්හු බොහෝ හෝගයෙන් සමනවෘගත වූවාහු ද නො දෙත් මද දෙයින් දෙන ලද දන්මිණුව දහසක් (=දහසෙකින් දෙන ලද දන) හා සම ය සි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

අසත්පුරුෂයෝ (සඬලායක් ඇති කල්හි දීම වූ) දුෂකර දානය දෙන දුෂකර (සුවරිත) ක්‍රියා කරණ (සත්පුරුෂයන්ට) අනුක්‍රියා නො කෙරෙත්. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දුෂසුර ය. (එහෙයිනි.)

එහෙයින් සත්පුරුෂයන්ගේත් අසත්පුරුෂයන්ගේත් මෙලොවින් පරලොව යෑම එකිනෙක වෙනස් වේ. අසත්පුරුෂයෝ තීරයට යෙත්. සත්පුරුෂයෝ සඬභීපරායණ වෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මෑතවත් කියන ලද ද?

[භගවත්හු:]

තොප සියල්ලන් විසින් කරුණු විසින් මෑතවත් කියන ලදී. ශලී දු මගේ (වචනය) ද අසවු:

යමෙක් උසුණුවරියාවෙහි හැසිරෙන්නේ (කලවිටි ශුඬ කිරීම පිදුරු පෙළුම් ආදී වශයෙන් දුක සේ ජීවිකාව පවත්වන්නේ) අඹුදරුවකුන් පෝෂණය කරමින් සඬලායක් ඇති කල්හිත් දෙමින් දහමිහි හැසිරෙන්නේ ද, ඝනසුගාල කළ අසනයක් දෙනකුන්ගේ ඒ යාගක්‍රියාවෝ එබඳු දිලින්නදනේ (දහක්‍රියාවන් පිලිබඳ) ශතභාගයකුත් නො අහිත්.

අඵ බො අපරා දෙවතා භගවතො ශාථාය අප්ඛිතාසි:

කෙතෙස යඤ්ඤා චිපුලො මහගාතො
සමෙන දිනතායා න අග්ගමෙති,
කථං¹ සතං සහසාතං² සහසායාගිතං
කලමපි නාග්ගනාති කථාච්චය්‍ය තෙති.

අඵ බො භගවා තං දෙවතං ශාථාය අප්ඛිතාසි:

දදනති හෙකෙ³ විසමෙ නිච්චා,
ජේනා⁴ වහිනා අඵ සොච්චිනා,
සා දකඛිණා අග්ගමුඛා සද්දනා
සමෙන දිනතායා න අග්ගමෙති.
ඵචං සතං සහසාතං² සහසායාගිතං
කලමපි නාග්ගනාති කථාච්චය්‍ය තෙති.

1. 4. 3.

සායුසුභානං

33. ඝාමපථියං—

අඵ බො සම්බුද්ධා සභාලලපකාසීකා දෙවතායො අභිකකතායා
රතනියා අභිකකතාවණණා කෙචලකපාං ජෙතවනං ඔහාසෙතා යෙන
භගවා තෙහුපසඛකම්භු. උපසඛකමිනා භගවතං අභිවාදෙතා ඵකමනං
අට්ඨංසු. ඵකමනං සීතා බො ඵකා දෙවතා භගවතො සනාතියෙ ඉමං
උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං.

මචෙජ්ජ ව පමාද ව ඵචං දනං න දීයති,
පුඤ්ඤමාකඛිමාතෙන දෙය්‍යං හොති චිජානතාති.

අඵ බො අපරා දෙවතා භගවතො සනාතියෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං. අපි ව අපසමමපි⁵ සායු⁶ දනං.

අපසමෙකෙ පචෙච්ජනති බහුතෙකෙ න දිච්ජරෙ,
අපසමා දකඛිණා දිනතා සහසෙත සමං මිතාති.

අඵ බො අපරා දෙවතා භගවතො සනාතියෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සායු බො මාරිස දනං. අපසමමපි සායු⁶ දනං. අපි ව සඤ්ඤායපි
සායු⁶ දනං.

දහඤ්ච පුඤ්ඤා සමානමාහු අපපාපි සනතා බහුතෙ ජිනනාති,
අපමපි වෙ සඤ්ඤාතො දදති තෙනෙව සො හොති සුඛි පරජාති

1. 'කථා' - සි.මු. PTS පොතකෙසු නැති. 2. සහසාතා - සා. 3. ඵතෙ - PTS.
4. කතා - සා. 5. අපසමමපි - සා., ජෙසා, 6. සායු - සා.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහත් වූ උදරබවට පාමිණී මේ දැනග දැහැමින් සෙමෙන් දෙන ලද දැනගේ වටිනාකමට කුමක් හෙයින් නො පාමිණේ ද? සහසුරාග කළ ලක්ෂ්‍යයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දැනක්‍රියාවේ එබඳු (දිලිත්දගේ) දැනක්‍රියා පිලිබඳ ගතභාගයකුන් කෙසේ නම් නො අහිත් ද?

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ දේවතාවාට ගාථායෙන් වඳුල සේක:

කෙනෙක් විෂම වූ (කායවැඩිමනා) කම්යෙහි පිහිටියාහු (මෙරමා) තළා මරු යලි ශෝකි කරවා දෙත් ම ය. (කපුළු වැකුනු මුහුණු ඇති කොට මෙරමාහට දඹුවම් කොට දුන් හෙයින්) අසනුමුඛි තම් වූ සද්ධර්ම තම් වූ ඒ දක්ෂිණාව දැහැමින් සෙමෙන් දෙන ලද දැනගේ වටිනාකමට නො පාමිණේ. සහසුරාග කළ ලක්ෂ්‍යයක් දෙනකුන්ගේ ඒ දැනක්‍රියාවේ එබඳු (දිලිත්දගේ) දැනක්‍රියා පිලිබඳ ගතභාගයකුන් මෙසේ නො අහිත්.

1. 4. 3.

සාධු සුමුග

33. සැවැත්තුමර—

එකල්හි මනා ජම්වණී ඇති බෙහෝ වූ සතුලලපකාසික දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවිරම් බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහල කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි.

මසුරා කමින් ද, ප්‍රමාදයෙන් ද මෙසේ දැනග නො දෙනු ලැබේ. පින් කැමැති (පින්පල) දත්තහු විසින් දිය යුතු වෙයි.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ උදහස පහල කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. තව ද, මඳක් ඇති කල්හිත් දීම මැනවි.

ඇතැම්හු මඳක් ඇති කල්හිත් දෙති. ඇතැම්හු බොහෝ හෝගයෙන් සමන්වාගත වුවහු ද නො දෙති. මඳෙකින් දෙන ලද දක්ෂිණාව දහසක් හා සම ය යි ප්‍රමාණ කරණ ලදී.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීති-වාසාය පහල කෙළේ ය:

නිදුකාතන් වහන්ස, දීම මැනවි. සචලයක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. තව ද, ශ්‍රද්ධායෙන් දීමත් මැනවි.

දැනගත් ශ්‍රද්ධායත් සමාන ය යි කියත්. සචල වූත් චිරපුරුෂයෝ බොහෝ වූ සියසුල්ලත් දිනත්. ඉදින් සැදුහැත්තේ සචලයකුන් දේ ද, එයින් ම හෙ තෙමේ පරලොව සුව ඇත්තේ වේ.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාඤ්ඤා ඛො මාරිස දනං. අපසස්මිම්පි සාඤ්ඤා¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං. අපි ච ඛමමලඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං.

යො ඛමමලඤ්ඤා දදති දනං උච්චාතවිචිතාසිගතස්ස ජනතු,
අනිකකමම සො² වෙතරණීං යමස්ස දිබ්බානි ධානානි
උපෙති මච්චොති.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාඤ්ඤා ඛො මාරිස දනං. අපසස්මිම්පි සාඤ්ඤා¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං.. ඛමමලඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං. අපි ච විචේය්‍ය දනමපි සාඤ්ඤා³

විචේය්‍ය දනං සුගතපසස්මිම්පි
යෙ දකඛිණේය්‍යා ඉධ ජීවලොකෙ,
ඵතෙසු දිනනානි මහපඵලානි
බිජානි චුත්තානි යථා සුඛෙතෙතනි.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං උදනං උදනෙසි:

සාඤ්ඤා ඛො මාරිස දනං. අපසස්මිම්පි සාඤ්ඤා¹ දනං. සඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං. ඛමමලඤ්ඤාසි සාඤ්ඤා¹ දනං. විචේය්‍ය දනමපි සාඤ්ඤා¹ අපි ච පාණේසුපි සාඤ්ඤා සංයමො.

යො පාණේසුපි අහෙය්‍යං චරං පරුපවාදා ක කරොති පාපං,
භීරුං පසංසන්ති න හි තථ සුරං භයා හි සනෙතා න
කරොන්ති පාපනති.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතං උච්චාතවොච: කස්ස ඤ්ඤා ඛො භගවා සුභාසිතනති?

[භගවා:]

සබ්බාසං වො සුභාසිතං පරියායෙන. අපි ච මමාපි සුභාඵ

සඤ්ඤාසි දනං ඛමමලඤ්ඤාසි පසස්මිම්පි
දනා ච ඛො ඛමමපදංච සෙය්‍යො.
සුඛෙඛ ච භී⁵ සුඛෙඛරෙ ච සනෙතා
නිබ්බාණමෙවජ්ඣගමුං සපඤ්ඤාසී.

1. 4. 4.

නසන්තිසුක්තං.

34. ඵසං සමයං භගවා සාවභජීයං විහරති ජේතවනො අනාඵපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ.

1. සාඤ්ඤා - සසා. 2. අනිකකමම - සසා. 3. සාඤ්ඤාසි - මජ්ඣ. 4. අනානි. - මජ්ඣ., සසා. 5. සුඛෙඛ භී - සසා, PTS.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සාදුහායෙක් දීමත් මැනවි. තව ද, දුහාමින් ලද දෙයක් දත් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දීමත් මැනවි.

යම් සත්තියෙක් උත්තරයෙන් හා විශ්වයෙන් ලැබූ වස්තු දත් දහම් ඇති ආයතීපුද්ගලයකුට දත් දේ ද, ඒ මිනිස් කෙමේ යමයාගේ වෙතරණී නිරය ඉක්මවා දිව්‍යසථානයන්ට පැමිණේ.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි, මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සාදුහායෙක් දීමත් මැනවි. දුහාමින් ලද දෙය දත් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තව ද, (දහවස්තුන් හා ප්‍රතිශ්‍රාමකයන්) තෝරා ගෙන දීමත් මැනවි.

තෝරා ගෙන දීම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පසස්තා ලදී. මේ සත්තියෙකුගේ යම් දැක්මක් හෝ වෙද්ද, මොවුන් විෂයෙහි දෙන ලද්දහු සරා කෙනෙක වපුලු බිඳුට මෙන් මහත්ඵල වෙත්.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහළ කෙළේ ය:

නිදුකානන් වහන්ස, දීම මැනවි. මදක් ඇති කල්හි දීමත් මැනවි. සාදුහායෙක් දීමත් මැනවි. දුහාමින් ලද දෙය දත් දහම් ඇත්තකුට දීමත් මැනවි. තෝරා දීමත් මැනවි. තව ද, ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයමයන් (-ප්‍රාණිසාහයෙන් වැලැක්මත්) මැනවි.

යමෙක් සත්තියක් නො වෙහෙසමින් හැසිරෙන්නේ පරෝපවාද කේතුවෙන් පවි නො කෙරේ ද, එහි ලා (සත්පුරුෂයෝ) පවට බියපුල්ලාව පසසත්. (පවිනීර්මෙහි) සුරයා නො පසසත්. සත්පුරුෂයෝ උපවාදයන්ට බියෙන් පවි නො කෙරෙත් ම ය. එහෙයිනි.

ඉක්බිති අත් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, කවරකු විසින් මැනවින් කියන ලද ද්

[හගවත්ත:]

තොප සියල්ලන් විසින් පයභීයයෙන් සුභාභිත ය. වැලි දු මාගේ (වචනය) ද අසවු:

සාදුහායෙක් දීම තත්අයුරින් පසස්තා ලදී. දහයට වඩා ධම් පදය ගෙවත් නිවේණිය ම ශ්‍රේණී ය. පෙර ද, ඉතා පෙර ද, නුවණැති සත්පුරුෂයෝ නිවණ ම අවබෝධ කළාහු ය.

1. 4. 4.

නිසන්ති සුත්‍රය.

34. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක.

අඵ බො සම්මනුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො අභිකකනතාය රතනියා අභිකකනතවණණා කෙවලකපපං ජේතවතං ඔභාසෙචා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු උපසඛකමිචා භගවනං අභිවාදෙචා එකමනතං අට්ඨංසු. එකමනතං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සනතියෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

ත සනති කාමා මනුජේසු නිච්චා සනතීධි කමනීයාති යෙසු බඳො,
යෙසු පමනො අපුතාගමනං අතාගනතා පුරිසො මච්චුධෙයකති.
ඡ්ඤජං අඝං ඡ්ඤජං දුකඛං ඡ්ඤචිතයා අඝචිතයො
අඝචිතයා දුකඛි විතයොති.

ත තෙ කාමා යාති විත්තාති ලොකෙ සඛකපපරාගො පුරිසස්ස කාමො,
තිට්ඨනති විත්තාති තථෙව ලොකෙ අපේඪ¹ ධිරා විතසනති ඡ්ඤං.

කොධං ජහෙ විපපජ්භෙය්‍ය මානං සංයොජනං සබ්බමතිකකමෙය්‍ය,
තං තාමරුපඝමිමසජ්ජමානං² අභිඤ්චනං තානුපතනති දුකඛා.

පභාසි සඛධං න ච මාතමජ්ඣගා අවෙජ්චඪී තණ්හං ඉධි තාමරුපෙ,
තං ඡිනතගචං අනීඝං නිරාසං පරියෙඝමාතා තාජ්ඣගමුං
දෙවා මනුස්සා ඉධි වා හුරං වා යයොසු වා සබ්බනිවෙසනෙසුති.

තඤ්ච භී තාඤ්ඤමුං තථා විමුතතං (ඉච්චායච්චා මොඝරාජා:)
දෙවා මනුස්සා ඉධි වා හුරං වා,
තරුතතමං අඤ්චරං තරුතං යෙ තං තමස්සනති පසංසියා තෙති?

පසංසියා තෙපි භවනති භීකමු (මොඝරාජා'ති භගවා:)
යෙ තං තමස්සනති තථා විමුතතං,
අඤ්ඤය ධම්මං විචිතිච්ඡං පභාස සඛගාතිගා තෙපි භවනති භීකමුති.

1. 4. 5.

උපකානසඤ්ඤිසුභගං.

35. එකං සමයං භගවා ඝාමජඪීයං විහරති ජේතවතෙන අනාඨපිණ්ඩි-
කස්ස ආරුමෙ. අඵ බො සම්මනුලා උපකානසඤ්ඤිකා දෙවතායො
අභිකකනතාය රතනියා අභිකකනතවණණා කෙවලකපපං ජේතවතං ඔභා
සෙචා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිචා වෙහාසං අට්ඨංසු.
වෙහාසං සීතා බො එකා දෙවතා භගවතො සනතියෙ ඉමං ගාථා අභාසි:

1. අපේඪ - P.T.S. 2. රුපඤ්ච අසජ්ජ මාතංසි.මු. 1.

එකල්හි මනා ඡවිවණ්ණ ආභි බොහෝ වූ සතුලලපකාසික දේවතාවෝ පෙරයම ඉක්ම හිය කල මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාකී ය:

මිනිසුන් කෙරෙහි නිත්‍ය වූ කාමයෝ නැත. යම් කාම වසතුන් කෙරෙහි බැලුනු යම් කාමවසතුන්හි ප්‍රමතන වූ පුරුෂ තෙමේ මෘත්‍යුධෙය සඛ්‍යාත සසරින් අපුත්‍රගමන සඛ්‍යාත නිවණට නොපැමිණෙන්නේ වේ ද, (එබඳු වූ) ඉෂ්ටාලබ්‍යයෝ මේ ලෝකයෙහි ඇත. (පඤ්චසකකි) දුඛය තෘෂ්ණාවඡ්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. (පඤ්චාපාදනසකකි) දුඛය තෘෂ්ණාවඡ්ඡදයෙන් හටගන්නේ ය. තෘෂ්ණාව දුරු කිරීමෙන් (පඤ්චසකකි) දුඛය දුරු කිරීම වේ. (පඤ්චසකකි) දුඛය දුරු කිරීමෙන් සියලු සංසාරදුඛය දුරු කිරීම වේ.

ලෝකයෙහි විචිත්‍ර වූ යම් (රූපාදි) අරමුණු ඇත් ද, මනු කාමයෝ නොවෙත්. පුරුෂයානේ (ඉහාදිවගයෙන්) සංකල්පිත රාගය තෙමේ කාමය යි. ලෝකයෙහි විසිතුරු වූ (රූපාදි) අරමුණු එසේ ම සිටී. වැලිත් පණතින්ගේ මේ ආරම්භණයන්හි ඡ්ඡදරාගය දුරු කෙරෙත්.

ක්‍රෝධය දුරු කරන්නේ ය. මෘතය වෙසෙසින් බැහැර කරන්නේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. තාමරූප දෙකෙහි නොඇලෙන රූපාදි පළිබෝධ රහිත වූ ඒ කෂිණසුඛයා මතුයෙහි (සංසාර) දුඛයෝ නො වැටෙත්.

(යමෙක්) සත්ච්චුඤ්චයිය දුරු කෙළේ ද, මෘතයට නො පැමිණියේ ද, මේ තාමරූප දෙකෙහි තෘෂ්ණාව සිදු ලියේ ද, සුත් කල තෘෂ්ණාග්‍රහණී ඇති නිදුක් වූ ආකාරහිත වූ ඒ කෂිණසුඛයන් වහන්සේ දෙවියෝත් මනුෂ්‍යයෝත් මෙලොව ද පරලොව ද සථිතයන්හි ද සියලු සත්චිතීවෙසකයන්හි ද සොයන්නාහු නමුත් නො ලබත්.

(මොසග්ග් සථවිර තෙමේ මෙසේ කී ය:) ඉදින් දෙවියෝත් මනුෂ්‍ය-යෝත් එසේ මිදුනු ඒ සඵඤ්ඤත් වහන්සේ මෙලොවත් පරලොවත් නො දක්නාහු ද, මිනිසුන්ට හිතවැඩ සලසන තරලෙඤ්ඤ වූ ඒ සඵඤ්ඤත් වහන්සේට යම් කෙනෙක් තමෙකාර කෙරෙත් නම්, මනු පැසසිය යුත්තෝ ද?

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ: මොසග්ග්ග,) යම් කෙනෙක් එසේ මිදුනු ඒ සඵඤ්ඤත් වහන්සේට තමන්කාර කෙරෙද්දී, ඒ හිඤ්ඤු පැසසිය යුත්තෝත් වෙති. ඒ හිඤ්ඤු බමීය දුත විචිකිච්ඡාව දුරු කොට (රූගාදි) සම්භයන් ඉක්ම හියාහු ද වෙති.

1. 4. 5.

උපකාන්තසඤ්ඤි සුත්‍රය.

35. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්තුවර සම්පයෙහි ඡේතවන නම් වූ අන්තේසුසිචුත්‍රයේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල මනා ඡවිවණ්ණ ආභි බොහෝ වූ උපකාන්තසඤ්ඤික දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ අභසෙහි සිටියහ. අභසෙහි සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

අඤ්ඤථා සන්තමහතානං අඤ්ඤථා යො පච්චෙදයෙ,
නිකච්ච නිකචයෙච භුතනං ථෙයොහ නසස නං.

[භගවා:]

යං භී කසිරු නං භී චදෙ යං න කසිරු හ නං චදෙ,
අකරෙනතං භාසමානානං¹ පටිජාතනුති පණ්ඨිතාති.

තසිදං භාසිතමතෙතන එකන්තසවණෙහ වා,
අනුකකම්තවෙ² සකකා යායං පටිපද දලතා,
යාය ධීර පමුච්චනුති ක්කිසිතො මාරඛකිතා.

ත වෙ ධීර පකුඛඛනුති විදිනි ලොකපටියායං,
අඤ්ඤාය තිබ්බුතා ධීර තිණණා ලොකෙ විසන්තිකනුති.

අථ ඛො තා දෙවතායො පඨවියං පතිට්ඨනිනිචා භගවතො පාදෙසු
සිරසා නිපතිනිචා භගවතං එතදවොචුං. අච්චයො තො භනෙන, අච්චගමා
යථාඛලා යථාමුලයං යථාඅකුසලං,³ යා මියං භගවතං අසාදෙනඛං⁴
අමඤ්ඤිමහා, තාසං තො භනෙන භගවා අච්චයං අච්චයතො පතිගණනානු⁵
ආයතීං සංවරයාති.

අථ ඛො භගවා සිතං පානිකාසි.

අථ ඛො තා දෙවතායො භියොසොමතතාය උච්චායනුතියො වෙහාතං
අබ්බුගහඤ්ජං.

එතා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි.⁶

අච්චයං දෙසසන්තිකං යො වෙ⁷ න පටිගණනති,
කොපනතරො දෙසගරා ස වෙරං පටිමුච්චති.

[භගවා:]

අච්චයො වෙ න විජේජථ තො චිධාපනනං⁸ සියා,
වෙරනී ච සමෙමයසුං තෙනීධ කුසලො සියා.

[දෙවතා:]

කසසච්චයා න විජ්ජනුති කසස නන්චි අපාගනං⁹
කො සමෙමාභමාපාදි කො වා¹⁰ ධීරෙ සද සතොති.

1. භාසමානා - මජ්ඣ. 2. අනුකකම්ඤා වෙ - PTS. 3 යථාඛලා යථාමුලයා යථා අකුසලා - කඤ්ඤි. 4. අපසාදෙනඛං - සසා. 5. පටිගණනානු - මජ්ඣ. සසා. 6. අච්චාච - PTS. 7. යො වෙ - PTS 8. නො වීධි අපනතා - සසා. 9 අපාගතා - සසා. 10. කො ච - මජ්ඣ. PTS. කොඛ - සසා.

යම් වහණෙක් අත් අසුරෙකින් පවත්නා නම අත් අසුරෙකින් (ඇතිසැටි වළඟා) ප්‍රකාශ කරන්නේ ද, ලිහිණි වැද්දගේ (ලිහිණිමස් කෑම) මෙන් ඔහු විසින් ඒ සිටුපසය වසාවායෙන් රවටා, හොරකමින් අනුභව කරණ ලද්දේ ය.

[භගවත්හු:]

යමක් කරන්නේ නම්, එය ම කියන්නේ ය. යමක් නොකරන්නේ නම්, එය නොකියන්නේ ය. කියන්නටුත් අතුරෙන් නොකරන්නහු පණ්ඩිතයෝ දැන ගනිති.

යම් මේ ප්‍රතිපදයෙක් දැකී ද, ධ්‍යාන කරණසුලු පණ්ඩිතයෝ යම් ප්‍රතිපදයෙකින් මාරබ්‍රහ්මයෙන් මිදෙද් ද, මේ ප්‍රතිපත්තිය කපිතමාත්‍රයෙකින් හෝ ශ්‍රවණමාත්‍රයෙකින් හෝ පිළිපදින්නට නො හැකි ය.

සංසකාරලෝකයාගේ උදයව්‍යයඤ්චාචය දැන (වතුසස්තිය) අවබෝධ කොට ලෝකයෙහි විසතනිකා නම් වූ තෘෂ්ණාව තරණය කලා වූ (කෙලස පරිනිෂ්ණයෙන්) පිරිනිව්‍යා වූ පණ්ඩිතයෝ ඒකාන්තයෙන් (මෙසේ) නො කෙරෙත්.

ඉක්බිති ඒ දේවතාවෝ පොළොවෙහි පිහිටා භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා ලක හිසින් වැද වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, යම්බඳු අපි බාල බවට අනුරූප සේ මුසුබවට අනුරූප සේ අදක්‍ෂබවට අනුරූප සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වචනයෙන් ගැටිය සුත්තකු කොට සිතුවු ද, ඒ වරද අප ඉක්ම ගියේ ය. වහන්ස, ඒ අපගේ වරද ආයතීසංවරය පිණිස වරද වශයෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිළිගන්නා තේක්වා” යි මෙය සැල කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිතා පහල පල සේක.

එකල්හි ඒ දේවතාවෝ බොහෝ සෙයින් දෙස් පහල කෙරෙමින් අහසට නැංගහ.

එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් දෙසන්නටුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කෝප ඇති දෝෂය ගුරු කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ ඒකාන්තයෙන් වෛරය (නමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි.

[භගවත්හු:]

ඉදින් මෙහි වරදෙක් නැත් නම්, ඉදින් අපරාධයෙකුත් නො වන්නේ නම්, වෛරයෙන් සංසිද්දන්නාහු නම්, එයින් මෙහි (නිරවද්‍ය-වයභීයෙහි) දක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය.

[දෙවි:]

කවරකුගේ වැරදි නැද්ද? කවරකුගේ අපරාධ නැද්ද? කවරෙක් මූලාවට නො පැමිණේ ද? කවරෙක් හැම කල්හි සිහි ඇත්තේ ද? පණ්ඩිත ද?

[භගවා:]

තථාභනස්ස චුද්ධස්ස සබ්බභූතානුකම්පිනො,
තස්සච්චයා න විජ්ජනති තස්ස තප්ථි අපාගතා,
සො න සමෙමාභමාපාදි සොච¹ ධිරෙ සද්ද සකො.

අච්චයං දෙසසතනීතං යො වෙ න පටිගණහති,
කොපනතරෙ දෙසගරා ස වෙරං² පටිච්චවති,
තා වෙරං තාභීතඤ්ඤම් පභීගණනාම් වොච්චයන්ති.

1. 4. 6.

සද්ධාසුතනං.

36. එකං සමයං භගවා ඝාචජථීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨසිණ්ඨි-
කස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො සම්බහුලා සතුලලපකාසිකා දෙවතායො
අභිකක්කනතාය රතතියා අභිකක්කනවණණො කෙවලසප්පං ජෙතවනං ඔභා-
තෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසම්භිකම්හු. උපසම්භිකම්චා භගවනනං අභිවාදෙත්වා
එකමනතං අට්ඨංහු. එකමනනං ධීතා ඛො එකා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ
ඉමං ගාථං අභාසි:

සද්ධා දුතියා පුරිසස්ස භොති තො වෙ අසසද්ධියං අවතිට්ඨති
යසො ච කීතති ච තක්ඛස්ස භොති.
සග්ගඤ්ච සො ගච්ඡති සරීරං පහායාති.³

අථ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

කොඛං ජතෙ විපපජ්ඣෙය්‍ය මානං සංශොජ්ජනං සබ්බමතිකකමෙය්‍ය,
තං තාමරුපසම්මිසජ්ජමානං අකිඤ්චනං නානුපනන්ති සම්භාති.

පමාදමනුසුඤ්ජනති බාලා දුමෙමධිතො ජනා
අප්පමාදඤ්ච චෙධාථී ධනං සෙට්ඨං'ව⁴ රකඛති

මා පමාදමනුසුඤ්ජෙථ මා කාමරතිසන්චං
අප්පමතෙතා හි ක්ඛායතෙතා පපොභි පරමං සුඛන්ති.

1. 4. 7.

සමයසුතනං.

37. එවං මෙ සුතනං: එකං සමයං භගවා සකොකසු විහරති කපිලවදුඤ්ඤම්.
මභාවනෙ මහතා භික්ඛුසඤ්ඤෙන සද්ධං පඤ්චමතෙතති භික්ඛුසතෙති
සබ්බෙඛගෙව අරහතෙතති. දසභි ච ලොකධාතුභි දෙවතා යෙභුයෙත්ත
සන්තිපතිතා භොන්ති භගවනනං දසසතාය භික්ඛුසඤ්ඤච.

1. භො ච - PTS සොඛ - ඝසා, සිචු. 1. 2. යං වෙරං - සිචු. 1. PTS 3. විහාය - මජ්ඣ. 4. ඉභෙච්ච' ධී සංගතාහ ධම්මදපාඨ'භි.

[භගවත්තු:]

වතුසත්තය අවබෝධ කලා වූ හැම සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා ඇති ඒ තථාගතයන් වහන්සේගේ වැරදි නැත. උන්වහන්සේගේ අපරාධ නැත. උන්වහන්සේ මූලාවට නො පැමිණෙත්. මේ ලෝකයෙහි උන්වහන්සේ ම හැම කල්හි සිහි ඇති සේක. පණ්ඩිත සේක.

ඉදින් යමෙක් දෙසත්තවුන්ගේ වරද නො පිළිගනී ද, ඇතුළත කෝප ඇති දෝෂය ගුරා කොට ගෙන වසන හෙතෙමේ වෛරය (නමා කෙරෙහි) බැඳ තබයි. ඒ වෛරය නො පිළිගනීම්, කොපගේ වරද පිළිගනීම් යි.

1. 4. 6.

සද්ධා සුත්තය.

36. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිච්චිසිවුහුගේ අරමෙහි වාඩවසන සේක. එකල්හි විශිෂ්ට ජිවිවණී ඇති බොහෝ වූ සතුලලපකාශින දේවතාවෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගියකල්හි මුළු දෙවරම් බවුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියහ.

එකත්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පුරුෂයාට ශ්‍රද්ධාව දෙවැනි මේ. ඉදින් සැදහෑ තැනි බව නො සිටී නම්, ඒ හේතු වෙන් බහුව පිරිවරද කීර්තිය ද වෙයි. හෙතෙමේ සිරුර හැර පියා සබ්බයට ද යෙයි.

ඉක්කිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කී ය:

ත්‍රෝඛය දුර ලත්තේ ය. චාතය වෙතෙසින් බැහැර ලත්තේ ය. සියලු සංයෝජන ඉක්මවන්නේ ය. කාමරූප දෙකැහි නොඇලෙන කෙලෙස් පළිබෝධ රහිත වූ මිත්‍ර මත සභගයෝ නො වැටෙත්.

බාල වූ නුවණ තැත්තා වූ ජනයෝ ප්‍රමාදයෙහි යෙදෙත්. නුවණැත්තෝ අප්‍රමාදය ශ්‍රෙණි¹ බන්ධ මෙන් රකී.

ප්‍රමාදයෙහි තහමක් යෙදෙන්නේ ය. කාමරතියෙහි යෙදීම නො කරන්නේ ය. අප්‍රමිතන පුදාල තෙමේ වතාහි ධ්‍යාන කරන්නේ උතුම් සුවයට පැමිණෙයි.

1. 4. 7.

සමය සුත්තය.

37. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දහව්වෙහි කිඤ්ච්චන්පුර සමීපයෙහි වූ මහාවනාසෙහි හැම ම රහත් වූ භික්ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වළින් දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් භික්ෂු-සබ්බයාත් දකීනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වූවාහු ද වෙත්.

1. 'ශ්‍රෙණිව' යන්න 'සෙව්ව' යි ගත හොත් 'සිවුරයා' යි අති කිය යුතු ය.

අථ බො චතුන්තං: සුදාචාසකාසිකානං දෙවතං¹ එතද්භොසි. අයං බො හභවා සකොකසු විහරති භිසිලවජ්ජයමිං මහාවතො මහතා භික්ඛුසංඝොත සද්ධිං පඤ්චමනෙතභි භික්ඛුසතෙභි සබ්බෙහෙව අරහතොති. දසභි ව ලොක ධාතුභි දෙවතා² යෙභුයොසත සන්තිපතිතා ගොන්ති භභවන්තං දසසතාස භික්ඛුසංඝඤ්ච. යන්ත්‍රභ මයමපි³ යෙන හභවා තෙත්‍රපසංඝකමෙඤාම. උපසංඝමිත්ථා හභවතො සන්තිකෙ පච්චෙකභාථං⁴ භාසෙයන්තොති.

අථ බො තා දෙවතා² සෙය්ථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං⁵ වා බාහං පසාරෙය්ථ, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්ථ⁶, එවමෙවං සුදාචාසෙසු දෙවෙසු අන්තර්භිතා හභවතො පුරතො පාතුරහංසු.⁷

අථ බො තා දෙවතා² හභවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨංසු. එකමන්තං භීතා බො එකා දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

මහාසමයො පවතසමිං දෙවතායා සමාගතා,
ආහතමහ ඉමං ධම්මසමයං දකඛිතායෙ අපරුජ්ජතසංඝන්ති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තත්‍ර භික්ඛවො සමාදහංසු චිත්තං අත්තතො⁸ උජ්ජකමකංසු,
සාරථිව තෙත්තාති ගහෙත්වා ඉන්ද්‍රියාති රක්ඛන්ති පණ්ඨිතාති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

ඡේත්වා ඛිලං⁹ ඡේත්වා පලිකං¹⁰ ඉන්ද්‍රබිලං උභවච මනෙජා,
තෙ චිරන්ති සුදා, විමලා වක්ඛුමතා සුදන්තා සුසුතාගාති.

අථ බො අපරු දෙවතා හභවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

යෙ කෙච්චි බුද්ධං සරණං ගතා සෙ ත තෙ ගමිස්සන්ති අපායං,¹¹
පහාය මොක්ඛං දෙහං දෙවතාසං පරිපුරෙස්සන්තිති.

1. 4. 8.

සකලිකසුභතං.

38. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හභවා ඤජගහෙ විහරති මදද භවජ්ජයමිං මගදයෙ.

තෙන බො පන සමයෙන හභවතො පාදෙ සකලිකාස බතො හොති. භුසං¹² සුදං හභවතො වෙදනා වහන්තන්ති සාරීරිකා වෙදනා දුකඛා තිබ්බා බරු කට්ඨකා අසාසා අමිතාපා. තා සුදං හභවා සතො සමපජාතො අධිවාසෙති අවිහඤ්ඤමානො.

අථ බො හභවා චතුගුණං සංඝාරිං පඤ්ඤාපෙත්වා දකඛිණෙන පසොහ නිහසෙය්ථං කප්පෙති¹³ පාදෙ පාදං අච්චා ධාය සතො සමපජාතො.

1. දෙවතාසං. - PTS. 2. දෙවතායො - ස්‍යා. 3. මයං - සී. මු. 4. පච්චෙකභාථං - ස්‍යා, පච්චෙකං ගාථං - මජ්ඣ, සී. මු. 1. 5. සමමිඤ්ජිතං 6. සමමිඤ්ජය්ථ - මජ්ඣ. 7. පාතුරහෙසු - මජ්ඣ. - PTS 8. චිත්තමත්තතො - මජ්ඣ. 9. ඛිලං - PTS 10. පලිකං - ස්‍යා. 11. අපායමුමි - මජ්ඣ, - ස්‍යා PTS 12. භුසං - ස්‍යා 13. කප්පෙති - සී. මු. 1, PTS.

එකල්හි සුදුවස්වාසී සිටුදෙවියකෙකුකුන්ට මේ අදහස පහළ විය: “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාන්ත දන්වීමෙහි කිඹුල්වත්පුර සම්පයෙහි මහ-
වේනෙහි හාම ම රහත් වූ නිසුන් පන්සියක් පමණ වූ මහබික්සහන සමග
වාඩ වසන සේක. දසදහසක් සක්වලින් දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත්
නිසුන්සියයාත් දකිනු පිණිස බෙහෙවින් රැස් වුවාහු ද වෙහි. අපි ද භාග්‍ය-
වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නමෝ තම, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
සම්පයෙහි වෙත වෙත ම ගාථාවක් කියන්නමෝ තම, ඉතා මැනවැ”යි

ඉක්බිති ඒ දේවතාවෝ, බලවත් පුරුෂයෙක් හැකිවූ අතක් දිගු
කරන්නේ යම් සේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ යම් සේ ද, එසේ සුදුවස්
දෙවියන් කෙරෙහි අතුරුදන් වූවාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ වූහ.

එකල්හි ඒ දේවතාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක
සිටියහ. එකත් පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

මහවන ලාභාබෙහි මහාසමුහයෙකි. දේවසමුහයෝ රැස් වූහ.
අපරජිත සබ්බයා දකිනු පිණිස මේ ධර්මභාවට පැමිණියමහ.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

එහි නිසුහු තමන්ගේ සිත සමාධිගත කළහ. සෘජු කළහ. පණිතයෝ
රැහැන් ගෙණ (අසුන් හික්මවන) රියාදුරන් මෙන් ඉදුරන් රකිත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පසැස් ඇති මුදුරජානන් වහන්සේ විසින් මැනවින් හික්මවන ලද පවිත්‍ර
නිමිල තරුණ තාගයන් වූ උන්වහන්සේ (රුගඳොමොහ නැමැති)
කණුව සිද (අවිදු) කතයම සිද (කෙලෙස් නැමැති) ඉන්ද්‍රිලය උදුර පියා
තෘෂණාකම්පකරතික වූවාහු හැසිරෙත්.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව
කී ය:

යම් කිසි කෙනෙක් මුදුන් සරණ ගියාහු ද, මහු අපායට නොයන්කාහු
මනිස්සිරුර හැර පියා දෙවිපිරිස පුරු ලත්තාහ.

1. 4. 8.

සකල්පක සුත්‍රය.

38. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
රජගහනුචර සම්පයෙහි මදදකුවත් තම මුවවෙතෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්පතුරෙකින් පහළේ වේ.
භාග්‍යවතුන් වහන්සේට දුක් වූ දඹ වූ රළ වූ නියුණු වූ නොමිහිරි වූ අමතාප වූ
බලවත් ශාරීරික වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව
මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහසු සිටුර සිටුගුණු කොට පණවා
දකුණු පයෙහි වම් පය මදක් මැත් කොට තබා දකුණුපසින් සිංහයාසාව
කරණ සේක.

අඵ ඛො සත්තසතා සකුලුපකාසීනා දෙවතායො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තවණ්ණො කෙටලකපාං මදදකුච්ඡීං මහාසොඤා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අඵඨිංසු. එකමන්තං භීතා ඛො එසා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

නාගො වත හො සමණො ගොතමො. නාගවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

සීහො වත හො සමණො ගොතමො. සීහවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

ආජාතියො වත හො සමණො ගොතමො. ආජාතීයවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

නිසභො වත හො සමණො ගොතමො. නිසභවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

ධොරණො වත හො සමණො ගොතමො. ධොරණවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරු දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

දන්තො වත හො සමණො ගොතමො. දන්තවතා¹ ව පනුප්පන්තා² සාරීරිකා වෙදනා දුක්ඛා තිබ්බා බරු කටුකා අසානා අමනාපා සතො සමපථානො අඛිවාසෙති අච්ඡන්දාදාමානොති.

අඵ ඛො අපරා දෙවතා භගවතො සන්තීකෙ ඉමං උදහං උදහෙසී:

1. වතාය ව - සී මු. 1. 2. සමුප්පන්තා-මජ්ඣ., - සඤා, PTS,

ඉක්බිති මනා ජව්වණ් ඇති පන්සියක් සතුලලපතාසිසා දේවතාවෝ රැ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මදදකුවණිය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියාහු ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක්පසෙක සිටියහ. එකක්පසෙක සිටි එක් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් නාගයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නාග බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සිංහයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් සිංහ බැවින් ම මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ආජාතීයයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් ආජාතීය බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ නිසභයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් නිසභ බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් බොරයායෙකි, (=ධුර් ඉසිලීමෙහි සමඵ්ඵියෙකි.) දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් බොරයා බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

භවත්ති, ශ්‍රමණ ගෞතම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් දුන්නයෙකි. දුක් වූ දැඩි වූ කැකුළු වූ කටුක වූ නොමිහිරි වූ අමනාප වූ උපන් ශාරීරික වේදනාවන් දුන්න බැවින් ම සිහි ඇති ව මනා නුවණැති ව නොපෙළෙමින් ඉවසයි.

ඉක්බිති අන් දෙවියෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ප්‍රීතිවාක්‍යය පහල කෙළේ ය:

පසං සමාසිං සුභාවිතං චිත්තඤ්ඤා සුච්ඡිතං¹ නවාහිතනං
නවාපනනං න ච සසංඛාරනිශාඤ්ඤාවාරිතවනං². යො ඵවරුපං පුරිසනායං
පුරිසසීගං පුරිසාචාරිතං පුරිසනීභගං පුරිසධොරණං පුරිසදනනං අභිකක්ඛි-
තබ්බං මඤ්ඤෙය්‍ය, කිමඤ්ඤෙත්‍ර අදස්සනාතී.

පඤ්ඤාවෙද්‍ය සනං සමං
නපස්සි බ්‍රාහ්මණො වරං,
චිත්තඤ්ඤා තෙසං න සමමා විච්ඡිතනං
භිත්තනරුපා න පාරභගමා තෙ.

තණ්හාධිපත්තා වත සීලබ්භා
දුබං තපං වස්සසභං වරත්තා,
චිත්තඤ්ඤා තෙසං න සමමා විච්ඡිතනං
භිත්තනරුපා න පාරභගමා තෙ.

න මානකාමියො දමො ඉධස්ථි
න මොනමත්ථි අසමාහිතස්ස,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං පමෙතො
න චෙච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරත්ථි

[භගවා:]

මානං පහාය සුසමාහිතතො
සුචෙතසො සබ්බධි විපපමුතො,
ඵකො අරඤ්ඤෙ විහරං අපපමෙතො
ස චෙච්චුධෙය්‍යස්ස තරෙය්‍ය පාරත්ථි

1. 4. 9.

පජ්ජනන ඛිතුසුභගං

39. ඵලං මෙ සුතං ඵකං සමයං භගවා චෙඤ්ඤාලියං විහරති මහාවනො
කුට්ඨාභාරසාලායං. අථ බො භෝකන්තිද්‍ය පජ්ජනනස්ස ධිතා අභිකක්ඛනාය
රත්ථිතො අභිකක්ඛනවණ්ණො කෙවලකපපං මහාවනං මහාසෙත්ථා යෙන
භගවා තෙහුපසඛකම්. උපසඛකම්භා භගවන්තං අභිවාදෙත්ථා ඵකමන්තං
අට්ඨාසි. ඵකමන්තං ධිතා බො භෝකන්තිද්‍ය³ පජ්ජනනස්ස ධිතා භගවතො
සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අහාසි.

චෙඤ්ඤාලියං වනෙ⁴ විහරන්තං
අග්ගං සත්තස්ස සමුද්ධං,
කොකන්දගමෙමි අභිවඤ්ඤ
භෝකන්තිද්‍ය පජ්ජනනස්ස ධිතා.

සුතමෙව මෙ⁵ පුරෙ අාසි
බමෙමා වනමුමතාහුඤ්ඤො,
සාහංදනී සත්ථි ජාතාමි
මුතීතො දෙසගතො සුගතස්ස.

1. විච්ඡිතනං - PTS 2. වාරිතභගං - මජ්ඣ. 3. බො සා දෙවතා කොකන්ද - මජ්ඣ. සා.
4. චෙසාලිවනො - සා. 5. සුතමෙව පුරෙ - මජ්ඣ., සා.

බල, සමාධිය මොනවට වඩන ලදී. සිත ද සුළුමුසන ය. (රූගානුගත-වශයෙන්) පෙරට නැමුණේ නො ද වෙයි. (දොෂානුගතවශයෙන්) විමුඛ ව නැමුණේ නො ද වෙයි. (අලපගුණසාසුව සමාධිය සෙසින්) සප්‍රයෝගච්ඡිතත-යෙන් ප්‍රත්‍යන්තියෙන් නිගෙන කෙලෙස් වලහා සිටියේ ද නො වෙයි. යමෙක් මෙබඳු පුරුෂතාගයකු පුරුෂසිංහයකු පුරුෂාජාතීයකු පුරුෂනිෂ්ඨයකු පුරුෂධෝරෙයකු පුරුෂදන්තයකු කැටියයුතු කොට හතනේ නම් නුනුවණ හැර අන් කිමෙක.

වේද පස දරණ සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි තපස් ඇති ව හැසිරෙන මුහුණතයෝ වෙත් ද, බවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. ලාමක සවහාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

තෘෂණයෙන් මඩතා ලද වුක ශීල දෙකින් බැඳුනු සියක් වසක් මුළුල්ලෙහි රූක්ෂ තපස් කරණ (යම් බමුණෝ වෙත් ද,) බවුන්ගේ සිත ද මැනවින් නො මිදුනේ ය. තීතාතමීසවහාව ඇති ඔහු පරතෙරට නො යන්නෝ ය.

මෙහි මාතය කැමැත්තුව දමයෙක් තැන. සමාධියක් නැත්තුව මෞනියෙක් තැන. වනයෙහි හුදෙකලාව ප්‍රමතන ව වසන්නේ සඟර පරතෙරට හෙවත් නිවණට නො පැමිණෙන්නේ ය.

[හඟවත්නු:]

මාතය දුර ලා මැනවින් එකඟ වූ සිත් ඇති සියලු උපධිත්තෙන් මිදුනු අප්‍රමතන ව හුදෙකලාව වෙතෙහි වෙසෙන හෙ තෙමේ සඟර පරතෙරට පැමිණෙන්නේ ය.

1. 4. 9.

සජ්ජන්තධිතු සුත්‍රය.

39. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි වූ මහවෙහෙණි කුටුම්භාරාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පජ්න්‍යා (=වස්සවල්ලාහක) දෙවිහුගේ දුව වූ මනා ජිව්වණ් ඇති කොකනාද නොමෝ මුළු මහවනය බබුලවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියා ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පජ්න්‍යායාගේ දුව වූ කොකනාද නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කීවු ය:

මම කොකනාද වෙමි. පජ්න්‍යායාගේ දුව වූ කොකනාද (නම් වූ මම) විසල්පුර මහවෙහෙණි වැඩ වසන සන්තියාට අග්‍ර වූ සමීඥයන් වහන්සේ සකසා වදිමි.

පසාය ඇත්තා වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් ධර්මය අවබෝධ කරණ ලද්දේ ය යි මාවිසින් පෙර අසන ලද පමණෙක් ම විය. ඒ මම දැන් දහම් දෙසන සුභත් මුනිහුගේ ධර්මය ප්‍රත්‍යක්ෂ ලෙස දනිමි.

යෙ කෙච්චි අරියධම්මං¹
 විගරහනතා වරනති දුමේඛධා,
 උපෙනති රොරුචං සොරං
 විරරහතං දුක්ඛමෙත්ථභවනති.

යෙ ච ඛො අරියධම්මෙ²
 ඛනතිසා උපසමෙන උපෙනා,
 පහාය මානුසං දෙභං
 දෙවකායං පරිපුරෙසසනති³ති.

1. 4. 10.

මූලපඤ්චනාධිතුසුතනං

40. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා චෙසාලියං විහරති මහාවනෙ කුමාරසාලායං. අථ ඛො මූල³කොකනද පඤ්චනාසංඝා ධීනා අභිනස-
 නතාය රතතීසා අභිකතනවණණා කෙවලකපපං මහාවනං මහාසෙඛා
 සෙන භගවා තෙත්ථපසඛකමි. උපසඛකමීනා භගවනනං අභිවාදෙති:
 එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ධීනා ඛො මූලකොකනද පඤ්චනාසං
 ධීනා භගවතො සනතිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

ඉධාගමා විජ්ජපභාසවණණා
 කොකනද පඤ්චනාසංඝා ධීනා,
 බුභුකඛච ඛම්ඛකච තමසමානා
 ගාථා වීමා අත්ථවතී අභාසි.

බුහුතාපි ඛො තං විභරේයං
 පරියායෙන තාදිසො ඛම්මො,
 සඛිඛිතතෙතනං උපසිසාමි
 යාවතා මේ මනසා පරියනනං.

පාපං ත කසිරු වචසා මතසා
 කායෙන වා කිංකුචන සඛඛලොකෙ,
 කාමෙ පහාය සනිමා සමපරානො
 දුක්ඛං ත සෙවෙථ අනත්ථසංභිතනති.

සතුලපකාඨිකචකො වතුභො.

තමුද්දනං:

සබ්භි මච්ඡරිතා සාධු තසනතුජකිතසඤ්ඤිතො,
 සද්ධා සමයො සකලීකං උභො පඤ්චනාධිතරො³ති.

1 අරියං ඛම්මං - මජ්ඣං, ස.සා. 2. අරියෙ ඛම්මි - මජ්ඣං, ස.සා. 3. මුල - මජ්ඣං,

නුවණ නැත්තා වූ යම් කිසි කෙනෙක් ආයතීධර්මය ගරහමින් හැසිරෙද්ද, ඔහු දරුණු වූ රෝගව නිරයව පැමිණෙත්. බොහෝ කලක් දුක් අනුභව කෙරෙත්.

යම් කෙනෙක් ආයතීධර්මයෙහි ක්ෂාන්තියෙන් හා ව්‍යුපශමයෙන් යුක්ත වූවාහු ද, (ඔහු) මිනිස්සිරුර හැර පියා දෙවිපිරිස පුරා ලත්තාහ.

1. 4. 10.

මුලලපජ්ජනනඛතු සූත්‍රය

40. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි වූ මහවනෙහි කුටාභාරශාලාවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල පඤ්ඤායාගේ දුව වූ ඥානා ජම්බවණී ඇති මුලලකොකනදා නොමෝ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු මහවනය බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියා ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියා ය. එකත්පසෙක සිටි පඤ්ඤාගේ දුව වූ මුලලකොකනදා නොමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථා කීවු ය:

පඤ්ඤා ගේ දුව වූ විදුලිය එළිය වැනි පැහැ ඇති කොකනදා නොමෝ මෙහි අටු ය. මුදුන් ද දහමි ද වදිමින් අභිවක් වූ මේ ගාථා ද කීවු ය.

ඒ (සඬලපවූ ද) ධර්මය බොහෝ ක්‍රමයෙනුදු බෙදන්නෙමි. ඒ ධර්මය එබඳු ය. මවිසින් සිහින් යම් තාක් පුහුණු කරණ ලද්දේ ද, (එ හැම තො කියා) සංකෂ්පමාත්‍රයක් කියන්නෙමි.

වචනයෙන් හෝ සිහින් හෝ කසින් හෝ මුළුලොව කිසි පවක් නො කරන්නේ ය. සිහි ඇත්තේ මනානුවණින් දන්නේ කාමයන් හැරපියා අතභියෙන් යුක්ත වූ දුක නො සෙවුනේ යි.

යතුලලපකාසිකවතිය සිවුමැති යි.

එහි උද්දානය මෙසේ යි:

සබ්බි, මච්ඡරී, සාධු, තසනති, උජ්ඣාතසඤ්ඤාදී, සඬා, සමය, සකලීක, පජ්ජනනඛතු සූත්‍ර දෙක යයි සූත්‍ර දශයෙකි.

5. ආදිත්තවග්ගො.

1. 6. 1.

ආදිත්තසුත්තං.

41. එවං මෙ සුත්තං: එකං සමයං භගවා ඝාටිකස්සිං විහරති ඡන්දනවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො අඤ්ඤාතරු දෙවතා අභික්ඛන්තාය රතනියං අභික්ඛන්තවණණං කෙවලකප්පං ඡන්දනවනං ඔහාසෙඤ්ඤා යෙන භගවා තෙත්තපසඛකම්. උපසඛකම්ඤ්ඤා භගවන්තං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඤීතා ඛො සා දෙවතා භගවතො සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

ආදිත්තසමිං අගාරයමිං යං නීහරති භාජනං,
තං තස්ස භොති අත්ථාය තො ව යං තත්ථ ඛයහති.

එවමාදිපිතො¹ ලොකො ජරුය මරණෙන ව,
නීහරෙථෙව දුතෙන දිත්තං භොති සුනීහනං.

දිත්තං සුඛඵලං භොති තාදිත්තං භොති තං තථා,
වොරු හරන්ති රුජානො අගති ඛහති තස්සති.

අථ අනෙඤ්ඤ ජහති සරීරං සපරිගහනං,
එතදඤ්ඤාය මෙධොච්චි භුඤ්ඤෙථ ව දදෙථ ව.
දඤ්චා ව භුඤ්චා ව යථානුභාවං අතීන්දිතො සය්ගමුපෙති ඨාහන්ති.

1. 6. 2.

කිංදදසුත්තං.

[දෙවතා:]

42. කිංදදෙ ඛලදෙ භොති කිංදදෙ ඔහාති වණණදෙ,
කිංදදෙ සුඛදෙ භොති කිංදදෙ භොති වකචුදෙ.
යො ව² සඛඛදදෙ භොති තං මෙ අකඛාති පුට්ඨිතොති.

[භගවා:]

අන්තදෙ ඛලදෙ භොති වත්ථදෙ භොති වණණදෙ,
යානදෙ සුඛදෙ භොති දීපදෙ භොති වකචුදෙ.
සො ව සඛඛදදෙ භොති යො දදුති උපස්සයං,
අමකංදදෙ ව සො භොති සො ධම්මමනුසාසතිති.

1. එවං ආදිත්තකො, - මජ්ඣං ඝනා 2. යො ව - කාඨථි.

5. ආදිතන වගීය.

1. 5. 1.

ආදිතන සූත්‍රය.

41. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමදාත්තුචර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් අනේසිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල මනා ජම්මණී ඇති එක්තරු දෙවියෙක් රූ පෙරසම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එලඹියේ ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ භාෂා කී ය:

ගෙය ගිනිගත් කල (ගෙනිමියා) යම් භාජනයක් බැහැර කෙරේ ද, එය මනුට ප්‍රයෝජනය පිණිස වෙයි. යමක් එහි දූවේ ද, එය (ප්‍රයෝජනය පිණිස) නො වේ.

මෙසේ ලෝවාසී තෙමේ ජරායෙන් හා මරණයෙන් ද ඇවිල ගන්නා ලද්දේ ය. (එහෙයින්) දැනගෙන් ම බැහැර කරන්නේ ය. දෙන ලද්ද මැනවින් බැහැර කරණ ලද්දේ වෙයි.

දෙනලද්ද සුචපල ඇත්තේ වේ. නො දෙන ලද්ද එසේ නො වේ. ඒ (නුදුන්) දෙය සොරු හැර ගණිත්. රජහු හෝ හැර ගණිත්. ගින්න හෝ දවයි. (තුඩු තැන ම හෝ) නැසෙයි. යලි නො නැසුනු භොග සහිත ශරීරය මරණයෙන් හැර පියයි.

නුවණැත්තේ මේ කරුණ දැන අනුභව ද කරන්නේ ය. දීම ද කරන්නේ ය. ශක්තිපරිද්දෙන් දී අනුභව ද කොට අනිත්‍ය වූයේ යවහිසථාන යට පැමිණේ.

1. 5. 2.

කීංදද සූත්‍රය.

[දෙවි:]

42. කුමක් දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ සැපය දෙන්නේ වේ ද? කුමක් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ ද? යමෙක් සියල්ල දෙන්නේත් වේ ද, මා විසින් විවාරණ ලද්දෙහි එය වදාළ මැනවි.

[භගවත්තු:]

ආහාර දෙන්නේ බලය දෙන්නේ වේ. වසනු දෙන්නේ වණිය දෙන්නේ වේ. යාන දෙන්නේ සැප දෙන්නේ වේ. පහන් දෙන්නේ ඇස් දෙන්නේ වේ. යමෙක් ආවාස දේ ද, හෙතෙමේ සියල්ල දෙන්නේත් වේ. යමෙක් ධර්මානුශාසන කෙරේ ද, හෙතෙමේ අමාතය දෙන්නේත් වෙයි.

1. 5. 3.

අනිභ්‍යුක්තං

[දෙවතා:]

43. අනනමෙවාහිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,
අඵ කො නාම සො යකොධො යං අනනං නාහිතඤ්ඤිති.

[භගවා:]

යෙ නං දදන්ති සද්ධාය විපසනෙනත වෙතසා,
තමෙව අනනං භජති අසමිං ලොකෙ පරමති ව,
තස්මා විහෙය්‍ය මචෙත්ථං දජ්ජා දුතං මලාහිනු,
පුඤ්ඤති පරලොකසමිං පතිට්ඨා භොනති පාණිතනන්ති.

1. 5. 4.

එකමුලසුක්තං

[දෙවතා:]

44. එකමුලං දච්ඡවට්ටං තිමලං පඤ්චපඤ්ඤං,
සමුද්දං ආදසාවට්ටං පාතාලං අතරී ඉසීති.

1. 5. 5.

අනොමසුක්තං

[දෙවතා:]

45. අනොමතාමිං නිපුණ්ණදසයිං පඤ්ඤදදං කාමාලයෙ අසත්තං
තං පසස්ථ සබ්බවිදුං සුමෙධං අරියෙ පථෙ කමමානං මහෙසීනන්ති

1. 5. 6.

අච්ඡරුසුක්තං.

[දෙවතා:]

46. අච්ඡරුගණසමුච්චං පිසාවගණසෙවිතං,
චතනතං මොහතං නාම කථං යාත්‍රා භවිසස්නිති.

[භගවා:]

උජ්ජකො තාම සො මග්ගො අභයා නාම සා දිසා,
රථො අකුජ්ඣො¹ නාම ධම්මවනෙකති සංයුතො.

හිරි තස්ස අපාලමෙඛා සතස්ස² පරිවාරණා,
ධම්මාහං සාරථිං බ්‍රුමි සම්මාදිට්ඨිපුරෙජවං.

යස්ස එතාදිසං යානං ඉච්චියා පුරිසස්ස වා,
ස වෙ එතෙන යාතෙන තීබ්බාණ්ණෙස්සව සන්තිකෙ.

අකුජ්ඣො - භෞ. 2. භතභසා. - මජ්ඣ., P.T.S.

1. 5. 3.

අනිභ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

43. දෙවිමිනිස් දෙකොටස වුවෝ ආහාරය ම පහත්, යම් හෙයෙනිත් යමෙක් ආහාරය නො පතා නම්, හේ කවර නම් යකෙක් ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් පහත් සිනිත් සාදාදායෙන් ඒ ආහාරය දෙද්ද, මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආහාරය ඔහු ම හෙටුනේ ය.

එහෙයින් මසුරුමල මාබලන සුලු වූයේ මසුරුකම දුරු කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සහනයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

1. 5. 4.

එකමුල සූත්‍රය.

[දෙවි:]

44. එකමුලක් ඇති සලාවාටුම් දෙකක් ඇති මල තුණක් ඇති ප්‍රහාර පසක් ඇති අවතී දෙලසක් ඇති අභාව වූ සමුද්‍රය මහර්මි තෙමේ කරණය කෙළේ ය.

1. 5. 5.

අනොම සූත්‍රය.

[දෙවි:]

45. පිරිපුන් නම් ඇති සියුම් අරුත් දක්නාසුලු නුවණ දෙන කාම-වයානුත්ති තොඳුලුනු සියල්ල දන්නා මනා නුවණ ඇති අයඛිමාගීයෙහි හිසා වූ ඒ මහර්මිහු බලව.

1. 5. 6.

අවජන් සූත්‍රය.

[දෙවි:]

46. අජ්ඣරස් සමුහයා විසින් සුකෝමිත වූ පියාවයන් වැනි ඒ අජ්ඣරස් සමුහයා විසින් හෙටුතාලද මේ වනය මෝහන නම්. (එයින්) තික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

ඒ මාගීය උජ්ඣ නම් වේ. දිශාව අහයා නම් වේ. ධර්මවතුයන් හෙත් යුක්ත වූ ඒ රථය අකුප්ත නම් වේ.

හිරිමතස් දෙක ඒ රථයේ වැතිර ගන්නා පුවරු (ඇඳි) යි. සිහිය ඒ රථයේ පිරිකරයි (සාරාසිල්ලයි.) විදගීතා සමාගදාහිත පෙරවූ කොට යන ලෝකෝ-නතර මාගී ධර්මය (එහි) විශාදුර්ග ය යි මම කියමි.

යම් සත්‍රියකට හෝ පුරුෂයකුට හෝ මෙබඳු යානයක් වේ නම්. හෙතෙමේ ඒකානාගයෙන් මේ යානයෙන් නිවණ සම්පයෙහි ම වේ.

1. 5. 7.

වනරේපසුතභං

[දෙවතා:]

47. කෙසං දිවා ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මට්ඨං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සඤ්ඤාමිතොති.

[භගවා:]

ආරාමරොපා වනරොපා යෙ ජනා සෙතුකාරකා,
පපඤ්ච උදපානඤ්ච යෙ දදන්ති උපස්සං.

කෙසං දිවා ව රතෙතා ව සද පුඤ්ඤං පවබ්බති,
ධම්මට්ඨං සීලසම්පන්නා කෙ ජනා සඤ්ඤාමිතොති.

1. 5. 8.

ජෙතවනසුතභං

48. ඉදඤ්ඤි තං ජෙතවනං ඉසිසබ්බතීසෙවිතං,
ආචුන්ඨං ධම්මරුජෙන පිතීසඤ්ජනනං මම.

[භගවා:]

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
ඵකෙන මච්චා සුජ්ඣන්ති න ගොතෙන න ධකෙන වා.

තඤ්ඤා භි පඤ්ඤා පොසො සම්පස්සං අන්ඨමත්තනො,
යොතීසො විවිකෙ ධම්මං ඵචං තන්ඨ විසුජ්ඣන්ති.

සාරිපුත්තොව පඤ්ඤාය සීලෙනුපසමෙන ව,
යොපි පාරගතො¹ භික්ඛු ඵතාව පරමො සියා'ති.

1. 5. 9.

මච්ජිඤ්ඤාතභං

[දෙවතා:]

49. යෙ'ධ මච්ජිතො ලොකෙ කදරියං පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනතරායකරා නරා.

කිදිසො තෙසං විපාකො භව්වරායො ව කිදිසො,
භගවන්තං පුට්ඨිමාගමම කථං ජානෙමු තං මයන්ති.

[භගවා:]

යෙ'ධ මච්ජිතො ලොකෙ කදරියං පරිභාසකා,
අඤ්ඤාසං දදමානානං අනතරායකරා නරා.

1 පාරගිතනො. සී. මු, මජ්ඣ.

1. 6. 7.

වනශේෂ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

47. කීතම් කෙනකුන්ට හැමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ ද? දහමිහි පිහිටි ශීලසම්පන්න වූ කීතම් ජනයෝ ස්වකීයට යෙත් ද?

[හඟවත්හු.]

යම් ජන කෙනෙක් මල්පල උයන් වවන්නෝ වෙත් ද, පියවි වන වගා කොට දෙන්නෝ වෙත් ද, ඒදඹු පාලම් කරවන්නෝ වෙත් ද, යම් කෙනෙක් පැත්තලුන් පැත් පොකුණුන් ආවාසක් දෙද් ද,

ඔවුන්ට හැමකල්හි දහවලුන් රැන් පින් වැඩේ. දහමිහි පිහිටි ශීල සම්පන්න වූ ඒ ජනයෝ ස්වකීයට යෙත්.

1. 6. 8.

ජේතවන සූත්‍රය.

[අනාඨපිණ්ඩික දෙවි:]

48. භික්ෂු සමූහයා විසින් නිතර සෙවුනා ලද ධර්මාඡ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද මේ ඒ ජේතවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ය.

කමය ද, විද්ඹව ද, සමාභි ධමීය ද, උතුම් ජවිතය වූ ශීලය ද යන මෙයින් සත්කයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගෝත්‍රයෙන් හෝ ධනයෙන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්ධිය දක්නේ නුවණින් දහම් රැස් කරන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීමාභීයෙහි පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥවෙන් ද, ශීලයෙන් ද, ව්‍යුපකමයෙන් ද, ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්ග) පරතෙරට (නිවණට) පැමිණී යම් මහණෙක් වේ නම්, මේ ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ම උතුම් කොට ඇත්තේ වන්නේ ය යි.

1. 6. 9.

මව්ඡි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

49. දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනන්ධය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද් ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියක් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විමාරක්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[හඟවත්හු:]

දැඩි මසුරුකම් ඇති, පරිභව කරණ, දන් දෙන අනුන්ට අනන්ධය කරණ, යම් මසුරු මිනිස් කෙනෙක් මෙලොව වෙද් ද,

තිරයං තිරව්ඡාතයොතිං යමලොකසුචුපපජ්ජරො,¹
සවෙ එනති මනුස්සතනං දුමුඤ්ඤ ජායරෙ කුලෙ,
වොලුං පිණෙඛා රතී ඛිඛිඛා යථා කිවෙඡන ලබ්භති.

පරතො ආසිංසරො² බාලා තචපි තෙසං තලබ්භති,
දිට්ඨො³ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො⁴ ච දුග්ගතීති.

[දෙවතා:]

ඉතිහෙතං විජාතාම අඤ්ඤං පුච්ඡාම ගොතම,
යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සතනං වදඤ්ඤ චිතමච්ඡරං.
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ච සඛෙස ච තිබ්බගාරවො.

කීදිසො තෙසං විපාකො සමපරායො ච කීදිසො,
භගවතනං පුට්ඨමාගමම කථං ජාතෙච්ඡු තං මයනති.

[භගවා:]

යෙ'ධ ලද්ධා මනුස්සතනං වදඤ්ඤ චිතමච්ඡරං,
බුද්ධො පසන්නා ධම්මෙ ච සඛෙස ච තිබ්බගාරවො,
එතෙ සග්ගෙ පකාසෙනති⁵ යථා කෙ උපපජ්ජරො.

සවෙ එනති මනුස්සතනං අධෙඛ ආජායරෙ කුලෙ,
වොලුං පිණෙඛා රතී ඛිඛිඛා යථා කිවෙඡන ලබ්භති.

පරසමභතෙසු භොගෙසු වසවතීච මොදරො,
දිට්ඨො⁶ ධම්මෙ සවිපාකො සමපරායො ච සුග්ගතීති.

1. 5. 10.

සට්ඨකාරසුතතං

[සට්ඨකාර දෙවතා:]

50. අච්ඡං උපපන්නා සෙ විමුතතා සත්ත භීතඛවො,
රුගදෙසපරිකඛිණා තිණණා ලොකෙ විසතතිකතති.

කෙ ච කෙ අතරං සඛිගං⁶ මච්චුධෙය්‍යං සුදුතතරං,
කෙ භීතී මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුං.

උපකො පලගණෙඛා ච පුකකුසාති ච තෙ තයො,
හද්දියො හද්දෙවො ච බාහුදනති ච පිඛිතියො.⁸
තෙ භීතී මානුසං දෙහං දිබ්බං යොගං⁷ උපච්චගුනති.

[භගවා:]

කුසලී භාසසී තෙසං මාරපාසපභාසිතං,
කාය්‍ය තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡදං භවබ්භතං.

1. යමලොකුපපජ්ජරො. සසා, යමලොකංඋපපජ්ජරො PTS 2 ආසිංසරෙ - මජ්ඣ.
3. දිට්ඨච - සී. මු. 2. 4. සමපරායො - සසා 5. සග්ගං පකාසෙනති - මජ්ඣ. 6. පච්ඡං -
මජ්ඣ., සී. මු. 2, PTS. සෙ ච තෙව අතරං සඛිගං - සසා. කෙ ච කෙ ච. - සී. මු. 1. 7. දිබ්බ-
ගෙහං - මජ්ඣ., සසා, PTS. 8. ඛණ්ඩදෙවො ච බාහුරගති ච පිඛිතියො - මජ්ඣ.
පිඛිතියො - PTS. ඛණ්ඩදෙවො ච බාහුරගති ච පිඛිතියො - සසා

(ඔහු) තරකයට ද, තීරිසන් යෝනියට ද, යමලෝකයට ද පැමිණෙත්. ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් තම්, යම් කුලයෙක වසනු ආහාර කාම සමපත් භා ක්‍රීඩා දුක හේ ලැබෙද් ද, (එබඳු) දිළිඳු කුලයෙක උපදී.

ඒ අඳහනගේ මෙරමාගෙන් (යමක්) බලාපොරොත්තු වෙත් තම්, එය ද ඔවුන්ට නො ලැබේ. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොව ද දුගතිය වේ.

[දෙවි:]

ගෞතමයන් වහන්ස, මෙහේ මෙය දැනුම්හ. අනෙකක් විචාරමු. යම් කෙනෙක් මේ ලෝකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරුමල ඇත්තාහු මුදුන් දහම් සගුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අතියය ගෞරව ඇත්තාහු (වදාහ) දන්කලු මුහු ද,

ඔවුන්ගේ විපාකය කෙබඳු ද? පරලොව ගතියක් කෙබඳු ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විචාරන්නට අවුත් (සිටිත) අපි එය කෙහේ දනිමු ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් මේ ලෝකයෙහි මිනිසත්ඛව ලැබ පහ වූ මසුරුමල ඇත්තාහු මුදුන් දහම් සගුන් කෙරෙහින් පැහැදුනාහු අත්‍යන්ත ගෞරව ඇත්තාහු (වදාහ) දන්සොඛ වෙද්ද, ඔහු යම් තැනෙක උපදීද් ද, ඒ සවර්ගෙහි මොහු බිබලත්.

ඉදින් මිනිසත්ඛවට එත් තම්, යම් කුලයෙක වසනු ආහාර කාමවසනු භා ක්‍රීඩා තීදුකින් ලැබෙද් ද (එබඳු) ආභ්‍ය කුලයෙක උපදීත්.

අනුන් විසින් රැගත් කරණ ලද භෝගයන්හි එහි හිමියන් මෙන් සතුටු වෙත්. මෙලොව ඒ විපාක යි. පරලොවත් සුගතිය වේ.

1. 5. 10.

කට්ඨකාර සුත්‍රය

[කට්ඨකාර දෙවි:]

50. භික්ෂුහු සත්තමක් අවිභබ්බලොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රූගඳොමයන් සෂ්‍ය කලාහු (පඤ්චේකන්ධ)ලෝකයෙහි තෘෂ්ණාව තරණය කලාහු ය.

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂකර වූ මවටුබෙය්‍ය තම් සංසාරයත් (චතුර්විධ) සංඛ්‍යයනුත් තරණය කලාහු කවුරු ද? කීතම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදේහ (සංඛ්‍යාත ඔරමනාගිය සංයෝජන පස) දුරු කොට දිව්‍යයෝග (සංඛ්‍යාත උද්ධමනාගිය සංයෝජන) පසත් ඉක්ම ගියාහු ද?

උපක පලලණක පුකකුතාහි යත තිදෙන ද, හද්දිය හද්දෙව බාහුදනති පිඞ්ගිය යත (සිටුදෙන ද) යත ඔහු මනුෂ්‍යදේහය හැර දිව්‍යයෝගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්හු:]

මාරපාසයත් හැර සිපියා වූ ඔවුන්ට 'අතවද්‍යයහ'යි බෙණෙහි (පසත්තෙහි). ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සිත්දහුද?

[සථිකාර:]

ත අඤ්ඤානු භගවතා නාඤ්ඤානු තච සංඝතා,
යස්ස තෙ ධම්මමඤ්ඤාය අච්ඡිද්දං භවබ්බිකිතං.

යථ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරාජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධිඤ්ඤාය අච්ඡිද්දං භවබ්බිකිතනන්ති.

[භගවා:]

ගම්ථීරං භාසසි වාචං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බුධං,
කස්ස නිං ධම්මමඤ්ඤාය වාචං භාසසි ජද්දිසනන්ති.

[සථිකාර:]

කුම්භකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහළිඛෙහ¹ සථිකඤ්,
මාතාපෙතනීහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

වීරතො මෙජුතා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී නිරුමිසො,
අනුචා තෙ සභාමෙය්‍යා අනුචා තෙ පුරෙ සඛා.

සෝ'හං එතෙ² පජානාමි විමුතො සත්ත භීතඛවො,
රුහදෙසපරික්ඛිණේ තිණේණ ලොකෙ විසත්තිකනන්ති.

[භගවා:]

එවමෙතං තද ආසි යථා භාසසි භක්ඛව,
කුම්භකාරෙ පුරෙ ආසිං වෙහළිඛෙහ සථිකඤ්,
මාතාපෙතනීහරෙ ආසිං කස්සපස්ස උපාසකො.

වීරතො මෙජුතා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී නිරුමිසො,
අනුචා මෙ සභාමෙය්‍යා අනුචා මෙ පුරෙ සඛාති.

[පෙරු:]

එවමෙතං පුරුණාතං සභායාතං අනු³ සඛිතමො,
උභීතතං භාවිතතතාතං සරීරනන්තිධාරිතනන්ති.

ආදිභතවණො පඤ්චමො.

නමුඤ්ඤනං:

ආදිතතං නිංදදං අනතං එකමුලමතොමීයං,
අච්ඡරුචතජජතෙන මච්ඡරෙන සථිකරොති.

1. වෙහළිඛෙහ - මජ්ඣ, සා. 2. සොභමෙහෙ - මජ්ඣ, සා. 3. සභායානමුඤ්ඤ - සා.

[සටහන:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සිත්දැනු ද, ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොහැර යි. මුඛ වහන්සේගේ සසුන ද නොහැර යි.

යම් නිවණෙක්හි නාමයන් රූපයන් නිරවශේෂයෙන් නිරුඳු වෙද්ද, මේ සසුනෙහි ඔහු ඒ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සිත්දැනු ය.

[භගවත්හු:]

ගැඹුරු වූ දැන ගැඹුරු වූ දුෂකර වූ අතිශයින් දුරවබෝධ වූ වචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මේබඳු වචන කියනු ද?

[සටහන:]

පෙර වෙහෙලිබල ගම්හි සටහනාර නම් කුඹලෙකිම් වීම. කාශ්‍යප බුදුරජා- නන් වහන්සේගේ උපාසකයකු වූයෙම් මට්ට්ටියන් පොෂණය කරන්නෙකිම් වීම.

මෙවුන්දමින් වෙන් වූයෙම් නිරුමිස (=අනාගාමී) බ්‍රහවචාරියකු වූයෙම්. කොප හා එකගම වසන්නෙකිම් වීම. පෙර කොපගේ යහළුවෙකිම් වීම.

ඒ මම රුහඳොමයන් ක්‍ෂය කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ හිසුන් සත්තම දනිමි.

[භගවත්හු:]

භාගීවය, යමගේ කියති නම් එකල්හි මේ එගේ වී ය. පෙර වෙහෙලිබල ගම්හි සටහනාර නම් කුඹලෙකිම් වූයේ ය. කාශ්‍යප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසක වූයේ මට්ට්ටියන් පොෂණය කරන්නෙකිම් වූයේ ය.

මෙවුන්දමින් වැලකුනු නිරුමිස බිඹසර ඇත්තෙකිම් වූයේ ය. මා හා එක ගම වසන්නෙකිම් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙකිම් වී ය.

[තෙරහු:]

වඛන ලද සිත් ඇති අනන්ම සිරුරු දරණ පැරණි යහළුවන් දෙදෙනකුගේ මේ එක්වීම මෙසේ වී ය.

ආදිතන වචනය සත්වැනි යි.

එහි උද්‍යනය:

ආදිතන, කිංදද, අනන, එකමුල, අනොම, අවජර, වනරූප, ජෙනවන, මවෙජර, සටහනාර සුත්‍රයයි දශයෙකි.

6. ජරාවගෙහා.

1. 6. 1.

ජරසුභතාං.

51. සාවිජ්ජිකං—

[දෙවතා:]

කිංසු යාව ජරා සාධු කිංසු සාධු පතිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතතං කිංසු වොරෙහි දුභරනති.

[භගවා:]

සීලං යාව ජරා සාධු සඤ්ඤා සාධු පතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතතං පුඤ්ඤං වොරෙහි දුභරනති.

1. 6. 2.

අජරසාසුභතාං

[දෙවතා:]

52. කිංසු අජරසා සාධු කිංසු සාධු අතිට්ඨිතං,
කිංසු තරුතං රතතං කිංසු වොරෙහි¹භාරියනති.¹

[භගවා:]

සීලං අජරසා සාධු සඤ්ඤා සාධු අතිට්ඨිතා,
පඤ්ඤා තරුතං රතතං පුඤ්ඤං වොරෙහි¹භාරියනති.

1. 6. 3.

මිත්තසුභතාං.

[දෙවතා:]

53. කිංසු පච්ඡකො² මිත්තං කිංසු මිත්තං සකෙ සරෙ,
කිං මිත්තං අත්ථජාතස්ස කිං මිත්තං සම්පරාසිකනති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා පච්ඡකො² මිත්තං මාතා මිත්තං සකෙ සරෙ,
සභායො අත්ථජාතස්ස භොති මිත්තං පුභප්පතං,
සඤ්ඤං කතාති පුඤ්ඤති තං මිත්තං සම්පරාසිකනති.

1. 6. 4.

විඤ්ඤසුභතාං.

[දෙවතා:]

54. කිංසු විඤ්ඤ මනුසසාතං කිං සුඛ පරමො³ සඛා,
කිංසු භුත්ථජච්චනති⁴ යෙ පාණො පඨවිංසිතාති.

1. වොරෙහිභාරියනති - මජ්ඣ. වොරෙහිභාරියං - සීඝ් 2. 2. පභවතො - සං. සීඝ්.
පඨවිතො - PTS. 3. පරමා - සං. PTS. සීඝ් 1. 4. භුත්ථජච්චනති - මජ්ඣ. සං. PTS.

6. ජරා වගීය.

1. 6. 1.

ජරා සූත්‍රය.

51. සෘච්චන් නුමර--

[දෙවි:]

ජරාව තෙක් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? සොරැන් විසින් කුමක් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්හු:]

ජරාව තෙක් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. මිනිසුන්ට ප්‍රඥාව රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 2.

අජරසා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

52. නොදිරීමෙන් කුමක් මැනවි ද? කීමෙක් (සවසනාකායෙහි) පිහිටියේ මැනවි ද? මිනිසුන්ට කුමක් රුවන වේ ද? කීමෙක් සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ ද?

[භගවත්හු:]

නොදිරීමෙන් ශීලය මැනවි. ශ්‍රද්ධාව පිහිටියා මැනවි. ප්‍රඥාව මිනිසුන්ට රුවන වේ. පිණ සොරැන් විසින් පැහැර නොගතහැකි වේ.

1. 6. 3.

මිහත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

53. බැහැර වසන්තහුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? සිය ගෙහි මිත්‍රයා කවරෙක් ද? කටයුතු ආත්තහුට මිත්‍රයා කවරෙක් ද? පරලොව මිත්‍රයා කවරෙක් ද?

[භගවත්හු:]

බැහැර වසන්තහුට සාත්තුව (තවලම) මිතුරු ය. සියගෙහි මිතුරු මව ය. කටයුතු ආත්තහුට සහඵලා තැවන තැවන මිතුරු වෙයි. තමා විසින් කරණ ලද පින් ඒ පරලොව මිතුරු වෙයි.

1. 6. 4.

විඤ්ඤ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

54. මිනිසුන්ට කුමක් පිහිට වේ ද? මෙහි උතුම් සහඵලා කවරෙක් ද? පොළොව ආසුරා කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් (ඒ) සත්තයෝ කුමක් ආසුරා සොව ජීවත් වෙද්ද?

[භගවා:]

පුතතා වජ්ඣ මනුසානං භරියාව¹ පරමො² සබ්බා,
වුට්ඨිං භුත්තපච්චනනි³ යෙ පාණා පඨවිංසිතාති.⁴

1. 6. 5.

පඨමජනෙහිසුභතං

[දෙවතා:]

55. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස මහබ්බයනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛමස්ස මහබ්බයනති.

1. 6. 6.

දුතීයජනෙහිසුභතං

[දෙවතා:]

56. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
කිංසු සංසාරමාපාදි කිසවා න පරිඉට්චතිති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
සතෙතා සංසාරමාපාදි දුක්ඛා න පරිඉට්චතිති.

1. 6. 7.

තතීයජනෙහිසුභතං

[දෙවතා:]

57. කිංසු ජනෙති පුරිසං කිංසු තස්ස විධාවති,
කිංසු සංසාරමාපාදි කිංසු තස්ස පරායණනති.

[භගවා:]

තණ්හා ජනෙති පුරිසං විතතමස්ස විධාවති,
සතෙතා සංසාරමාපාදි කම්මං තස්ස පරායණනති.

1. භරියාව - මජ්ඣ. PTS. 2. පරමා - ඝා. PTS. ඔඉ. 1. 3. භතා උපච්චනනි - මජ්ඣ. ඝා. PTS. 4. පඨවිසිතා - මජ්ඣ.

[භගවත්හු:]

54. සුත්‍රයේ මිනිසුන්ට පිහිට වෙත්. බිරිය ම උතුම් යහළු ය. පොළොව ඇසුරු කළ යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම ඒ සත්වයෝ වැරැස ඇසුරු කොට ජීවත් වෙත්.

1. 6. 5.

පඩමජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

55. කවරෙක් සත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කීමෙක් ඔහුට මහත් හිස වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුක ඔහුට මහත් හිස ය.

1. 6. 6.

දුතියජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

56 කවරෙක් සත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කුමකින් තො මිදේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. දුකින් නො මිදේ.

1. 6. 7.

තතිය ජනෙහි සුත්‍රය.

[දෙවි:]

57 කවරෙක් සත්වයා උපදවා ද? ඔහුගේ කීමෙක් ඔබ මොබ දිවේ ද? කවරෙක් සසරට පැමිණියේ ද? කීමෙක් ඔහුට පිහිට වේ ද?

[භගවත්හු:]

තෘෂ්ණාව සත්වයා උපදවයි. ඔහුගේ සිත ඔබ මොබ දිවේ. සත්වයා සසරට පැමිණියේ ය. කමය ඔහුට පිහිට වේ.

1. 6. 8.

උපපඨසුත්තං

[දෙවකා:]

58. කිංඝු උපපථො අකඛානො කිංඝු රතනීන්ද්‍රිවකඛයො,
කිං මලං මුහමචරියස්ස කිං සිතානමනොදකනතී.

[භගවා:]

රාගො උපපථො අකඛානො¹ වයො රතනීන්ද්‍රිවකඛයො,
ඉප්ඵමලං මුහමචරියස්ස එකායං භජජනෙ පජා,
තපො ච මුහමචරියස්සදා තං සිතානමනොදකනතී.

1. 6. 9.

දුතියාසුත්තං*

[දෙවකා:]

59. කිංඝු දුතියා² පුරිසස්ස හොති කිංඝු වෙතං පසංසති,
කිස්ස වාභීරතො මචෙවා සබ්බදුකඛා පමුච්චතීති.

[භගවා:]

භද්ධා දුතියා පුරිසස්ස හොති පඤ්ඤා වෙතං පසංසති,
නිබ්බාණාභීරතො මචෙවා සබ්බදුකඛා පමුච්චතීති.

1. 6. 10.

කම්පුත්තං

[දෙවකා:]

60. කිංඝු නිදුතං ගාථාතං කිංඝු තාසං වියඤ්ජනං,
කිංඝු සන්තරිසසිතා ගාථා කිංඝු ගාථාතමාසයො.

[භගවා:]

ජ්ඤෙ නිදුතං ගාථාතං අකඛරු තාසං වියඤ්ජනං,
තාමසන්තරිසසිතා ගාථා කචි ගාථාතමාසයො.

ජත්මග්ගො ජචෙඛා.

කත්ථාඥානං:

ජරු අජරසා මිත්තං වන්ථු නිණි ජතෙති ව,
උපපථො ච දුතියා ච කම්පිතා පුරිතො වග්ගොති.

1. අකඛාති. - ඝා. PTS. 2. දුතියං - ඝා.
* දුතිය උපපඨසුත්තං. සී.මු. 2.

1. 6. 8.

උපපථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

58. කීමෙක් නොමග ය සි කියන ලද්දේ ද? කීමෙක් රු දවල්හි ගෙවේ ද? බබ්බරට කීලුට කීමෙක් ද? දිය නැති නැම කීමෙක් ද?

[භගවත්තු:]

රුගය නොමග ය සි කියන ලද්දේ ය. වයස රු දවල්හි ගෙවේ. සත්‍රිය බබ්බරට කීලුට ය. මේ සත්‍රියමුභයා මෙහි ඇලේ. තපස ද බබ්බර ද (යන) එය දිය නැති නැමයි.

1. 6. 9.

දුතියා සූත්‍රය.

[දෙවි:]

59. පුරුෂයාට කවරක් දෙවැන්නී වේ ද? කවරෙක් ඔහුට අනුශාසනා කෙරේ ද? කීමෙක මෑතවීන් ඇලුනු සත්‍රව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ ද?

[භගවත්තු:]

මුඛාව පුරුෂයාට දෙවැන්නී වේ. ප්‍රඥව ඔහුට අනුශාසනා කෙරෙයි නිවණෙහි මෑතවීන් ඇලුනු සත්‍රව තෙමේ සියලු දුකින් මිදේ.

1. 6. 10.

කච්චි සූත්‍රය

[දෙවි:]

60. ගාඨාවන්ට කීමෙක් මූලකාරණය වේ ද? කීමෙක් ඔවුන්ගේ අරුත් පවසා ද? ගාඨාවෝ කුමක් ඇහුරු කොට පවතිද? ද කවරෙක් ගාඨාවන්ට පිහිට වේ ද?

[භගවත්තු:]

ජන්ද්‍ර ගාඨාවන්ට නිදහ වේ. අකුරු ඔවුන්ගේ අරුත් පවසයි. ගාඨාවෝ සංඥවත් ඇහුරු කොට පවතින්. කච්චි තෙමේ ගාඨාවන්ට පිහිට වේ.

ජග්ග වර්ගය සමෑහිසි.

එහි උද්දානය:

ජරා, අජරසා, මිත්ත, වඤ්ච සූත්‍රය, ජතෙහි සූත්‍ර භූතය, උපපථ සූත්‍රය, දුතියාසූත්‍රය, කච්චි සූත්‍රය යන මෙයින් වර්ගය පිරුණේ වේ.

7. අනවචනෝ

1. 7. 1.

නාම [අනවචනවි]සුභතං.

61. ශාමපජීයං—

[දෙවතා:]

කිංසු සබ්බං අනවචනවි¹ කියමා භියො² න විජ්ජති,
කියසසස³ එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

[භගවා:]

නාමං සබ්බං අනවචනවි¹ නාමා භියො න විජ්ජති,
නාමසස එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

1. 7. 2.

විනාසුභතං.

[දෙවතා:]

62. කෙනසසු නියති ලොකො කෙනසසු පරිකසසති,⁴
කියසසස³ එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

[භගවා:]

විනෙනන නියති ලොකො විනෙනන පරිකසසති,⁴
විනනසස එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

1. 7. 3.

භිණ්ණාසුභතං.

[දෙවතා:]

63. කෙනසසු නියති ලොකො කෙනසසු පරිකසසති,⁴
කියසසස³ එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

[භගවා:]

භිණ්ණාස නියති ලොකො භිණ්ණාස පරිකසසති,⁴
භිණ්ණාස එකධම්මසස සබ්බව වසමෙකුගුති.

1. 7. 4.

සංයොජනසුභතං.

[දෙවතා:]

64. කිංසු සංයොජනො ලොකො කිංසු තසස විචාරණං,
කියසසස³ විපපහාණෙන තිබ්බාණමිති චූච්චතීති.

1. අනවචනවි - සිමු. 2. භියො - ඉතිපි. 3. කියසසසු - මජ්ඣ. PTS. 4. පරිකියසති - සං. PTS.

7. අනව වර්ගය

1. 7. 1.

නාම [අනවගම්] සූත්‍රය

61 .සැවැත්තුවර—

[දෙවි:]

කීමෙක් සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ද? කීමෙකින් වැඩියෙක් නැද්ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එකදහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

නාමය සියල්ල යටපත් කොට සිටියේ ය. නාමයෙන් වැඩියෙක් නැත. සියල්ලෝ ම නාමසබ්බතාත එක ම දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 2.

විභව සූත්‍රය

[දෙවි:]

62. ලොව කීමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කීමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එක් දහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්තු:]

සිතීන් ලොව පමුණුවනු ලැබේ. සිතීන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම සිත් තමැති මේ එක ම දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 3.

තණ්ණා සූත්‍රය

[දෙවි:]

63. ලොව කීමෙකින් පමුණුවනු ලැබේ ද? කීමෙකින් අදහා ලැබේ ද? සියල්ලෝ ම කිතම් එක් දහමක් හුණේ වසයට ගියාහු ද?

[භගවත්තු:]

ලොව තණ්ණායෙන් පමුණුවනු ලැබේ. තණ්ණායෙන් අදහා ලැබේ. සියල්ලෝ ම තණ්ණා තමැති මේ එක් දහමිහුණේ වසයට ගියාහු ය.

1. 7. 4.

සංයෝජන සූත්‍රය

[දෙවි:]

64. ලොව කුමක් ඔටුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කීමෙක් ද? කුමක් ප්‍රකාශී කිරීමෙන් නිවණ යයි කියනු ලැබේ ද?

[භගවා:]

තඤ්ඤි¹ සංයෝජනො ලොකො විතකකය්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපභාණෙන නිබ්බාණමිති වුච්චතීති.

1. 7. 5.

බ්බිතසුභතං

[දෙවතා:]

65. කීංසු සම්බන්ධතො ලොකො කීංසු තය්ස විචාරණං,
කීය්සය්ස විපපභාණෙන සම්බං ඡීඤ්ඤි බ්බිතතනාති.

[භගවා:]

තඤ්ඤි¹ සම්බන්ධතො ලොකො විතකකය්ස විචාරණං,
තණ්හාය විපපභාණෙන සම්බං ඡීඤ්ඤි බ්බිතතනාති.

1. 7. 6.

අබ්බාභතසුභතං

[දෙවතා:]

66. කෙනසුභ්බාභතො ලොකො කෙනසුභ්බ පරිචාරිතො,
කෙන සලලෙත ඔතිණේණං කීය්ස ධුමාසිතො² සද්දතී.

[භගවා:]

මච්චුතා¹බ්බාභතො ලොකො ජරාය පරිචාරිතො,
තණ්හාසලලෙත ඔතිණේණං ඉච්ඡාධුමාසිතො² සද්දතී.

1. 7. 7.

උච්චිතසුභතං

[දෙවතා:]

67. කෙනසුභ්බ උච්චිතො ලොකො කෙනසුභ්බ පරිචාරිතො,
කෙනසුභ්බ පිභීතො ලොකො කීය්මිං ලොකො පභීච්චිතොති.

[භගවා:]

තණ්හාය උච්චිතො ලොකො ජරාය පරිචාරිතො,
මච්චුතා පිභීතො ලොකො දුකෙඛි ලොකො පභීච්චිතොති

1. 7. 8.

පිභීතසුභතං

[දෙවතා:]

68. කෙනසුභ්බ පිභීතො ලොකො කීය්මිං ලොකො පභීච්චිතො,
කෙනසුභ්බ උච්චිතො ලොකො කෙනසුභ්බ පරිචාරිතොති.

1. තඤ්ඤි - මජ්ඣ. PTS. 2. ධුමාසිතො-මජ්ඣ. සෘ. PTS.

[භගවත්හු:]

65. ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතතීයෝ සි. තෘණොව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් නිවණ ය සි නියනු ලැබේ.

1. 7. 6.

බන්ධන සූත්‍රය.

[දෙවි:]

ලොව කුමක් බැඳුම් කොට ඇත්තේ ද? එහි පාද කීමෙන් ද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි ද?

[භගවත්හු:]

ලොව රාගය බැඳුම් කොට ඇත්තේ ය. එහි පාද විතතීයෝ සි. තෘණොව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳි.

1. 7. 6.

අබ්‍යාහත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

66. ලොව කීමෙකින් ලුහුබඳතා ලද්දේ කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ කුමන හුලෙකින් බැස ගන්නා ලද්දේ කීමෙකින් හාමකල්හි දුමන ලද්දේ?

[භගවත්හු:]

ලොව මරනු විසින් ලුහුබඳතා ලදී. ජරායෙන් පිරිවරණ ලදී. තෘණො- හුලෙන් බැස ගන්නා ලදී තෘණොයෙන් හාමකල්හි දුමන ලදී.

1. 7. 7.

උබ්බිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

67. ලොව කීමෙකින් තහන ලද්දේ ද? කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද? කීමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කීමෙක පිහිටියේ ද?

[භගවත්හු:]

ලොව තෘණොයෙන් තහන ලද්දේ ය. ජරායෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය. ලොව මරනු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය.

1. 7. 8.

පිහිත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

68. ලොව කීමෙකින් වසන ලද්දේ ද? ලොව කීමෙක පිහිටියේ ද? ලොව කීමෙකින් එල්ලුම් ලද්දේ ද? කීමෙකින් පිරිවරණ ලද්දේ ද?

[භගවා:]

ඉව්ච්චතා පිඨිතො ලොකො දුකෙඛි ලොකො පතිට්ඨිතො,
තණ්හාය උඛිඨිතො ලොකො ජරාය පටිච්චාරිතො.

1. 7. 9.

ඉච්ඡාසුභතං

[දෙවතා:]

69. කෙනසුඤ්ච ඛජ්ඣිති ලොකො කිසස විතසාය මුච්චති,
කිසසසා විපපහාණෙන සබ්බං ජිජදති ඛජ්ඣිතනාති.

[භගවා:]

ඉච්ඡාය ඛජ්ඣිති ලොකො ඉච්ඡාචිතසාය මුච්චති,
ඉච්ඡාය විපපහාණෙන සබ්බං ජිජදති ඛජ්ඣිතනාති.

1. 7. 10.

ලොකසුඤ්චතං

[දෙවතා:]

70. කිසමිං ලොකො සමුපපනොති කිසමිං කුඛඛති සජ්චං,
කිසස ලොකො උපාදාය කිසමිං ලොකො විහසුසුදාති.

[භගවා:]

ජසසු¹ ලොකො සමුපපනොති ජසසු¹ කුඛඛති සජ්චං,
ජතනමෙව උපාදාය ජසසු¹ ලොකො විහසුසුදාති.

අනච්චගෙහා සභනමො.

නමුද්දනං:

තාමං විතනාසුච තණ්හා ව සංයොජනසුච ඛජ්ඣිතා,
අබ්බාහභුඛිඨිතො පිඨිතො ඉච්ඡා ලොකෙන හෙ දසාති.

8. කුච්චා²චගෙහා

1. 8. 1.

කුච්චාසුභතං

71. ඝාචජජීයං—

එකමනතං ජීනා බො සා දෙවතා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣිතාසි.

කිං සු කුච්චා² සුඛං හෙති කිං සු කුච්චා² න සොචති,
කිසසසා එකධම්මසා වධං රෙචෙසි ගොතමාති.

1. ජසු - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. ජෙචා - මජ්ඣ. PTS. ඝචා - සං.

[භගවත්හු]

ලොව මරහු විසින් වසන ලද්දේ ය. ලොව දුකෙහි පිහිටියේ ය. ලොව තෘණයෙන් එල්ලුම් ලද්දේ ය. ජරයෙන් පිරිවරණ ලද්දේ ය.

1. 7. 9.

ඉව්වා සූත්‍රය.

[දෙව්:]

69. ලොව කීමෙකින් බැඳේද? කුමක් දුරු කිරීමෙන් මිදේද? කුමක් ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී ද?

[භගවත්හු]

ලොව තෘණයෙන් බැඳේ. තෘණාව දුර ලීමෙන් මිදේ. තෘණාව ප්‍රභාණී කිරීමෙන් සියලු බැඳුම් සිඳී.

1. 7. 10.

ලෝක සූත්‍රය.

[දෙව්:]

70. කුමක් භටඟක් කල්හි ලොව භටඟක්තේ වේ ද? කීමෙක ඝජ්වය කෙරේ ද? ලොව කුමක් නිසා කීමෙක පෙළේ ද?

[භගවත්හු:]

භඩායතන භටඟක් කල්හි ලොව භටඟක්තේ වේ. භඩායතනයෙහි ඝජ්වය කෙරේ. භඩායතන ම නිසා භඩායතනයෙහි ලොව පෙළේ.

අනව වගීය සන්වැණිසි.

එහි උඤ්ඤාය:

තාම, විතත, තණ්හා, සංයෝජන, බන්ධන, අබ්භාගත, උභිසිත, පිහිත, ඉව්වා, ලොක ය හි ඒ සුත්‍ර දශයෙනි.

8. සබ්බා වගීය.

1. 8. 1.

සබ්බා සූත්‍රය.

71. සැවැන්කුචර--

එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙව් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශාථායෙන් කී ය.

කුමක් තසා සුවයේ නොවී ද? කුමක් තසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිනම් එක්දහමක්හුගේ තැපීම රැස්තෙහි ද?

[භගවා:]

කොධං කිත්වා¹ සුඛං සෙති කොධං කිත්වා¹ න සොචති,
කොධස්ස විසම්මුලස්ස මධුරඤ්ඤස්ස දෙවතෙ,
චධං අරියං පසංසනාති තං හි කිත්වා¹ න සොචතීති.

1. 8. 2.

රථසුභතං

[දෙවතා:]

72. කිං සු රථස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමගහිතො,
කිං සු රථධස්ස පඤ්ඤාණං කිං සු පඤ්ඤාණමච්චියාති.

[භගවා:]

ධරො රථස්ස පඤ්ඤාණං වුමො පඤ්ඤාණමගහිතො,
රාජා රථධස්ස පඤ්ඤාණං භතතා පඤ්ඤාණමච්චියාති.

1. 8. 3.

විභාගසුභතං.

[දෙවතා:]

73. කිං සුඛං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං කිං සු සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,
කිං සු භවෙ සාදුතරං² රසාතං කථංථිචිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

[භගවා:]

සද්ධිධං විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො සුච්ඡේණො සුඛමාවහාති,
භව්චං භවෙ සාදුතරං රසාතං පඤ්ඤාථිචිං ජීවිතමාහු³ සෙට්ඨනාති.

1. 8. 4.

වුට්ඨිසුභතං.

[දෙවතා:]

74. කිං සු උප්පතතං සෙට්ඨං කිං සු නිපතතං චරං,
කිං සු පච්ඡමාතාතං කිං සු පච්ඡතං චරනාති.

[අපරා දෙවතා:]

බීජං උප්පතතං සෙට්ඨං වුට්ඨි නිපතතං චරං,
භාවො පච්ඡමාතාතං පුතෙනා පච්ඡතං චරෙති.

[භගවා:]

වීජ්ජා උප්පතතං සෙට්ඨා අවිජ්ජා නිපතතං චරං,
සබ්බෙසා පච්ඡමාතාතං වුද්ධො පච්ඡතං චරෙති.

1. ජෙච්චිං - මජ්ඣ. PTS. ඝමා - ඝණ. 2. සාදුතරං. - සණ. 3. ජීවිතමාහු - සණ.

[භගවත්හු:]

ක්‍රෝධය නසා සුවසේ හොඳී. ක්‍රෝධය නසා ශෝක නො කෙරේ. දෙවිය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නැතිම ආයතියේ පසසත්. එය නසා ම ශෝක නො කෙරේ.

1. 8. 2.

රථ සූත්‍රය.

[දෙවි:]

72. රියට සලකුණ කීමෙන් ද? ගින්නට සලකුණ කීමෙන් ද? රථට සලකුණ කීමෙන් ද? සත්‍රියට සලකුණ කීමෙන් ද?

[භගවත්හු:]

ධර්මය රියට සලකුණ යි. දුම ගින්නට සලකුණ යි. රජ රථට සලකුණ යි. සෑමයා සත්‍රියට සලකුණ යි.

1. 8. 3.

විභාග සූත්‍රය.

[දෙවි:]

73. මෙලොව සත්ත්වයාට කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ ද? කුමක් මෑතවත් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවා ද? රතයන් අතුරෙන් කීමෙන් ඉතා මිහිරි ද? කෙසේ ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවන යි කියද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ප්‍රඥාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මෑතවත් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවයි. රතයන් අතුරෙන් සත්‍යය ඒකාන්තයෙන් ඉතා මිහිරිය. නුවණින් ජීවත් වන්නහු ශ්‍රේෂ්ඨ ජීවිත ඇතිවන යි කියත්.

1. 8. 4.

වූටසි සූත්‍රය.

[දෙවි:]

74. නාභගනුවන් අතුරෙන් කීමෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ ද? හෙනුවන් අතුරෙන් කීමෙන් උතුම් ද? පසින් ගමන් කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් කවරෙක් උතුම් ද? යි

[අහෙස් දෙවියෙක්:]

නාභගනුවන් අතුරෙන් හිඳුවට ශ්‍රේෂ්ඨ යි. හෙනුවන් අතුරෙන් වාග්ග උතුම් ය. පසින් ගන්නවුන් අතුරෙන් ගවයෝ උතුම්ය. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් පුත්‍රයා උතුම්ය යි.

[භගවත්හු:]

නාභගනුවන් අතුරෙන් විද්‍යාව ශ්‍රේෂ්ඨ ය. හෙනුවන් අතුරෙන් අවිද්‍යාව උතුම් ය. පසින් ගන්නවුන් අතුරෙන් සහසයා උතුම් ය. කථා කරන්නවුන් අතුරෙන් මුද්ගල් උතුම් ය යි.

1. 8. 5.

යිභිසුභං.

[දෙවතා:]

75. කීං සු'ධ භීතා ජනතා අනෙකා මගො ව නෙකායතනං පවුභෙතා,
සුච්ඡාමි තං ගොතම භුරිපඤ්ඤා කීඣමං ඩීනො පරලොකං න භායෙති.

භගවා:

වෘථං මනඤ්චි පඤ්චාය සම්මා කායෙත පාපානී අකුඛමිනො,
බව්භනතපානං¹ ඝරමාවසනො සඤ්චා මුදු සංවිභාගී වදඤ්ඤා,
එනෙසු ධම්මෙසු ඩීනො චතුසු ධම්මෙ ඩීනො පරලොකං න භායෙති.

1. 8. 6.

නජීරකීසුභං.

[දෙවතා:]

76. කීං සු ජීරකී² කීං න ජීරකී කීං සු උපපථොති වුච්චති,
කීං සු ධම්මානං පරිපඤ්චො කීං සු රතකී ඤ්චිවකියො,
කීං මලං බුභමචරියසා කීං සිතාතමනොදකං.

කභී ලොකසමී ජිඤ්චි යඤ්ච විතනං න තිට්ඨති,
භගවතං පුච්ඡමාභමචි කථං ජානෙමු තං මයතති.

[භගවා:]

රූපං ජීරකී මච්චානං තාමගොතනං න ජීරකී,
රුගො උපපථොති වුච්චති ලොභො ධම්මානං පරිපඤ්චො,
චයො රතකී ඤ්චිවකියො ඉඤ්චිමලං බුභමචරියසා
එඤ්චායං සඤ්චනෙ පජා,
තපො ච බුභමචරියඤ්චි තං සිතාතමනොදකං.

ජ ලොකසමී ජිඤ්චි යඤ්ච විතනං න තිට්ඨති,
ආලසා³ ච පමාදො ච අනුට්ඨානං අසංසමො,
කීඤ්ච භඤ්චි ව⁴ තෙ ජිඤ්චෙ සබ්බසො තං විචජ්ජෙති.

1. 8. 7.

ඉසාරසුභං.

[දෙවතා:]

77. කීං සු ඉසාරියං ලොකෙ කීං සු භණ්ඩාතමුචාතමං,
කීං සු සඤ්චමලං ලොකෙ කීං සු ලොකසමී අබ්බුදං⁵.

1 කීං සු භරතං වාරොතති භරතො පුත්‍ර සො පියො,
කීං සු සුතපුත්‍රායතනං අභිතඤ්චති පඤ්චිතාති.

1. ඔඤ්චනපානං - සා. බව්භනතපානං - මජ්. PTS. 2. කීං ජීරකී - මජ්. PTS.
3. ආලසා - මජ්. සා. 4. භඤ්චි - මජ්. සා. PTS. 5. අබ්බුදං - සීඝ්‍රී

1. 8. 5.

සීත සූත්‍රය.

[දෙවි:]

75. මහාප්‍රාඥ වූ භෞතමයන් වහන්ස, මූඛවහන්සේ විවාරම්. මාගීය ද (අටතිස් අරමුණු විසින්) නොයෙක් කරුණු ඇත්තක් කොට ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ ලෝකයෙහි නොයෙක් ජන සමූහයෝ කුමට බිය වූවාහු ද? කීමෙක සිටියේ පරලොචට බිය නොවන්නේ ද?

[භගවත්තු:]

වචනය ද සීත ද මනා කොට පිහිටුවා, කයින් පව් නොකරණ, බොහෝ ආහාරපාන ඇති ගෙහි වසන, ශ්‍රද්ධාවන්, මාදුගුණ ඇති, බෙදා දී වලදක සුලු, දත්කලු, සිවු දහමිහි සිටි පුද්ගල තෙමේ දහමිහි සිටියේ පරලොචට බිය නොවන්නේ ය.

1. 9. 6:

නජීරතී සූත්‍රය.

[දෙවි:]

76. කීමෙක් දිරා ද? කීමෙක් නො දිරා ද? කීමෙක් නොමග ය සි කීනු ලැබේ ද? දහමුන්ට උවදුර කීමෙක් ද? කීමෙක් රැඳෙවෙහි ගෙවේ ද? බබසරට කීලට කීමෙක් ද? දිගරහිත නැම කීමෙක්ද?

යම් නැතක සිත නො සිටී නම් ලොව (එබඳු) සිදුරු කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරත්තට අවුත් (සිටින) අපි ඒ කෙසේ දනිමු ද?

[භගවත්තු:]

සත්තමයන්ගේ රූපය දිරයි. තාමගොත්‍රය නො දිරයි. රාගය නොමග ය සි කීනු ලැබේ. ලෝභය දහමුන්ට උවදුර ය. වයස රැඳෙවෙහි ගෙවේ. ඝත්‍රිය බබසරට කීලට ය. මේ සත්තමයමුතයා මෙහි ඇල්, තපස ද බබසර ද (යන) එය දිය රහිත නුමැයි.

යම් නැතෙක සිත නො සිටී නම් ලොව එබඳු සිදුරු සයෙකි. අලසබව ද පමාව ද නැගී නො සිටීම ද අසංවරය ද තින්ද ද තෙමරිය ද ඒ සිදුරු යි. එය සජීප්‍රකාරයෙන් දුරු කරන්නේ ය.

1. 8. 7.

ඉසාර සූත්‍රය.

[දෙවි:]

77. ලොව අභිපති බව කීමෙක් ද? බඩු අතුරෙන් කීමෙක් උතුම් ද? ලොව ලෙබැදී සැත කීමෙක් ද? ලොව උවදුර කීමෙක් ද?

හැර ගෙණ යන කවරකු වලකක් ද? හැර ගෙණ යන කවරෙක් ප්‍රිය වේ ද? පුතපුතා එක කවරකු පණිතයෝ පිලිගනීද් ද?

[භගවා:]

වසො ඉසාරියං ලොකෙ ඉති භණ්ඩානමුත්තමං,
කොධො සන්මලං ලොකෙ වොඤ්ඤා ලොකමිං අබ්බදං¹
වොරං භරතනං වාරෙනති භරතො සමණො පියො,
සමණං ජුතපුත්තායතනං අභිතද්දන්ති පණ්ණිතාති.

1. 8. 8.

කාමසුත්තං

[දෙවතා:]

78. කීමන්තාමො ත දදෙ කිං මචෙච්චා ත පරිච්චජෙ,
කිං සු මුඤ්චෙය්‍ය² කල්‍යාණං පාපික³ඤ්ච ත මොචයෙති⁴.

[භගවා:]

අත්තාතං හු දදෙ පොතො අත්තාතං හු පරිච්චජෙ,
වංචිං මුඤ්චෙය්‍ය² කල්‍යාණං පාපිකඤ්ච³ හු මොචයෙති⁴.

1. 8. 9.

පාථෙය්‍යසුත්තං

[දෙවතා:]

79. කිං සු ඛනිති පාථෙය්‍යං කිං සු භොගානමසයො,
කිං සු තරං පරිකාසාති කිං සු ලොකමිං දුජ්ජහා,
කිසමිං ඛඤ්ඤා පුජ්ජි⁵ සත්තා පාසෙත සකුණී⁶ යථාති.

[භගවා:]

සඤ්ඤා ඛනිති පාථෙය්‍යං සිරි භොගානමසයො,
ඉච්ඡා තරං පරිකාසාති ඉච්ඡා ලොකමිං දුජ්ජහා,
ඉච්ඡාඛඤ්ඤා පුජ්ජි⁵ සත්තා පාසෙත සකුණී⁶ යථාති.

1. 8. 10.

පජේජ්ජාසුත්තං

[දෙවතා:]

80. කිං සු ලොකමිං⁶ පජේජ්ජො කිං සු ලොකමිං⁶ ජාගරො,
කිං සු කමෙම සච්චාතං කීමසා ඉරියාපථො.
කිං සු අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුත්තංච පොසති,
කිං සු භුත්තපච්චන්ති යෙ පාණො පඨමිංසිතාති.

අබ්බද - සීඉ. 2. 2. මුඤ්චෙය්‍ය - ස්‍යා. සීඉ. 2. PTS. 3. පාපික - ස්‍යා. සීඉ. 1. PTS.
ත ච මොචයෙ - මජ්ඣ. 5. පුජ්ජි - මජ්ඣ. ස්‍යා. 6. ලොකමිං - මජ්ඣ. ස්‍යා.

[භගවත්හු:]

ලොව වශය (අණ පැවැත්වීම) අධිපති බව සි. බඩු අතුරෙන් සක්‍රිය උතුම් ය. ලොව ක්‍රෝධය මලබැඳි සැතපි. සොරු ලොව උවදුරැහ.

හැර ගෙණ යන සොරහු වලකත්. හැර ගෙණ යන මහණ තෙමේ ප්‍රිය වේ. පුත්‍රපුතා එත මහණහු පණේතයෝ පිළිගණිත්.

1. 8. 8.

කාම සුත්‍රය.

[දෙවි:]

78. වැඩ කැමති සත්‍යව තෙමේ කුමක් නො දෙන්නේ ද? කුමක් නො හරන්නේ ද? යහපත් වූ කුමක් මුදන්නේ ද? ලාමක වූ කුමක් නො මුදන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

සත්‍යව තෙමේ නමා නො දෙන්නේ ය. තමා නො හරන්නේ ය. යහපත් වචන මුදන්නේ ය. ලාමක වචන නො මුදන්නේ ය සි.

1. 8. 9.

පාථේශ්‍ය සුත්‍රය.

[දෙවි:]

79. කීමෙක් මගඋවරණ බඳි ද? කීමෙක් භෝගයන්ට පිහිට වේ ද? කීමෙක් භික්ෂා අදහේ ද? ලොව කීමෙක් දුර ලීලට දුෂකර ද? මලපුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතීණීයක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ කීමෙක බැඳුනාහු ද?

[භගවත්හු:]

ඉඬුව මගඋවරණ බඳි. ඵෙයවය්‍යීය භෝගයන්ට ප්‍රතිෂේඨාසථාන ය සි. තෘණොව සත්‍යයා අදහේ ය. ලොව තෘණොව දුරලීලට දුෂකර ය. මල-පුඩුවෙන් බැඳුනු ශ්‍රිතීණීයක මෙන් බොහෝ සත්‍යයෝ තෘණොයෝ බැඳුනෝ ය.

1. 8. 10.

පජ්ජාන සුත්‍රය.

[දෙවි:]

80. ලොව පහත කීමෙක් ද? ලොව නිදිවරන්නා කවරෙක් ද? සමග ජීවත්වන්නවුන්ට කවරෙක් කම්පනයෙහි (සහාය) වේ ද? කීමෙක් ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිවිපැවැත්ම) වේ ද?

කීමෙක් අලුතයාත් අතලුතයාත් මව පුතකු පුත්තාක් සෙසින් පුත්තේ ද? පොළොව ඇසුරු කල යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් (ඒ) සත්‍යයෝ කුමක් ඇසුරු කොට ජීවත් වෙද් ද?

[භගවා:]

පඤ්ඤා ලොකස්මිං¹ පජේජානො සති ලොකස්මිං⁴ ජාහරො,
භාවො කමෙම සජ්චානං සීතස්ස ඉරියාපථො.

වුට්ඨි අලසං අතලසඤ්ච මාතා පුතභංව පොසති,
වුට්ඨිං භුතුපජ්චනාති යෙ පාණො පඝචිංසිතාති.

1. 8. 11.

අරණසුභතාං

[දෙවතා:]

81. කෙ සුධ අරණො ලොකෙ කෙසං වුඨිතං ත නස්සති,
කෙධි ඉච්ඡං පරිජානනාති කෙසං භොජ්ඣසියං² සදා.

කීං සු මාතා පිතා භාතා ව්‍යදනාති නං පතීට්ඨිතං,
කීං සු ඉධ ජාතිහීතං අභිවාදෙනති ඛතතීයාති.

[භගවා:]

සමණීධ අරණො ලොකෙ සමණොතං වුඨිතං ත නස්සති,
සමණො ඉච්ඡං පරිජානනාති සමණොතං භොජ්ඣසියං² සදා.

සමණං මාතා පිතා භාතා ව්‍යදනාති නං පතීට්ඨිතං,
සමණීධ ජාතිහීතං අභිවාදෙනති ඛතතීයාති.

කුච්චාවගෙතා අවච්චමො.

නත්තුඤ්ඤනං:

කුච්චා රථඤ්ච විතතඤ්ච වුට්ඨි භිතා ත ජීරති,
ඉසාරං කාමිං පාථෙය්‍යං පජේජානො අරණෙනවාති.

දෙවනාසංයුතනං සමත්තං.

1. ලොකස්මි - මජ්ඣං. සෘ. 2. භොජ්ඣසියං - සෘ. PTS.

[භගවත්හු:]

හුවණ ලොව පහන ය. සිහිය ලොව නිදිවරන්තා ය. එක්ව ජීවත් වන්නවුන්ට කමානතයෙහි ගෙවනු (සහාය) වෙති. භිවට ඔහුගේ ඉරියව්ව (දිව්පැවැත්ම) යි.

වැස්ස අලසයාත් අනලසයාත් මව පුතකු පුත්තෘක් සෙසින් පුස්තෝ ය, පොළොව ඇසුරු කල යම් ප්‍රාණීහු වෙත් තම් ඒ සහකරයෝ වැස්ස නිසා ජීවත් වෙත්.

1. 8. 11.

අරණ සුත්‍රය.

[දෙවි:]

81. මේ ලෙව්හි කවුරු කෙලෙස් තැත්තෝ ද? කවුරුන්ගේ විසීම නො තැගේ ද? මෙහි කවුරු තෘෂණාව පිරිසිදු දකිද් ද? කවුරුන්ට භෑමකල්හි නිදහස්බව වේ ද?

(ශීලයෙහි) පිහිටි ඒ කවරකුට මවත් පියාත් බෑයාත් වදිද් ද? මෙලෙව්හි පහත් ජාති ඇති කවරකුට ඝෘත්‍රියයෝ වදිද් ද?

[භගවත්හු:]

මෙලෙව්හි ශ්‍රමණයෝ කෙලෙස් තැත්තෝ ය. ශ්‍රමණයන්ගේ විසීම නො තැගේ. ශ්‍රමණයෝ තෘෂණාව පිරිසිදු දකිත්. ශ්‍රමණයන්ට භෑමකල්හි නිදහස් බව වේ.

ශීලයෙහි පිහිටි ඒ ශ්‍රමණයාට මවත් පියාත් බෑයාත් වදිත්. මෙහි පහත් ජාති ඇති ශ්‍රමණයාට ඝෘත්‍රියයෝ වදිත්.

කුඩා වග්ගය අට වැනියි.

එහි උද්‍යානය:

කුඩා, රථ, විතත, වුට්ඨි, භීත, තජ්රහි, ඉසාර, කාම, පාඨෙය්‍ය, පජේජාත, අරණ ය යි සූත්‍ර එකොළොසෙකි.

දේවනා සංයුතකය නිමියේ ය.

2. දෙවපුතනසංයුතනං

1. සුරියවග්ගො.

2. 1. 1.

පඨමකස්සපසුතනං

82. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමපථීයං විහරති ජෙතවනෙ ආනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො කස්සපො දෙවපුතො: අභිකක්කතොය රතතියා අභිකක්කතාවණේණ, කෙවලකප්පං ජෙතවනං ඔහාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසි.

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුතො: භගවන්තං එතදවොච: “භික්ඛුං භගවා පකාසෙසි. තො ච භික්ඛුතො අනුසාසතීන්ති.”¹

[භගවා:]

තෙන භි කස්සප තඤ්ඤෙඤ්ඤෙවෙත්ථ පටිභාභුති.

[කස්සපදෙවපුතො:]

“සුභාසිතස්ස ඕකෙකථ සමණුපාසනස්ස ච,
එකාභතස්ස ච රහො විතනවුපසමස්ස වාති.”

ඉදම්වොච කස්සපො දෙවපුතො: සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ සත්ථා අහොසි.

අථ බො කස්සපො දෙවපුතො: සමනුඤ්ඤෙඤ්ඤ මෙ සත්ථාති භගවන්තං අභිවාදෙත්වා පදනඛිණං කත්වා තජෙචන්තරධාසීති.

2. 1. 2.

දුතීයකස්සපසුතනං

83. ඝාමපථීයං—

එකමන්තං සීතො බො කස්සපො දෙවපුතො: භගවන්තො සන්තීතෙ ඉමං භාථං අහාසි:

භික්ඛු සීයා ක්ඛාගී විමුත්තච්චෙනො ආකර්ඛි වෙ ඝදයස්සානුපතතිං,
ලොකස්ස ඤ්ඤා උදයබ්බයඤ්ඤ වුචෙතස්සො අනිස්සිතො තදුතීසංඝොති.

1. අභුභාසනථි - කප්ථි.

2. දේවපුතෘසංයුතතය

1. සුරිය වර්ග

2. 1. 1.

සංකීර්තනප සූත්‍රය

82. මා විසින් මෙහේ අතහැරදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමදාත්තුමර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි මහා ඡව්වණ් ඇති කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මුළු දෙවිරම බවුලුම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පයෙක සිටියේ ය.

එකත් පයෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණහු පැවසූ සේක. මහණහට අනුශාසනාව නො ද (පැවසූ සේක) යි.”

[භගවත්හු:]

කාශ්‍යපය, එහේ වී නම් මෙහි ලා නොපටි ම වැටහේවා.

“එක්සුවරිතය වඩන්නේ ය. ශ්‍රමණයන් විසින් එළඹිය යුතු අටහිත් අරමුණු ද කායච්චේකය ද (අචෙසමාපතති වශයෙන්) සිත සංහිදුම්ම ද එකලාව වඩන්නේ” යි.

කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කී ය. ශාය්‍යාන් වහන්සේ සමාන අදහස් ඇති වූ සේක.

ඉක්බිති කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ ශාය්‍යාන්වහන්සේ මාගේ (වචන) අනුමත කළ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

2. 1. 2.

දුතියකනප සූත්‍රය

83. සෑමදාත්තුමර:-

එකත්පයෙක සිටි කසුප් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්ප-
යෙහි මේ භාවාච කී ය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හාදයානුප්‍රාපතිසම්භාසන අභිත්තිය කැමතිවන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යය දහ බ්‍යාන වඩන්නෙක් මිදුහු සිත් ඇත්තෙක් (එහෙයින් ම) මහා සිත් ඇත්තෙක් (තෘණොදවේන්) අතීක්‍රිතයෙක් ඒ අභිත්තිය අනුසර කොට ඇත්තෙක් වන්නේ යි.

2. 1. 3.

මාසසුත්තං.

84. ඝාමපජීයං—

අථ ඛො මාසො දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණේණො කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භියා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඕතො ඛො මාසො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣභාසී:

කීං සු කිත්වා සුඛං සෙතී කීං සු කිත්වා ත සොචතී,
කීසසස්ස එකධම්මස්ස වධං රෙවෙසී ගොතමාතී.

[භගවා:]

කොධං කිත්වා සුඛං සෙතී කොධං කිත්වා ත සොචතී,
කොධස්ස විසමුලස්ස මධුරග්ගස්ස චත්තුභු,
වධං අරියා පසංසනත් තං හි කිත්වා ත සොචතීතී.

2. 1. 4.

මාගධසුත්තං.

85. ඝාමපජීයං—

එකමන්තං ඕතො ඛො මාගධො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣභාසී:

කතී ලොකස්මීං පජේජාතා සෙහි ලොකො පකාසතී,
භගවන්තං සුට්ඨමාගමම කපං ජාතෙච්ච තං මයන්තී.

[භගවා:]

චන්තාරෙ ලොකෙ පජේජාතා පඤ්චමේත්ථ ත විජජතී,
දිවා තපතී ආදිවෙචා රත්තීං ආභාතී චන්දිමා.

අථ අග්හි දිවාරත්තීං තත්ථ තත්ථ පකාසතී,
සමුච්චො තපතං සෙට්ඨො එසා ආභා අනුත්තරුතී.

2. 1. 5.

දුමලීසුත්තං.

86. ඝාමපජීයං—

අථ ඛො දුමලී දෙවපුත්තො අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණේණො කෙවලකප්පං ජේතවතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භියා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අට්ඨාසී. එකමන්තං ඕතො ඛො දුමලී දෙවපුත්තො භගවන්තො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

2. 1. 3.

මාස සූත්‍රය

84. සෑවැන්කුටර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති මාස දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බලුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.

එකත්පසෙක සිටි මාසදෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථා-යෙන් කී ය:

කුමක් නසා සුවසේ ගොවී ද? කුමක් නසා ශෝක නො කෙරේ ද? ගෞතමයන් වහන්ස, කිතම් එක් දහමක්හුගේ නැසීම රැස්නෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ක්‍රෝධය නසා සුවසේ ගොවී. ක්‍රෝධය නසා ශෝක නො කෙරේ. ශක්‍රය, විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි වූ අඟ ඇති ක්‍රෝධය නැසීම ආයතීයෝ පසසත්. එය නසා ම ශෝක නො කෙරේ.

2. 1. 4.

මාගධ සූත්‍රය.

85. සෑවැන්කුටර-

එකත්පසෙක සිටි මාගධ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

යමෙකින් ලොව බබලා නම් එබඳු එළි ලොව කෙතෙක් ද? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විවාරන්තට අවුත් (සිටින) අපි එය කෙසේ දකිමු ද?

[භගවත්හු:]

ලොව එළි සතරෙකි. මෙහි පස්වැන්නක් නැත. දවල් හිරු බබලයි. සඳු රූ බබලයි. නව ද, හින්ත රූදෙවෙහි ඒ ඒ තැන බබලයි. සඵඥයන් වහන්සේ බබලන්නවුන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨයහ. මේ ආලෝකය තීරුත්තර ය.

2. 1. 5.

දුමලී සූත්‍රය

86. සෑවැන්කුටර-

එකල්හි මනා ඡව්වණ් ඇති දුමලී දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බලුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක සිටියේ ය. එකත් පසෙක සිටි දුමලීදෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

කරණීය මෙතං¹ බ්‍රාහ්මණෙන පට්ඨානමනිලාසුතා²,
කාමානං විපපභාණෙන න තෙනාසිංසතෙ³ භවන්ති.

තපඪී කීවචං බ්‍රාහ්මණස්ස (දුමලීභී භගමා) කතකීවෙචා හි බ්‍රාහ්මණො,
යාව න ගාධා ලභති නදීසු ආසුභති සබ්බගතෙතති ජනතු
ගාඛඤ්ච ලද්ධාත ඵලෙ ඨිතො සො තාසුභති පාරගතො හි සොති.⁴

එසුපමා දුමලී බ්‍රාහ්මණස්ස භිණාසවස්ස නිපකස්ස කොඨිතො,
පපසුයා ජාතීමරණස්ස අනාතං තාසුභති පාරගතො හි සොති.

2. 1. 6.

කාමද සුභවාං

87. භාවජජීයං---

එකමනාතං ඨිතො බො කාමදෙද දෙවපුතෙතා භගවන්තං එතදවොචා:
දුක්කරං භගවා සුදුක්කරං භගවාති,

දුක්කරං වාපි කරොන්ති (කාමදුතී භගවා)
සෙඛා⁵ සීලසමානිතා,
ධීතතතා අතගාරිසුපෙතස්ස
නුට්ඨි භොති සුඛාවභාති.

දුලලභා භගවා යද්දිං නුට්ඨිති.

දුලලභං වාපි ලභන්ති (කාමදුතී භගමා)
විතතචුපසමෙ රතා,
යෙසං දිවා ච රතෙතා ච
භාවතාය රතො මිතොති.

දුස්සමාදභං භගවා යද්දිං විතතන්ති.

දුස්සමාදභං වාපි හමාදභන්ති (කාමදුතී භගවා)
ඉන්ද්‍රියපසමෙ රතා,
තෙ ඡේන්තා මච්චුතො ජාලං
අරියං භව්ජන්ති කාමදුතී.

දුග්ගමො භගවා විසමො මග්ගොති,

[භගවා:]

දුග්ගමෙ විසමෙ වාපි
අරියං ගච්ජන්ති කාමද,
අතරියං විසමෙ මග්ගො
පපතන්ති අවංසිරු,
අරියාතං සමො මග්ගො
අරියං හි විසමෙ සමාති.

1. කරණීයමෙ - PTS. 2. පට්ඨානං අනිලාසුතා - මජ්ඣ. 3 න තෙනාසිංසතෙ - මජ්ඣ. PTS 4. ඡභාව - මජ්ඣ. 5. සෙඛා - සක..

තොමැලි වූ කෘතියාවු වෘතවණයා විසින් මේ විශ්වීය කටයුතු ය. වසතුකාම කෙල්යකාමයන් පිළිබඳ ඒ විශේෂ ප්‍රභාණීය හේතු කොට ගෙන කිසි භවයක් නො පතයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක. දුමලි දේවපුත්‍රය, (බාහිත පාපි) වෘතවණයාට කියෙත් නැත. ඒ බවුණු තෙමේ කළ කිසි දැත්තේ ම ය. සත්ව තෙමේ ගඹගාවන්ති යම්තාක් පිහිටක් නො ලබා ද? (ඒතාක්) සියලු අවයවවලින් වැයම් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ පිහිටක් ලැබ ගොඩ සිටියේ යම් හෙයෙකින් පරතෙරට ගියේ ද, (එහෙයින්) හෙ තෙමේ වැයම් නො කෙරෙයි.

දුමලි, ධ්‍යාන කරණසුලු ප්‍රඥ දැති කෘතියාවු වෘතවණයාට මේ උපමායෙකි. හෙ තෙමේ ජාතීරණ දෙකේ කෙලවරට පැමිණ පරතෙරට ගියේ ම වැයම් නො කෙරෙයි.

2. 1. 6.

කාමද සුත්‍රය

87. සැවැන් නුවර—

එකත්පසෙක සිටි කාමද දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මහණදම් පිරීම) දුෂ්කර ය. භාග්‍ය-වතුන් වහන්ස, ඉතා දුෂ්කර ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක:

කාමද, ශීලයෙන් හුන් සතිරසවභාව දැති ශෛක්‍ෂයෝ දුෂ්කර වූත් (මහණකම) කෙරෙත්. කිහිගෙන් වෙන්බවට පැමිණියහුට හුව එළවන සතුට වේ.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සතුටෙක් වේ ද, (එය) දුලබ ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) යම් කෙනකුන්ගේ සිත දඟවලුන් රැන් භාවතායෙහි ඇලුනේ ද, සිත සංකිදුච්චෙහි ඇලුනු (ඔහු) දුලබ වූත් සතුට ලබත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, යම් ඒ සිතෙක් වේ ද, එය එකඟ කිරීම දුෂ්කර ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: කාමද,) ඉදුරන් දම්නස කිරීමෙහි ඇලුනෝ එකඟ කිරීම දුෂ්කර වූත් සිත එකඟ කෙරෙත්. කාමදය, ඒ ආයතීයෝ මරහුගේ දැල සිදු ගෙන යෙත්.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මායීය විෂම ය, ගමන දුෂ්කර ය.

[ගඟවන්හු:]

කාමදය, ආයතීයෝ දුර්ගම වූත් විෂම වූත් මායීයෙහි යෙත්. අතායතීයෝ විෂම මායීයෙහි යටිකුරු වූ (නුවණ) ගිත් ඇත්තාහු වැටෙත්. ආයතීයන්ට මායීය සම ය. ආයතීයෝ විෂම සත්ත්වසමුහයා අතරෙහි සම වෙත් ම ය.

2. 1. 7.

පඤ්චාලවණ්ඩසුභතං.

88. ආවඤ්චිතං—

එකමනතං ධීතො වො පඤ්චාලවණ්ඩා දෙවපුතො භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

සමබ්බො චත ඔකාසං අභිඤ්ඤි භුරිමෙධසො,
යො ක්ඛානමවුට්ඨා¹ බුද්ධො පතිලීනතිසභො මුනිති.

සමබ්බො වාපි විඤ්ඤානි² (පඤ්චාලවණ්ඩාහී භගවා)
ධම්මං නිබ්බාණපතරියා,
යෙ සතිං පච්චලඤ්චිං සු³ සමවා තෙ සුසමාතිතාති.

2. 1. 8.

තායනිසුභතං.

89. ආවඤ්චිතං—

අථ වො තායනො දෙවපුතො පුරුණතිථ්ථකරො අභිකකනතාය රතරියා අභිකකනතවණ්ණො කෙවලකපපං ජෙතවතං ඕභාසෙච්චා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකම්චා භගවනං අභිවාදෙචා එකමනතං අට්ඨාසී. එකමනතං ධීතො වො තායනො දෙවපුතො භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසී:

ඵඤ්ඤ සොතං පරකකම්ම කාමෙ පඤ්ඤ⁴ බ්‍රාහ්මණ,
තපසභාය මුනී කාමෙ තෙකතනමුපපජ්ජති.

කඨිරු වෙ කඨිරුථෙතං දලුභමෙතං පරකකමෙ,
සිච්ච්චො හි පරිබ්බාචො භියොසා අභිකරතෙ රජං.

අකතං දුකකතං⁵ සෙයොසා පච්චා තපති⁶ දුකකතං,
කතඤ්ච සුකතං සෙයොසා යං කච්චා තානුතපපති.

කුසො ඤථා දුග්ගභිතො හත්ථමෙවානුකනතාති,
සාමඤ්ඤං දුපපරම්චිතං නිරයාසුපකඛිඨති.

යං කිඤ්චී සිච්චං කම්මං සංකිලිට්ඨඤ්ච යං චතං,
සංකසසරං බ්‍රහ්මචරියං න තං කොති මහපථලනති.

ඉදමචො ච තායනො දෙවපුතො ඉදං චච්චා භගවනං අභිවාදෙචා පදකඛිණං කච්චා තත්ථවනතරධායීති.

1. ක්ඛානමවුට්ඨා - මජ්ඣ. ක්ඛානමවුට්ඨා - සො. PTS. 2. පිච්චිට්ඨානති - සො.
3. { පච්චලඤ්චිං - මජ්ඣ. PTS
{ පච්චලඤ්චිං - සො. පච්චලඤ්චිං - සිච්ච
4. පඤ්ඤාසා. 5. දුකකතං - මජ්ඣ. සො. 6. 2. තප්පති - සො.

2. 1. 7.

පසච්චාලවණ්ඩ සුත්‍රය.

88. සෑවෑන් නුවර-

එකත්පසෙක සිටි පසච්චාලවණ්ඩ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

මාතය දුරා කලවුන්ට ශ්‍රේණු වූ යම් මුනිවරයෙක් ධ්‍යාන අවබෝධ කෙළේ ද, මහත් ප්‍රඥ ඇති ඒ බුදුරජ තෙමේ (නිවරණ) සම්බන්ධයෙහි ඒකාන්තයෙන් (ධ්‍යාන සබ්බසාත) අවකාශය ලැබී ය.

(භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: පසච්චාලවණ්ඩය,) යම් කෙනෙක් නිවණට පැමිණීම පිණිස සිතිය ලැබුවාහු ද, ඔහු සම්බන්ධ ඇති කල්හි ද ධ්‍යාන ලබන්. ඔහු මනා කොට සමාහිත වූවේ ය.

2. 1. 8.

තායන සුත්‍රය.

89. සෑවෑන් නුවර-

එකල්හි පාරණී නිකායකරයකු වූ මනා ජව්වණී ඇති තායන දෙවි-පුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්-පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

බබුණ, ඵ්‍යයීය කොට (තෘෂණා) ශ්‍රෝතස සිදුව, කාමයන් දුරා කරව. මුනි තෙමේ කාමයන් පුහුන් නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (ඵ්‍යයීය) කරන්නේ ය. මෙය දැඩි කොට කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැසි, ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස් වගුරුවයි.

දුෂ්කාතය නොකරණ ලද්දේ උතුම්, දුෂ්කාතය පසු ව (එය කලහ)තවයි. යමක් කොට නො කැවේ ද, (එබඳු) සුකාතය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසතණ පත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙයින්ම) වරදවා ගන්නා ලද මහණකම නිරයට අදියි.

යමකිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලිව වූ යම් මුතයෙකුත් වේද, සැක කටයුතු වූ බබ්සරෙකුත් වේද, ඒ මහත්එල නො වේ.

තායන දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කීය. මෙය කීයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් වූයේ ය.

අථ බො භගවා තස්සා රතතියා අච්චයෙන භික්ඛු ආමනෙතසී: ඉමං භික්ඛවෙ රතතීං තායසෙනා නාම දෙවපුතෙනා පුරාණතිර්ථකරො අභික්ඛනනාය රතතියා අභික්ඛනනවණෙණා තෙවලකපපං ජේතවනං ඔහාසෙත්වා යෙනාහං තෙත්ථපසබ්බමි. උපසබ්බමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසි. එකමනනං ඕහො භික්ඛවෙ තායහො¹ දෙවපුතෙනා මම සන්තිසෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

“ජීඤ්ඤොතං පරකකම්ම කාමෙ පඤ්ඤ මුභමණ,
තපසභාය මුතී කාමෙ භෙසත්ත මුපපජ්ජති.

කසිරා වෙ කසිරුථෙතං දලුභමෙනං පරකකමෙ,
සිට්ඨො හි පරිබ්බාජො භියො ආකිරතෙ රජන්ති.

අකතං දුක්ඛතං සෙයො පච්ඡා තපති දුක්ඛතං,
කතඤ්ච සුක්ඛං සෙයො යං කත්වා නාත්ථකපපති.

කුසො යථා දුග්ගහිතො හත්ථමෙව්චාත්ථකතති,
සාමඤ්ඤං දුපපරාමට්ඨං තීරයාත්ථකබ්බති.

යං කිඤ්චි සිට්ඨං කමමං සබ්බිලීට්ඨඤ්ච යං වතං,
සබ්බසාරං මුභවර්ථයං ත තං හොති මහපථලනති.”

ඉදමවොච තායහො දෙවපුතෙනා, ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තත්ථෙවනතරධාසී.

උග්ගණනාථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. පරියාපුණංථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ධාරෙථ භික්ඛවෙ, තායනගාථා. අත්ථසංහිතා භික්ඛවෙ, තායනගාථා. ආදිමුභවච්චරිසිකාති.²

2. 1. 9.

වජ්ඣමසුභතං.

90. ඤාචචජීයං—

තෙන බො පත සමයෙන වජ්ඣමා දෙවපුතෙනා රාත්‍රතා අසුරිඤ්ඤන ගහිතො හොති. අථ බො වජ්ඣමා දෙවපුතෙනා භගවතනං අත්‍රස්සරමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

“තමො තෙ මුඛචීරඤ්ච චපමුතෙනාසී සබ්බධි,
සමබ්බපච්චතෙනාසමි තස්ස මෙ සරණං භවාති.”

අථ බො භගවා වජ්ඣමං දෙවපුතනං ආරබ්භ ගිත්‍රං අසුරිඤ්ඤං ගාථාය අජ්ඣභාසී:

“තථාගතං අරභනනං වජ්ඣමා සරණං ගතො,
රාත්‍ර වජ්ඣං පමුඤ්චයසු මුඛා ලොකාත්‍රකම්පකාති.”

1. ඕහො මො තායහො - සී.මු. සඃ. PTS. 2. චරිතසා - සඃ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රූය ආවෑමෙන් හිසසුන් ඇමතු
හේක. මහණෙනි, මේ රූය පැරණි තීර්ථකරයකු වූ මහා ජව්වණී ඇති
තායන නම් දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවරම
බඩුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මට වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය.
මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි තායන දෙවිපුත් තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ
ගාථා කී ය:

බමුණ, වීර්‍යය කොට (තෘණ) ශ්‍රෝතය සිදුව, කාමයන් දුරු කරව,
මුනි තෙමේ කාමයන් ප්‍රතීණ නො කොට ධ්‍යානයට නො පැමිණේ.

ඉදින් කරන්නේ නම් මේ (වීර්‍යය) කරන්නේ ය. මෙය දැසි කොට
කරන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. ලිහිල් ව ගත් පැවිද්ද බෙහෙවින් රජස්
වගුරුවයි.

දුෂ්කාරය නොකරණ ලද්දේ උතුම්. දුෂ්කාරය පසුව (එය කළහු)
තවයි. යමක් කොට නො තැවේ ද, (එබඳු) සුකාරය කරණ ලද්දේ උතුම්.

යම්සේ කුසකණපත වරදවා ගන්නා ලද්දේ අත ම කපා ද, (එසෙසින් ම)
වරදවා ගන්නා ලද මහණකම තීරයට අදියි.

යම් කිසි ලිහිල් කම්යෙක් වේද, සකිලිව වූ යම් මුතයෙකුත් වේද, සාක
කටයුතු වූ බහිරුකුණ වේද, ඒ මහත්ඵල නො වේ.

තායන දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කී ය: මෙය කියා මට වැද පැදකුණු
කොට එහි ම අතුරුදන් වීය.

මහණෙනි, තායන ගාථා උගනිවු. මහණෙනි, තායන ගාථා පිරිවහවු.
මහණෙනි, තායන ගාථා දරවු. මහණෙනි, තායන ගාථා අතීසහිතයහ.
මගබහිරට මුල්වූවෝ ය.

2. 1 9.

විඤ්ච සුත්‍රය.

90. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි සඳ දෙවිපුත් තෙමේ ගුහු අසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි.
එකල්හි සඳ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ
වේලාවෙහි මේ ගාථාව කීය:

“බුද්ධචිරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමස්කාර වේවා. සියලු තත්ති
මිදුනේ වෙහි (මම) පීඩාවට පැමිණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනවි.”

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සඳ දෙවිපුතු ඇරඹ රාහු අසුරිඳුහට
ගාථායෙන් වදළු හේක.

“සඳ දෙවිපුත් තෙමේ අතීන් වූ තඵගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය.
එමඹා රාහු අසුරය, සඳ මුදව, මුදුවරා ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝය.”

අථ බො ණහු අසුරිඤ්ඤ චජ්ඣිමං දෙවපුත්තං මුඤ්චිතාං තරමානරුපො
යෙන වෙපචිතාහි අසුරිඤ්ඤ තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නාං සංචිග්ගො
ලොමභට්ඨථායො ඵකමනතං අට්ඨාසි. ඵකමනතං ඕතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤ ශාථාය අජ්ඣිභාසි:

ඛිනාහු සනාතරමානොච රුහු චජ්ඣං පමුඤ්චසි,
සංචිග්ගරුපො ආගමම ඛිනාහු භීතො ච තිට්ඨසීති.

සත්තධා මෙ ඵලෙ මුද්ධා ජීවනොතා න සුඛං ලභෙ,
මුද්ධිගාථාභීතීතොමිහි තො වෙ මුඤ්ඤවය්‍ය චජ්ඣිමනති.

2. 1. 10

සුරිය¹සුභතං.

91. ශාචජ්ජියං—

තෙන බො පන සමයෙන සුරියො¹ දෙවපුත්තො රුහුනා අසුරිඤ්ඤත
ගතිතො හොති. අථ බො සුරියො¹ දෙවපුත්තො භගවනතං අනුසාරමානො
කායං චෙලොයං ඉමං ගාථං අභාසි:-

“නමො තෙ මුද්ධිචිරජ්ජු විපසමුත්තොසි සබ්බසි,
සමබ්බිධපච්චනොතොසම් තස්ස මෙ සරණං භව්‍යාසී.”

අථ බො භගවා සුරියං¹ දෙවපුත්තං අරබ්භ ණහුං අසුරිඤ්ඤ ශාථාසී²
අජ්ඣිභාසි:-

“තථාගතං අරභනතං සුරියො¹ සරණං ගතො,
රුහු සුරියං¹ පමුඤ්චසු මුද්ධා ලොකානුකම්පකාහි.

යො අඤ්ඤාසරෙ තමසී³ පභඛිකරෙ වෙරොචනො මණ්ඩලී උග්ගතෙජො,
මා රුහු ගිලී වරං අනාතලීකෙඛ⁴ පථං මම රුහු පමුඤ්ච සුරියනති.”

අථ බො රුහු අසුරිඤ්ඤ සුරියං¹ දෙවපුත්තං මුඤ්චිතාං තරමානරුපො
යෙන වෙපචිතාහි අසුරිඤ්ඤ තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්නාං සංචිග්ගො
ලොමභට්ඨථායො ඵකමනතං අට්ඨාසි. ඵකමනතං ඕතං බො රුහුං අසුරිඤ්ඤ
වෙපචිතති අසුරිඤ්ඤ ශාථාය අජ්ඣිභාසි:

“ඛිනාහු සනාතරමානොච රුහු සුරියං පමුඤ්චසි,
සංචිග්ගරුපො ආගමම ඛිනාහු භීතොච තිට්ඨසීති.”

“සත්තධා මෙ ඵලෙ මුද්ධා ජීවනොතා න සුඛං ලභෙ,
මුද්ධිගාථාභීතීතොමිහි තො වෙ මුඤ්ඤවය්‍ය සුරියනති.”

සුරියවග්ගො පඨමො

හිත්‍යුද්දාහං.

ඥො කසසපා ව මානො ව මාගධො දුමලී කාමදො,
පඤ්චාලවණ්ණො තායනො චජ්ඣිසුරියෙන තෙ දසාහි.

1. සුරිය - මජ්ඣ. 2. නාථාය - සඤ. 3. තමසි - මජ්ඣ. 4. වරමනතලීකෙඛ - මජ්ඣ.

ඉක්බිති ණුඅසුරිඳු තෙමේ සදදෙව්පුතු මුදු වෙලෙවිසාහැවි ඇත්තේ වේපවිතනි අසුරිඳු වෙත එලඹියේ ය. එලඹි සංවේගයට පාමණියේ හට ගත් ලොමුදහ ගැණුම් ඇත්තේ එකක්පසෙක සිටියේ ය. එකක්පසෙක සිටි ණු අසුරිඳු හට වෙපවිතනි අසුරිඳු තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එමබා ණුඅසුරය, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගනි ඇතියකු මෙන් සද මිදුවෙ හි ද? සංවේගසභාව ඇත්තේ අපුත් කුමක් හෙයින් බියවුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිතයෙමි. ඉදින් සද තොමිදුයෙමි තම මාගේ මුදුන සත්කබ්බට පැලෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සාප තො ලබන්නෙමි.

2. 1. 10.

සුඤ්ඤ සුත්තය.

91. සැවැත්නුවර -

එකල්හි කිරුදෙව්පුත් තෙමේ ණුඅසුරිඳු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. එකල්හි කිරුදෙව්පුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි කෙරෙමින් ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාව කී ය.

බුද්ධවීරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේට තමසකාර වේවා. සියලු තන්හි මිදුනෙහි. මම පිඩාවට පාමණියෙමි වෙමි. ඒ මට පිහිට වනු මැනව.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කිරු දෙව්පුතු ඇරඹ ණු අසුරිඳු හට ගාථාවලින් වදලු සේක.

එමබා ණුඅසුරය, කිරුදෙව්පුත් තෙමේ අභිත් වූ තථාගතයන් වහන්සේ සරණ ගියේ ය. කිරු දෙව්පුතු මුදුව, බුදුවරා ලොවට අනුකම්පා කරන්නෝ ය.

එමබා ණුඅසුරය, යමෙක් ගතඳුරෙහි එළිය කරන්නේ ද, බබලන්නේ ද, මඩුලු සටහන් ඇත්තේ ද, උග්‍රභේරස් ඇත්තේ ද, අහසෙහි හැසිරෙණ එබඳු කිරු නො ගිලුව. එමබා ණුඅසුරය, මා දතමිපුත් කිරු මුදුව.

ඉක්බිති ණු අසුරිඳු තෙමේ කිරු දෙව්පුතු මුදු වෙලෙවිසාහැවි ඇත්තේ වේපවිතනි අසුරිඳු වෙත එලඹියේ ය. එලඹි සංවේගයට පාමණියේ හට ගත් ලොමුදහගැණුම් ඇත්තේ එකක්පසෙක සිටියේ ය. එකක්පසෙක සිටි ණුඅසුරිඳු හට වෙපවිතනි අසුරිඳු තෙමේ ගාථායෙන් කී ය.

එමබා ණු, කුමක් හෙයින් වෙලෙවිගනි ඇතියකු මෙන් කිරු මිදුවෙහි ද? සංවේග සභාව ඇත්තේ අපුත් කුමක් හෙයින් බිය වුවකු මෙන් සිටිති ද?

බුද්ධගාථායෙන් අභිනිත (සකියායභාෂිත වශයෙන් වෙසෙසින් ගයන ලදුයෙමි) වෙමි. ඉදින් කිරු නො මිදුවෙමි තම මාගේ මුදුන සත්කබ්බට පැලෙන්නේ ය. ජීවත් වන්නෙමි සුඛ තො ලබන්නෙමි.

සුඤ්ඤ වර්ගය පලමුවැනි සි.

එහි උඤ්ඤතය:

කසපපසුලු දෙකය, මාඝ, මාගධ, දුමලී, කාමද, පඤ්චාලවණ්ඨ, තායන, වන්දිම, පුරිය සි සුලු දශයෙකි.

2. අනාථපිණිකවගෙහා.

2. 2. 1

වැඩිමසසුනාං.

92. සාමන්තියං—

අථ ඛො චැඤ්චිමසො දෙවපුතො; අභිකකනනාය රතතියා අභිකකනන-
වණොණා කෙවලකපාං ජේතවනං ඕභාසෙකායො යෙන භගවා තොනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවනතං අභිවාදෙභා; එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ඕකො
ඛො චැඤ්චිමසො දෙවපුතො; භගවතො සනත්තෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තෙ හි සොච්චිං ගමිසසනති කචේච්චාමකසෙ මගා,
කාතානි උපසමපජ්ජ එකොද්දි නිපකා සතාති.

[භගවා:]

තෙ හි පාරං ගමිසසනති ඡේභා; ජාලං ච අමුච්චො,
කාතානි උපසමපජ්ජ අපමනතා රණඤ්ජභාති.

2. 2. 2.

වෙණුහු¹සුනාං.

93. සාමන්තියං—

එකමනතං ඕකො ඛො වෙණුහු¹ දෙවපුතො; භගවතො සනත්තෙ ඉමං
ගාථං අභාසි:

සුඛිතා වත² තෙ මනුජා සුගතං පඨිරාපාසිග,
සුඤ්ජ³ ගොතම සාසනෙ අපමනතා; නුසිකබරෙති.

ගෙ මෙ පටුතො⁴ සච්චපදො⁵ (වෙණොහාති භගවා) අනුසිකබනන්
කාලෙ තෙ අපමජ්ජනතා න චෙට්ඨවසගා⁶ සිසුනති.
කාසිනො,

2. 2. 3.

දීඝලඛිසුනාං.

94. සාමන්තියං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ග්ජභනෙ විහරති වෙච්චනො
කලකභනිවාපෙ.

අථ ඛො දීඝලඛි දෙවපුතො; අභිකකනනාය රතතියා අභිකකනන-
වණොණා කෙවලකපාං වෙච්චනං ඕභාසෙකායො යෙන භගවා තොනුපසඛකම්.
උපසඛකම්භා භගවනතං අභිවාදෙභා; එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ඕකො
ඛො දීඝලඛි දෙවපුතො; භගවනතං ගාථාය අච්චිභාසි¹:

භිකනු සියා කාසි විමුතතච්චොතො; අකඛෙච වෙ හදගසසානුපතතිං,
ලොකසස ඤ්චා උදගබ්බසඤ්ච සුචෙනසො අනිසසිනො; තදුතිසංභොති.

1. වෙණු - සසා. PTS. මජ්ඣ. 2. සුඛිතාව-මජ්ඣ. PTS. 3. සුඤ්ජ - සසා.
4. පුතො - සසා. 5. සට්ඨපද - මජ්ඣ. 6. වසඛා - PTS. 7. භගවතො
සනතිනො. ඉමං ගාථං අභාසි - මජ්ඣ. සසා.

2. අනාචරිණික වගීය.

2. 2. 1.

වන්දිමස සූත්‍රය.

92. සෑමැන්කුමර—

එකල්හි වන්දිමස දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මනාචරිවණී ඇත්තේ, මුළු දෙවරම බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි වන්දිමස දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

ධ්‍යානගතට පාමණීමෙන් එකඟසිත් ඇති වූ තීරණප්‍රඥා ඇති සිහි ඇති ඔහු මදුරුවන් තැනි කැසෙක මුවන් මෙන් සෙනට පාමණේන්තාහු ම ය.

[භගවන්හු:]

ධ්‍යානගත රූබ තො පමාවන කෙලෙස් දුරලන ඔහු දල සිද යන මස්කල මෙන් පරතෙරට (නිවණට) පාමණේන්තාහු ම ය.

2. 2. 2.

වෙණහු සූත්‍රය.

93. සෑමැන්කුමර—

එකත්පසෙක සිටි වෙණහු දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීයේ ය:

(යම්) මිනිස් කෙතෙක් බුදුරජාහන් වහන්සේ පර්වුපාසනා කොට ගොසුම්සත්තෙහි යෙදෙන්නාහු නො පමාව හික්මෙත් ද, ඔහු ඒකානාගයෙන් සුවපත් වූවෝ ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙසේ වදාළ සේක: එමබා වෙණහු දේවපුත්‍රය, ධ්‍යාන කරණ යම් කෙතෙක් මා විසින් ප්‍රකාශ කරණ ලද අනුශාසනපදයෙහි සුදුසු කල්හි තොපමාවෙමින් හික්මෙද් ද, ඔහු මරුවසග වූවෝ නොවන්නාහ යි.

2. 2. 3.

දිකලඔසි සූත්‍රය.

94. සෑමැන්කුමර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුමර කලදෙකිතිවාස නම් වූ වේච්චනාග්මයෙහි වැඩවසන සේක.

දිකලඔසි දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම හිය කල්හි මනාචරිවණී ඇත්තේ, මුළු වේච්චනය බිඳුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් (මෙසේ) කීය:

මහණ තෙමේ ඉදින් හෘදයානුප්‍රාප්තිය (අභිනවය) කැමැති වන්නේ නම් ලොව පිළිබඳ උදයව්‍යස දැන ධ්‍යාන වචන්තෙක්, මිදුනු සිතැත්තෙක්, (එසෙයින් ම) චොසිතැත්තෙක්, (තෘණොද්ඝටීන්) අතීභ්‍රිතයෙක්, ඒ අභිනවය අනුසස් කොට ඇත්තෙක් වන්නේ ය.

2. 2. 4.

නිශ්චයනුභවං.

95. සාමප්‍රජීයං—

එකමනතා සීතො ඛො නිශ්චයො දෙවපුතො භගවනං භාජාය අජ්ඣිහාසි:-

පුච්ඡාමි තං ගොතමි භුරිපඤ්ඤා
අනාවටං භගවතො ඤාණදස්සනං
කථංවිධං සීලවනතං වදනාහි,
කථංවිධං පඤ්ඤවනතං¹ වදනාහි
කථංවිධො දුක්ඛමනිවච ඉරියති,²
කථංවිධං දෙවතා පුජයනාහි.

[භගවතා:]

යො සීලවා පඤ්ඤවා භාවිතතො
සමාහිතො ක්ඛාතරතො සනිමා,
සබ්බස්ස සොකා විගතා පභිණා
බිණාසවො අනතිමදෙහධාරි.

කථංවිධං සීලවනතං වදනාහි
කථංවිධං පඤ්ඤවනතං³ වදනාහි,
කථංවිධො දුක්ඛමනිවච ඉරියති
කථංවිධං දෙවතා පුජයනාහි.

2. 2. 5.

විශ්චයනුභවං.

96. සාමප්‍රජීයං—

එකමනතං සීතො ඛො විශ්චයො දෙවපුතො භගවනං භාජාය අජ්ඣිහාසි:-

කො සු⁴ ධි තරහි ඔසං රතතිඤ්චමතඤ්චිතො,
අපභිච්චෙහි අනාලච්චෙ කො භමිහිරෙ ත සීදනීති.

[භගවතා:]

සබ්බදු සීලසම්පන්නො පඤ්ඤවා සුසමාහිතො,
අරඬචිරියො පභිතනො ඔසං තරහි දුක්ඛරං.

විරතො කාමසඤ්ඤය රූපසඤ්ඤජනාහිණො,
තඤ්චිරාගපරිනබ්ඤො⁵ සො භමිහිරෙ ත සීදනීති.

2. 2. 6.

විසුද්ධනුභවං.⁶

97. සාමප්‍රජීයං—

එකමනතං සීතො ඛො විසුද්ධනො⁶ දෙවපුතො භගවතො සනාහිකෙ ඉමං භාජා අභාසි:-

1. භුරිපඤ්ඤා - PTS. 2. ඉරියති. - මජ්ඣ. සූ. PTS. 3. පඤ්ඤවනතං - PTS
4. සථංසු - මජ්ඣ. සූ. PTS. 5. තඤ්චිරාග - සී 1. සූ. - PTS. 6. විසුද්ධනුභවං - සී 2.

2. 2. 4.

නිකුන් සුත්‍රය.

95. සෑවෑන්කුමර—

එකත්පසෙක සිටි නිකුන් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජනාදාන කී ය:

පතුල නුවණැති ගෞතමයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ විවාරම්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඥානදර්ශනය ආචරණරහිත ය. කෙබන්දහු ‘සිල්වතා’ සි කීයද්ද? කෙබන්දහු නුවණැති යැ සි කීයද්ද? කෙබඳු තැනැත්තේ දුක ඉක්ම විහරණය කෙරේ ද? කෙබන්දහු දෙවියෝ පුද්ද්ද?

[භගවත්හු:]

යමෙක් සිල්වත් ද, නුවණැත්තේ ද, වඩන ලද සිත් ඇත්තේ ද, සමාහිත වේ ද, ධ්‍යානයෙහි ඇලුනේ ද, සිහි ඇත්තේ ද, ඔහුගේ සියලු ශෝකයෝ පහ වූවාහු ද, ප්‍රතිණ වූවාහු ද, කෘතිය වූ කෙලෙස් ඇත්තේ ද, අතනිම සිරුර දරණ- හුලු වේ ද, එබන්දහු සිල්වතා සි කීයත්. එබන්දහු නුවණැතියැ සි කීයත්. එබඳු තැනැත්තේ දුක ඉක්ම විහරණ කෙරේ. එබන්දහු දෙවියෝ පුද්දති.

2. 2. 5.

විකුන් සුත්‍රය.

96. සෑවෑන්කුමර—

එකත්පසෙක සිටි විකුන් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජනාදාන කී ය:

මෙහි කවරෙක් රැදෙවෙහි අතලක් ව වතුරෝකය තරණය කෙරේ ද? කවරෙක් (යට) පිහිටක් තැනි (මතුයෙහි) එල්බීමක් තැනි ගැඹුරෙහි තො- හිලේ ද?

[භගවත්හු:]

හැම කල්හි සිල්වත් වූ, නුවණැති, එකගිත් ඇති, ඇරඹු වෙර ඇති, නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති පුතුල් තෙමේ තරණය කිරීමට දුෂකර වූ වතු- රෝකය තරණය කෙරෙයි.

කාමසංඥයෙන් වැලකුනු රූපසංයෝජන ඉක්ම කිය කෘතිය වූ තද්ද- රාගය ඇති තෙ තෙමේ ගැඹුරෙහි තො හිලේ.

2. 2. 6.

වසුද්දන සුත්‍රය.

97. සෑවෑන්කුමර—

එකත්පසෙක සිටි වසුද්දන දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජන කී ය:

සතතියා විඤ ඔමධෙඨා ඩඤගමානොච¹ මජ්ඣකෙ,
කාමරාගපපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

[භගවා:]

සතතියා විඤ ඔමධෙඨා ඩඤගමානොච මජ්ඣකෙ,
සකකායද්ධිපපභාණාය සතො භික්ඛු පරිබ්බජෙති.

2. 2. 7.

සුමුහමසුභංගං.

98. සාමන්තියං—

එකමන්තං සීතො ඛො සුමුහමා දෙවපුත්තො හගවන්තං ගාථාය
අජ්ඣකාසී:-

නිව්වං උත්තසනමිදං විතතං නිව්වං උබ්බිගගමිදං මනො
අනුපපනොසු කිවෙජ්ඣ² අපො උපපතීතෙසු ච
සවෙ අපචි අනුත්තං කංමෙ අකබ්බි පුච්චිතො ති.

[භගවා:]

තාඤ්ඤත්තු ඛොජ්ඣමහා තපභා³ තාඤ්ඤත්තු ඉද්දිගසංචරා,⁴
තාඤ්ඤත්තු සබ්බනිසසය්ගා⁵ තොපචිං පඤ්ඤාමි පාණීනතති.⁶

2. 2. 8.

කකුඛසුභංගං.

99. සාමන්තියං—

එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා සාහොගෙහි විහරති අඤ්ඤාන-
මනො මිගද්දයෙ. අථ ඛො කකුඛධො දෙවපුත්තො අභිකතන්තාය රතතියා
අභිකතන්තවණේණා කෙවලකපං අඤ්ඤත්තවනං ඔහාසෙභා යෙන හගවා
තෙහුපසමකමි. උපසමකමිභා හගවන්තං අභිවාදෙභා එකමන්තං අට්ඨාසී.
එකමන්තං සීතො ඛො කකුඛධො දෙවපුත්තො හගවන්තං එතදවොච:

තඤ්ඤි සමණෝති? කිං ලඤ්ඤා අච්චසොති? තෙන හි සමණ සොචසීති?
කිං ජිසිඤ්ඤා අච්චසොති? තෙන හි සමණ තෙව තඤ්ඤි තෙව⁷ සොචසීති?
එවමාච්චසොති.

කච්චි භං අතඤ්ඤා⁸ භික්ඛු කච්චි තඤ්ඤි⁹ හ විජ්ජති,
කච්චි තං එකමාසිතං අරති නාභිකීරතිති.

[භගවා:]

අනීසො⁸ වෙ අහං යකඛ අපො තඤ්ඤි න විජ්ජති,
අපො මං එකමාසිතං¹⁰ අරති නාභිකීරතිති.

1. ඩඤගමානොච - සහ 2. කීචෙමසු - සිමු 1. සහ. PTS. 3. ඛොජ්ඣකා තපභා - ඡෙඝං.
4. තාඤ්ඤත්තුච්චසංචරා - මජ්ඣ. 5. සබ්බනිසසය්ගා - සී 1. 6. ඉද්දමධොච - පප-
තපපච්චන්තරධාසීති. මජ්ඣ. සහ 7. කච්චි - මජ්ඣ. PTS. 8. අනීසො - සිමු. 2.
9. අපො තඤ්ඤි - PTS. 10. මෙකමාසිතං - සහ.

සාතෙකීන් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසා දූවෙන්තකු මෙන් ද, මහණ තෙමේ කාමරාග ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සාතෙකීන් පහර ලද්දකු මෙන් ද, හිසා දූවෙන්තකු මෙන් ද මහණ තෙමේ සත්කායදූෂ්ටි ප්‍රභාණය පිණිස සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය.

2. 2. 7.

සුමුහම් සුත්‍රය.

88. සාමාන්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි සුමුහම් දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් කී ය:

නුපත් දුක් නිමිති කොට ද, යලිත්, ඉපදුනු දුක් නිමිති කොට ද, මේ සිත නිතර තැති ගන්නේ ය. මේ සිත නිතර බියෙන් සාලුනේ ය. මා විසින් විමාරණ ලද්දෙහි. ඉදින් නොතැති ගත් සිතක් ඇත් නම් එය වදුරණු මැනව.

[භගවත්හු:]

බෝධ්‍යභිග්‍ය භාවතාව හැර කපෝගුණය හැර ඉපදියසංවරය හැර නිවන් හැර සත්ත්වයන්ට සුවයක් නො දකිමි.

2. 2. 8.

කකුඛ සුත්‍රය.

99. සාමාන්තුවර—

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආණේන නුවර සමීපයෙහි අඳුන්වන නම් වූ මුවවෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ජිවිවණ් ඇති කකුඛ දෙවිපුත් තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු අඳුන්වනය බවුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි කකුඛ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය:

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, සතුටු වනු ද? ඇවැත්නි, කුමක් ලැබ ද? එසේ නම් ශ්‍රමණයන් වහන්ස, යෝක කරනු ද? ඇවැත්නි, කුමක් දීරා ගියේ ද? ශ්‍රමණයන් වහන්ස, එසේ නම් නො ම සතුටු වනු ද? නො ම යෝක කරනු ද? ඇවැත්නි, එසේ ය.

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, කීම, මුඛවහන්සේ තිදුක් ද? කීම, ඇල්මෙක් නැද්ද? කීම, අරතිය හුදෙකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ නො මිඳී ද?

[භගවත්හු:]

යත්තය, ඒකාන්තයෙන් මම තිදුක් වෙමි. ඇල්මෙකුත් නැත. නව ද, අරතිය එකලා ව හුන් මා නො මිඳී.

[දෙවපුතෘතො:]

කථං ඩං අතඝෝ¹ භික්ඛු කථං තඤ්ඤි න විජ්ජති,
කථං තං එකමාසීතං අරතී තාභිකීරතීති.

[භගවො:]

අඝජාතස්ස වෙ තඤ්ඤි තඤ්ඤිජාතස්ස වෙ අඝං,
අතඤ්ඤි අතඝෝ¹ භික්ඛු එවං ජාතාති ආට්ඨසොති.

[දෙවපුතෘතො:]

විරස්සං වත පස්සාමි² බ්‍රාහ්මණං පරිනිබ්බුතං,
අතඤ්ඤිං අතඝං භික්ඛුං තිණ්ණං ලොකෙ විසභතිකන්තී.

2. 2. 9.

උභතරසුභතං.

100. රාජතණෙ—

එකමන්තං ධීතො ඛො උභතරො දෙවපුතෘතො භගවතො සන්තියෙ
ඉමං ගාථං අභාසී:

උපනීයති ජීවිතමපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්තී තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමාතො පුඤ්ඤාති කසිරාථ සුඛාවභාතී.

[භගවො:]

උපනීයති ජීවිතමපමාසු ජරුපනීතස්ස න සන්තී තාණා,
එතං භයං මරණෙ පෙකඛමාතො ලොකාමිසං පජ්ඣෙ සන්තීපෙකෙඛාතී.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩිකසුභතං.

101. ඝාවන්දියං—

එකමන්තං ධීතො ඛො අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතෘතො භගවතො
සන්තියෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

ඉදං භී තං ජෙතවතං ඉභිතඛ්ඞනිසෙවිතං,
ආට්ඨන්ධං ධම්මරාජෙන පිඨිසඤ්ජතං මම.

කම්මං විජ්ජා ව ධම්මො ව සීලං ජීවිතමුත්තමං,
එතෙක මච්චා සුඤ්ඤිනාති න ගොතෙතන ධතෙත වා.

තස්මා භී පණ්ඩිතො පොඝො සම්පස්සං අත්ථමන්තො,
යොතීසො විවිතෙ ධම්මං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤිති.

1. අනිඝං - සිටු 2. 2. පස්සාම - සි. 1, 2,

[දෙවිපුත්:]

ශ්‍රමණයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ කෙසේ නිදුක් සේසි ද? ඇල්මෙන් කෙසේ නො වේ ද? අරතිය එකලා ව හුන් මුඛවහන්සේ කෙසේ නො මිසි ද?

[භගවත්හු:]

භගවත් දුක් (වටදුක්) ඇත්තහුට ඒකාන්තයෙන් ඇල්ම වේ. භගවත් ඇල්ම ඇත්තහුට ඒකාන්තයෙන් දුක වේ. ඇවෑමකී, මහණ තෙමේ ඇලුම් නැත්තේ ය, දුක් නැත්තේ ය යි මෙසේ දනුව.

[දෙවිපුත්:]

ලොව තෘෂණාව කරණය කළ ඇලුම් නැති දුක් නැති පිරිනිව්‍යානාපි වූ මහණකු ඒකාන්තයෙන් කලෙකින් දකිමි.

2. 2. 9.

උතහර සුත්‍රය.

100. රජගහනුවර—

එකත්පසෙක සිටි උතහර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

ජ්විතය (මරණය කරා) පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචලය ය. ජරාව විසින් මරණය කරා පමුණුවන ලද්දහුට පිහිට විවිධ රක්ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නේ සුව එළවත්තා වූ පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

ජ්විතය මරණය කරා පමුණුවනු ලැබේ. ආයුෂ සචලය ය. ජරාව විසින් (මරණය කරා) පමුණුවන ලද්දහුට පිහිට විවිධ රක්ෂාසථාන නැත. මේ (ත්‍රිවිධ) බිය මරණයෙහි ලා දක්නා වූ නිවණ පතන පුද්ගල තෙමේ ලොකාමිෂය දුරු කරන්නේ ය.

2. 2. 10.

අනාඨපිණ්ඩක සුත්‍රය.

101. සෘවෑන්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි අනාඨපිණ්ඩක දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

භික්ෂුසමුහයා විසින් නිති කෙටුනාලද ධර්මජන්මුබුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් ගන්නා ලද තෙල ප්‍රසිද්ධ ජේතවනය මටු ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කමය ද විද්‍යාව ද ධර්මය ද උතුම් සිල්වත් ජ්විතය ද (යන) මෙයින් සනාථයෝ පිරිසිදු වෙත්. හෝත්‍රයෙන් හෝ ධනංයන් හෝ පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවාද්‍රිය දක්නේ නුවණින් සමාධිපාක්ෂිකධර්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ ආයතීයෝගීය හේතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

සාරිපුතෙතාව පඤ්ඤය සිලෙත උපසමෙත¹ ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියාති.

ඉදමවොච අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතෙතා, ඉදං වන්තා භගවන්තං
අභිවාදෙත්වා පදකම්භං කන්තා තතෙචන්තරධායි.³

අඨ බො භගවා තස්සා රතතියා අවමයෙත භික්ඛු ආමනෙතයි. ඉමං
භික්ඛවෙ රතතීං අඤ්ඤතෙරෙ දෙවපුතෙතා අභිකක්ඛනාය රතතියා
අභිකක්ඛනාවණෙණා කෙවලකපං ජෙතවතං ඕභාසෙත්වා යෙනාහං කෙත්තු-
පසඛකම්. උපසඛකම්ත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං අධියායි. එකමන්තං
සීතො බො භික්ඛවෙ සො දෙවපුතෙතා මම සන්ධිකෙ ඉමා ශාථායො අභාසී:

“ඉදං හි තං ජෙතවතං ඉසිසඛ්ඤනිසෙවිතං,
ආවුත්ථං ඛමෙරාජෙන පිතිසඤ්ඤතං මම.

කමමං විජ්ජා ව ඛමො ව සීලං ජ්චිතචුතතමං,
එතෙත මච්චා සුඤ්ඤිනති ත ශොතෙතන ඛතෙත වා.

තස්මා හි පණ්ඩිතො පොසො සමපස්සං අත්ථමතතතො,
යොතිසො විවිතෙ ඛමමං එවං තත්ථ විසුඤ්ඤති.

සාරිපුතෙතාව පඤ්ඤය සිලෙත උපසමෙත ව,
යොපි පාරගතො² භික්ඛු එතාව පරමො සියා”ති.

ඉදමවොච භික්ඛවෙ සො දෙවපුතෙතා ඉදං වන්තා මං අභිවාදෙත්වා
පදකම්භං කන්තා තතෙචන්තරධායිති.

එවං වුතෙත ආයස්මා ආනිඤ්ඤා භගවන්තං එතදවොච: සො හි තුක
භතෙත අනාඨපිණ්ඩිකො දෙවපුතෙතා භවිස්සති. අනාඨපිණ්ඩිකො භගපථි
ආයස්මතො සාරිපුතෙතා අභිපපසනො අහොසීති.

සාධු සාධු ආතඤ්ඤ යාවතකං බො ආතඤ්ඤ තකකාය පනතබ්බං
අනුප්පතතං⁴ තයා. අනාඨපිණ්ඩිකො හි සො ආතඤ්ඤ දෙවපුතෙතාති.

අනාඨපිණ්ඩිකවගෙණා දුභිඡයා.

තත්තුද්දනං:

- 1 වඤ්චෙසො ව චෙණ්හු ව දීඝලට්ඨි ව හුඤ්ඤො
- වඤ්ඤො වසුද්දතො ව සුමුභමා කකුඛෙත ව,
- උත්තෙරෙ නවමො වුතෙතා දසමො අනාඨපිණ්ඩිකොති.

1. සිලෙතඋපසමෙත - PTS, සී 2. 2. පාරගිතො - මජ්ඣ., PTS
3. බාසීති - සී.වු. 2. සතා. 4. අනුප්පතං තං - මජ්ඣ.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරහෙරට (=නිවණට) පාමණි යම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම වන්තාභ. (සැරියුත් තෙරනුවතට වඩා උත්තරයෙක් නැත.)

අනන්ධපු දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රැය ඇවැලෙන් හිඤ්ඤා ඇමතු සේනා: මහණෙනි, මේ රුහුණෙහි මනා ජීවිතණ් ඇති එක්තරු දේවපුත්‍රයෙක් රැ පෙරයම් ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවිරම බලුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි ඒ දෙවිපුත් තෙමේ මා සම්පයෙහි මේ ගාථා කී ය:

හිඤ්ඤාමුහයා විසින් නිති සෙවිතා ලද ඛමරුජන් වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් විසුම් භන්තා ලද හෙල්ප්‍රසිද්ධ ජේතවනය මට ප්‍රීති උපදවන්නේ ම ය.

කමීය ද විදුම ද ඛමීය ද උතුම් සිල්වත් ජීවිතය ද (යන) මෙයින් සත්කයෝ පිරිසිදු වෙත්. ගෝත්‍රයෙන් ගෝ ඛතයෙන් පිරිසිදු නො වෙත්.

එහෙයින් ම නුවණැති පුරුෂ තෙමේ නමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්වන නුවණින් සමාධිපාක්කම්ම වඩන්නේ ය. මෙසේ ඒ අයඛමාගීය ගේතු කොට පිරිසිදු වෙයි.

ප්‍රඥයෙන් ද ශීලයෙන් ද ව්‍යුපශමයෙන් ද ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම (උතුම්භ.) පරහෙරට (=නිවණට) පාමණි යම් මහණෙක් වේ නම් එහි මේ ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ම පරම වන්තාභ: (සැරියුත් තෙරනුවතට වඩා විශිෂ්ටයෙක් නැත.)

මහණෙනි, ඒ දෙවිපුත් තෙමේ මෙය කිය. මෙය කියා මා වැද පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂමත් ආනාඤ්ඤ සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අනාඨපිණ්ඩික දෙවිපුත් වන්නේ ය. අනේපිඬු ගෑහැවී තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ කෙරෙහි බෙහෙවින් පැහැදුනේ වී ය යි මෙය සාල කෙළේ ය.

ආනාඤ, මෑතච්, මෑතච්, ආනඤ, යම්තාක් තකීයෙන් දත යුතු නම් නොප විසින් (ඒතාක්) දන්නා ලදී. ආනඤ, හෙ තෙමේ අනාඨපිණ්ඩික දෙවිපුත් තෙමේ ම ය යි.

අනාඨපිණ්ඩිකමගීය දෙවැනි යි.

එහි උදදහය:

වන්දිතස, වෙණු, දීඝලංඝි, තඤ්ඤ, වඤ්ඤ, වසුදානත, සුමුගම, කඤ්ඤ සුත්‍රය, කවචක උතතර සුත්‍රය, දසවක අනාඨපිණ්ඩික සුත්‍රය යි කියන ලදී.

3. නානාතිපීයවගො.

2. 8. 1.

සිවසුභතං.

102. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනො අනාඨපි ඤච්ඡායාන ආරාමෙ

අඵ බො සිඤ්චා දෙවපුතො; අභිකකනාය රතතියා අභිකකනාවණ්ණො කෙවලකපපං ජෙතවනං ඔභාසෙභි; යෙන භගවා තොහුපසඛකම්. උප-සඛකම්භි; භගවනං අභිච්චාදෙච්චා එකමනං අට්ඨාසී. එකමනං සීතො බො සීචො දෙවපුතො; භගවතො සනතීකෙ ඉමා ගාථායො අභාසී:

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය සෙයොසා යොති න පාපියො.

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය පඤ්ඤ උඛහතී නාඤ්ඤතො.

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය සොකමජේඛි න සොචතී.

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය ඤ්ඤතීජේඛි විරොචතී

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය සතතා ගච්ඡන්ති සුගහතී.

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය සතතා තිට්ඨන්ති සාතකන්ති.

අඵ බො භගවා සීචං දෙවපුතං ගාථාය පච්චභාසී:

සඛතීරෙව සමාසෙඨ සඛතී කුඛෙඛඨ සඤ්චං,
සතං සඤ්චමමඤ්ඤය සඛඤ්ඤකතා පමුච්චතීති.

3. නානාතිත්වය වගීය.

2. 3. 1.

සිව සුත්‍රය.

102. මො විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක.

එකල්හි මනා ජව්වණ් ඇති සිව දෙවිපුත් තෙමේ රූ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙව්රම බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සිව දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාවන් කී ය:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටියහුට) අභිවාද්ධියෙක් වෙයි. පිරිහීමෙන් නො වෙයි:

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටියහුට) ප්‍රඥව ලැබෙයි. අනෙකෙකිත් නො ලැබෙයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටියේ) ශෝක කාරණයන් මැද ශෝක නො කෙරේ.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටියේ) තැයන් මැද වෙසෙසින් බබලයි.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටි) සන්නිවයේ සුගතියට යෙත්.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැන (ගත්) සන්නිවයේ බොහෝ කල් සුවසේ සිටිත්.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිව දෙවිපුත්හට ගාථායෙකින් වදල සේක.

සත්පුරුෂයන් සමග ම එක්වන්නේ ය. සත්පුරුෂයන් සමග ම මිත්‍ර සන්නිවය කරන්නේ ය. සත්පුරුෂයන්ගේ සද්ධම්මය දැන (සිටියේ) සියලු දුකින් මිදෙයි.

2. 3. 2.

වෙම්සුතනං.

103. ආවච්ඡීයං—

එකමනතං ඕතො ඛො භවමො දෙවපුතො භගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අභාසි:

වරන්ති බාලා දුමෙමධා අමිතෙතතෙව අතඤ්ඤා,
කරොන්තා පාපකං කමමං යං භොති කට්ඨිකප්ඵලං.

න තං කමමං කතං සාධු යං කතා අනුතපපති,
යසා අඤ්ඤායො රොදං විපාකං පටිසෙවති.

තඤ්ඤා කමමං කතං සාධු යං කතා තානුතපපති,
යසා පතීතො සුමනො විපාකං පටිසෙවතීති.

[භගවා:]

පටිතච්චව¹ තං කසිරු යං ජඤ්ඤා භිකමනතො,
න සාකට්ඨිකභිතොය මනතා ඕරො පරකකමෙ.

යථා සාකට්ඨිකො පඤ්ඤා² සමං භිතා මහාපථං,
විසමං මහාමාරුඤ අකඛච්ඡිතොව ක්ඛායති.

එවං ධම්මං අපකකමම අධම්මමනුචතත්ථය,
මිසෙඤ මච්චුමුඛං පතොතා අකඛච්ඡිතොව ක්ඛායතීති.

2. 3. 3.

සෙට්ඨිසුතනං.

104. ආවච්ඡීයං—

එකමනතං ඕතො ඛො සෙට්ඨි දෙවපුතො භගවතං ගාථාය අඤ්ඤාභාසි:

අනතමෙවාහිතඤ්ඤාති උභයෙ දෙවමානුසා,
අථ කො තාම සො යතෙතො යං අනතං කාහිතඤ්ඤාති.

[භගවා:]

යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය විපපසනොත වෙතසා,
තමෙව අනතං භජති අඤ්ඤා ලොකෙ පරමෙහි ව.

කසමා විතෙසස මච්චෙජරං දජ්ජා දුතං මලාහිගු,
සුඤ්ඤාති පරලොකසමී පතිට්ඨා භොන්ති පාණීතන්ති.

අච්ඡරියං භනොත අඛඤ්ඤා භනොත යාවසුභාසීතමිදං භනොත භගවතා:

1 පටිකාපමච්ච-මුජ්ජ, සසා, PTS. 2. මධ්ධි-මජ්ජා, පසඤ්ඤා - සසා. සථා සාකට්ඨිකානාම මිලිඤ්ඤාපඤ්ඤා.

2. 3. 2.

වෙම සුත්‍රය.

103 සවැන්භූමි—

එකත්පසෙක සිරි වෙම දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ භාජාවන් කී ය.

නුවණ තැනි බාලයෝ යම් කමයක් තපුරු විපාක ඇත්තේ වේ නම් එබඳු අකුශලකම් කෙරෙමින් තමතට සතුරකු වැනි වූ පඤ්චස්කන්ධයෙන් යුක්ත ව හැසිරෙත්.

යම් කමයක් කොට තැවේ ද? යම් කමයක්හුගේ විපාකය කඳුලෙන් තෙත් වූහුණු ඇති ව ගබ්මින් සෙවුනේ ද, එබඳු අකුශලකම් කරණ ලද්දේ නො මැනවි.

යම් කමයක් කොට නො තැවේ ද? යම් කමයක්හුගේ විපාකය පිණිස ගියේ මනාසිතානියේ සෙවුනේ ද, එබඳු කමය කරණ ලද්දේ මැනවි.

[භගවත්හු:]

යමක් තමතට හිතයයි දන්නේ නම් එය පළමු කොට ම කරන්නේ ය. නුවණැති බාහිසමපනා පුද්ගල තෙමේ සාකච්ඡාවෙනායෙන් තැත් නො කරන්නේ ය.

ගාල්කරු තෙමේ යමක් සම මග වූ මහමත භාර විෂම මගට තැනි යුත් අකුරු ඇත්තේ බලවත් සිහිවිලි සිතා ද,

මද නුවණැති පුද්ගල තෙමේ එපරිද්දෙන් දහමින් ඉවත් ව අධිමයට බැස ගෙන මරුබුවට පැමිණියේ සුන් අකුරු ඇත්තකු ලෙසින් සිහිවිලි සිතයි.

2. 3. 3.

සෙවී සුත්‍රය.

104. සැවන්භූමි—

1. එකත්පසෙක සිරි සෙවී දෙවිපුත්ත තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් කී ය.

දෙවිමිනිස් දෙකොටස ආභාරය ම පනත්. යම්කෙසෙකින් ආභාරය නො පතා නම් ඒ කවර නම් සත්‍යයෙක් ද?

[භගවත්හු:]

යම් කෙනෙක් පහත් සිහින් සැදුහැයෙන් ඒ ආභාරය දෙත් ද, මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආභාරය මනු ම සෙවුනේ ය.

එහෙයින් මධුරාමල මාඛලක යුජු වූයේ චෛත්‍යකම් දුරු කොට දත් දෙත්තේ ය. පින් සහනයන්ට පරලොව පිහිට වේ.

වහන්ස, ආයවයනියෙකි. වහන්ස, අද්දකයෙකි. වහන්ස, මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැනවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය:

“ යෙ නං දදන්ති සඤ්ඤාය විපසසනෙනත වෙහසා,
තමෙව අන්තං හඤ්ඤි අසමිං ප්‍රොකෙ පරමහි ව.

තස්සා විතෙය්‍ය මචෙජ්ජං දජ්ජා දුතං මොඤ්ඤා,
පුඤ්ඤාති පරප්‍රොකසමිං පඤ්ඤායොනි පාණිනන්ති. ”

භුතපුබ්බාහං හනෙන සෙසි නාම රාජා අහොසිං දුයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. තස්ස මය්‍යං හනෙන වතුසු¹ ආරෙසු දුතං දීඨිජ්ඨි හමණමුහමණ- කපණදායක වණ්ඤිකයොවකානං. අඵ බො මං හනෙන ඉන්ද්‍රාගාරං උපසඤ්ඤා- මිත්තං එතදවොච: දෙවසෙව² බො දුතං දීඨිති අමුතාකං දුතං න දීඨිති, සාධු මයමපි දෙවං නිසසාය දුතාති දදෙය්‍යාම පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං හනෙන එතදහොසි: අහං බොසමි දුයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දසසාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බවාහං හනෙන පඤ්ඤං ආරං ඉන්ද්‍රාගාරස්ස අදුසිං. තජ්ඣ ඉන්ද්‍රාගාරස්ස දුතං දීඨිජ්ඨි, මම දුතං පටිකකමි.

අඵ බො මං හනෙන බතතියා අනුසුතනා⁴ උපසඤ්ඤාමිත්තං මං එතදවොචුං. දෙවසෙව බො දුතං දීඨිති, ඉන්ද්‍රාගාරස්ස දුතං දීඨිති, අමුතාකං දුතං න දීඨිති. සාධු මයමපි දෙවං නිසසාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං හනෙන එතදහොසි: අහං බොසමි දුයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දසසාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බවාහං හනෙන, දුතියං ආරං⁶ බතතියානං අනුසුතනානං⁴ අදුසිං. තජ්ඣ බතතියා: ආ- අනුසුතනානං දුතං දීඨිජ්ඨි. මම දුතං පටිකකමි.

අඵ බො මං හනෙන බලකායො උපසඤ්ඤාමිත්තං එතදවොච: දෙවසෙව බො දුතං දීඨිති. ඉන්ද්‍රාගාරස්ස දුතං දීඨිති. බතතියානං අනුසුතනානං⁴ දුතං දීඨිති. අමුතාකං දුතං න දීඨිති. සාධු මයමපි දෙවං නිසසාය දුතාති දදෙය්‍යාම, පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං හනෙන එතදහොසි: අහං බොසමි දුයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දසසාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බවාහං හනෙන තතියං ආරං බලකායස්ස අදුසිං. තජ්ඣ බලකායස්ස දුතං දීඨිජ්ඨි. මම දුතං පටිකකමි.

අඵ බො මං හනෙන, මුහමණගහපතිකා උපසඤ්ඤාමිත්තං එතදවොචුං. දෙවසෙව බො දුතං දීඨිති. ඉන්ද්‍රාගාරස්ස දුතං දීඨිති. බතතියානං අනුසුතනානං⁴ දුතං දීඨිති. බලකායස්ස දුතං දීඨිති. අමුතාකං දුතං න දීඨිති. සාධු මයමපි දෙවං නිසසාය දුතාති දදෙය්‍යාම. පුඤ්ඤාති කරෙය්‍යාමාති.

තස්ස මය්‍යං හනෙන එතදහොසි: අහං බොසමි දුයකො දුතපති දුතස්ස වණණවාදී. දුතං දසසාමිති වදන්තානං³ කින්ති වදෙය්‍යන්ති. සො බවාහං හනෙන වතුජ්ඨි ආරං මුහමණගහපතිකානං අදුසිං. තජ්ඣ මුහමණ- ගහපතිකානං දුතං දීඨිජ්ඨි, මම දුතං පටිකකමි.

1. වතුසු. - මජ්ඣ. 2. දෙවසෙව බො-මජ්ඣ., PTS. හ්‍යා, 3. වදන්තාන සාජ්ඨි - සීමු 2. PTS
4. අනුසුතනා - මජ්ඣ. 5. වදනෙන සාජ්ඨි, 6. දුතියදාරං. - ස්‍යා.
7. අනුසුතනානං - මජ්ඣ.

“යම් කෙනෙක් පහත් සිතින් සාදකයෙන් ඒ ආහාරය දෙත් ද, මෙලෙව්හි ද පරලෙව්හි ද ආහාරය ඔහු ම හෙවුනේ ය.

එහෙයින් මහුරාලු මාධුලතසුලු වූයේ මසුරාකම දුරා කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සහතිකයන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාෂාවකුත් වහන්සේ විසින් ඉතා මානවින් වදාරණ ලද්දේ ම ය.

පෙර වූවක් කියමි. වහන්ස, මම දායක වූ දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන කේරි නම් රජෙක් වීමි. වහන්ස, ඒ මාගේ (නුවර) සිටු දෙරවුවෙහි මහණ බමුණු දුහි මහි වණ්ඛක යාවකයන්ට දන් දෙනු ලැබී ය. වහන්ස, එකල්හි අනාභූරය මාවෙන එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් ම දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි දු දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මානවා”යි මෙය කී ය.

වහන්ස, ඒ මට “මම වහාහි දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දායකයෙක්මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම පලමු වන දෙරවුව අනාභූරයට දිනිමි. එහි ඇකොටුරන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මාගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති සහකාර ඝාත්‍රියයෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභූරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නො දෙනු ලැබේ. අපි දු දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම් පින් කරන්නමෝ නම් මානවා” යි මෙය මට කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දායකයෙක්මි, දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම දෙවන දෙරවුව සහකාර ඝාත්‍රියයන්ට දිනිමි. එහි සහකාර ඝාත්‍රියයන්ගේ දන්දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බලසෙනහ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභූරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඝාත්‍රියයන්ගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නො දෙනු ලැබේ. අපි දු දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ, පින් කරන්නමෝ නම් මානවා”යි මෙය කීහ

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දායකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම තෙවන දෙරවුව බලසෙනහට දිනිමි. එහි බලසෙන්නුගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

වහන්ස, ඉක්බිති බමුණු ගෑහැවියෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දන් දෙනු ලැබේ. අනාභූරයාගේ දන් දෙනු ලැබේ. සහකාර ඝාත්‍රියයන්ගේ දන්දෙනු ලැබේ. බලසෙන්නුගේ දන් දෙනු ලැබේ. අපගේ දන් නොදෙනු ලැබේ. අපි දු දේවයන් වහන්සේ නිසා දන් දෙන්නමෝ නම්, පින් කරන්නමෝ නම් මානවා”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, ඒ මට “මම වූ කලී දානපති වූ දීමෙහි ගුණ කියන දායකයෙක් මි. දන් දෙන්නෙමු යි කියනුවනට කුමක් කියන්නෙමි ද”යි මේ අදහස විය. වහන්ස, ඒ මම සිටුවන දෙරවුව බමුණු ගෑහැවියන්ට දිනිමි. එහි බමුණු ගෑහැවියන්ගේ දන් දෙනු ලැබී ය. මගේ දානය වැලකුණේ ය.

අඵ බො මිං භනොන පුරිසා උපසඛකමිත්තා එතදවොචුං: න බො දුතී දෙවසා කොචී දුතං දීයතීති.

එවං වුත්තො¹හං භනොන තෙ පුරිසෙ එතදවොචං: තෙන භී භණේ යො බාහිරෙසු ජනපදෙසු ආයො සඤ්ජායතී, තතො උපඛන්ඵං අනොතපුරෙ² පචෙසෙඵ, උපඛන්ඵං තනෙඵ දුතං දෙඵ සමිණ්ත්‍රාගමණකපණදානික වණ්ඛිකක- යාවකානන්ති.

සො බවාහං භනොන එවං දීඝරතං කතාතං පුඤ්ඤතං එවං දීඝ- රතං කතාතං කුසලානං³ පරියතං තාගිගච්ඡාමි, එතතං පුඤ්ඤන්තී වා එතතං පුඤ්ඤවිපාකොති වා එතතං සග්ගෙ යාතබ්බන්තී වාති. අච්ඡරියං භනොන, අබ්භුතං භනොන යාවසුතාසිකමීදං භනොන භගවතා:⁴

“යෙ නං දදන්තී සදාය විපසසනොන චෙතසා,
තමෙව අත්තං භජතී අසමීං ලොකෙ පරමති ව.

තසමා විතෙසා මචෙඡරං දජ්ජා දුතං මලාභිභු,
පුඤ්ඤන්තී පරලොකසමීං පතිට්ඨා භොන්තී පාණිත”න්තී.

2. 3. 4.

සපිකාරසුතතං.

105. සාවජචීයං—

එකමිත්තං ජීවො බො සපිකායෙ දෙවපුත්තො භගවතො සන්තීකෙ ඉමිං ගාථං අභාසී:

අමිහං උපපන්නාසෙ විමුත්තා සහන භීකබ්වො,
රුගදෙසපරිකබ්භා තිණ්ණා ලොකෙ විසත්තීකන්තී.

[භගවා:]

කෙ ව කෙ ව අන්රාං සඛ්ඨං මච්චුඛෙය්ඨං සුදුත්තරං,
කෙ හීන්වා මොහුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්තී.

[දෙවපුත්තො:]

උපකො පලගණො⁵ ව පුඤ්ඤාන්තී ව තෙ තයො,
භඤ්ඤො භද්දදෙවො ව බාහුදන්තී ව පිබ්බිසො⁶,
තෙ හීන්වා මොහුසං දෙහං දිබ්බං යොගං උපච්චගුන්තී

[භගවා:]

කුසලී භාසසී තෙසං මොරපාසපාහාසිතං,
කසා තෙ ධම්මමිඤ්ඤාය අච්ඡිද්දං භවබ්බන්තන්තී.

[දෙවපුත්තො:]

න අඤ්ඤත්‍ර භගවතා නාඤ්ඤත්‍ර තච සාසකා,
යසා තෙ ධම්මමිඤ්ඤාය අච්ඡිද්දං භවබ්බන්තං.

1. වුත්තොහං - කන්චි 2. අනොතපුරං - කන්චි 3. කුසලානං - ධම්මොහං - මිජස්.
4. මීදං භගවතා - PT. 5. එලගණො - සී1. 6. බාහුදන්තී ජාහිසො - සී1.

වහන්ස, ඉක්බිති රුජපුරුෂයෝ මා වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්සේගේ දුතයක් දැන් කිසි තැනෙක නොදෙනු ලැබේ ය”යි මෙය කීහ.

වහන්ස, මෙසේ මම කියනලද්දේම ඒ පුරුෂයන්ට “සඟයෙනි, එසේ තම් පිටත දතවුවල යම් අයෙක් උපදී ද? එසින් අඩක් ඇතොවුර කෙරෙහි යවවු. අඩකින් එහි ම මහණ බමුණු දුහි මහි වණ්ඛිකක යාවකයන්ට දන් දෙව් ය”යි මෙය කීයෙමි.

වහන්ස, ඒ මම මෙසේ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි කළ පින්කම්වල මෙසේ දිගුකලක් කළ කුසල්වල පිණ මෙතෙකැයි කියා හෝ පුණ්‍යවිපාකය මෙතෙකැයි කියා හෝ මෙපමණ කලක් සගෙහි සිටියයුතු යයි කියා හෝ කෙලවරක් නොදනිමි.

වහන්ස, ආයවයාගීයෙකි! වහන්ස, අද්දානයෙකි!! වහන්ස, “යම් කෙනෙක් සාද්දායෙන් පහන්සිතින් ඒ ආභාරය දෙදී ද? මෙලෙවිහි ද පරලෙවිහි ද ආභාරය ඔහු ම සෙවුනේ ය. එහෙයින් මසුරා මල මාඛලත සුලු වූයේ මසුරා-කම දුරා කොට දන් දෙන්නේ ය. පින් සත්කියන්ට පරලොව පිහිට වෙයි” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මාතෘපීන් වදරණ ලද්දේම ය.

2. 3. 4.

සපිභාර සුත්‍රය.

105. සෑවෑන්නුවර—

එකත්පසෙක සිටි සපිභාර දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

තිසුඤ්ඤ සත්තමක් අවිභබ්බිලොවට පැමිණියාහු මිදුනාහු රහඬෝඡයන් ක්‍ෂය කලාහු (පඤ්චකකි) ලෝකයෙහි තාඡණ්ට ක්‍ෂය කලාහු ය.

[භගවත්හු:]

තරණය කිරීමට ඉතා දුෂකර වූ මව්වූධෙය්‍ය තම් සංසාරයන් (වතුර්ච්ච) සඛගයනුත් කවුරු කවුරු තරණය කලාහු ද? කිනම් කෙනෙක් මනුෂ්‍යදේහ (සඛිඛාත ඔරමහාගිය සංයෝජන පස) දුරා කොට දිව්‍යයෝග (සඛිඛාත උඤ්චහාගිය සංයෝජන පස) ඉක්ම ගියාහු ද?

[දෙවිපුත්:]

උපක, පලුගණ්ච, පුභකුභාහි යන තිදෙන ද, හඳ්දිය, හඳ්දදෙච, බාහුදහනි, පිඛිතිය යන (සිවුදෙන ද) ඔහු මනුෂ්‍යදේහය හැර දිව්‍යයෝගය ඉක්ම ගියාහු ය.

[භගවත්හු:]

මාරපාසයන් හැර සිටියා වූ ඔවුන්ට අතවද්‍ය කම් ඇතියහසි පසත්තෙහි ය. ඔහු කවරකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සින්දුහු ද?

[දෙවිපුත්:]

ඔහු යමකුගේ ධර්මය දැන භවබන්ධනය සින්දුහු ද, (ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නො හැරයි. මුඛවහන්සේගේ සසුත ද නො හැරයි.

යඝ නාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,
තං තෙ ධම්මං ඉධඤ්ඤාය අවජිද්ධං භවබ්බකනන්ති.

[භගවා:]

භමභිරං වාවසි වාවං දුබ්බිජාතං සුදුබ්බුධං,
කසා සාං ධම්මජිඤ්ඤාය වාවං භාසසි ඊදිඤ්ඤති.

[දෙවපුතනෝ:]

කුමාකාරෙ පුරෙ අාසිං වෙහච්චිඤ්ඤාය ඝට්ඨකණේ,
මාතාපෙතතිභරෙ අාසිං කාසසසස උපාසකො.
චිරතො මෙජුතා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තීරුඤ්ඤො,
අනුචා තෙ සගාමෙයො අනුචා තෙ පුරෙ සඛා.
සොභං එතෙ පජානාමී විමුතෙත සභත භික්ඛවො,
රුගදෙසපරිකම්භේ කිණේණ ලොකෙ විසතතිකනන්ති.

[භගවා:]

එවමෙතං තද අාසි යථා භාසසි භගභව,
කුමාකාරෙ පුරෙ අාසි වෙහච්චිඤ්ඤාය ඝට්ඨකණේ,
මාතාපෙතතිභරෙ අාසි කාසසසස උපාසකො.
චිරතො මෙජුතා ධම්මා බ්‍රහ්මචාරී තීරුඤ්ඤො,
අනුචා මෙ සගාමෙයො අනුචා මෙ පුරෙ සඛාති.

[ථෙරා:]

එවමෙතං පුරුණාතං සගායානං අනු සඛාමො,
උභින්නං භාවිතතනාතං සරීරන්තිධාරිතනන්ති.

2. 3. 5.

ජනනු සුභතං.

106. එවං මෙ සුතං එකං සමයං සම්බුද්ධා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති
කිම්බනභසෙසෙ අරඤ්ඤාකුට්ඨිකායං¹ උඤ්ඤාය උත්තමා වපලා මුඛර
විකිණ්ණවාචා මුට්ඨසානිතො අසුචපජානා අසමාහිතා විබහනාවිතතා
පාකතිජ්ඣියා.

අථ ඛො ජනනු දෙවපුතනො තදනුපොතපේ පණ්ණරසෙ යෙන තෙ
භික්ඛු තෙත්‍රපසම්භම්, උපසඛිතම්භො තෙ භික්ඛු ගාථාසි අජ්ඣිගාසී:

සුඛජීවිතො පුරෙ අාසුං භික්ඛු ගොතමසාවකා,
අනිච්ජා පිණ්ඩමෙසතා අනිච්ජා සයනාසතං,
ලොකෙ අනිච්චතං ඤාතො දුක්ඛසත්තං අකංසු² තෙ.

1. අරඤ්ඤාකුට්ඨිකාය - මජ්ඣ. කුට්ඨ. - සී මු 1. සී 1. 2 දුක්ඛසත්තමකංසු - සා, PTS

යම් නානෙක තාමයන් රූපයන් නිරවශේෂයෙන් නිරුඳ්‍ය වෙන් ද, ඔහු මේ සසුනෙහි ඒ නිවැණ ධර්මය දැන හවබනිතය සිත්දහු ය.

[භගවත්හු:]

ගැඹුරු වූ දැන ගැඹීමට දුෂකර වූ අනියසින් දුරවබෝධ වූ වචන කියති. තෙපි කවරකුගේ ධර්මය දැන මෙබඳු වචන කියනු ද?

[දෙවිපුත්:]

පෙර වෙහෙලිබහ ගමිහි සවිකාර නම් කුඹලෙකිමි වීම. කාශ්‍යප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයේ මවු පියන් පෝෂණය කෙළේ වීම.

ලෙටුන්දමින් වෙන් වූයේම නිරුමිෂ (=අතාගාමි) බ්‍රහවචාර ඇතියෙමි තොප හා එක්ගමි විසුයේම වීම. පෙර තොපගේ යහළුවෙකිමි වීම.

ඒ මම රුගදෙසයන් ක්‍ෂය කළ ලොව නාෂණාව තරණය කළ මිදුනු මේ භික්‍ෂුන් සත් තම දනිමි.

[භගවත්හු:]

හැරීව, යම්සේ කියති නම් එකල්හි මෙය එසේ වී ය. පෙර වෙහෙලිබහ ගමිහි සවිකාර නම් කුඹලෙකි වීම. කාශ්‍යප බුදුරජානන් වහන්සේගේ උපාසකයෙක් වූයේ මවුපියන් පෝෂණය කෙළේ විය.

ලෙටුන්දමින් වැළකුනු නිරුමිෂ බබසර ඇත්තෙක් වූයේ ය. මා හා එක් ගම විසුයෙක් වූයේ ය. පෙර මාගේ යහළුවෙක් විය.

[කෙරුහු:]

වචන ලද සිත් ඇති අනනිම පිරුර දරණ පැරැණි යහළුවන් දෙදෙනකුන්ගේ මේ එක් වීම මෙසේ විය.

2. 3. 5.

ජනගු සුත්‍රය.

106. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක කොශ්‍යෝල් දතව්වෙහි කීමටත් පෙදෙස වනකිලියෙක උඩනු වූ තගා ගත් මාන කළ ඇති වපල වූ රළු වචන ඇති දෙබමළු වූ මූලා වූ සිහි ඇති මනා නුවණ තැති තොපකස සිත් ඇති තොසන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්‍ෂුහු වෙසෙත්.

එකල්හි ජනගු දෙවිපුත් තෙමේ පුණ්‍යරුසි පොතොය වූ එදින ඒ භික්‍ෂුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්‍ෂුන්ට ගෞරවලීන් කීය:

පෙර ආශා රහිතව පිටු සොයන ආශා රහිතව සෙනසුන් සොයන ගොසුමු සවි වූ මහණහු සුඛජී වූහ ඔහු ලොව අනිත් බැව් දැන දුක් කෙලවර කළහ.

දුපෙපාසං කතො අතතාතං ගාමෙ ගාමිණීකා විය,
භුතො භුතො නිපජ්ජනති පරිභාරෙසු මුච්ඡතා.

සඛ්‍යස්ස අඤ්ඤාතිං කතො ඉධෙකච්චෙව වදාමිහං,
අපච්චො¹ අතාථා තෙ යථා පෙතා තච්ච ව².

යෙ බො පමිතතා විහරන්ති තෙ මෙ සක්ඛාය භාසිතං,
යෙ අපමිතතා විහරන්ති තමො තෙසං කරොමිහන්ති.

2. 3. 6.

රොහිතසංඥාතනං.

107. සාමන්තියං—

එකමතනං තීතො බො රොහිතසංඥාතනං දෙවපුතනො භගවිතනං එතදවොච.
යත්ථ භු බො භනෙන, ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත චචති ත උපපජ්ජති³
සකකා භු බො ජො භනෙන ගමිතෙන ලොකස්ස අනතො ඤාතුං වා
දවස්සිං වා පාපුණ්ණිං වාති.

යත්ථ බො අච්චසො ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත චචති ත
උපපජ්ජති³ නාහං තං ගමිතෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතෙය්‍යං දවෙඨය්‍යං
පනෙතෙය්‍යන්ති වදමිති.

අච්ඡරියං භනෙන, අබ්භුතං භනෙන යාච සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා,
යත්ථ බො අච්චසො ත ජායති ත ජයති ත මීයති ත චචති ත උපපජ්ජති³
නාහං තං ගමිතෙන ලොකස්ස අනතං ඤාතෙය්‍යං දවෙඨය්‍යං පනෙතෙය්‍යන්ති
වදමිති.

භුතපුබ්බොහං භනෙන, රොහිතසංඥාතනං තාම ඉසි අහොසිං හොජ්ජුතොතා
ඉද්ධිමො වෙහාසඛිතමො. තස්ස මෙය්‍යං භනෙන එචරුපො ජවො අහොසිං සෙය්‍ය-
ථාපි තාම දලහධමමා⁴ ධනුග්ගහො සිකඛිතො⁵ කතභජ්ඣො කතයොග්ගො
කතුපාසනො ලනුකෙන අසනෙන අපසකසිරෙනෙව තිරියං තාලච්ඡායං
අතිපාතෙය්‍ය.

තස්ස මෙය්‍යං භනෙන, එචරුපො පදච්ඡිතාඤ්ඤෙ අහොසිං සෙය්‍යථාපි⁶
පුරඤ්චිසමුද්දා පච්ඡිමො සමුද්දො. තස්ස මෙය්‍යං භනෙන, එචරුපං ඉච්ඡාගතං
උපපජ්ජි: “අහං ගමිතෙන ලොකස්ස අනතං පාපුණ්ණියාමි”ති.

සො ඛවාතං භනෙන එචරුපෙන ජවෙන සමනාගාහතො එචරුපෙන ව පද-
ච්ඡිතාඤ්ඤෙ අඤ්ඤාතුම අසිතච්ඡිතාසිකසාඛිතො අඤ්ඤාතු උච්චාරපස්සාව-
කමමො අඤ්ඤාතු නිද්දාඤ්ඤාමච්චපච්චිතොදතා වස්සසකායුකො වස්සසකච්ඡි
වස්සසකං ගන්තො අපසමා ව⁷ ලොකස්ස අනතං අනන්තව කාලකතො⁸

1. අපච්චො - ස්‍යා. 2. තෙ මජ්ඣං, ස්‍යා, PTS. 3. උපපජ්ජති - මජ්ඣං, ස්‍යා.
4. දලහධමමො - සිමු. 2. PTS ස්‍යා. සී 1. 5. සුඛිතමො - මජ්ඣං. 6. සෙය්‍යථා පි
නාම - මජ්ඣං, 7. අපසමා ව - සී. මු, PTS. 8. කාලං කතො - මජ්ඣං, PTS.

මම සභකයාට ඇඳිලි බැඳ කියමි: මෙහි ඇතැම්හු ගමිහි නික්දින ගම්දෙවුවන් මෙන් තමන් දුක සේ පෝෂණය කළහැක්කවුන් කොට අත්ගෙවල පුතපුතා වලදමින් මුසසත් ව ගොවිත්. සස්තෙන් බැහැර වූ ම අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දමන ලද මලසිරුරා බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමතත ව වෙසෙත් ද, මා විසින් ඔවුන් සඳහා කියන ලදී: යම් කෙනෙක් අප්‍රමතත ව වෙසෙද් ද, මම ඔවුන්ට තමන්කාර කරමි.

2. 3. 6.

රෝහිතසසුහුය.

සැවැත්නුවර—

107. එකත්පසෙක සිටි රෝහිතසස දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

“වහන්ස, යම්තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුහ නො වේ ද, නො හට ගණී ද. වහන්ස, ඒ ලෝකයේ කෙලවර පාගමනින් දුක ගන්නට හෝ දක්නට හෝ පැමිණෙන්නට හෝ හැක්කේ ද?”යි.

ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුහ නො වේ ද, නො හට ගණී ද ඒ ලෝකයේ කෙලවර පාගමනින් දුක හැකි ය, දුක්ක හැකි ය, පැමිණිය හැකිය යි මම නො කියමි.

වහන්ස, ආචාර්යයෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ඇවැත්නි, යම් තැනෙක නූපදී ද, නො දිරු ද, නො මියේ ද, ව්‍යුහ නො වේ ද, නො හට ගණී ද, ඒ ලෝකයේ කෙලවර පාගමනින් දුක හැකි ය දුක්ක හැකි ය පැමිණිය හැකිය යි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෑතවත් වදාරණ ලද්දේ මය,

පෙරවූවක් කියමි. වහන්ස, මම හෝප සුහු වූ සංඛි ඇති අහසින් යන රෝහිතසස නම් තවුසෙක් වීම වහන්ස, ඒ මට දැබිදුනු ඇති පුහුණු වූ කල පුරුදු ඇති කල කරන ඇති දුක්වූ ශිල්ප ඇති දුහුවායෙක් සැහැල්ලු ජතලයෙකින් තල්සෙය සරස නිදුකින් ම යමිසේ ඉක්මවන්නේ ද, එබඳු ජවයෙක් වී ය.

වහන්ස, ඒ මට පෙරදිග මුහුදින් අසරදිග මුහුදු යමිසේ දුර ද, එබඳු පා තැබීමෙක් වී ය, වහන්ස, ඒ මට “මම පාගමනින් ලොව කෙලවරට පැමිණෙන්නෙමි”යි මෙබඳු ආශායෙක් උපත.

වහන්ස, ඒ මම මෙබඳු ජවයෙන් යුක්ත වූයෙමි මෙබඳු පදවිනිතාරයෙන් යුක්ත වූයෙමි සියවසක් ආයු ඇත්තෙමි සියවසක් ජීවත්වන සුලු වූයෙමි කත බොන බුද්ධ රස විඳින වෙලාවත් හැර මල මූ පහ කරණ වෙලාවත් හැර නිදන විඩා හරිණ වෙලාවත් හැර සියවසක් ගමන් කොට ලොව කෙලවරට නො පැමිණ ම අතරමගදී ම කලුරිය කෙලෙමි.

අච්චරියං භනෙන, අඛ්ඛුතං භනෙන, යාව සුභාසිතමිදං භනෙන, භගවතා: “යත්ථ ඛො ආට්ඨසො න ජායති, න ජීයති, න මීයති, න වචති, න උපපජ්ජති නාභං නං ගමනෙන ලොකස්ස අන්තං ඤාතෙය්‍යං දට්ඨෙය්‍යං පනෙනෙය්‍යන්ති-වදමි”ති.

ත ඛො පතාභං ආට්ඨසො, අපපඤා ලොකස්ස අන්තං දුක්ඛස්ස අන්තනිරියං වදමි. අපි වාභං ආට්ඨසො ඉමසමිඤ්ඤඤච බ්‍යාමමතො කලෙඛරෙ සසඤ්ඤච්චි සමතකෙ ලොකඤ්ච පඤ්ඤපෙමි, ලොකසමුදයඤ්ච ලොකනිරුධඤ්ච ලොකනිරුධගාමිනිඤ්ච පටිපදන්ති.

ගමනෙන න පත්තබ්බො ලොකස්සනො: ඤාදවතං,
ත ව අපපඤා ලොකන්තං දුක්ඛං අත්ථ පලොචතං.

තස්මිං භවෙ ලොකවිදු පුත්ථෙධො ලොකන්තො ටුඛිතභවච්චරියො,
ලොකස්ස අන්තං සමිතාචි ඤාතො: තාසිංසති¹ ලොකමිමං පරඤ්චාති.

2. 3. 7.

නිද්දසුත්තං.

108. ඤාච්චජීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නිඤ්ඤො, දෙවපුත්තො භගවතො සන්තීකෙ ඉමිං-භාථං අභාසි:

අච්චෙනති කාලා තරසන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො: පුඤ්ඤති කසිරුථ සුඛාවභාතීති.

[භගවා:]

අච්චෙනති කාලා තරසන්ති රත්තියො වයොගුණා අනුපුබ්බං ජහන්ති,
එතං භයං මරණෙ පෙක්ඛමානො: ලොකාමිසං පජ්ඣෙ සන්තිපෙක්ඛොති:

2. 3. 8.

නිද්දවිසාලසුත්තං.

109. ඤාච්චජීයං—

එකමන්තං සීතො ඛො නිද්දවිසාලො දෙවපුත්තො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣන්තාසි:-

වසුවකං භවඤ්ඤාරං පුණ්ණං ලොභෙන සංයුතා,
පඛන්ජාතං මහාචීර කථං යාත්‍රා නවිස්සතීති.

[භගවා:]

ජෙත්වා තද්ධිං වරන්තඤ්ච ඉච්ඡා ලොභඤ්ච පාපකං,
සමුලං තණ්හං අඛ්ඛුය්‍යා එවං යාත්‍රා ගවිස්සතීති.

1 නාසිසති - ජෙසං.

වහන්ස, ආයුධයෙකි, වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “ආවෘත්තී, යම් තෘතේක නුපදී ද, නො දිරා ද, නො මියේ ද, ව්‍යුත නොවේ ද, තාවත නො හටගනී ද, ලෝකයේ ඒ කෙළවර පාගමනින් දතහැකි ය, දුක්කහැකි ය, පෘෂ්ඨික හැකි ය සි මම නො කියමි”යි යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෑතවත් වදාරණ ලද්දේ මය.

ආවෘත්තී, මම ලොව කෙළවරට නො පෘෂ්ඨික දුක් කෙළවර කිරීමක් නො ම කියමි. ආවෘත්තී, වැලිදු මම සංඥ සහිත සිත් සහිත බ්‍රහ්මයක් පමණ වූ මේ සිරුරෙහි ම ලෝකයත්, ලෝකසමුදයත්, ලෝකනිර්වේදියත්, ලෝකනිර්වේදිතාමිතී පටිපදාවන් පණවමි.

පාගමනින් කිසිකලෙක ලොව කෙළවර නො පෘෂ්ඨික හැක්කේ ය. ලොව කෙළවරට නො පෘෂ්ඨික දුකෙන් මිදීමෙකුත් නැත.

එහෙයින් ලොව දන්නා මහනුවණැති ලොව කෙළවරට හිය වෑස නිමවූ මහබ්‍රහ්මයර ආතී පච්චි සංසිද වූ පුද්ගල තෙමේ ලොව කෙළවර දූත මෙ ලොව ද පරලොව ද නො පතයි.

2. 3. 7.
නිඤ ඉක්‍රමය.

108. සෑවෑන්ඉවර—

එකත්පසෙක සිටි නිඤ දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීප-
යෙහි මේ ගාථාව කී ය:

පෙරවරා ආදී කාලයෝ ඉක්ම යෙහි. රාත්‍රීහු පුද්ගලයා මරණය කර පමුණුවහි. වයොරුහිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ ත්‍රිවිධභය මරණයෙහි ලා දන්නේ සෑප එළවන පින් කරන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

කාලයෝ ඉක්ම යත්. රාත්‍රීහු පුරුෂයා මරණය කර පමුණුවත්. වයො රුහිහු අනුක්‍රමයෙන් පුරුෂයා හැර යත්. මේ බිය මරණයෙහි ලා දන්නේ නිවන් පතනුයේ (භවත්‍රය සඛ්ඛාත) ලොකාමිභය දුරු කරන්නේ ය.

2. 3. 8.
නඤ්චිසාල ඉක්‍රමය.

109. සෑවෑන්ඉවර—

එකත්පසෙක සිටි නඤ්චිසාල දෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙකින් කී ය.

මහාචරයන් වහන්ස, (මේ ඉරියතය) සක් සතරක් ආත්තේ ය. නවදෙරක් ආත්තේ ය. (අභූතියත්) පිරුණේ ය. ලෝභයෙන් යුක්ත ය. මධෙහි උපත. එහි තික්ම යෑම කෙසේ වන්නේ ද?

[භගවත්හු:]

රූභාත ද වරපට ද ලාමක ඉච්චාව ද ලෝභය ද සිදු තෘණාව සහමුලින් උදුරා (ලීමේන්) මෙසේ තික්ම යෑම වන්නේ ය.

2. 3. 9.

සුභිමසුතනං.

110. ආමන්තියං—

අඵ ඛො ආයස්මා ආනිජෙද්ද යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නි; භගවනතං අභිචාදෙත්වා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසිතනං ඛො ආයස්මනතං ආනන්දං භගවා එතදචොච: තුය්හමපි තො ආනන්ද ඝාපීපුතෙතා රුච්චතීති.

කස්ස හී තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලාන්චිතතස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙවය්. පණ්ණිනො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. පුච්චපඤ්ඤා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. හාසුපඤ්ඤා¹ භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. ජවනපඤ්ඤා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. තිකඛපඤ්ඤා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. නිබ්බඨිකපඤ්ඤා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. අපච්චෙජ්ඣ භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. සනතුචොඨා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. පච්චිනෙතා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. අසංසචොඨා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. අරභුච්චිරියො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. චතතා භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. චචනකඛමො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. චොදකො භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. පාපගරභී භනෙත, ආයස්මා සාරිපුතො. කස්ස හී තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලාන්චිතතස්ස ආයස්මා සාරිපුතො න රුච්චෙවය්සාති.

එවමෙතං ආනන්ද, එවමෙතං ආනන්ද. කස්ස හී තාම ආනන්ද, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලාන්චිතතස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙවය්. පණ්ණිනො ආනන්ද සාරිපුතො, මහාපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, පුච්චපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, හාසුපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, ජවනපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, තිකඛපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, නිබ්බඨිකපඤ්ඤා ආනන්ද සාරිපුතො, අපච්චෙජ්ඣ ආනන්ද සාරිපුතො, සනතුචොඨා ආනන්ද සාරිපුතො, පච්චිනෙතා ආනන්ද සාරිපුතො, අසංසචොඨා ආනන්ද සාරිපුතො, අරභුච්චිරියො ආනන්ද සාරිපුතො, චතතා ආනන්ද සාරිපුතො, චචනකඛමො ආනන්ද සාරිපුතො, චොදකො ආනන්ද සාරිපුතො, පාපගරභී ආනන්ද සාරිපුතො. කස්ස හී තාම ආනන්ද අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලහස්ස අවිපලාන්චිතතස්ස සාරිපුතො න රුච්චෙවය්සාති.

1. හාසුපඤ්ඤා - මජ්ඣං, ය්, සීමු. PTS. හාසුපඤ්ඤාහී පච්චිකමචිද්දිසු ච සංයුතන අට්ඨකථාය ම දිස්සනෙ.

2. 3. 9.

සුසීම සූත්‍රය.

110. සෑමුන්හුවර--

එකල්හි ආයුෂමත් ආනිඤ සථවිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්කේ ය. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනිඤ තෙරණුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “ආනඤය, තොපට ද ශාරීපුත්‍ර තෙමේ හුරුකේ ද?” යි මෙය වදලු සේක.

වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුහු සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ හුරුකේනා හු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ මහාප්‍රාඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පාචුප්‍රාඥය හ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ භාසබ්බල ප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ජවනප්‍රඥවෙන් යුක්තයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ නික්ඛණ්‍යප්‍රාඥයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නිර්වේදිකප්‍රඥ ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අලොච්ඡයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ සනතුෂටයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ ප්‍රකාශීවේක ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ අසංශාෂටයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වක්කාහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ වචනක්‍ෂමයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ වොදකයහ. වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ සාපහර්හීහ. වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුහු සිත් ඇති කාට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ හුරුකේනා හු ද?

ආනඤය, එය එසේ ය. ආනඤය, එය එසේ ය. ආනඤය, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුහු සිත් ඇති කාහට තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ හුරුකේනේ ද? ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පණ්ඩිත ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ මහාප්‍රාඥ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පාචුප්‍රාඥ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ භාසබ්බල ප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ජවනප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නික්ඛණ්‍යප්‍රඥ ඇත්තේ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ නිර්වේදිකප්‍රඥවෙන් යුක්ත ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අලොච්ඡ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සනතුෂට ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ ප්‍රකාශීවේක-යෙන් යුක්ත ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ අසංශාෂට ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ පිරිපුන් වියදී ඇත්තේ ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වක්කා ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වචනක්‍ෂම ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ වොදක ය. ආනඤ, ශාරීපුත්‍ර තෙමේ සාපහර්හී ය. ආනඤ, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුහු සිත් ඇති කාහට තම ශාරීපුත්‍ර තෙමේ හුරුකේනේ ද?

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුතො ආයසමනො සාරිපුතනං වණේණ භඤ්ඤමානෙ මහතියා දෙවපුතනපරිසාය පරිට්ඨනො යෙන භගවා තෙනුප-
 සඛිකම්. උපසඛකමිතො භගවනතං අභිවාදෙවො එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං සීතො ඛො සුසීමො¹ දෙවපුතො භගවනතං එතදවොච: එවමෙතං
 භගවා. එවමෙතං සුභත. කස්ස හි තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුභස්ස අච්චලාප්ඵිතනස්ස ආයසමා සාරිපුතො න රුචෙවය්? පණ්ඨිතො
 භනෙත, ආයසමා සාරිපුතො -පෙ- පාපගර්භී භනෙත, ආයසමා සාරිපුතො. කස්ස හි තාම භනෙත, අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුභස්ස අච්චලාප්ඵිතනස්ස
 ආයසමා සාරිපුතො න රුචෙවය්. ති.

අභවපි හි භනෙත, යඤ්ඤදෙව දෙවපුතනපරිසං උපසඛකම්. එතදෙව
 ඛහුරුං සරුං සුණම්: පණ්ඨිතො ආයසමා සාරිපුතො. -පෙ- පාපගර්භී
 ආයසමා සාරිපුතො. කස්ස හි තාම අබාලස්ස අදුට්ඨස්ස අමුලුභස්ස අච්චලාප්ඵි-
 විතනස්ස ආයසමා සාරිපුතො න රුචෙවය්. ති.

අථ ඛො සුසීමස්ස දෙවපුතනස්ස දෙවපුතනපරිසා ආයසමනො සාරි-
 පුතනස්ස වණේණ භඤ්ඤමානෙ අතනමනා පමුදිතා පිඨිසොමනස්සජාතා
 උච්චාචවා වණේණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම මණ්ඩවෙඵරියො සුභො ජාතීමා² අට්ඨංසො සුපරිකමම-
 කතො පණ්ඨකම්බලෙ තිකඛිතො; භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං
 සුසීමස්ස දෙවපුතනස්ස දෙවපුතනපරිසා ආයසමනො සාරිපුතනස්ස
 වණේණ භඤ්ඤමානෙ අතනමනා පමුදිතා පිඨිසොමනස්සජාතා උච්චාචවා
 වණේණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම තෙකඛං³ ජ්වෙඛානදං දකඛකම්මාරජුතෙනත උකකාමුඛෙ
 සුඤ්ඤපලසමපභවට්ඨං⁴ පණ්ඨකම්බලෙ තිකඛිතං; භාසතෙ ව තපතෙ ව
 විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතනස්ස දෙවපුතනපරිසා -පෙ-
 උච්චාචවා වණේණතිහා උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම [සරදසමයෙ විද්ධො විගතවලාභකෙ දෙවෙ]⁵ රතතියා
 පච්චුසමයං ඔතඛිතාරකා භාසතෙ ව තපතෙ ව විරොචති ව. එවමෙවං
 සුසීමස්ස දෙවපුතනස්ස දෙවපුතනපරිසා -පෙ- උච්චාචවා වණේණතිහා
 උපදංසෙති.

සෙය්‍යථාපි තාම සරදසමයෙ විද්ධො විගතවලාභකෙ දෙවෙ ආදිච්චො තභං
 අබ්භුසුඤ්ඤකමානො⁶ සඛිඛං අකාසගතං තමං⁶ අභිච්චිච භාසතෙ ව තපතෙ
 ව විරොචති ව. එවමෙවං සුසීමස්ස දෙවපුතනස්ස දෙවපුතනපරිසා -පෙ-
 උච්චාචවා වණේණතිහා උපදංසෙති.

අථ ඛො සුසීමො දෙවපුතො ආයසමනං ඝාඨිපුතං ආරඛභ භගවනො
 සතතියෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. සුසීමා - මජ්ඣ, ස්‍යා; PTS. 2. ජොතීමා - ස්‍යා. 3. තිකඛං - මජ්ඣ.
 4. [උකඛකම්මාරජුතෙනත] පාඨය: සිහලපොඤ්ඤාසු වෙච PTS. පොඤ්ඤා ව න දිස්සතෙ
 5. අබ්භුසුඤ්ඤකමානො - මජ්ඣ, සිමු, 2. 6. තමගතං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

ඉක්බිති සුසීමදෙවිපුත් තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ-
 ගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි මහත් දෙවිපුත්පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දේ
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද
 එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුසීමදෙවිපුත් තෙමේ භාග්‍ය-
 වතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය.
 සුභතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. වහන්ස, බාල තො වූ, දුෂට තො වූ, මූලා
 තො වූ තො පෙරලුනු සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන්
 වහන්සේ තො රැස්තානු ද? වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ
 පණ්ඩිතය හ. ... වහන්ස, ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ පාප-
 ගර්භී හ. වහන්ස, බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු සිත්
 ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්තානු ද?

වහන්ස, මම ද යම් යම් දෙවිපුත් පිරිසකට එළඹුනෙමි ද, “ආයුෂමත්
 ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ පණ්ඩිතයහ. ... ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන්
 වහන්සේ පාපගර්භීහ. බාල තො වූ දුෂට තො වූ මූලා තො වූ තො පෙරලුනු
 සිත් ඇති කාහට තම ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රසථවිරයන් වහන්සේ නුරැස්තානු ද”
 යන මේ ශබ්ද ය ම බහුල වශයෙන් අසමි.

ඉක්බිති සුසීමදෙවිපුත්තුගේ දෙවිපුත්පිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
 සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තානු
 ප්‍රමුදිත වූවානු හටගත් ප්‍රීතියෝමිතස් ඇත්තානු තත්වැදුරුම් වණියන්
 පහල කෙරෙත්.

ඉහ වූ ජාතිමත් වූ අටැස් වෙරළමණෙක් මැනවින් පිරිසම කරණ
 ලද්දේ රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද, පාහැ විහිදුවා ද.
 එපරිද්දෙන් ම සුසීමදෙවිපුත්තුගේ දෙවිපුත්පිරිස ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර
 සථවිරයන් වහන්සේගේ ගුණ කියනු ලබන කල්හි සතුටු සිත් ඇත්තානු
 ප්‍රමුදිත වූවානු ප්‍රීතියෝමිතස් ඇත්තානු තත්වැදුරුම් වණියන් පහල
 කෙරෙත්.

දසාරත්තරු පුතකු විසින් කෝවාමුවෙහි මොනවට පිය ඉඟු කරණ
 ලද දඹරත්මුවා නිකෙක් රත්පලසෙක තබන ලද්දේ යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද,
 පාහැ විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීමදෙවිපුත්තුගේ දෙවිපුත් පිරිස ... තත්
 වැදුරුම් වණියන් පහල කෙරෙත්.

ශරත් කල රු අලුයම පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි
 පහත්තරුව යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද, පාහැ විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීම
 දෙවිපුත්තුගේ දෙවිපුත් පිරිස ... තත් වැදුරුම් වණියන් පහල කෙරෙත්.

ශරත් කල පහ වූ වලාකුල් ඇති අහස පිරිසිදු වූ කල්හි තිරු අහසව
 කැගෙත්තේ අහසෙහි වූ සියලු අඳුර කසා යම් සේ බබලා ද, දිලියේ ද පාහැ
 විහිදුවා ද, එසෙසින් ම සුසීම දෙවිපුත්තුගේ දෙවිපුත් පිරිස ... තත් වැදුරුම්
 වණියන් පහල කෙරෙත්.

සුසීම දෙවිපුත් තෙමේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර සථවිරයන් වහන්සේ ඇරඹ
 භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කිය;

පණීතොති සමඤ්ඤතො සාරිපුතො අකොධතො,
අපට්චේතො සොරතො දතොතො සඤ්චණ්ණාහතො¹ ඉභිති.

අථ ඛො භගවා ආයසවනනං සාරිපුතනං ආරබ්භ සුසීමං දෙවපුතනං
ගාථාය අඤ්ඤාසී²

පණීතොති සමඤ්ඤතො සාරිපුතො අකොධතො,
අපට්චේතො සොරතො දතොතො කාලං කඛිඛති සුදතොතාති³.

2. 8. 10.

නානානීඤ්ඤසාවකසුතනං.

111. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා ශ්‍රීජග්ගෙ විහරති චෙඨචනො
කලඤ්ඤානිවාසෙ.

අථ ඛො සම්බහුලා නානානීඤ්ඤසාවකා දෙවපුතනා අසමො ච සහලී ච
නිඛෙතො⁴ ච ආනොධකො ච චෙට්ඨෙඛි⁵ ච⁶ මාණවගාමිඥො ච
අභිකකනතාය රතතියා අභිකකනවණ්ණා කෙවලකප්පං චෙඨචනං ඔහාසෙනා
යෙක භගවා කෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමිඤ්ඤා භගවනතං අභිවාදෙනා
එකමිතනං අට්ඨංසු. එකමිතනං ඕතො ඛො අසමො දෙවපුතො සුඤ්ඤා
කසාපං ආරබ්භ භගවතො සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ඉධ ජිජ්ඣිතමාරිකෙ භතජානීසු කසාපො,
පාපං⁷ න සමනුපසස්සති පුඤ්ඤං වා පන අතතනො,
ස චෙ විසාසමාවිකඛී සන්ථා අරහති මානතනති.

අථ ඛො සහලී දෙවපුතො මකඛලීං ගොසාලං ආරබ්භ භගවතො
සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

තපොඤ්ඤවර්ණං සුසංවුතතොතො වාචං පහාය කලහං ජතෙන,
ස මොසවර්ජා විරතො සචච්චාදී තහනුත තාදී පකරොති පාපනති.⁸

අථ ඛො නිඛෙතො දෙවපුතනා නිගණ්ඨං නානසුතනං ආරබ්භ භගවතො
සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ජෙගුච්ඡි නිපකො භිකඤ්ච වාචුයාමසුසංවුතො,
දිට්ඨං සුතඤ්ච ආචිකඛං තහනුත නිබ්බිසී සියාති.

අථ ඛො ආකොචකො දෙවපුතො ගානානීඤ්ඤසෙ ආරබ්භ භගවතො
සන්තීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

පකුචකො කාතියාතො නිගණ්ඨා යෙ වාපිමෙ මකඛලීපුරණාසෙ,
ගණ්ඨස සන්ථාරො සාමඤ්ඤපපතො තහනුත⁹ තෙ සප්පට්ඨෙති දුරෙති.

1. සඤ්චණ්ණාහතො - සා. 2. පච්චසාසී - මජ්ඣ., PTS 3. භගතො සුදතොතාති සිඬු
භාවිතො සුදතොතාති - සා. සී. 1, 2. භතීකො සුදතොතාති - PTS. 4. සහලී - මජ්ඣ.
5. නිසො මජ්ඣ., නිසො සා. 6. චෙගඛෙට් - මජ්ඣ., 7. න පාපං - මජ්ඣ., සා.
8. භතීඤ්ච භාදිසං කපරොති පාපනති - මජ්ඣ., PTS 9. කඛිඤ්ච - මජ්ඣ., PTS.

පණ්ඩිත යයි ප්‍රකට වූ ශාරීපුත්‍ර සඨමිරයන් වහන්සේ තො කීපෙන සුල්ලභ. අපිස්භ. මොළොක්ඛ. දුමුකභ යි ශායනාන් වහන්සේ විසින් වණනලද ගුණ ඇති සාමිවරයෙකි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍රයන් ඇරඹ සුසීම දෙවිපුත්භට භාජායෙකින් වදාළ සේක,

පණ්ඩිත යයි ප්‍රසිද්ධ වූ තො කීපෙන සුලු අපිස් මොළොක් දුමුණු ඉතා දුමුණු භාරීයුත් තෙමේ කාලය අපේක්‍ෂා කරයි.

2. 3. 10.

නානාතිස්සියසාවක සුත්‍රය.

111. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාඥකනිවාස තම් වූ වේඨවනාත්මයෙහි වැඩ වෙසෙන සේක.

එකල්හි තොයෙක් තොයෙක් නීථීකයන් සේ ශ්‍රාවක වූ මනා ජම්වණ් ඇති අසම ද සහලී ද නිබ්බාන ද ආනොටක ද වෙටමබ්බි ද මානවගාමිය ද යන බොහෝ දෙවිපුත්‍රු රෑ පෙරගම ඉක්ම යිය කල්හි මුළු වේඨවනය බඩුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියහ. එකත්පසෙක සිටි අසම දෙවිපුත්‍රු තෙමේ පුරණභාග්‍යස ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාව කී ය:

කසුප් ශායනා තෙමේ සිද්ධිමෙහි ද මාරීමෙහි ද පෙළීමෙහි ද ධනගානී යෙහි ද තමභට පවක් හෝ පිණක් හෝ තො දැකියි. හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් විශ්වාසය කී ය. (එහෙයින්) මුහුමතට සුදුසු ය.

ඉක්බිති සහලී දෙවිපුත්‍රු තෙමේ මකබලීගොසාල ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාව කී ය:

(කය පෙලුන) තපසින් හා පවට පිලිකුල් කිරීමෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ ජනයා සමඟ කලහ වචන හැර මුසාවාදයෙන් තොර වූයේ සාබ්‍ය තෙපුල් කියන සුලු වූයේ එබඳු ගුණ ඇත්තේ ඒකාන්තයෙන් පවක් තොම කෙරෙයි.

ඉක්බිති නිබ්බාන දෙවිපුත්‍රු තෙමේ නිගණ්ඨනානපුත්‍රු ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාව කී ය:

පවට පිලිකුල් කරණ නුවණැති සසර භය දක්නා වාතුයාමසංවරයෙන් යුත් (නිගණ්ඨනානපුත්‍රු තෙමේ) දක්නා ලද්ද ද, අසන ලද්ද ද කියන්නේ එකාන්තයෙන් පමි කරන්නෙක් තො ම වන්නේ ය.

ඉක්බිති ආනොටක දෙවිපුත්‍රු තෙමේ තොයෙක් නීථීකයන් ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ භාජාව කී ය:

සකුධකාතායනා තෙමේ ද නිගණ්ඨනානපුත්‍රු තෙමේ ද යම් මේ මකබලීගොසාල පුරණභාග්‍යස දෙදෙනා ද යන ගණයට ශායනා වූ මහණකමෙහි කෙල පැමිණි මුහු ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් ගෙන් දුර තොවෙන්

අථ බො චෙටමිබ්ඪී දෙවපුතතො ආණ්ඤාමකං දෙවපුතතං ගාථාය පච්චහාසි:

සභාවරිතෙන ජවො සිනාලො
ත කොදුඤ්ඤො සිහසමො කදුචි,
තග්ගො මුසාවාදී ගණ්ඤ්ඤ සප්ථා
සචකස්සරුවාරො ත සතං සරිකෙබ්බාති.

අථ බො මාණ පාපිමා චෙටමිබ්ඪීං දෙවපුතතං අනිච්ඡිනි හගවතො
සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අහාසි:

තපො ජගුච්ඡාය ආයුතතා පාලයං පච්චෙකියං,
රූපෙ ව යෙ නිච්චිඤ්ඤො දෙවලොකාතිනඤ්ඤො,
තෙ චෙ සමමානුසාසනාති පරලොකාය මාඤ්ඤාති.

අථ බො හගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිනි මාරං පාපිමතතං
ගාථාය පච්චහාසි:

යෙ කෙචි රූපා ඉධ වා හුරං වා
යෙ අනාලිකකසමීං පහාසවණ්ණො,
සබ්බෙව තෙ තෙ තමුච්චපසප්ථා
ආමිසංච මච්ඡාතං වධාය ඛිතතාති.

අථ බො මාණවතාමිණො¹ දෙවපුතතො හගවතතා ආරබ්භ හගවතො
සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො අහාසි:

චීපුලො රාජගභීයාතං² ගිරි සෙට්ඨා පච්චචති,
සෙතො හිමවතං සෙට්ඨා ආදිට්ඨො අසගාමිතං.
සමුද්දො උදහිතං සෙට්ඨා තකඛතතාතකඤ්ච³ වඤ්චො,
සදෙවකස්ස ලොකස්ස බුද්ධො අග්ගො පච්චචතිති.

භානාත්තප්පියවග්ගො භතියො.

සමුද්දො:

සිවො බෙමො ව සෙරී ව සථි ජනනු ව රොහිතො,
තඤ්ඤො තඤ්චිච්චිසාලො ව හුසීමො තාතාතිඤ්ඤො තෙ දසාති.

දෙවපුතතසංයුතතං සමතතං

1. මාතවතාමිණො - සී. 1. 2. රාජගභීයාතං. - සඤ. 3. තකඛතතාතං - මුඤ්ඤො, PTS.

ඉක්කිති වෙට්ඨිකප්ඵි දේවපුත්ත තෙමේ ආහොමක දේවපුත්තට ගාථායෙන් පෙරලා කී ය.

කොඤ්ඤ නම් වූ ලාමක කථිසිවල් තෙමේ එක් ව හාසිරිමෙන් කිසි කලෙකත් සිංහයකු හා සම නො වේ. එහෙයින් තණා වූ බොරු කියන පුලු වූ සැක කට යුතු හැසුරුම් ඇති ගණයානා තෙමේ බුද්ධාදිපත්-පුරුෂයන්ට සම නො වේ.

ඉක්කිති පවිටු මාර තෙමේ වෙට්ඨිකප්ඵි දේවපුත්තට ආවිෂට ව ගාගාවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

තපසෙහි ද පවට පිටුකුල් කිරීමෙහි ද විවේක බව රකිත රූපයෙහි පිහිටි යම් කෙනෙක් දෙව්ලොව පහත් ද, ඒ මනුෂ්‍යයෝ ඒකානතයෙන් පරලොව පිණිස මැනවින් අනුශාසනා කෙරෙත්.

ඉක්කිති ගාගාවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යයි මෙසේ දහ පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් පෙරලා වදලූ සේක:

මෙලොව හෝ පරලොව හෝ අහසෙහි හෝ පැහැපත් වණ් ඇති යම් කිසි රූපයෝ වෙද්ද, මාරය, ඒ සියල්ලෝ තා විසින් පසත්තා ලදහ. මුසුන් නැසීම පිණිස ළු ඇමක් මෙනි.

ඉක්කිති මානවශාමිය දේවපුත්ත තෙමේ ගාගාවතුන් වහන්සේ ඇරබ ගාගාවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාවත් කී ය.

රජගහනුචර පථිතයන්ට වෛපුලුපථිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියනු ලැබේ. හිමවත් පථිතයන්ට කොලාසය ශ්‍රේෂ්ඨ ය. අහසෙහි යන්තවුන්ට පුයෂියා ශ්‍රේෂ්ඨ ය.

ජලායයතට මුහුදු ශ්‍රේෂ්ඨ ය. නැකැත්තරුවලට සඳු ශ්‍රේෂ්ඨ ය. දෙවියන් සහිත ලෝකයාගට බුදුරජානන් වහන්සේ ශ්‍රේෂ්ඨයහ යි කියනු ලැබේ.

නානාතිපජිය වගීය භුන්වැහි සි.

එහි උද්‍යනිය:

සිව, බෙම්, සෙරි, සථිකාර, ජනතු, රොහිතයා, කඤ, නන්දිවිසාල, සුසිම, නානාතිපජියසාවක සුත්‍ර ය යි බහු දශයෙකි.

දේවපුත්තසංයුත්තය සමාපත ය.

3. කොසලසංයුතතං

1. බන්ධනවග්ගො

3. 1. 1.

දහරසුභතං.

112. එවං මෙ සුභං එකං සමයං භගවා ඝාමිපජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ බො රුජා සප්පනනදී ඝනාඝලො යෙන භගවා තෙත්ථපසභිකම්. උපසභිකම්ඤා භගවතා සද්ධිං සමමොදී. සමමොද- නීයං කථං සාරණීයං¹ විතීතාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීත්තො බො රුජා පසෙතදී සොසලො භගවන්තං එතදවොච: භවමි භො ගොතමො අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධොති පටිජාතාතී² ති.

යං හි තං මහාරුජ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය, අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධොති, මමං² තං සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. අහං හි මහාරුජ අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධොති.

යෙ'පි තෙ භො ගොතම සමණ්ඩ්‍රාභමණා සඛ්ඛිතො ගණීතො ගණාවරියා සද්ධා යසසභිතො තිත්ථකරු සාධුසමමතා බහුජන්තස්ස. සෙය්‍යපීදං³ පුරණො කස්සපො, මකඛලී ඝනාඝලො, නිගණේඤා නාහිපුත්තවා, සසජ්ජෙයා මෙලලඨිපුත්තො,⁴ සකුඛො⁵ කම්මායනො, අජීතො කොසකම්බලො. තෙ,පි “මයං අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධොති” පටිජාතාතා”ති පුට්ඨා සමානා අනුත්තරං සමමාසමොධිං අභිසම්බුද්ධොති” ත් පටිජාතන්ති. කිං පත භවං ගොතමො දහරෙ වෙච ජාතියා තවො ච පබ්බජ්ජායාති.

චන්තාරෙ බො, මෙ මහාරුජ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභො- තබ්බො. කතමෙ චන්තාරෙ? බන්ධනියො බො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. උරගො බො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. අහං බො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. භික්ඛු බො මහාරුජ දහරෙති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරෙති ත පරිභොතබ්බො. ඉමෙ බො මහාරුජ චන්තාරෙ දහරුති ත උඤ්ඤතබ්බො, දහරුති ත පරිභොතබ්බොති.

ඉදමවොච භගවා, ඉදං වජ්ඣා⁶ සුභතො අථාපරං එතදවොච සන්ථා:

බන්ධනියං ජාතිසම්පන්නං අභිජාතං යසසභිතං,
දහරොති තාවජාතෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

1. සාරණීයං - මජ්ඣ. 2. මමමව - මජ්ඣ. 3. සෙය්‍යපීදං - මජ්ඣ. 4. මෙලලඨි පුත්තො - සීචු. 1. 5. සකුඛො - PTS. 6. වජ්ඣා - මජ්ඣ. PTS.
*අභිසම්බුද්ධොති - සබ්බපඨ.

3. කෝසල සංයුතය

1. බන්ධන වගීය

3. 1. 1.

දහර සූත්‍රය.

112. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර රජවරයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්විච්චි සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල පහේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු විය යුතු සිහි කරන්නට තිසි කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්සේ ය. එකත්පසෙක හුන් පහේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය.

“භවත් ගෞතමයන් වහන්සේන් නිරුතතර වූ සමාක් සමබොධිය අවබෝධ කෙළෙමි ය” යි ප්‍රතිඥ කරණ සේක් ද? “මහරජ, මෑතවීන් කියන්නෙක් නිරුතතර සමාක් සමබොධිය අවබෝධ කෙළේ ය” යි යමකු සඳහා කියන්නේ නම් මෑතවීන් කියන්නේ ඒ මා සඳහා කියන්නේ ය. මහරජ, මම වතාහි නිරුතතර සමාක් සමබොධිය අවබෝධ කෙළෙමි.

භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, පෑවිදි සමුභයා ඇති පෑවිදි ගණයා ඇති ගණාවාය්‍යී වූ ප්‍රසිද්ධ වූ යසහි ඇති ලබ්ධිකර වූ (අදබල්) බොහෝදෙනා විසින් සාධු සමවත වූ යම් ඒ මහණබමුණෝ ඇද්ද මනු කවරහා සුරණ්ඛයාප ය, මකබ්ලිගොසාල ය, නිගණනිනාභිපුතා ය, සකුජය මෙලවිසිපුතා ය, පකුඛකම්බායනා ය, අජිතකෙසකම්බල ය යන මොහු යි. ඔහුන් “නිරුතතර සමාක් සමබොධිය අවබෝධ කළමිහ යි ප්‍රතිඥ කරනු දැයි මා විසින් විචාරණ ලද්දහු “නිරුතතර සමාක් සමබොධිය අවබෝධ කළමිහ” යි ප්‍රතිඥ නො කෙරෙත්. කිමි? භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ උපතිනුදු ලදරු වන සේක. පෑවිද්දෙනුත් නවක වන සේක.

මහරජ, මේ සිටු දෙනෙක් ලදරු හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරු හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ. කවර සිටු දෙනෙක යත්: මහරජ, සෘත්‍රිය නෙමේ ලදරු ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරු ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, සභියා ලදරු ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරු ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, ගිනි ලදරු ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරු ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මහණ ලදරු ය යි අවමන් නො කට යුත්තේ ය, ලදරු ය යි පරිභව නො කට යුත්තේ ය. මහරජ, මේ සිටු දෙන ලදරු හ යි අවමන් නො කට යුත්තාහ, ලදරු හ යි පරිභව නො කට යුත්තාහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. නවද සුභන වූ ශාඤ්ඤාත් වහන්සේ මෙය වදාරු ඉක්බිති අත්‍ය තෙල ගය ද වදාළ සේක.

මිනිස් කෙමේ ජාතිසම්පන්න වූ විශිෂ්ට කුලයෙහි උපන් සභ්‍යවී වූ කාන් කුමරු ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. මනුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

එතං හි සො මනුසිනෙද්¹ රජං ලඛ්‍යාන ඛතතියො
සො කුඤ්ඤො රාජදණෙඛිත තසමිං පකකමතෙ භුසං,
තසමා තං පරිචජේජය්‍ය රකඛං ජීවිතමතතතො.

භාමෙ වා යදි වා, රඤ්ඤෙ යත්ථ පසෙඤ භුජඛිතමං,
දහරොති තාවච්ඡානෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

උච්චාවචෙහි වණෙණෙහි උරභො වරතී තෙජසි²,
සො ආසජ්ජ ඛසෙ³ ඛාලං තරං තාරිඤ්ඤච එකද,
තසමා තං පරිචජේජය්‍ය රකඛං ජීවිතමතතතො.

පසුතභතකං ජාලිතං⁴ පාවකං කණ්ඨවතනතී,
දහරොති තාවමඤ්ඤෙය්‍ය ත තං පරිභවෙ තරො.

ලඛ්‍යා හි සො උපාදානං මහා හුණාන පාවකො,
සො ආසජ්ජ ඛසෙ ඛාලං තරං තාරිඤ්ඤච එකද,
තසමා තං පරිචජේජය්‍ය රකඛං ජීවිතමතතතො.

වතං යදග්ගි ඛතති පාවකො කණ්ඨවතනතී,
ජායනති තත්ථ පාරොභා අභොරතතාතමච්චයෙ.

යං ව ඛො සීලසම්පන්නො හිකඛු ඛතති තෙජසා
ත තසං පුතතා පසවො දායාද චිඤ්ඤෙ ඛතං,
අතපච්චා අදායාද තාලාවඤ්ඤි⁵ ගචන්තී තෙ.

තසමා හි පණ්ඨිතො පොසො සම්පසං අත්ථමතතතො
භුජඛිතමං පාවකඤ්ඤච ඛතතියඤ්ඤච යසසතිතං,
හිකඛුං ව සීලසම්පන්නං සම්මදෙව සමාවජෙති.

එවං වුතෙත රාජා පසෙතදි ඡකාසලො භගවතං එතදවොච: අභි-
කකතනං භනෙත, අභිකකතනං භනෙත, සෙය්‍යථාපි භනෙත නිකඤ්ජජිතං
වා උතකුජජ්ජය්‍ය, පරිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුලුකස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය,
අකිකා:රෙ වා තෙලපජේජාතං ඛා:රෙය්‍ය, වකඛුමිතො රුපානි දකඛිනතීති.⁶
එවමෙවං⁷ භගවතා අතෙකපරිචයෙත ඛිමමා පසාසිතො, එතං භනෙත
භගවතනං සරණං ගච්ජාමි ඛම්මඤ්ඤච හිකඛුසඛිසඤ්ඤච. උපාසකං මං භනෙත
භගවා ඛා:රෙතු අජ්ජතය්‍යෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

8. 1. 2.

පුච්ඡසුතනං.

113. ඝාවජජියං---

අථ ඛො රාජා පසෙතදි ඡකාසලො යෙන භගවා තෙහුපසඛිකමි.
උපසඛිකමිඤ්ඤා භගවතනං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනනං තිසිදි. එකමනනං
කිසිනො ඛො රාජා පසෙතදි කොසලො භගවතනං එතදවොච:
කභි හු ඛො භනෙත පුරිසස්ස ඛම්මා අජ්ඣිතනං උපපජ්ජොතං උපපජ්ජනති
අභිතාස දුකඛාස අථාසුචිභාරායාති?

1. මනුජ්ජෙද - මජ්ඣ. 2. තෙජසා. - සීචු. 3. ඛංසෙ - ඡජ්ඣ. 4. ජලිතං - සී. 1, 2.
5. තාලවඤ්ඤ - සා. PTS. 6. දකඛිතතී - මජ්ඣ. සා. 7. එවමෙව - සා.

තව කරුණෙක් ඇත. මිනිසුන්ට ශ්‍රේෂ්ඨ වූ ඒ ක්‍රියා තෙමේ රජය ලැබ කිසියේ (තමහට අවමන් කළ) ඔහු කෙරෙහි රුජදණියෙන් අත්‍යවශ්‍යත් උපක්‍රම කෙරේ. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ඉදින් මිනිස් තෙමේ ගමිනි හෝ අරණෙහි හෝ යම් තැනෙක සපියකු දක්නේ ද? ඔහු ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. ඔහුට පරිභව ද නො කරන්නේ ය.

තේජසී වූ සපී තෙමේ තන් වැදුරුම් වෙසින් හැසිරෙයි. හේ කිසි-විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරු පැමිණ දුෂට කරන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ ඔහු නො ගටන්නේ ය.

ප්‍රභූතභක්‍ෂා ඇති (බොහෝ දේ දවන) ගිනිදල් ඇති කළුමග ඇති ගිනිත ලදරු ය යි අවමන් නො කරන්නේ ය. මිනිස් තෙමේ ඊට පරිභවද නො කරන්නේ ය.

ඒ ගින්න පසයන් ලැබ විශාල ව ඇතැම් විටෙක (තමහට අවමන් කළ) අඟු පුරුෂයා හා සත්‍රිය කරු පැමිණ බැහ ගන්නේ ය. එහෙයින් තම දිවි රක්තේ එය නො ගටන්නේ ය.

කළුමග ඇති පාවක තම වූ ගින්න යම් වනයක් බැහගන්නේ ද, දවරුය ඉක්ම ගිය කල්හි එහි පුරෝහයෝ (මූලින් තඟිත අකුරු) හට ගණිත්.

සිල්වත් මහණෙක් තෙදින් යමකු දවා ද? ඔහුට පුත්‍රයෝ ද සිටුවා වෝ ද නො වෙත්, දයාදයෝ බිතය නො ලබත්. (මෙසේ) ඔහු දරුවන් නැත්තාහු දයාදයන් නැත්තාහු මුදුන හුන් නල්ලුක්වෙත්. එහෙයින් නුවණැති පුරුෂ තෙමේ තමාගේ අභිවෘද්ධිය දක්නේ සපියා ද, ගිනි ද, කීර්තීමත් ක්‍රියායා ද, සිල්වත් මහණහු ද මැහවින් ම ඇසුරු කරන්නේ ය.

මෙසේ වදනු කල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සාල කෙළේ ය: වහන්ස, ඉතා මැහවි. වහන්ස, ඉතා මැහවි. වහන්ස, යම්සේ යටිකුරු වූවක් උඩුකුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මා මූලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු ය යි අඳුරෙහි තෙල්පහකක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එහෙයින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් දහම් පවසන ලදී. වහන්ස, මේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්-සේන් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අද පටන් දිවිනිම කොට තෙරුවන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

3. 1. 2.
පුජිස සුත්‍රය.

113. සෑමැත්තුවර—

2. එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුත්තේ ය. එකත්පසෙක හුත් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට "වහන්ස, කෙතෙක් ධර්මයෝ පුරුෂයාගේ සිය සතන්හි උග්‍රදක්‍ෂාහු අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත් ද" යි තෙල සාල කෙළේ ය.

තයො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. කතමෙ තයො? ලොභො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. දෙසො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො පුරිසස්ස ධම්මො අජ්ඣිතනං උපපජ්ජමානො උපපජ්ජන්ති අභිනාය දුක්ඛාය අඵාසුචිහාරායාති.

ලොභො දෙසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවේතසං,
 තිංසන්ති අත්තසමභූතා තචසාරංච සමඵලාන්ති

8. 1. 3.

රාජසුභතං.

114. ඝාචන්දියං—

එකමන්තං නිසිනො ඛො රාජා පසෙනාදි ඝනාසලො භගවන්තං එතදවොච: අභි නු ඛො භනෙත ජාතස්ස අඤ්ඤානු ජරාමරණානි?

තභි ඛො මහාරාජ ජාතස්ස අඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ ඛතනියමහාසාලා අඤ්ඤානු මහඤ්ඤානු මහාසොභා පසුතජාතරූපරජතා පසුතච්චතරූපකරණා පසුතධතධඤ්ඤානු. තෙසමපි ජාතානං තභි අඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ බ්‍රාහ්මණමහාසාලා -පෙ- යෙපි තෙ මහාරාජ ගහපතිමහාසාලා අඤ්ඤානු මහඤ්ඤානු මහාසොභා පසුතජාතරූපරජතා පසුතච්චතරූපකරණා පසුතධතධඤ්ඤානු. තෙසමපි ජාතානං තභි අඤ්ඤානු ජරාමරණා. යෙපි තෙ මහාරාජ භික්ඛු අරහනො ඛණ්ඩාසවා වුසිතවනො කතකරණීයා ඕතිතහාරා අනුපපත්තසද්ධිං පරිකම්භභවසඤ්ඤාජනා සමමදඤ්ඤාච්ඡිභතා. තෙසමපායං තායො හෙදතධම්මො නිකෙඛපතධම්මොති.

ජීරන්ති වෙ රාජරථා සුචිතා අථො සරීරමපි ජරං උපෙති,
 සතඤ්ච ධම්මො ත ජරං උපෙති සනො හවෙ සධිති පච්චෙදයන්ති.

8. 1. 4.

පියසුභතං.

115. ඝාචන්දියං—

එකමන්තං නිසිනො ඛො රාජා පසෙනාදි ඝනාසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මයං භනෙත, රහොගතස්ස පරිසලලිතස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: කෙසං නු ඛො පියො අත්තා, කෙසං අපපියො අත්තාති.

1. සපඵලන්ති - ඝා. 2. ජරාමරණා - මජ්ඣ. 3. අද්ධා. - මජ්ඣ. 4 පතිසලලිතස්ස - සිඞු 1.

මහරජ, දහම්පු නිදෙනෙක් පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස තොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්. කවර තිදෙනෙකුගේ: මහරජ, ලෝහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස තොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, ද්වේෂය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස තොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මෝහය පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනේ අතිත පිණිස දුක් පිණිස තොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ දහම්පු කුන්දෙන පුරුෂයාගේ සිය සතන්ති උපදනාහු අතිත පිණිස දුක් පිණිස තොපහසු විහරණය පිණිස උපදිත්.

ලෝහය ද ද්වේෂය ද මෝහය ද සිය සතන්ති හටගත්තාහු ශුච්ච අදහස් ඇති පුරුෂයා සිය ඵලය (හුණ බව ආදී) පොකුහර ගසක් පෙළුන්නාක් මෙන් පෙළුත්.

3. 1. 3.

රාජ සුත්‍රය.

114. සෑමුත්තුවර—

එකත්පසෙක සිටි පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, උපත්තහුව ජරුමරණ භාර අනෙකෙක් ආදීද” යි තෙල සාල කෙළේ ය.

මහරජ, උපත්තහුව ජරුමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, ආසීය වූ මහඤ්ච ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන්රිදී ඇති බොහෝ විනි හා උවරණ (චිත්තපකරණ) බොහෝ බන්ධාන්‍ය ඇති කැත්මහසල් සෙනෙකුන් වෙද්ද: උපත් ඔවුන්ට ද ජරුමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, යම් ඒ බුදුණුමහසල් සෙනෙකුන් වෙද්ද? ... මහරජ, ආසීය වූ මහඤ්ච ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ වසතුපකරණ ඇති බොහෝ බන්ධාන්‍ය ඇති ගාභාපිමහසල් සෙනෙකුන් වෙද්ද? උපත් ඔවුන්ට ද ජරුමරණ භාර අනෙකෙක් නැත. මහරජ, රහත් වූ ක්‍ෂය කළ ආයුචයන් ඇති මගබ්බසර වාස නිම වූ කළ සිවුමහ කීස ඇති බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පාමිණි රහත් බැව් ඇති ක්‍ෂය කළ හවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුනු යම් රහත් මහණ සෙනෙකුන් වෙද්ද? ඔවුන්ගේ ද මේ කය තිදෙන සවභාව ඇත්තේ ය. බැහැර ලිය යුතු සවභාව ඇත්තේ ය යි.

විසිතුරු වූ රාජරජයෝ ඒකාන්තයෙන් දිවත්. තවද සිරුර ද දිරිමට පැමිණේ. සත්පුරුෂයන්ගේ ධර්මය දිරිමට නො පැමිණේ. සත්පුරුෂයෝ ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයන් සමග මෙසේ ප්‍රකාශ කෙරෙත්.

3. 1. 4.

සිය සුත්‍රය

115. සෑමුත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. වහන්ස: මෙහි රහසිගත වූ එකලාව හුන් මාගේ සිත්හි “කිතම් කෙතකුන්ට තෙමේ ප්‍රිය” වේ ද? කිතම් කෙතකුන්ට තෙමේ අප්‍රිය වේ ද? යි මෙබඳු විතකීයෙක් පහල විය.

තස්ස මය්‍යං භනෙන, එතදහොසී: යෙ ච බො කෙචි කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අපට්ඨො අත්තා,කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “පියො තො අත්තා”ති, අථ බො තෙසං අපට්ඨො අත්තා. තං කීර්ණං හෙතු: යං හි අපට්ඨො අපට්ඨය්‍යං කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාව අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අපට්ඨො අත්තා.

‘යෙ ච බො කෙචි කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා, කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අපට්ඨො තො අත්තාති” අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කීර්ණං හෙතු: යං හි පියො පියය්‍යං කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාව අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තා.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ හි කෙචි මහාරාජ, කායෙන දුච්චරිතං වරනති, වාචාය දුච්චරිතං වරනති, මනසා දුච්චරිතං වරනති, තෙසං අපට්ඨො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං, “පියො තො අත්තා”ති. අථ බො තෙසං අපට්ඨො අත්තා. තං කීර්ණං හෙතු: යං හි මහාරාජ, අපට්ඨො අපට්ඨය්‍යං කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාව අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං අපට්ඨො අත්තා.

යෙ ච බො කෙචි මහාරාජ, කායෙන සුචරිතං වරනති, වාචාය සුචරිතං වරනති, මනසා සුචරිතං වරනති, තෙසං පියො අත්තා. කිඤ්චාපි තෙ එවං වදෙය්‍යං “අපට්ඨො තො අත්තාති”, අථ බො තෙසං පියො අත්තා. තං කීර්ණං හෙතු: යං හි මහාරාජ, පියො පියය්‍යං කරෙය්‍ය, තං තෙ අත්තතාව අත්තතො කරොනති. තස්මා තෙසං පියො අත්තාති.

අත්තානං වෙ පියං ජ්ඤාද්ධ න තං පාපෙන සංයුජේ,
ත හි තං සුලභං හොති සුඛං දුක්ඛකාකාරිතා.

අත්තකෙතාඛිපනනාස්ස ජ්ඣතො මොක්ඛං භවං,
කීං හි තස්ස සකං හොති කිඤ්ච ආදය ගච්ඡති,
කිඤ්චස්ස අනුභං හොති ඡායාව අනපායිනී?¹

උභො පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච යං මචෙචා කුරුතෙ ඉධ,
තං හි තස්ස සකං හොති තඤ්ච² ආදය ගච්ඡති,
තං වස්ස⁴ අනුභං හොති ඡායාව අනපායිනී.

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සම්පරාසිකං,
පුඤ්ඤති පරලොකගමිං පතිට්ඨා හොනති පාණිනනති.

3. 1. 5.

අභගරක්ඛිතසුභගං

116. සාවච්චියං:—

එකමනතං නීඨිනොනා බො රාජා මහෙහදී මනාසලො භගවනතං එතදවොච: “ඉධ මය්‍යං භනෙන, රහොගතස්ස පටිසලච්චිතස්ස එවං වෙතස්සො පරිචිතකෙතා “උදපාදී: කෙසං හු බො රකඛිතො අත්තා, කෙසං අරකඛිතො අත්තා”ති.

1. දුක්ඛතං - මජ්ඣ. සං. 2. අනුපායිනී - සං. 3. තං - මජ්ඣ. 4. වස්ස - මජ්ඣ.

වහන්ස, ඒ මට තෙල අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසිත් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඔවුන් “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියනු වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: අප්‍රිය තැනැත්තෝ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

යම් කෙනෙක් කසිත් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය”යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: ප්‍රිය තැනැත්තෝ ප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසිත් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙත් ද, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. කිසියෙයෙකින් ඔහු “අපට තෙමේ ප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, අප්‍රිය තැනැත්තෝ අප්‍රියයාට යමක් කරන්නේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙති. එහෙයින් ඔවුන්ට තෙමේ අප්‍රිය ය.

මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසිත් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද, සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙද්ද ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය කිසියේ ඔහු “අපට තෙමේ අප්‍රිය ය” යි මෙසේ කියන්නාහු නමුදු, වැලිත් ඔවුන්ට තෙමේ ප්‍රිය ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහරජ, ප්‍රිය තැනැත්තෝ ප්‍රියයාට යමක් කෙරේ නම් ඔහු එය තුමු ම තමන්ට කෙරෙත්. එහෙයින් තෙමේ තමන්ට ප්‍රිය ය.

ඉදින් ‘ආත්මය ප්‍රිය ය’ යි දන්නේ නම් ඒ ආත්මය පව හා නො යොදන්නේ ය. පව කරන්නහු විසින් ඒ සුවය සුවසේ නො ලද හැකි ය.

මරුවා විසින් වැනි රෙහ ලද, මිනිස්භවය හැර දමන ඔහුට කීමෙක් තමන්ගේ වේ ද? කීමෙක් රැගෙන ගේ ද? වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් කීමෙක් ඔහු අනු ව යන්නේ වේ ද?

මිනිස් තෙමේ මෙලෙවිනි යම් පින්පව් දෙකක් කෙරේ ද, එය ඔහුට සිය දෑ වෙයි. එය ම රැගෙන ගෙයි. වෙන් නො වන සෙවනැල්ල මෙන් එය ම ඔහු අනු ව යන්නේ වෙයි. එහෙයින් පරලොවට හිත දෑ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලෙවිනි දී සන්තියන්ට පිහිට වෙයි.

3. 1. 5.

116 සෑමාත්සවර—

අහතරකසිත් සුමුස

එකත්පසෙක හුන් සසේනදී කොසොල්ලර් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලාව හුන් මනේ සිත්හි “කටුරැන් විසින් ආත්මය රක්තා ලද්දේ ද, කටුරැන් විසින් ආත්මය නො රක්තා ලද්දේ ද” යි මෙබඳු විකතියක් පහල විය.

තසස් මය්‍යං භනෙත, එතදභොසි: යෙ ඛො¹ කෙච්චි කායෙන ඥච්චරිතං වරනතී, වාචාය ඥච්චරිතං වරනතී, මනසා ඥච්චරිතං වරනතී, තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කීඤ්චාපි තෙ භජජිකායො වා රකෙඛය්‍ය, අස්සකාසො වා රකෙඛය්‍ය, රථකායො වා රකෙඛය්‍ය, පතතීකායො වා රකෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. තං කීස්ස භෙඤ්ඤා: ඛාභීරා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා අජ්ඣිතනිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙච්චි කායෙන ඥච්චරිතං වරනතී, වාචාය ඥච්චරිතං වරනතී, මනසා ඥච්චරිතං වරනතී, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කීඤ්චාපි තෙ තෙව භජජිකායො රකෙඛය්‍ය, ත අස්සකායො රකෙඛය්‍ය, ත රථකායො රකෙඛය්‍ය, ත පතතීකායො රකෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රකඛිතො අත්තා. තං කීස්ස භෙඤ්ඤා: අජ්ඣිතනිකා හෙසා රකඛා, තෙසා රකඛා ඛාභීරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

එවමෙතං මහාරාජ, එවමෙතං මහාරාජ, යෙ භී කෙච්චි මහාරාජ කායෙන ඥච්චරිතං වරනතී - පෙ - තෙසං අරකඛිතො අත්තා. කීඤ්චාපි තෙ භජජිකායො වා රකෙඛය්‍ය, -පෙ- පතතීකායො වා රකෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං අරකඛිතො අත්තා. තං කීස්ස භෙඤ්ඤා: ඛාභීරා හෙසා මහාරාජ රකඛා, තෙසා රකඛා අජ්ඣිතනිකා. තස්මා තෙසං අරකඛිතො අත්තා. යෙ ච ඛො කෙච්චි මහාරාජ, කායෙන ඥච්චරිතං වරනතී, -පෙ- මනසා ඥච්චරිතං වරනතී, තෙසං රකඛිතො අත්තා. කීඤ්චාපි තෙ තෙව භජජිකායො රකෙඛය්‍ය, -පෙ- ත පතතීකායො රකෙඛය්‍ය, අථ ඛො තෙසං රකඛිතො අත්තා. තං කීස්ස භෙඤ්ඤා: අජ්ඣිතනිකා හෙසා මහාරාජ, රකඛා, තෙසා රකඛා ඛාභීරා. තස්මා තෙසං රකඛිතො අත්තාති.

කායෙන සංචරො සාධු සාධු වාචාය සංචරො,
 මනසා සංචරො සාධු සාධු සබ්බන්ථ සංචරො,
 සබ්බන්ථ සංචුතො ලජ්ජ රකඛිතොති පච්චවතීති.

3. 1. 6.

අසසකාසුභතං.

117. ඝාචජජියං—

එකමන්තං නීසිනො: ඛො රුජා සසෙහදී නොසලො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මය්‍යං භනෙත රතොගතස්ස පච්චිකස්ස එවං වේතසො පරිචිතකො උදපාදී: “අපසකා කෙ සත්තා ලොකස්මීං යෙ උලාරෙ උලාරෙ භොගෙ ලභීඤා ත වෙච මජ්ජනතී, ත ච පමජ්ජනතී, ත ච කාමෙසු ගෙඛං ආපජ්ජනතී, ත ච සතොසු විපපච්චජ්ජනතී. අථ ඛො එතෙව ඛුන්ධ සත්තා ලොකස්මීං යෙ උලාරෙ උලාරෙ භොගෙ ලභීඤා මජ්ජනතී වෙච පමජ්ජනතී ච, කාමෙසු ච ගෙඛං ආපජ්ජනතී, සතොසු ච විපපච්චජ්ජනතී”ති

1. යෙව ඛො - යා.

වහන්ස, ඒ මට මේ අදහස විය: යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙද්දී, වචනාදේන් දුසිරිත් කෙරෙද්දී, සිතින් දුසිරිත් කෙරෙද්දී, ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසියම් ඔවුන් ඇත්වූ එ හෝ රක්තේ නම්, අස්කාල හෝ රක්තේ නම්, රියපෙල හෝ රක්තේ නම්, පාබල සෙතහ හෝ රක්තේ නම්, වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද්දී, වචනාදේන් සුසිරිත් කෙරෙද්දී, සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද්දී, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙයෙකින් ඔවුන් ඇත් වූ ල කො ම රක්තේ නම්, අස්කාල නො ම රක්තේ නම්, රියපෙල නො ම රක්තේ නම්, පාබල සෙතහ නො ම රක්තේ නම් වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් දුසිරිත් කෙරෙද්දී, ... ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. කිසියෙක් ඔවුන් ඇත්වූ ල හෝ රක්තේ ද, ... පාබල සෙතහ හෝ රක්තේ නම් වැලිත් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම බැහැර ය. මේ රැක්ම ඇතුළත නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ තොරක්තා ලද්දේ ය. මහරජ, යම් කිසි කෙනෙක් කසින් සුසිරිත් කෙරෙද් ද, ... සිතින් සුසිරිත් කෙරෙද් ද, ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. කිසි සේත් ඔවුන් ඇත් සෙතහ නො ම රක්තේ නම් ... පාබල සෙතහ නො ම රක්තේ නම් එහෙත් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය. ඒ කවර හෙයින්: මහරජ, මේ රැක්ම ඇතුළත ය, මේ රැක්ම බැහැර නො වේ. එහෙයින් ඔවුන් විසින් තෙමේ රක්තා ලද්දේ ය.

කසින් සංවරය මැනවි. වචනාදේන් සංවරය මැනවි. සිතින් සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවරය මැනවි. හැම තන්හි සංවරය මු ලජ්ජා ඇත්තේ රැකුනේ යයි කියනු ලැබේ.

3. 1. 6.

අපසකා සුත්තය.

117. සෑමැන්ඉවර—

එකත් පසෙක හුන් පසේනදි කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි රහසිගත ව එකලා ව හුන් මනේ සිත්හි මෙබඳු විතභීයෙක් පහල වී ය. යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් හෝගයන් ලැබ තො ම මත් වෙත් ද, නො ම පමා වෙත් ද, කාමයන්හි හිඤ්චවටත් තො ද පාමිණේද්දී, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා නො පිළිපදිද්දී, ඒ සත්‍යයෝ ලොව සචලායහ. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් මහත් මහත් හෝගයන් ලැබ මත් වෙත් ද, පමාත් වෙද්දී, කාමයන්හි හිඤ්චවටත් පාමිණේද්දී, සතුන් කෙරෙහින් වරදවා පිළිපදිද්දී, මේ සත්‍යයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, අපසකා තෙ මහාරුජ සත්තා ලොකස්මිං යෙ උලාරෙ උලාරෙ භොගෙ ලභීත්වා න වෙච ඔජ්ජන්ති, න ච පමජ්ජන්ති, න ච කාමෙසු ගෙධං ආපජ්ජන්ති, න ච සත්තෙසු විපපටි-පජ්ජන්ති. අථ ඛො එතෙච ඛනුතරු සත්තා ලොකස්මිං යෙ උලාරෙ උලාරෙ භොගෙ ලභීත්වා මජ්ජන්ති වෙච පමජ්ජන්ති ච, කාමෙසු ච ගෙධං ආපජ්ජන්ති, සත්තෙසු ච විපපටිපජ්ජන්තිති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අභිසාරං න බුජ්ඣන්ති මිභා කුට්ටං මඛණිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොභී විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 7.

අඤ්ඤාසුභංගං.¹

118 ආවච්ඡියං—

එකමෙතං නිසින්නො ඛො රුජා පසෙන්නදී ඤායසලො ගභවන්තං එකදවොච: ඉධාභං භතෙත අඤ්ඤාසුභංගෙ නිසින්නො පසංසාමි ඛත්ථියමහා-සාලෙපි බ්‍රාහ්මණමහාසාලෙපි ගභපභීමහාසාලෙපි අභේඛ මහඤ්ඤා මහා-භොගෙ පසුතරුතරුපරජතෙ පසුතරුතරුපකරණෙ පසුතරුතරුපකරණෙ කාමභෙතු කාමනීදනං කාමාභිකරණං සමපජානමුසා භාසතො, තස්ස මෙතං භතෙත එකදභොසි: අලඤ්ඤා මෙ අඤ්ඤාසුභංගං, හද්දමුඛොදුනි අඤ්ඤාසුභංගං න පඤ්ඤාසුභංගිති.

*යෙ පි තෙ මහාරුජ ඛත්ථියමහාසාලා බ්‍රාහ්මණමහාසාලා ගභපභී මහාසාලා අභිසා මහඤ්ඤා මහාභොගා පසුතරුතරුපරජතා පසුතරුතරුපකරණං පසුතරුතරුපකරණෙ කාමභෙතු කාමනීදනං කාමාභිකරණං සමපජානමුසා භාසන්ති, තෙතං තං භවිස්සන්ති දීඝරත්තං අභිතාය පුකඛායාති.

සාරත්තා කාමභොගෙසු ගිඤ්ඤා කාමෙසු මුච්ඡිතා,
අභිසාරං න බුජ්ඣන්ති මච්ඡා ඛිපං²ව මඛණිතං,
පච්ඡාසං කට්ඨකං භොභී විපාකො හිස්ස පාපකොති.

3. 1. 8.

මලලිඝාසුභංගං.

119 ආවච්ඡියං—

තෙත ඛො පත සමයෙත රුජා පසෙන්නදී ඤායසලො මලලිඝාසු ජෙථියා සඤ්ඤා උපරිපාසාදවරගතො භොභී. අථ ඛො රුජා පසෙන්නදී ඤායසලො මලලිඝාසු ජෙථියං එකදවොච: අඤ්ඤා හු ඛො තෙ මලලිඝාසු චඤ්ඤාසු අත්තතා පියතරොති?

1. අභ්වකරණ සුභංගං - මජ්ඣ. 2. ඛිපපං - මජ්ඣ. ඤා. PTS. ඔ. 1, 2.
* ඉධ “එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ” ඉභිපාසො මරමෙසාම පොච්ඡකෙසු දිස්සතෙ.

මහරජ, එසේ ය. මහරජ, එසේ ය. මහරජ, යම් කෙනෙක් ප්‍රණීතවූත් බොහෝ වූත් තෙල මහත් මහත් හෝගයන් ලැබ තො ම මත් වෙද්ද, තො ම පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජුබවට තො ද මහත් මහත් පැමිණෙද්ද, සතුන් කෙරෙහිත් තො ද වරදවා පිළිපද්ද්ද, ඒ සතකයෝ ලොව ඉතා සවල්පය. වැලිදු යම් කෙනෙක් ප්‍රණීත වූත් බොහෝ වූත් හොගයන් ලැබ මත් වෙද්ද පමාත් වෙද්ද, කාමයන්හි ගිජුබවටත් පැමිණෙත් ද, සතුන් කෙරෙහිත් වරදවා පිළිපද්ද්ද, මේ සතකයෝ ම ලොව ඉතා බොහෝහ.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මූසපත් වූ සතකයෝ කුසල් සීමාව ඉක්ම යෑම තො දනිත්. දමන ලද පාසය තො දන්තා මුවත් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වෙයි. එහි විපාකය ඒකාන්තයෙන් ලාමක ය යි.

3. 1. 7.

අකංකරණ සුත්‍රය.

118 සෑමෑන්කුචර-

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්රජ භාගාවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය: වහන්ස, මෙහි මම විනිශ්චයාසනයෙහි හුන්තෙමි ආසීය වූ මහඤ්ච ආභි මහත් හෝග ආභි බොහෝ රන්රිදී ආභි බොහෝ වූ මනවබන ද ආභි බොහෝ ධනධාන්‍ය ආභි කාත් මහසලුත් ද, බමුණු මහසලුත් ද, ගෑගැවි මහසලුත් ද කාමයන් හෙතු කොට ගෙණ කාමයන් නිදන කොට ගෙණ කාමයන් කරුණු කොට ගෙණ දුත දුත මූසා බණන්තවුන් දකිමි. වහන්ස, ඒ මට “දුත් මා විසින් තවු විසදීමෙන් කම් තාත. දුන් තවුතලෙහි සොදුරුවූව ආත්තෙක් තො පෙණේ ය” යි මේ අදහස විය.

මහරජ ආසීයවූ මහඤ්ච ආභි මහත් හෝග ආභි බොහෝ වූ රන්රිදී ආභි බොහෝ වූ මනවබන වසුපකරණ ආභි බොහෝවූ ධනධාන්‍ය ආභි යම් ඒ කාත් මහසලුත්, බමුණු මහසලුත්, ගෑගැවි මහසලුත් කාමයන් හේතු කොට ගෙණ කාමයන් නිදන කොට ගෙණ කාමයන් කරුණු කොට ගෙණ දුත දුත මූසා බෙණෙද්ද, ඔවුන්ට එය බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි අහිත පිණිස දුක් පිණිස වන්නේ ය.

කාමවස්තුන්හි ඇලුනු කාමයන්හි ගිජු වූ මූසපත් වූ සතකයෝ කුසල් ඉම ඉක්ම යෑම තො දනිත්. අටවන ලද කෙමිතට තමන් වදනා බව තො දන්තා මසුන් මෙනි. පසු ව ඔවුන්ට දුක වේ. එහි විපාකය ඒකාන්තයෙන් ලාමක ය.

3. 1. 8.

මල්ලිකා සුත්‍රය.

119 සෑමෑන්කුචර-

එකල්හි පසේනදී කොසොල්රජ මල්ලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහයෙහි මතුමහලට ගියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල්රජ මල්ලිකා දෙවියට “මල්ලිකාවෙනි, තමනට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් තොපට ඇද්ද”යි තෙල කී ය.

තඤ්ඤිතො මෙ මහාරුජ්ඣ කො වඤ්ඤෙඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. කුඤ්ඤා පන මහාරුජ්ඣ අත්ඤ්ඤෙඤ්ඤා කොච්චි අත්තනා පියතරෙති? මෙඤ්ඤිතො මෙ මඤ්ඤිතො තත්ඤ්ඤෙඤ්ඤා කොච්චි අත්තනා පියතරෙති.

අථ ඛො රුජ්ඣ පසෙනදි කොසලො පාසාදා මරොභිත්ථා¹ යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්ථා භගවනනං අභිවාදෙත්ථා එකමනනං නිසීදි. එකමනනං නිසිනනා ඛො රුජ්ඣ පසෙනදි කොසලො භගවනනං එතදවොච: ඉධාහං භනෙන මඤ්ඤිකාය දෙවියං සද්ධං උපරිපාසාදවරගතො මඤ්ඤිකං දෙවිං එතදවොච: “අඤ්ඤිතො තෙ මඤ්ඤිතො කො වඤ්ඤෙඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුතෙන භනෙන මඤ්ඤිකාදෙවි මං එතදවොච: “තඤ්ඤිතො මෙ මහාරුජ්ඣ කො වඤ්ඤෙඤ්ඤා අත්තනා පියතරෙ. කුඤ්ඤා පන මහාරුජ්ඣ අත්ඤ්ඤෙඤ්ඤා කොච්චි අත්තනා පියතරෙ”ති. එවං චුතතාහං භනෙන මඤ්ඤිකං දෙවිං එතදවොචං. “මෙඤ්ඤිතො මෙ මඤ්ඤිතො තත්ඤ්ඤෙඤ්ඤා කොච්චි අත්තනා පියතරෙ”ති.

අථ ඛො භගවා එතමත්ථං විදිත්ථා තායං වෙලායං ඉමං භාදං අභාසි:

සබ්බා දිභා අනුපරිගමම වෙතසා
තෙවජ්ඣිභා පියතරමත්තනා කම්චි,
එවං පියො පුත්ථි අත්තා පරෙතං
තස්මා ත භිංසෙ පරං අත්තකාමොති.²

3. 1. 9.

සඤ්ඤාසුභාහං.

130. සාවජ්ඣියං—

තෙන ඛො පන සමයෙන රඤ්ඤෙඤ්ඤා පසෙනදිත්ථා³ කොසලසං මහා-
යඤ්ඤෙඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිත්තො භොති. පඤ්ච ව උපසභසතාති පඤ්ච ව වච්චතරසතාති
පඤ්ච ව වච්චතරිසතාති පඤ්ච ව අජසතාති පඤ්ච ව උරබ්බසතාති
චුත්ඤ්ඤපනිතාති භොනත්ථ යඤ්ඤෙඤ්ඤාය. යෙ පියසා තෙ භොනත්ථ දුසාභි වා
පෙසසාභි වා කම්මකරුති වා තෙපි දණ්ඩතජ්ජතා භයතජ්ජතා අසසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරුණන්ති.

අථ ඛො සම්බහුලා භික්ඛු පුබ්බකසමයං නිවාසෙත්ථා පනනච්චරමාදාය
සාවජ්ඣියං පිණ්ඩාය පච්චිංසු.⁴ සාවජ්ඣියං පිණ්ඩාය වරිත්ථා පච්චිභතනං පිණ්ඩා-
පානපට්ඨකනාහං යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිත්ථා භගවනනං
අභිවාදෙත්ථා එකමනනං නිසීදිංසු. එකමනනං නිසිනනා ඛො තෙ භික්ඛු
භගවනනං එතදවොචු: ඉධ භනෙන, රඤ්ඤෙඤ්ඤා පසෙනදිත්ථා කොසලසං
මහායඤ්ඤෙඤ්ඤා පච්චුපට්ඨිත්තො භොති. පඤ්ච ව උපසභසතාති පඤ්ච ව වච්චතර-
සතාති පඤ්ච ව වච්චතරිසතාති⁵ පඤ්ච ව අජසතාති පඤ්ච ව උරබ්බසතාති
චුත්ඤ්ඤපනිතාති භොනත්ථ යඤ්ඤෙඤ්ඤාය. යෙපියසා භනෙන⁶ තෙ භොනත්ථ දුසාභි
වා පෙසසාභි වා කම්මකරුති වා තෙපි දණ්ඩතජ්ජතා භයතජ්ජතා අසසුමුඛා
රුදමානා පරිකම්මාති කරුණන්ති.

1. භගරිත්ථා - සීචු. 2. පරමත්තකාමො - මජ්ඣ. 3. පසෙනදි කොසලසං - සීචු. 4. සා. PTS. 5. පාචිංසු - PTS. 6. වච්චතර - මජ්ඣ. සා. 7. යෙපියසා තෙ - මජ්ඣ. සා.

මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට තැන. මහරජ, තමහට වඩා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද? මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට ද තැන.

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ පහසෙන් බැස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කර එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හේ ය. එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි මම මලලිකාදෙවිය සමග උතුම් පහාතලමත අරා සිටියෙමි මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද” යි තෙල කීමි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි මලලිකා-දෙවිය මට “මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මට තැන. මහරජ, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් නොපට ඇද්ද” යි තෙල බස් කීවු ය. වහන්ස, මෙසේ කියන ලද මම මලලිකාදෙවියට “මලලිකාවෙනි, තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූ අත් කිසිවෙක් මටත් තැනැ” යි තෙල කියෙමි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ භාජාව වදල සේක:

සියලු දිගුන් සිහිත් අනුගමන යොට තමහට වඩා ඉතා ප්‍රිය වූවකු කිසි තැනෙක නො ම ලදිමි. මෙසේ අත් බොහෝ දෙනාට ද තෙමේ ප්‍රිය ය. එහෙයින් තමහට වැඩ කැමැත්තේ මෙරමා නො පෙළන්නේ ය.

3. 1. 9.

සංඥාපන සූත්‍රය.

120. සැමැත්තුවර-

එකල්හි පසේනදී කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹුනු ද, පන්සියක් තැහැඹියෝද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් තිරෙළවෝ ද යාගය පිණිස වැඹ ඇර බඳනා ලද්දහු වෙත්. ඔහුගේ දුගයෝ ය කියා හෝ දුතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙතෙක් වෙත් නම් ඔහුන් දඹුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු අඛණින් පිරියම් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරා හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැමැත්තුවර පිඹු පිණිස පිවිසියහ. සැමැත්තුවර පිඹු පිණිස හැසිර පහබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කළහ. වහන්ස, මෙහි පසේනදී කොසොල් රජහට මහායාගයෙක් එළඹ සිටියේ වෙයි. පන්සියක් ගොන්නු ද, පන්සියක් තහඹු වස්සෝ ද, පන්සියක් තහඹු වැස්සෝ ද, පන්සියක් එළවෝ ද, පන්සියක් ලදරුමැඬුනු ද යාගය පිණිස වැඹ ඇර බඳන ලදුවෝ වෙත්. ඔහුගේ දුගයෝ ය කියා හෝ දුතයෝ ය කියා හෝ කම්කරුවෝ ය කියා හෝ යම් ඒ කෙතෙක් වෙත් නම් ඔහුන් දඹුවමින් තැනි ගත්තාහු බියෙන් තැනි ගත්තාහු කඳුළු වැකුනු මුහුණු ඇත්තාහු භඛණින් පිරියම් කෙරෙත්.

අඵ බො භගවා එනමනං විදිනා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අහාසි:

අය්‍යමෙධං පුරිසමෙධං සමමාපාසං වාජපෙය්‍යං කීරගගලං,
මහායඤ්ඤ මහාරමා,¹ ත තෙ හොනති මහපථලා.

අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා යජ්ඨ හඤ්ඤරෙ,
ත තං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො.

යෙ ව යඤ්ඤ කිරුරමා යජනති අනුකුලං² සදා,
අජේලකා ව ගාවො ව විවිධා තෙජ්ඨ හඤ්ඤරෙ

එතං සමමග්ගතා යඤ්ඤං උපයනති මහෙසිනො,
එතං යජේථ මෙධාචි එසො යඤ්ඤ මහපථලො.

එතං හි යජමානස්ස භෙය්‍යො හොති ත පාපිගො,
යඤ්ඤ ව විපුලො හොති පඨිදනති ව දෙවතාති.

3. 1. 10.

බන්ධනානුභවං.

121. ආවනීයං--

තෙන බො පත සමයෙත රඤ්ඤ සහෙනදි³කොසලෙන මහාජතකායො
බන්ධාපිනො හොති, අපෙසකචේච රජ්ජිති අපෙසකචේච අනුති අපෙසකචේච
සබ්බලිකාති.

අඵ බො සමනෙහුලා හීකඤ්ඤ පුබ්බන්තකමයං නිවාසෙනා පතනමීචරමාදාය
ආවනීයං පිණ්ඩාය පවිසිංසු. සාවනීයං පිණ්ඩාය වරිනා පච්ඡාහතනං
පිණ්ඩපානපච්ඡකනනා යෙන භගවා තෙනුපසභිකමිංසු. උපසභිකමිනා
භගවන්තං අභිවාදෙනා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීන්තා බො
තෙ හීකඤ්ඤ භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භනොත රඤ්ඤ පසෙතදිකොසලෙන
මහාජතකායො බන්ධාපිනො අපෙසකචේච රජ්ජිති අපෙසකචේච අනුති
අපෙසකචේච සබ්බලිකාතිති.

අඵ බො භගවා එනමනං විදිනා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අහාසි:

ත තං දලුභං බන්ධනමානු ධීරා
යදායසං දරාජං බබ්බජඤ්ඤ,⁴
සාරතතරතතා මණිකුණ්ඩලෙසු
පුතෙතසු දරෙසු ව යා අපෙකඛා.

එතං දලුභං බන්ධනමානු ධීරා
මහාරිතං සිපිලං දුපපමුඤ්ඤං,
එතමපි ජෙතාන පරිබ්බජනති
අතපෙකඛිනො කාම සුඛං පහායාති.

බන්ධනවිෂේෂා පඨමො.

1. කීරගගලං මහාරමා - ඡේසං. 2. අනුකුලං - PTS, යජනකානුකුලං - ස්‍යා.
3. පසෙතදිනා - ඡේසං, PTS. 4. පබ්බජඤ්ඤ-මජ්ඣං. ස්‍යා, PTS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදල සේක:

අසසමෙධි ය, ප්‍රවිසමෙධි ය, සමමාසාස ය, වාජපෙය්‍ය ය, නිරන්තල ය යන (කාන්‍ය වශයෙන්) වෙන් ආරම්භ ඇති ඒ මහායාගයේ මහත්ඵල නොවෙත්.

යම් යාගයෙක්හි තන්වැදුරුම් වූ එළඹිලවෙත් ද, ගෙරිහු ද තසනු ලැබෙත් නම් ඒ යාගයට සමාසප්‍රතිපන්න වූ බුද්ධාදී මහර්ෂිහු නොපාමිණෙත්.

යම් යාග කෙතෙක් අප්‍රාරම්භ ඇත්තාහු ද, (එබඳු යාගයන්) කුලයක් පාසා හැම කල්හි කෙරෙත්. මෙහි තන්වැදුරුම් වූ එළඹිලවෙත් ද, ගෙරිහු ද නො තසනු ලැබෙත්.

සමාසප්‍රතිපන්න වූ බුද්ධාදී මහර්ෂිහු මේ යාගයට පාමිණෙත්. නුවණැත්තෝ තෙල යාගය කරන්නේ ය. තෙල යාගය මහත්ඵල ය.

තෙල යාගය කරන්නහුට වැඩිමෙක් වේ. පිරිහීමෙක් නො වේ. යාගය ද විසුල වේ. දෙවියෝත් පහදිති.

3. 1. 10.

බන්ධන සුත්‍රය.

121. සැවැන්කුචර—

එකල්හි පසේනදී කොසොල් රජු විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු යදමින් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් දැ සි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු වෙත්.

එකල්හි බොහෝ හිඤ්ඤා සෙරවරා හැඳ පොරොවා පාසිවුරා ගෙණ සැවැන්කුචරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැන්කුචර පිඬු පිණිස හැසිර පසුවන පිණිසානගෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හිඤ්ඤා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, මෙහි පසේනදී කොසොල් රජු විසින් ඇතම්හු රැහැණින් ද, ඇතම්හු යදමින් ද, ඇතම්හු හැකිල්ලෙන් දැ සි මෙසේ මහාජන පිරිස් බඳවන ලද්දහු ය” යි තෙල සාල කළහ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ගාථාවන් වදල සේක.

යමුවා වූ ද දුවමුවා වූ ද බබ්බන්තණමුවා වූ ද යම් බන්ධනයක් වේ ද, ඒ බන්ධනය දැසී ය යි ප්‍රාඥයෝ නො කියත්. මිණිකොටුවාල්හි ද දරුවන් කෙරෙහි ද අඹුවන් කෙරෙහි ද දැඩිඇලුමින් ඇලුනු යම් අපේක්ෂායෙක් වේ ද,

යට (=සිවු අපායට) ඇද ලත ලිහිල් වූ මිදීමට දුකෙර වූ මේ බන්ධනය දැසී ය යි නුවණැත්තෝ කියත්. කාමයන්හි අපේක්ෂා තැත්තාහු මේ බන්ධනය ද සිඳි කම්සුව හැර දමා හිනිගෙය හැර යෙත්.

බන්ධනවිනිශ්චය පලමුවැනි යි.

හමුඤ්ඤා:

දහරේ පුරිනො රුජාපියං අත්තාතරකඛිනො,
අපපකා අත්තකරණං මුලලිකා යඤ්ඤබ්බිකනනි.

2. අසුග්ගකචගො

3. 2. 1.

සත්තපචලසුභං.

122. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤං විහරති පුබ්බාරාමෙ මිභාරාමානු-
ආසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා සායනහසමයං පටිසල්ලානා
වුට්ඨිතො බහිද්ධාරකොට්ඨකෙ නිසිනොනා හොති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි-
කොසලො යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා හගවනං අභිවාදෙචා
එකමනං නිසීදි.

තෙන ඛො පන සමයෙන සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා සත්ත ව
අවෙලකා¹ සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා පරුලුකකච්ඡනචලොමා
බාරිච්චිමාදය² හගවනො අවිදුරෙ අතිකකමනාති. අථ ඛො රුජා පසෙනදි
කොසලො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරාසඛිතං කර්චා දකඛිණ-
ජාණුමණ්ඩලං පඨවියං නිහනචා යෙන තෙ සත්ත ව ජට්ඨා සත්ත ව නිගණ්ඨා
සත්ත ව අවෙලකා සත්ත ව එකසාටකා සත්ත ව පරිබ්බාජකා තෙනාඤ්ඤා
පණාමෙචා තිකඛිතානුං නාමිං සාවෙසි: රුජාහං හනෙන පසෙනදි
කොසලො, -පෙ- රුජාහං හනෙන පසෙනදි කොසලොති.

අථ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො අච්චපකකනොනසු තෙසු සත්තසු ව
ජට්ඨෙසු සත්තසු ව නිගණ්ඨෙසු සත්තසු ව අවෙලකෙසු සත්තසු ව
එකසාටකෙසු සත්තසු ව පරිබ්බාජකෙසු යෙන හගවා තෙනුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්චා හගවනං අභිවාදෙචා එකමනං නිසීදි. එකමනං
නිසිනොනා ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො හගවනං එතද්චොච: යෙ තෙ
හනෙන ලොකෙ අරහනොනා වා අරහතමග්ගං වා සමාපනනා එතෙ තෙසං
අඤ්ඤකරුභී.

දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරුජ නයං ගිහිතා කාමභොගිතා පුත්තභමො-
බසගනං අඤ්ඤාවසනොතක කාසිකච්ඤානං පච්චනුභොනොත මාලාගඛිච්චලො-
පනං ධාරයනොත ජානද්දාපරජ්ජනං සාදියනොත ‘ඉමෙ වා අරහනොනා
ඉමෙ වා අරහතමග්ගං සමාපනනා’ති.

1. අවෙලා - සා. PTS, සී. 1 2. බාරිච්චිමා දාදය - PTS.

එහි උඤ්ඤා:

දහර, පුරිස, රුජ, පිය, අනන්තකමිත, අපසකා, අත්තකරණ, මලලිකා, යඤ්ඤ, බකිත ය යි සුත්‍ර දශයෙනි.

2. අසුන්හක වර්ගය.

3. 2. 1.

සහතපචල සුත්‍රය.

122. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඤාමාන්තුවර සමීපයෙහි වූ පුවරම් නම් මුවරමා පහයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් වේලෙහි පලයමවතින් තැනි සිරිසේක් බිහිදොරකොටුවෙහි වැඩහුන් සේක. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්සේ ය.

එකල්හි වැඩුනු කායනියලොම් ඇති ජරිලයෝ සත් දෙනෙක් ද, නිගණ්ඨයෝ සත් දෙනෙක් ද, අවේලකයෝ සත් දෙනෙක් ද, ඒකසාටකයෝ සත් දෙනෙක් ද, පරිව්‍රාජකයෝ සත් දෙනෙක් ද නන් තවුස්පිරිකර ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි (එ පෙදෙස) ගෙවා යෙහි. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ හුන්සේනන් තැනිට උතුරාසඵඵ එකක් කොට දකුණු දණ්ඩල පොළොවෙහි ගැහ ජරිලයන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවේලකයන් සත්දෙන ද ඒකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද වෙත ඇදීලී බැඳ “වහන්ස, මම පසේනදී කොසොල් රජ වෙමි. ... වහන්ස, මම පසේනදී කොසොල් රජ වෙමි”යි තෙවරක් නම ඇස්වී ය.

ඉක්බිති ඒ ජරිලයන් සත්දෙන ද නිගණ්ඨයන් සත්දෙන ද අවේලකයන් සත්දෙන ද එකසාටකයන් සත්දෙන ද පරිව්‍රාජකයන් සත්දෙන ද ගිය නොබෝ වෙලෙහි පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්සේ ය. එකත් පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල් රජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, ලොව යම් ඒ කෙනෙක් රහත්හු හෝ රහත්මගට පිළිපත්තාහු හෝ වෙත් ද, තුටුනු මවුකතරු එක්තරු කෙනෙකැ”යි තෙල සැල කෙළේ ය.

මහරජ, ගිහි වූ කම්සාප විදින දරුවන්ගෙන් පළිබොධ ඇති යහන්හි වෙසෙන සිහිද සදුන් ගල්වන මල්ගදවිලෙවුන් දරණ රන්රිදී ඉවසන තොප විසින් ‘මොහු රහත්හු ය කියා හෝ මොහු රහත්මගට පිළිපත්තෝ ය යි’ කියා හෝ තෙල තොදන හැකි ය.

සංවිසේන ඛො මහරාජ සීලං වෙදිතබ්බං. නඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්ධුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤෙන. සංවොහාරෙත ඛො මහාරාජ සොච්චයාං වෙදිතබ්බං. නඤ්ච ඛො දීඝෙන අද්ධුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤෙන. ආපදසු ඛො මහාරාජ ටාමො වෙදිතබ්බං සො ච ඛො දීඝෙන අද්ධුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා³ නො දුපපඤ්ඤෙන. සාකච්චාය ඛො මහාරාජ පඤ්ඤ වෙදිතබ්බං. සා ච ඛො දීඝෙන අද්ධුතා න ඉත්තරං¹. මනසිකරොතා නො අමනසිකරොතා. පඤ්ඤාවතා² නො දුපපඤ්ඤෙනාති.

අච්ඡරිඨං භනෙන අබ්භූතං භනෙන, යාව සුභාසිතමීදං භනෙන භගවතා: 'දුජ්ජානං ඛො එතං මහාරාජ තයා ගිහිතා කාමභොගිතා - පෙ - පඤ්ඤාවතා නො දුපපඤ්ඤෙනා'ති.

එතෙ භනෙන මම පුරිසා වාඤ්ඤා ච වරකා ජනපදං ඔවරිඡ්ඡා ආගච්ඡන්ති. තෙහි පඨමං ඔච්ඡණං⁴ අභා පච්ඡා ඔයාසිසාමී⁵. ඉදුතී තෙ භනෙන රජොජලාං පචාභෙඡ්ඡා සුතභාතා සුච්චිතතා කපඡිතකෙසමය්ඤ ඔදකච්ඡා - වසනා⁶ පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතා සමඔඛීභූතා පරිවාරසිසකන්ති.

අථ ඛො භගවා එතමඡ්ඡං විදිඡ්ඡා තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

න වණණරුපෙන තරො සුජාතො
 න විසසසෙ ඉත්තරදස්සතෙන,
 සුසඤ්ඤතානං හි විසඤ්ඤතෙන
 අසඤ්ඤතා ලොකමිමං වරන්ති.
 පභීරුපතො මහතිකා⁷ භුණ්ඩලොච
 ලොහසිසිමාසොච සුවණණ්ඡනෙනා,
 වරන්ති එකෙ⁸ පරිවාරජන්තා
 අනෙතො අසුඤ්ඤා බහි සොභමාතාති.

3. 2. 2.

සඤ්චර්ජසුතනං.

123. සාමිපඡ්ඡෙං—

තෙන ඛො පත සමයෙන පඤ්චන්තං රාජ්ජනං පඤ්ඤනදීපමුඛානං පඤ්චති කාමගුණෙහි සමපටිතානං සමඔඛීභූතානං පරිවාරයමානානං අයමනතරා කථා උපදපාදි: කිනඤ්ච ඛො කාමානං අගගන්ති?'

1. ඉත්තරං - PTS, සඃ. 2. පඤ්ඤාවතා - PTS. 3. මොරා - සිමු. 4. වරා - මජ්ඣ. PTS. 5. ඔච්ඡණං - හි මු2 6. ඔයාපසිසාමී - මජ්ඣ. PTS. 7. ඔහසිසාමී - සඃ. 8. ඔදකච්ඡා - මජ්ඣ. PTS. 9. මහතිකා - සඃ. PTS. 10. ලොකෙ - මජ්ඣ. සඃ.

මහරජ, එක් ව විසීමෙන් ශීලය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙහි කරත්තනු විසිනි. නොමෙතෙහි කරත්තනු විසින් නොවේ. පැණැත්තනු විසිනි. පැණතැනියනු විසින් නො වේ. මහරජ, කපාව්‍යවහාරයෙන් පවිත්‍රව ව දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙහි කරත්තනු විසිනි. නො මෙතෙහි කරත්තනු විසින් නොවේ. නුවණැත්තනු විසිනි. නුවණ තැනියනු විසින් නො වේ. මහරජ, විපතෙහි දී ඥානයකර්මය දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙහි කරත්තනු විසිනි. නො මෙතෙහි කරත්තනු විසින් නොවේ. නුවණැත්තනු විසිනි. මුසූරා විසින් නො වේ. මහරජ, සාකච්ඡා යෙන් නුවණ දත යුතු ය. එ ද දිගුකලෙකිනි. මද කලෙකින් නො වේ. මෙතෙහි කරත්තනු විසිනි. නො මෙතෙහි කරත්තනු විසින් නො වේ. නුවණැත්තනු විසිනි. ඥානිතයා විසින් නො වේ.

වහන්ස, ආචාර්යයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “මහරජ ගිහි වූ කම්සෑප විදින කොප විසින් මෙය දුකගේ දහයුතුය ... නුවණැත්තනු විසිනි. නුවණැත්තනු විසින් නො වේ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ඉතා මැහවින් දේශනා කරණ ලදී.

වහන්ස, මොහු මාගේ පවත් විමසන වරපුරුෂයෝ ය. ජනපදය විමසා එහි. ඔවුන් විසින් පළමු කොට විමසන ලද පෙදෙසට මම පසු ව බැස ගත්තෙමි. වහන්ස, දැන් ඔහු රජස්ඳුලි සෝදා හැර මොහවට නැවතනු මොහවට සුවඳවිලෙවුන් ගැල්වූවාහු අන්දම් තබා සැරසූ කෙස්වුළු ඇත්තාහු සුදුවත් හැඳ ගත්තාහු පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියාහු යුක්ත වූවාහු ඉදුරත් හසුරු වන්නාහ.

ඉක්මිහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලාවෙහි මේ භාජාවන් වදනු සේක:

මිනිස් තෙමේ රූපවහන්සින් මැහවින් නො දත හැකි ය. සවලාමානු දැකීමෙන් නො අදහන්නේ ය. ඒ එසේ මැයි. සංයම නැත්තෝ මනා-සංයම ඇත්තන්ගේ පරිච්ඡාරණානුලක්ෂණයෙන් යුක්ත ව මෙලොව හැසිරෙත්.

ඇතුළත අපිරිසිදු වූ පිටත ගොබතා වූ ඇතාමි කෙනෙක් සවණ්පුරු-රූපක වූ මැව්වූවා කොබොලක් මෙන් ද, රණින් වැසුනු ලොහොමුවා අඛණ්ඩයක් මෙන් ද පිරිවරින් වැසුනාහු හැසිරෙත්.

3. 2. 2.

සසචරාජ සුත්‍රය.

123. සෑමැත්තුවර—

එකල්හි පස්කම්ගුණයෙන් පිණි ගියා වූ එයින් යුක්ත වූ ඉදුරත් පිණවන්නා වූ පස්නදි කොහොල් රජුන් ප්‍රමුඛ කොට ඇති පස් රජුන් අතර “කාමවිඤ්ඤා අතුරෙන් කුමක් අලු ද?” යන මේ අතුරු කතාව පහලු විය.

තනුකවෙව එවමොහංසු: රූපා කාමොහං අග්ගනනි. එකවෙව එවමොහංසු: සද්ද කාමොහං අග්ගනනි. එකවෙව එවමොහංසු: ගඤ්ඤා කාමොහං අග්ගනනි. එකවෙව එවමොහංසු: රසා කාමොහං අග්ගනනි. එකවෙව එවමොහංසු: ඵොට්ඨබ්බා කාමොහං අග්ගනනි. යතො ඛො තෙ රුජානො¹ තාසකඛිංසු අඤ්ඤාමඤ්ඤං සඤ්ඤාපෙභුං. අඵ ඛො රුජා පඤ්ඤාදි ඤොසලො තෙ රුජානො එතදවොච: අයංම මොරිඤ්ඤා ඤෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයාම. උපසඤ්ඤාමයා භගවනතං එකමන්ථං පටිපුච්ඡාම, යථා තො භගවා ව්‍යාකරිස්සති තථා තං ඛාරොස්සාමොති²

එවං මොරිඤ්ඤා ඛො තෙ රුජානො රඤ්ඤාදි පඤ්ඤාදියං ඤොසලොස පට්ටස්සාසුං. අඵ ඛො තෙ පඤ්ච රුජානො පඤ්ඤාදිපසමුඛා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමයා. උපසඤ්ඤාමයා භගවනතං අභිවාදෙඤ්ඤා එකමනතං නිසීදිංසු. එකමනතං නිසීනො ඛො රුජා පඤ්ඤාදි ඤොසලො භගවනතං එතදවොච: “ඉධ භනෙන අමොකං පඤ්චනතං රුජ්ඣං පඤ්චති කාමඉඤ්ඤා සමපට්ඨානං සමෙඤ්ඤාමයානං පටිවාරොමොනානං අයමනතරු කථා උදපාදි: කීනාහු ඛො කාමොහං අග්ගනනි? එකවෙව එවමොහංසු: රූපා කාමොහං අග්ගනනි. එකවෙව එවමොහංසු: සද්ද -පෙ- ඵොට්ඨබ්බා කාමොහං අග්ගනනි. කීනාහු ඛො භනෙන කාමොහං අග්ග”නනි?

මනාපපරියනතං බ්වොහං මහාරුජ පඤ්චසු කාමඉඤ්ඤා අග්ගනනි වදමි. කෙ'ව³ මහාරුජ රූපා එකවචස්ස මනාපා භොනනි. කෙ'ව³ රූපා එකවචස්ස අමනාපා භොනනි. යෙති ච යො රූපෙති අත්තමනො භොති. පටිපුඤ්ඤා-සඤ්ඤාපෙපා, තො තෙති රූපෙති අඤ්ඤං රූපං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤාතරං වා ත පඤ්ඤාති. තෙ තස්ස රූපා පරමා භොනනි. තෙ තස්ස රූපා අනුත්තරා භොනනි.

කෙ'ව³ මහාරුජ සද්ද -පෙ- කෙ'ව මහාරුජ ගඤ්ඤා -පෙ- කෙ'ව³ මහාරුජ රසා -පෙ- කෙ'ව³ මහාරුජ ඵොට්ඨබ්බා එකවචස්ස මනාපා භොනනි. කෙ'ව³ ඵොට්ඨබ්බා එකවචස්ස අමනාපා භොනනි. යෙති ච යො ඵොට්ඨබ්බෙති අත්තමනො භොති පටිපුඤ්ඤාසඤ්ඤාපෙපා, තො තෙති ඵොට්ඨබ්බෙති අඤ්ඤං ඵොට්ඨබ්බං උත්තරිතරං වා පඤ්ඤාතරං වා ත පඤ්ඤාති. තෙ තස්ස ඵොට්ඨබ්බා පරමා භොනනි. තෙ තස්ස ඵොට්ඨබ්බා අනුත්තරා භොනනිති.

තෙන ඛො පන සමයෙන වජ්ඣනමග්ගිකො උපාසකො තස්සං පටිසායං නිසීනො භොති. අඵ ඛො වජ්ඣනමග්ගිකො උපාසකො උච්චාරොසතා එකංසං උත්තරාසඤ්ඤා කරිඤ්ඤා යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාමයා පඤ්ඤාමොනා භගවනතං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා, පටිභාති මං සුගතාති.

“පටිභාතු තං වජ්ඣනමග්ගිකාති” භගවා අවොච.

අඵ ඛො වජ්ඣනමග්ගිකො උපාසකො භගවතො සමමුඛා තදනුරූපාය ගාථාය අභිඤ්ඤා:

1. මහාරුජානො - සීඞු 1. 2. ඛාරොස්සාමොති - සීඞු 2. ඝා, PTS. 3. තෙ ව - සීඞු, 2. PTS. යෙ ව. ඝා.

එහි ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් ශබ්දයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් ගන්ධයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් රසයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කී හ. යම් හෙයකින් ඒ රජවරු ඕවුනොවුන් හඟවන්නට තො හැකි වුහු ද? එකල පණේනදී කොසොල් රජ තෙමේ ඒ රජවරුන්ට “නිදුකාතෙති, යම්හ, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙමිහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගෙන් මේ කරුණ විචාරන්නමෝ යම් පරිද්දෙකින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අපට විසඳන සේක් ද, එපරිද්දෙන් එය දරන්නෙමු”යි කෙල කී ය.

නිදුකාතෙති, එසේ ය සි ඒ රජවරු පණේනදී කොසොල් රජහට පිළිතුරු දුන්හ. ඉක්බිති පණේනදී කොසොල් රජ ප්‍රමුඛ කොට ඇති ඒ පත් රජහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් පණේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කෙල සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි පස්කම්ගුණෙන් පිණිසයා වූ එහිත් යුක්ත වූ ඉදුරන් හසුරුවන්නා වූ අප පස් රජුන් අතර- කාමවසතුන් අතුරෙන් කීමෙක් අහු ද? යන මේ අතුරු කතාව පහළ විය. ඇතැම් කෙනෙක් කාමවසතුන් අතුරෙන් රූපයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. ඇතැම් කෙනෙක් ශබ්දයෝ කාමවසතුන් අතුරෙන් සප්‍රභවයෝ අග්‍රහ සි මෙසේ කීහ. වහන්ස, කාමවසතුන් අතුරෙන් කීමෙක් අහු ද?

මහරජ, මම වනාහි පඤ්ඤාමගුණයන් අතුරෙන් මනාපය කෙළවර කොට ඇත්තේ අග්‍රහ සි කියමි. මහරජ, ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ රූපයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් රූපවලින් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සම්බලා ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ රූපයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් රූපයක් තො පතයි. ඔහුට ඒ රූපයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ රූපයෝ අනුතතර වෙත්.

මහරජ, ඒ ශබ්දයෝ ම ... මහරජ, ඒ ගන්ධයෝ ම ... මහරජ, ඒ රසයෝ ම ... මහරජ, ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට මනාප වෙත්. ඒ සප්‍රභවයෝ ම ඇතමකුට අමනාප වෙත්. යමෙක් යම් සප්‍රභවයන්ගෙන් සතුටු සිත් ඇත්තේ පිරිපුන් සම්බලා ඇත්තේ වේ ද, හෙ තෙමේ ඒ සප්‍රභවයන්ට වඩා ඉතා උසස් වූ හෝ ඉතා ප්‍රණීත වූ හෝ අන් සප්‍රභවයක් තො පතයි. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ උතුම් වෙත්. ඔහුට ඒ සප්‍රභවයෝ අනුතතර වෙත්.

එකල්හි වන්දනාමාලික උපාසක තෙමේ ඒ පිරිස්හි හුන්තේ වේ. ඉක්බිති වන්දනාමාලික උපාසක තෙමේ හුන්සේනේ නැහිට උතුරුසඵල එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහෙයි, සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය” යි කෙල සැළ කෙළේ ය:

“වන්දනාමාලික, තොපට වැටහේවා”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති වන්දනාමාලික උපාසක තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඊට සුදුසු ගාථායෙහි සතුහි කෙළේ ය.

පදුමං යථා කොකනදං සුගංඛිං
පාතො සීයා පුලුලමචීතගංඛිං,
අභිතීරසං පසුභු විරොචමානං
තපනතමාදිච්චිචනතලීකෙඛති.

අථ බො තෙ පඤ්ච රාජානො වඤ්ඤාභිලාෂං උපාසකං පඤ්චභි උභතරාසංඛෙඛති අච්ඡාදෙසුං. අථ බො වඤ්ඤාභිලාෂො උපාසකො තෙභි පඤ්චභි උභතරාසංඛෙඛති භගවනං අච්ඡාදෙසීති.

3. 2. 3.

දෙණපාසසුතනං.

124. ආවච්ඡිතං—

තෙන බො පන සමයෙන රාජා පසෙතදී කොසලො දෙණපාසං සුදං¹ පරිභුඤ්ඤති. අථ බො රාජා පසෙතදී කොසලො භුත්තාචි මහස්සාසී යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිච්චා භගවනං අභිච්චාදෙච්චා එකමනං තිසීදී.

අථ බො භගවා තං රාජානං පසෙතදීං කොසලං භුත්තාචිං මහස්සාසීං විදිච්චා තායං චෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

මනුජස්ස සද්ද සනීමහො මනනං ජාතහො ලඛිභොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති චෙදනා සනීකං ජීරතී ආයුපාලොනති.

තෙන බො පන සමයෙන සුදස්සනො මාණවො රඤ්ඤෙ පසෙතදීස්ස කොසලස්ස පිට්ඨිනො සිනො භොති. අථ බො රාජා පසෙතදී කොසලො සුදස්සනං මාණවං ආමනොති: “එති නිං තාන සුදස්සන, භගවතො සනතීකෙ ඉමං ගාථං පරියාපුණීච්චා මම භත්තාචිභාරෙ ඝාස. අභඤ්ච හෙ දෙවසිඤං කභාපණසනං නිච්චචීතනං³ පචතකසිස්සාමීති ” එවං දෙවච්චා බො සුදස්සනො මාණවො රඤ්ඤෙ පසෙතදීස්ස කොසලස්ස පටිසුඤ්චා⁴ භගවතො සනතීකෙ ඉමං ගාථං පරියාපුණීච්චා පසෙතදීස්ස කොසලස්ස භත්තාචිභාරෙ සුදං භාසතී:

“මනුජස්ස සද්ද සනීමහො මනනං ජාතහො ලඛිභොජනෙ,
තනු තස්ස²භවනති චෙදනා සනීකං ජීරතී ආයුපාලොනති.”

අථ බො රාජා පසෙතදී කොසලො අනුපුබ්බත කාළීකොදනපරමතාය සණ්ඨාසී. අථ බො රාජා පසෙතදී කොසලො අපරෙත සමයෙන සලල-ඛිතගතෙතා⁵ පාණීනා ගතතාති අනුමජ්ජනො තායං චෙලායං ඉමං උදනං උදනෙති: “උභයෙන වත මං හො භගවා අනෙත අනුකච්චි, දිට්ඨධම්මකෙන චෙච අනෙත සමපරාසිකෙන වා”ති.

1. දෙණපාසසුතනං - මජ්ඣ. දෙණපාසසුතනං - සිඵ. 2. තනුතස්ස - මජ්ඣ. ස්‍යා.
3. නිච්චං සිකං - මජ්ඣ. නිච්චනනං - ස්‍යා. 4. පටිසුඤ්චා - ස්‍යා. PTS.
5. සුසලලඛිතගතො - මජ්ඣ. ස්‍යා.

සුවද ඇති රත් පියුම අප්‍රයම පිපුනේ යමිසේ පහ නො වූ සුවද ඇත්තේ වන්නේ ද, එසෙයින් අහසෙහි බ්බලත තීරා මෙන් විරාජමාන වූ බුදුරජානන් වහන්සේ බලව.

ඉක්බිති ඒ පස් රජහු උතුරාසළු පසෙකින් වැනනහලික උපාසකයා හැදවූහ. ඉක්බිති වැනනහලික උපාසක තෙමේ ඒ උතුරාසළු පසින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිදී ය.

3. 2. 3.

දෙණිපාන සුසුභ.

124. භෑමැන්තුචර—

එකල්හි පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ තිඹිස්සාලෙහි බත අනුභව කෙරෙයි. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ අනුභව කෙළේ මහත් කොට සුසුම් හෙළන සුලු වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ පසේනදී කොසොල් රජු, අනුභව කළහ, මහත් කොට සුසුම් හෙළන්නහු දැන ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව වදල සේක:

හැම කල්හි සිහි ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දත්තා ඒ මිනිසාගේ (දු:ඛ). වේදනාවෝ තුනී වෙත්. (වැලලු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

එකල්හි සුදහසන මාණවක තෙමේ කොසොල් රජු පිටිපස සිටියේ වෙයි. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ සුදහසන මාණවකයා ඇමතී ය. දරුව, සුදහසන, එව තෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය පිරිවහා මා බත් වලදහ කල්හි කියව. මම ද තට දවස් පතා කහවණු සියයක තිත්තා-තිත්තාවක් (=වැටුපක්) පවත්වන්නෙමි යි. එසේ ය, දේවයන් වහන්සා යි සුදහසන මාණවක තෙමේ පසේනදී කොසොල් රජහට පිළිවදන් දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව පිරිවහා පසේනදී කොසොල් රජු බත් වලදහ කල්හි කියයි:

“හැම කල්හි සිහි ඇති, ලද බොජුන්හි පමණ දත්තා ඒ මිනිසාගේ (දු:ඛ) වේදනාවෝ තුනී වෙත්. (වැලලු අහර) සෙමෙන් දිරයි. ආයුෂ රක්තේයි.

ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ පිළිවෙළින් සහල් තැළියක බත වැඩි ම ආහාරය කොට ඇති බැවිහි සිටියේ ය. ඉක්බිති පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ පසු කලෙක සැහැල්ලු සිරුරු ඇත්තේ අතින් ගරිඳුවමයවයන් පිරිමදනේ ඒ වේලාවෙහි “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙලොව අභිවාද්ධියෙන් ද, පරලොව අභිවාද්ධියෙන් ද යන උභයාද්ධියෙන් ම මට අනුකම්පා කළ සේකැ”යි මේ ප්‍රීති වාක්‍යය පහල කෙළේ ය.

3. 2. 4.

පට්ඨසංඛ්‍යාමයුක්තං.

125. සාවච්ඡිං-

අඵ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අස්සොසි ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා මමං අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා රුජානං මාගධං අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි.

අඵ ඛො රුජා ච මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛිතාමෙසුං. තස්මිං ඛො පන සඛිතාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජතො ච රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානීං සාවච්ඡිං පායාසී¹.

අඵ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පනාවච්චරමාදාය සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය පච්චිසීසු. සාවච්ඡිං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාභතතං පිණ්ඩපාත-පටිකකාතා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමිසු. උපසඛිකමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසන්තා ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං:

ඉධ භනෙත රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා රුජානං පසෙනදිං කොසලං අබ්භුය්‍යාසි යෙන කාසි. අස්සොසි ඛො භනෙත රුජා පසෙනදි කොසලො “රුජා කීර මාගධො අජාත-සත්තභු වෙදෙහිපුතො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා මමං අබ්භුය්‍යාතො යෙන කාසි”ති. අඵ ඛො භනෙත රුජා පසෙනදි කොසලො වතුරඛිනිති සෙනං සන්තායකීනා රුජානං මාගධං අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතං පච්චුය්‍යාසි යෙන කාසි. අඵ ඛො භනෙත රුජා ච මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො රුජා ච පසෙනදි කොසලො සඛිතාමෙසුං.

තස්මිං ඛො පන භනෙත, සඛිතාමෙ රුජා මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහි-පුතො රුජානං පසෙනදිං කොසලං පරුජෙසි. පරුජතො ච භනෙත, රුජා පසෙනදි කොසලො සකමෙව රුජධානීං සාවච්ඡිං පායාසීති.

රුජා භික්ඛවෙ, මාගධො අජාතසත්තභු වෙදෙහිපුතො පාපමිතො පාපසභායො පාපසම්පවච්චිතො. රුජා ච ඛො භික්ඛවෙ, පසෙනදි කොසලො කල්‍යාණමිතො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවච්චිතො. අජජතකුට්ඨ² භික්ඛවෙ රුජා පසෙනදි කොසලො ඉමං රතනීං දුක්ඛං සෙසන්ති³ පරුජතොති.

ජයං වෙරං පසවති දුක්ඛං සෙති පරුජතො,
උපසන්තො සුඛං සෙති භිත්වා ජයපරුජයන්ති.

1. පච්චුය්‍යාසි - මජ්ඣ. සං., - සීඡු 1. 2. අජෙච්ච - මජ්ඣ. සී 1, සං., 3. සෙති, වජ්ඣ. සී 1.

3. 2. 4.

පස්මසධිගාම සුත්‍රය.

125. සාවැත්තුවර—

එකල්හි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ සිටුරභ සෙනභ (සන්තාභ) සන්නද්ධි කොට ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසි ගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය.

පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ “මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු සිටුරභ සෙනභ සරසා ගෙන මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසි ගම කරා පැමිණියේ ය”යි ඇසී ය. ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිටුරභ සෙනභ සරසවා ගෙන මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු විරුද්ධ ව කසි ගම කරා යුද පිණිස ඉදිරියට ගියේ ය.

මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළ හ. ඒ යුදෙහි දී මගධේශවර වූ වේදේහි-පුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරදවී ය. පාරදුත්‍ර පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ස්වකීය රුජ්ඛානීය වූ සාවැත්තුවර ම පෙරළා ගියේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරා හැඳ පොරොව පා සිටුරා ගෙන සාවැත්තුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ. සාවැත්තුවර පිටු පිණිස හැසිර පසුබස පිණිසානසෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ.

වහන්ස, මෙහි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ සිටුරභ සෙනභ සරසා ගෙන පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ “මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ මට විරුද්ධ ව යුද පිණිස සිටුරභ සෙනභ සරසා ගෙන කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය”යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිටුරභ සෙනභ සරසා ගෙන මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, එකල්හි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළ හ.

වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ පසේනදි කොසොල් රජු පාරදවී ය. වහන්ස, පාරදුත්‍ර පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිය රුජ්ඛානීය වූ සාවැත්තුවර ම පෙරළා ගියේ ය.

මහණෙනි, මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසතතුරු තෙමේ පවිටු මිතුරන් ඇත්තේ ය. පවිටු යහළුවන් ඇත්තේ ය. පවිටන් කෙරෙහි තැමුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ කලුණ මිතුරන් ඇත්තේ ය. කලුණ යහළුවන් ඇත්තේ ය. කලුණයන් කෙරෙහි තැමුනේ ය. මහණෙනි, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ පාරදුනේ අද මේ රැයත් දුක සේ හොච්ඡන්තේ ය.

දිනත්තේ චෛරි ජනයා ලබයි. පාරදුනේ දුක සේ වෙසෙයි. දිනුම් පාරදුම් දෙක හැර සන්සිදුනේ සුව සේ වෙසෙයි.

3. 2. 5.

දුතියසඛ්‍යාමසුභ්‍යං.

126. ඝාචජචීයං—

අථ ඛො රුජා මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා චතුරඛිතිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙතදීං කොසලො අඛ්‍යායාසි යෙන කාසි.¹ අසොයාසි ඛො රුජා පසෙතදී කොසලො රුජා කීර මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා චතුරඛිතිං සෙතං සත්තායතිනා මමං අඛ්‍යායාතො යෙන කාසිති.

අථ ඛො රුජා පසෙතදී කොසලො චතුරඛිතිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතං පච්චුයාසි යෙන කාසි.¹ අථ ඛො රුජා ච මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා රුජා ච පසෙතදී කොසලො සඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත සඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙතදී කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතං පරාජෙසි, ජීවගාභඤ්ච² නං අග්ගහෙසි.

අථ ඛො රුජොද්ද පසෙතදීයං කොසලො චතුරඛිතිං කිඤ්චාසි ඛො මාගධො රුජා මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා අදුබ්භත්තස්ස දුබ්භති. අථ ච පත මෙ භාහිතෙයො හොති. යජ්ඣතාහං රුජොද්ද මාගධස්ස අජාතසත්තාතො³ චෙදෙහිපුභොතස්ස සබ්බං භජීතායං පරියාදීසිතිනා සබ්බං අස්සකායං පරියාදීසිතිනා සබ්බං රථකායං පරියාදීසිතිනා සබ්බං පතනීකායං පරියාදීසිතිනා ජීවනත්මෙව නං මස්සජෙජග්ගන්ති⁴.

අථ ඛො රුජා පසෙතදී කොසලො රුජොද්ද මාගධස්ස අජාතසත්තාතො චෙදෙහිපුභොතස්ස සබ්බං භජීතායං පරියාදීසිතිනා -පෙ- ජීවනත්මෙව නං මස්සජචී⁵.

අථ ඛො සම්බුද්ධා භික්ඛු පුබ්බත්තභ්‍යමයං නිවාසෙතො පතනචීවරමාදය සාවච්චිං පිණ්ඩාය පච්චිංසු. සාවච්චියං පිණ්ඩාය චරිතො පච්ජාභත්තං පිණ්ඩපාතපච්චිකත්තො යෙන භගවා තෙඤ්ඤපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිත්තො භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නීසීදිංසු. එකමන්තං නීසිත්තො ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදචොචුං:

ඉධ භනෙත, රුජා මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා චතුරඛිතිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං පසෙතදී කොසලො අඛ්‍යායාසි යෙන කාසි. අසොයාසි ඛො භනෙත, රුජා පසෙතදී කොසලො -පෙ- කාසිති. අථ ඛො භනෙත, රුජා පසෙතදී කොසලො චතුරඛිතිං සෙතං සත්තායතිනා රුජාතං මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතං පච්චුයාසි යෙන කාසි. අථ ඛො භනෙත, රුජා ච මාගධො අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතා රුජා ච පසෙතදී කොසලො සඛ්‍යාමෙසුං. තස්මිං ඛො පත භනෙත, සඛ්‍යාමෙ රුජා පසෙතදී කොසලො රුජාතං මාගධං අජාතසත්තා චෙදෙහිපුභොතං පරාජෙසි. ජීවගාභඤ්ච නං අග්ගහෙසි.

1. කාසි - PTS. 2. ජීවගාභං - මජ්ඣ. PTS. 3. අජාතසත්තාස්ස - සීචු. 1. 2. 4. මසජෙජග්ගං - මජ්ඣ. 5. මසජචී - මජ්ඣ.

3. 2. 5.

දුතිය සඛාම සූත්‍රය.

126. සාවැත්තුවර-

එකල්හි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජ තෙමේ සිටුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. පසේනදි කොසොල් රජුගේ “මගධේශවර වූ වේදේහි-පුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු තෙමේ සිටුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ යැ යි” ඇසීය.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිටුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජුට විරුද්ධ ව කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේය. එකල්හි මගධාධිපති වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු තෙමේ ද පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළහ. ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධාධිපති වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු පැරද විය. ජවග්‍රාහයෙන් ද ඔහු අල්ලා ගත්තේ ය.

එකල්හි පසේනදි කොසොල් රජුට මේ අදහස විය: මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර මේ අජාතසත්තඤ්ඤ රජු තෙමේ කිසියෙක් ද්‍රෝහ නො කරණ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතකුදු වුවත් මාගේ බැතනුවෝ වෙති. මම මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජුගේ සියලු ඇත්සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු අස්සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලු රිය සෙනහ පැහැර ගෙණ, සියලුපාබල සෙනහ පැහැර ගෙණ ඔහු ජවත් වන්නහු ම මුදා හැරෙමි නම් මානව යි කියා යි.

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජුගේ සියලු ඇත් සෙනහ පැහැර ගෙණ ... ඔහු ජවත්වන්නහු ම මුදා හළේ ය.

ඉක්බිති බොහෝ හිඤ්ඤ පෙරවරු හැද පොරොවා පාසිවුරු ගෙණ සාවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සාවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පානගෙන් වැලකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කළහ:

වහන්ස, මෙහි මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු තෙමේ සිටුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ පසේනදි කොසොල් රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ... කසිගම කරා ඉදිරියට පැමිණියේ ය යි ඇසී ය. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ සිටුරහ සෙනහ සරසා ගෙණ මගධාධිපති වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජුට විරුද්ධ ව යුද පිණිස කසිගම කරා ඉදිරියට ගියේ ය. වහන්ස, ඉක්බිති මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු තෙමේ ද, පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ ද යුද කළහ. වහන්ස, ඒ යුදෙහි දී පසේනදි කොසොල් රජු තෙමේ මගධේශවර වූ වේදේහිපුත්‍ර අජාතසත්තඤ්ඤ රජු පැරද විය. ඔහු ජවග්‍රාහයෙන් ද අල්ලා ගත්තේ ය.

අඵ ඛො භනෙන, රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස එතදභොසි: නිඤ්චාපි ඛො ම්හං රුජා මංගඛො අජාතසත්තු වෙදෙහිපුතො අදුබ්බනතස්ස දුබ්බාහි, අඵ ච පන මෙ භාහිනෙය්හා භොති. යනානුකාහං රඤ්ඤො මංගඛස්ස අජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුතස්ස සබ්බං භජීකායං පරියාදිසීති, සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසීති සබ්බං රථකායං පරියාදිසීති, සබ්බං පනතීකායං පරියාදිසීති ජීවනතමෙව නං ඔස්සජෙජ්ඣන්තී. අඵ ඛො භනෙන, රුජා පසෙනදි කොසලො රඤ්ඤො මංගඛස්ස අසතජාතසත්තුතො වෙදෙහිපුතස්ස සබ්බං භජීකායං පරියාදිසීති, සබ්බං අස්සකායං පරියාදිසීති, සබ්බං රථකායං පරියාදිසීති, සබ්බං පනතීකායං පරියාදිසීති, ජීවනතමෙව නං ඔස්සජී.

අඵ ඛො භගවා එතමන්ථං විදිති, තායං වෙලායං ඉමා භාථායො අභාසි:

විලුම්පකෙව පුරිසො යාවස්ස උපකප්පති,
 යදු ව ඤ්ඤො විලුම්පනති සො විලුතො විලුප්පති¹.

ථානං හි මඤ්ඤති බාලො යාව පාපං න පච්චති,
 යදු ච පච්චති පාපං අථ² බාලො දුක්ඛං නිගච්ජති.

භනතා ලභති භනතාරං ජේතාරං ලභතෙ ජයං,
 අකෙකාසකො ච අකෙකාසං රෙසෙතාරඤ්ච රෙසකො,
 අඵ කම්මවිවචෙවන සො විලුතො විලුප්පති¹.

3. 2. 6.

බිභුසුභතං.

127. සාවජජීයං—

අඵ ඛො රුජා පසෙනදි කොසලො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනතං අභිවාදෙචා එකමනතං නිසීදි.

අඵ ඛො අඤ්ඤතරෙ පුරිසො යෙන රුජා පසෙනදි කොසලො තෙනු- පසඛකම්. උපසඛකම්චා රඤ්ඤො පසෙනදිස්ස කොසලස්ස උපකප්පකො අරෙවෙසි: මලලීකා දෙව, දෙවී ධීතරං විජාතාහි. එවං වුතො රුජා පසෙනදි කොසලො අනතනමතො අභොසි.

අඵ ඛො භගවා රුජානං පසෙනදි කොසලො අනතනමතං³ විදිති, තායං වෙලායං ඉමා භාථායො අභාසි:

ඉඤ්ච පි හි එකච්චියං සෙය්හා පොස ජතාබ්ච,
 මෙඛාචිති සිලවති සය්ඤ්ඤෙවා පතිබ්බතා.

තස්සා යො ජායති පොසො සුරෙ භොති දිසම්පති,
 තාදිසා සුභගියා⁴ පුතො රජ්ජපි අනුසාසනීති.

1. විලුම්පති - සා., සිමු, 1. 2. සි 2, PTS. 2. අඵ දුක්ඛං - මජ්ඣ. 3. අනතනමතං - මජ්ඣ., සිමු 1, PTS. 4. සුභරියා - PTS.

වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ හට මේ අදහස විය: “මගධාධිපති වේදේහීපුත්‍ර මේ අජාතකතතුරුජ තෙමේ නිසිසේත් ද්‍රෝහ නො කරන්නා වූ මට ද්‍රෝහ කෙරෙයි. එතෙකුළු වුවත් මාගේ බාහුනුවෝ වෙති. මම මගධේචර වූ වේදේහීපුත්‍ර අජාතකතතුරුජත්‍රයේ සියලු ඇත්සෙතහ පාහැර ගෙණ, සියලු අස්සෙතහ පාහැර ගෙණ, සියලු රියසෙතහ පාහැර ගෙණ, සියලු පාබල සෙතහ පාහැර ගෙණ ඔහු ජීවත්වන්නහු ම මුදා හරණේම තම මාතවැ” යි කියා යි. වහන්ස, ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ මගධේචර වූ වේදේහීපුත්‍ර අජාතකතතුරුජත්‍රයේ සියලු ඇත්සෙතහ පාහැර අල්ලා ගෙණ, සියලු අස්සෙතහ පාහැර අල්ලා ගෙණ, සියලු රියසෙතහ පාහැර අල්ලා ගෙණ, සියලු පාබලසෙතහ පාහැර අල්ලා ගෙණ ඔහු ජීවත් වන්නහු ම මුදා හළේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලාවෙහි දී මේ ගාථා වදාළ සේක:

යම් තාක් ඔහුට හැකි වේ ද, (ඒ තාක්) පුරුෂ තෙමේ වතසා ම ය. යම් කලෙක අත්‍යයෝ (තමා) තසද්ද, එකල්හි ඒ (මෙරමා) තැසු පුදාල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

යම් තාක් පාපය විපාක නො දේ ද, (ඒ තාක්) අඥත තෙමේ (සතුටට) කරුණකා යි හඟී. යම් කලෙකත් පාපය විපාක දේ ද, එකල්හි අඥත තෙමේ දුකට පැමිණේ.

(මෙරමා) තසත්තා (තමා) තසත්තකු ලබයි. (මෙරමා) දිහත්තා (තමා) දිහත්තකු ලබයි. ආච්ඤාන කරන්නා ආච්ඤාන කරන්නකු ලබයි. කිපෙත්තා කිපෙත්තකු ලබයි. තව ද කමීය මිහි නිරිමේත් ඒ (මෙරමා) තැසු පුදාල තෙමේ (මෙරමා විසින්) තසනු ලැබේ.

3. 2. 6.
බිතු සුත්‍රය.

127. සැවැත්තුවර—

ඉක්බිති පසේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්තේ ය.

එකල්හි එක්තරු පුරුෂයෙක් පසේනදි කොසොල් රජු වෙත එළඹියේ ය. එළඹි පසේනදි කොසොල් රජු හට “දේවයන් වහන්ස, මලලිකාදේවී නොමෝ දුවක වැදුවා ය” යි කණ ලඟ සැල කෙළේ ය. එසේ කී කල්හි පසේනදි කොසොල් රජ තො සතුටු සිත් ඇත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පසේනදි කොසොල් රජු තොසතුටු සිත් ඇත්තහු දැන ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා වදාළ සේක.

රජතුමනි, ඇතැම් සත්‍රිය ද ශ්‍රෙෂ්ඨ ය. (එහෙයින්) පොෂණය කරණු මැත. නුවණැති සිල්වත් තැදීමලිලන් දෙවි කොච්ච වෙසෙක පතිවත රක්තා (යම් සත්‍රියක් වේ ද,)

දිශාවන්ට අධිපති රජතුමනි, ඇයට යම් පුතෙක් උපදී ද, (හෙ තෙමේ) දක්ෂයෙක් වෙයි. එබඳු යහපත් තැනැත්තියගේ පුත්‍ර තෙමේ රුජ්‍යානු-ශාසනා ද කෙරෙයි.

3. 2. 7.

අපමාදසුභං.

128. සාමන්තියං—

එකමනනං නිසීදී, එකමනනං නිසීනො, බො රුජ, පසෙහනීදී කොසලො භගවනනං එකදවොච: අච්ඡි නු බො භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙච්ඡ සම්බිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්චව අනං සම්පරුසිකඤ්චාති.

අච්ඡි බො මහාරුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙච්ඡ සම්බිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්චව අනං සම්පරුසිකඤ්චාති.

කචමො පන භනෙන එකො ධම්මො යො උභො අනෙච්ඡ සම්බිගග්ගා¹ නිට්ඨති, දිට්ඨධම්මකඤ්චව අනං සම්පරුසිකඤ්චාති?

අපපමාදො බො මහාරුජ එකො ධම්මො යො උභො අනෙච්ඡ සම්බිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මකඤ්චව අනං සම්පරුසිකඤ්චාති. සෙග්ගපාපි මහාරුජ යාති කාතිච්ඡ ජඛගලොකං² පාණානං පදජාතාති සම්බොති තාති භජිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, භජිපදං තෙසං අගගමිකඛායති යදීදං මහනනතෙතන. එවමෙව බො මහාරුජ අපමාදො එකො ධම්මො යො උභො අනෙච්ඡ සම්බිගග්ගා¹ නිට්ඨති දිට්ඨධම්මකඤ්චව අනං සම්පරුසිකඤ්චාති.

ආයුං ආරොගියං වණණං සග්ගං උච්චාතුලීනනං,
රතියො පනඨනෙනන උමාරු අපරුපරු,
අපමාදං පසංසනති පුඤ්ඤකිරියාසු පණතිනා

අපමනො උභො අනෙච්ඡ අභිගණනාති³ පණිනො,
දිට්ඨධම්මො ච යො අනෙච්ඡ යො වනෙච්ඡ සම්පරුසිකො,
අනාතිසමයො ධිරො පණිනොති පට්ඨිට්ඨති.

3. 2. 8.

කලුසාණමිත්තසුභං.*

129. සාමන්තියං—

එකමනනං නිසීනො, බො රුජ, පසෙහනීදී කොසලො භගවනනං එකදවොච: ඉධි මග්ගං භනෙන රහොගතග්ගා පටිසලුලීනග්ගා එවං වෙතසො පටිච්ඡිතකෙකා උදපාදි: ස්වාකඛානො භගවතා ධම්මො. සො ච බො කලුසාණමිත්තග්ගා කලුසාණසභායග්ගා කලුසාණගම්පවඛිකග්ගා නො පාපමිත්තග්ගා නො පාපසභායග්ගා නො පාපගම්පවඛිකග්ගාති.

1. සම්බිගග්ගා - මජ්ඣ, සං, STP. 2. ජඛගලොකං - මජ්ඣ, සං. 3. අභිගණනාති - මජ්ඣ, සං.
* දුරියපමාදසුභං - සං, PTS

3. 2. 7.

අපමාද සුත්තය.

128. සෑවැන්නුවර—

එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් පණේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්ධියක් පරලොව අභිවාද්ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇද්ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්ධියක් පරලොව අභිවාද්ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහමෙක් ඇත.

වහන්ස, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්ධියක් පරලොව අභිවාද්ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම කීමෙක් ද?

මහරජ, යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්ධියක් පරලොව අභිවාද්ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් එබඳු එක් දහම අප්‍රමාදය යි. මහරජ, ඇවිදින ප්‍රාණින්ගේ යම් කිසි පා සටහන්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ යමක් ඇත්පියෙහි ඇතුළත් වීමට ගෙද්ද, යම් ඒ මහතකගෙන් ඇත්පිය ඔවුන්ට අග්‍ර ය යි කියනු ලැබේ ද, මහරජ, එහෙයින් ම යම් දහමෙක් මෙලොව අභිවාද්ධියක් පරලොව අභිවාද්ධියක් යන දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම අත්පත් කොට ගෙන සිටී නම් අප්‍රමාදය ඒ එක් දහම යි.

ආයුෂ ද, නිරෝගඛව ද, ශරීර වෘද්ධිය ද, සුවතිය ද, උසස්කුල ඇති බව ද, උදර වූ අන්‍යෝන්‍ය වූ සිත් අලවන ද ද පතන්තහු විසින් පුණ්‍ය-ක්‍රියාවන්හි නොපමා වීම නුවණින්තෝ පසසත්.

මෙලොව යම් අභිවාද්ධියෙකුත් වේ ද, පරලොව යම් අභිවාද්ධියෙකුත් වේ ද, පණේන තෙමේ නොපමා වූයේ ඒ දෙවැදූරුම් අභිවාද්ධිය ම ලබයි. ධාතියවපතන පුද්ගල තෙමේ අභිප්‍රතිලාභය හේතු කොට ගෙන පණේන ය යි කියනු ලැබේ.

3. 2. 8.

කල්‍යාණමිත්ත සුත්තය.

129. සෑවැන්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පණේනදී කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, මෙහි රහසිගතව එකලොව හුන් මා සිත්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මය මාතවින් වදාරණ ලදී. හෙ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තහුට ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තහුට ය. කලණයන් කෙරෙහි නැමුනහුට ය. පවිටු මිතුරන් ඇත්තහුට නො වේ. පවිටු යහළුවන් ඇත්තහුට නො වේ. පවිටින් කෙරෙහි නැමුනහුට නො වේ” යන මෙබඳු විභත විතකියෙක් පහල විය.

එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, ස්වාකඛානො මහාරුජ මයා-
ධමෙමො. සො ච ඛො කල්‍යාණමිත්තඤ්ඤා කල්‍යාණසභායඤ්ඤා කල්‍යාණ-
සම්පවච්චකඤ්ඤා නො පාපමිත්තඤ්ඤා නො පාපසභායඤ්ඤා නො පාපසම්පවච්චකඤ්ඤාති.

එකමීදුභං මහාරුජ, සමයං සකෙකඤ්ඤා විහරුම් නාගරකං¹ නාම සකඝාතං
නිගමො. අඵ ඛො මහාරුජ ආනාදෙඤ, භික්ඛු යෙතාහං තෙහුපසච්චකමි.
උපසච්චකමිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං නිසීදි. එකමිත්තං නිසිත්තො
ඛො මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු මං එතදවොච: උපසච්චකමිදං භනොත වුභව-
චරියඤ්ඤා යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවච්චකතාති.
එවං චුත්තාහං මහාරුජ ආනාදෙඤ භික්ඛු එතදවොචං: මා හෙවං ආනාදෙඤ,
මා හෙවං ආනාදෙඤ, සකලමෙව භිදං ආනාදෙඤ වුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා
කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවච්චකතා. කල්‍යාණමිත්තසෙසතං ආනාදෙඤ
භික්ඛුතො පාපිකඛිං කල්‍යාණසභායඤ්ඤා කල්‍යාණසම්පවච්චකඤ්ඤා අරියං
අට්ඨබ්බිකා මග්ගං භාවෙසති² අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං ඛුඤ්ඤාකරියාතිති.

කඵද්දව ආනාදෙඤ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණ-
සම්පවච්චකො “අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති”³ අරියං අට්ඨබ්බිකං
මග්ගං ඛුඤ්ඤාකරෙති? ඉධානාදෙඤ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසසිතං
විරුගතිසසිතං නිරුධෙතිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. සම්මාසච්චකපටං
භාවෙති - සම්මාචාචං භාවෙති - සම්මාකම්මනං භාවෙති, - සම්මාආච්චං
භාවෙති - සම්මාචායාමං භාවෙති - සම්මාසනිං භාවෙති - සම්මාසමාධිං භාවෙති
විචෙකනිසසිතං විරුගතිසසිතං නිරුධෙතිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො
ආනාදෙඤ භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවච්චකො අරියං
අට්ඨබ්බිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨබ්බිකං මග්ගං ඛුඤ්ඤාකරෙති.

තදමිතාපෙතං ආනාදෙඤ පරියායෙන වෙදිතඛිං: යථා සකලමෙවිදං
වුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පවච්චකතාති.

මමං හි ආනාදෙඤ කල්‍යාණමිත්තං ආගම්ම ජාතිධම්මො සත්තො ජාතියා
පරිච්චවන්ති. ජරාධම්මො සත්තො ජරාය පරිච්චවන්ති. ව්‍යාධිධම්මො සත්තො
ව්‍යාධිතා⁴ පරිච්චවන්ති. මරණධම්මො සත්තො මරණෙන පරිච්චවන්ති. සොඛා-
පරිදෙවදුකඛදෙමනස්සුපායාසධම්මො සත්තො සොකපරිදෙවදුකඛදෙමනස්සු-
පායාසෙහි පරිච්චවන්ති. ඉමිතා ඛො එතං ආනාදෙඤ පරියායෙන වෙදිතඛිං:
යථා සකලමෙවිදං වුභවචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා
කල්‍යාණසම්පවච්චකතාති.

තසමාතිත තෙ මහාරුජ එවං සිකඛිතඛිං: කල්‍යාණමිත්තො ගවිසොමි
කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පවච්චකොති. එවං හි තෙ මහාරුජ සිකඛි-
තඛිං. කල්‍යාණමිත්තඤ්ඤා තෙ මහාරුජ කල්‍යාණසභායඤ්ඤා කල්‍යාණසම්ප-
වච්චකඤ්ඤා අගං එකො ධමෙමො උපනිසොය විභානඛෙඛා අපමාදෙඤ කුසලෙසු
ධමෙමසු.

1. නගරකං - මජ්ඣ. ඤා. 2. භාවෙතිය - සීචු. 3. අනුරුච්චායො න දිස්සන්තෙ. PTS.
පොඤ්ඤා. 4. ව්‍යාධිතො - මජ්ඣ. ඤා. ව්‍යාධියා - PTS.

මහරජ, තෙල එතේ ය. මහරජ, තෙල එතේ ය. මහරජ, මා විසින් ධර්මය ආසන්නතය ය. එ ද කලණ මිතුරන් ඇත්තනුට ය. කලණ යහළුවන් ඇත්තනුට ය. කලණයන් කෙරෙහි නැඹුනනුට ය. පවිටු මිතුරන් ඇත්තනුට නො වේ. පවිටු යහළුවන් ඇත්තනුට නො වේ. පවිටුන් කෙරෙහි නැඹුනනුට නො වේ.

මහරජ, එක් කලෙක මම ශාක්‍ය දහමුවෙහි ශාක්‍යයන්ගේ නාගරක නම් නියමිතමිනි වෙසෙමි. මහරජ, එකල අනාද මහණ තෙමේ මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹ මා වාද එකත්පසෙක හුන්තේ ය. මහරජ, එකත්පසෙක හුන් අනද මහණ තෙමේ මට “වහන්ස, යම් මේ කලාණමිත්‍රුනියෙක් කලාණසහායනියෙක් කලාණසප්‍රවච්චකනියෙක් වේ ද, මෙය මගඛසර පිළිබඳ හරි අවබෝධ”යි මෙය සාල කෙළේ ය. මහරජ, එතේ කියත ලද මම අනද මහණනට මෙය කියමි. ආනන්ද, එතේ නො කිය, ආනන්ද, එතේ නො කිය, ආනන්ද, යම් මේ කලාණ මිතුරන් ඇතිවෙතක් කලාණ යහළුවන් ඇතිවෙතක් කලාණයන් කෙරෙහි නැඹුනුවෙතක් වේ ද, මෙය මුළු මගඛසර ම ය. ආනන්ද, “අරිඅට්ඨමග වඩන්තේ ය. අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ” ය යන මෙය කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණහු විසින් කාමනි විස යුතු යි.

ආනන්ද, කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩා ද? අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ ද? යන්: ආනන්ද, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු කල විරාගය ඇසුරු කල නිරෝධය ඇසුරු කල නිවණට තමන සුලු සමයක් දැකිය වඩයි. ... සමයක්සඛකල්පය වඩයි. ... සමයක්ච්චනය වඩයි. ... සමයක් කමානතය වඩයි. ... සමයක් ආර්ථය වඩයි. ... සමයක් සමානිය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කල විරාගය ඇසුරු කල නිරෝධය ඇසුරු කල නිවණට තමන සුලු සමයක්සමානිය වඩයි. ආනන්ද, කලාණ මිතුරන් ඇති කලාණ යහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමග වඩයි, අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්ද, යම් මේ කලාණමිත්‍රුනියෙක් කලාණසහායනියෙක් කලාණසප්‍රවච්චකනියෙක් වේ නම් මෙය යම්තේ මුළු බඛසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙන් ද දත යුතු යි.

ආනන්ද, කලාණමිත්‍රු වූ මා නිසා ම ඉපදීම ස්වභාව කොට ඇති සත්තයෝ ඉපදීමෙන් මිදෙත්. දිරිම ස්වභාව කොට ඇති සත්තයෝ දිරිමෙන් මිදෙත්. මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්තයෝ මරණයෙන් මිදෙත්. ශෝකය වැලපීම දුක් දෙමිතක් දැඩිආයාස ස්වභාව කොට ඇති සත්තයෝ ශෝකපරිදෙව දුක්දෙමිතක් උපායාසයන්ගෙන් මිදෙත්. ආනන්ද, යම් මේ කලාණමිත්‍රුනියෙක් කලාණසහායනියෙක් කලාණසප්‍රවච්චකනියෙක් වේ නම් මෙය යම්තේ මුළු බඛසර වේ ද, එය මේ ක්‍රමයෙනුදු දත යුතු යි.

මහරජ, එහෙයින් මෙහි ලා තොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු යි. “කලාණමිතුරන් ඇත්තෙක් කලාණයහළුවන් ඇත්තෙක් කලාණයන් කෙරෙහි නැමෙන්නෙක් වන්නෙමි”යි. මහරජ, මෙසේ ම තොප විසින් හික්මිය යුතු යි. මහරජ, කලාණමිතුරන් ඇති කලාණයහළුවන් ඇති කලාණයන් කෙරෙහි නැඹුනු තොප විසින් කුලඛර්මයන්හි අප්‍රමාදය වූ මේ එක ම ධර්ම ඇසුරු කොට විසිය යුතු යි.

අපමනතසා හෙ මහාරාජ, විහරතො අපමාදං උපනිසායාය ඉන්ධා-
ගාරණා¹ එවං භවිසාති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-
නිසායාය. හන්ද මගමපි අපමතො විහරාම අපමාදං උපනිසායාති.

අපමනතසා හෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනිසායාය ඛන්ති-
යාතමපි අනුයුතතානං² එවං භවිසාති: රාජා ඛො අපමතො විහරති
අපමාදං උපනිසායාය. හන්ද මගමපි අපමතො විහරාම අපමාදං උප-
නිසායාති.

අපමනතසා හෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනිසායාය බල-
කායසාපි එවං භවිසාති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං උප-
නිසායාය. හන්ද මගමපි අපමතො විහරාම අපමාදං උපනිසායාති.

අපමනතසා හෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනිසායාය තෙගම-
ජානපදසාපි³ එවං භවිසාති: රාජා ඛො අපමතො විහරති අපමාදං
උපනිසායාය. හන්ද මගමපි අපමතො විහරාම අපමාදං උපනිසායාති.

අපමනතසා හෙ මහාරාජ විහරතො අපමාදං උපනිසායාය අත්තාපි
ගුණො රක්ඛිතො භවිසාති, ඉන්ධාගාරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිසාති,
කොසකොට්ඨාගාරමපි ගුණං රක්ඛිතං භවිසාති.

හොගෙ පථයමාහෙත උලාථෙ අපරාපරෙ,
අපමාදං පසංසන්ති පුඤ්ඤකිරියාසු පණ්ඩිතා.

අපමතො උභො අපේ අධිගණාති පණ්ඩිතො,
දිට්ඨි⁴ ඛණ්ඨෙ ව යො අපේ යො චපේ: සමපරාධිකො,
අප්ඨාහිගමො ධිරො පණ්ඩිතොති පට්ටිච්චතීති.

3. 2. 9.

පඨමං අනුතනිකසුභං.

130. සාවජජීයං—

අථ ඛො රාජා පණ්ණනදී භණ්ණසලො දිවාදිවසාය යෙත භගවා තෙකුප-
සඛකම්. උපසඛකමකා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමතනං නිසීදී. එකමතනං
නිසීදනං ඛො රාජානං පසෙතදී⁵ කොසලං භගවා එතදවොච: හන්ද කුතො
හු ත්ඛං මහාරාජ අගච්ඡති දිවාදිවසායාති?

1. ඉන්ධාගාරණ අනුයුතතසා - මජ්ඣං, අනුයාසනසා. සා. 2. අනුයුතතානං - සා. 3. මජ්ඣං. 3. ජානපදසාපි - මජ්ඣං. PTS. 4. දිට්ඨි ඛණ්ඨෙ - සීචු. 5. පණ්ණනදි - කප්ඵ.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට වසන්තා වූ තොපගේ ඇකොවුරට (අභ්‍යන්තරකවුත්ට) ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ අනුසුඛතා (සහකාර) ක්‍ෂත්‍රියයන්ට ද “අපගේ රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කෙරෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වාසය කරන්නා වූ තොපගේ බලසෙනගට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙත තොපගේ නියමිතමිදකව්වැස්සන්ට ද “රජ තෙමේ අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙයි. එබැවින් අපි දු අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙමු” යි මෙසේ අදහස් වන්නේ ය.

මහරජ, අප්‍රමාදය ඇසුරු කොට අප්‍රමාදය ව වෙහෙත තොප විසින් තෙමේත් ගෝපකය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. ඇකොවුර ද ගෝපකය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය. බහගබ්බා කා කොටුගුල් ද ගෝපකය කරණ ලද්දේ රක්තා ලද්දේ වන්නේ ය.

මහත් වූ තත්වදැරුම් සැපත් පනත්තනු විසින් තොපමා විශයුතු යි. පණ්ඩිතයෝ කුලලක්‍රියාවන්හි අප්‍රමාදය පසසත්.

අප්‍රමාදය වූ පණ්ඩිත තෙමේ දිට්‍ඨදුමයෙහි යම් අභියෝග වේ ද, පරලොච්චි යම් අභියෝග වේ ද මේ උභයාචාරීය ලබයි. මේ උභයාචාරීභාවයෙන් නුවණැත්තේ පණ්ඩිත යයි කියනු ලැබේ.

3. 2. 9.

පස්ම අප්‍රමාදය සුත්‍රය.

130. සැමැත්තුවර—

එකල්හි පණ්ඩිත කොසොල්ලරජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල්හි (මධ්‍යාහන-යෙහි) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පණ්ඩිත කොසොල්ලරජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: “මහරජ, දැන් තෙපි දෙවෙන් දවහල් කොහි සිට එවූ ද” යි.

ඉධ භනෙන සාවච්චියං සෙට්ඨි ගහපති කාලකතො.¹ නමිහං අපුතතකං සාවච්චෙය්‍යං රාජනොතපුරං අතිහරිතී, ආගච්ඡාමි. අසීති භනෙන සතසහසාහි තීරඤ්ඤස්සෙව, කො පන වාදෙ රුපියස්ස. තස්ස බො පන භනෙන සෙට්ඨස්ස ගහපතීස්ස ඵවරුපො භතතභොගො අහොසි: කණ්ඤාපකං භුක්ඛති බිලුභිගද්දතියං. ඵවරුපො වජ්ඣොගො අහොසි: සාණං ඛාරෙති තීපකච්චසතං. ඵවරුපො යානභොගො අහොසි: ජජ්ජරථකෙන යාති පණ්ණව්ච්ඡතකකෙන ඛාරිතමානෙතාති.

ඵවමෙතං මහාරාජ, ඵවමෙතං මහාරාජ, අසපුරිසො බො මහාරාජ උලාරෙ භොගෙ ලභිතී, නෙව අත්තානං සුබෙති පිණෙති. න මාතාපිතරො සුබෙති පිණෙති. න පුතතදුරං සුබෙති පිණෙති. න දුසකමමකරපොරිසෙ සුබෙති පිණෙති. න මිත්තාමච්චෙව සුබෙති පිණෙති. න සමණ්ණාභමණෙසු උඤ්ඤාසකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුබච්ඡපාකං සග්ගසංවතනනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානො² රාජානො වා හරන්ති, වොරා වා හරන්ති. අග්ගි වා ඛහති. උදකං වා වහති. අපපියා වා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස කෙ³ මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානො⁴ පරිකඛයං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ, අමනුස්සට්ඨානෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාභොදකා සෙතකා⁵ සුපතින්දා රමණීයා. තං ජනො තෙව හරෙය්‍ය, න පිවෙය්‍ය, න නහායෙය්‍ය, න යථාපච්චයං වා කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානං පරිකඛයං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

ඵවමෙව බො මහාරාජ, අසපුරිසො උලාරෙ භොගෙ ලභිතී, නෙවත්තානං සුබෙති පිණෙති -පෙ- අපපියා වා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස තෙ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානා පරිකඛයං ගච්ඡන්ති තො පරිභොගං.

සපුරිසො ච බො මහාරාජ උලාරෙ භොගෙ ලභිතී, අත්තානං සුබෙති පිණෙති. මාතාපිතරො සුබෙති පිණෙති. පුතතදුරං සුබෙති පිණෙති. දුසකමමකරපොරිසෙ සුබෙති පිණෙති. මිත්තාමච්චෙව සුබෙති පිණෙති. සමණ්ණාභමණෙසු උඤ්ඤාසකං දකඛිණං පතිට්ඨාපෙති සොවග්ගිකං සුබච්ඡපාකං සග්ගසංවතනනිකං. තස්ස තෙ භොගෙ ඵවං සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානො තෙව රාජානො හරන්ති. න වොරා හරන්ති. න අග්ගි ඛහති. න උදකං වහති. න අපපියා දුයාදු හරන්ති. ඵවං ස හෙ මහාරාජ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකඛයං.

සෙය්‍යථාපි මහාරාජ ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අවිදුරෙ පොකඛරණී අවෙජාදකා සිකොදකා සාභොදකා සෙතකා සුපතින්දා රමණීයා. තං ජනො හරෙය්‍යපි පිවෙය්‍යපි නහායෙය්‍යපි යථාපච්චයංවපි කරෙය්‍ය. ඵවං හි තං මහාරාජ උදකං සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානං පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකඛයං. ඵවමෙව බො මහාරාජ භිජො අසපුරිසො උලාරෙ භොගෙ ලභිතී, අත්තානං සුබෙති පිණෙති -පෙ- ඵවං ස තෙ භොගා සමමා අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානා පරිභොගං ගච්ඡන්ති තො පරිකඛයන්ති.

1. කාලකතො - මජ්ඣ. 2 අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානො - ඕචු. PTS. සී 2 3. ඵවං-සභන - ඕචු. PTS. සී2. 4. අපරිභුක්ඛ්ඤ්ඤාමානා - ඕචු. සභ. PTS. සී2. 5. සෙභොදකා - මජ්ඣ.

වහන්ස, මෙහි සැවැත්නුවර සිටුගැහැවි තෙමේ කඳුරිය කෙළේ ය. මම අපුත්ත වූ ඒ ධනය ආතුළු රජගෙට ගෙන්වා තබා එළි. වහන්ස, (එහි) රන්මිල ම අසුලක්කයෙහි. රිදී ගැණ කියනු කිමි? (එහෙත්) වහන්ස, ඒ සිටුගැහැවිගුණේ බත් වැලඳීම මෙබඳු විය: කාහි දෙවෙනි කොට ඇති තිටුඩුකාලේ බත් බුද්ධි. වහනුපරිභෝගය මෙබඳු විය: කාබැලි භූතක් සැමැත්තු ගණවැහැරියක් දරයි. යානපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයෙකින් යුත් දුදුරු වූ කුඩාරියෙකින් යයි.

මහරජ, කෙල එසේ ය. මහරජ, කෙල එසේ ය. මහරජ, අසත් (ලාමක) පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ (ද) තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි. නො ම පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත නො කෙරෙයි නො පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත නො කෙරෙයි. නො පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතුමත්තෙහි සුව දෙන සවභියට හිත සුබවිපාක ඇති සවභිය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව නො පිහිටුවයි. (නොදෙයි). මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග නොකරණ මනුෂ්‍යේ ඒ ධනය රජහු හෝ හැර ගණිත්. සොරු හෝ පාහැර ගණිත්. හින්ත හෝ දවයි. ජලය හෝ තහයි. අප්‍රිය වූ දයාදයෝ (දුදුරු පරපුර) හෝ හැර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ මහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන එ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, යම්සේ අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගෘහිත වූ නාහෙක පහත් දිය ඇති සිහිල්දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති හෙලු රළුලි ඇති මනා කොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ තම ජන තෙමේ ඒ දිය නො ම හරණේ ය. නො බොත්තේ ය. නො තහන්තේ ය. පසවැටෙන සෙයින් හෝ නො කරන්-තේ ය. මහරජ, එසේ ඒ දිය මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නේ සිදී යන්නේ ය. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්තේ ය.

මහරජ, එමෙන් ම ලාමක පුරුෂ තෙමේ මහත්භෝග ලැබ තමා නො ම සුඛිත කෙරෙයි නො පිණවයි. ... අප්‍රිය වූ දයාදයෝ හෝ හැර ගණිත්. මෙසේ මහු විසින් මෑතවත් පරිභෝග නොකරණු ලබන්නා වූ ඒ භෝගයෝ විනාශයට පැමිණෙත්. පරිභෝගයට නො පැමිණෙත්.

මහරජ, සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝග ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මවුපියන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. අඹුදරුවන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. දස්කම්කරු පුරුෂයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මිත්‍රයන් හා සහකාරයන් සුඛිත කෙරෙයි, පිණවයි. මහණබමුණන් කෙරෙහි මතු මත්තෙහි සුව ගෙණ දෙන සවභියට හිත සුබවිපාක ඇති සවභිය පිණිස පවත්නා දක්ෂිණාව පිහිටුවයි. මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන මනුෂ්‍යේ ඒ භෝගයන් රජහු නොම හැර ගණිත්. සොරු නො පාහැර ගණිත්. හින්ත නො දවයි. ජලය නො තහයි. අප්‍රිය වූ දයාදයෝ නො හැර ගණිත්. මහරජ, මෙසේ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන ඒ භෝගයෝ පරිභෝගයට යෙහි. සිදීමට නො යෙත්.

මහරජ, යම්සේ ගමක් හෝ නියමිගමක් අසල පහත්දිය ඇති සිහිල් දිය ඇති මිහිරිදිය ඇති සුදු රළුලි ඇති මනා කොට ඇති සිත්කලු පොකුණෙක් වේ තම ජන තෙමේ ඒ දිය ගෙණ යන්නේත්, බොත්තේත්, තහන්තේත් පසවැටෙනසෙයින් හෝ කරන්නේත් වේ. මහරජ, මෙසේ පරිභෝග කරණු ලබන ඒ ජලය පරිභෝගයට යන්නේය. නොසිදී යන්නේ ය. මහරජ, එපරිද්දෙන් ම නුවණැති සත්පුරුෂ තෙමේ මහත් භෝගයන් ලැබ තමා සුඛිත කෙරෙයි. පිණවයි. ... මෙසේ ඒ භෝගයෝ මෑතවත් පරිභෝග කරණු ලබන්නාහු පරිභෝගයට යෙහි. විනාශයට නො පැමිණෙහි.

අමුත්තංඛානෙ උදකං ව සීතං තදපෙය්‍යමානං පරිසොසමෙති,
එවං ඛනං කාපුරිසො ලභීණා තෙවතතතා භුඤ්ඤි තො දදති.

සිරො ව විඤ්ඤ අභිගමම භොගෙ යො භුඤ්ඤි කීච්චකරො ව භොති,
සො ඤ්ඤිසඛිනං නීසගො හරිණා අනිච්චිකො සගග්‍රිපෙති ණානන්ති.

3. 2. 10.

දුතියං අපුභගකපුභගං.

131. ආබ්චජීයං—

අඵ ඛො රුජා පසෙතදී කොසලො දිවාදිවසා යෙන භගවා
තෙත්‍රපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවනතං අභිවාදෙණිං එකමනතං නීසීදී.
එකමනතං නීසීනතං ඛො රුජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොචා:
භඤ්ඤ කුතො භු චං මහාරුජ අගච්ඡිසී දිවාදිවසානි?

ඉධ භනෙන භාවජීයං සෙට්ඨි ගහපතී කාලකතො. තමිහං අපුභගකං
සාපතෙය්‍යං රුජනොපුරං අභිහරිණා අගච්ඡාමි. සතං භනෙන සතසභසා-
නං¹ තීරඤ්ඤෙසෙව, කො පත වාදො රුපියස්ස. තස්ස ඛො පත භනෙන
සෙට්ඨස්ස ගහපතීස්ස එවරුපො භතතභොගො අභොසි: කණ්ණං
භුඤ්ඤි කීලඛිගුණීයං. එවරුපො වත්ථොගො අභොසි: සාණං ඩාරෙති
නීපකඛවසතං. එවරුපො යාතභොගො අභොසි: ජජ්ජරථකෙන යාති
පණ්ණච්ඡතකෙන ධාරිගමානෙතාති.

එවමෙතං මහාරුජ, එවමෙතං මහාරුජ, භුතපුබ්බං සො මහාරුජ සෙට්ඨි
ගහපතී කණ්ණසීනිං² තාම පච්චෙකසච්චුද්ධං³ පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි.
“දෙඵ සමණස්ස පිණ්ඩනති” වචා උට්ඨායාසතා පකකාමි. දණිං ව පත
පච්ඡා විපපට්ඨාරී අභොසි: “වරමෙතං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා
භුඤ්ඤෙය්‍යනති.” භාභුච්ච පත එකපුභගකං සාපතෙය්‍යස්ස කාරණා ජ්චිතා
වොරොපෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපතී තගරසීනිං² පච්චෙකසච්චුද්ධං³
පිණ්ඩපාතෙන පටිපාදෙසි, තස්ස කමමස්ස විපාකෙන සතතකඛතතං පුගතීං
සග්‍ගං ලොකං උපපජ්ජී, තස්සෙව කමමස්ස විපාකාවසෙසෙන ඉමිස්සායෙව
සාවජීයා සතතකඛතතං සෙට්ඨිතතං කාරෙසි.

යං ඛො සො මහාරුජ සෙට්ඨි ගහපතී දණිං පච්ඡා විපපට්ඨාරී අභොසි:
“වරමෙතං පිණ්ඩපාතං දසා වා කමමකරු වා භුඤ්ඤෙය්‍යනති,” තස්ස කමමස්ස
විපාකෙන තාසුදුරුය භතතභොගාය චිතතං තමති. තාසුදුරුය
වත්ථොගාය චිතතං තමති. තාසුදුරුය යාතභොගාය විතතං තමති.
තාසුදුරුතං පඤ්චනතං කාමගුණතං භොගාය චිතතං තමති.

1. භතසභසානි - කප්ඵ. 2. තගරසීනිං පච්චෙකසච්චුද්ධං - මජ්ඣ. 3. පච්චෙක
චුද්ධං - ඔ PTS.

අමනුෂ්‍යයන් විසින් අධිගෘහිත වූ තෘතීය සිහිල් ජලයක් වේ ද, එය පානය නොකරණු ලබන්නේ විශ්ලිමට යේ ද, එසේ ලාමක පුරුෂ තෙමේ ධනය ලැබ තෙමේත් නොම පරිභෝග කෙරෙයි. අනුන්ට ද නොදෙයි. ධාරිතාවන්තා ක්‍රමණිකී යම් පුරුෂයෙක් වේ ද, හෙ තෙමේ භොගයන් ලැබ අනුභව කෙරෙයි. කටයුතු කරන්නේ ද වෙයි. ඒ ශ්‍රේෂ්ඨ පුරුෂ තෙමේ නෑ සමුහයා පෝෂණය කොට (ලොකයා විසින්) පසස්තා ලද්දේ දෙවි-ලොවට පෑමිණෙයි

3. 2. 10.

දුතියඅයුත්තාන සුත්‍රය

131. සෑවැත්නුවර—

එකල්හි පස්නදී කොසොල් රජ තෙමේ දෙවෙන් දවහල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෑද එකත්පසෙක හුන්සේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්නදී කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහරජ, “දන් තෙපි මධ්‍යාහනයෙහි කොහි සිට එවූ දෑ”යි මෙය වදාළ සේක.

වහන්ස, මේ සෑවැත්නුවර සිටු ගෑහැවි තෙමේ කාලගත විය. මම ඒ දරුවන් නැති නෑපන ඇතුළු රජගෙට නඟා යවා එමි. වහන්ස, රත්මල ම සියක්ලක්‍ෂයෙකි. ඊදී ගෑණ නියනු කිම? වහන්ස, ඒ සිටුගෑහැවිහුගේ බත් වැලඳීම මෙබඳු විය: කාචී දෙවෙනි කොට ඇති නිවුළු සහලේ බත බුද්ධි. වසත්‍රපරිභෝගය මෙබඳු විය: සෑමැත්නු තුන්කඩක් ඇති හණ වෑහැරිවතක් දරයි. රථපරිභෝගය මෙබඳු විය: දරණු ලබන පත්කුඩයක් ඇති දූදුරු වූ කුඩා රියෙකින් ගමන් කරයි.

මහරජ, කෙල එසේ ය. මහරජ කෙල එසේය. පෙර වූවක් (කියමි): මහරජ, ඒ සිටු ගෑහැවි තෙමේ තගරසිව් නම් පස්බුදු රජුහු පිණිස පාන-යෙන් පාවරී ය. “මහණහුට පිඬු දෙව”යි කියා හුතස්තෙත් නැතිට ගියේ ය. දී පසුව “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කලාහු නම් යහපතැ”යි විපිළිසර ඇත්තේ විය. ධනස්තුවෙන් බැයාගේ එක ම කුඩාපුතු ද දිවියෙන් තොර කෙලේ ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගෑහැවි තෙමේ තගරසිව් නම් පස්බුදු රජුන් පිණිස පානයෙන් පාවරී යන යමක් ඇද්ද ඒ කම්පිපාකයෙන් සත්වරක් සුගති සබ්බාන සවච්චෝකයට (උතපනතිවගයෙන්) පෑමිණියේ ය. ඒ කම්යාගේ ම විපාකාවණේෂයෙන් මේ සෑවැත්නුවර ම සත්වරක් සිටුකම් කරවී ය.

මහරජ, ඒ සිටු ගෑහැවි තෙමේ දී(පසුව) “මේ පිණිසාහාරය දසයෝ හෝ කම්කරුවෝ හෝ අනුභව කලාහු නම් යහපතැයි” පසුව විපිළිසර ඇති වී යන යමක් ඇද්ද, ඒ කම්යාගේ විපාකය හේතු කොට ගෙණ උදර වූ බත් වැලඳීම පිණිස සිත නො නෑමෙයි. උදර වූ වසත්‍රපරිභෝගය පිණිස සිත නො නෑමෙයි. උදර වූ රථපරිභෝගය පිණිස සිත නො නෑමෙයි. උදර වූ පත්කම් සෑප අනුභවය පිණිස සිත නො නෑමෙයි.

යං ඛො සො මහාරුඡ් සෙට්ඨී ගහපති හානුවච් පන එකපුත්තකං සාපනෙය්‍යය්‍ය කාරණං ජීවිතා වොරොපෙහි. තස්ස කම්මස්ස විපාකෙත ඛුනුති වස්සාති ඛුනුති වස්සසතාති ඛුනුති වස්සසගස්සාති ඛුනුති වස්සසතසගස්සාති තීරයෙ පච්චීත්ථ. තස්සෙව කම්මස්ස විපාකාවනෙසෙන ඉදං සත්තමං අපුත්තකං සාපනෙය්‍යං රුජ්කොසං පවෙහෙති. තස්ස ඛො පන මහාරුඡ් සෙට්ඨීස්ස ගහපතීස්ස පුරුණස්ස පුඤ්ඤං පරිකම්ණං, තවස්සව පුඤ්ඤං අනුපවිතං. අජ්ජ පන මහාරුඡ් සෙට්ඨී ගහපති මහාඡරාඡ්චතිරගෙ¹ පච්චතීති. එවං භනෙන සෙට්ඨී ගහපති මහාරොරුචං තීරයං උපපනොති? එවං මහාරුඡ් සෙට්ඨී ගහපති මහාරොරුචං තීරයං උපපනොති.

ඛඤ්ඤං ධනං රජතං ජාතරූපං පරිග්ගහං වාපි² යදුඡ්චි කිඤ්චි,
 දුසා කම්මකරු පෙස්සා යෙ වස්ස අනුජීවිතො,
 සබ්බං නාදුය ගනාබ්බං සබ්බං තිකම්පපගාමිතං³.

යස්සව කරෙති කායෙන වාචාය උද වේතසා,
 තං හී තස්ස සකං හොති තස්සව ආදුය ගච්ඡති,
 තස්සවස්ස අනුතං හොති ඡායාව අතපායීති.

තඤ්චා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරායීකං,
 පුඤ්ඤති පරලොකස්මිං පතීට්ඨා හොනති පාණීතනති.

අපුත්තකවග්ගො දුතීයො.

කමුඤ්ඤානං:-

ජ්විලා පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසඛාමා දො ති ව,
 ධිතරු දො අපමාදා දො අපුත්තකෙත වාති⁴.

3. කොසලවග්ගො.

3. 3. 1.

පුග්ගලසුත්තං

132. සාබ්චේයං—

අථ ඛො රුජා පසෙනාදී නොසලො යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භා හගවනනං අභිවාදෙත්වා එකමනනං තීසීදී. එකමනනං තීසීනනං ඛො රුජානං පසෙනාදීකොසලං හගවා එතදවොච: වතතාඤ්ච මෙ මහාරුඡ් පුග්ගලා සනොතා සංවිජ්ජමානා ලොකස්මිං. කතමෙ වතතාඤ්ච තමොතමපරායණො⁵ තමොජොතිපරායණො ජොතිතමපරායණො ජොති-ජොතිපරායණොති.

1. මහාරොරුචෙ - මජ්ඣ. 2. වාපි. - සීචු. 3. තිකම්පගාමිතං - සෞ.
 4. ජ්විලා පඤ්ච රුජානො දෙණපාකසඛාතරුච ව සඛාගාමිනා ඡද්ධි චුත්තාති මිලලිකා දො අපමාදොච ව අපුත්තකෙත ඡද්ධි චුත්තා විභංගා ඡතන පච්චිච්ඡති. - මජ්ඣ.
 5. පරායණා - සබ්බත්ථ.

මහරජ, ඒ සිටු ගාභාචී තෙමේ ධනභේදුවෙන් සොහොයුරුගේ එක ම කුඩාපුත්‍ර ද දිවියෙන් තොර කෙළේ යන යමක් ඇද්ද, ඒ කමිටිපාකයෙන් බොහෝ ගණන් හවුරුදු බොහෝ සිය ගණන් හවුරුදු බොහෝ දහස් ගණන් හවුරුදු බොහෝ සියදහස් ගණන් හවුරුදු තරකයෙහි පාසුනේ ය. ඒ කමිටාගේ ම ඉතිරිවිපාකය වශයෙන් මේ සත්වැනි දරුවන් නැති වහ්‍යසමුහය රජකොඪාගාරයට ඇතුළු කෙරෙයි. මහරජ, ඒ සිටු ගාභාචීපුතේ පැරණි පිණ ගෙවී ගියේ ය. අලුත් පිණෙක් ද රැස් නො කරණ ලද්දේය. මහරජ, අද සිටුගාභාචී තෙමේ මහාරොරව තරකයෙහි පාසේ යයි. වහන්ස, එසේ ද? සිටුගාභාචී තෙමේ මහාරොරව තරකයට (උතපතතිවශයෙන්) පාමිණියේ ද? මහරජ, එසේ ය, සිටු ගාභාචී තෙමේ මහාරොරව තරකයට පාමිණියේ ය.

ධ්‍යානය ද ධන ද රිදී ද රත් ද තමා සතු යම් කිසි අනෙකෙක් ඇත් නම් එ ද දහසයෝ ද කමිකරුවෝ ද මෙහෙකරුවෝද යන ඔහු අනුව ජීවත්වන යම් කෙනෙක් ඇත් නම් ඔහු ද යන සියල්ල නො ගෙණ යායුතුයි. සියල්ල (මෙහි ම) භාර දමා යන සාභාචී ඇත.

කසින් ද වචනපයන් ද වැලි සිතින් ද යම් කමිකකුත් කෙරේ ද එය ම ඔහුට තමා සතු වහ්‍යව වේ. එය ම රැගෙන පරලොව ගෙයි එය ම අත් නො භාර යන සෙවතාලල මෙන් ඔහු අනුව ව යන්නේ වේ.

එකෙකින් පරලොවට හිනවූ දු රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින් පරලොවෙහි දී සත්කමයන්ට පිහිට වේ.

අසුභතක වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි උද්‍යානය:

ජපිල, පඤ්ඤා, දොණපාක, යන සුත්‍ර ද සඛ්‍යාම සුත්‍ර දෙක ද ධීතු සුත්‍රය ද අපමාද සුත්‍ර දෙක ද අසුභතක සුත්‍ර දෙකදැයි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. කෝශල වර්ගය.

3. 3. 1.

සුභල සුත්‍රය.

132. සාමාන්තවර්—

එකල්හි පසේනදී කොසොල්ලරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකත්පහෙක හුන්තේ ය. එකත්පහෙක හුන් පසේනදී කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. මහරජ, ලෝකයෙහි මේ පුද්ගලයෝ සිටු දෙනෙක් ඇත. කවර සිටු දෙනෙක? යන්: “අඳුරෙන් අඳුරට යන්නේ ය. අඳුරෙන් එළියට යන්නේ ය. එළියෙන් අඳුරට යන්නේ ය. එළියෙන් එළියට යන්නේ ය”යි.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො නීචෙ කුලෙ පච්චාරාතො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨිඤ්ඤෙ අපපන්නපානහොජතෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුග්ගසිකො ඔකොච්චිමකො බ්වහාබ්බො, කාණො වා හොති කුණී වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා ත ලාභී අන්නස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති, මනසා දුච්චරිතං වරති, සො කායෙන දුච්චරිතං වරිත්ථා, වාචාය දුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා දුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං අපායං දුග්ගතීං චීනිපාතං නිරයං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො අකිකාරා වා අකිකාරං ගච්චෙය්‍ය, තමා වා තමං ගච්චෙය්‍ය, ලොභිතමලා වා ලොභිතමලං ගච්චෙය්‍ය, තදුපමාභං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලො වදුමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොතමපරායණො හොති.

කථඤ්ච මහාරුජ, පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකච්චො, පුග්ගලො නීචෙ කුලෙ පච්චාරාතො හොති, වණ්ඤාලකුලෙ වා වෙණකුලෙ¹ වා තෙසාදකුලෙ වා රථකාරකුලෙ වා පුක්කුසකුලෙ වා දුට්ඨිඤ්ඤෙ අපපන්නපානහොජතෙ කසිරවුතතිකෙ යත්ථ කසිරෙන සාසච්ඡාදෙ ලබ්භති. සො ච හොති දුබ්බණ්ණො දුග්ගසිකො ඔකොච්චිමකො බ්වහාබ්බො,² කාණො වා කුණී වා බ්ඤ්ඤා වා පක්ඛගතො වා ත ලාභී අන්නස්ස පාතස්ස වත්ඨස්ස යාතස්ස මාලාගක්ඛිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචාය සුච්චරිතං වරති, මනසා සුච්චරිතං වරති, සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්ථා, වාචාය සුච්චරිතං වරිත්ථා මනසා සුච්චරිතං වරිත්ථා කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජති.

සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පඨවියා වා පලලඛිකං ආරොහෙය්‍ය පලලඛිකා වා අග්ගපිට්ඨීං ආරොහෙය්‍ය අග්ගපිට්ඨීයා වා ගජච්ඡකඛිකං ආරොහෙය්‍ය ගජච්ඡකඛිකා වා පාසාදං ආරොහෙය්‍ය, තදුපමාභං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලො වදුමි. එවං බො මහාරුජ පුග්ගලො තමොජොතිපරායණො හොති.

1. වෙණකුලෙ - මජ්ඣ. PTS. 2. බ්වහාබ්බො. - මජ්ඣ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙක්හි දුකගේ කැමි හැදීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වභාවානුභවයෙන් ඇති දුකගේ දිවි පවත්වන දිගුදින සැබෝල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදි කුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුජ්භවු කුලයෙහි හෝ භීත කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නොමනා පැහැ ඇතියෙක් කුරුසැහැවී ඇතියෙක් නපුරු දැකූම් ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත්ඇතියෙක් පාකොරෙක් අඛත්තවුයෙක් හෝ වේ ද, ආහාරපාන වහලු යාන මල්ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැඟුම් පහන් උපකරණ නො ලබන්නෙක් වෙ යි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත් කෙරෙයි වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතීන් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරුගති ඇති විවස ව පතිත වන නිරයට උත්තතනි වශයෙන් පැමිණෙන්නේ ය.

මහරජ, පුරුෂයෙක් අදුරෙකින් අදුරකට යන්නේ හෝ වේ නම් කළුවරින් කළුවරට යන්නේ හෝ වේ නම් ලෙහෙමලින් ලෙහෙමලට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුභුලා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුභුල් තෙමේ අදුරෙන් අදුරට යන්නේ වේ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයෙක් යම් කුලයෙක්හි දුකගේ කැමි හැදීම් ලැබේ ද, එබඳු ස්වභාවානුභවයෙන් ඇති දුකගේ දිවි පවත්වන දිගුදින වූ සැබෝල් කුලයෙහි හෝ කුලපොතු කුලයෙහි හෝ වැදිකුලයෙහි හෝ සොම්මර කුලයෙහි හෝ පුජ්භවු කුලයෙහි හෝ භීත කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ නො මනා පැහැඇතියෙක් නපුරු දැකූම් ඇතියෙක් කුරුසැහැවී ඇතියෙක් බොහෝ ආබාධ ඇතියෙක් කණෙක් හෝ වකත්- ඇතියෙක් පාකොරෙක් පකෂානෙක් හෝ වෙයි. ආහාරපාන වහලුයාන මල් ගඳ විලෙවුන් යහන් ලැඟුම් පුද්පෝපකරණ නො ලබන්නෙක් වේ. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙයි. හෙ තෙමේ කයින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතීන් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මනාගති ඇති ස්වභාවයට පැමිණෙයි.

මහරජ, යම්කේ පුරුෂයෙක් තෙමේ බිමින් පලකකට නගින්නේ හෝ වේ නම් පලකින් අසුපිටට නගින්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටින් ඇත්තකුකට නගින්නේ හෝ වේ නම් ඇත්තකුකින් පහයකට නගින්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මම මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ අදුරෙන් එළියට යන්නේ වේ.

කථකථ මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිනමපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකධෙවො පුග්ගලො උචෙව කුලෙ පච්චාරානො හොති ඛතතීයමහාසාලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අදෙසි මහඬුබො මහාභොගෙ පසුතච්චාරුපරජතෙ පසුතච්චකුපකරණේ පසුතඛධිතධිඤ්ඤො. සො ව හොති අභිරුපො දඤ්ඤානීයො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකඛරතාය සමන්තාගතො ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වන්ඪස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන දුච්චරිතං වරති. වාචාය දුච්චරිතං වරති. මහසා දුච්චරිතං වරති. කායෙන දුච්චරිතං වරිත්‍ථා වාචාය දුච්චරිතං වරිත්‍ථා මහසා දුච්චරිතං වරිත්‍ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා අපායං දුග්ගතිං චිත්ථානං තිරයං උපපජජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පාසාද වා හත්ථි-කඛනිං ඔරෙහෙය්‍ය, හත්ථිකඛනිං වා අස්සපිට්ඨීං ඔරෙහෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨීය වා පලලඛිකං ඔරෙහෙය්‍ය, පලලඛිකා වා පඪචීං ඔරෙහෙය්‍ය, පඪචීයා වා අකුකාරං පච්ඤෙය්‍ය¹, තදුපමාහං මහාරුජ. ඉමං පුග්ගලං වදෙමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිනමපරායණො හොති,

කථකථ මහාරුජ, පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති? ඉධ මහාරුජ එකධෙවො පුග්ගලො උචෙව කුලෙ පච්චාරානො හොති ඛතතීයමහාසා-ලකුලෙ වා බ්‍රාහ්මණමහාසාලකුලෙ වා ගහපතීමහාසාලකුලෙ වා අදෙසි මහඬුබො මහාභොගෙ පසුතච්චාරුපරජතෙ පසුතච්චකුපකරණේ පසු-තඛධිතධිඤ්ඤො. සො ව හොති අභිරුපො දඤ්ඤානීයො පාසාදිකො පරමාය වණණපොකඛරතාය සමන්තාගතො ලාභී අත්තස්ස පාතස්ස වන්ඪස්ස යාතස්ස මාලාගනිවිලෙපතස්ස සෙය්‍යාවසථපදීපෙය්‍යස්ස. සො කායෙන සුච්චරිතං වරති. වාචාය සුච්චරිතං වරති. මහසා සුච්චරිතං වරති. සො කායෙන සුච්චරිතං වරිත්‍ථා වාචාය සුච්චරිතං වරිත්‍ථා මහසා සුච්චරිතං වරිත්‍ථා කායස්ස හෙද පරමමරණා සුගතිං සය්‍යං ලොකං උපපජජති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ පුරිසො පලලඛිකා වා පලලඛිකං සඛිකමෙය්‍ය, අස්සපිට්ඨීය වා අස්සපිට්ඨීං සඛිකමෙය්‍ය, හත්ථිකඛනිං වා හත්ථිකඛනිං සඛිකමෙය්‍ය පාසාද වා පාසාදං සඛිකමෙය්‍ය. තදුපමාහං මහාරුජ ඉමං පුග්ගලං වදෙමි. එවං ඛො මහාරුජ පුග්ගලො ජොතිජොතිපරායණො හොති.

ඉමෙ ඛො මහාරුජ චක්ඛාරො පුග්ගලා සනෙතා සංචිජජමානා ලොකස්මිං.

දුමුඤ්ඤො² පුරිසො රුජ අස්සඤ්ඤො හොති මච්ඡරී,
කදරීයො පාපසඛකපෙපා මච්ඡාදිට්ඨී අතාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤො වාපි වණ්ඨබ්බකො³,
අතෙකාසති පරිභාසති තත්ථිකො හොති රෙහකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන භොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මීයමානො ජතාධිප,
උපෙතී තිරයං තොරං තමොතමපරායණො.

දුමුඤ්ඤො පුරිසො රුජ සඤ්ඤො හොති අමච්ඡරී,
දදති සෙට්ඨසඛකපෙපා අඛ්‍යයනමනසො⁴ තරො.

1. ඔරෙහෙය්‍ය - ඔඉ. PTS 2. දලීඨඤ් - ඔජසා, PTS. 3. වනිබ්බකො - ඔජසා.
4. අච්ඡන්තමනසො - සී 2. අ.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අඳුරට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මේ ලෝකයෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන් ආසා වූ මහත් ධන ඇති මහත් හෝග ඇති බොහෝ රන් රිදී ඇති බොහෝ මනවචන ද ඇති බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණුමහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවිමහසල් කුලයෙහි හෝ උසස් කුලයෙක උපන්නේ වේ. හෙ තෙමේ මනා රූ ඇත්තේත් දකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසවහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වසත්‍ර යානවාහන මල්ගඳවිලෙවූත් යහත් ලැඟුම් පුද්දිපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් දුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් දුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් දුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් දුසිරිත් කොට වචනයෙන් දුසිරිත් කොට සිතීන් දුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු පහ වූ සුව ඇති නපුරුගහි ඇති විවෘත ව පතීන වන නිරයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පහයෙකින් ඇත්කඳකට බස්නේ හෝ වේ නම් ඇත්කඳෙකින් අසුපිටකට බස්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් පලභකට බස්නේ හෝ වේ නම් පලභෙකින් පොළොවට බස්නේ හෝ වේ නම් පොළොවින් අඳුරකට පිවිසෙන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් අඳුරට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, කෙසේ නම් පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වේ ද? මහරජ, මෙහි ඇතැම් පුද්ගලයන් ආසා වූ මහඬුන ඇති, මහාහෝග ඇති, බොහෝ රන්රිදී ඇති, බොහෝ සිත් පිනවන ද ඇති, බොහෝ ධනධාන්‍ය ඇති කාන්මහසල් කුලයෙහි හෝ බමුණු මහසල් කුලයෙහි හෝ ගැහැවි මහසල් කුලයෙහි හෝ උසස්කුලයෙක උපන්නේ වෙයි. හෙ තෙමේ මනා රූ ඇත්තේත් දකුම්කලු වූයේත් ප්‍රසාද එළවන්නේත් උතුම් පැහැසවහනින් යුක්තවූයේත් ආහාර පාන වසත්‍ර යාන වාහන මල් ගඳවිලෙවූත් යහත් ලැඟුම් පුද්දිපොපකරණ ලබන්නේත් වෙයි. හෙ තෙමේ කසින් සුසිරිත් කෙරෙයි. වචනයෙන් සුසිරිත් කෙරෙයි. සිතීන් සුසිරිත් කෙරෙයි. කසින් සුසිරිත් කොට වචනයෙන් සුසිරිත් කොට සිතීන් සුසිරිත් කොට කාබුන් මරණින් මතු මනා ගහි ඇති සවිඵලෝකයට පැමිණෙයි. මහරජ, යම්සේ පුරුෂයෙක් පලභෙකින් පලභකට යන්නේ හෝ වේ නම් අසුපිටෙකින් අසුපිටකට යන්නේ හෝ වේ නම් පහයෙකින් පහයකට යන්නේ හෝ වේ නම් මහරජ, මේ පුද්ගලයා එබඳු උපමා ඇත්තකු කොට මම කියමි. මහරජ, මෙසේ පුද්ගල තෙමේ එළියෙන් එළියට යන්නේ වෙයි.

මහරජ, මේ පුද්ගලයෝ සිවුදෙන ලොව ඇත

මහරජ, දිළිඳු පුද්ගල තෙමේ සැදහෑ තැන්තේ වේ ද, මසුරු වේ ද, නදමසුරු වේ ද, පව්වු අදහස් ඇත්තේ මිහදිවූ වූයේ බුද්ධාදීන් කෙරෙහි ආදර නැත්තේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් (මෙයින්) අන්‍ය වූ වණ්ඛකයන්ටත් ආක්‍රෝශ කෙරේ ද, පරිහව කෙරේ ද, තැනැති කියන්නේ වේ ද, මෙරමා හටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවූන්ට බොජන් දෙන්නහු වලකා ද,

ජනාබිපති මහරජ, අඳුරෙන් අඳුරට යන එබඳු පුද්ගල තෙමේ මැරෙන්නේ දරුණු නිරයට පැමිණේ.

රජතුමනි, දිළිඳු පුරිස් තෙමේ සැදහෑත්තේ තොමසුරු වූයේ වේ ද, ශ්‍රේෂ්ඨ අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකඟ සිත් ඇත්තේ දත් දේ ද,

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඛිබ්බකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සිකඛති,
දදමානං න වාරෙති¹ යාවමානාන හොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො² ජතාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං තමොජොතිපරායණො.

අඛෙභා වෙ පුරිසො රුජ අසසඤ්ඤා හොති මව්ච්ඡරී,
කදරියො පාපසඛිකපෙපා මව්ච්ඡාදිට්ඨි අනාදරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඛිබ්බකෙ,
අකෙකාසති පරිභාසති තජ්ජිකො හොති රොසකො,
දදමානං නිවාරෙති යාවමානාන හොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජතාධිප,
උපෙති තීරයං ඝොරං ජොතිතමිපරායණො.

අඛෙභා වෙ පුරිසො රුජ සඤ්ඤා හොති අමව්ච්ඡරී,
දදති සෙට්ඨසඛිකපෙපා අබ්‍රහ්මණිකසො නරො.

සමණේ බ්‍රාහ්මණේ වාපි අඤ්ඤා වාපි වණ්ඛිබ්බකෙ,
උට්ඨාය අභිවාදෙති සමවරියාය සිකඛති,
දදමානං න වාරෙති යාවමානාන හොජනං.

තාදිසො පුරිසො රුජ මියමානො ජතාධිප,
උපෙති තිදිවං ණානං ජොතිජොතිපරායණොති.

3. 3. 2.

අය්‍යකාසුතනං.

133. යාවජජීයං—

අථ බො රුජා පඤ්ඤාදි කොසලො දිවාදිවසස යෙන භගවා තෙනු-
පසඛිකමි, උපසඛිකමිත්වා භගවනං අභිවාදෙත්වා එකමනං නිසීදී.
එකමනං නිසීනං බො රුජානං පසෙතදිං කොසලං භගවා එතදවොච:
හද්ද භුකො භු ණං මහාරුජ, අගච්ඡසී දිවාදිවසසාති?

1. නිවාරෙති, සිමු1. 2. මියමාන, සසා, සිමු1, PTS.

මහණුන් ද, බමුණන් ද, මෙයින් අත්‍ය වූ වණ්ඛිකයන් ද හුතස්තෙන් තැනිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, යාවකයන්ට බොජුන් දෙන්නහු නොවලහා ද,

ජනශ්‍රේණි වූ මහරජ, අඳුරෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙවිලොවට පැමිණේ.

මහරජ, ආසා වූ පුරිස් තෙමේ ඉදින් සැදූහැ තැත්තේ මසුරා වූයේ කද මසුරා වූයේ පව්වු අදහස් ඇත්තේ මියදිවූ වූයේ (බුද්ධාදීන් කෙරෙහි) ආදර රහිත වූයේ වේ ද,

මහණුන්ටත් බමුණන්ටත් මෙයින් අත්‍ය වූ වණ්ඛිකයන්ටත් ආක්‍රෝශ කෙරේ ද, පරිභව කෙරේ ද, නැතැයි කියන්නේ වේ ද, මෙරමා ගටන්නේ වේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු වලහා ද,

ජනශ්‍රේණි වූ මහරජ, එළියෙන් අඳුරට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දරාණු නිරයට පැමිණෙයි.

මහරජ, ආසා වූ පුද්ගල තෙමේ ඉදින් සැදූහැත්තේ නොමසුරා වූයේ වේ ද, උසස් අදහස් ඇති ඒ මිනිස් තෙමේ එකඟයින් ඇත්තේ දත් දේ ද,

මහණුන් ද බමුණන් ද, මෙයින් අත්‍ය වූ වණ්ඛිකයන් ද, හුතස්තෙන් තැනිට වදි ද, සමවරියයෙහි හික්මේ ද, ඉල්ලන්නවුන්ට බොජුන් දෙන්නහු නො වලහා ද,

ජනාධිපති වූ මහරජ, එළියෙන් එළියට යන එබඳු පුරිස් තෙමේ මැරෙණුයේ දෙවිලොවට පැමිණේ.

3. 3. 3.

අයාතා සුත්‍රය.

133. සෑමන්හුවර—

එකල්හි පසේනදී කොසොල් රජ තෙමේ දෙවෙන් දැවල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්-පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් පස්තෙදී කොසොල් රජහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහරජ, දැන් දෙවෙන් දැවල තෙපි කොහි සිට එවු ද?

අයසකා මෙ භනෙහ, කාලකතා¹ ජණණා වුඬ්ඛා² මහලලිකා අඬුගතා වයොඅනුපපතතා චීසංවය්‍යසතිකා ජාතියා. අයසකා ඛො පහ මෙ භනෙහ, පියා අහොසි³ මිතාපා. හනීරතතෙන වෙපහං⁴ භනෙහ, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති, හනීරතතමප්ඵහං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති. අසාරතතෙන වෙපහං භනෙහ, ලහෙය්‍යං, මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති, අසාරතතමපහං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති. හාමෙවරෙන වෙපහං භනෙහ, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති, ගාමෙවරමපහං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති. ජතපදෙන⁵ වෙපහං භනෙහ, ලහෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති, ජතපදමපහං දදෙය්‍යං මා මෙ අයසකා කාලමකාසිති.

සබ්බෙ සත්තා මහාරුජ, මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

අවජරියං භනෙහ අබ්භුතං භනෙහ, යාව සුභාසිතමිදං භනෙහ, හගවතා සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

ඵවමෙනං මහාරුජ, ඵවමෙනං මහාරුජ, සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති. සෙය්‍යථාපි මහාරුජ, යාතී කාතී චි කුමහකාරහාජතාති⁷ ආමිකාතී වෙච පකකාතී ච, සබ්බාතී තාතී හෙදන-ධම්මාතී හෙදනපරියොසානාතී හෙදනං අනතීතාති. ඵවමෙච ඛො මහාරුජ සබ්බෙ සත්තා මරණධම්මා මරණපරියොසානා මරණං අනතීතාති.

සබ්බෙ සත්තා මරිය්‍යනති මරණනතං හි ජීවිතං,
 යථාකමමං හමිස්සනති පුඤ්ඤපාපඵලුපගා,
 තීරයං පාපකමමනතා පුඤ්ඤකමමා ච සුගගතිං.⁸

තස්මා කරෙය්‍ය කල්‍යාණං නිවයං සමපරාසිකං,
 පුඤ්ඤති පරලොකගමී පනිට්ඨා ගොනති පාණීනනති.

3. 3. 3.

ලොකඝ්‍රහනං.

134. ඤාචජජීයං—

ඵකමනතං නිසිදෙනතා ඛො රුජා සසෙහගාදී ඤාසලො හගවතතං ඵතදවොච: කති චු ඛො භනෙහ ලොකස්ස ධම්මා උපපජ්ජමානා උපපජ්ජනති අභිතාය උක්ඛාය අථාසුචිකාරායාති?

1. කාලකතා - මජ්ඣ. ඝණ. PTS. 2. වුඬ්ඛා - මජ්ඣ. ඝණ. 3. පියා හොති - මජ්ඣ. 4. වෙපාහං සී2. මජ්ඣ. PTS. 5. හනීරතතං පහං - මජ්ඣ. PTS. 6. ජතපදපදෙ-සෙස - මජ්ඣ. 7 කුමහකාරහාජතාති. - සීචු. 2. PTS. 8. සුගගතිං - ඝණ.

3. වහන්ස, ජරුජ්ණී චු වයෝවාඤ්ච චු මහලු චු දිගුකලක් ගෙවූ පිළි-
 වෙලින් පැසුලුවියසට පැමිණී උපසින් එක්සියවිසිවයස් චු මාගේ මිත්තනියෝ
 කාලගත වූහ. වහන්ස, මිත්තනියෝ මට ප්‍රිය ද මනාප ද වූහ. වහන්ස,
 මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි ඇත්රාවචිනුදු ඉදින් මම
 ලබන්නෙමි තම මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ඇත්-
 රාවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො
 කෙරෙත්වා යි අස්රාවචිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි තම මාගේ මිත්තනියෝ
 කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි අස්රාවන ද මම දෙන්නෙමි. වහන්ස,
 මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා! යි ගම්මරෙකිනුදු ඉදින් මම
 ලබන්නෙමි තම මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා යි ගම්වර-
 කුදු මම දෙන්නෙමි. වහන්ස, මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය නො කෙරෙත්වා
 යි දනව්වෙකිනුදු ඉදින් මම ලබන්නෙමි තම මාගේ මිත්තනියෝ කලුරිය
 නො කෙරෙත්වා යි දනව්වකුදු මම දෙන්නෙමි.

මහරජ, සියලු සත්තවයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය
 කෙලවර කොට ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්මවුවෝ ය.

වහන්ස, ආයවයනීයෙකි. වහන්ස, අද්භූතයෙකි. වහන්ස, “සියලු
 සත්තවයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙලවර කොට
 ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්ම වුවෝ ය” යන මෙය භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේ විසින් අත්‍යඤ්ඤයෙන් මැ මැනවින් දේශනා කරණ ලද්දේ ය.

මහරජ, තෙල එසේ ය. මහරජ, තෙල එසේ ය. සියලු සත්තවයෝ මරණය
 සවභාව කොට ඇත්තෝ ය. මරණය කෙලවර කොට ඇත්තෝ ය. මරණය
 නො ඉක්මවුවෝ ය. මහරජ, අඹු වූත් පැලඹුත් යම්කිසි කුඹල්බඳුන් වේ
 තම, ඒ සියල්ල යම්කිසි බිදීම සවභාව කොට ඇත්තේ බිදීම කෙලවර
 කොට ඇත්තේ බිදීම නො ඉක්ම වූයේ වේද, මහරජ, එසෙයින්ම සියලු
 සත්තවයෝ මරණය සවභාව කොට ඇත්තාහ. මරණය කෙලවර කොට
 ඇත්තාහ. මරණය නො ඉක්ම වුවෝ ය.

සියලු සත්තවයෝ මැරෙන්නාහ. ජීවිතය මරණය කෙලවර කොට
 ඇත්තේ ය එහෙයිනි. පින්පව්පල අනුව ගියාහු පව්කම් ඇත්තෝ නිරයට ද
 පින්කම් ඇත්තෝ සුගතියට දැයි මෙසේ තම වූ පරිද්දෙන් (පරලොච)
 යන්නාහු ය.

එහෙයින් පරලොචට භිත දූ රැස් කරන්නේ පින් කරන්නේ ය. පින්
 සත්තවයන්ට පරලොච පිසිට වේ.

3. 3. 3.

ලෝක සුත්‍රය.

134. භෑමැන්කුචර—

එකත්පතෙක හුත් පණේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන්
 වහන්සේට මෙය සාල කෙලේ ය. වහන්ස, කෙතෙක් ලෝකධම්මයෝ උපද-
 නාහු අභිත පිණිස දුක් පිණිස අපහසු විහරණය පිණිස උපදිද්ද?

තයො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිතාරාය. තතමෙ තයො? ලොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිතාරාය. දෙසො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිතාරාය. මොහො ඛො මහාරාජ ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානො උපපජ්ජති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිතාරාය. ඉමෙ ඛො මහාරාජ තයො ලොකස්ස ධම්මො උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති අභිතාය දුක්ඛාය අඵාසුචිතාරායාති.

ලොහො දෙසො ච මොහො ච පුරිසං පාපවේතනා,
භිංසනති අත්තසමෙහුනා නච්ඡාරං ච සම්ඵලනති¹.

3. 3. 4.

ඉසසකුසුභතං.

135. සාච්ඡදීයං—

එකමන්තං නිසින්නො ඛො රාජා සසෙනදී කොසලො භගවන්තං එතදවොච: කඤ්ච හු ඛො භන්තෙ දුතං දුතඛඛනති? යඤ්ච ඛො මහාරාජ, විතතං පසීදනීති. කඤ්ච පත භන්තෙ දින්නං මහපඵලනති. අඤ්ඤං ඛො එතං මහාරාජ කඤ්ච දුතං දුතඛඛං. අඤ්ඤං පතෙතං කඤ්ච දින්නං මහපඵලනති. සීලවතො ඛො මහාරාජ දින්නං මහපඵලං තො තථා දුසසීලො. තෙත භි මහාරාජ තඤ්ඤවෙඤ්ච පටිපුච්ඡිසාමි යථා තෙ ඛම්මෙය්ස තථා තං බ්‍යාසරෙය්සාසී.

තං නිම්මඤ්ඤසි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාය්ස යුද්ධං පච්චුපඵචීතං සඛ්ඛාමො සමුපබ්බුලොහා², අථ ආගචේඡ්ඤ්ස බ්‍හනියකුමාරො අසිකඛිතො අකතභන්තො අකතයොගො අකතුපාසනො³ භීරුච්ඡ්චි උත්‍රාසී පලාසී. භරෙය්සාසී තා පුරිසං? අන්තො ච තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති. තාහං භන්තෙ භරෙය්සං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේඡ්ඤ්ස බ්‍රාහ්මණකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- අථ ආගචේඡ්ඤ්ස වෙය්සකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- අථ ආගචේඡ්ඤ්ස සුද්දකුමාරො අසිකඛිතො -පෙ- භරෙය්සාසී තං පුරිසං? අන්තො ච ඛො තෙ තාදිසෙත පුරිසෙතාති? තාහං භන්තෙ භරෙය්සං තං පුරිසං. ත ච මෙ අන්තො තාදිසෙත පුරිසෙතාති.

1. සපඵලං - ස්‍යා. 2 සමුපවෙසුලො - ස්‍යා 3. අකතුපාසනො - සිමු 2. ස්‍යා, PTS.

මහරජ, ලෝදනම් තුනක් උපදනේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස නො පහසු විහරණය පිණිස උපදී. කවර තුනක් ද? යන්: මහරජ, ලෝහ සහිතයාන ලෝකධර්මය උපදනේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, දෝෂසහිතයාන ලෝකධර්මය උපදනේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මේහ- සහිතයාන ලෝකධර්මය උපදනේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස නොපහසු විහරණය පිණිස උපදී. මහරජ, මේ ලෝකධර්ම තුන උපදනේ අහිත පිණිස දුක් පිණිස නො පහසු විහරණය පිණිස උපදී.

ලෝහය ද දෝෂය ද මේහය ද තමා තුළ හටගත්තාහු පවිටු සිත් ඇති මිනිසා පෙළක්. සිය පලය පොතුහර රුකක් (තසන්තාක්) මෙනි.

3. 3. 4.

ඉසසති සුත්‍රය.

136. සෑමාත්තුවර—

එකත්පසෙක හුන් සමේනදි කොසොල් රජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. වහන්ස, කවුරුන් විෂයෙහි දන් දියයුතු ද?

මහරජ, යමකු කෙරෙහි සිත පහදී ද (බහුට දියයුතුයි) වහන්ස, කවුරුන් කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල මේ ද?

මහරජ, කවුරුන් කෙරෙහි දන් දියයුතු ද? යන මෙය අතෙකෙහි. කවුරුන් කෙරෙහි දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ ද? යන මෙය අතෙකෙහි. මහරජ, සිල්වතාව දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. දුශ්ශීලයා කෙරෙහි එසේ නො වේ. මහරජ, එසේ නම් මෙහි ලා නොපම පුළුවියැනෙමි. යම්සේ නොපට වැටහේ නම් එසේ එය පවසව.

මහරජ, ඒ කුමායි හඬිනු ද? මෙහි නොපට යුද්ධයෙක් එළඹ සිටියේ වන්නේ ය. යුද්ධසෙනන රැස්වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුහුසිරිති හුපුහුණු කානහසන නො වූ විදීමෙහි හුපුරාදු සිප් දැක්වුම් නො කළ බියගුලු වෙටුලත කානිගත්තා හුලු පලා යන කාත් කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරවු ද, එබඳු පුරාභයකුගෙන් නොපට වැඩ ඇත් ද? වහන්ස, මම එබඳු පුරාභයා පෝෂණය නොකරන්නෙමි. එබඳු පුරාභයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

එකල්හි හුපුහුණු බඩුණු කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි හුපු- හුණු වෙස්කුමරෙක් එන්නේ නම් ... එකල්හි හුපුහුණු ගුද කුමරෙක් එන්නේ නම් ... ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරාභයකු- ගෙන් නොපට වැඩෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරාභයා පෝෂණය නො කරන්නෙමි. එබඳු පුරාභයකුගෙන් මට වැඩෙක් ද නැත.

තං කිම්මඤ්ඤපි මහාරාජ, ඉධ ත්‍යාසං යුද්ධං පච්චුපට්ඨිතං සඛිතාමො සමුපබ්බුලොකා¹. අථ ආගචේත්ඨ්‍ය ඛතතීඤ්ඤමොරො සුසිකඛිතො². කතභජො කතභජො කතභජො අභිරු අච්චිමි අනුත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති? භරෙය්‍යාභං භතෙන තං පුරිසං අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති.

අථ ආගචේත්ඨ්‍ය බ්‍රාහ්මණකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- වෙසාකුමාරො සුසිකඛිතො² -පෙ- සුද්දකුමාරො සුසිකඛිතො² කතභජො කතභජො කතභජො අභිරු අච්චිමි අනුත්‍රාසි අපලාසි. භරෙය්‍යාසි තං පුරිසං? අජො ච තෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති? භරෙය්‍යාභං භතෙන තං පුරිසං, අජො ච මෙ තාදිසෙන පුරිසෙතාති.

ඵචමෙච ඛො මහාරාජ, යසො කසමා³ වෙපි කුලා අගාරසමා අභගාරිං පබ්බජිතො හොති. යො ච හොති පඤ්චඛගච්චපභිතො පඤ්චඛගසමන්තා-ගතො, තස්මිං දිනො මහපථලං හොති⁴.

කකමාති පඤ්ච අඛිතාති පභිතාති⁵ හොන්ති? කාමච්ඡෙදො පභිතො හොති, ඛ්‍යාපාදෙදො පභිතො හොති, ඵිනමිඤ්ඤං පභිතං හොති, උඤ්චචකුකකුච්චං පභිතං හොති, විචිකිච්ඡ, පභිතා හොති. ඉමොති පඤ්ච අඛිතාති පභිතාති හොන්ති.

කතමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො හොති? අසෙඛෙන⁶ සීලකඛිකෙත. සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන⁶ සමාධිකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන⁶ පඤ්ඤකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන⁶ විමුත්ථිකඛිකෙත සමන්තාගතො හොති, අසෙඛෙන⁶ විමුත්ථිකඤ්ඤදසා-කඛිකෙත සමන්තාගතො හොති. ඉමෙහි පඤ්චඛගෙහි සමන්තාගතො හොති.

ඉති පඤ්චඛගච්චපභිතෙ පඤ්චඛගසමන්තාගතො දිනො මහපථලන්ති.

ඉදමචොච භගවා. ඉදං වජ්ඣා සුගතො අථාපරං ඵකදවොච සන්ථා:

ඉසසන්ථං⁷ බලවීරිඤ්ඤච යස්මිං විජේජථ මාණවෙ,
තං යුද්ධජො භරෙ රුජා තාසුරං ජාතිපච්චයා.

තථෙච ඛතති සොරච්චං ඛමමා යස්මිං පතිට්ඨිතා,
තමජ්ඣවුත්ථිං⁸ මෙධාචිං භිතජච්චමපි පුජයෙ.

කාරයෙ අසාමෙ රමෙච වාසයෙත්ථ බහුසුත්තෙ,
පපඤ්ච විචතෙ කසිරු දුග්ගෙ සඛිකමනාති ච.

අන්තං පාතං බාදනීයං වජ්ඣසෙනාසතාති ච,
දදෙය්‍ය උජ්ඣුතෙසු විපසනෙනාන වෙතසා.

1. සමුපසබ්බුලොකා - සා. 2. සිකඛිතො - සිමුද, 3. යසො වෙ පි - සිමු, සා.
4. මහපථලං - සිමු, 5. ච්චපභිතාති - සිමු, 6. අසෙඛෙකඛික. - මජ්ඣ, සා. PTS.
7. ඉසසන්තා - මජ්ඣ, PTS, 8. අරීඤ්චතී - මජ්ඣ.

මහරජ, ඒ කුමකැසි හඟිනු ද? මෙහිනොපට පුඬායෙක් එළඹසිටියේ වන්නේ ය. සුදසෙනහ රැස් වූයේ වන්නේ ය. එකල්හි දුහුසිජ්හි මැනවින් පුහුණු වූ කාතභස්සා වූ කලපුරාදු ආති සිජ් දුක්චුම් කල බියගුලු නො වූ නොවෙටුලන නො තැනිගන්තා පලා නො යනසුලු කැන්කුමරෙක් එන්නේ නම් ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරාභයකු ගෙන් නොපට වෑබෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරාභයකුගෙන් මට වෑබෙක් ඇත.

එකල්හි මැනවින් පුහුණු වූ බවුණු කුමරෙක් එන්නේ නම්... මැනවින් පුහුණු වූ වෙස් කුමරෙක් ... මැනවින් පුහුණු වූ කාතභස්සා වූ කලපුරාදු ආති කල සිජ් දුක්චුම් ආති බියගුලු නො වූ නොවෙටුලන නොහැනි ගන්තා පලා නො යන සුලු සුදු කුමරෙක් ... ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරන්නනු ද? එබඳු පුරාභයකුගෙන් නොපට වෑබෙක් ඇද්ද? වහන්ස, මම ඒ පුරාභයා පෝෂණය කරන්නෙමි. එබඳු පුරාභයකුගෙන් මට වෑබෙක් ඇත.

මහරජ, එහෙයින් ම යම් කවර කුලයෙකින් හෝ ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පාවිදි වූයේ වේ ද? හෙ තෙමේත් ප්‍රතිණ වූ පසඟක් ඇත්තේ පසඟෙකින් සමන්විත වූයේ නම් ඔහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

කවර පසක් ප්‍රතිණ වූයේ වේ ද? යත්: කාමච්ඡදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. ව්‍යාපාදය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. මිනම්භිය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. උඬාවචකුකකුචවය ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. විවිකිච්ඡාව ප්‍රතිණ වූයේ වෙයි. මේ පසඟ ප්‍රතිණ වූයේ වේ.

කවර පසඟෙකින් සමන්විත වූයේ ද? යත්: අශෝක වූ ශීලසිකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෝක වූ සමාගිසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෝක වූ ප්‍රඥසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෝක වූ විමුකතිසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. අශෝක වූ විමුකතිඤ්ඤාදර්ශිතසකකියෙන් සමන්විත වූයේ වෙයි. මේ පසඟින් සමන්විත වූයේ වෙයි. මෙසේ ප්‍රතිණ වූ පසඟක් ඇති පසඟෙකින් සමන්විත වූවහු කෙරෙහි දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශායත්‍යාන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත පසුව මෙය ද වදාළ සේක.

යම් තරුණයකු කෙරෙහි බහුශබ්දප්‍රායත් කාසික වෛතසික වියතීගත් විද්‍රැහන වේ නම් රජ තෙමේ ඔහු යුද පිණිස පෝෂණය කරන්නේ ය. අදක්‍ෂයා ජාතිය හේතු කොට ගෙන පෝෂණය නොකරන්නේ ය.

එපරිද්දෙන් ම යමකු කෙරෙහි ඉමසිම ද රහත්බව ද යන බර්මයන් සිහිපියාහු ද ආයතී පැවතුම් ඇති නුවණැති ඔහු නිතජාතීකයකු වූ ව ද සුදන්නේ ය.

සිත්කලු අසසු කරවන්නේ ය. එහි බහුලාතයත් වස්වන්නේ ය. නිරුදක අරණ්‍යයෙහි පැන්පොකුණු ද නොසමසිමිහි සක්මන්මලු ද කරවන්නේ ය.

අහර ද පැන් ද කැවිලි ද වත්සෙතසුන් ද රහතුන් කෙරෙහි පහත්සිතින් දෙන්නේ ය.

යථා හි මෙසො ඵනං විජ්ජමාලී සතකකකු¹,
ඵලං නිත්තඤ්ච පුරෙහි අභිවසාං වසුඤ්චරං.

තථෙව සඤ්චා සුතවා² අභිසංඛිච්ච භොජනං,
වණ්ඛබ්බෙ තපසයහි අත්තපානෙන පණ්ඨිතො,
ඤ්චොදමොතො³ පකීරෙහි දෙඵ දෙඨාති භාසති.

තං හිසා ගජ්ජිතං භොති දෙවසෙච පවසාසො,
සා පුඤ්ඤධාරා විපුලා දාතාරං අභිවසානිති.

3. 3. 5.

පබ්බතූපමසුතනං.

136. සාවච්චියං—

ඵකමනතං නිසිත්තං ඛො රුජානං ඡ්ඤෙත්ථිං කොසලං භගවා ඵතදවොචා:
භන්ද කුතො භු තිං මහාරුජ ආගච්ඡති දිවාදිවසානි?

යාති තාති භනෙන රඤ්ඤං බතභියානං මුඤ්චාවසිත්තානං ඉසාරියමද-
මිතතානං කාමගෙඛපරිසුට්ඨිතානං ජතපදන්ථාවරියපාතතානං මහනතං
පඨවිමණ්ඛලං අභිවිජ්ජි අජ්ඣාචසත්තානං රුජකරණීයාති සන්ති⁴, තෙසවාහං⁵
ඵතරති උසසුතකං ආපනෙතාති.

තං නිමමඤ්ඤාසි මහාරුජ, ඉධ හෙ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පුරිඡ්චිමාය
දිසාය සඤ්චාසිකො පච්චසිකො. සො තං උපසඛිකම්භිචා ඵචං වදෙය්‍ය: යගෙස
මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි: අහං ආගච්ඡාමි පුරිඡ්චිමාය දිසාය. තන්ථදුසං
මහනතං පබ්බතං අබ්බසමං. සබ්බෙ පාණේ නිපොඤ්ඤොතො⁶ ආගච්ඡති. යං
හෙ මහාරුජ කරණීයං තං කරොහීති. අථ දුතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය
දකඛිණාය දිසාය -පෙ- අථ තතියො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය පච්ඡිමාය දිසාය
-පෙ- අථ වතුන්ථො පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය උතතරුය දිසාය සඤ්චාසිකො
පච්චසිකො. සො තං උපසඛිකම්භිචා ඵචං වදෙය්‍ය: යගෙස මහාරුජ ජානෙය්‍යාසි:
අහං ආගච්ඡාමි උතතරුය දිසාය තන්ථදුසං මහනතං පබ්බතං අබ්බසමං.
සබ්බෙ පාණේ නිපොඤ්ඤොතො⁶ ආගච්ඡති. යං හෙ මහාරුජ කරණීයං
තං කරොහීති. ඵචරුපෙ හෙ මහාරුජ මහති මහබ්බෙයෙ සමුපපනෙන දුරුඤ්ඤ
මනුසසකඛියෙ දුලලභෙ මනුසසනෙන නිමසා කරණීයන්ති?

ඵචරුපෙ මෙ භනෙන මහති මහබ්බෙයෙ සමුපපනෙන දුරුඤ්ඤ මනුසස-
කඛියෙ දුලලභෙ මනුසසනෙන නිමසා කරණීයං අඤ්ඤාසු බම්මචරියාය
සම්මචරියාය කුසලකීරියාය පුඤ්ඤකීරියායාති.⁷

ඤ්චොදමෙ ඛො හෙ මහාරුජ, පතිවෙදයාමි⁸ ඛො හෙ මහාරුජ, අභිවත්තති
ඛො තං මහාරුජ ජරුමරණං. අභිවත්තමොතෙ ව හෙ මහාරුජ, ජරුමරණේ
නිමසා කරණීයන්ති?

1. සතකකකු - PTS. 2. සුභිචා - සා. 3. අනුමොදමොතො - සා. 4. භවකති,
සා, මජ්ඣ. 5. තෙසවාහං - මජ්ඣ. 6. නිපොඤ්ඤොතො - සි. 2. නිපොඤ්ඤොතො -
මජ්ඣ. සා. 7. අඤ්ඤාසු සම්මචරියාය අඤ්ඤාසු කුසලකීරියාය අඤ්ඤාසු පුඤ්ඤකීරියායාති -
මජ්ඣ. සා. 8. පරිච්චෙදමි - මජ්ඣ. සා. PTS. සි 1. 2.

යමකේ විදුලි පෙල ඇති සියගණන් (වලා) කුළු ඇති මේසය ගුහුරමින් පොළොව තෙමන්නේ වළ ද ගොඩ ද පුරවා ද,

එසේ ම සැදුහැනි ඇසු පිරු තැන් ඇති නුවණැත්තේ බොජුන් පිළියෙල කොට ආහාරපානයෙන් වණිබ්බකයන් සතප්වයි. සතුටු වන්නේ සඵලකාරයෙන් විසුරුවන්නාක් මෙන් දන් දෙයි. නොහොත් දන්ගලෙහි හැසිරෙයි. දෙව දෙව යි කියයි.

වස්තා වැස්සෙක (ගර්ජනය) මෙන් එය ඔහුගේ ගර්ජනය වෙයි. මහත් වූ ඒ පින් දහර දෙන්නහු මැනවින් තෙමයි.

3. 3. 5.

පබ්බතූපම සුත්තය.

135. සැවැත්නුවර—

එකත්පසෙක හුන් පසේනදී කොසොල්ලරහට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේය වදාළ සේක. මහරජ තෙපි දූන් මේ දෙවෙත් දවාලෙහි කොහි සිට එවුද?

වහන්ස, ඉසුරුමෙදෙන් මත් වූ කාමයෙහි ගිජු බැවින් මැඩුනු දතවිහි තීරබවට පත් මුදුන්හි අභිමේක කරණ ලද මහත් පොළොමේඛල දිනා අභිපතිව වෙසෙන කැත් රජුන්ට යම් ඒ රජකටයුතු ඇද්ද, මම දූන් එහි උත්සුකබවට පැමිණියෙමි වෙමි.

මහරජ, ඒ කුමකැයි හඟිනු ද? මෙහි තොප විසින් ඇදහියයුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති පුරුෂයෙක් පෙර දිගින් එන්නේ ය. හෙ තෙමේ තොප වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්ස, දූත වදාළ මැනවි. මම පෙරදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දේවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැල කරන්නේ ය. ඉක්බිති දෙවෙති පුරුෂයෙක් දකුණු දිග සිට එයි ඉක්බිති තෙවෙති පුරුෂයෙක් පාසුළු දිග සිට එයි. ඉක්බිති ඇදහිය යුතු පිළිගත හැකි වචන ඇති සිටුවැනි පුරුෂයෙක් උතුරු දිග සිට එයි. හෙ තෙමේ තොප වෙත එළඹ “දේවයන් වහන්ස, දූත වදාළ මැනවි. මම උතුරුදිග සිට එමි. එහි අහස හා සම වූ මහපච්චක් දිටිමි. සියලු සතුන් සුණු කෙරෙමින් එයි. දේවයන් වහන්ස, නුඹවහන්සේ විසින් යමක් කටයුතු නම් එය කරණු මැනවැ”යි මෙසේ සැල කරන්නේ ය. මහරජ, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මේබදු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි වූ තොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

වහන්ස, දරුණු වූ මිනිසුන් නසන මහත් වූ මේබදු තපුරු බියක් හටගත් කල්හි දුබල මිනිසන් බැවිහි බමුවය්භාව හමුවය්භාව කුශලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව හැර අන් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තොපට නියමි. මහරජ, තොපට දන්වමි. මහරජ, ජරුමරණ දෙක තොප මැඩ ගෙන සිටී. මහරජ, ජරුමරණ දෙක තොප මැඩ ගෙන සිටී කල්හි තොප විසින් කීමෙක් කටයුතු වන්නේ ද?

අභිවතනමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමිසස කරණීයං අඤ්ඤත්‍ර ධම්මචරියාය සම්චරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියාය.

යාති තාති භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියාතං මුඛාවසිත්තාතං ඉසාරිය-
ඵදමත්තාතං කාමගෙඛපරිසුට්ඨිතාතං ජනපදන්තාවරියපපත්තාතං මහත්තං
පඨවිමඤ්ඤං අභිච්ඡය අප්ඤ්ඤාවසන්තාතං තප්පියුඤ්ඤාති භවන්ති. තෙසමපි
භනෙන තප්පියුඤ්ඤාතං තප්පි ගති තප්පි විසයො අභිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

යාතිපි තාති භනෙන රඤ්ඤං ඛතතියාතං මුඛාවසිත්තාතං - පෙ - අසා-
යුඤ්ඤාති භවන්ති - පෙ - රථියුඤ්ඤාති භවන්ති - පෙ - පතතියුඤ්ඤාති භවන්ති,
තෙසමපි භනෙන පතතියුඤ්ඤාතං තප්පි ගති තප්පි විසයො අභිවතනමානෙ
ජරාමරණේ.

ඤ්ඤාති ඛො පත භනෙන ඉමසමිං රුජකුලෙ මනතිතො මහාමත්තා
යෙ පඤ්ඤාති ආගතෙ පච්චන්තිකෙ මනෙති ගෙද්දිතුං. තෙසමපි භනෙන
මනෙත්තියුඤ්ඤාතං තප්පි ගති තප්පි විසයො අභිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

සංවිජ්ජති ඛො පත භනෙන ඉමසමිං රුජකුලෙ පහුතං භීරඤ්ඤසුචණ්ණං
භුමිගතඤ්ඤච වෙභාසධර්මඤ්ඤච. යෙන මයං පඤ්ඤාම ආගතෙ පච්චන්තිකෙ
ධනෙන උපලාපෙතුං. තෙසමපි භනෙන ධනසුඤ්ඤාතං තප්පි ගති තප්පි
විසයො අභිවතනමානෙ ජරාමරණේ.

අභිවතනමානෙ ව මෙ භනෙන ජරාමරණේ කිමිසස කරණීයං අඤ්ඤත්‍ර
ධම්මචරියාය සම්චරියාය කුසලකිරියාය පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඵච්චෙතං මහරුජ, ඵච්චෙතං මහරුජ, අභිවතනමානෙ ව තෙ ජරාමරණේ
කිමිසස කරණීයං අඤ්ඤත්‍ර ධම්මචරියාය සම්චරියාය කුසලකිරියාය
පුඤ්ඤකිරියායාති.

ඉදමචොච භගවා. ඉදං චන්ධා සුගතො අථාපරං ඵතදචොච සන්ධා:

යථාපි සෙලා විපුලා තතං ආභව්ච පබ්බතා,
සමන්තා අනුපරියෙය්‍යං¹ නිපෙපාඤ්ඤතා² චතුද්දිසා.

ඵචං ජරං ව මච්චු³ ව අභිවතනන්ති පාණීතො⁴,
ඛතතියෙ මුඛමණේ වෙසෙස පුඤ්ඤ චණ්ඩාලපුකකුසෙ,
ත කිඤ්ඤි පරිච්චෙජ්ජති සබ්බමෙචාභිමද්දති.

ත තප්පි තප්පිතං⁵ භුමි ත රථාතං ත පතතියා,
ත වාපි මනෙත්තියුඤ්ඤාත සකකා ජෙතුං ධනෙත වා.

තසමා හි පඤ්ඤාතො පොසො සම්පසං අත්ථමත්තනො,
බුද්ධො ධම්මෙ ව සබ්බෙ ව ධීරො සඤ්ඤා නිවෙසගෙ.

1 සමන්තානුපරියෙය්‍යං - මජ්ඣ. 2. නිපෙපාඤ්ඤතා - මජ්ඣ. 3. මරණං - සී 1
4. පාණීතං - මජ්ඣ. 5. තප්පිතං - මජ්ඣ, සඤ, PTS.

වහන්ස, ජරාමරණ දෙක (අප) මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ධම්මයාඝාච සමවර්ගාව කුසලක්‍රියාව පුණ්‍යක්‍රියාව භාර මාපිසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

වහන්ස, ඉසුරාමෙදෙන් මත් වූ කාමයෙහි හිජ්ඛාචිත් මධනාලද දතච්ඡි කිරිමටට පත් මහත් පොළොමබල දිනා අභිපති ව වෙසෙන මුදුන අභිෂේක කළ කැත් රජුන්ගේ යම් ඒ ඇත්යුද වේ නම් වහන්ස, ජරාමරණදෙක (අප) මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ඒ ඇත් යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත්බවෙක් නැත.

වහන්ස, මුදුන අභිෂේක කළ ... කැත් රජුන්ගේ යම් ඒ අත්යුද වේ නම් ... රඵයුද වේ නම් පාබලයුද වේ නම් වහන්ස, ජරා මරණ දෙක අප මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ඒ පාබල යුදවලට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක්ද නැත.

වහන්ස, යම් කෙනෙක් ආවා වූ සතුරන් මනාමුණයෙන් බිඳවා ලන්තට සමත් වෙත් නම් එබඳු මානි ඇමතිකෙනෙක් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණ දෙක අප මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ඒ මනාමුණයන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, ආවා වූ සතුරන් ධනසෙන් පොලඹවා ගන්තට යම් ධනසෙතින් අපි සමභී වලෝ නම් බීම පිහිටියා වූත් අහස සිටියා වූත් එබඳු බොහෝ රත් අමුරන් මේ රජකුලයෙහි ඇත. වහන්ස, ජරාමරණදෙක අප මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ඒ ධනසුඛියන්ට ද වැඩෙක් නැත. සමත් බවෙක් නැත.

වහන්ස, ජරාමරණදෙක මා මාඛ ගෙණ සිටි කල්හි ධම්මයාඝාච, සමවර්ගාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව භාර මා පිසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

මහරජ, තෙල එසේය. මහරජ, තෙල එසේ ය. ජරාමරණදෙක (නොප) මාඛගෙණ සිටි කල්හි ධම්මයාඝාච, සමවර්ගාව, කුසලක්‍රියාව, පුණ්‍යක්‍රියාව භාර නොප පිසින් අත් කීමෙන් කටයුතු වන්නේ ද.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක. සුගත වූ ශාක්‍ය්‍යන් වහන්සේ මෙය වදරා වැලී අත්‍ය වූ තෙල භාපෙල ද වදල සේක:

යම්සේ මහත් වූ සෛලමය වූ අහස හාපි (සිටි) පච්ඡයෝ හාත්පස සිටු දිගුන් සුඤ්ඤ කෙරෙමින් පෙරළී එන්නාහු ද,

එසේ ජරාවත් මරණයත් ඝෂ්‍රියයන් ද බ්‍රාහ්මණයන් ද වෛශ්‍යයන් ද ශුද්‍රයන් ද සාධොල් පුජ්ඣසු කුලයෙහි වුවන් ද යත සියලු සතුන් යට කෙරෙත්. නිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මචී.

එහි ඇතුන්ට ද රඵයන්ට ද පාබලකෙනහට ද විෂයසථාන නො වේ. මනාමුණයන් හෝ ධනසෙන් හෝ දතන්තට නො ම හැක්කේ ය.

එහෙයින් බෙධයාවන් වූ භුවණ්ඤි පුරාම කෙමේ තමභට වැඩ දක්නේ බුදුන් කෙරෙහි ද ධම්ම කෙරෙහි ද සඛ්ඝයා කෙරෙහි ද ප්‍රභාව පිහිටුවන්නේ ය.

යො ධම්මවාදී¹ කායෙහි වාචාය උද වෙනසා,
ඉධෙව නං පසංඝනති පෙච්ච සග්ගෙ පමොදනීති.

නොසලචග්ගො තිතියො.

භවුඤ්ඤානං:

පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො ඉසුසථං පබ්බතූපමි,
දෙසිතං බුද්ධිසෙවෙසිත ඉමං කොසලපඤ්චකනති.

නොසලසංයුතනං සමභනං.

4. මාරසංයුතනං

1. ආයුචග්ගො.

4. 1. 1.

තපසාකම්මසුතනං.

137. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: උරුමෙලායං විහරති තජජා
නෙරඤ්ඤාය තීරෙ අජපාලනීශ්‍රොධිමුලෙ පඨමාභිඤ්චුඤ්ඤො. අථ බො
භගවතො රහොගතස්ස පච්ඤලීතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකෙකා: උදපාදි:
මුතෙතා වතච්චි තාය දුකකරකාරිකාය. සාධු මුතෙතො වතච්චි තාය අතථ-
සංභිතාය දුකකරකාරිකාය. සාධු ජීතො සතො බොධිං සමජ්ඣගනාති².

අථ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො වෙනසා වෙනොපරිචිතකකම්මඤ්ඤාය
යෙහි භගවා නොනුපසඤ්චති. උපසඤ්චනීනා: භගවතනං ගාථාය අජ්ඣහාසී.

තපොකම්මා අපකකම්ම යෙන සුජ්ඣනාති මානවා,
අසුඤ්ඤො මඤ්ඤාසී සුඤ්ඤො සුඤ්ඤිමග්ගමපරඤ්ඤාති³.

අථ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනනං ගාථාභි
පච්චහාසී:

අතථසංභිතං ඤ්ඤායා යං කිඤ්චි අමරං තපං,
සබ්බං නථථාවගං හොති පියාරිත්තං⁴ ච ධම්මති.

සීලං සමාධිං පඤ්ඤාඤ්ඤා⁵ මග්ගං බොධාය භාවයං,
පනෙතාසම් පරමං සුඤ්ඤිං නිභතො ජම්මසී අනාකාති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුකසී
දුම්මතො තුඤ්ඤවනනරධාසීති.

1. ධම්මං වදී - මජ්ඣ. 2. සාධු වතච්චි සතොතො ජොසිතමජ්ඣගුතී. සතා. සාධු වතච්චි
මුතෙතො බොධිං සමජ්ඣගනාති, මජ්ඣ. 3. සුඤ්ඤිමග්ගං අපරපදධාභි - මජ්ඣ. 4. ජීයා -
මජ්ඣ. 5. පාපිමඤ්ඤාඤ්ඤා. මජ්ඣ., PTS.

යමෙක් කසින් ද වචනයෙන් ද යළි සිතීන් ද බමියෙහි හැසිරෙණ සුළු ද (නුවණැත්තෝ) චෙලොව ම ඔහු පසසත්. පරලොව සටහියෙහි සතුටු වෙයි.

කෝසල වගීය තුන් වැනියි.

එහි උද්දනය:

පුගල, අයකා, ලොක, ඉසාන, පබ්බතම සුත්‍රය යන මේ කෝසලපඤ්චකය ශ්‍රේණි වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරණ ලදී.

කෝසලසංයුතය නිමයේ ය.

4. මාරසංයුතය.

1. ආයුධිකය.

4. 1. 1.

තපොකම්ම සුත්‍රය.

137. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුව පලවූ කොට උරුවෙල්දතව්වෙහි නේරකුසල් තෙර අප්පල් නුගරුක්වූල වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විතතව්වේකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඒ දුෂකරක්‍රියායෙන් ඒකානතයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. ඒ තොවැඩ ඇසුරු කල දුෂකරක්‍රියායෙන් ඒකානතයෙන් මැනවින් මිදුනෙමි වෙමි. සඵර ව එලඹිසිටි සිහි ඇත්තෙමි මැනවින් සත්‍යාවබෝධය කෙලෙමි”යි මෙබඳු විතතවිතකියෙක් පහල විය.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ තමසිතීන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ විතතවිතකීය දැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවෙන් කී ය:

යම් තපසෙකින් මනුෂ්‍යයෝ පිරිසිදු වෙද්ද, ඒ තපස්කමයෙන් ඉවත් ව අඟුබු වූයේ ම ඉඳහිමාගීය වැරදවූයේ ඉඳහි යහි හගිහි ද,

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා යි දැන පවිටු මාරයාහට ගාථාවලින් පෙරලා වදාල සේක:

අමර තමි වූ යමකිසි තපසෙක් වේ ද, (ඒ සියල්ල) අතඤ්ඤානික යහි දැන (අත්හලෙමි.) ඒ සියල්ල වැඩ සිදුකරන්නේ තො වේ. (කෙසේ ද? යත්:) මරුකතරෙහි ඊටිපලුපත් මෙකි. (මරුකතරෙහි වූ තැවක් ඊටිපලුපත් ගෙණ පදවන්නට තො හැක්කාක් මෙකි.)

සීලය ද සමාධිය ද ප්‍රඥාව ද යන ආර්යමාර්ගීය සත්‍යාවබෝධය පිණිස වඩමින් පරමඉඳහියට පැමිණියෙමි වෙමි. මාරය, තෝ තටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දැනී, සුගත තෙමේ මා දැනී යහි දුකට පැමිණියේ තොහතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 2.

නාහසුභං.

188. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති තජ්ජා නෙවරක්ඛජ්ඣය නීරෙ අජපාලනිග්‍රොධමුලෙ පඨමාභීසමුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකිකාරතිමියායං අජේඛාකාසෙ¹ නිසිනොනා හොති. දෙවො ච එකමෙකං චුසායති.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡ්චන්තතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො මහත්තං භන්ධිඡ්චණ්ණං අභිනිවමිනිත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. සෙය්‍යථාපි නාම මහාඅරිට්ඨකො මණ්ඨි, එවමෙසු සිසං හොති. සෙය්‍යථාපි නාම සුඬං රුපියං, එවමෙසු දන්තා හොන්ති. සෙය්‍යථාපි නාම තඬකලීසා², එවමෙසු තොණේඛා හොති.

අඵ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

සංසරං³ දීඝමඤ්ඤාතං වණ්ණං කන්ධා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො ත්වමසි අන්තකාති.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛී දුමමතො තන්ථෙවන්තරධාසීති.

4. 1. 3.

සුභසුභං.

189. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති -පෙ- පඨමාභීසමුද්ධො. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා රත්තකකිකාරතිමියායං අජේඛාකාසෙ¹ නිසිනොනා හොති. දෙවො ච එකමෙකං චුසායති.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ඡ්චන්තතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඬකම්. උපසඬකම්ත්වා භගවතො අච්ඡරෙ උච්චාවචා වණ්ණනිහා උපදංසෙති සුභා වෙච අසුභා ව.

අඵ ඛො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාති අජ්ඣහාසි:

සංසරං දීඝමඤ්ඤාතං වණ්ණං කන්ධා සුභාසුභං,
අලං තෙ තෙන පාපිම නිහතො ත්වමසි අන්තක.

යෙ ච කායෙන වාචාය මතසා ච සුසංවුකා,
ත තෙ මාරවසාසුගා ත තෙ මාරස්ස බඤ්ඤාති⁵.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛී දුමමතො තන්ථෙවන්තරධාසීති.

1. අජේඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 2. තඬකලීසා - PTS, 3. සංසරං - සං. PTS. සි 1, 2.
4. අජේඛාකාසෙ - මජ්ඣ. 3. 5. චච්චගුභි - සිමු, සං. PTS, සි 1' 2.

4. 1. 2.

නාම සූත්‍රය.

138. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුමෙල් දතව්වෙහි නේරසුඤ්ඤා තෙරු අප්පල්ලනුරුක්ඛුල වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දුභිගතඋරෙහි එළිමහ-
තෙක වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බිය වෙටුවීම ලොමු දුගාගාත්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් ඇත්රජවෙසක් මවා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ හිස මකකළුගලක් වැන්ත. ඔහුගේ දත් පිරිසිදු රිදී වැන්ත. ඔහුගේ සොඬය තතුලින්දඩක් වැන්ත.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා සි දන පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක. දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභ වෙශවිලාස කොට (මා වෙත) පැමිණියෙහි ය. මාරය, එයින් තට කම් කැත. මාරය, තෝ නටුවෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ තොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 3.

සුභ සූත්‍රය.

139. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමෝච්චියෙන් පළමුවලා උරුමෙල් දතව්වෙහි ... වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු දුභිගතඋරෙහි අබවස වැඩහුන් සේක. වැස්ස ද එක්එක් පොද හෙළයි.

එකල්හි පවිටු මාරා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බියවෙටුවීම ලොමුදුගාගාත්ම උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි ප්‍රිය වූත් අප්‍රිය වූත් විසිතුරු සටහන් දක්වයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරා යයි දන පවිටු මාරාගට ගාථාවලින් වදාළ සේක:

දීඝිකාලයක් මුළුල්ලෙහි සැරිසරන්නේ ශුභාශුභවේශ විලාස කොට (මා වෙත ආයෙහි ය.) එම්බල පවිටු මාරුව, තට එයින් කම් කැත. මාරුව තෝ නටුවෙහි.

යම් කෙතෙක් කයින් ද වචනයෙන් ද සිහින් දසංචාත වෙද්ද, මරුව, ඔහු තට වසන තොවෙත්. ඔහු මාරයාගේ බාම්මට අසු (-අතැවැස්සෝ) තො වෙත්.

එකල්හි පවිටු මාරා තෙමේ “භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී ය”යි දුකට පත් වූයේ තොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 4.

පඨමපාසසුතනං.

140. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා බ්‍යන්ණසියං විහරති ඉසිපතනො මිඤ්ඤයෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනොතසි: භික්ඛවොති, හදනොතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිකොසො. හගවා එතදවොච:

මග්ගං බො භික්ඛවෙ යොතිසො මනසිකාරා යොතිසො සමමපපධානා අනුතතරං විමුත්ති අනුපපතනා, අනුතතරං විමුත්ති සච්ඡිකතා. තුලෙහපි භික්ඛවෙ යොතිසො මනසිකාරා යොතිසො සමමපපධානා අනුතතරං විමුත්තිං අනුපාපුණං. අනුතතරං විමුත්තිං සච්ඡිකරෙථාති.

අථ බො මාණෙ පාපිමා යෙන හගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා හගවතනං ගාථාය අඤ්ඤිභාසි:

බඤ්ඤා'සි¹ මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබන්ධනබඤ්ඤාසි¹ න මෙ සමිණ මොක්ඛසීති.

[හගවා:]

මුත්තොහං² මාරපාසෙන යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මාරබන්ධනමුත්තොමිති නිහතො ත්වමසි අනතකාති.

අථ බො මාරො පාපිමා ජානාති මං හගවා, ජානාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමතො තනෙච්චනතරධාසීති.

4. 1. 5.

දුතියපාසසුතනං.

141. එවං මෙ සුතං එකං සමයං හගවා බ්‍යන්ණසියං විහරති ඉසිපතනො මිඤ්ඤයෙ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනොතසි: භික්ඛවොති, හදනොතති තෙ භික්ඛු හගවතො පච්චිකොසො. හගවා එතදවොච:

මුත්තොහං² භික්ඛවෙ සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. තුලෙහපි භික්ඛවෙ මුත්තා සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා. වරථ භික්ඛවෙ වාරිකං බහුජනනිකාය බහුජනසුඛාය ලොකානුකම්පාය³ අන්ධාය භික්ඛාය සුඛාය දෙවමනුසානං. මා එකෙන අඤ්ඤාමි⁴. දෙසෙථ භික්ඛවෙ ධම්මං ආදිකල්‍යාණං මරේඛකල්‍යාණං පරියොසානකල්‍යාණං සාන්ධං සබ්බඤ්ජනං කෙවලපරිපුණ්ණං පරිසුඤ්ඤාමුච්චරියං පකාසෙථ. සනති සත්තා අපරරජ කඛ්චාතිකා අසභවණතා ධම්මස්ස පරිභාගනාති. හවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤානාණෙ. අහවපි භික්ඛවෙ යෙන උරුච්චෙලා සෙනානිතියමො⁵ තෙනුපසඛකම්ස්සාම් ධම්මදෙහතායාති.

1. බඤ්ඤාසි - සභා. 2. මුත්තොහං, මජ්ඣ, සභා. 3. ශ්‍රී ලංකානුකම්පාය, සිමුද්, PTS. 4. අගමථ සිමුද් 5. ජනනාභියමො - මජ්ඣ, සභා, PTS.

4. 1. 4.

පරිමපාස සූත්‍රය.

140. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුච්චෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු පින්වතුන් වහන්සැ සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, මා විසින් නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වීයභීය කිරීමෙන් කිරුතතර විමුක්තිය ලබන ලද, කිරුතතර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරණ ලද, මහණෙනි, තෙපි දු නුවණින් මෙතෙහි කිරීමෙන් නුවණින් ප්‍රධන්වීයභීය වැඩීමෙන් කිරුතතර විමුක්තියට පැමිණෙම. කිරුතතර විමුක්තිය ප්‍රත්‍යක්ෂ කරම.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාඨායෙන් කී ය:

මාරපාසයෙන් බදනා ලද්දෙහි: දිව්‍ය වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාරබක්කනයෙන් බැඳුනෙහි. මහණ, මා කෙරෙත් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාරබක්කනයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද, (ඒ සියලු) මාර බක්කනයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. මරුව තෝ නවුයෙහි.

ඉක්කිත් පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී ය සි දුකට පත් වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 5.

දුතියපාස සූත්‍රය.

141. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බරණැස්නුවර සමීපයෙහි ඉසිපතන නම් වූ මුච්චෙතෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝ වෙද්ද, මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙද්ද (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහණෙනි, තෙපි දු දෙවියන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ වූ යම් බක්කනයෝත් වෙත් නම් (ඒ) සියලු බක්කනයන් ගෙන් මිදුනාහු ය. මහණෙනි, බොහෝ දුකහට හිත පිණිස, බොහෝ දුකහට සුව පිණිස, ලොවට අනුකම්පා පිණිස දෙවිමිනිසුන්ට වැඩ පිණිස හිත පිණිස සුව පිණිස වාරිකායෙහි භාසිරෙම. එක් මහෙතින් දෙදෙනෙක් නො යම. මහණෙනි, මූල යහපත් වූ මෘදු යහපත් වූ අග යහපත් වූ අරුත් සහිත වූ ව්‍යඤ්ඤනයෙන් පිරිපුන් දහමි දෙසම. කේවල පරිපුණ් පිරිසුදු මහබ්බසර හෙළි කොට දක්වම. පැණැතෙහි ස්වරූප වූ කෙලෙසරජස් ඇති සහනියෝ ඇත. ධර්මය නොඇසීමෙන් (ඔහු) පිරිනෙත්. ධර්මය අවබෝධ කරන්නෝ වත්තාහ. මහණෙනි, මම ද දහමි දෙසනු පිණිස උරාවෙල්-දහව්වෙහි ඡන්දාහි තියමීමමට එළඹෙන්නෙමි.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්භිං භගවනතං භාථාය අඤ්ඤිභාසි:

බඤ්ඤාසි සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්ඤ්ඤිකබඤ්ඤාසි ත මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

මුතෙතානං සබ්බපාසෙහි යෙ දිබ්බා යෙ ච මානුසා,
මහාබ්ඤ්ඤිකමුතෙතාමසි නිහනො නිමසි අනතකාති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තඤ්චනභරධාසීති.

4. 1. 6.

සප්පසුභතං.

142. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති චෙඵචනො කලඤ්ඤකනිවාපෙ. තෙත බො පත සමයෙත භගවා රතනකුසාරනිමිසායං අජෙඤ්ඤාකාසෙ¹ නිසිනොතො හොති. දෙවො ච එකමෙකං පුභායති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ජමහිතතනං ලොමහංසං උප්පාදෙතුකාමො මහනතං සප්පරුජවණණං අහිනිමමිනිභිං යෙන භගවා තෙනුපසඛිකම්. සෙය්‍යථාපි තාම හෙති එකරුහබ්බිකා නාවා, එවමස්ස කායො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහනතං සොණ්ඤ්ඤාකාතිලඤ්ඤං, එවමස්ස එණො හොති. සෙය්‍යථාපි තාම මහති කොසලිකා කංසපාතී, එවමස්ස අකබ්භි භවනති. සෙය්‍යථාපි තාම දෙවො ගලගලායනො විජ්ජලලකා නිච්ජරනති, එවමස්ස මුඛතො ජීව්‍යා නිච්ජරති. සෙය්‍යථාපි තාම කම්මාර-ගහරජයා ධම්මානාය සඤ්ඤා හොති, එවමස්ස අසාසපසසාසානං සඤ්ඤා තොති.

අඵ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිනොතං භාථාහි අඤ්ඤිභාසි:

යො සුඤ්ඤාගෙහාති සෙවති සෙය්‍යා සො මුනි අනතසඤ්ඤානො,
වොස්සඤ්ඤි චරෙය්‍ය තඤ්ච සො පතිරුපා හි තථාච්චිධස්ස තං.

චරකා බ්බු හෙරවා බ්බු අථො ඛංසසිරිංසපා² බ්බු,
ලොමච්චි ත තඤ්ච³ ඉඤ්ඤයෙ සුඤ්ඤාගාරගතො මහාමුනි.

තභං ඵලෙය්‍ය පඨවී චලෙය්‍ය සබ්බෙච ච පාණං උද සනතසෙය්‍යං,
සලලමපි චෙ උරසි පකප්පයෙය්‍යං⁴ උපඛිසු තාණං ත කඤ්ඤනති බුද්ධාති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුක්ඛි දුමමනො තඤ්චනභරධාසීති.

1. අනොකාසෙ - මජ්ඣ. 2. ඛංසසිරිපා - මජ්ඣ. 3. තඤ්ච - මජ්ඣ. 4. පකප්පයෙය්‍යං - සීමු. 2.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙත් තම් ඒ සියලු පාසයන් ගෙන් බැඳුනෙහි. මහකෙලෙස්බාමිමෙන් බඳනා ලද්දෙහි. මහණ, මා කෙරෙත් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්ත]:

දෙවියන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් මිනිසුන් පිළිබඳ යම් පාසයෝත් වෙත් තම් ඒ සියලු පාසයන්ගෙන් මම මිදුනෙමි වෙමි. මහාකෙලෙස්-බකිතයෙන් මිදුනෙමි වෙමි. මරුව, තෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 6.

සප්ප සුත්තය.

142 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාඤ්ඤකච්චාප නම් වේච්චනාශ්මයෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ බොල්අඳුරෙහි අබවස වැඩහුන්-නාහු වෙති. වැස්ස ද එකිඑකී පොද හෙළයි.

එකල පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සිය තැනිගැන්ම ලොමුදහගැන්ම උපදවනු කැමැත්තේ මහත් කාරජවෙසක් මවාගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. ඔහුගේ සිරුර එක්රැක්කෙන් මැවූ මහ ඔරුවක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ පෙණය රුකරුවන්ගේ රා පෙරණ මහත් දිටුලිකස්සක් බඳු වෙයි. ඔහුගේ ඇස් කොසොල්රජුගේ මහත් කස්ත-ලියක් (භූඤ්ඤපානියක්) බඳු වෙයි. මේසය ගිහිරි කරණ කල යම්සේ විදුලිය නික්මේ ද, එපරිද්දෙන් ඔහුගේ මුවෙන් දිව නික්මෙයි. කඹුරුසම වසින් පුරණ කල්හි ශබ්දය යම්සේ ද, ඔහුගේ ආශවාසප්‍රශ්වාස ශබ්දය ද එබඳු වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු ය යි දැන පවිටු මරුභට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

ඥමෙත් ශයතන පිණිස ඉත්‍යාගාරයත් තෙටුනේ ද, ඒ බුද්ධිමුනි තෙමේ සංයත වූ ආතමභාව ඇත්තේ වේ. හෙ තෙමේ ඒ ආතමභාවයෙහි (ආලය) ගැරපියා හැසිරෙන්නේ ය. එය එබඳු බුද්ධිමුනිභට සුදුසු මැයි.

(සිංහවංශාදී) බිහිසුනු ජඩ්‍යම සත්තු ද බොහෝහ. බිහිසුනු සථාවර අරමුණු ද බොහෝහ. වැලි මාහැ ලේ බොහ මැස්සෝ ද සපියෝ ද බොහෝහ. ඉත්‍යාගාරයට වත් සඵඤ්චි තෙමේ ඒ අරමුණු නිමිති කොට ලෝම මාත්‍රයකුදු කමපන නො කරන්නේ ය.

අහස පැළෙන්නේ නම්, පොළොව සැලෙන්නේ නම්, වැලිත් සියලු සත්තු නැතිගන්නාහු නම්, ඉදිත් ලෙහි තියුණු හුල් ගසත්තාහු නම්, බුදුවරයෝ උපසිත් කෙරෙහි පරිත්‍රාණයක් නො කෙරෙහි.

එකල්හි පවිටු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනී යයි දුකට පැමිණියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 7.

සොපසිසුභනං.

143. එකං සමයං භගවා ඛජ්ඣනෙ විහරති චෛඨවනො කලඤ්ඤකතීවාපෙ. අථ ඛො භගවා ඛහුදෙවරතතිං අජෙකාකාසෙ වඞ්කමිත්වා රතනියා පච්චුසසමයං පාදෙ පකඛාලොත්වා විහාරං පවිසිත්වා දකඛිණෙන පසෙසන සීඝ්‍රසෙය්‍යං කපෙපසි, පාදෙ පාදං අච්චාධාය සතො සමපජානො උච්චාතං සඤ්ඤං මතසි කරිත්වා.

අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවනනං ගාථාය අජ්ඣිභාසි:

කිං සොපසි කීනහු සොපසි කිමිදං සොපසි දුඞ්භගො¹ විය,
සුඤ්ඤමාරනති සොපසි කිමිදං සොපසි සුරියෙ² උගගනෙ.

[භගවා:]

යස්ස ජාලිතී විසතනිකා තණ්හා තප්ඵ කුඛිඤ්චී තෙතවෙ,
සඛ්චුපඨිතං³ පරිකකියා බුද්ධා සොපසති කිං තවෙත්ථ මාරාති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගතොති දුකඛි දුමමනො තඤ්චවනතරධාසීති.

4. 1. 8.

නිඤ්ඤිසුභනං.

144. එවං මෙ සුතා: එකං සමයං භගවා ඝාටකමියං විහරති ජෙතවපන අතාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො මාරො පාපිමා යෙන භගවා තෙහු-පසඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා භගවතො සහතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

තඤ්ඤි පුනතති පුතතිමා ගොමිකො⁴ ගොති තථෙච තඤ්ඤි,
උපඨි භි තරස්ස තඤ්ඤා ත භි සො තඤ්ඤි යො⁵ නිරුපඨිති.

[භගවා:]

සොචති පුහෙනති පුභතිමා ගොමිකො ගොති තථෙච සොචති,
උපඨි භි තරස්ස සොචනා ත භි සො සොචති යො නිරුපඨිති.

අථ ඛො මාරො පාපිමා ජාතාති මං භගවා -පෙ- තඤ්චවනතරධාසීති.

1. දුඞ්භගතො-ඝනා. දුඞ්භගංයා. PTS. 2. සුරියෙ-මජ්ඣං. 3. සඛ්චුපඨිපරිකකියා - මජ්ඣං.
4. ජගාමා - මජ්ඣං. 5. පයාති-සීඉ. 1.

4. 1. 7.

කොපම සූත්‍රය.

143. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර කලදකනිවාප නම් වූ වේඵ්ඵනාශ්මයෙහි වාසිවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රැ බොහෝ වේලාවක් අබ්වස සක්මන් කොට රැ පහන් වේලෙහි පා දෙව වෙහෙරට පිවිස (දකුණු) පස මත (වම්) පස මදක් හැදූ තබා සිහි නුවණ ඇති ව නැති සිටුනා වෙලාව මෙනෙහි කොට දකුණුලෙගන් සිංහගය්‍යාව කළ සේක.

එකල්හි පව්වු මරු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කිම නිදසි ද? කුමක් හෙයින් නිදසි ද? මළ එකකු මෙන් කුමකට නිදසි ද? ශුන්‍යාගාරයක් මා විසින් (ලද) සි නිදසි ද? කුමක් හෙයින් හිරු නැති කල්හි නිදසි ද?

[භගවත්හු:]

යමකුගේ ජාලිනී නම් වූ විසතනිකා නම් වූ නාෂණා තොමෝ කිසි භවයෙකැහි පමුණුවන්නට නැද්ද, ඒ සඵඤ තෙමේ සියලු උපධින් ක්‍ෂය කිරීමෙන් හොඹී. මරුව, මෙහිලා තට කිම?

ඉක්කිති පව්වු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී, සුගත තෙමේ මා දනීය සි දුකට පැමිණියේ තොසතුටු සින් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 8.

නෘදකි සූත්‍රය.

144. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැක්නුවර සම්පයෙහි වූ සේකවන නම් වූ අතෙපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි පව්වු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හේතු කොට ගෙණ සතුටු වෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හේතු කොට ගෙණ සතුටු වෙයි. උපධිහු මිනිසාගේ තදනගේ ය යමෙක් උපධි රහිත වේ නම් හෙ තෙමේ සතුටු නො වෙයි.

[භගවත්හු:]

දරුවන් ඇත්තේ දරුවන් හේතු කොට ගෙණ ශෝක කෙරෙයි. එසේ ම ගෙරින් ඇත්තේ ගෙරින් හේතු කොට ගෙණ ශෝක කෙරෙයි. උපධිහු මිනිසාගේ ශෝචනයේ ය යමෙක් උපධි රහිත නම් හෙ තෙමේ ශෝක නො කෙරේ මැයි.

ඉක්කිති පව්වු මරු භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 1. 9.

සඵමආයු සුත්තං.

145. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඤජගහෙ විහරති වෙඨවනෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තත්ත ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසී, භික්ඛවොති. හදනෙනති හෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

අපමදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සමපරායො, කතතඛබ්බං භුසලං, චරිතඛබ්බං බ්‍රහ්මචරියං, තප්පි ජාතස්ස අමරණං. යො¹ භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපපං වා භියෙසාති.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා යෙන හගවා කෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා හගවන්තං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

දීඝමායු මනුස්සානං ත නං භීලෙ සුපොරිසො,
චරෙය්‍ය ඩීරඤ්ඤොච තප්පි මච්චුස්ස ආගමොති.

[හගවා:]

අපමායු මනුස්සානං භීලෙය්‍ය නං සුපොරිසො,
චරෙය්‍යාදිත්තසීසොච තප්පි මච්චුස්ස තාගමොති.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා -පෙ- තතෙචන්තරධාසීති.

4. 1. 10.

දුතීයආයුසුත්තං.

146 එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඤජගහෙ විහරති වෙඨවනෙ කලඤ්ඤකතිවාපෙ. තත්ත ඛො හගවා භික්ඛු ආමනොසී, භික්ඛවොති. හදනෙනති හෙ භික්ඛු හගවතො පච්චස්සොසුං. හගවා එතදවොච:

අපමදං භික්ඛවෙ මනුස්සානං ආයු, ගමනීයො සමපරායො, කතතඛබ්බං භුසලං, චරිතඛබ්බං බ්‍රහ්මචරියං, තප්පි ජාතස්ස අමරණං. යො භික්ඛවෙ චිරං ජීවති, සො වස්සසතං අපපං වා භියෙසාති².

අඵ ඛො මාරො පාපිමා යෙන හගවා කෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිතා හගවන්තං ගාථාය අප්ඤ්ඤාසී:

තාච්චයන්ති අභොරන්තා ජීවිතං නොපරාජ්ඣති,
ආයු අනුපරිතාති³ මෙච්චානං කෙමිච රඵභුබ්බරං.

[හගවා:]

අච්චයන්ති අභොරන්තා ජීවිතං උපරාජ්ඣති,
ආයු ඩීයති මෙච්චානං භුන්තාදිතං මදකන්ති.

1. යො භි-සි. 1. 2. ඩීයොති-PTS. 3. අනුපරියොති-පෙය, අනුචරියොති-සො, ආයු පරියොති - සි. 1, 2

4. 1. 9.

පඬුම ආයුසුක්‍රමය.

145. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහ නුවර සම්පයෙහි කලාදකනිවාප නම් වූ වේඨවනාශ්මයෙහි වැඩ වසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු පින්වතුන් වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය අරුප ය, පරලොච යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය, උපත්තනුට නොමැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කලක් ජීවත් වේ නම් හෙ තෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අරුපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පවිටු මරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය දිග ය. සතපුරුෂ තෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය. තනපා මතුයෙන් වැටෙන (සනතකිය) ලදරුවකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ ඊමෙක් තැන.

[භගවත්හු:]

මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය අරුප ය. සතපුරුෂ තෙමේ එය හෙලා දක්නේ ය. හිස ගිනි ගත්තකු මෙන් හැසිරෙන්නේ ය. මරණයාගේ නොඊමෙක් තැන.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 1. 10.

දුතිය ආයුසුක්‍රමය.

146 මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලාදකනිවාප නම් වූ වේඨවනාශ්මයෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු පින්වතුන් වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක:

මහණෙනි, මිනිසුන්ගේ මේ ආයුෂ්‍ය සවරුප ය, පරලොච යා යුතු ය, කුසල් කටයුතු ය, බලිසර හැසිරිය යුතු ය, උපත්තනුට නො මැරීමෙන් තැන. මහණෙනි, යමෙක් බොහෝ කල් ජීවත් වේ ද, හෙ තෙමේ සියක් වසක් ජීවත් වෙයි. බෙහෙවෙක් වේ නම් අරුපයෙක් හෝ වෙයි.

එකල්හි පවිටු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ඌ දුවල්ලු ඉක්ම නො යෙත්. ජීවිතය නිරුඬි නොවේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය (මවුන්) අනුව ම යේ. ඊයෙහි කිඹුල්ලුව අනුව යන ඊයනිම-වල්ලු මෙහි.

[භගවත්හු:]

ඌ දුවල්ලු ඉක්ම යෙත්. ජීවිතය නිරුඬි වේ. මිනිසුන්ගේ ආයුෂ්‍ය ගෙවේ. කුඩා තදින්ගේ දිය මෙහි.

අඵ බො මාරො පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුභතොති දුක්ඛි දුමමනො තජෙච්චනතරධාසීති.

ආයුමනො පඨගමා.

හත්‍රුද්දන්තං:

වපොකමවංඤ්ච තාගො ච සුභං පාසෙන තෙ දුච්චෙ,
සපෙපා හොපඨි තඤ්ඤිං ආයුතා අපරෙ දුච්චෙති.

2. රජ්ජවග්ගො.

4. 2. 1.

පාසාණ්ඤ්ඤතං.

147. එවං මෙ සුතා: එකා සමයං භගවා ඤජ්ඣනෙන විහරති ඤිජ්ඣකුඤ්ච පබ්බතෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රත්තකිකාරතිසායං අජෙඤ්ඤාසංඝො¹ නිසිනො හොති. දෙවො ච එකදෙකං උසායති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො භයං ජම්භිත්තතං ලොමහංසං උප්පාදෙභුකාමො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤති. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතො අච්චුරෙ මහනො මහනො පාසාණො² පදෙලෙසී³

අඵ බො භගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිවා මාරං පාපිමනං ගාථාය අජ්ඣභාසී:

සවෙමිං⁴ කෙවලං සබ්බං ඤිජ්ඣකුචං චලෙයාසී,⁵
තෙච්ච සමමා විමුත්තාතං බුද්ධාතං අභි ඉඤ්ඤන්තති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුභතොති දුක්ඛි දුමමනො තජෙච්චනතරධාසීති.

4. 2. 2.

ඤ්ඤාසංඝං⁶

148. එකං සමයං භගවා ඤාච්ඤ්ඤං විහරති ජෙඤ්ඤානෙ අනාථ-පිණ්ඩකාසං ආරාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවා මහතියා පරිසාය පරිට්ඨතො ධම්මං දෙසෙති.

අඵ බො මාරස්ස පාපිමිකො එතදගොසී: අයං බො සමණො තොනමො මහතියා පරිසාය පරිට්ඨතො ධම්මං දෙසෙති. යනභුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඤ්ඤාමෙයං විච්ඤ්ඤාමිත්වායාති. අඵ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤති. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතො ගාථාය අජ්ඣභාසී:

1. අඤ්ඤාසංඝං - මජ්ඣං. 2. මහනො පාසාණං - මජ්ඣං. 3. පච්චෙලෙසී - ඝා. පදලෙසී - සීමු. 1. 2. මජ්ඣං. PTS. 4. යවෙමි-කප්ඵ. 5. වෙලෙසී - කප්ඵ. 6. ඤ්ඤාසංඝං - මජ්ඣං.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුභත තෙමේ මා දනීයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය

ආයුච්ඡය පලමුවැනි යි.

එහි උද්‍යනය:

තපො කම්ම සුත්‍රය ද තාග සුත්‍රය ද සුභ සුත්‍රය ද ඒ පාස සුත්‍ර දෙක ද සප්ප, තොපපසි, තන්දනි සුත්‍ර ද, අනෙක් ආයු සුත්‍ර දෙකද යි සුත්‍ර දශයකි.

2. රජ්ජ වර්ගය.

4. 2. 1.

පාසාණ සුත්‍රය.

147. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුමර සම්පයෙහි ගිජුකුළු පටුවෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල්අඳුරුයෙහි අබවස වැඩහුන්නා වූ වෙති. වැස්ස ද එකී එකී පොද හෙලයි.

එකල්හි පවිටු මාරයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඩ්‍යා කැහිඟැණුම් ලොමු-දකගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නොදුරෙහි මහත් මහත් ගල් විහිටි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මාරයා හි දැන පවිටු මාරයාගට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

ඉදින් මේ මුළු ගිජුකුළුපටුව ම සලකෙහි තමී, මොනොවට මීදුනු මුදුවරයන්ට කම්පනයෙන් තහමක් ඇත් මා ය.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා භාග්‍යවත් තෙමේ මා දනී. සුභත තෙමේ මා දනී ය යි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 2.

බිහ සුත්‍රය.

148. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුමර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දහු දහම් දෙසන සේක.

එකල්හි පවිටු මරාට “මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දහම් දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) නුවණැස වකසන්නට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තමී මනා මා නු”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

කීනනු සිනොව නදසි පරිසායං විසාරදො,
පච්චලො හි කෙ අභි විජිතාචී නු මඤ්ඤසිති.

[භගවා:]

නදනති වෙ මහාචීර පරිසායු විසාරදො,
තථාගතා බලපපතතා තිණ්ණා ලොකෙ විසතතිකනති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුගකොති දුකඛි
දුමමනො තනෙවනතරධාසිති.

4. 2. 3.

සකලිකසුභාං

149. එවං මෙ සුතං එකං සමයං භගවා භික්ෂුහෙ විහරති මදදකුච්ඡසමි.
මීගදයෙ. තෙන බො පන සමයෙන භගවතො පාදො සකලිකාය බතො
හොති. භුසා¹ සුදං භගවතො වෙදනා වනනනති සාරීරිකා දුකබා තිබ්බා
බර් කවුකා අසාතා අමනාපා. තා සුදං භගවා සතො සමපජානො අභිවාසෙති
අච්ඡිකඤ්ඤමානො. අථ බො භගවා වතුගුණං සබ්බාථිං පඤ්ඤපෙඨා
දකඛිණෙන පයෙහෙ සිහසෙය්‍යං කපෙපසි පාදො² පාදං අච්චාධාය සතො
සමපජානො.

අථ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිකා
භගවනතං ගාථාය අඤ්ඤිභාසි:

මඤ්ඤා නු බො³ සෙසි උදහු කාවෙය්‍යමනො
අභා නු කෙ සමපචුර් න සනති,
එකො විචිතෙහ සයතාසතමති
තිඤ්ඤිබො⁴ කිමිදං සොපපසෙවාති.

[භගවා:]

න මඤ්ඤා සයාමි තාපි කාවෙය්‍යමනො
අභං සමෙච්චාහ මපෙනසොකො,
එකො විචිතෙහ සයතාසතමති
සයාමහං සබ්බභුතානුකමපි.

යෙසමපි සලලං උරසී පච්චිඨං
මුහුං මුහුං හදයං වෙධමානං,
තෙපිබ්⁵ සොපපං ලබ්භරො⁶ සසලලා
කයමො⁷ අහං න සුපෙ චිතසලො.

ජගාං න සඛෙක තපි හෙමි සොතඤුං
රතතිඤ්චො නානුභවනති මා මං,
භානීං න පය්‍යාමි කුභිඤ්චි ලොකෙ
කසමා සුපෙ සබ්බභුතානුකමපිති.

අථ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා -පෙ- තනෙවනතරධාසිති.

1. භුසා - සා. 2. පාදො - සා. 3. මඤ්ඤා නු පසසි - සා. PTS. 4. තිඤ්ඤි බො - සි 1, 2 5. තෙවපි - PTS. 6. ලභරො - සබ්බභ. 7. හසො - ජෙසා,

කීම? පිරිස්හි සිංහයකු මෙන් විශාරද ව (=නො බිය පත් ව) නාද කෙරෙහි හු? දුනු විජය ඇතියෙමි යි හඟිහි ද? මුඛට ප්‍රතිමලයෙක් (=සතුරෙක්) ඇත් ම ය.

[හඟවත්හු:]

ලොව නාෂණව කරණය කළ බලයට පැමිණි මහාචීර වූ තථාගතයෝ ඒකාන්තයෙන් පිරිස්හි විශාරද වූවාහු නාද කෙරෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ තථාගත තෙමේ මො දනී. සුභත තෙමේ මො දනී යයි දුකට පත්වූයේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 3.

සකලික සුමුය.

149. මොව්සින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභහනුවර සම්පයෙහි මදදකුච්ඡී නම් මුවවෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාදය ගල්කඩෙකින් පහරණ ලද්දේ වෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශරීරයේ හටගත් දැඩි රළු කුළු නොමිහිරි නොකල් මහත් දුක් වේදනාවෝ පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි නුවණ ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වේදනාවන් ඉවසන සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහළ සිවුර සිටුගුණ කොට පණවා දකුණු පා මත වම් පා මදක් හයා තබා සිහි නුවණ ඇති ව දකුණුලයෙන් සිංහගයාව කළ සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මුළා බැවින් හෝ කවිභාවයෙන් මත්වූයේ හෝතෙහි හු? මුඛට බොහෝ වූ වැඩ නාත් ද? ජනසාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි නිදිබර මුහුණු ඇති ව හුදෙකලාව ම කුමක් හෙසින් හෝතෙහි ද?

[හඟවත්හු:]

මුළා බැවින් හෝ නිදමි. කවිභාවයෙන් මත්වූයෙමි නොනිදමි. මම පරමාජීයට මානවීන් පැමිණ පහ ව හිය යෝක ඇත්තෙමි වෙමි. මම සඵභුතතිකානුකම්පි ව ජනසාගෙන් වෙන් වූ සෙනසුන්හි හුදෙකලාව හෝතෙමි.

යම් සෙනසුන්ගේත් ලෙහි කියුණු නුලෙක් පිවිසියේ ද, හාදය කණ කණයෙහි සැලෙන්නේ වේ ද, මේ ලෝකයෙහි (ඒ රුගාදි) හුල් ඇති ඕහු ද නිදි ලබත්. පහව හිය (රුගාදි) හුල් ඇති මම කුමක් හෙසින් හෝ නිදමි ද!

නිදි වරන්තෙමි ද සැක හෝ කරමි. නිදන්තටත් නොබමි. රැදුවල්හු මො තහමක් තවත්. ලොව කිසිතැනෙක (මොගේ) පිරිහීමක් නො දකිමි. එහෙසින් සියලු සතුන් කෙරෙහි අනුකම්පා කරණ සුලු වූයෙමි හෝතෙමි.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවත් තෙමේ මො දනී. එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 4.

පථිරුපසුභතං.

150. එකං සමයං භගවා භක්ඛාසලෙසු විහරති එකභාලායං ව්‍යාභමණගාමෙ. තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා මහනිසා පරිසාය පරිට්ඨතො ධම්මං දෙසෙති.

අඵ ඛො මාරසං පාපිමතො එතදහොසි: අයං ඛො සමණෝ ගොතමො මහනිසා පරිසාය පරිට්ඨතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුභාහං යෙන සමණෝ ගොතමො තෙනුපසඞ්ඛමොයං විචක්ඛුකම්මොයාති. අඵ ඛො මාරෙ පාපිමො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඛමි. උපසඞ්ඛමිනා භගවනතං ගාථාය අඤ්ඤිභාසි:

තෙනං තච පථිරුපං යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරෙධවීරෙධෙසු මා සඤ්ඤො¹ තදුමරනති.

[භගවා:]

භිතානුකම්පි සමවුඤ්ඤො යදඤ්ඤමනුසාසති,
අනුරෙධවීරෙධෙති² විපපමුතො තථාගතොති.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමො -පෙ- තනෙචනතරධාසීති.

4 2. 6.

මානසසුභතං.

151. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාචජේයං විහරති ජේතචනෙ අනාචපිණ්ඩකයා අරුමෙ.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමො යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඛමි. උපසඞ්ඛමිනා භගවනතං ගාථාය අඤ්ඤිභාසි:

අනතලීකච්චරෙ පාසො යොයං³ චරති මොතසො,
තෙන තං බාධිසිසාමි ත මෙ සමණ මොකඛසීති.

[භගවා:]

රුපා සඤ්ඤ රසා ගඤ්ඤා පොඨබ්බො ච මනොරමො,
එඤ්ඤ මෙ විගතො ජඤ්ඤ නිභවො නම්මසි අනතකාති.

අඵ ඛො මාරෙ පාපිමො -පෙ- තනෙචනතරධාසීති.

4. 2. 6.

පහනසුභතං.

152. ඝාචජේයං---

තෙන ඛො පත සමයෙන භගවා පඤ්ඤනතං උපාදානකඛනිනාං උපාදාය භික්ඛු¹ ධම්මියා තථාය සඤ්ඤෙසති සමාදායෙති සමුදනතජෙති සම්පහංසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨි කන්ථා² මනසි කන්ථා සඤ්ඤවේතසා³ සඤ්ඤනානර්ථනා ඉතිභසොනා ධම්මං සුණන්ති.

1. සඤ්ඤ - සො. 2. විපරාධෙසු - සී 1, 2. 3. යොයං මජ්ඣ. සො. 4. භික්ඛුතං - මජ්ඣ. 5. අට්ඨි කන්ථා - මජ්ඣ. 6. සඤ්ඤවේතසා - සී. 1, 2.

4. 2. 4.

පන්රූප සූත්‍රය.

150. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දකුවෙහි ඒකසාල තම් බිඳුණුගමිනි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දැකමි දෙසන සේක.

ඉක්බිති පවිටු මරුහට මේ මහණ ගොයුම් තෙමේ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දේ දැකමි දෙසයි. (බණ අසන්නවුන්ගේ) පැණැස වනසන්නට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම් මො වෑ හු සි! මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය.

යම් හෙයෙකින් මේරමාහට අනුශාසනා කෙරෙහි ද, එය මුඛට සුදුසු නො වේ. එය කෙරෙමින් රුග ප්‍රතිස දෙකිහි නො ලැබව

[භගවත්හු:]

යම් හෙයෙකින් සර්ඤ්‍ය තෙමේ හිතානුකම්පා ඇති ව මේරමාහට අනුශාසනා කෙරේ ද, (ඒ) තථාගත තෙමේ රුග ප්‍රතිස දෙකින් විශේෂයෙන් මිදුනේ වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අභුරුදත් විය.

4. 2. 5

මාගස සූත්‍රය.

151. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනකරිකාවර වූ (අහස හැසිරෙන්නවුන් පවා බඳුනා වූ) සිත්හි හට-ගන්නා වූ යම් මේ (රාග) පාශයෙක් හැසිරේ ද, එසින් මුඛ පෙලන්නෙමි. මහණ, මාගේ විෂයයෙන් නො මිදෙන්නෙහි ය.

[භගවත්හු:]

සිත්කලු වූ රූපයෝ ය, ශබ්දයෝ ය, රසයෝ ය, ගන්ධයෝ ය, සප්තව්‍යායෝ ය, යන මේ පඤ්චකාමවසතුන් කෙරෙහි වූ මාගේ රාගය පහවූයේ ය. මරුව නෝ නටුයෙහි.

ඉක්බිති පවිටු මරු ... එහි ම අභුරුදත් විය.

4. 2. 6.

පහති සූත්‍රය.

152. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උපාදානසකාඛි පස පිළිබඳ දැකමි කථායෙන් හිසුන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. සමාදානයෙහි උත්සාහවත් කරණ සේක. හිත හඳි ගන්වන සේක. ඒ හිසුහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙතෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතීන් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ සත් ඇති ව බණ අසත්.

අඵ බො මාරසං පාපිමනො එතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො පඤ්චනනං උපාදානනබ්බානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාදපෙති සමුඤ්ඤෙතඤ්ඤෙති සමපභංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කථා මනසි කථා සබ්බවෙතසා¹ සමනනාහරිතා ඔතිතසොභා ධම්මං සුඤ්ඤති. යහනු- නාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙහුපසඤ්ඤමෙයං විචක්ඛුකම්මායාති.

තෙත බො පත සමයෙන සමබ්භුදා පතනා අඤ්ඤාකාසෙ තික්ඛිතනා නොනති. අඵ බො මාරෙ පාපිමා බ්ලිවද්දවණණං අභිනිමිතිතා යෙන තෙ පතනා තෙහුපසඤ්ඤමි. අඵ බො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසො බ්ලිවද්දෙ පතො භිඤ්ඤයාති.

එවං ට්‍රිකෙත භගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: ත සො භික්ඛු බ්ලිවද්දෙ මාරෙ එස පාපිමා, භුමනාකං විචක්ඛුකම්මායාගතොති. අඵ බො භගවා මාරො අයං පාපිමා ඉති විදිතා මාරං පාපිමනනං ගාථාති² අඤ්ඤාසාති:

රූපං වෙදධිතං සඤ්ඤං විඤ්ඤාණං යඤ්චි සඤ්ඤං,
තෙසො භමසම් තෙනං මෙ එවං තත්ථ විරජ්ජති.

එවං විරතනං³ බෙමනනං සබ්බසංයොජනාතිගං,
අනෙසං සබ්බයාතෙසු මාරසෙතාපි තාඤ්ඤාසාති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා - පෙ - තතෙච්චතතරධාසීති.

4. 2. 7.

ආයතනසුභාගං.

153. එකං සමයං භගවා. ඡෙසාඋයං විතරති මහාවතෙ කුමාගාර- සාලායං. තෙත බො පත සමයෙන භගවා ජනනං එසසායනනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාදපෙති සමුඤ්ඤෙතඤ්ඤෙති සමපභංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කථා මනසි කථා සබ්බවෙතසා සමනනාහරිතා ඔතිත- සොභා ධම්මං සුඤ්ඤති.

අඵ බො මාරසං පාපිමනො එතදහොසි: අයං බො සමණො ගොතමො ජනනං එසසායනනානං උපාදාය භික්ඛු ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාද- පෙති සමුඤ්ඤෙතඤ්ඤෙති සමපභංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨි කථා මනසි කථා සබ්බවෙතසා සමනනාහරිතා ඔතිතසොභා ධම්මං සුඤ්ඤති. යහනුනාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙහුපසඤ්ඤමෙයං විචක්ඛුකම්මායාති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙහුපසඤ්ඤමි. උපසඤ්ඤමිතා භගවතො අවිදුරෙ මහනනං භයභෙරවසද්දං අකාසි. අපිසුද්දං⁴ පඨවි මඤ්ඤෙද උද්දියති.⁵

1 සබ්බවෙතසා - සීචු 1, 2. සබ්බං චෙතසසා - කාචච. 2. ගාථාය - මජ්ඣ. සා. PTS. 3. විචිතනං - සී 1, 2. 4. අපිසුද්දං - සීචු. 1. අපිසුද්දං - PTS. 5. උඤ්චති - මජ්ඣ.

එකල්හි පවිටු මරුහට මේ අදහස වී ය මේ මහණ ගොයුම් උපාදනසකකඩ පස පිළිබඳ දූහැමි කපායෙන් හිඤ්ඤන්ට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. නෙද ගන්වයි. සිත හනී ගන්වයි. ඒ හිඤ්ඤ ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් සමනා ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව බණ අසන්. (බණ අසන්නටුන්ගේ) පැණැස වතසන්තට මහණ ගොයුම්හු වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම මනා මැ නු සි!

එකල්හි බොහෝ පාත්‍රයෝ එළියෙහි බහන ලද්දහු වෙත්. එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ ගොන්වෙසක් වෙත ගෙණ ඒ පාත්‍රයන් වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ ගොණා පාත්‍රයන් බිඳුන් ය”යි මෙය කී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එ මහණහට “මහණ, හේ ගොණෙක් නො වේ. මේ පවිටු මරු ය. තොපගේ පැණැස වතසන්තට පැමිණියේ ය”යි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරු ය යි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක :

රූපය හා වේදනාව හා සංඥාව හා විඤ්ඤය හා යම් සංසකාරධර්මයෙක් වේ තම එය හා මේ පස්කඳ මම නො වෙමි. තෙල මා ගැත්තේ නොවේ යයි මෙසේ එහි නො ඇලේ.

මෙසේ නො ඇලුනු ක්‍ෂේමප්‍රාභා අත්බැව් ඇති සියලු බවබැඳුම් ඉක්මවා සිටී රහත්හු කොතිදැයි සියලු තන්හි සොයන මරපිරිස් ද නො දැක්කේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් වී ය.

4. 2. 7.

ආයතන සුත්‍රය.

153. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි වූ මහ-වෙනෙහි කුමාරගාරාලායෙහි වැඩවසන සේක. එකල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඡවිසපරියායතනයන් පිළිබඳ දූහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. නෙද ගන්වන සේක. හිත හනී ගන්වන සේක. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසන්.

එකල පවිටු මරුහට මේ අදහස විය: “මේ මහණගොයුම් ඡවි සපරියායතනයන් පිළිබඳ දූහැමි කතාවෙන් හිඤ්ඤන්ට කරුණු දක්වයි. සමාදන් කරවයි. උත්සාහවත් කරයි. හනී ගන්වයි. ඒ මහණහු ද වැඩ ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙනෙහි කොට ගෙණ මුළු හිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසන්. පැණැස වතසන්තට මහණගොයුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි තම මනා මැ නු සි”

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මහත් බියජනන හඬක් කෙළේ ය. පොළොව පෙරලන්නාක් සෙයින්.

අප්ඵ බො අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු අඤ්ඤාතරං භික්ඛුං එතදවොච: භික්ඛු භික්ඛු එසා පඨවී මඤ්ඤා උද්දියතීති.

එවං වුත්තෙ හගවා තං භික්ඛුං එතදවොච: තෙසා භික්ඛු පඨවී උද්දියති¹. මාරෙ එසො පාපිමා නුමාසාං විචක්ඛුකම්මාය ආගතොති. අප්ඵ බො හගවා මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනං ගාථාති¹ අජකිහාසි:

රුපා සඤ්ඤා රසා ගඤ්ඤා එසාං ධම්මා ච කෙවලා,
එතං ලොකාමිසං කොරං එඨ ලොකො'ධිමුච්ඡිකො.²

එතඤ්ඤා සමතිකකම්ම සතො බුද්ධියා සාවකො,
මාරධෙය්‍යමෙතිකකම්ම³ ආදිවොච විරෙච්ඡතීති.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙච්ඡතරධාසීති

4. 2. 8.

පිණ්ඩසුතනං.

151. එකං සමයං හගවා මහධෙසු විහරති පඤ්ඤාසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්ඤාසාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ කුමාරකානං පාහුණකාති භවන්ති. අප්ඵ බො හගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්වා පතනං-චිවරමාදය පඤ්ඤාසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. තෙන බො පත සමයෙන පඤ්ඤාසාලෙය්‍යකා බ්‍රාහ්මණගහපතිකා මාරෙන පාපිමනා අනාවිට්ඨා භවන්ති මා සමණො ගොතඤ්ඤො පිණ්ඩලෙඡ්ඡාති.

අප්ඵ බො හගවා යථාධොතෙන පතෙන පඤ්ඤාසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පිණ්ඩාය පාවිසී. නථාධොතෙන පතෙන පටිකකම්මි.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා යෙන හගවා හෙතෙසසකම්ම උපසකම්මිත්ථා හගවනං එතදවොච: අපි සමණ⁴ පිණ්ඩලෙඡ්ඡාති?

තථා හු ත්වා පාපිම අකාසි, යථා'හං පිණ්ඩං න ලභෙය්‍යන්ති.

තෙන හි හතෙන හගවා දුතියමපි පඤ්ඤාසාලං බ්‍රාහ්මණගාමං පටිසතු. තථා'හං කට්ඨසාමි, යථා හගවා පිණ්ඩං ලච්ඡතීති

[හගවා:]

අපුඤ්ඤං පසවී මාරෙ අසජ්ජ් නං තථාගතං,
කිහාහු මඤ්ඤාසි පාපිම න මෙ පාපං විපච්චති?

සුසුඛං චත ජ්චාම යෙසං නො නජචි කිඤ්චනා,
පිතිහකනා හවිසාමි දෙවා ආහසාරා යථාති.

අප්ඵ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- තජෙච්ඡතරධාසීති.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සා. 2. ලොකො විමුච්ඡිකො - මජ්ඣ. සා. 3. මාරධෙය්‍යං අභිකාමම්ම - මජ්ඣ. 4. අපි නං යමණ - මජ්ඣ.

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් එක්තරා මහණකුට “මහණ, මහණ, මේ පොළොව (‘පටත් පටත්’ යන අනුකරණ දෙමින්) පෙරෙළෙන්නාක් මෙන්, මෙය කී ය.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ මහණකුට මහණ, මේ පොළොව පෙරෙළෙන්නේ නොවේ. මේ පවිටු මරා ය. නොපගේ පාණය වනසන්නට ආයේ යයි මෙය වදාළ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පවිටු මරා ය යි දැන පවිටු මරා හට නාථාවන්ගෙන් වදාළ සේක:

සියලු රූපයෝ ද ඉබ්දයෝ ද රසයෝ ද ගන්ධයෝ ද සාඝීයෝ ද ධර්මයෝ ද යන මෙය දරුණු ලෝකාඡ්ඡය වේ. ලෝ වැස්සා මෙහි දැඩි ලෙස ඇලීයේ ය.

වුදුරජානන් වහන්සේගේ සිහි ඇති ශ්‍රාවක තෙමේ මේ ඡායායනක ද ඉක්මවා මරාට ස්ථාන වූ හවත්‍රය ද පසු කොට හිරු මෙන් බබලයි.

ඉක්බිති පවිටු මරා තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 8.

පිණඩ සුත්‍රය.

154. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහද දතව්වෙහි පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා බමුණුගමෙහි කුමරුන්ගේ (ඔවුනොවුන් යවන) තුටුපවුරු කෙනෙක් වෙත්. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිවුරු ගෙණ පඤ්චශාලා නම් බමුණුගමට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක. එකල්හි පඤ්චශාලා වැසි බමුණු ගාහැවියෝ පවිටු මරා විසින් “මහණගොසුම් තෙමේ පිඬු නොලබාවා!” යි ආවිභට වෙත්.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පසින්) යුක්ත ව පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිඬු පිණිස පිවිසි සේක් ද, තථාධෛත පාත්‍රයෙන් (සිස්පසින්) යුක්ත ව පෙරළා වැසි සේක.

ඉක්බිති පවිටු මරා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය: ශ්‍රමණය, පිඬු ලැබුවෙහි ද?

පවිට, මම යම්සේ පිඬු නො ලබන්නෙමි නම් තෝ එසේ කෙළෙහි නො?

වහන්ස, එසේ නම් හගවත් තෙමේ දෙවනවට දු පඤ්චශාලා බමුණුගමට පිවිසේවා. හගවත් තෙමේ යම්සේ පිඬු ලබන්නේ නම් මම එසේ කරන්නෙමි.

[හගවත්හු:]

මාර තෙමේ ඒ කථාගතයන් ගටා පව් රැස් කෙළේ ය. පවිට, “මාගේ පව් නොපැසෙහි”යි කීම සිතයි ද?

යම්බල වූ අපට (රහඹ) කෙල්ලයජානයෙක් නැද්ද (එසේ වූ අපි) එකානතයෙන් ඉතා සැපසේ ජීවත් වමුන. ආහසාර බිඹලොව වැසි දෙවියන් මෙන් ප්‍රීතිය ම ආහාර කොට ඇත්තමෝ වමුන.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

4 2. 9.

කය්‍යකප්‍රභවං.

155. ආවච්ඡියං—

තෙන ඛො පත සමයෙන ගභවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය සංදසෙසති සමාදපෙති සමුතෙතජෙති සමපභංසෙති. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨි කන්ථා මහති කන්ථා ආබ්බවෙතසා සමනනාභරිත්ථා මහිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ ඛො මාරස්ස පාපිමහො එතදහොසි: අයං ඛො සමණො ගොතමො භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මියා කථාය -පෙ- සමපභංසෙති. තෙ ච භික්ඛු -පෙ- ධම්මං සුණන්ති. යතනුතාභං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුප-සමකමෙයං විචක්ඛුකම්මොයාති.

අථ ඛො මාණ්ඩ පාපිම, කය්‍යකවණණං අභිනිම්බිනිත්ථා මහනතං තඛගලං ඛක්ඛෙ කරිත්ථා දීඝං පාවනංට්ඨිං¹ ගහෙත්ථා භට්ඨටකෙසො සාණසාටී තිව්ඤ්ඤා² කදුමමනඛිතෙති පාදෙහි යෙන ගභවා තෙනුපසමිකම්. උපසමික-මිත්ථා ගභවනතං එතදවොච: අපි සමණ ඛලිවද්දෙ අදුසාහි.

කිමපත පාපිම තෙ ඛලිවද්දෙහිති?

මමෙව සමණ වක්ඛු, මම රූපා, මම වක්ඛුසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ථා මොකධිසි? මමෙව සමණ සොතං, මම සද්ද, මම සොතසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ ඝාණං, මම ගඤ්ඤා, මම ඝාණසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ ජීවහා, මම රසා, මම ජීවහාසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ කායො, මම ථොට්ඨිබ්බා, මම කායසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. මමෙව සමණ මනො, මම ධම්මා, මම මනොසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. කුභිං මෙ සමණ ගන්ථා මොකධිසිති?

තවෙව පාපිම වක්ඛු, තව රූපා, තව වක්ඛුසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ච ඛො පාපිම තත්ථි වක්ඛු, තත්ථි රූපා, තත්ථි වක්ඛුසමථස්සවිඤ්ඤාණා-යතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම සොතං, තව සද්ද, තව සොතසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. යත්ථ ච ඛො පාපිම තත්ථි සොතං, තත්ථි සද්ද, තත්ථි සොතසමථස්සවිඤ්ඤාණා-යතනං. අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ඝාණං, තව ගඤ්ඤා, තව ඝාණසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම ජීවහා, තව රසා, තව ජීවහාසමථස්සවිඤ්ඤාණායතනං. -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

1. දීඝපාවනංට්ඨිං - මජ්ඣ. දීඝං පාවනලොචිංසි 1, 2. 2. සාණසාවනානිවඤ්ඤා සො. -

4. 2. 9.

තසාන සුත්‍රය.

155. සෑවෑන්ඉවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දූහෑමි කථායෙන් හිසුන්ට කරුණු දක්වන සේක. සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සිත හම් ගන්වන සේක. ඒ හිසුනු ද වාඩි ඇත්තක් කොට ගෙණ මෙතෙහි කොට ගෙණ මුළු සිතින් එක් කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇත්තාහු බණ අසත්.

එකල්හි පව්වු මරාහට මේ අදහස විය. “මේ මහණ ගොයුම් නිවණ පිළිබඳ දූහෑමි කථායෙන් හිසුන් ... හම් ගන්වයි ඒ හිසුනු ද ... බණ අසත්. පැණැස වතසත්තට මහණ ගොයුම් වෙත මම එළඹෙන්නෙමි නම් මනා මෑ හු යි!

ඉක්කිහි පව්වු මාර තෙමේ ගොවිවෙසක් මවා ගෙණ මහ නතුලක් කර තබාගෙණ දික් කෙවිට්ඨියක් ගෙණ භාතාභාත කෙස (මබමොබ විසිර ගිය කෙසෙ) ඇත්තේ හණ වතක් ඇඳ ගත්තේ මඩ වැකුණු පසින් යුක්තව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. ඉමණය, ගොණුන් දක්කෙහි ද?

පව්ට, තට ගොණුන්ගෙන් කවර වැඩෙක් ද?

ඉමණය, ඇස මාගේ ම ය. රූප මාගේ ම ය. වක්‍රුසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද? ඉමණය, කණ මාගේ ම ය. ශබ්දයෝ මාගේ ම ය. සොතසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, නැහැය මාගේ ම ය, ගක්ඛයෝ මාගේ ම ය, සංණසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, දිව මාගේ ම ය, රස මාගේ ම ය, ජීවහාසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, කය මාගේ ම ය, සුභ්‍රමව්‍ය මාගේ ම ය, කායසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, සිත මාගේ ම ය, දහම් මාගේ ම ය, මනෝසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද මාගේ ම ය. ඉමණය, කොහි ගොස් මාකෙරෙන් මිදෙන්නෙහි ද?

පව්ට, ඇස තාගේ ම ය, රූප තාගේ ම ය, වක්‍රුසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. එවිට, යම් නැතෙක ඇස නැද්ද, රූප නැද්ද, වක්‍රුසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

කණ තාගේ ම ය, ශබ්ද තාගේ ම ය, සෝතසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය තාගේ ම ය. පව්ට, යම් නැතෙක කණ නැද්ද, ශබ්ද නැද්ද, සෝතසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය නැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ට, නැහැය තාගේ ම ය, ගක්ඛයෝ තාගේ ම ය, සංණසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... පව්ට, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පව්ට, දිව තාගේ ම ය, රස තාගේ ම ය, ජීවහාසම්පය්‍ය හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... පව්ට, එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

තවෙව පාපිම කායො, තව පොට්ඨබ්බො තව කායසම්මසාසිඤ්ඤාණො-
යතනං -පෙ- අගති තව තත්ථ පාපිම.

තවෙව පාපිම මනො, තව ධම්මො, තව මනොසම්මසාසිඤ්ඤාණොයතනං.
යත්ථ ච බො පාපිම නත්ථි මනො, තත්ථි ධම්මො, තත්ථි මනොසම්මසාසිඤ්ඤාණො-
යතනං. අගති තව තත්ථ පාපිමාති.

[මාඤ්ඤ:]

යං වදන්ති මම ඉදන්ති¹ යෙ වදන්ති මමන්ති ච,
එත්ථ වෙ තෙ මනො අත්ථි න මෙ සමණ මොක්ඛිනීති.

[භගවා:]

යං වදන්ති න කං මයං යෙ වදන්ති න තෙ අහං,
එවං පාපිම ජානාති න මෙ මගගම්ඨ දකඛිති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමො -පෙ- නන්තෙව නන්තරධායීති.

4. 2. 10.

රජජසුතනං.

156. එකං සමයං භගවා භොසලෙසු විහරති තිමවනතපසො²
අරඤ්ඤකුට්ඨිකායං. අථ බො භගවතො රහොගතස්ස පටිසලුච්චිතස්ස එවං
වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදී. සත්තා භු බො රජජං කාරෙභුං අහනං
අසාතයං අජීතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

අථ බො මාඤ්ඤ පාපිමො භගවතො වෙතසා වෙතොපරිචිතකමඤ්ඤා
යෙත භගවා තෙහුපසඛිතම්. උපසඛිතමිත්ථි භගවතනං එතදවොච:
කාරෙභු භන්තො භගවා රජජං, කාරෙභු සුගතො රජජං, අහනං අසාතයං
අජීතං අජාපයං අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[භගවා:]

තිමපත නිං පාපිම, පසායී, යං චිං නිං එවං වදෙසී: කාරෙභු භන්තො
භගවා රජජං, කාරෙභු සුගතො රජජං, අහනං අසාතයං අජීතං අජාපයං
අසොචං අසොචාපයං ධම්මෙතාති.

[මාඤ්ඤ:]

භගවතා බො භන්තො චන්තාඤ්ඤ ඉද්ධිපාද භාවිතා බහුච්චිකතා යාතීකතා
චන්ද්‍රිකතා අනුච්චිතා පරිචිතා සුසමාරඬ්ඛා. ආකඛිතමාතො ච පත භන්තො
භගවා හිමවිතනං පබ්බතරජං සුවණ්ණතෙත්ථි අධිච්චෙවෙය්‍ය සුවණ්ණපබ්බ-
තස්සාති.³

[භගවා:]

පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස ජාතරූපස්ස කෙවලො⁴,
ද්විත්තොච තාලමෙකස්ස ඉති විඬ්ඛා සමස්ථරෙ.

1. මමඤ්ඤාති - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. තිමවනතපසො - මජ්ඣ. සං. PTS
3. සුවණ්ණසථ පසායාති-මජ්ඣ. සුවණ්ණසථ පබ්බතස්සාති - PTS 4. කෙවලා-සං. 3.

පවිට, කය තාගේ ම ය, සුභවච්ඡය තාගේ ම ය, කායසම්ඵසා හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. ... එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

පවිට, සිත තාගේ ම ය, දහම් තාගේ ම ය, මනෝසම්ඵසා හා විඤ්ඤාණායතනය ද තාගේ ම ය. පවිට, යම් තැනෙක සිත තැද්ද, දහම් තැද්ද, මනෝසම්ඵසාය හා විඤ්ඤාණායතනයත් තැද්ද, එවිට එහි තාගේ ගමනෙක් නැත.

[මරු:]

මේ මාගේ ය සි යමක් කියද්ද, යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, ඉදින් එහි ලා මුඛගේ සිතෙක් ඇත් නම් ශ්‍රමණය, මා කෙරෙත් නොමිදෙත්තෙහි ය.

[භගවත්හු:]

(මාගේ ය සි) යමක් කියද්ද, එය මාගේ නොවෙයි. යම් කෙනෙක් මා ගැත්තේ ය සි කියද්ද, මම 'මිත්‍ර'ද නොවෙමි. පවිට, මෙසේ දනුව. මා ගිය මහත් නොදත්තෙහි ය.

ඉක්කිති පවිටු මරු තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 2. 10.

රජ්ජහුය.

156. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි නිමවත් පෙදෙසෙහි වත කිලියෙක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විතත-විවෙකයෙහි යෙදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “තො තස්මින් තො තස්මින් පරඨවරණය (ධතභානිය) නො කරමින්-නොකරවමින් ශොක නො කරමින් නොකරවමින් දභාමින් රජය කරවත්තට හැක්කේ ද?”යි මෙබඳු විතත-විතකියෙක් පහල විය.

ඉක්කිති පවිටු මරු තෙමේ තම සිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත්හි පරිවිතකීය දුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: වහන්ස, භගවත් තෙමේ තො තස්මින් නො තස්මින් ධතභානි නො කරමින්-නො කරවමින් ශොක නො කරමින් ශොක නො කරවමින් දභාමින් රජය කෙරේවා. සුභත තෙමේ රජය කෙරේවා, සි.

[භගවත්හු:]

පවිට, “වහන්ස, භගවත් තෙමේ තො තස්මින් නො තස්මින් ධතභානි නො කරමින් නො කරවමින් ශොක නො කරමින් නො කරවමින් දභාමින් රජය කෙරේවා, සුභත තෙමේ රජය කෙරේවා”යි යම්භෙයෙකින් තෝ මට මෙසේ කියති ද, තෝ කුමක් දකිති ද?”

[මරු:]

වහන්ස, භගවත්හු විසින් සතර සාධිපාදයෝ වඩන ලද්දහ. බහුල කරණ ලද්දහ. සාතයක් මෙන් කරන ලද්දහ. වාසනාවක් මෙන් කරණ ලද්දහ. නිතර තමා කෙරෙහි පිහිටුවන ලද්දහ. පුරුදු කරණ ලද්දහ. භාවනායෙන් සමුද්‍රණී කරණ ලද්දහ. වහන්ස, ඉදින් භගවත් තෙමේ කැමති වන්නේ නිමවත් මහපව්ව රන් ම යයි සිතන්නේ තම රන්පව්වෙක් වන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

සධාර්ථසංකීර්ණාන ජාතරූපයෙන් නිමි හුදු පව්වෙක් වේ නම් එමෙන් දෙභුණයක් මහත් පව්වක් වුව ද එක් පුරුෂයකුගේ සිතට නොසැහේ. මෙසේ දත්තා නුවණැත්තේ සම ව හැසිරෙන්නේ ය.

යො දුක්ඛමද්දකඛි යතො නිදුනං කාමෙසු සො ජනතු කථං තමෙය්‍ය,
උපධිං විදිතා සඛෙතාති ලොකෙ තසෙඝච ජනතු විතයාය සිකෙති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං භගවා, ජාතාති මං සුභතොති දුක්ඛි
දුමමනො තජෙචනතරධාසීති,

රජ්ජවග්ගො දුතියො.

කමුඤ්ඤනං:

පාසාණො සිහො සකලිකා පඨිරුපං ච මාතසං,
පතනං ආයතනං පිණ්ඩං කසසකං රජේජන තෙ දජාති.

3. මාරවග්ගො.

4. 3. 1.

සබ්බසුලසුභතං.

157. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සභෙතසු විහරති
සිලාවතීයං. තෙන බො පත සමයෙන සබ්බසුලා භික්ඛු භගවතො අවිදුරෙ-
අපමනතා ආතාපිනො පභිභවතා විහරන්ති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා බ්‍රාහ්මණවණණං අභිනිමමිනිචා මහනෙහත
ජවණ්ඩුවෙත අජනකඛිපනිවතො ජිණ්ණො ගොපානසිවභෙකා සුරාසුරා-
පසාසාසි උදුමබරදණ්ඩං ගභෙතා යෙන තෙ භික්ඛු තෙහුපසඛිකමි. උප-
සඛිකමිචා තෙ භික්ඛු එතදවොච: දහරු භවනො පබ්බජිතා සුසුකාල-
කෙසා භද්‍රෙන යොබ්බනෙත සමන්තාගතා පඨමෙන වයසා අනිකීලිතාවිනො,¹
කාමෙසු, භුඤ්ජනතු භොනො,² මානුසකෙ කාමෙ, මා සඤ්චිකං හිචා
කාලිකං අනුධාවිතොති.

ත බො මයං බ්‍රාහ්මණ සඤ්චිකං හිචා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤච
බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිචා සඤ්චිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමා
වුභතා භගවතා බහුදුක්ඛා බහුපායාසා ආදීතවො එත්ථ භියෙසා. සඤ්චිකො
අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසයිකො ඔපතයිකො³ පච්චන්තං වෙදිතබ්බො
විඤ්ඤාහිති.

එවං වුභෙන මාරෙ පාපිමා සිසං ඔකමෙචා ජිවහං නිලාලොචා
තිවිසාධං⁴ නලාටෙන ලාචිකං උධාරපෙචා දණ්ඩමොලුඛිත පකකාමි.

1. අභිකීලිතාවිනො - මජ්ඣ. 2. භවනො - මජ්ඣ. 3. ඔපතෙයිකො - මජ්ඣ.
4. නවියාචිකං - සී 1, 2.

යම් පස්කම් තෙනකුන්ගේ හේතුයෙන් දුක පහල වේ යයි යමෙක් දුක දිටි තම් ඒ සතච තෙමේ කෙසේ පස් කම් සුවෙහි තැවෙන්නේ ද (නුවණැති) සතච තෙමේ ලෝකයෙහි පස්කම්හු 'සබ්බසභ'යි දැන පස්කම් දුරලීම පිණිස ම හික්වෙන්නේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භගවත් තෙමේ මා දතී, සුභත තෙමේ මා දතී යයි දුකට පත් වූයේ නො සහුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදත්ත විය.

රජ්ජවහිය දෙවෙනි යි.

එහි උද්දනය:

පාසාණ, සීහ, සකලිකා, පතිරූප, මානස, පතන, ආයතන, පිණඩ, කසක, රජ්ජ ය යි සුත්‍ර දශයෙකි.

3. මාර වගීය

4. 3. 1.

සම්බන්ධලක්ෂණය.

157. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛාදකච්චෙහි සිලාවතී ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙත්.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ බමුණු වෙසක් මවා ගෙණ මහත් දලසුඹුළයෙන් යුක්ත ව හැඳි පෙරෙව් අඳුන්ද්විසමී ඇතියේ ජරායෙන් දිරාගේ ගොවතායසක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා හඬින් ප්‍රඥාප කරණසුඹු වූයේ දිඹුල්දඩක් අතින් ගෙණ ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹියේ ය. එලඹ ඒ භික්ෂුන්ට “භවත් පාවිද්දෙද දහරයහ. මනා අභිනීල කෙහෙ ඇතිය හ. සොඳුරා ගොවිතෙන් පලමු වසසින් යුක්තයහ. කම්කෙළියෙහි කෙළුම් නොකලසුල්ලහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විඳිත්වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු වූ සුව කර නුදුවන් වා” යි කී.

බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව කර නොදුවමු. බමුණ, අපි කල් ගෙවා වින්ද යුතු සුව හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කර දුවමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දූෂී ආයාස ඇතියහ. මෙහි දෙස් බොහෝහ. මේ ලොවුතුරා දහම මේ අත්බැවිහි තමන් විසින් ම වින්ද යුතු ය. කල් තොයවා විපාක දෙන සුළු ය. එව බලව යි කීමට සුදුසු ය. තමසිත්හි පමුණුවා ලිමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් තමන් තමන් කෙරෙහි ලා දකසුතුය යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය.

මෙසේ කී කල්හි පවිටු මාර තෙමේ හිස යටිකුරා කොට සලා දිව තොරු ලෙලවා තලලෙහි තුන් රැලී ඇති බැමිබිඳුම් තංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙණ ගියේ ය.

අඵ බො තෙ භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඝිකමිංසු. උපසඝිකමිනිචා භගවනනං අභිචාදෙතො එකමනනං නිසීදිංසු. එකමනනං නිසීනනා බො තෙ භික්ඛු භගවනනා එතදවොචුච්චො: ඉධ මයං භනෙන භගවතො අවිදුරෙ අපපමනනා ආතාපිතො පභිනනනා විහරම. අඵ බො භනෙන අඤ්ඤතරෙ බ්‍රාහ්මණො මහනෙනන ජට්ඨෙඤ්චෙන අජිතකපිපතිවනෙථා ජණෙණො ගොඨානසිවචෙතො සුරාසුරාපසාසාසී උදුමරදණධං ගහෙතො යෙන මයං¹ තෙනුපසඝිකමි. උපසඝිකමිනිචා අලෙහ එතදවොච:

දහර භවනොතා පබ්බජ්ඣා සුසුකාලකෙතා හද්දෙන යොබ්බනෙන සමනනාගතා පඨමෙන වයසා අතීකීට්ඨිකාවිනො කාමෙසු, භුඤ්ජනතු භොනොතා මානුසකෙ කාමෙ මා සන්දිට්ඨිකං හිනා කාලිකං අනුධාවිතොති. එවං චුතෙන මයං භනෙන නං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචුච්චා: න බො මයං බ්‍රාහ්මණ සන්දිට්ඨිකං හිනා කාලිකං අනුධාවාම, කාලිකඤ්ච බො මයං බ්‍රාහ්මණ හිනා සන්දිට්ඨිකං අනුධාවාම. කාලිකා හි බ්‍රාහ්මණ කාමො චුතනා භගවනා බහුදුකතා බහුපායාසා ආදීතවො එතථ හියොසා. සන්දිට්ඨිකො අයං ධම්මො අකාලිකො එහිපසසිකො මපනසිකො පච්චනනං වෙදිතබ්බො විඤ්ඤාසීති. එවං චුතෙන භනෙන යො බ්‍රාහ්මණො සීසං ඔකමෙපනා ජවහං නිලාලොකො කිවිසාබං කලාවෙ තලාවිකං චුට්ඨාපෙතො දණ්ඩමොලුබ්බ පසකනොතොති.

තෙසො භික්ඛවෙ බ්‍රාහ්මණො. මාගෙ එස² පාපිමා. නුච්චාකං විචකඛු-කමමාය ආගහොති. අඵ බො භගවා එතමනථං විදීනා නායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

යො දුකඛමඤ්ඤනි යතො නිදහං කාමෙසු සො ජනතු කථං තමෙය්‍ය,
උපධිං විදීනා සබ්බොති ලොකෙ තසෙඤ්ච ජනතු විතයාය සිනෙබ්බි.

4. 3. 2.

සමිඤ්චිසුතනං.

158. එකං සමයං භගවා සකෙග්ගසු විහරති සිලාවතීයං. තෙන බො පන සමයෙත ආයසථා සමිඤ්චි භගවතො අවිදුරෙ අපපමනෙතො ආතාපි පභිනනො විහරති.

අඵ බො ආයසමනො සමිඤ්චිසු රහොගතස්ස පටිසලලීනස්ස එවං වෙතසො පටිචිතකෙතො උදපාදී. ලාභා වත මෙ සුලඤ්චං වත මෙ යස්ස මෙ සන්ථා අරහං සම්මාසලබ්බෙඤ්චො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්චං වත මෙ යො'හං³ එවං සවාකතානෙ ධම්මචිතසෙ පබ්බජ්ඣො. ලාභා වත මෙ සුලඤ්චං වත මෙ යස්ස මෙ සබ්‍රහ්මචාරයො.⁴ සීලවනොතා කලාණධම්මොති.

1. පඨක අපමන - PTS. 2. එසා - මජ්ඣ. න්‍ය., PTS. 3. සවාහං - මජ්ඣ.
4. බ්‍රහ්මචාරිණො - මජ්ඣ. න්‍ය.

ඉක්බිති ඒ මහණනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාද එකක් පසෙක හුන්හ. එකක් පසෙක හුන් ඒ තිත්සුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කාල කලයා: වහන්ස, මෙහි අපි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හුදුරෙහි නො පමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයන ලද සිත් ඇති ව වෙසෙමු. වහන්ස, එකල්හි එක්තරු බමුණෙක් මහත් දළඹුළුපයෙකින් යුක්තව අඳුන් දිවියම් හැද පෙරෙ-වියේ ජරායෙන් දිරායේ ගොවනාස්සක් මෙන් වක් වූයේ සුරා සුරා යන හඬින් ප්‍රශවාස කරණ සුප්‍රී වූයේ දිගුල් දණ්ඩක් අතින් ගෙන අප වෙත එළඹියේ ය. එළඹ අපට මෙය කී ය.

“භවත් පාවිද්දේ දහරයහ. කළකෙහෙ ඇතියහ. සොඳුරා යොවිනෙන් පළමු වයසින් යුක්තයහ. කාමයෙහි ත්‍රිඩා නොකලහ. භවත්හු මිනිස් කම්සුව විදිත් වා. මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුවය හැර කලෙකින් ලැබෙන සුවය කර නොදුවත්වා”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණාට අපි මෙය කීමු. “බමුණ, අපි මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව හැර කල් ගෙවා ලැබෙන සුව කර නොදුවමු. බමුණ, අපි කල් ගෙවා ලැබෙන සුව අත් හැර මේ අත්බැවිහි වින්ද යුතු සුව කර දුවමු. බමුණ, කාමයෝ කාලිකයහ. බොහෝ දුක් ඇතියහ. දුභි ආයාස ඇතියහ. මෙහි ආදීනව බොහෝහ. මේ ලොවුතුරා දහම මේ අත්බැවිහි තමා විසින් ම වින්ද යුතුය. කල් නො යවා විපාක දෙන සුලු ය. එව, බලවසි කීට පුද්‍රසු ය. තම සිත්හි පවුණුවා ලීමට සුදුසු ය. නුවණැත්තන් විසින් කමත් තමන් කෙරෙහි ලා දනසුතු යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද්දේ ය”යි. වහන්ස, මෙසේ කී කල්හි ඒ බමුණු තෙමේ හිස යටිතුරා කොට සලා දිව නෙරු ලෙලවා නලලෙහි තුන්රැළී ඇති බැමිබිදුම් නංවා දණ්ඩ එල්බ ගෙන ගියේ ය.

මහණෙනි, මේ බමුණෙක් නො වේ. මේ පවිටු මරා ය. කොපගේ නුවණැස වනසාලීම පිණිස පැමිණියේ ය යි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ කරුණ දැන ඒ වේලායෙහි මේ ආචාර වදල සේක:

යමෙක් දුක යම් පකුටිකාම ගුණයක් නිදහ කොට ඇතැයි දුටුවේ ද, ඒ සතෙකු තෙමේ කාමයන්හි කෙසේ නැමෙන්නේ ද, (නො නැමේ මැ යි) ඒ සතෙකු තෙමේ ලෙවිහි කාමගුණොපධිය (රහදි) සමනය යි දැන ඒ කාම-ගුණොපධිය ම දුරලනු පිණිස හික්මෙන්නේ ය.

4. 3. 2.

සම්භව සුත්‍රය.

158. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛ්‍යදනව්වෙහි සිලාවති ගමහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හුදුරෙහි ආයුෂමත් සම්භව තෙරණුවෝ කොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙති.

ඉක්බිති එකලා වූ විභාවචේකයෙන් යුක්ත වූ ආයුෂමත් සම්භව තෙරණු-වන්ට මෙබඳු විභවවිකසීයෙන් පහල විය. ඒ මාගේ ශාඛ්‍යා තෙමේ අතීත් ය. සමාසක් සම්බුද්ධ ය. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ සවාකයා වූ ශාසනයෙහි පාවිදි වූයෙමි. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ඇති සමුම්සරහු වෙති. ඒ මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරි-
චතකකමඤ්ඤාය යෙනායභවා සමිද්ධි තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භිභා
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස අවිදුරෙ මහනතං භයභෙරවසද්දං අකාසී, අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

අඵ බො ආයසමා සමිද්ධි යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්භිභා
භගවනතං අභිවාදෙභා එකමනතං නිසීදි. එකනෙතං නිසීනෙතා බො
ආයසමා සමිද්ධි භගවනතං එතදවොච: ඉධාභං භනෙත භගවතො අවිදුරෙ
අපපමනෙතා ආකාපි පභිතනෙතා විහරුම්. තස්ස මය්හං භනෙත රහොග-
තස්ස පටිසලුච්ඡිකස්ස එවං වෙතසො පරිචිතකෙකා උදපාදි: ලාභා වත
මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සන්ඨා අරභං සමමාසමුඤ්ඤා. ලාභා වත මෙ,
සුලභං වත මෙ, යො'භං එවං ස්වාකඛායෙ ධම්මචිතයෙ පබ්බජිතො. ලාභා
වත මෙ, සුලභං වත මෙ, යස්ස මෙ සමුභවමාරයො සීලවනෙතා
කලාභාණධම්මානි. තස්ස මය්හං භනෙත අවිදුරෙ මහාභයභෙරවසදෙද අහොසී,
අපිසසුදං පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

[භගවා:]

තෙසා සමිද්ධි පඨවි උද්දියති. මාරෙ එසො පාපිමා. තුය්හං විචකචු-
කමමාය ආගතො. ගච්ඡ ත්වං සමිද්ධි තතෙච අපපමනො ආකාපි
පභිතනෙතා විහරුහීති.

එවමහනෙතති බො ආයසමා සමිද්ධි භගවතො පටිසසුභා² උට්ඨායාසනා
භගවනතං අභිවාදෙභා පදකඛිණං කභා පකකාමි. දුතියමි බො ආයසමා
සමිද්ධි තතෙච අපපමනො ආකාපි පභිතනෙතා විහාසී. දුතියමි බො
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස රහොගතස්ස පටිසලුච්ඡිකස්ස එවං වෙතසො පරිචි-
තකෙකා උදපාදි. ලාභා වත මෙ, සුලභං වත මෙ -පෙ- යස්ස මෙ
සමුභවමාරයො සීලවනෙතා කලාභාණධම්මානි. දුතියමි බො මාරෙ පාපිමා
ආයසමනො සමිද්ධිස්ස වෙතසා වෙතොපරිචිතකකමඤ්ඤාය -පෙ- අපිසසුදං
පඨවි මඤ්ඤා උද්දියතී.¹

අඵ බො ආයසමා සමිද්ධි මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිඨවා මාරං
පාපිමනතං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

සද්ධායාභං පබ්බජිතො අගාරසමා අනගාරියං,
සති පකුඤ්ඤ ව මෙ බුද්ධා විතතාඤ්ච සුසමාතිතං,
කාමං කරස්සු රූපානි තෙව මං ඛ්‍යාධිසියසාසිති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාභාති මං සමිද්ධි භිකචුති දුකඛි දුමමනො
තතෙචනතරඛාසීති.

1. උද්දියතී. - මජ්ඣ. 2. පටිසසුභා. - PTS.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡිකකීය දූත ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවන් නුදුරෙහි මහත් බිය ජනන හඬක් කෙළේ ය. තවද එය පොළොව පෙරලන්තාක් සෙයින් වෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෑද එකත්පස් ව නුත්ත. එකත්පස් ව නුත් ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාලු කලහ: වහන්ස, තෙහි මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ආතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ආතිව වෙසෙමි. වහන්ස, එකලා වූ විතතවිචේකයෙන් හුන් ඒ මට මෙබඳු විතතවිචේකයක් පහලු විය. ඒ මාගේ යාඤ්‍යා තෙමේ අතීත් ය. සමාස් කල්ලිඳි ය. එය මට ඒකාන්තයෙන් මහත් ලාභයෙකි. ඒකාන්තයෙන් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මම මෙසේ ස්වාක්ෂ්‍යවනු ශාසනයෙහි පෑවිදි වූයෙමි. එය මට ඒකාන්තයෙන් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. ඒ මට සිල්වත් කලණ දහම් ආති සමුම්සරනු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මනා ලැබීමෙකි. වහන්ස, ඒ මාගේ නුදුරෙහි පොළොව පෙරලන්තාක් සෙයින් බිය ජනන හඬක් විය.

[භගවත්හු:]

සම්ඳ්ඛි, මේ පොළොව නො පෙරෙලෙයි. මේ පවිටු මරා ය. හොපගේ නුවණැස වතසා ලත්තට පෑමණිගේ ය. සම්ඳ්ඛි, තෙපි යව. නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ආතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ආතිව එහි ම වසව.

වහන්ස, එසේ ය යි ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් අස්මා හුනත්තෙන් කෑහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෑද පෑදකුණු තොට ගියහ: දෙවනවට දු ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවෝ නොපමා ව කෙලෙස් තවන වෙර ආතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ආතිව එහි ම විසුහ. දෙවනවට දු එකලා ව විතතවිචේකයෙන් හුන් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවන්ට මෙබඳු විතතවිචේකයක් පහලු විය. ... ඒ මට සිල්වත් කලණදහම් ආති සමුම්සරනු වෙති. එය මට එකතින් මහත් ලාභයෙකි. එකතින් මට මනා ලැබීමෙකි. දෙවනවට දු පවිටු මාර තෙමේ (තම) සිතින් ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවන්ගේ විතතපරිච්ඡිකකීය දූත ... තවද, පොළොව පෙරලන්තාක් සෙයින්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් සම්ඳ්ඛි තෙරණුවෝ මේ පවිටු මරා ය යි දූත පවිටු මරානට ගාථායෙන් කීහ.

මම සෑදහැසෙන් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පෑවිදි වීම. මා විසින් සිහිය හා නුවණ අවබෝධ කරණ ලදී. සිත ද මොනොවට පිහිටුවන ලද්දේ ය. (එහෙයින් බිහිසුණු) රූපයන් කෑමෙහි පරිද්දෙන් කරව. මා නොම පෙලන්තෙහි ය.

ඉක්බිති පවිටු මරා තෙමේ සම්ඳ්ඛි මහණ තෙමේ මා දැනී යයි දුකට පෑමණිගේ නො සතුටු සිත් ආත්තේ එහි ම අතුරාදන් විය.

4. 3. 3.

ගොඨිකපුත්තං

159. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා රුජගභෙ විහරති වෙඨඨවගො කලඤ්ඤතිවාසෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඨිකො ඉසිගිලී-පසො විහරති කාලුසිලායං. අථ ඛො අයස්මා ගොඨිකො අපපමනො ආතාපි පභිතනො විහරනො සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. අථ ඛො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි.

දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො අපපමනො -පෙ- විහරනො සාමසිකං¹ වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි. දුතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො තාය² සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභාසි. තතියමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. චතුස්මපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. පඤ්චමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො -පෙ- පරිභාසි. ඡට්ඨමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො - පෙ - පරිභාසි.

සත්තමමපි ඛො ආයස්මා ගොඨිකො අපපමනො ආතාපි පභිතනො විහරනො සාමසිකං වෙතොවිමුත්තිං ඵුසි අථ ඛො ආයස්මතො ගොඨිකස්ස එතදභොසි: යාච ඡට්ඨං ඛවාහං සාමසිකාය වෙතොවිමුත්තියා පරිභිනො. යනභුතාහං සත්ථං ආහරෙය්‍යන්ත්.

අථ ඛො මාඤ්ඤෙ පාපිමා ආයස්මතො ගොඨිකස්ස වෙතස්ස වෙතො-පරිචිතකකමඤ්ඤෙය්‍ය ඥෙන භගවා තෙනුපදඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣගාසි:

මහාචීර මහාපඤ්ඤ ඉද්ධියා යසසා ජලං³,
සබ්බවෙරහයාතීන පාදෙ වන්දමි වකඛුමි.

සාවකො තෙ මහාචීර මරණං මරණංභිභු,
ආකඞ්ඛති වෙතස්සති තං නිසෙධි ජුභිකිඤ්ඤර.

කථං හි භගවා භුග්ගං සාවකො සාසනෙ රතො,
අපපත්තමානසො සෙඛො කාලං කසිරු ජනෙසුතාසී.

තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා ගොඨිකෙන ජත්ථං ආහරිතං භොති.

අථ ඛො භගවා මාඤ්ඤෙ අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාය අජ්ඣගාසි:

එවං හි ධීරු කුබ්බන්ති නාවකඞ්ඛන්ති ජීවිතං,
සමුලං තණ්හං අබ්බුග්ගං⁴ ගොඨිකො පරිනිබ්බුතොති.

1. සාමසිකං - PTS, සාමසිකං - සා. 2. තමා. 3. ජලං මජ්ඣං සා.
4. තණ්හෙබ්බුග්ගං - මජ්ඣං.

4. 3. 3.

ගෝධික සුත්‍රය

159. මා විසින් මෙයේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුචර සමීපයෙහි කලාදකනිවාප නම් වූ වේඵ්ඵනාග්මයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ඉසිගිලි පටු ඇලයෙහි කඵගල් තලායෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තාහු ලෝකික සමවතක් ලැබූහ. එකල්හි ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ඒ ලෝකික සමවතින් පිරිහූහ.

දෙවතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ නො පමාව ... වසන්තාහු ලෝකික සමවත ලැබූහ. දෙවතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ඒ ලෝකික සමවතින් පිරිහූහ. තෙවතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සිටුවතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. පස්වතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ. සවතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ ... පිරිහූහ.

සත්වතවට දු ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවෝ නො පමාව කෙලෙස් නවන වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වසන්තාහු ලෝකික සමවත ලැබූහ. ඉක්බිති ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවන්ට “මම සවතවට තෙක් ලෝකික සමවතින් පිරිහිනිමි. මම සැත් අරතෙමි නම්, මනා නො!”යි මේ සිත විය.

ඉක්බිති පව්වු මාර තෙමේ තම සිතින් ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවන් ගේ විහනපරිවිතනීය දෑක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඵලභියේ ය. ඵලභි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවලින් කී ය.

මහාචීරයෙනි, මහපාණ්ඩුයෙනි, සාද්ධියෙන් හා පිරිවරින් බබලනුවෙනි, සියලු (පාණානිපාතාදී) වෙර හා බිය ඉක්ම වූ තැනැත්තෙහි, පසාස් ඇතියෙනි, පා වදිමි.

මරණය මැඬලන සුලු මහාචීරයෙනි, මුඛගේ සව්වෙක් මරණය කෑමනි වෙයි. පියෝ කෙරෙයි. මහතෙදුතියෙනි, එය වලක්වනු මැනවි.

ජනයා කෙරෙහි ප්‍රසිද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ, සත්තෙහි ඇලුනු නොපත් රහත්ඵල ඇති ශ්‍රේෂ්ඨ වූ මුඛ සව්වෙක් කෙසේ හම් කලුරිය කරන්නේ ද?

එකල්හි ආයුෂමත් ගෝධික තෙරණුවන් විසින් සැත් අරතලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මේ පව්වු මරායයි දෑක පව්වු මරාහට ගාථායෙන් වදල සේක.

බ්‍රහ්මඤ්ඤාත්තෝ මෙසේ ද කෙරෙත්. දිවි නො පනත්. ගෝධික තෙමේ මුල්සතිත නාමයාව උපුටා හැර පිරිනිවියේ. (සමසීසි වෑ පිරිනිවියෙන් ස්ක්කපරිනිපාණයෙන් පිරිනිවියේ ය.)

අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසී: ආයාම භික්ඛවෙ යෙන ඉසීහිලීපසසං කාලසීලා තෙනුපසඛකමිසාමි, යථ ගොධිකෙන කුලපුතොනන සථං ආයුරිතනති. එවං භනොති ඛො තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොසාහුං. අඵ ඛො භගවා සමඛපුලොති භික්ඛුති සද්ධං යෙන ඉසීහිලීපසසං කාලසීලා තෙනුපසඛකමි. අද්දසං ඛො භගවා ආයසමනනං ගොධිකං දුරතොව මඤ්ඤිතෙ විචන්තකධකං සෙමානං.¹

තෙන ඛො පඤා සමයෙන ධුමාසිතතනං තිමිරාසිතතනං ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උතතරං දිසං, ගච්ඡති දකඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසං.

අඵ ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසී: පසාඨ නො තුමෙන භික්ඛවෙ එතං ධුමාසිතතනං තිමිරාසිතතනං. ගච්ඡතෙව පුරිමං දිසං, ගච්ඡති පච්ඡිමං දිසං, ගච්ඡති උතතරං දිසං, ගච්ඡති දකඛිණං දිසං, ගච්ඡති උද්ධං, ගච්ඡති අධො, ගච්ඡති අනුදිසනති. එවං භනොති. එසො ඛො භික්ඛවෙ මාරො පාපිමා ගොධිකසා කුලපුතනසා විඤ්ඤණං සමනොසති², තථ ගොධිකසා කුලපුතනසා විඤ්ඤණං පතිට්ඨිතනති. අපපතිට්ඨිතෙන ච භික්ඛවෙ විඤ්ඤණෙන ගොධිකො කුලපුතො පරිනිබ්බුතොති.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා ඛෙලුවපණ්ඩුචිණමාදය යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිසා භගවනනං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

උද්ධං අධො ච තිරිගඤ්ච දිසං අනුදිසාසවහං,
අනෙසං තාධිගච්ඡාමි ගොධිකො සො කුතීං ගතොති³

[භගවා:]

සො ධීරො ධීතිහමපනො කොසී කොතරතො සද,
අගොරතනං අනුසුඤ්ඤං ජිවිතං අනිකාමයං.

ජෙඤාන මච්චුතො සෙනං අනාගතඤා පුතඛහවං,
සමුලං තණ්හමඛුය්හ ගොධිකො පරිනිබ්බුතොති.

[භේරු:]

තසා සොකපරෙනසා විණා කච්ඡා අභසාඨ,
තඤා සො දුමචතො සහෙබ්බා තජෙච්චනතරධායථාති³.

4. 3. 4.

සභගවසස සුභතං.

160. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජා තෙරඤ්ඤරුග තීරෙ අජපාලනිග්‍රොධෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන මාරෙ පාපිමා සත්තවසසාති භගවනනං අනුබ්බො⁴ තොති ඔතාරුපෙකෙබ්බා ඔතාරං අලභමානො. අඵ ඛො මාරෙ පාපිමා යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිසා භගවනනං ගාථාය අර්ඤ්ඤාසී:

සොකාවතීණෙණා හු චතමති⁵ කොසී විභතං හු ජනො උද පථයානො,
ආගුං හු ගාමෙසමිමසාසී තිඤ්චි කසමා ජනෙන න කරෙසී සකඛිං
සකඛි ත සමපජ්ජති කෙන ච තෙති.

1. සෙයාමානං - සඤා, සොපාමානං - සීග්‍ර. 1. 2. සමනෙවහති - මජ්ඣ, PIS. 3. තජෙච්චනතරධායථාති - සඤා. 4. අනුබ්බොසො මජ්ඣ, සඤා, සීග්‍ර. 5. චකසමි - සඤා, PIS.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, යම්හ, යම්නාතෙක දී ගෝධික කුලපුත්‍ර විසින් සැන් අරන ලද්දේ නම් ඒ ඉසිහිලී ඇලය කළුගල්ලාව වෙත එළඹෙන්නෙමු. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොහෝ භික්ෂූන් සමග ඉසිහිලීපටුපස කළුගල්ලාව වෙත එළඹ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරළනු කඳ ඇති ඇඳෙහි උඩුකුරුව හෝනා ආයුෂමත් ගොඩක තෙරුන් දුර දී ම දුටු සේක.

එකල්හි බ්‍රහ්මාසිත බවෙක් තිමිරසිත බවෙක් (දුකේන්ද්‍ර, අඳුරක්හු සෙසින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙය අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැලදිගට යේ ම ය උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි තෙල දැකිවු ද? බ්‍රහ්මාසිත බවෙක් තිමිරසිත බවෙක් (දුකේන්ද්‍ර, අඳුරක්හු සෙසින් හැසිරෙන සෙයක් = මාරුවෙය අවතාර රූප) පෙරදිගට යේ ම ය. පැලදිගට යේ ම ය. උතුරුදිගට යේ ම ය. දකුණුදිගට යේ ම ය. උඩට යේ ම ය. යටට යේ ම ය. අනුදිගට යේ ම ය. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, මේ පවිටු මාර තෙමේ “ගෝධික කුලපුත්‍රගේ විඤ්ඤණය සොහි පිහිටියේ දැයි ගෝධික කුලපුත්‍රගේ විඤ්ඤනය සොයයි. මහණෙනි, ගෝධික කුලපුත් තෙමේ නොපිහිටි විඤ්ඤනයෙන් පිරිනිවියේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ බෙලුවපණ්ඩු (විලිකුත් බෙල්පක් පැහැබදු පැහැ ඇති රත් මුළා) මහවෙණ ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

මම උච ද, යට ද, සරස ද, සිටුදිග හා අනුදිග ද ඒ ගෝධික තෙමේ සොහි ගියේ දැයි සොයන්නෙමි නොලබමි.

[හගවක්හු:]

නුවණැති ධාරිමත් වූ ධර්මකරණ සුලු හැමකල්හි ධර්මයෙහි ඇලුනු ඒ ගෝධික තෙමේ දීවි නොතකමින් දවරු දෙකේ පිළිවෙත් කරනුයේ මරසෙනග සිදු ප්‍රනභ්වයට නො පැමිණ තාණොව සහමුලු සොට උපුටා හැර පිරිනිවියේ ය.

[තෙරහු:]

ශෝකයෙන් මැඩුනු ඒ මාරයාගේ කැසින් විණුව ගිලිනුනේ ය. එයින් නොසතුටු සිත් ඇති ඒ මාර තෙමේ එහි ම අතුරුදන් විය.

4. 3. 4.

සත්තවයා සුත්‍රය.

160. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උරුමෙල්ලදනව්වෙහි තේරසුරු ගාතෙර අප්පල්ලුගරුකමුල වැඩවසන සේක. එකල්හි පවිටු මරු සිදුරු සොයන්නේ සිදුරු නො විලුමින් සත්වසත් මුළුලෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලුහුබැන්දේ වේ. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිය:

වෙනෙහි සිතිවිලි සිතයි ද? ශෝකයට බඩුයෙහි ද? ධනසක් පැරදු- නෙහි ද? වැලි, පතමින් (ගිදිති ද?) ගමෙහි කිසියම් අපරධයක් කෙලෙහි ද? කුමක්ගෙසින් මහජනයා සමග මිත්‍රභාවය නො කෙරෙහි ද? කිසිවද හා මුඛගේ මිත්‍රභාවයක් නො සැපයේ ද,

[භගවා:]

සොකස්ස මූලං පලිබ්බය භබ්බං අනාගු ක්ඛායාමි අසොච්චානො,
ඡේක්ඛාන සබ්බං භවලොභජ්ජයං අනාසවො ක්ඛායාමි පමනතබ්බු.

[මොඤ්ඤ:]

ඤං වදන්ති මමෙදන්ති යෙ වදන්ති මමන්ති ච,
එත්ථ වෙ තෙ මනො අපථී න මෙ සමණ මොක්ඛසීති.

[භගවා:]

ඤං වදන්ති න තං මග්ගං යෙ වදන්ති න තෙ අභං,
එවං පාපිම ජානාති න මෙ මග්ගමපි දකඛසීති.

[මොඤ්ඤ:]

සවෙ මග්ගං අනුබුද්ධං බෙමං අලිතගාමිතං,
අපෙති ගච්ඡ තිමෙවෙකො කිංකරුද්ධමනුසාසසීති.

[භගවා:]

අලිච්චුබ්බෙය්‍යං පුච්ඡන්ති යෙ ජනාපාරගාමිනො,
තෙසානං පුට්ඨො අකඛාමි යං සච්චං තං¹ තීරුපඛිනති.

සෙය්‍යථාපි භනෙන ගාමස්ස වා නිගමස්ස වා අච්චිදරෙ පොකඛරණී,
තත්ත්වස්ස කඛකචකො. අථ බො භනෙන සම්බහුලා කුමාරකා වා කුමාරිකායො
වා තමො ගාමො වා නිගමො වා නිකම්මිත්ථා යෙත සා පොකඛරණී තෙහුපසඛක-
මෙය්‍යං උපසඛකම්මිත්ථා තං කඛකචකං උදකා උඤ්චිත්ථා එලෙ පභිට්ඨාපෙය්‍යං,
යං යදෙව හී සො භනෙන කඛකචකො අලං අභීතිනානාමෙය්‍ය, තං තදෙව
තෙ කුමාරකා වා කුමාරිකායො වා කච්චිත වා කච්චාය වා සඤ්ඡිකෙද්ධය්‍යං
සම්භාසෙද්ධය්‍යං, එවං හී සො භනෙන කඛකචකො සබ්බෙහි අලෙහි සඤ්ඡිනොති
සම්භාගෙහි සම්පලිභගෙහි අභබ්බො තං පොකඛරණීං පුත² ඔඛරිතුං
සෙය්‍යථාපි පුබ්බො.²

එවමෙව බො භනෙන යාති³ විසුකාසිකාති⁴ විසෙචිතාති විපථඤ්චාති
කාතිවි කාතිවි සබ්බොති⁵ තාති භගවතා සඤ්ඡිනනාති, සම්භගගාති සම්පලි-
භගගාති. අභබ්බො දුනාභං⁶ භනෙන පුත භගවතං උපසඛකම්මිතුං යදිදං
ඔකාරුපෙකෙතාති. අථ බො මොඤ්ඤ පාපිමා භගවතො ඤන්තිකෙ ඉමො
තිබ්බෙජ්ජිත්ථා ගාමායො අහාසී:

මෙදවණණ්ණඤ්ච පාසාණං වාසසො අනුපරියගා,
අපෙත්ථ මුද්ද⁷ විකෙදම අපි අස්සාදනා සීයා.

අලඤ්ඤා තත්ථ අස්සාදං වායසෙවනො⁸ අපකඛාමෙ,
කාකොච සෙලමොසජ්ජ තිතිජ්ජාපෙම ගොගමාති.

1. සබ්බනානං - සී.පු. 2. PTS. 2. "පුත" ඉති ච "සෙය්‍යථාපි පුබ්බො" ඉති ච
කදිසංභෙ - මජ්ඣ. 3. යාති කාතිවි - මජ්ඣ. 4. විසුකාසිකාති - සභා.
5. විපථඤ්චාති සබ්බොති - මජ්ඣ. යභා. 6. අභබ්බො මි දුනාභං - සී.පු. 2.
අභබ්බො වදනාභං - PTS. 7. මුද්දා - මජ්ඣ. 8. වායසෙවනං - සභා.

[භගවත්හු:]

මාරය, හෝකච්චු හැම සාර දමා හෝක නොකරමින් නිරපරාධ ව සිටි ධර්ම කරමි. සියලු භවලොභසංඛ්‍යාත කාමණ්‍යව සිදු ආසුචරිත වූයෙම් ධර්ම කරමි.

[මරු:]

මේ මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, යම් කෙනෙකුත් මාගාත්තේ යයි කියද්ද ද, ඉදින් මෙහි මුඛයේ සිතෙත් ඇත් තම් ශ්‍රීමතය, මාගෙන් නො මිදෙත්තෙහි ය.

[භගවත්හු:]

මාගේ යයි යමක් කියද්ද ද, එය මාගේ නො වේ. යම් කෙනෙක් (මාගේ යයි) කියද්ද එම හේ නො වෙමි. පවිට, මෙසේ දනුව. මා ගිය මග ද තෝ නොදක්තෙහි ය.

[මරු:]

ඉදින් නිභ්‍ය වූ නිවණට යන මග අවබෝධ කරණ ලද්දේ නම් (මාගේ විෂයයෙන්) පහවනු මැනව. මුඛ ම ඵකලා ව (ඵ මග) යනු මැනව. කුමක් හෙයින් මෙර්භ්‍යව අනුකාසනා කෙරෙහිදැයි.

[භගවත්හු:]

පරතෙර යන සුලු යම් ජන කෙනෙක් මරුහට විෂය නො වූ නිවණ විචාරද්ද ද, ඉටුත් විසින් විචාරණ ලද්දේම මම යමෙක් සත්‍ය වේ ද, උපධි රහිත ද, එය කියමි.

[මරු:]

වහන්ස, ගමකට හෝ නියමගමකට නුදුරෙහි පොකුණක් වේ. එහි කකුළුවෙක් වත්තේ ය. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ගමින් හෝ නියමගමින් නික්ම ඒ පොකුණ වෙත එළඹෙත්තානු ය. එළඹ ඒ කකුළුවා ජලයෙන් තභා ගොඩ තබන්නානු ය. වහන්ස, ඒ කකුළුවා යම් යම් අලක් ඉදිරියට නමින්නේ ය. ඒ කුමරුවෝ හෝ කුමරියෝ හෝ ඒ ඒ අල ම ලියෙකින් හෝ කාබිලිත්තෙකින් හෝ සිදිත්තානු ය. බිදිත්තානු ය. වහන්ස, මෙසේ ඒ කකුළුවා සිදිත ලද බිදිත ලද කාබලි කාබලි කොට බිදිත ලද සියලු අල කරණ කොට ගණ පෙර මෙන් නාවන ඒ පොකුණට බස්නට අභව්‍ය වන්නේ ය.

වහන්ස, එකෙයින් ම නිසියම් විසුකයෝ (මරවිසුඵ) ආද්ද, නිසියම් විලොම ද ආද්ද, නිසියම් නිසියම් සලන සුලු දකුම් ආද්ද, ඒ සියල්ල භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් සිදිත ලදී බිදිත ලදී. කාබලි කාබලි කරණ ලදී. වහන්ස, දැන් මම සිදුරා සොයන්නෙමි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඵෙත නාවන එළඹන්නට නුසුදුස්සෙමි වෙමි යි. ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරුණු වූ මේ ගාථා කී ය:

කටුඹෙක් මේද කෙල්පාභා ඇති ගලක් (දක) එහි මොලොක් බව විදිමි තම් මැනව, රහ විදු ගැනීමෙන් වන්නේ නම් මැනව යි ඒ සිසාරන්නේ වේ ද,

ඒ කටුඹු තෙමේ එහි ආසවාදයක් නො ලැබ (යමසේ) එයින් පහ වන්නේ ද, (මේද කෙල් පාභා ඇති) ගල වෙත පැමිණ (ආසවාදයක් නොලත් මේ) කටුඹා මෙන් කලකිරී ගෙනමගන් වහන්සේ කෙරෙන් පහව යමිහ.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා භගවතො සනතීකෙ ඉමා නිබ්බජනීයා ගාථායො අභාසිත්ථා තමභා ධාතා අපකකමම භගවතො අවිදුරෙ පඬවියං පලලඛෙකක නිසීදි ඩුණ්ඨිභුතො ඔසිකුභුතො පභතකඛිකො අධොච්චො පඤ්ඤායන්තො. අපඵභානො කචෙඨන භුමිං විලිඛන්තොති.

4. 3. 5.

මාරධිභුසුභං

161. උරුධෙලායං—

අඵ බො තණ්හා ව අරතී¹ රගා ව මාරධිතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා තෙක්ඛපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා මාරං පාපිමනං ගාථාය අඤ්ඤාසිංසු:

කෙනාසි දුමමනො තාත පුරිසං කනඤ්ඤ සොචසී?
මෙං තං රුගපාසෙන ආරඤ්ඤමිච² ඩුඤ්ඤරං,
බන්ධිත්ථා ආතඤ්ඤාම චසගො තෙ භවිස්සතීති.

[මාරො:]

අරහං සුගතො ලොකෙ ත රුගෙන සුචාතයො,
මාරධෙය්‍යමනිකකන්තො තස්මා සොචාමෙසං ඩුසනතී.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ යෙන භගවා තෙක්ඛප- සඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා භගවතං එතදචොච්චිං. පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති. අඵ බො භගවා ත මනසාකාසි යථා තං අනුතතරෙ උපසි- සඛකයෙ විමුක්තො.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමනං අපකකමම එචං සමිචිනෙතසුං. උච්චාවචා බො පුරිසානං අභිප්පායා. යනඤ්ඤ මයං එකසතං එකසතං ඩුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යමාති.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං ඩුමාරිචණ්ණසතං අභිනිමමිනිත්ථා යෙන භගවා තෙක්ඛපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා භගවතං එතදචොච්චිං. පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති. තමපි භගවා ත මනසාකාසි යථා තං අනුතතරෙ උපසිසඛකයෙ විමුක්තො.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකමනං අපකකමම එචං සමිචිනෙතසුං. උච්චාවචා බො පුරිසානං අභිප්පායා. යනඤ්ඤ මයං එකසතං එකසතං අච්චාතචණ්ණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යමාති.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරධිතරෙ එකසතං එකසතං අච්චාතචණ්ණසතං අභිනිමමිනිත්ථා යෙන භගවා තෙක්ඛපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්ථා භගවතං එතදචොච්චිං. පාදෙ තෙ සමණ පරිචාරෙමාති. තමපි භගවා ත මනසාකාසි යථා තං අනුතතරෙ උපසිසඛකයෙ විමුක්තො.

1. අරතී ච - කළචි 2. අරඤ්ඤං - සිමු 1. ස්‍යා PTS.

ඉක්බිති පවිටු මාර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි උකටලියට කරුණු වූ මේ ගාථාවන් නියා එතැනින් පහ ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි නිහඬ වූයේ නෙද නැති වූයේ බහාදු කර ඇතියේ යවිහුරු මුහුණු ඇතියේ සිතිවිලි සිතමින් කිසිත් වටහා ගත නො හැකි වූයේ ලී කැබැල්ලෙහින් බිම ඉරි අදිමින් බිම පලක් බැඳ ගෙණ හුන්වේ ය.

4. 3. 5.

මාරබිතු සුත්‍රය.

161. උරුවේලාවෙහි—

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මාරකන්‍යාවෝ පවිටු මරු වෙත එළඹියහ. එළඹ පවිටු මරුහට ගාථායෙන් කියුහු:

පියාණෙනි, කවරහෙයින් නොසතුටු සිත් ඇත්තෙහි ද? කිතම් පුරුෂයකු සිතයි ද? අපි මනු වනආභකු මෙන් රගපාශයෙන් බැඳ ගෙණ එන්නමු. එවිට නොපට වසන වන්නේ යයි.

[මරු:]

සුගත තෙමේ ලෝකයෙහි අතීත් ය. රගසෙන් (බැඳ) සුවයේ ගෙණ ඉය නොහැක්කේ ය. මාරවිෂය ඉක්ම වූයේ ය. එහෙයින් මම අතීතයින් සිතිවිලි සිතමි.

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මාරකන්‍යාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නොකෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ යේක.

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. (එහෙයින්) අපි සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් යෙහෙකැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මාරකන්‍යාවෝ (එකක් එකක්) සියක් සියක් කොට කුමරිවෙස් සියක් (තුන්සියක් විලය) මවා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛ පා හමුයෙහි මෙහෙ කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නොමෙනෙහි කළ යේක.

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එකත්පසකට ඉවත් ව පුරුෂයන්ගේ අදහස් විසිතුරු ය. අපි සියක් සියක් නොවැදු ඉතිරින් වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි මෙසේ සිතූහ.

ඉක්බිති කණහා අරති රගා ද යන මරදුහු එක්සිය එක්සිය නොවැදු ඉතිරින්වෙස් සියක් මවා ගෙණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “මහණ, මුඛයේ පා හමුයෙහි මෙහෙවර කරමෝ ව”යි මෙය කියුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙනෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එද නො මෙනෙහි කළ යේක.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- සමච්චෙනෙසුං: යනනුත මයං එකසතං එකසතං සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යාමාති.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- සකිං විජාතවණණසතං අභිනිමමිනිති; යෙන හගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසඞ්ඛියෙ විමුච්චෙතා.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- දුච්චිජාතවණණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යාමාති.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- දුච්චිජාතවණණසතං අභිනිමමිනිති; යෙන හගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසඞ්ඛියෙ විමුච්චෙතා.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- මජ්ඣිමිච්චිවණණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යාමාති.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- මජ්ඣිමිච්චිවණණසතං අභිනිමමිනිති; යෙන හගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසඞ්ඛියෙ විමුච්චෙතා.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- යනනුත මයං -පෙ- චෙතිච්චිවණණසතං අභිනිමමිනෙය්‍යාමාති.

අඵ බො තණ්හා ව -පෙ- චෙතිච්චිවණණසතං අභිනිමමිනිති; යෙන හගවා -පෙ- අනුතතරෙ උපධිසඞ්ඛියෙ විමුච්චෙතා.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ එකමනතං අපකකමම එතදවොචු: සච්චං කීර තො පිතා අවොච:

“අරහං සුභතො ලොකෙ න රුහෙන සුවානියො මාරධෙය්‍යං අභිකකනෙතා තසමා සොචාමහං භූඤ”නති.

යා භි මයං සමණං වා බ්‍රාහ්මණං වා අච්චරුගං ඉමිනා උපකකමෙත උපකකමෙය්‍යාම හදං: වාසං එලෙය්‍ය. උණං වා ලොභිතං මුඛතො උග්ගච්චිය්‍ය. උමවාදං වා පාචුණෙය්‍ය විතතපිකකපං වා. සෙය්‍යථා¹ වා පත නලො හරිතො ලුතො උසුසුසුති විසුසුසුති මිලායති, එවමෙව උසුසුසුසුසුසුසුසුසු මිලායෙය්‍යාති.

අඵ බො තණ්හා ව අරතීරගා ව මාරසීතරෙ යෙන හගවා තෙහු පසඞ්ඛමිංසු. උපසඞ්ඛමිනා එකමනතං අච්චංසු. එකමනතං සීතා බො තණ්හා මාරසීතා හගවනතං භාථාය අජ්ඣාහාසී:

1 සෙය්‍යථාපි - සිචු 1. සා.

ඉක්බිති තණහා ... අපි සියක් සියක් කොට එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි සිතුව.

ඉක්බිති තණහා ... එක්වර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙතෙහි කලු සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මනාමැනුයි.

ඉක්බිති තණහා ... දෙවර වැදූ ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙතෙහි කලු සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... මැදුම්පිය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මනාමැනුයි

ඉක්බිති තණහා ... මැදුම්පිය ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නො මෙතෙහි කලු සේක.

ඉක්බිති තණහා ... අපි ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගන්නමෝ නම් මැනවැයි.

ඉක්බිති තණහා ... වයසින් වැඩුනු ඉතිරිත්වෙස් සියක් මවා ගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ... යම් සෙයින් අනුතතර නිවණෙහි ලා මිදුනෙක් (නිවන්හි ඇලුනු පලසමවන් ඇතියෙක්) මෙතෙහි නො කෙරේ ද එසෙයින් එ ද නොමෙතෙහි කලු සේක.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යත මරදුනු එකත්පසකට ඉවත්ව මෙසේ නිසුහ. අපගේ පිය තෙමේ සැබැවක් කියේ ම ය.

“සුගත හෙමේ ලෝකයෙහි අතීත් ය. රාගයෙන් බැඳ නොගෙනීය හැක්කේ ය. මාර විෂය ඉක්ම වූයේ ය. එසෙයින් මම අතීතයින් සිතිවිලි සිතමි”යි.

අපි පහ නොවූ රාග ඇති යම් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ වෙත මේ උපසුමයෙන් එළඹෙන්නමෝ නම් ඔහුගේ ලය හෝ පැළෙන්නේ ය. මුවෙන් උණුලේ හෝ නාහෙන්නේ ය. උමතු වට හෝ සින් පෙරපියට හෝ පැමිණෙන්නේ ය. සිඳින ලද නිල්වත් බටහෙක් යම්සේ විසලේ ද, වෙසෙසින් විසලේ ද, මැලවේ ද, එසෙයින් ම විසලෙන්නේය වෙසෙසින් විසලෙන්නේය මැලවෙන්නේය යි.

ඉක්බිති තණහා අරති රගා ද යත මරදුනු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙකු එළඹියහ. එළඹි එකත්පසක සිටියහ. එකත් පසක සිටි තණහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීවුය:

සොසාළතීණේණා හු වතමති ක්කියසි විතතං හු ජිතො උද පථොනො
ආගුං හු ගාච්චමිකාසි කීඤ්චි කසවා ජනෙන න කරොති සකඛිං
සකඛී න සමපජ්ජති කෙනචි තෙති.

[භගවා:]

අථොසං පතතිං හදයසං සනතිං ජෙත්වාන සෙතං පියසාකරුපං
ඵකාහං ක්කියං සුඛජිනිවොධිං තසවා ජනෙන න කරොමි සකඛිං
සකඛී න සමපජ්ජති කෙනචි මෙති.

අථ ඛො අරහී මාරධීතා භගවනතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

කථං විහාරී බහුලොධි භික්ඛු පඤ්චොකතිණේණා අතරී ඛ ඡට්ඨං,
කථං ක්කියං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තනති.

[භගවා:]

පසුඤ්ඤායො සුච්චිතතචිතො අසඛිබරාතො සතිමා අතොකො,
අඤ්ඤාය ධම්මං අචිතකතක්කාසි න කුපපති න සරති න චිතො.

ඵවංවිහාරී බහුලොධි භික්ඛු පඤ්චොකතිණේණා අතරීඛ ඡට්ඨං,
ඵවං ක්කියං බහුලං කාමසඤ්ඤ පරිබාහිරා ගොනති අලභා යො තනති.

අථ ඛො රණා මාරධීතා භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

අවෙජ්ජිත තණතං ගණසඛිචාරී අභා වරියානති බහු ව සතතා,
බහු වතායං ජනතං අතොකො අවෙජ්ජිත තෙසසති මච්චුරාජසං පාරනති.

[භගවා:]

තයනති වෙ මහාචීර සඤ්ඤාමෙත තථාගතා
ධම්මෙන නයමාතාතං කා උසුයා විජාතතනති.

අථ ඛො වණ්ණා ව අරතීරගා ව මාරධීතරෙ යෙන මාරෙ පාපිමා
තෙහුපසඛිතමිංසු. අද්දසා ඛො මාරෙ පාපිමා තණ්ණාඤ්ච අරතීඤ්ච රඤ්ඤා
මාරධීතරෙ දුරතොව ආගච්ඡන්තියො දිසවාත ගාථාහි අජ්ඣහාසි:

බාලා කුඤ්ඤානාලෙහි පබ්බතං අභිච්ඡෙඨ
හිරිං තබෙන බණ්ඨ අයො දනෙනහි බාදඨ.

සෙලංච සිරසුභච්ච¹ පානාලෙ ගාධම්මෙසඨ
බාණ්ණංච උරසාසජ්ජ තිබ්බිජ්ජාපෙඨ ගොතමොති.²

1. අභිච්ඡෙඨ - මජ්ඣ. PTS. 2. සිරසි උභවෙ - සීඛු. 3. "ඉදමෙවොචාසී" සබ්භිනිකාරා
දෙසනා නිධංචෙතනීති - අට්ඨකථා.

ශෝකයට බඩුයෙහි ද? වෙනෙහි සිතිවිලි සිතන ද? වසනුවක් පැරදුනෙහි ද? වැලි පතමින් (හිඳහි ද?) ගමිහි කිසියම් අපරාධයක් කෙළෙහි ද? කුමක් හෙයින් මහජනයා සමග මිත්‍රතාවය නොකෙරෙහි ද? කිසිවකු හා මුඛගේ මිත්‍රතාවයක් නොසැපයේ ද?

[භගවත්හු:]

මම ප්‍රියස්වරූප සාතස්වරූප ඇති කෙලෙසෙතාව දිනා හුදෙකලාව ධ්‍යාන කෙරෙමින් අභිමතාභීයාගේ පාමුණීම වූ ද, භාදයශාන්තිය වූ ද රහත්පල සුවය අවබෝධ කෙළෙමි. එබැවින් මහාජනයා සමග මිත්‍රතාවය නොකරමි. කිසිවකු හා මාගේ මිත්‍රතාවයක් නොසැපයේ.

ඉක්බිති අරහි මරදු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කිටුය.

මෙසත්තෙහි කෙබඳු විහරණයක් බහුල කොට ඇති මහණ තෙම වරණය කළ පඤ්චාචාරික කෝලභිස ඇත්තේ (මනෝචාරික වූ) සවන කෝලභිසය තරණය කෙළේ ද? කාමසංඥවෝ කෙබඳු ධ්‍යානයක් බහුල කොට ඇත්තා වූ ඔහු නොලැබ භාත්පසින් බැහැර වෙද් ද?

[භගවත්හු:]

සත්හුන් කය ඇති මොනවට මිදුනු සිත් ඇති කමී රුක් නොකරණ සිහි ඇති ආලය තැනි (රහත් තෙමේ) දහමී දැන විතකී රහිත ධ්‍යානයෙහි යෙදුනේ නො කීපෙයි. (රාග වශයෙන්) සිහි නොකෙරෙයි. (මොහ වශයෙන්) හැකුලුනේ නොවෙයි

මෙහි එබඳු විහරණ බහුල කොට ඇති මහණ තෙමේ තරණය කළ පඤ්චාචාරික කෝලභිස ඇත්තේ මේ ලෝකයෙහි (මනෝචාරික වූ) සවන කෝලභිසය තරණය කෙළේ ය. කාම සංඥවෝ මෙසේ ධ්‍යාන බහුල කොට ඇති ඔහු නොලැබ භාත්පසින් බැහැර වෙත්.

ඉක්බිති රහා මර දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කිටුය.

ගණයා කෙරෙහිත් සමුභයා කෙරෙහිත් හැසිරෙණ මේ ශාසනා තෙමේ තෘෂ්ණාව සිත්දේ ය. බොහෝ සත්ත්වයෝ ද එකතින් තෘෂ්ණාව සිදිත්තාහ. ආලය තැනි මේ ශාසනා තෙමේ බොහෝ ජන සමුභයක් මාරයා අතින් පැහැර ගෙන පරකෙරට පමුණුවන්නේ ය.

[භගවත්හු:]

මහාචාරී වූ කුපාගතවරයෝ සඤ්චියෙන් සත්ත්වයන් එතෙර කෙරෙත්. හුවණැතිගත් ධර්මයෙන් එතෙර කරණ කල්හි කවර ඊෂ්ඨියෙක් ද?

ඉක්බිති තණ්හා අරහි රහා ද යන මරදුහු කෘෂ්ණ මාරයා වෙත එලඹියහ. කෘෂ්ණ මාර තෙමේ දුරදීම එත්තා වූ තණ්හාව හා අරහිය හා රහා ද යන මරදුන් දක්කේ ය. දැක ගාථාවන්ගෙන් කී ය.

බල්දරයෙහි, හෙලුරුපුල්දඹුයෙන් පඵතයක් අලලවූ ද? මහගලක් නියෙන් කණිවූ ද? දතින් යකඩ කවු ද?

මහගලක් හිසමතුයෙහි තබා ගෙන ගැඹුරෙහි පිහිටක් සොහවූ ද? ලයෙහි හුලක් ගැනගෙන මේත් ගෞතමයන් කෙරෙන් කලකිරී පහ ව අවු ය?

[පෙරු:]

දඤ්ඤලොමානා ආගඤ්ඤං තණ්හා ච අරතීරණා
තා හත්ථ පනුද්දී සත්ථා නුලං හට්ඨංච මාඵතොති.

මාරවගෙණා තනියො.

තිත්ථුද්දනං:

සමඤ්ඤලා සමද්ධී ච ගොඨිකං සත්තවසානී ධීතරං
දෙසිතං බුද්ධිසෙට්ඨන ඉමං මාරපඤ්ඤකතාති.

මාරසංයුතතං සමභතං.

5. භික්ඛුනීයංයුතතං.

1. භික්ඛුනීවගෙහා.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුභතං.

162. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාච්ඡථීයං විහරති ජෙතවගෙන
අනාථපිණ්ඩිකඤ්ඤා ආරාමෙ.

අථ බො ආලවිකා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවිවරමාදය
ඝාච්ඡථී පිණ්ඩිය පාවිසි. සාවච්ඡීයං පිණ්ඩිය වරිත්වා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩි-
පාතපටිකක්ඛන්තා යෙන අනුමතං. තෙනුපසඬකමි විවෙකත්තී.

අථ බො මාරෙ පාවිමා ආලවිකාය භික්ඛුනීයා හයං ජම්බිකත්තං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො විවෙකමහා වාවෙතුකාමො යෙන ආලවිකා
භික්ඛුනී තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා ආලවිකං භික්ඛුනීං ගාථාය
අජ්ඣගාසි:

නත්ථි නිසසරණං ලොකෙ කීං විවෙකෙන කාහසි,
භුඤ්ඤස්ස කාමරතියො මාහු පච්ඡානුතාපිතීති.

අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්දෙවොසි: 'කො නුබවායං¹ මනුසොසා
වා අමනුසොසා වා ගාථං භාසතී'ති? අථ බො ආලවිකාය භික්ඛුනීයා එතද්-
දෙවොසි: 'මාරෙ බො අයං පාවිමා මිම හයං ජම්බිකත්තං ලොමහංසං උපපා-
දෙතුකාමො විවෙකමහා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී'ති. අථ බො ආලවිකා
භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාවිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාවිමන්තං ගාථාහි පච්චනාසි:²

1. බො අයං - සඃ, 2. අජ්ඣගාසි - සඃ.

[තෙරහු:]

තණ්හා අරතී රගා ද යන මරදුහු අතිශයින් දිලිසෙමින් ආවාහු ය. එහි දී ඤාණාත් වහන්සේ මවුන් තෙරු සේක. කෙසේ ද යත්: වාහය කෙමේ හිමිහුහු පිලිතැන් තෙරෙත්තාක් සෙසිති.

මාර වගීය හෙවෙහි යි.

එහි උඤ්ඤාය:

සමිහුල, සමිඳ්ධි, ගොඨික, සත්තවස්ස, ජීවර ය යි මේ මාර පක්ඛකය ශ්‍රෙෂ්ඨ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලදී.

මාරසංයුතනය නිමිසේ ය.

5. හිකුන්තිසංයුතනය.

1. හිකුන්ති වගීය.

5. 1. 1.

ආලවිකාසුත්‍රය.

162. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තෙසිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසී යා ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානගෙන් වැලකුනී විවේකය කැමැත්තී අකුමනය වෙත එලඹීයා ය.

එකල පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමු-දහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවේකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ආලවිකා මෙහෙණ වෙත එලඹියේ ය. එලඹී ආලවිකා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ලොව නිවහෙක් නැත. විවේකයෙන් කුමක් කරන්නෙහි ද, කාම-රතීන් විදුව, තහමක් පසුකැපීලී වව.

ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ කවරෙන් ඥා මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආලවිකා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මාර තෙමේ මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ විවේකයෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය එකල්හි ආලවිකා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කීවු ය:

අති නිසාරණං ලොකෙ පඤ්ඤය මෙ සුඵසයිතං,¹
පමනකඛක්ඛු පාපිම න තිං ජානාපි තං පදං.

සතතිසුළුපමා කාමා ඛිංකාසං අභිකුට්ටනා,
යං තිං කාමරතීං බ්‍රුහි අරති මය්‍යං² සා අසුති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං ආලභිකා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො
තඤ්චනතරධාසිති.

5. 1. 2.

අසාමාසුභතං.

163. ඝාට්ඨිකං—

අඵ බො අසාමා භික්ඛුනී පුබ්බනග්ගමයං නිවාසෙත්වා පනතව්වරමාදය
ඝාට්ඨිකං පිණ්ඩිය පාපිහි. සාවච්චියං පිණ්ඩිය වරිත්වා පච්ඡාහතනං පිණ්ඩිපාත-
පටිකකනතා යෙන අඤ්චනං තෙනුපසඛකමි දිවාචිතාරංය. අඤ්චනං අඤ්ඤා-
ගහෙත්වා අඤ්ඤතරසමි රුක්ඛමුලෙ දිවාචිතාරං³ තිසිදි.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා සොමාය භික්ඛුනීයා හයං ජලහිනතනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාචෙතුකාමො යෙන සොමා
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා සොමං භික්ඛුනීං ගාථාය අඤ්ඤාසී:

යනතං ඉසිති පතතඛබ්බං සානං දුරභිසමනවං,
න තං ආබිකුලපඤ්ඤය සකකා පපෙපාතුමිච්චියාති.

අඵ බො සොමාය භික්ඛුනීයා එතදහොසී: ‘කො නුබ්බවයං⁴ මනුසො වා
අමනුසො වා ගාථං හාසතී’ති. අඵ බො තොමාය භික්ඛුනීයා එතදහොසී:
‘මාඤ්ඤ බො අයං පාපිමා මම හයං ජලහිනතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො
සමාධිමනා වාචෙතුකාමො ගාථං හාසතී’ති. අඵ බො සොමා භික්ඛුනී මාඤ්ඤ
අයං පාපිමා ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමනතං ගාථාහි අඤ්ඤාසී:

ඉපචිභාවො නිං කසිඳු චිත්තමති සුසමාහිනෙ,
ඤ්ඤමහි වතතමාතමහි සමමා ධමමං විපසසනො.

යසස නුත සියා එවං ඉත්ථාහං⁵ පුරිසොති වා,
කිඤ්චි වා පන අඤ්ඤයමි. තා මාඤ්ඤ වතතුමරහතීති.

අඵ බො මාඤ්ඤ පාපිමා ජානාති මං අසාමා භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො
තඤ්චනතරධාසිති.

1. සුප්පසිතං - මඡසං. සං. PTS. 2. මය්‍යං - මඡසං. සං. සී 1. 3. දිවාචිතාරභාය -
සීඉ. 2. PTS. 4. නු ජමා අයං. - සං. 5. ඉත්ථාහං. - සං. 6. අඤ්ඤි - කඤ්චි.

ලොව නිවනේක් ඇත. මා විසින් (පස්විසක) නුවණින් දක්නා ලදී. පවිටු මරුව, තෝ ඒ නිවන්පදය නොදනිති.

සාමයෝ අඩයවී හුල් වෑන්තහ. සකකියෝ මොවුන්ට මස්ලොඹු වෑන්තහ. හෝ යම් කාමරතියක් කිහිඟි ද, එය මට අරතියෙක් වී ය.

ඉක්බිති පවිටු මරු ආලවිකා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පාමණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 2.

සෝමාසුත්තය.

163. සාවෑන්නුවර—

එකල්හි සෝමා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සාවෑන්නුවරට පිඩු පිණිස පිවිසියා ය. සාවෑන්නුවර පිඩු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැලකුනී දිවාච්ඡරණය පිණිස අකිවනය වෙත එළඹිනී ය. අකිවනයට පිවිස එක්තරා ගසක්මුල දිවාච්ඡරණය පිණිස හුත.

ඉක්බිති පවිටු මරු සෝමා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කාමාත්තේ සමාධියෙන් හොර කරණු කාමාත්තේ සෝමා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සෝමා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

ඉඹිවරුන් විසින් ලාබියයුතු දුලබ වූ යම් ඒ පදවියෙක් වේ ද, එය දැමුණුවණ ඇති සත්‍රිය විසින් නොලැබිය හැක්ක.

ඉක්බිති සෝමා මෙහෙණට ‘මේ කවරෙක් ආ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දැයි මේ අදහස වී ය. එකල්හි සෝමා මෙහෙණට ‘මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කාමාත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කාමාත්තේ ගාථාව කියා’ යි මේ අදහස වී ය.

සිහ මෑතවින් සමාධිගත වූ කල්හි නුවණ පවත්නා කල්හි මනා කොට දහම දක්නුට ඉතිරිබව සුමක් කරන්නේ ද? මම සත්‍රියක් මුඛි හෝ පුරුෂයෙක් මුඛි හෝ අන් කිසිවෙකිමි වෙමි සි හෝ යම්කුට මෙසේ අදහස් වන්නේ නම් මාර නෙමේ ඔහුට නියන්තට සුදුසු වෙයි.

ඉක්බිති පවිටු මරු හෙමේ සෝමා මෙහෙණ මා දනිති සි දුකට පාමණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් වී ය.

5. 1. 3.

ගොභිමිසුභතං.

164. ආවජ්ජියං—

අථ බො කිසාගොතමි භික්ඛුනී පුබ්බතභ්‍යමයං නිවාසෙත්වා පතන-
ච්චරමාදය ආවජ්ජී. පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්චියං පිණ්ඩාය චරිත්වා, පච්ඡා-
භතතං පිණ්ඩපානපටිකකතතා යෙන අකුමනා, තෙනුපසඛකම් දිවාචිහාරය.
අකුමනං අජේකාගහෙත්වා අඤ්ඤතරසමි රුකඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමා කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා භයං ඡමහිතතතං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාචෙතුකාමො යෙන කිසාගොතමී
භික්ඛුනී තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා කිසාගොතමිං භික්ඛුනිං ගාථාය
අජ්ඣහාසී:

කීනත්‍ර නිං භතපුතභාව එකමාසී¹ රුදමුඛි,
චතමජ්ඣගතා එසා පුරිසං නු ගවෙසසීති.

අථ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා එතදහොසී: කො නුබ්බියං
මනුසොවා අමනුසොවා ගාථං භාසනීති. අථ බො කිසාගොතමියා භික්ඛුනියා
එතදහොසී: මාරො බො අයං පාපිමා මම භයං ඡමහිතතතං ලොමහංසං
උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාචෙතුකාමො ගාථං භාසනීති. අථ බො
කිසාගොතමී භික්ඛුනී මාරො බො අයං පාපිමා ඉති වීදිත්වා මාරං පාපිමතතං
ගාථාහි පච්චහාසී:²

අච්චතතං මතපුතභාවෙති³ පුරිසා එතදතනිකා,
ත සොවාමී ත රොදුමී ත තං භායාමී අංචුසො.

සබ්බස්ථ විභතා⁴ තන්දී තමොකඛකොසො පදුලිතො,
ජෙත්වාන මච්චුතො⁵ සෙනං විහරමී අතාසවාහි.

අථ බො මාරො පාපිමා ජාතාහි මං කිසාගොභිමි භික්ඛුනීති දුක්ඛි
දුමමතො: තඤ්චවතභරධාසීති.

5. 1. 4.

විජයා සුභතං.

165 ආවජ්ජියං—

අථ බො විජයා භික්ඛුනී පුබ්බතභ්‍යමයං නිවාසෙත්වා පතනච්චරමාදය
ආවජ්ජී. පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්චියං පිණ්ඩාය චරිත්වා, පච්ඡාභතතං
පිණ්ඩපානපටිකකතතා යෙන අකුමනා, තෙනුපසඛකම් දිවාචිහාරය.
අකුමනං අජේකාගහෙත්වා අඤ්ඤතරසමි රුකඛමුලෙ දිවාචිහාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමා විජයා භික්ඛුනියා භයං ඡමහිතතතං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමනා වාචෙතුකාමො යෙන විජයා භික්ඛුනී
තෙනුපසඛකම්. උපසඛකමිත්වා විජයං භික්ඛුනිං ගාථාය අජ්ඣහාසී:

1. එකමාසී - සී.මු. 1, සො. 2 අජ්ඣහාසී - සො. 3. භතපුතභවි - සො. PTS සී 1
4 විභතා - සො. 5. ජෙත්වා කුචුචිතො - සී.මු. 1

5. 1. 3.

ගොතමිසුත්තය.

164. සැවැත්නුවර—

එකල කිසාගොතමී මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනී ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසාතයෙන් වැලකුනී දිවාචිතරණය පිණිස අකිචනය වෙත එළඹිනී ය. අකිචනයට වැද එක්තරු ගසක්මුල දිවාචිතරණය පිණිස හුත.

එකල්හි පවිටු මාර තෙමේ කිසාගෝතමී මෙහෙණට බිය තැතිගැණුම ලොමුදහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ කිසාගෝතමී මෙහෙණ වෙත එළඹින. එළඹ කිසාගෝතමී මෙහෙණට ගාථායෙන් කිය:

කීම, තෝ මලපුතුන් ඇති කළු මුහු මුහුණැතියක සෙයින් එකලා ව හිදිහි ද? කීම, එකලා ව වතමැදට පැමිණි තෝ පුරුෂයකු සොයයි ද?

එකල කිසාගෝතමී මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෝ, මිනිසෙක් හෝ නො මිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දෑ'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති කිසා-ගොතමී මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැතිගැණුම ලොමු දහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' යි මේ සිත විය. ඉක්බිති කිසාගෝතමී මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දන පවිටු මරුහට ගාථාවක්ගෙන් පෙරලා කීවු ය.

අත්‍යන්ත කොට මලපුතුන් ඇත්තියකිම වෙමි. සාමිපුරුෂයෝ ද එත දන්තයහ. (පුත්‍රාන්තය සේ ම හෙලෙකින් පුරුෂයන්ගේ අන්තය ද ඇත.) හෝක නොකරමි. නො හබමි. ඇවැත්නි, තට තො බමි.

හැමතන්හි තෘෂ්ණාව තසත ලදු. අදුරුකඳ බිදින ලදී. මරසෙන් දිනා නිකෙලෙස් ව වෙසෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු කිසාගෝතමී මෙහෙණ මා දනිතිසි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 4.

විජයා සුත්තය.

165. සැවැත්නුවර—

එකල්හි විජයා මෙහෙණ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පා සිටුවුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනී ය. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසාතයෙන් වැලකුනී දිවාචිතරණය පිණිස අකිචනය වෙත එළඹුනු. අකිචනයට පිවිස එක්තරු රුකක්මුල දිවාචිතරණය පිණිස හුත.

ඉක්බිති පවිටු මරු විජයා මෙහෙණට බිය තැතිගැණුම ලොමු දහගැණුම උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ විජයා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ විජයා මෙහෙණට ගාථායෙන් කිය:

දහරු ත්ඛං රුපවතී අභංගච දභරෙ සුසු,
පඤ්චබ්බිකෙත තුරියෙත එභයොභීරමොසෙති¹

අඵ බො විජයාය භික්ඛුනීයා එතදහොසි: 'කො භු බ්බායං² මනුසෙසා
වා අමනුසෙසා වා ගාඵං භාසතී'ති අඵ බො විජයාය භික්ඛුනීයා එතදහොසි:
'මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ජමහිතතනං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො
සමාධිමහා වාචෙතුකාමො ගාඵං භාසතී'ති. අඵ බො විජයා භික්ඛුනී මාරෙ
අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං පාපිමනං ගාඵාහි පච්චහාසි:³

රුපා සදදු රසා ගඤ්ඤා පොඨබ්බා ම මනොරමා,
නියසාධයාමි තුයොච්ච⁴ මාර නාභා තෙතභජීකා⁵.

ඉමිනා පුතීකායෙත භිඤ්ඤෙන පභවතුනා,
අට්ඨියාමි⁶ කරයාමි කාමතණ්හා සමුභතා.

යෙ ව රුපුපගා සතතා යෙ ව අරුරුපථාසිනො⁷,
යා ව සතතා සමාපතති සබ්බත්ථ විභඤ්ඤා තමොහි.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාහි මං විජයා භික්ඛුනීති දුඝඤ්ඤි දුමමනො
තඤ්චවතාරධාසීති.

5. 1. 5.

උපපලවණණාසුතනං.

166. ඝාමපඤ්ඤා—

අඵ බො උපපලවණණා භික්ඛුනී පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්ථා
පත්තවිචරමාදය ඝාමපඤ්ඤා පිණ්ඩිය පාවිසී. සාවඤ්ඤියං පිණ්ඩියං වරීත්ථා පච්ඡා-
භහතං පිණ්ඩිපාකපටිකකතනා යෙන අඤ්ඤාමනං තෙනුපසඤ්ඤාමි දිවාචිභාරය.
අඤ්ඤාමනං අඤ්ඤාගහෙත්ථා අඤ්ඤාචරසමීං සුපුපඤ්ඤාසාලරුකඤ්ඤාලෙ අට්ඨාසී.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා උපපලවණණාය භික්ඛුනීයා භයං ජමහිතතනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො යෙන උපපලවණණා
භික්ඛුනී තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමනො උපපලවණණං භික්ඛුනීං ගාඵාය
අඤ්ඤාහාසී:

සුසුපඤ්ඤානං උපගමම භික්ඛුනී එකා තං නිට්ඨසී සාලමුලෙ,
ත වඤ්ඤි තෙ දුතීයා වණණධාතු ඉධාගතා තාදිසීකා භවෙසුං
බාලෙ ත තං භායසී ධුන්තකාතනති.

අඵ බො උපපලවණණාය භික්ඛුනීයා එතදහොසි: 'කො භු බ්බායං
මනුසෙසා වා අමනුසෙසා වා ගාඵං භාසතී'ති. අඵ බො උපපලවණණාය
භික්ඛුනීයා එතදහොසි: 'මාරෙ බො අයං පාපිමා මම භයං ජමහිතතනං
ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමහා වාචෙතුකාමො ගාඵං භාසතී'ති. අඵ
බො උපපලවණණා භික්ඛුනී මාරෙ අයං පාපිමා ඉති විදිතො මාරං පාපිමනං
ගාඵාහි පච්චහාසී:⁸

1. එහි අපසා රමාමසෙ - සීල 1. රමාමසෙ - ඝා. 2. බො අයං - PTS. 3. අඤ්ඤාහාසී -
සීල 1. සී1.2. 4. තුසමහව. -PTS. 5. තහි තෙත ආචීනා - ඝා. STP 6. අට්ඨියාමි -
සීල 2. ඝා, PTS. 7. අරුරුපථාසිනො - මජ්ඣ. අරුරුපථාසිනො. - ඝා. අරුරුපථාසිනො - PTS.
8. අඤ්ඤාහාසී - ඝා.

අරිදුවනියෙනි, තෙපි සුරුපි ලදුරියනු. මම ද යොවිතෙහි සිටුනා ලදරුයෙමි. එව පසහතුරුයෙන් අභිරමණය කරමු.

එකල විජයා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෙ මිනිසෙක් හෝ තොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු සි' මේ අදහස විය. ඉක්බිති විජයා මෙහෙණහට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' සි මේ සිත විය. එකල විජයා මෙහෙණ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කිටු ය:

මරුව, සිත්කලු රූපයෝ ද ශබ්දයෝ ද ගතිකයෝ ද රසයෝ ද ස්පූෂ්ටව්‍යයෝ ද (වෙත් නම් ඒ සියල්ල) තට ම දක්වා දෙමි. මම එසින් වැඩ ඇතියකිමි නො වෙමි.

බිදෙනසුළු වැතසෙනසුලු මේ කුණුකසින් පිහිත වෙමි. ලජ්ජනයෙමි. කාමතෘණාව (මා විසින්) නසන ලද්දී ය.

රූපභවයට (උභයතනි වශයෙන්) එළඹි යම් සත්ව කෙනෙක් වෙද්ද ද, අරූපභවයෙහි සිටුනා යම් සත්ව කෙනෙකුත් වෙද්ද ද, යම් ශාන්ත වූ ලොකික සමාපතනියෙකුත් වේ ද, ඒ සියල්ලෙහි (මූලාබව නමැති) අඳුර (මා විසින්) තසන ලදී.

එකල්හි පවිටු මරු විජයා මෙහෙණ මා දනිනි සි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 5.

උපලවණණාසුත්‍රය.

166. සාවැත්තුවර—

එකල්හි උපලවණණා මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සාවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසිනී ය. සාවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනී දිවාචිතරණන පිණිස අකුමනයට එළඹුන. අකුමනයට පිවිස එක්තරා සුපිපි සල්ලාකක්මුල සිටියා. ඉක්බිති පවිටු මාර හෙමේ උපලවණණා මෙහෙණට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ උපලවණණා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි උපලවණණා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මෙහෙණ, නො අග පටන් සුපිපි සල්ලාකක් වෙත එළඹ එ සල්ලාක මුල එකලා ව සිටිනි. නිගේ පාභාසටහන් සා දෙවන පාභාසටහනෙක් ද නැත. මෙහි පෑමිණි අන්ත ද නොප වැන්නාහුය. (නොපසෙසින් සසභ හා සෙනෙහස නැතියහ) බාලාවෙනි. හෝ සලෙලුනට නො බිහි ද?

ඉක්බිති උපලවණණා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් දෙ මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ ගාථාව කියා දු' සි මේ සිත වී ය. එකල්හි උපලවණණා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනිගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා' ය සි මේ අදහස විය. එකල්හි උපලවණණා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යයි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කිටු ය:

සතං සතස්සානපි ධුතනකානං ඉධාගතා නාදිසිකා¹ භවෙය්‍යං,
ලොමං න ඉක්ඛාමි න සනාහාමි න මාර හායාමි තමෙකිකාපි.

එසා අතතරධායාමි කුච්ඡං වා පච්ඡාමි තෙ,
පබ්බුතනච්ඡායමපි තීට්ඨනතීං මං න දකඛසි.

විතතසමිං වසිභුතාමයි ඉද්ධිපාද සුභාවිතා,
සබ්බබ්බකිනච්ඡායමපි න නං භායාමි ආට්ඨිසොති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා ජාතාති මං උපසලවණණා භික්ඛුනීති දුකඛි
දුමමතො නතෙවනතරධාසීති.

5. 1. 6.

වාලාසුතනං.

167. සාවච්ඡායං—

අඵ බො වාලා භික්ඛුනී පුබ්බනහසමයං නිවාසෙඤ්චා පතනච්චරමාදය
සාවච්ඡායං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්ඡායං පිණ්ඩාය වරිත්තා පච්ඡාහතනා
පිණ්ඩපාතපච්ඡකනනා යෙන අකිච්ඡාං තෙහුපසඛකමි දිවාච්ඡාරාය. අකිච්ඡාං
අජෙකාගභෙඤ්චා අක්ඛෙතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාච්ඡාරං නිසීදි.

අඵ බො මාරෙ, පාපිමා යෙන වාලා භික්ඛුනී තෙහුපසඛකමි.
උපසඛකමිත්තා වාලං භික්ඛුනීං එතදවොච:
කිනඤ්ච² ඤං භික්ඛුනී න රෙවෙසීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතීං ඛවාහං ආට්ඨිසො න රෙවෙමීති.

[මාරො:]

කීනඤ්ච ජාතීං න රෙවෙසී ජාතො කාමානී භුක්ඛති,
කො හු තං ඉදමාදපසී ජාතීං මාරෙව³ භික්ඛුනීති.

[වාලාභික්ඛුනී:]

ජාතස්ස මරණං හොති ජාතො දුකඛානී චුස්සති⁴,
බකිං වධං පරිභෙලෙසං තස්මා ජාතීං න රෙවෙසෙ.

චුද්ධො ධම්මමදෙසෙසී ජාතියා සමතිකකමං,
සබ්බදුකඛපභාණාය යො මං⁵ සවෙච නිවෙසසී.

යෙ ච රුපුප්පගා සහතා යෙ ම ආරාපපසාසිතො,
නීරෙධං අපාජාතනතා ආගනතා රෙ පුතබ්බවනති.

අඵ බො මාරෙ පාපිමා -පෙ- නතෙවනතරධාසීති.

5. 1. 7.

උපමාලාසුතනං.

168. සාවච්ඡායං—

අඵ බො උපමාලා භික්ඛුනී පුබ්බනහසමයං නිවාසෙඤ්චා පතනච්චරමාදය
සාවච්ඡායං පිණ්ඩාය පාවිසී. සාවච්ඡායං පිණ්ඩාය වරිත්තා පච්ඡාහතනා
පිණ්ඩපාතපච්ඡකනනා යෙන අකිච්ඡාං තෙහුපසඛකමි දිවාච්ඡාරාය. අකිච්ඡාං
අජෙකාගභෙඤ්චා අක්ඛෙතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාච්ඡාරං නිසීදි.

1. නාදිසිකා - මජ්ඣ. 2. කිනඤ්ච බො ඤං - උත. 3. රොපවසී-සිච්ච 2. 4 පසසති-
සිච්ච. 1. සතා. 5. ජසාමං - මජ්ඣ. සතා.

තා වැනි වූ නිසන් සියදහස්හු මෙහි පැමිණියාහු වෙන් ද, ලොමයකුත් නොසලඹී. නො මි නානි ගනිමි මාරය, එකලා වූ ද මම කට නො බිමි.

නෙල මම අතුරුදන් වෙමි. නොප කුසට හෝ පිවිසෙමි. දෙආය අතුරෙහි නාගැවසටෙහි සිටුනා ද මා නො දකිති.

සිතෙහි ලා වැඩි වෙමි. සාද්ධිපාදයෝ මැනවින් වඩන ලදහ. සියලු බැමමෙන් මිදුනිමි වෙමි ආවාද, මම කට නො බිමි.

ඉක්බිති පවිටු මරා නෙමේ උපලවණණ, තෙහෙණ මා දැනී යයි දුකට පත් වූයේ නො සතුටු සිත් ආත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 6.
ව්‍යාජනමය.

167. සැවැත්කුචර—

එකල්හි ව්‍යාජන මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙ ව පාසිටුරා ගෙන සැවැත්කුචරට පිඬු පිණිස පිවිසිනී ය. සැවැත්කුචර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබන පිණිසානගෙන් වැලකුනී දිව්‍යවිහරණය පිණිස අකුචනය වෙත එළඹුන. අකුචනයට පිවිස එක්තරා රාක්ඛලෙක දිව්‍යවිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරා ව්‍යාජන මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ව්‍යාජන මෙහෙණට මෙය කී ය.

මෙහෙණ, හෝ කුමක් තොරැස්තෙහි ද?

[ව්‍යාජන මෙහෙණ:]

ආවැත්නී, මම ජාතිය නො රැස්තෙමි.

[මරා:]

කුමක් හෙයින් ජාතිය නො රැස්තෙහි ද? උපන් කැනැත්තේ කම්සැප විදී. මෙහෙණ, ජාතිය නුරැස්ව යන මේ දුභවය කවර අදබලෙක් කීට ගැන්වී ද?

[ව්‍යාජන මෙහෙණ:]

උපන්තහුට මරණය වෙයි උපන් කැනැත්තේ බැඳුම් වද උවදුරා යන දුක් විදී. එහෙයින් ජාතිය නො රැස්තෙමි.

යමෙක් මා සත්‍යයෙහි පිහිට වී ද, ඒ කම්සැපෙන් වහන්සේ ජාතිය ඉක්මවන දහම සියලු දුක් නැසීම පිණිස දෙසූ සේක.

රූපභවයට පැමිණී යම් සත්‍ය කෙනෙක් වෙද්ද ද, අරූපභවයෙහි සිටින යම් සත්‍ය කෙනෙකුත් වෙද්ද, නිවණ නො දන්නා ඔහු පුනර්භවයට පැමිණෙන සුලු වෙති.

ඉක්බිති පවිටු මරා නෙමේ ... එහි ම අතුරුදන් විය.

5. 1. 7.
උපව්‍යාජනමය.

168. සැවැත්කුචර—

එකල්හි උපව්‍යාජන මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙ ව පාසිටුරා ගෙන සැවැත්කුචරට පිඬු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්කුචර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබන පිණිසානගෙන් වැලකුනී අකුචනය වෙත දිව්‍යවිහරණය පිණිස එළඹිනී ය. අකුචනයට පිවිස එක්තරා රාක්ඛලෙක දිව්‍යවිහරණය පිණිස හුන.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා යෙන උපමාලා භික්ඛුනී තෙනුපසඛික්ඛිමි.
උපසඛික්ඛිමා උපමාලං භික්ඛුනීං එතදවොච:

කන්ථ නු නිං භික්ඛුනී උපපජ්ඣුකාමාති?

[උපමාලා:]

ත ඛවාහං ආච්ඡො කන්ථී උපපජ්ඣුකාමාති.

[මාරො:]

තාවතීංසා ච යාමා ච තුසිතා මාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,
කන්ථ චිත්තං පණ්ඨෙති රතීං පච්චනුගොඤ්ඤිති.

[උපමාලා:]

තාවතීංසා ච යාමා ච තුසිතා මාපි දෙවතා,
නිමමාණරතීනො දෙවා යෙ දෙවා වසවතතීනො,
කාමඛික්ඛිකඛධා! තෙ එනති මාරවසං පුත.

සබ්බො ආදිපිතො² ලොකො සබ්බො ලොකො පඬුපිතො,
සබ්බො පජ්ජලිතො ලොකො සබ්බො ලොකො පකමපිතො.

අකමපිතං අපලිතං³ අපුජ්ජජ්ජනසෙවිතං,
අගතී යත්ථ මාරස්ස තත්ථ මෙ තීරතො මනොති.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා -පෙ- තජ්ජෙවනන්තරධාසීති.

5. 1. 8.

සීසුපමාලාසුත්තං*.

169. සාවජ්ඣියං—

අඵ ඛො සීසුපමාලා භික්ඛුනී පුබ්බත්තසමයං නිවාසෙචා පත්තච්චර-
මාදය සාමන්තිං පිණ්ඩාය පාවිසී සාවජ්ඣියං පිණ්ඩාය චරිතා පච්ඡාභත්තං
පිණ්ඩපාතපචිකකන්තා යෙන අකමමනං තෙනුපසඛික්ඛිමි දිවාට්ඨාරාඤ. අකමමනං
අජෙකාගහෙනා අඤ්ඤතරසමිං රුක්ඛමුලෙ දිවාට්ඨාරං නිසීදි.

අඵ ඛො මාරො පාපිමා යෙන සීසුපමාලා භික්ඛුනී තෙනුපසඛික්ඛිමි.
උපසඛික්ඛිමා සීසුපමාලං භික්ඛුනීං එතදවොච:

කස්ස නු නිං භික්ඛුනී පාසණ්ඩං රොචෙසීති?

[සීසුපමාලා:]

ත ඛවාහං ආච්ඡො කස්සචී පාසණ්ඩං රොචෙමීති,

[මාරො:]

කීනනු උද්දස්ස මුණ්ඩාසි සමණී මිඤ්ඤි සිසාසි,
ත ච රොචෙසි පාසණ්ඩං කිමිට්ඨ¹ චරසි මොමුගාසි.

* සීසුපමාලා - සී 1, 2.
1. ඛනා - සො. 2. ආදිපිතො - සීචු 1. ආදිපතො - සො. 3. අපජ්ජලිතං - මජ්ඣ. සො. PTS. 4. කිමිදං - සො.

ඉක්බිති පවිටු මරු උපවාලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ උපවාලා මෙහෙණට-

මෙහෙණ, නො කොහි උපදිනු කැමැත්තීහි දූ සි මෙය කී ය.

[උපවාලාවෝ:]

ඇවැත්නි, මම කොහිදු උපදිනු නො කැමැත්තෙමිහි.

[මරු:]

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, නුමිත දෙවියෝ ය, නිමාණරතී දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ය යන චෝදිත් කෙරෙහි සිත පිහිටුව, පසුවකාමරතිය විදුනෙහි ය.

තච්ඡිකා දෙවියෝ ය, යාම දෙවියෝ ය, නුමිත දෙවියෝ ය, නිමාණරතී දෙවියෝ ය, යම් වශවතීති දෙවි කෙනෙක් වෙත් තම් ඔහු ය යන ඒ සියල්ලෝ පසුවකාමබ්බිතයෙන් බැලුනාහු තාවත මාර වශයට පාමණෙත්.

මුළුලොව ඇවිණිත මුළුලොව නැවිත. මුළුලොව දලිසිත. මුළුලොව වෙසෙසිත් සැලිත.

යමෙක් අකම්පිත ද, අවලිත ද, පුහුදුන් විසින් නො හෙටුනා ලද ද, යම් නැතෙක මරුට පිහිටෙක් නැද්ද, එහි (නිවණෙහි) මාගේ සිත ඇලිනේ ය.

ඉක්බිති පවිටු මාර හෙමේ ... එහි ම අතුරුදත්ත විත.

5. 1. 8.

සිසුපවාලා සුමුස.

169. සැවැත්තුවර-

එකල්හි සිසුපවාලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙ ව සාසිටුරු ගෙණ සැවැත්තුවරට පිඬු පිණිස පිවිසුන. සැවැත්තුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනී ද්වාවිහරණය පිණිස අකම්පනය වෙත එළඹුන. අකම්පනයට බැසගෙන එක්තරු රාකක්මුල ද්වාවිහරණය පිණිස හුත.

ඉක්බිති පවිටු මරු සිසුපවාලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ සිසුපවාලා මෙහෙණට මෙය කීය:

මෙහෙණ නො කවරකුගේ පාෂාණිභය (දූෂටය) ක් රුස්තෙහි ද?

[සිසුපවාලාවෝ:]

ඇවැත්නි, මම කිසිවකුගේ පාෂාණිභයක් නො ම රුස්තෙමි.

[මරු:]

මෙහෙණක මෙන් පෙණෙහි. කවරකු උදෙසා මුඩු වූ යෙහි ද? පාෂාණිභයක් හුරුස්තෙහි ද? කුමක් හෙයින් මුලා වූවක මෙන් හැසිරෙහි ද?

[සිසුපවාලා:]

ඉතො ඛිනිඬා පාසණ්ඨා දිට්ඨිසු පසිදනත්තෙ,
න කෙසං ධම්මං රොවෙමි න නෙ ධම්මස්ස කොච්ඤ.

අඤ්ඤි සකාසකුලෙ ජාතො බුද්ධො අපච්චිපුගගලො,
සබ්බාභිභු මාරනුදෙ සබ්බන්තමපරාජිතො,
සබ්බන්ත ඉච්චෙතො අසිතො¹ සබ්බං පස්සති චක්ඛමා.

සබ්බකම්මකඛ්ඤ²පාතෙතො විච්චිතො උපධිසඛිඛියො,
සො මෙතො භගවා සන්ථා භස්ස රොවෙමි සාසනනති.

අථ බො මාරො පාපිමො -පෙ- කන්ධෙචනතරධාසීති.

5. 1. 9.

සෙලාසුභතං.

170. ඝාමිපථියං—

අථ බො සෙලා භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පන්තම්චරමාදය
ඝාමිපථී පිණ්ඩාය පාවිසී. ඝාමපථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාභ්ගතං පිණ්ඩපාන-
පච්ඡිකතතා යෙන අකම්මනා කෙත්තපසඛිකම් දිවාචිඤාරාය. අකම්මනං
අජ්ඣාගහෙත්වා අඤ්ඤභරභමිං රුකිකම්මලෙ දිවාචිඤාරං නිසීදී.

අථ බො මාරො පාපිමො සෙලාය භික්ඛුනීයා භයං ඡම්භිතන්තං
ලොමිහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමා වාවෙතුකාමො යෙන සෙලා
භික්ඛුනී කෙත්තපසඛිකම්. උපසඛිකමිත්වා සෙලං භික්ඛුනිං ගාථාය අජ්ඣාමාසී:

කෙතීදං පකභං බිම්බං කුන්තනු³ බිම්බස්ස ඤාතො,
කුන්තනු⁴ බිම්බං සමුපපන්නං කුන්තනු³ බිම්බං නිරුජ්ඣතිති.

අථ බො සෙලාය භික්ඛුනීයා එතදහොසි: කො භු ඛවායං මනුස්සො
වා අමුත්තස්සො වා ගාථං භාසතීති. අථ බො සෙලාය භික්ඛුනීයා එතදහොසි:
මාඤ්ඤා බො අයං පාපිමො. මම භයං ඡම්භිතන්තං ලොමිහංසං උපපාදෙතුකාමො
සමාධිමා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතීති අථ බො සෙලා භික්ඛුනී මාරෙ
අයං පාපිමො ඉති විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චිමාසී:

නසීදං අත්තකභං⁵ බිම්බං නසීදං පරකභං⁶ අසං,
හෙත්වා පච්චිච සම්භුතං හෙත්භාසිතා නිරුජ්ඣති.

යථා අඤ්ඤභරං බිජං බෙතෙන චුත්තං විරුහති,
පඨවීරසඤ්ඤා⁷ ආගමම සිතෙහඤ්ඤා භද්දභයං.

එවං බික්ඛා ව ධාතුසො ඡ ව ආයතනා ඉමෙ,
හෙත්වා පච්චිච භම්භුතා හෙත්භාසිතා නිරුජ්ඣරෙති.

අථ බො මාරො පාපිමො -පෙ- කන්ධෙචනතරධාසීති.

1. අසිතො - සො. 2. සබ්බ කම්මකඛ්ඤ - ලෙසා, සො, PTS. 3. සුභු. - ලෙසා.
4. කුන්තනු - සිඵු. සච්චි - සො. 5. කසීදං පකභං - සො. 6. පකභං - සො. 7. පඨවීර-
සඤ්ඤානමිමි - ලෙසා.

[සිසුපොලාචෝ:]

පාෂාණකියෝ මේ සස්තෙන් පිටත්හ. ඔහු මිත්තාදුෂටීන්හි ගැලෙන්. ඔවුන්ගේ දහම නුරැස්තෙමි. ඔහු දහමිහි අදක්ඛෙය්‍යහ.

ශාක්‍යවංශයෙහි උපන් සමාන පුද්ගලයන් තැනි සියලු සකකාදීන් මැඩ සිටියා වූ මරුන් තෙරුපු සියලු තන්හි නො පැරදුනු සියලු තන්හි ඉදුනු (පාෂාණ දුෂටීන්) අතියුත වූ නළඳයන් වහන්සේ ඇති සේක. සියලු කමියන් ක්‍ෂය නිරීට්‍ට පෑමිණි උපසිංහසිය සසිඛාන නිමාණයෙහි ලාමිදුනු පසාය් ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සියල්ල දක්නා සේක. එ මොහේ ශාක්‍යන් වහන්සේ ය. උන්වහන්සේගේ සස්ත රුස්තෙමි.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරාදන් විය.

5. 1. 9.

සේලා සුත්‍රය.

170. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සේලා මෙහෙණ පෙරවරු හැද පෙරෙව පාසිටුරු ගෙණ සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසුනා ය. සැවැත්නුවර පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාඨයෙන් වැලකුනී දිවාචිතරණය පිණිස අකුමනාය වෙත එළඹුනා ය. අකුමනායට පිවිස එක්තරු රුක්ඛුලෙක දිවාචිතරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරු සේලා මෙහෙණතට බිය නැතිගැණුම් ලොමු-දහ ගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ සේලා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි සෙලා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ අත්බව කවරකු විසින් කරණ ලද ද? මේ අත්බැවිහි කාරකයා කවරේ ද? මේ අත්බව කුමක් නිසා උපන්නේ ද? මේ අත්බව කෙසේ තීරුණු වේ ද?

එකල්හි සේලා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ද' මිනිසෙක් හෝ නොමිනි-සෙක් හෝ ගාථාව කියා ද"යි මේ අදහස විය. එකල්හි සෙලා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරු ය. මට බිය තැනි ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කැමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කැමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති සෙලා මෙහෙණ මේ පවිටු මරු යහි දැන පවිටු මරුහට ගාථාවන්ගෙන් පෙරලා කීවුය:

මේ අත්බව නමා විසින් කරණලද්දෙක් නොවේ. මේ දුකට පිහිට වූ අත්බව මෙරමා විසින් කරණලද්දෙක් ද නොවේ. හේතුව නිසා හට ගත්තේ ය. හේතුව බිඳීමෙන් තීරුණු වේ.

කෙතෙහි වළලු යම්කිසි බිඳුවටෙක් පොළෝරජය ද ජලය ද යන ඒ දෙක ලැබගෙන යම්සේ අකුරු නගා ද?

එතෙසින් ම සකකියෝ ද, ධාතුහු ද, ඡායායනනයෝ ද යන මොහු හේතුව නිසා හට ගත්තෝ ය. හේතුවහිසයෙන් තීරුණු වෙත්.

ඉක්බිති පවිටු මරු තෙමේ ... එහි ම අතුරාදන් විය.

5. 1. 10

වජීරාසුභාං.

171. සාවඤ්චියං¹—

අථ බො වජීණ භික්ඛුනී පුබ්බන්තසමයං තිවාසෙත්වා පහතචීවරමාදය ඝාවඤ්චී. පිණ්ඩාය පාපිඤ්චි. සාවඤ්චියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහත්තං පිණ්ඩපානපටික්කන්තා යෙන අකුච්චනං තෙනුපසඞ්කමි දිවාරිභාරය. අකුච්චනං අපේඛාගහෙත්වා අඤ්ඤතරස්මිං රුක්ඛමුලෙ දිවාරිභාරං තිසීදි.

අථ බො මාඤ පාපිමා වජීරය භික්ඛුනීයා හයං ඡමහීත්තතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමතා වාවෙතුකාමො යෙන වජීර භික්ඛුනී තෙනුප-සඞ්කමි. උපසඞ්කමිත්වා වජීරං භික්ඛුනීං ගාථාය අඤ්ඤිතාසි:

කෙනායං පකතො සහෙතා කුචං² සත්තස්ස කාරකො,
කුචං සහෙතා සමුපපත්තො කුචං සහෙතා තිරුඤ්ඤිතීති.

අථ බො වජීරය භික්ඛුනීයා එතදහොසි: ‘කො හු බ්වායං මනුස්සො වා අමනුස්සො වා ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජීරය භික්ඛුනීයා එතදහොසි: ‘මාඤ බො අයං පාපිමා මම හයං ඡමහීත්තතං ලොමහංසං උපපාදෙතුකාමො සමාධිමතා වාවෙතුකාමො ගාථං භාසතී’ති. අථ බො වජීර භික්ඛුනී මාඤ අයං පාපිමා ඉන් විදිත්වා මාරං පාපිමන්තං ගාථාහි පච්චිතාසි:

කීනත්තු සහෙතාහි පච්චෙසි මාරදිව්චීගන්තත්තු හෙ,
සුඛසඞ්ඛාරපුඤ්ඤායං නසිධි සත්තුපලබ්භති.

යථා හි අභිගසමිතාරා හොති සඤ්ඤා රථො ඉති,
එවං ඛඤ්ඤිසු සහෙතසු හොති සහෙතාහි සමමුඤ්චි³.

දුක්ඛමෙව හි සමෙහාති දුක්ඛං තිට්ඨති වෙති ව,
නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා සමෙහාති නාඤ්ඤත්තු දුක්ඛා තිරුඤ්ඤිතීති.

අථ බො මාඤ පාපිමා ජාතාහි මං වජීර භික්ඛුනීති දුක්ඛි දුමමනො තසෙච්චතතරධාසීති.

භික්ඛුනීචග්ගො පඨමො.

හත්තුඤ්ඤනං:

අඤ්ඤිතා ව සොමා ව ගොතමී විජයා සහ
උපපලවණ්ණා ව වාලා උපවාලා සිසුපවාලා
සෙලා වජීරය තෙ දසාහි.

භික්ඛුනීසංයුතතං සමත්තං.

1. එවං මෙ සුඛං - පෙ - අනාථපිණ්ඩකසසඤ්ඤා, රු. සි. පු. 2. 2. කීවි - සා, 3. සමමචි - සා.

5. 1. 10.

වජ්රා සුත්තය.

171. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි වජ්රා මෙහෙණ පෙරවරා හැද පෙරෙව පාසිටුරා ගෙණ සෑවෑන්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසුනා ය. සෑවෑන්නුවර පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිසානයෙන් වැලකුනී ද්වාවිහරණය පිණිස අකිවනය වෙත එළඹුනා ය. අකිවනයට පිවිස එක්කරා රාක් මූලෙක ද්වාවිහරණය පිණිස හුන.

ඉක්බිති පවිටු මරා වජ්රා මෙහෙණට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහ ගැණුම් උපදවනු කෑමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කෑමැත්තේ වජ්රා මෙහෙණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි වජ්රා මෙහෙණට ගාථායෙන් කී ය:

මේ සත්තයා කවරකු විසින් කරණ ලද්දේ ද? මේ සත්තයා කළ හැතැත්තා කොහි ද? මේ සත්තයා කොහි හටගත්තේ ද? මේ සත්තයා කොහි නිරුඳු වේ ද?

ඉක්බිති වජ්රා මෙහෙණට 'මේ කවරෙක් ඥේ' මිනිසෙක් හෝ නොමිනිසෙක් හෝ මේ ගාථාව කියා දැයි මේ අදහස විය. එකල්හි වජ්රා මෙහෙණට 'මේ පවිටු මරා ය. මට බිය නැති ගැණුම් ලොමුදහගැණුම් උපදවනු කෑමැත්තේ සමාධියෙන් පහ කරණු කෑමැත්තේ ගාථාව කියා'යි මේ සිත විය. ඉක්බිති වජ්රා මෙහෙණ මේ පවිටු මරා ය යි දැන පවිටු මරාහට ගාථාවන් ගෙන් පෙරලා කීවු ය:

මරාව, කීම සත්තයෙකැ යි අදහන්නෙහි ද? තාගේ මාරදුෂටියෙක් නො වේ ද? මේ හුදු සංසකාර පිණිසයෙකි. මෙහි සතෙක් නො ලැබේ.

අවයව සමූහය හේතු කොට ගෙණ යම්සේ රථය යන ශබ්දයෙක් වේ ද? එසේ ම පඤ්චකකකියත් ඇති කල්හි සත්තයා ය යන ලොකව්‍යවහාරය වේ.

දුක ම ලැබේ. දුක ම පවතී. දුක ම විඳී. දුක හැර අනිකෙක් නො ලැබේ දුක හැර අනිකෙක් නිරුඳු නො වේ.

ඉක්බිති පවිටු මාරයා වජ්රා මෙහෙණ මා දැනී ය යි දුකට පැමිණියේ නොසතුටු සිත් ඇත්තේ එහි ම අතුරුදන් විය.

භික්ෂුහි වච්ඡ පළමුවැනියි.

එහි උඤ්ඤාය:

ආලවිතා, කොමා, ගොතමි, විජයා, උපපලවණණා, මාලා, ඊපමාලා, සිසුපමාලා, හෙලා, වජ්රා යයි ඒ සුත්‍ර දසයෙකි.

භික්ෂුනීසංයුත්තය නිමයේ යි.

6. බ්‍රහ්මසංස්ථානං

1. කොකාලිකවග්ගො

6. 1. 1.

ආශාවනසුතනං

172. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලාසං විහරති තජ්ජා නොරඤ්ජණි තීරෙ අජසාලනිත්‍රොධමුලෙ පඨමාතිසමුද්ධො.

අඵ බො භගවතො: රහොගතස්ස පටිසලුචිතස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකොකා උදපාදි. අධිගතො බො මායං ධමෙමා ගමහිරෙ දුදුසො දුරනුබොධො සනොතො පණිතො අතකකාවචරෙ නිපුණො පණිතවෙදනීයො. ආලයරමා බො පනායං පජා: ආලයරතා ආලයසමමුදිතා:1 ආලයරමාය බො පත පජාය ආලයරතාය ආලයසමමුදිතාය දුදුසං ඉදං ණානං යදිදං ඉදපපච්ච-යතා පච්චිතමුපපාදො. ඉදමපි බො ණානං යදිදං සබ්බසබ්බොරසමථො සබ්බපට්ඨපටිතීස්සග්ගො: ඛණ්ණකඛණො:2 විරුගො නිරුධො නිබ්බාණං. අභඤ්චව බො පත ධම්මං දෙසෙය්‍යං. පරෙ ච මෙ න ආජාතොයස්සං. සො මෙස්ස කිලමථො සා මමස්ස විහෙසාති.

අපියසුදං:3 භගවතනං ඉමා අනච්ඡරියා ගාථායො පටිභංසු. පුබ්බෙ අසසුතපුබ්බා:

කිච්ඡන මෙ අධිගතං හලඤ්චි පසාසිතුං,
රුගදෙසපරෙතෙති තායං ධමෙමා සුසම්බුධො.

පටිසොතගාමිං නිපුණං ගමිහිරං දුදුසං අණ්ණං,
රුගරතතා න දකඛිතනි:4 ඛමොකඛඤ්චන ආටුතාති:5

ඉති6 භගවතො: පටිසඤ්චිකවතො අපෙපායසුකකතාය චිත්තං තමති නො ධම්මදෙසනාය.

අඵ බො බ්‍රහ්මනො: සභමසභිස්ස භගවතො වෙහසා වෙතො පරිචිතකක-මඤ්ඤය එතදහොසි: නස්සති චත හො ලොකො. විතස්සති චත හො ලොකො යනු ති නාම තථාගතස්ස අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස අපෙපායසුකක-නාය චිත්තං නමිති තො ධම්මදෙසනායාති. අඵ බො බ්‍රහ්මා සභමපති සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්චනං:7 වා බාහං පසාරෙය්‍ය. පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්චය්‍ය, එවමෙව බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරහිතො භගවතො පුරතො පාතුරහොසි.

1. සමුදිතා - සා. PTS. 2. කණ්ණාකඛණො - මජ්ඣ. 3. අපියසු - මජ්ඣ. 4. දකඛනනි - මජ්ඣ. 5. ආටුතාති - මජ්ඣ. 6. ඉතිහ - මජ්ඣ. 7. සමිඤ්චනං - මජ්ඣ.

6. බ්‍රහ්මසංයුතිය

1. කෝකාලිකවගීය

6. 1. 1.

ආයාචනාසූත්‍රය

172. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුමෙල්දනවිවෙහි තේරුණුරු ගංතෙර අපපල් නුගරුකමුල වැඩ වසන සේක.

එකල්හි එකලාව විතනවිවේකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේබදු විතනපරිච්ඡේදයක් පහළ විය. මා විසින් අවබෝධ කළ මේ ධර්මය ගැඹුරුය. දුකසේ දුක්ක යුතු ය. දුකසේ අවබෝධ කටයුතු ය. ශාන්ත ය. ප්‍රණීත ය. තකියෙන් බැසගත නොහැක්ක. සියුම් ය. පණ්ඩිතයන් විසින් දුක්ක යුතු ය. මේ සතාව සමූහයා (පඤ්චකාමගුණ නමැති) ආලයෙහි බැඳුනේ ය. ආලයෙහි ආලුනේ ය. ආලයෙහි සතුටු විය. ආලයෙහි බැඳුනු ආලයෙහි ආලුනු ආලයෙහි සතුටු වූ මේ සතාව සමූහයා විසින් ඉදපවච්චයනා පවච්ච-සමුප්පාද නම් වූ යම් මේ දහමෙක් වේ ද, එය දුකසේ දුක්ක යුතු ය. සියලු සංසාරයන්ගේ සංසිද්ධි වූ සියලු උපධිධර්මයන්ගේ දුරලීම් වූ තෘෂ්ණාව ක්‍ෂය කිරීම වූ විරගය වූ නිරෝධය වූ යම් මේ නිවැණක් වේ නම් මේ දහම ද දුකසේ දුක්ක යුතුය. මම ද දහම් දෙසන්නෙමි නම් පරහුදු මාගේ ධර්මය දැන නොගන්නාහු නම් ඒ මට කළකිරිණු වෙයි. ඒ මට වෙහෙසෙක් වෙයි:

තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අතච්ඡරිය වූ (තැවහ තැවහ ආංඛ්‍යාචනාව) පෙර නො ආසුචිරු මේ ගාථාවෝ වැටහුනහ.

මා විසින් දුකසේ අවබෝධ කරණ ලද ධර්මය දුන් පැවසීම නිෂඵල ය. රුග දෝෂයෙන් මැඩුනවුන් විසින් මේ දහම සුවසේ අවබෝධ නො කටහැක්ක.

රුගයෙන් රන් වූ මොහදුරෙන් වැසුනු සතාවයෝ උඩුහොයට යන සියුම් ගැඹුරු දුකසේ දහයුතු ඉතා සියුම් මේ දහම නොදකිත්.

මෙසේ සලකන භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත මනෙදුන්සාහයට, දහම් නො දෙසීමට නැමෙයි.

එකල්හි තමසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත පිරිසිදු දුන් සහමංගි බවහට මේ අදහස විය. යම් ලොවෙක තථාගත වූ අතීන් වූ සමමාසම්බුදු-රජානන් වහන්සේගේ සිත මනෙදුන්සාහයට, දහම් නො දෙසීමට නැමේ ද, පින්වත්නි, ඒ ලොව ඒකාන්තයෙන් නැසේ. පින්වත්නි, ඒ ලොව ඒකාන්තයෙන් වැනසේ යි. ඉන්බිසි සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු දහ දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ දහ හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙසින් ම බලලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

අඵ ඛො බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උත්තරුහමිතං කරිනිඤ්ඤාණ-
ජාණුමණ්ඩලං පඨවියං තීහනානි යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාණං පණාමෙත්ථි
භගවනතං එතදවොච: “දෙසෙතු භනෙන භගවා ධම්මං දෙසෙතු සුගතො
ධම්මං සනත්ථ සතතා අපපරජකඛජානිකා. අස්සවණතා ධම්මස්ස පරිනායනති
හවිස්සනති ධම්මස්ස අඤ්ඤාතාරො”ති. ඉදමවොච බ්‍රහ්මා සහමපති. ඉදං වනිඤ්ඤා
අඵපරං එතදවොච:

පෘභුරහොසී මගධෙසු පුබ්බෙ ධම්මො අසුඤ්ඤා සමලොභී විනාතියො,
අවාපුරෙතං¹ අමතස්ස ආරං සුණනතු ධම්මං විමලෙනාහුබුද්ධං.

තෙලො යථා පබ්බතමුද්ධතිධිතො යථාපි පස්ස ජතතං සමනතතො,
තඤ්ජමං ධම්මමයං සුමෙධි පාසාදමාරුය්‍ය සමනතවකඬු,
සොකාවතීණණං² ජතතමපෙනසොකො අවෙතඛස්ස ජාතිජරුහිභුනනාහි.

උචොති චිර විජ්ඣසමායම සන්චාය අතණ විචර ලොකෙ,
දෙසස්ස³ භගවා ධම්මං අඤ්ඤාතාරො හවිස්සනතිති.

අඵ ඛො භගවා බ්‍රහ්මුතො ච අජේකිතතං විදිනා සත්තොසු ච
කාරුඤ්ඤාතං පථිච්ච බුද්ධවකඬුතා ලොකං වොලොකෙසී. අද්දසා ඛො
භගවා බුද්ධවකඬුතා ලොකං වොලොකෙනො; සත්තො අපපරජකෙඛ මහා-
රජකෙඛ තිකඛිඤ්ඤායෙ මුදිඤ්ඤායෙ සවාකාරෙ ආකාරෙ සුචිඤ්ඤාපයෙ
දුචිඤ්ඤාපයෙ අපෙසකච්ච පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො විහරනො
[අපෙසකච්ච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො³ විහරනො]. සෙය්‍යථාපි
නාම උපපලිතියං වා පදුමානියං වා පුණ්ඩරිකිතියං වා අපෙසකච්චාති උපපලාති
වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති
උදකාහුග්ගතාති⁴ අනොතා නිමුග්ගපොසිති. අපෙසකච්චාති උපපලාති වා
පදුමානි වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති සමොදකං
සීතාති. අපෙසකච්චාති උපපලාති වා පදුමානි වා පුණ්ඩරිකාති වා උදකෙ
ජාතාති උදකෙ සංවඤ්ඤාති උදකා අවමුග්ගමම සීතාති⁵ අනුපලිතනාති
උදකෙන. එවමෙවං භගවා බුද්ධවකඬුතා ලොකං වොලොකෙනො; අද්දස
සත්තො අපපරජකෙඛ මහාරජකෙඛ තිකඛිඤ්ඤායෙ මුදිඤ්ඤායෙ සවාකාරෙ
ආකාරෙ සුචිඤ්ඤාපයෙ දුචිඤ්ඤාපයෙ අපෙසකච්ච පරලොකවජ්ජහය
දස්සාවිනො විහරනො [අපෙසකච්ච න පරලොකවජ්ජහයදස්සාවිනො
විහරනො]. දිස්වාත බ්‍රහ්මානං සහමපතිං ගාථාය පච්චගාසී:

1. අවාපුරෙතං - මජ්ඣ. සෘ. 2. දෙසෙතු - සෘ. PTS. 3. හයදස්සාවිනො - මජ්ඣ.
4. උදකාහුග්ගතාති - සෘ. 5. නිච්චනති - සීමු 2. සෘ. PTS

[-] අතතරිත පාසො සීහලපොඤ්ඤා සා දිස්සංචා.

ඉන්බිති සහමසනී මුහුණ නෙමේ උතුරුසඵඵ ඵකස්කොට දකුණු දණමඛල බිම හැන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙලේ ය. “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. පැණසෙහි මදකෙලෙස් රජස් ඇති සහායෝ ඇත. දහම් නො අසනබවින් ඔහු පිරිහෙත්. දහම් අවබෝධ කරනුවෝ වන්තාහ”යි සහවපති මුහුණ නෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා වැලිදු මෙය කී ය.

පෙර මගධදනව්වෙහි මල සහිතයන් විසින් සිතන ලද අඟුකුඩම්-යෙක් පහළ වී ය. මේ නිවන්දෙර අරිණු මැනවි. නිමිලයන් වහන්සේ විසින් අවබෝධ කරණ ලද බමිය අසත්වා!

සෙල්මුවා පවුමුදුනෙක්හි සිටියෙක් හාත්පස ජනසමුහයා යමිසේ දක්නේ ද, ප්‍රාඥයන් වහන්ස, සමීඥ වූ පහ වූ ශෝක ඇති මුඛවහන්සේ ද ඵබ්දු දහම්මුවා පහයට නැග ජාතිජරුදුකෙන් වැඩුනු ශෝකයට බට ජනසමුහයා බලන සේක්වා!

දුහු යුද ඇති වීරයන් වහන්ස, නැගී සිටිනු මැනව. අනාණ සාහෑමි ඇති සාඵවාහයන් වහන්ස, ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දහම් දෙසන සේක්වා. අවබෝධ කරන්නෝ වන්තාහ.

ඉන්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බමිනුගේ ඇරසුම් ද ලැබ සහායෙන් කෙරෙහි කරුණාවන් බවත් නීසා බුදුඇසින් ලොව බලා වදාළ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුඇසින් ලොව බලන සේක් ත්‍රවණස්නී මද-කෙලෙස් රජස් ඇති සහායන් ද බොහෝ කෙලෙස් රජස් ඇති සහායන් ද හිසුණු (ග්‍රඥා ආදී) ඉඳුරන් ඇති සහායන් ද මැද ඉඳුරන් ඇති සහායන් ද, (ග්‍රඥා ආදී) උඩුම් ආකාර ඇති සහායන් ද නඳුරු ආකාර ඇති සහායන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය හැකි සහායන් ද පහසුවෙන් අවබෝධ කරවිය නොහැකි සහායන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් දන්තාසුලු ව වසන ඇතැම් සහායන් ද පරලොව හා වරද හය විසින් නො දන්තාසුලු ව වසන ඇතැම් සහායන් ද දැක වදාළ සේක. යමිසේ උපුල්බෙතෙක හෝ පියුම්ඵසෙක හෝ හෙලපියුම්ඵසෙක හෝ ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙලපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් මතු නොවූවාහු දිය ඇතුළත හිලී වැඩෙන්නාහු වෙද්දී ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙලපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දිය-මතුපිට සම ව සිටියාහු වෙද්දී, ඇතැම් උපුල්හු හෝ පියුම්හු හෝ හෙලපියුම්හු හෝ දියෙහි හටගත්තාහු දියෙහි වැඩුනාහු දියෙන් උඩට නැගී දියෙන් නො නැවැරුණාහු සිටිද් ද, ඵපරිද්දෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදුඇසින් ලොව බලනසේක් අපපරජකබ සහායන් ද, මහාරජකබ සහායන් ද, තිකබ්ඤ්ඤ සහායන් ද, මුදිඤ්ඤ සහායන් ද, සාකාර ඉන්තයන් ද, ආකාර සහායන් ද, සුචිඤ්ඤපය සහායන් ද, දුචිඤ්ඤපය සහායන් ද, පරලොකවජ්ජහයදසාචී ව වසන ඇතැම් සහායන් ද, පරලොකවජ්ජහයදසාචී නො ව වසන ඇතැම් සහායන් ද දැක වදාළ සේක. දැක සහවපති බමුහට ගාඵායෙණ් පෙරලා වදාළ සේක.

අපාරාතා නෙසං¹ අමනස්ස ආරා යෙ සොතවනොනා පමුඤ්චනත්ථිඤ්ඤං,
විහිංසසඤ්ඤා පගුණං න භාසිං ධම්මං පණ්ණිකං මනුජේසු චුහෙමති.

අඵ බො චුහමා සහමපති කතාවකාසො බොමථි භගවතා ධම්මදෙස-
නායාති භගවතනං අභිවාදෙඨා පදකඛිණං කඨා තජෙච්චනතරධාසීති.

6. 1. 2.

භාරවසුභතං.

173. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා උරුමෙලායං විහරති නජ්ජා
නෙතරඤ්ඤත්ථ නීරෙ අජමාලනිත්‍රොධමුලෙ² පසමාභිසමිච්චෙධා.

අඵ බො භගවතො රහොගතස්ස පතිඤ්චනස්ස එවං වෙතසො පරි-
චිතකෙකා උදපාදි: දුක්ඛං බො අභාරවො විහරති අපපතියොනා. කනඤ්ඤා ධාතං
සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා සකකඨා ගරු කඨා³ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අඵ බො භගවතො එතදනොසී: අපරිපුණණස්ස බො සීලකඛනස්ස
පාරිපුරියා අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා සකකඨා ගරු කඨා උප-
නිස්සාය විහරෙය්‍යං, න බො පතාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
සමුච්චකෙ, සස්සමිණබ්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අතතනා සීල-
සමපනනතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා යමහං සකකඨා ගරු කඨා⁴
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අපරිපුණණස්ස බො සමාධිකඛනස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතනා සමාධි-
සමපනනතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සකකඨා ගරු කඨා⁵
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අපරිපුණණස්ස බො පඤ්ඤාකඛනස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතනා පඤ්ඤා-
සමපනනතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සකකඨා ගරු කඨා⁵
උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

අපරිපුණණස්ස බො විමුච්චනකඛනස්ස පාරිපුරියා -පෙ- අතතනා
විමුච්චනසමපනනතරං අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා, යමහං සකකඨා
ගරු කඨා උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති

අපරිපුණණස්ස බො විමුච්චනඤ්ඤාදස්සතකඛනස්ස පාරිපුරියා⁶ අඤ්ඤං
සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා සකකඨා ගරු කඨා⁵ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යං, න
බො පතාහං පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුච්චකෙ සස්සමිණ-
බ්‍රාහමණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය අතතනා විමුච්චනඤ්ඤාදස්සතසමපනනතරං
අඤ්ඤං සමිණං වා බ්‍රාහමණං වා යමහං සකකඨා ගරු කඨා⁵ උපනිස්සාය
විහරෙය්‍යං. යනඤ්ඤාතාහං යවායං ධම්මො මයා අභිපමුච්චෙධා තමෙම ධම්මං
සකකඨා ගරු කඨා⁵ උපනිස්සාය විහරෙය්‍යනති.

1. හෙං ඝො. 2. නිත්‍රොධෙ - සිමු. 1. සො. PTS. සී 1, 2. 3. භුරුං කඨා - මජ්ඣ. 4. පරිපුරියා - අ. 5. ගරුකඨා, - සී1. 6. භුරුං කඨා - මජ්ඣ.

ඔවුන්ට අමාදෙර නොවැසින. යම් කෙනෙක් කන් ඇත්තාහු නම් ප්‍රකාශ වූ දන්වා. චූළපඤ්ඤා, මිනිසුන් අතර වෙනෙහිම පමණකැයි යන හැඟීම් ඇත්තෙම ප්‍රභූන් වූ ප්‍රණීත ධර්මය නො කියෙමි.

ඉක්බිති සහමපති චූළපඤ්ඤා නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් ධර්මදේශනාව පිණිස කරණ ලද අවකාශ ඇත්තෙම වෙමි යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 1. 2.

ගාරවසුත්‍රය.

173. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චූළපඤ්ඤා කොට උරුමවෙල්ලදනවිවෙහි නේරසුඤ්ඤා ගංතෙර අපපල්ල-කුගාරකමුල වැඩවසන සේක.

එකල්හි එකදු ව විත්තවිවේකයෙන් හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කිසිවකු ගුරුකන්හි නො තබා කිසිවකු දෙටු තන්හි නො තබා වසන්නේ දුකසේ වෙසෙයි. මම කවර මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ යි මෙබඳු විත්තවිත්තයක් පහළ විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අදහස විය. නොපිරිපුන් සිලකතකය පිරිම පිණිස අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි දැ (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් සිලසම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණන් සහිත ලෝකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජායෙහි මම නො දැනිමි.

නො පිරිපුන් සමාධිකතකය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩි තරම් සමාධි-සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නො පිරිපුන් පඤ්ඤාකතකය පිරිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩි තරම් ප්‍රඥ සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිකදණ්දසුඤ්ඤාකතකය පුරුලිම පිණිස ... මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිකදණ්දසුඤ්ඤා සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ ...

නොපිරිපුන් විමුක්තිකදණ්දසුඤ්ඤාකතකය පුරුලිම පිණිස අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි (එසේ) මම යමකු සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වසන්නෙමි නම් තමහට වැඩිතරම් විමුක්තිකදණ්දසුඤ්ඤා සම්පන්න වූ එබඳු අන් මහණකු හෝ බමුණකු හෝ දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුණන් සහිත ලෝකයෙහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජායෙහි මම නොදැනිමි. යම් ඒ ධර්මයක් මා විසින් මනාකොට අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය ම සත්‍යකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනවැ යි.

අඵ බො මුහුමා ඝහමපනී හගවතො වෙනසා වෙනො පරිචිතකකමඤ්ඤාදය
සෙය්‍යථාපි තාම බලො පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරතං
වා බාහං සමමිඤ්ඤාය්‍ය, එවමෙවං මුහුමලොකෙ අනතරහිතො හගවතො
පුරතො පාතුරතොසි.

අඵ බො මුහුමා සහමපනී එකංසං උචතරුසඛාං කර්නා යෙන හගවා
කෙනඤ්ඤිං පණාමෙකා හගවතනං එතදවොච: එවමෙනං හගවා. එවමෙනං
සුගභ. යෙපි තෙ හතෙන අකෙසුං අතීනමධානං අරහතො සමමාසලුඤ්ඤා
කෙපි හගවතො ධම්මඤ්ඤාව සකකන්ති ගරු කන්ති උපනිස්සාය විහරිංසු.
යෙපි තෙ හතෙන හවිස්සනති අනාගතමධානං අරහතො සමමාසලුඤ්ඤා
කෙපි හගවතො ධම්මඤ්ඤාව සකකන්ති ගරු කන්ති උපනිස්සාය විහරිස්සනති.
හගවාපි හතෙන එතරහි අරහං සමමාසලුඤ්ඤො ධම්මඤ්ඤාව සකකන්ති,
ගරු කන්ති උපනිස්සාය. විහරතුති. ඉදමවොච මුහුමා ඝහමපනී, ඉදං වචා
අථාපරං එතදවොච:

යෙ වඛන්තීතා¹ සලුඤ්ඤා යෙ ච බුඤ්ඤා අනාගතා,
යො වෙතරහි සලුඤ්ඤො බහුතා² සොකතාසනො.

සබ්බෙ සඤ්ඤාමගරාතො විහංසු³ විහරන්ති ච,
අථොපි⁴ විහරිස්සන්ති එසා බුඤ්ඤාන ධම්මතා.

තඤ්ඤා හි අත්තාමෙත⁵ මහත්ත වෙතිකඛිතා,
සඤ්ඤො ගරු කාතබ්බො සරං බුඤ්ඤානසාසනං.

6. 1. 3.

මුහුමදෙවසුභතං.

174. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාවන්තීයං විහරති ජෙතිවනො
අනාපිච්ඡන්ධිකසස ආරාමෙ, තෙන බො සත සමයෙත අඤ්ඤාතරිසා
මුහුමඤ්ඤා මුහුමදෙවො තාම පුතෙන, හගවතො සනාරකෙ අගාරසමා
අනගාරියං පබ්බජ්චො ඡොති.

අඵ බො ආයසමා මුහුමදෙවො එකො වුපකවෙඨා අපමනො ආතාපි
පභිතතො විහරතො ත චිරසෙඨව යස්සන්තාය කුලපුතො සමමදෙව
අගාරසමා අනගාරියං පබ්බජන්ති නදනුතතරං මුහුමචරියපරියොසානං දිවෙඨව
ධමෙම සයං අභිඤ්ඤා සචරිකන්ති උපසම්පජ්ජ විහාසි. බිණො ජාති වුසිතං
මුහුමචරියං කතං කරණීයං තාපරං ඉත්තනායාති අබ්බාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරෙ
ච පනායසමා මුහුමදෙවො අරහතං අහොසි.

1. යෙ ච අභිතා -- මජ්ඣ, සා, PTS. 2. බහුතා - මජ්ඣ. 3. විහරිංසු -- සා PTS. සි 1, 2,
4. අථොපි -- සා, තථොපි-මජ්ඣ. 5. අනතතාමෙත--සා, මජ්ඣ.

ඉක්බිති සහමපති මුහුණතෙමේ නමයිතිත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වික්‍රමපරිච්ඡාදය දැන යමිසේ බලවත් පුරාණයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසේයින් ම බඩලොව අතුරුදහන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය.

ඉක්බිති සහමපති මුහුණතෙමේ උතුරුසළුව එකක් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භාග්‍යවතුන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. සුගතයන් වහන්ස, හෙල එසේ ම ය. වහන්ස, අතීත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් තම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සතකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට විසු සේක. වහන්ස, අනාගත කාලයෙහි යම් ඒ අතීත් සමමාසම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් තම් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේත් ධර්මය ම සතකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වාසය කරණ සේක. වහන්ස, දැන් භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේත් ධර්මය ම සතකාර කොට ගුරු කොට ඇසුරු කොට වෙසෙන සේක්වයි. සහමපති මුහුණතෙමේ මෙය සැල කෙළේ ය. මෙය සැල කොට යලිත් මෙය ද කිය:

අතීතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වූ සේක් ද, අනාගතකාලික වූ යම් සම්බුදු කෙනෙක් වන සේක් ද, බොහෝ දෙනාගේ ශෝකය තසත යම් සම්බුදු කෙනෙකුන් දැන් ඇත් ද,

ඒ සියලු බුදුරජානන් වහන්සේ ම සඤ්චය ම ගරු කොට ගත්තාහු විසු සේක. දැන් වසත සේක. වැලිත් (මතු ද) වසත සේක. මේ බුදුවරුන්ගේ ස්වභාව යි.

එහෙයින් වැඩ කැමති මහත්මව පහත්තහු විසින් බුදුසසුත සිහි කරමින් සදහම ගුරු කටයුත්තේ ය.

6. 1. 3.

මුහුණදේවසූත්‍රය.

174. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනන්දවු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා බැමිණියකගේ මුහුණදේව නම් පුහෙක් ගිහිගෙන් නික්ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි පැවිද්දට පැමිණියේ වෙයි

එකල්හි ආයුෂමත් මුහුණදේව තෙමේ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් නවන වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සින් ඇති ව වහන්සේ යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මානවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පැවිද්දට පැමිණෙද්ද, සසුන් බඩකරට අවසන් වූ ඒ නිරුචකර රහත්ඵලය මේ අත්බැවිහි ම හෙමේ විශිෂ්ටඥතයෙන් දැන පසක් කොට පැමිණ විසි ය. ජාතිය සමිණ වූවා ය. මහබ්බසර වැස නිවෙත ලදී. සොළොස් කරණි කොට නිවෙත ලදී. හෙල කරණි පිණිස තොහොත් රහත්මව පිණිස කළසුතු අත් කරණි නැතැයි වෙසෙසින දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් මුහුණදේවයෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

අථ ඛො ආයසමා චුභවදෙවො පුබ්බතභසමයං නිවාසොති පතතච්චර-
මාදය සාවච්චිං පිණ්ඩිය පාවිසි, සාවච්චියං සපදනං පිණ්ඩිය චරමානො
යෙන සකමාතුනිවෙසනං තෙහුපසඛිකම්. තෙන ඛො පත සමයොන.
ආයසමතො චුභවදෙවස්ස මානා බ්‍රාහ්මණී චුභමුනො ආහුතීං නිච්චං
පග්ගණ්හාතී. අථ ඛො චුභමුනො සහමපනිය්ස ඵතදහොසි: අයං ඛො
ආයසමතො චුභවදෙවස්ස මානා බ්‍රාහ්මණී චුභමුනො ආහුතීං නිච්චං
පග්ගණ්හාතී, යනනුතාහං තං උපසඛිකම්හි, සංවෙජෙය්සනතී.

අථ ඛො චුභවා සහමපනී භෙය්සථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං
වා බාහං පසාරෙය්ස පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්ස. ඵච්චෙචං චුභවලොකො
අතතරහිතො ආයසමතො චුභවදෙවස්ස මාතුනිවෙසනෙ පාතුරහොසි. අථ
ඛො චුභවා සහමපනී වෙහාසං සීතො ආයසමතො චුභවදෙවස්ස මාතරං
බ්‍රාහ්මණීං ගාථාහි අජ්ඣිහාසී:

සුරෙ ඉතො බ්‍රාහ්මණී චුභවලොකො යස්සාහුතීං පග්ගණ්හාසි නිච්චං,
තෙතාදිසො බ්‍රාහ්මණී චුභමහතෙබ්බො තිං ජපසි චුභවපථං අජානනතී¹

ඵසො හී තෙ බ්‍රාහ්මණී චුභවදෙවො නිරුපසිකො² අතිදෙවපපතො,
අතිඤ්චතො හිකඬු අතඤ්ඤපොසී³ යො තෙ සො පිණ්ඩිය හරං පච්චෙධී.

ආහුතෙය්සො⁴ වෙදගු හාවිතතො නරුතං දෙවානඤ්ච⁵ දකඛිණෙය්සො,
බාතීධා පාපානි අනුපලීතො⁶ ඝාසෙය්සං ඉරියතී⁷ සීතිගුතො.

න තස්ස පච්ච, න පුරුඤ්චච්චි සනොතා විටුමො අතිඝො නිරුසො,
නිකඛිතතදණෙමා තසථාවරෙසු සො ත්‍යාහුතීං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩිං

විසෙතිගුතො උපසනභවිතො තාගොච දනොතා චරති අතෙජො,
හිකඬු සුසීලො සුචිමුතභවිතො සොත්තාහුතීං භුඤ්ජතු අග්ගපිණ්ඩිං.

තසමිං පසනතා අචිකමපමානා පතිට්ඨපෙසි දකඛිණං දකඛිණෙය්ස,
කරොහි පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිසවා මුතීං බ්‍රාහ්මණී ඔසතිණ්ණනතී.

තසමිං පසනතා අචිකමපමානා පතිට්ඨපෙසි දකඛිණං දකඛිණෙය්ස,
අකාසි පුඤ්ඤං සුබමායතිකං දිසවා මුතීං බ්‍රාහ්මණී ඔසතිණ්ණනතී.

1. අජානා - මජ්ඣ. ඝා. 2. නිරුපසිකො - මජ්ඣ. ඝා. 3. අතඤ්ඤපොසියො -
PTS, 4. ආහුතිසො - ඝා. 5. දෙවාන ව. - ඝා. 6. අනුපලීතො - මජ්ඣ. ඝා.
7. ඉරියතී - සී. 2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව නෙමේ පෙරවරා හැද පෙරෙව පාසිටුරා ගෙණ සාවැත්නුවරව පිටු පිණිස පිවිසියේ ය. සැවැත්නුවර ගෙපිළිවෙළින් පිටු පිණිස හැසිරෙන්නේ සිය මවුනිවස වෙත එළඹියේ ය. එකල්හි ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු බෑමිණි හොමෝ බහිහට නිරන්තරයෙන් හෝමෙපුජා කෙරෙයි. එකල්හි සහමපති බහිහට ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මේ මවුබෑමිණි හොමෝ නිරන්තරයෙන් බහිහට හෝමෙපුජා කෙරෙයි. මම ආය වෙත එළඹ සංවේග දනවන්නෙමි නමි යෙහෙකැයි මේ සිත විය.

ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අත දිගු කරන්නේ හෝ, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ කෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම බහිලොව අනුරුදන් වූ යේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු නිවසෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහමපති බ්‍රහ්ම නෙමේ අහසෙහි සිටියේ ආයුෂමත් බ්‍රහ්මදේව හෙරුන්ගේ මවු බෑමිණියට ගාඨාවන්ගෙන් කීය.

බෑමිණිය, යම් බහිකුට නිහර හෝම කිරීම දැනී කොට ගණිති ද, (මහුගේ ඒ) බහිලොව චේසින් දුරය මෙබඳු පායාසයෙක් බ්‍රහ්මයන් විසින් අනුභව කළ යුත්තෙක් නො වේ. බ්‍රහ්මපථය නො දන්නී කිම තන් දෙඩවති ද?

බෑමිණිය, තිගේ (පුත් වූ) මේ බ්‍රහ්මදේව නෙරණුවෝ උපසි රහිතයහ. දේවාතිදේව භාවයට පෑමිණියහ. රුහාදි පලිබොධ රහිතයහ (නෙල අත්බව පියා) අත් අත්බැවක් හෝ අඹුදරුවන් හෝ පෝෂණය නො කරන්නෙකි. ඒ රහතුන් වහන්සේ තිගේ ගෙට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

(ඒ රහත් නෙමේ) ආනුතපිණිය හා පානුත පිණිය ද පිළිගැණීමට සුදුසු ය. වතුරමැනී සංඛ්‍යාත වේදයෙහි කෙළවරට පෑමිණියේ ය. වඛත ලද සිත් ඇත්තේ ය. මිනිසුන්ගේ ද දෙවියන්ගේ ද දක්ෂිණාවට සුදුසු ය. පව් බැහැර කොට නො තැවරුණේ සිහිල් වූයේ අහර සෙවීම කෙරෙයි.

උන්වහන්සේට අතිත සකකියන්හි ද ඡන්දරුගයෙක් නැත. අතාගහ සකකියන්හි ද ඡන්දරුගයෙක් නැත. ශාන්තය. ක්‍රොධදුම් රහිත ය. දුක් රහිත ය. ආනා නැත. අසීර සීර සන්තියන් (පාඨශ්‍රත ක්ෂිණාසුචියන්) කෙරෙහි බහා කැබු දඹු ඇතියෙක. හෙ නෙමේ තිගේ ආනුති සංඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වළදවා.

කෙල්ලසේනා රහිත වූයේ මොනවට පැන්හුන් සිත් ඇත්තේ දඹුහු හසරියකු මෙන් හැසිරෙයි. ව්‍යාෂණා නැති මනාසිල් ඇති මෑතවින් මිදුහු සිත් ඇති ඒ රහත් නෙමේ තිගේ ආනුති සංඛ්‍යාත අග්‍ර පිණිය වළදවා.

බෑමිණිය, පහන්සිත් ඇති ව අවලොඳුබා ඇතිව දක්ෂිණාවී වූ උන්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුව. වතුරෝස තරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කරව.

ඒ බෑමිණි හොමෝ උන්වහන්සේ කෙරෙහි පහන්සිත් ඇති ව අවලොඳුබා ඇතිව දක්ෂිණාවට සුදුසු වූ උන්වහන්සේ කෙරෙහි දක්ෂිණාව පිහිටුවාලී ය. වහුරෝසතරණය කළ ඒ රහතුන් වහන්සේ දැක මතු සැප එළවන පින් කලා ය.

6. 1. 4,

බ්‍රහ්මබ්‍රහ්මභවං.

175. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටකේසං චීගරති ජෙතවනෙ අනුච්චිණ්ඨිකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන බ්‍රහ්මභවං බ්‍රහ්මභවං: එවරුපං පාපකං දිවසීගතං උපපන්නං හොති: ඉදං නිච්චං, ඉදං ධ්‍රැවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති. ඉතො ච පතඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං¹ තඤ්ඤි.

අපි බො භගවා බ්‍රහ්මභවං බ්‍රහ්මභවං වෙතසා වෙතොපරිච්චිතකමඤ්ඤාය තෙසාපරාපි තාම බ්‍රහ්මභවං පුරිතො සමමිඤ්ඤත්තං වා බාහං පසාරෙසා පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤත්තං, එවමෙව ජෙතවනෙ අනුතරගිතො තස්මිං බ්‍රහ්මභවං කෙ පාතුරහොසි. අද්දසා බො බ්‍රහ්මභවං භගවන්නං දුරතොව ආගච්ඡන්නං. දිස්වාන භගවන්නං එතදවොච: එහි බො මාරිස. සවාගතං කෙ මාරිස. චිරස්සං බො මාරිස ඉමං පරියාය මකාසි යදිදං ඉධාගමිතාය. ඉදං හි මාරිස නිච්චං, ඉදං ධ්‍රැවං, ඉදං සස්සතං, ඉදං කෙවලං, ඉදං අවචනධම්මං. ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති. ඉතො ච පතඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං තඤ්ඤි.

එවං චූඤ්ඤා භගවා බ්‍රහ්මභවං ඉදම්චොච²: අච්ඡාගතො වත හො බ්‍රහ්මභවං, අච්ඡාගතො වත හො බ්‍රහ්මභවං. යනු හි තාම අච්චිවඤ්ඤාච³ සමානං නිච්චන්ති වතඛති. අඤ්චිවඤ්ඤාච⁴ සමානං ධ්‍රැවන්ති වතඛති. අසස්සතඤ්ඤාච සමානං සස්සතන්ති වතඛති. අකෙවලඤ්ඤාච සමානං කෙවලන්ති වතඛති. වචනධම්මඤ්ඤාච සමානං අවචනධම්මන්ති වතඛති. යත්ච ච පත ජායති ව ජීයති ව මීයති ව චචති ව උපපජ්ජති⁵ ච. තඤ්ඤා තථා වතඛති: ඉදං හි න ජායති න ජීයති න මීයති න චචති න උපපජ්ජති. ඉතො ච පතඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණං, තත්ඤ්ඤං උතතරිං නිස්සරණන්ති වතඛතිති.

[බ්‍රහ්මභවං:]

ආසන්නති ගොතම පුඤ්ඤකම්මා වතචන්තිතො ජාතිජරං අතීනා, අසමන්තිමා වෙදගු බ්‍රහ්මුපපතති අසමාචිජපපන්ති ජතා අතෙකාති.

[භගවා:]

අපං හි එතා න හි දීකමාසු යං ත්වං බ්‍රහ්මභවං දීකමාසුං. සතං සහස්සාතං නිරබ්බුද්ධතං ආසුං⁶ පජාතාමී තවාගං බ්‍රහ්මභවති.

1. උතතරි නිස්සරණං - මජ්ඣ. 2. එතදවොච - මජ්ඣ. සා. 3. යෙව - මජ්ඣ. සා. PTS. 4. අඤ්චිවඤ්ඤාච - මජ්ඣ. සා. 5. උපපජ්ජති - මජ්ඣ. සා. 6. ආසු - PTS

6. 1. 4.

බකබ්‍රහ්මසූත්‍රය.

175. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්කුමර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිච්චිචුත්‍රයේ අරඹීහි වැඩවසන සේක. එකල්හි බක බ්‍රහ්මයාහට “මෙය (බ්‍රහ්මසංභාවය) නිත්‍ය ය. මෙය සඵරය, මෙය ශාශ්වත ය. මෙය කේවලය. මෙය ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තේ ය. මෙය නූපදී සි. නො දිරයි. නො මියෙයි. ව්‍යුත නො වේ. නො හටගනී. මෙයින් මතු අන් නිසාරණයෙක් නැතැ”යි මෙබඳු ලාමක මිත්‍යාදූෂටියෙක් උපත.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නමසිතින් බකබ්‍රහ්මයාගේ විතතපරිචිතකීය දූත යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අත දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අත හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එතෙසින් ම දෙවීරමිති අතුරුදන් වූයේක් ඒ බ්‍රහ්මලොව පහළ වූ සේක. බකබ්‍රහ්ම තෙමේ එක්තරා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුරදී ම දැක්කේ ය. දූත භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල කී ය: “නිදුකානෙති, එනු මැනව. නිදුකානෙති, මුඛට ස්වාගත වේවා. නිදුකානෙති, මෙහි පෘෂ්ණිම පිණිස බොහෝ කලෙකින් මේ පඨාය කෙලෙහි ය. නිදුකානෙති, මෙය නිත්‍යය, මෙය සඵරය, මෙය ශාශ්වත ය, මෙය කේවලය. මෙය ව්‍යුත නොවන ස්වභාවය ඇත්තේ ය, මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියේ, ව්‍යුත නො වේ, නො හටගනී. මෙයින් මතු අනික් නිසාරණයෙක් ද නැතැයි.

මෙසේ කීකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බක බ්‍රහ්මයාට මෙය වදළු සේක: “යමෙක් නම් අනිත්‍ය වූවක් ම නිත්‍ය යයි කියා ද, අසඵර වූවක් ම සඵර යයි කියා ද, අශාශ්වත වූවක් ම ශාශ්වත යයි කියා ද, බණ්ඩ වූවක් ම අබණ්ඩ යයි කියා ද, ව්‍යුතවත ස්වභාව ඇත්තක් ම ව්‍යුත නො වන ස්වභාව ඇත්තෙකැයි කියා ද, යමක් හටගනී ද, දිර ද, මියේ ද, ව්‍යුත වේ ද, නො හටගනී ද, එසේ මෙය නූපදී, නො දිරයි, නො මියෙයි, ව්‍යුත නො වෙයි, නො හටගනීයයි එසේ කියා ද, ඇත්තා වූ ම මත්තෙහි වූ අතෙක් නිසාරණයෙක් වේ ද, (එසේ වතුදු) මතු අතෙක් නිසාරණයෙක් නැතැයි කියා ද පින්වන්නි, ඒ බකබ්‍රහ්ම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකු වූයේ ය. පින්වන්නි, ඒ බකබ්‍රහ්ම තෙමේ ඒකාන්තයෙන් අවිද්‍යාවෙන් අකු වූයේ ය”යි.

[බක බ්‍රහ්ම:]

ගෞතමයෙනි, (අපි) දෙසැත්තැදෙනෙක් (කළ) පින්කම් ඇත්තමේ ජාතිය හා ජරාව හා ඉක්ම වූමහ. අනුත් නමන් විසිය ලා වැටෙමහ. වෙදසංඛ්‍යාත ඥානයෙහි කෙළවරට පෘෂ්ණියමිහ. මේ අතරම බ්‍රහ්මලෝකෝත්පත්ති යයි නොයෙක් ජනගේ අප ප්‍රාණීතා කෙරෙත්.

[හඟවත්හු:]

බකබ්‍රහ්මය, තෝ යම් දීඝීයුෂයක් සිතයි ද, තෙල දීඝීයුෂයෙක් නො වේ. තනේ (ඉතිරිවූ) ආයුෂ නිරබ්බුදු ලක්‍ෂයෙකැ යි මම දනිමි.

[බකො මුග්ගා:]

අනතතදසසි හගවාහමසම් ජාතිජරං සොකමුපාභ්වනොතා,
කිං මෙ පුරුණං වත සීලවතනං ආවිකඛ මෙනං යමහං විජ්ඣන්තී.

[හගවා:]

යං තං අපායෙසි ඛනු මනුසොස පිපාසිනෙ කමනි සමපරෙනෙ,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුතතපපබුද්ධොව අනුසාරමි.

යං එණ්කුලසම් ජනං ගහිතං අමොවසි ගයාකං නීයමානං,
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුතතපපබුද්ධොව අනුසාරමි.

ගඛිතාය තොතසම් ගහිතතාවං ලුද්දෙත නාගෙන මනුසුකමසා,
පමොවසිත්ථ¹ බලසා පසයා තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං
සුතතපපබුද්ධොව අනුසාරමි.

කපොසා ව තෙ බඬුවරෙ අහොසිං කමුඬුඬුමනතං² වතිතං අමඤ්ඤං³
තං තෙ පුරුණං වත සීලවතනං සුතතපපබුද්ධොව අනුසාරමි.

[බකො මුග්ගා:]

අඬුං පජානාසි මමෙහමාසු අඤ්ඤමපි¹ ජානාසි නඨා හි බුද්ධො,
තඨා හි තසායං ජලීතානුභාවො ඔභාතයං තිට්ඨති මුග්ගලොකනති.

6. 1. 5.

අපග්ඤ්ඤිසුතනං.

176. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා ඝාවජජීයං විහරති ජේතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකසා ආරාමෙ. තෙත බො පන සමයෙන අඤ්ඤතරසා මුහුනො
එවරුපං පාපකං දිට්ඨිගතං උපපන්නං හොති. තස්සි සො සමණො වා
මුභවණො වා යො ඉධ ආගචේඡයාති.

අඨ බො හගවා තසා මුහුනො වෙතසා වෙතොපරිවිතකක මඤ්ඤය
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා පුරිසො සමමීඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමීඤ්ඤය්‍ය එවමෙව ජේතවනෙ අනතරහිතො තසම් මුග්ගලොකෙ
පානුරහොසි. අඨ බො හගවා තසා මුහුනො උපරි වෙතාසං පලලභිකන
තිසිදි තෙජොධාතුං සමාපජ්ජිත්වා.

1. පවචරො - ඝසා. 2. කමුඬුඬුමනතං - සිචු PTS. 3. අඤ්ඤ - මජ්ඣ. 4. අඤ්ඤපි
- මජ්ඣ. ඝසා.

[වික බ්‍රහ්ම:]

භාග්‍යවත්ති, (හෙපි) මම අතනාදර්ශී වෙමි යි, ජාතිය හා ජරාව ද, ශෝකය ද ඉක්ම සිටියෙමි වෙමි යි (කියව). මාගේ පුරුකත කමීය කිම, ව්‍රතසමාදානය කිම? ශීලය කිම? යමක් (තොප අතින් අසා) මම දත්තෙමි කමි එය වෙ කියනු මැනව.

[භගවත්හු:]

ශ්‍රීමෙකාලයෙහි ජීවිත පිපාසිත වූ බොහෝ මිනිසුන්ට තෝ යම් හෙයෙකින් පැත් පෙවූයෙහි ද, තාගේ ඒ පුරුකත වූ ව්‍රතය හා ශීලය හා නිද, පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

ගාඉටුරෙහි (සොරුන් විසින්) අල්ලා ගන්නා ලද අත්පා බැඳ ගෙන යනු ලබන ජනයා යම් හෙයෙකින් මිදී ද, තාගේ ඒ පුරුකත වූ ව්‍රතය හා ශීලය නිද, පිබිදියක්නු මෙන් (මම) සිහි කරමි.

මිනිසුන් තසනු කැමැත්තෙන් රෝද වූ නාගයා විසින් ගහ සලා මැද දී ගන්නා ලද නැව බලාත්කාරයෙන් මැඩ මිදුවෙහි ය. ඒ පුරුකත වූ තාගේ ව්‍රතය හා ශීලය නිද, පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

හට කපප තම අතැවැත්තෙකිමි විමි. (ඒ තා) නුවණැත්තකු කොට ද ව්‍රතසම්පන්නයකු කොට ද (මම) සිතුවෙමි. ඒ පුරුකත වූ තාගේ ව්‍රතය හා ශීලය නිද, පිබිදියකු මෙන් සිහි කරමි.

[බස බ්‍රහ්ම:]

මාගේ මේ ආයුෂය ඒකාත්තයෙන් දැනිහි, සෙස්ස ද දැනිහි, එහෙයින් (මුඛ) බුද්ධි වව. එහෙයින් ම මුඛයේ මේ දිලියෙන අනුනාවය මුඛබලොව බබුලුවමින් සිටි.

6. 1. 5.

අපග්දිට්ඨිසුත්‍රය.

176. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැමැත්තුවර සම්පයෙහි සේතවත නම් වූ අනන්පිටු මහසිටුහුගේ අරමිනි වැඩිවසන සේක එකල්හි එක්තරා බමකුට යමෙක් මෙහි පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු භෙණක් හෝ බවුණෙක් හෝ නැතැයි මෙබඳු ලාභික මිථ්‍යා-දූෂ්ටයෙක් උපන්නේ වෙයි.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බමහුගේ විතතපරිචිතකීය (තම) සිහින් දූත යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ මේ ද, දිගු කල අතක් හකුළවන්නේ හෝ මේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවරමිහි අතුරුදන් වූ සේක් ඒ බමලොවිහි පහල වූ සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ චෝරෝධාතු සච්චතට සඳිවැද ඒ බමහුගේ මත්තෙහි අගස පලක් බැඳ වැඩ හුන් සේක.

අඵ බො ආයසමනො මහාමොහනලානියං එතදහොසි: කහං නු චෝ භගවා එතරහි විහරතීහි. අද්දසා බො ආයසමා මහාමොහනලානො භගවනතං දිබ්බෙත වකචුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකතනමානුසකෙන තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිතනං තෙජෝධාතුං සමාපනතං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤ්ඤං, එවමෙව ජෙනවනෙ අනතරහිනො තසමිං ඉහමලොකෙ පාචුරහොසි.

අඵ බො ආයසමා මහාමොහනලානො පුරුජමං දිසං නිස්සාය¹ තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජෝධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවනො.

අඵ බො ආයසමනො මහාකසපසං එතදහොසි: කහං නු බො භගවා එතරහි විහරතීහි. අද්දසා බො ආයසමා මහාකසපො භගවනතං දිබ්බෙත වකචුතා විසුඤ්ඤාන අතිකකතනමානුසකෙන තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිතනං තෙජෝධාතුං සමාපනතං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤ්ඤං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤ්ඤං, එවමෙව ජෙනවනෙ අනතරහිනො තසමිං ඉහමලොකෙ පාචුරහොසි. අඵ බො ආයසමා මහාකසපො දකඛිණං දිසං නිස්සාය තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජෝධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවනො.

අඵ බො ආයසමනො මහාකප්පිනියං එතදහොසි: කහං නු බො භගවා එතරහි විහරතීහි. අද්දසා බො ආයසමා මහාකප්පිනො භගවනතං දිබ්බෙත වකචුතා -පෙ- ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිතනං තෙජෝධාතුං සමාපනතං. දිස්වාන සෙය්‍යථාපි තාම බලවා පුරිසො -පෙ- එවමෙව ජෙනවනෙ අනතරහිනො තසමිං ඉහමලොකෙ පාචුරහොසි. අඵ බො ආයසමා මහාකප්පිනො පච්ඡමං දිසං නිස්සාය තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජෝධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවනො.

අඵ බො ආයසමනො අනුරුද්ධියං එතදහොසි: කහං නු බො භගවා එතරහි විහරතීහි. අද්දසා බො ආයසමා අනුරුද්ධො භගවනතං දිබ්බෙත -පෙ- අඵ බො ආයසමා අනුරුද්ධො උතතරං දිසං නිස්සාය තස්ස ඉහමුනො උපරිවෙහාසං පලලඛෙකත නිසිදි, තෙජෝධාතුං සමාපජ්ඣා නිවතරං භගවනො.

අඵ බො ආයසමා මහාමොහනලානො තං ඉහමානං ගාථාය අජ්ඣිගාසි:

අජ්ජාපි තෙ ආවුසො සා දිට්ඨි යා නො දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පස්සසි විනිවත්තනතං ඉහමලොකෙ පහස්සරනති.²

1. උපනිස්සාය - සිමු. 2. පරයනගති - යා.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පලහින් වැඩ හුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද; දිගු කල අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්භි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහල වූහ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පෙරදිග ආසුරු කොට, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලහින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකංසප තෙරනුවන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකංසප තෙරනුවෝ තේජෝධාතු සමවතට සමවැද ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පය්චිකයෙන් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මිනිසාස ඉක්මවා පැවැති පිරිසිදු දිවැසින් දුටහ. දැක යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කල අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් දෙවිරම්භි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහල වූහ. එකල්හි ආයුෂමත් මහජුප් තෙරනුවෝ දකුණු දිග ආසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පය්චිකයෙන් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවසන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ තේජෝධාතු සමවතට සමවැද බඩහුගේ මත්තෙහි අහස පලහින් වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. දැක යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් ... එපරිද්දෙන් දෙවිරම්භි අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඩලොව පහල වූහ, ඉක්බිති ආයුෂමත් මහාකප්පින තෙරනුවෝ පැසුලු දිග ආසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තේජෝධාතුට සමවැද පලහින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් කොහි වැඩවෙසෙන සේක් දැයි මේ සිත විය. ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ... දිවැසින් දුටහ. ... ඉක්බිති ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරනුවෝ උතුරුදිග ආසුරු කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යටත්සේ ඒ බඩහුගේ මත්තෙහි අහස තේජෝධාතු සමවතට සමවැද පලහින් වැඩ හුන්හ.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරනුවෝ ඒ බඩහට ගාථායෙන් වදලහ.

ආවැන්නි, පෙර තාගේ යම් දූෂටියෙක් වී ද, තාගේ ඒ දූෂටිය අදත් තිබේ ද, බඩලොව (ප්‍රභා) මැඩ පවත්වමින් බලිත බුදුරජාහන් වහන්සේ දැකීහි.

[බ්‍රහ්මා:]

ත මෙ මාරිස සා දිට්ඨි යා මෙ දිට්ඨි පුරෙ අහු,
පසුසාමි චීතීචතතානාං බ්‍රහ්මලොකෙ පහසුරං,
සවාහං අඤ්ඤා කථං වඤ්ඤා අහං නිච්චිචාමිති සසුසාමි

අථ බො භගවා නං බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ජන්තී සෙසාපාපි නාම බලවං
පුරිසො සමමිඤ්ඤා වා බාහං පසාරෙයඤ්ඤා පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ඤාය
ඵචමෙව තසමිති බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරසිනො ජෙනවනෙ පාදුරගොසි.

අථ බො සො බ්‍රහ්මා අඤ්ඤාහරං බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ආමනෙතසි: ඵති
ස්වං මාරිස යෙනායසවා මහාමොග්ගලානො නොනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතී ආයසමනාං මහාමොග්ගලානං ඵචං වදෙති: අඤ්ඤා නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තසු භගවතො සාවකා ඵචං මිනිද්ධිකා ඵචං මහානු-
භාවා, සෙසාපාපි නාම¹ භවං මොග්ගලානො කසුපො කපටිනො
අනුරුඤ්ඤාති. ඵවා මාරිසාති බො සො බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා නසු බ්‍රහ්මනො
පටිසුඤ්ඤා² යෙනායසවා මහාමොග්ගලානො නොනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මිතී ආයසමනාං මහාමොග්ගලානං ඵචදවොච: අඤ්ඤා නු බො මාරිස
මොග්ගලාන අඤ්ඤාපි තසු භගවතො සාවකා ඵචං මිනිද්ධිකා ඵචං
මහානුභාවා, සෙසාපාපි නාම භවං මොග්ගලානො කසුපො කපටිනො
අනුරුඤ්ඤාති

අථ බො ආයසවා මහාමොග්ගලානො නං බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ගාථාය
අඤ්ඤාමසි:

නෙච්ඤ්ඤා ඉද්ධිපහනා³ ච චෙතොපරිසායකොච්ඤ්ඤා,
චිණ්ඤාසවා අරහතො බහු බුද්ධිසු සාවකාති.

අථ බො සො බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා ආයසවතො මහාමොග්ගලානසු
භාසිතං අභිතඤ්ඤා අනුමොදිතා යෙන සො බ්‍රහ්මා නොනුපසඤ්ඤාමි.
උපසඤ්ඤාමිතී නා බ්‍රහ්මානං ඵචදවොච: ආයසවා මාරිස මහාමොග්ගලානො
ඵචවාහ:

“නෙච්ඤ්ඤා ඉද්ධිපහනා ච චෙතොපරිසායකොච්ඤ්ඤා,
චිණ්ඤාසවා අරහතො බහු බුද්ධිසු සාවකා”ති.

ඉද්ධිමෙව සො බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤා අනුමතො ච සො බ්‍රහ්මා තසු
බ්‍රහ්මපාරිසඤ්ඤාසු භාසිතං අභිතඤ්ඤාති.

6. 1. 6

පමාදසුභතං

177. *ඵකං සමයං භගවා සාවකමිතං චිතරති ජජනවනෙ අනාඨ-
පිණ්ඩකසු ආරුමෙ.

1. නාම ඉතී හ දිසානෙ - ජෙසං - PTS. 2 පටිසුඤ්ඤා - සො. 3 ඉද්ධිපහනා -
මජ්ඣං - සො.
* සාවකීනිදායා - 344

[මුහුණත:]

නිද්‍රකානෙති, පෙර මානේ යම් දෘෂ්ටියක් වී ද, ඒ දෘෂ්ටිය (දැන්) නැත. මේ බහුලොව (ප්‍රභා) මාස සිටුවීමත් බබලන බුදුරජානන් වහන්සේ දකිමි. ඒ මම ද ද නිත්‍ය වෙමිසි ආශචන වෙමිසි කෙසේ නියමි ද.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ බබහට සංවේග දනවා යමිසේ බලවත් පුරුෂයෙක් ගැනුණා අනක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කල අනක් ගැනුණවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින ම ඒ බහුලොව අනුරුදන් වූ සේක් දෙවිරමිසි පහල වූ සේක.

ඉක්බිති ඒ මුහුණතෙහි එක්තරා අනාවැසි මුහුණතකු ඇතිවිය. “නිද්‍රකානෙති, එව නෝ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹව. එළඹ මහමුගලන් තෙරුන්ට නිද්‍රකානෙති, මොහොලොතයෙති, හවත් මොහොලොත, කසසප, කප්පිත අනුරුද්ධි තෙරවරුන් වැනි මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති මහත් අනුභාව ඇති ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මේන් අද්දුසි මෙසේ නියම”යි. ඒ අනාවැසි බබ නෙමේ නිද්‍රකානෙති, එසේ යයි ඒ බබහට පිළිතුරු දී ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට “නිද්‍රකානෙති, මොහොලොතයෙති, හවත් මොහොලොත කසසප කප්පිත අනුරුද්ධි තෙරවරුන් මෙන් මෙසේ මහත් සාද්ධි ඇති මෙසේ මහත් අනුභාව ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වෙතත් සම්මේන් අද්දු”යි මෙය කී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට ඒ අනාවැසි බබහට ගාථායෙන් වදාලන

ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සාද්ධිවිධඥනයට පෑමිණි පරසිත් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කල ආසුච ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ ය.

ඉක්බිති ඒ අනාවැසි බබ නෙමේ ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ගේ ච්චකය පිළිගෙන අනුමෝදන් ව ඒ බබු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ බබහට මෙය කීය. නිද්‍රකානෙති, ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන්ට මෙසේ කීහ.

“ත්‍රිවිද්‍යා ඇති සාද්ධිවිධඥනයට පෑමිණි පරසිත් දැනීමෙහි දක්‍ෂ වූ ක්‍ෂය කල ආසුච ඇති රහත් වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ බොහෝ ය”යි.

ඒ අනාවැසි බබ නෙමේ මෙය කීය. සතුටු සිත් ඇති ඒ බබ නෙමේ ඒ අනාවැසි බබහුගේ ගාමිභාය පිළිගත්තේ ය.

6. 1. 6.

පමාදසුත්‍රය.

177. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජප්තවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුවුනේ අරමිසි වැඩ වසන සේක.

තෙහි බො පත සමයෙහි හගවා දිවාවිහාරගතො හෙති පටිසලුච්ඡේදො,
 අඵ බො සුබ්බමා ව පච්චෙකබ්බමා සුඤ්ඤාචායෙහි ව පච්චෙකබ්බමා යෙන
 හගවා තෙනුපසඤ්ඤායු උපසඤ්ඤාමිතා පච්චෙකා¹ දාරබාහං උපනිසායං
 අවංසු. අඵ බො සුබ්බමා පච්චෙකබ්බමා සුඤ්ඤාවාසං පච්චෙකබ්බමානං
 එතදවොච: අකාලො බො නාම මාරිස හගවනතං පඤ්ඤාපාසිතුං දිවාවි-
 හාරගතො හගවා පටිසලුච්ඡේදො ව. අසුකො ව බ්‍රහ්මලොකො ඉඤ්ඤො වෙච්ච
 ජිනො ව. බ්‍රහ්මා ව තත්‍ර පමාදවිහාරං විහරති. අයාම මාරිස සෙත්තො බ්‍රහ්ම-
 ලොකො තෙනුපසඤ්ඤායු උපසඤ්ඤාමිතා නා බ්‍රහ්මානං සංවෙජ්ජයාමා²ති.
 එවං මාරිසාති බො සුඤ්ඤාවාසො පච්චෙකබ්බමා සුබ්බමුතො පච්චෙකබ්බමුතො
 පච්චෙසොසි.

අඵ බො සුබ්බමා ව පච්චෙකබ්බමා සුඤ්ඤාවාසො ව පච්චෙකබ්බමා
 කෙසෙපාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාර්ථං වා
 බාහං සමමිඤ්ඤෙය්‍ය එවමෙව හගවතො පුරතො අනතරභිතා කසමිං බ්‍රහ්ම-
 ලොකෙ පාතුරහෙසුං³.

අඤ්ඤා බො සො බ්‍රහ්මා තෙ බ්‍රහ්මානො දුරතොච ආගච්ඡන්තො. දිසවාහ
 තෙ බ්‍රහ්මානො එතදවොච: හඤ්ඤා කුතො නු තුලෙහ මාරිසා ආගච්ඡපාති.

අඵ බො මයං මාරිස ආගච්ඡාමි⁴ තස්ස හගවතො සන්තතිං අරහතො
 සමමාසමුඤ්ඤායු. ගච්ඡෙය්‍යාසි පත තිං මාරිස තස්ස හගවතො උපට්ඨානං
 අරහතො සමමාසමුඤ්ඤායුසාති.

එවං වුතො⁵ බො සො බ්‍රහ්මා තං වචනං අනධිවාසෙන්නො
 සහස්සකඛතතුං අතනානං අභිනිවේතිති. සුබ්බමානං පච්චෙකබ්බමානං
 එතදවොච: පස්සයි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාහං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.
 සො බවාහං මාරිස එවං මහිඤ්ඤාමො එවං මහානුභාවො කස්ස අඤ්ඤායු
 සමණස්ස වා බ්‍රාහ්මණස්ස වා උපට්ඨානං ගමිසාමිති.

අඵ බො සුබ්බමා පච්චෙකබ්බමා දවිසගස්සකඛතතුං අනනානං අභි-
 නිවේතිති. තං බ්‍රහ්මානං එතදවොච: පස්සයි මෙ තො තිං මාරිස එවරුපං
 තං⁶ ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.

පස්සාමි බො ත්‍යාහං මාරිස එවරුපං ඉඤ්ඤානුභාවන්ති.
 තයා ව බො මාරිස මයා ව සෙච්ච හගවා මහිඤ්ඤාකතෙඤ්ඤෙච්ච මහානු-
 භාවතෙඤ්ඤෙච. ගච්ඡෙය්‍යාසි තිං මාරිස තස්ස හගවතො උපට්ඨානං අරහතො-
 සමමාසමුඤ්ඤායුසාති.

අඵ බො සො බ්‍රහ්මා සුබ්බමානං පච්චෙකබ්බමානං ගාථාය අස්ඤ්ඤාසි:

1. පච්චෙකබ්බමාරභාසං - PTS. 2. සංවෙජ්ජයාමාති - සී 1. 2. 3. පාතුරහංසු - සී 1. 2.
 4. ආගතො ආමා මයං මාරිස අහං - මජ්ඣ. 5. වුතො - සන. 6. 'තං' ඉති නදිස්සෙත -
 මජ්ඣ., PTS.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට පැමිණියේක් පිත්ත-
විවේකයෙන් වැඩිනුන් සේක. ඉක්බිති පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්ම ද පච්චෙක-
වුහව වූ සුද්ධාමාණ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ වෙත
වෙත ම දොර බා ආසුරා කොට සිටියහ. ඉක්බිති පච්චෙකවුහව වූ
සුබ්‍රහ්ම නෙමේ පච්චෙකවුහව වූ සුද්ධාමාණව “නිදුකානෙනි, භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ දිවාච්ඡාර ගත වූ සේක් විහතවිවේකයෙන් වැඩනුන් සේක.
(එහෙයින් ඒ) භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආසුරා කරන්නට හව කල් නොවේ.

“අසුවල් බ්‍රහ්මලොව (ධ්‍යානසුඛයෙන්) සමාධිවූයේත් (අභිඤ්ඤ ප්‍රභවයෙන්)
පිපියේත් වෙයි. බ්‍රහ්ම නෙමේ ද එහි ප්‍රමාදවිහරණයෙන් වාසය කෙරෙයි
නිදුකානෙනි, යම්හ. ඒ බ්‍රහ්මලොව කර එළඹෙන්නෙමු. එළඹ ඒ බ්‍රහ්මට
සංවේග දනවන්නෙමු”යි මෙය කිය. පච්චෙකවුහව වූ සුද්ධාමාණ නෙමේ
නිදුකානෙනි, එසේය යි පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්මට පිළිවදන් ඇත්තිය.

ඉක්බිති පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්ම නෙමේ ද පච්චෙකවුහව වූ සුද්ධාමාණ
නෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ
වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ මේ ද එසෙයින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ ඉදිරියෙහි අතුරාදන් වූවාහු ඒ බ්‍රහ්මලොව පහළ වූහ.

ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ එන්නාවූ ඒ බ්‍රහ්මයන් දුරදී ම දැක්කේය. දැක ඒ
බ්‍රහ්මයන්ට “නිදුකානෙනි, දැන් හෙපි කොහි සිට එවූ දු”යි මෙය කිය.

එකල්හි නිදුකානෙනි, අපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන්
වහන්සේ සම්පයෙහි සිට එමු. නිදුකානෙනි, හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත්
සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට උවටැත් නිරීමට යන්නහු ද?

මෙසේ කියන ලද ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ ඒ වදන නො ඉවසමින් දහස් වරක්
නමා මවා ගෙන පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්මට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ
මෙබඳු වූ සාද්ධියනුභාවය නො දැකිවූ දු යි මෙය කිය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධියනුභාවය දැකීම ම ය.

නිදුකානෙනි, ඒ මම මෙබඳු මහත් සාද්ධි ඇත්හෙමි මෙබඳු මහත්
අනුභාව ඇත්තෙමි අන් කවර මහණකුට හෝ බ්‍රහ්මණකුට හෝ උවටැත්
නිරීමට යන්නෙමි ද?

ඉක්බිති පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්ම නෙමේ දෙදහස් වරක් නමා මවා
ගෙන ඒ බ්‍රහ්මට නිදුකානෙනි, හෙපි මාගේ මෙබඳු සාද්ධියනුභාවය නො
දැකිවූ දු”යි මෙය කිය.

නිදුකානෙනි, මම නොපගේ මෙබඳු සාද්ධියනුභාවය දැකීම ම ය.

නිදුකානෙනි, නොපට ද අපට ද වඩා ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ම
මහත් සාද්ධිත් ඇති සේක. මහත් අනුභාවත් ඇති සේක. නිදුකානෙනි,
හෙපි ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේගේ උවටැත්ට යවු.

ඉක්බිති ඒ බ්‍රහ්ම නෙමේ පච්චෙකවුහව වූ සුබ්‍රහ්මට ගාථායෙන් කිය ය.

තයො සුපණ්ණො චතුරො ච හංසා බ්‍රහ්මචාරීයා පඤ්චසතා ච ක්‍රියාසිනො,
තදිදං විමොහං ජලතො¹ ච මුභව ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායනති.

කීඤ්චාපි තෙ තං ජලතෙ විමොහං ඕභාසයං උත්තරස්සං දිසායං,
රූපෙ රණං දිසවා සද්‍ය පච්චේතං තඤ්චා ත රූපෙ රමතී සුමෙධොති.

අථ බො සුමුභමා ච පච්චේකමුභමා සුද්ධාචාසො ච පච්චේකමුභමා තං
මුභමාතං සංවෙජ්ජො තඤ්චාචත්තරධාසීංසු. අගමාසී ච බො සො මුභමා
අපරෙත සමයෙත හගචතො උපට්ඨාතං අරභතො සමමාසවුද්ධාසොති.

6. 1 7.

කොකාලිකසුත්තං.

178. සාවජ්ඣං—

තෙන බො පත සමයෙත හගමා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසලුච්චො.
අථ බො සුමුභමා ච පච්චේකමුභමා සුද්ධාචාසො ච පච්චේකමුභමා යෙන
හගමා තෙනුපසඤ්චිංසු. උපසඤ්චිමිත්වා පච්චේකං ආරබ්භං නිසසාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුමුභමා පච්චේකමුභමා කොකාලිකං භික්ඛුං ආරබ්භ
හගචතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

අපපමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ධි විදා විකප්පයෙ,
අපපමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං² තං³ මඤ්ඤෙ පුපුජ්ජනනති.

6. 1 8.

කතමොරකනීයසුත්තං.

179. සාවජ්ඣං—

තෙන බො පත සමයෙත හගමා දිවාචිහාරගතො හොති පටිසලුච්චො.
අථ බො සුමුභමා ච පච්චේකමුභමා සුද්ධාචාසො ච පච්චේකමුභමා යෙන
හගමා තෙනුපසඤ්චිංසු. උපසඤ්චිමිත්වා පච්චේකං ආරබ්භං නිසසාය
අට්ඨංසු. අථ බො සුද්ධාචාසො පච්චේකමුභමා කතමොරකනීයස්සං භික්ඛුකං
ආරබ්භ හගචතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

අපපමෙය්‍යං පමිතනෙතා කො'ධි විදා විකප්පයෙ,
අපපමෙය්‍යං පමාසිතං නිවුතං තං මඤ්ඤෙ අනියාවනති.

1. ජලභි - සා, භි 2 2. නිවුතං - සා, හිවුතං මඤ්ඤෙ - PTS. 3. කතමොරකනීයසු - මජ්ඣ.

තුන්සියක් ගුරුඵරා නොහොත් ගුරුඵපබ්බතනි ද, භාරසියක් හංසරුප නොහොත් හංසපබ්බතනි ද, පන්සියක් ව්‍යාජුසද්දය මාගරුප නොහොත් වගවැල ද ධ්‍යායි වූ මානේ (විමානසෙහි වෙන්) බ්‍රහ්මය, ඒ මේ විමන උතුරුදික්කි ආලෝක කරමින් බබලයි. (මෙසේ ඉසුරුමත් මම අත්-කවරකුට හම් උවටින් කරන්නෙමි ද?)

වැලි නොපනේ මේ විමන උතුරුදික්කි ආලෝක කෙරෙමින් බබලා ද (එහෙත්) රූපසෙහි දෙසය ද, භෑමකල්හි කවපිත බවද දැක එහෙයින් මනා බ්‍රවණැත්තේ රූපසෙහි නො ඇලෙයි.

ඉක්කිති පච්චෙකවුහම වූ සුමුහම ද පච්චෙකවුහම වූ සුද්ධාචාස ද ඒ බබ්භව සංචේග දනවා එහි ම අතුරුදන් වූහ. පසු කලෙක ඒ බබ් කෙමේ භාග්‍යවත් අතීත් සමමාසම්බුද්ධජාතන් වහන්සේගේ උවටැතට හිසේ ද පිය.

6. 1. 7.

කොකාලිකසුත්‍රය.

178. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැහිසේක් විවෙහි වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකවුහම වූ සුමුහම තෙමේ ද පච්චෙකවුහම වූ සුද්ධාචාස තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹි වෙන් වෙන් දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්කිති පච්චෙකවුහම වූ සුමුහම තෙමේ කොකාලික මහණ ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර තම් බ්‍රවණැත්තෙක් අප්‍රමේය වූ ස්විණාසුචයා පමණ කෙරෙමින් කලාතා කරන්නේ ද, අප්‍රමේය වූ ස්විණාසුචයන් පමණ කරන්නාවූ ඒ පාඨග්ගයා අවකුල්පඤ්ඤ පුද්ගලයෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 8.

කතමොරකනියසුත්‍රය.

179. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරය පිණිස වැහිසේක් විවෙහි වූ සේක. එකල්හි පච්චෙකවුහම වූ සුමුහම තෙමේ ද පච්චෙකවුහම වූ සුද්ධාචාස තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹි වෙන් වෙන් දොරබා ඇසුරු කොට සිටියහ. ඉක්කිති පච්චෙකවුහම වූ සුද්ධාචාස තෙමේ කතමොරකනියස මහණහු ඇරබ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

මේ ලෝකයෙහි කවර තම් බ්‍රවණැත්තෙක් අප්‍රමේය වූ ස්විණාසුචයා පමණ කෙරෙමින් කලාතා කරන්නේ ද, අප්‍රමේය වූ ස්විණාසුචයන් පමණ කරන්නාවූ ඔහු අවකුල්පඤ්ඤ වූ අඤ්ඤයෙකැයි හඟිමි.

6. 1. 9

තුදුචුභම¹ සුභතං.

180. ඝාචජජීයං—

තෙන බො පන සමයෙන කොකාලිකො භික්ඛු අබාධිකො හොති දුක්ඛිනො බාලුභගීලානො. අඵ බො භුදුපච්චෙකචුභමා අභික්ඛන්තාය රත්තියා අභික්ඛන්තාවණො කෙවලකපං ජෙනවතං මහාසෙඨා යෙන කොකාලිකො භික්ඛු තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා වෙහාසං ධීතො කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුභත- මොග්ගලානෙසු චිත්තං. පෙසලා සාරිපුභතමොග්ගලානාති.

කොයි. චං ආටුසොති? අභං භුදුපච්චෙකචුභමාති. න භු² චං ආටුසො හගචතා අතාගාමි බිතාකගො. අඵ කිඤ්චරති³ ඉධාගභො⁴. පස්ස යාවඤ්ච තෙ ඉදං අපරඤ්චති.

පුරිසස්ස හි ජාතස්ස භුදාටී⁵ ජායතෙ මුඛෙ,
යාය ජිඤ්චි අභතානං බාලො දුඛොසිභං ගණං.

යො නිඤ්ඤං පසංසති නං වා නිඤ්චි යො පසංසියො,
චිචිතාහි මුඛෙන සො කලිං කලිතා තෙන සුඛං න විඤ්චි.

අපමභොතා⁶ අයං කලි යො අකෙඛසු ධනපරපයො,
සඛඛස්සාපි සභාපි අතන්තා අයමෙච මිහන්තගරො කලි
යො සුගතෙසු මනං පදෙසයෙ.

සතං සහස්සානං නිරබ්බුදුතං ජන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බුදුති,
යමරීයගරති⁷ තීරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාස පාපකන්ති.

6. 1. 10.

දුභිසකොකාලික සුභතං.

181. ඝාචජජීයං—

අඵ බො කොකාලිකො⁸ භික්ඛු යෙන හගචා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා හගචන්තා අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීන්තා බො කොකාලිකො භික්ඛු හගචන්තං එතදවොච: පාපිච්ඡා හන්තො සාරිපුභතමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසඛන්තාති.

එචං වුත්තෙ හගචා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මාහෙචං කොකාලික අචච. මා හෙචං කොකාලික අචච. පසාදෙහි කොකාලික සාරිපුභත- මොග්ගලානෙසු චිත්තං. පෙසලා සාරිපුභතමොග්ගලානාති.

1. තුරුචුභම - මජ්ඣ. 2. නිභ්බු - සභා. 3. කඵංචරසි - සභා. 4. ඉධාගභොති - සභා. 5. භුදාටී - සභා. 6. අපමභොතො - මජ්ඣ. PTS. 7. යමරීයෙ ගරහි - සභා. 8. කොකාලිකො - සී 1, 2.

6. 1. 9.

තුදුබ්‍රහ්මසුත්‍රය.

180. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි කෝකාලික මහණ තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පාමණියේ අභිමානු කොට හිලන් වූයේ වේ. ඉක්බිති මතා ඡවිවණී ඇති තුදු නම් පවේවකබ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බිබුළුවා කොකාලික මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඇහස සිටියේ කොකාලික මහණහට මෙය කී ය. කොකාලික, සැරියුත් බ්‍රහ්මලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් බ්‍රහ්මලන් දෙදෙනා වහන්සේ ප්‍රියශීලී හ සි.

ඇවෑන්ති, තෝ කවරෙහි ද? මම තුදුපවේවකබ්‍රහ්ම වෙමි. ඇවෑන්ති, තෝ අතාගාමී යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පවසන ලද්දේ නො වේ ද? එසේ ඇති කල්හි කුමකට මෙහි ආගෙහි ද? නා විසින් මේ කොතරම් අපරාධයෙක් කරණ ලද්දේ දැයි බලව.

අඤ්ඤා තෙමේ දුබ්බි බ්‍රහ්මණිත් යමෙතිත් තමා සිද්ධි ද? උපන් (එබඳු) මිනිසා ගේ මුවෙහි (ඒ තමා නසන) කෙවේරිය හට ගණී.

යමෙක් තිදු කටයුත්තා පසසා ද, යමෙක් පාසසිය යුත්තේ තම් මනුට තිදු හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මුවෙන් පවී රැස් කෙරේ. ඒ පවින් යුචයක් නො විදී.

දුකෙළීම් ආදියෙහි යම් වසතු පරුජයෙක් වේ ද, තමනුත් සමග සියලු දේ සමබ්‍රහ්ම (යම් පරිහාණියෙකුත් වේ ද,) ඒ අපරාධය ඉතා සවලප ය. යමෙක් ගෝභන ගති ඇත්තවුන් කෙරෙහි සිත දුෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරාධ යයි.

ආයුර්ගන්ට ගරහන පුදාල තෙමේ ලාමක වූ වචන ද, සිත ද පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් තීරයකට පාමණේ ද, (එහි ආයුම) තීරබිබුදු ලක්ෂයෙක් ද සතිසෙක් ද, අබිබුදු පසෙක් ද වෙත්.

6. 1. 10.

දුතියකොකාලිකසුත්‍රය.

181. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් කොකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, සැරියුත් බ්‍රහ්මලන් තෙරසු ලාමක ආශා ඇත්තෝ ය. ලාමක ආශාවන්ට වසන වූවෝ ය.

මෙසේ කී කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදල සේක. කෝකාලික, එසේ නො කියව. කෝකාලික, එසේ නො කියව. කෝකාලික, සැරියුත් බ්‍රහ්මලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් බ්‍රහ්මලන් දෙනම ප්‍රියශීලීහ.

දුතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවතං එතදවොච: කිංඥොපි මෙ භනොත භගවා සඤ්ඤායිකො පච්චයිකො. අඵ බො පාටිච්ඡාව සාරිපුත්තමොග්ගලානා පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතාති.

දුතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච: මා හෙවං කොකාලික අචච. මා හෙවං කොකාලික අචච. පසාදෙති කොකාලික සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විතතං. පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

තතියමපි බො කොකාලිකො භික්ඛු භගවතං එතදවොච -පෙ- පාපිකානං ඉච්ඡානං වසං ගතාති.

තතියමපි බො භගවා කොකාලිකං භික්ඛුං එතදවොච -පෙ- පෙසලා සාරිපුත්තමොග්ගලානාති.

අඵ බො කොකාලිකො භික්ඛු උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදනකිණං කඤ්ඤා පනකාමි. අචිරපනකනානාසං ව කොකාලිකසං භික්ඛුතො සාසපමහනීඨි පිලසාති¹ සබ්බො කායො පුට්ඨො² අනොසි. සාසපමහනීයො හුත්වා මුග්ගඤ්ඤායො අහෙසුං. මුග්ගමහනීයො හුත්වා කලායමහනීයො³ අහෙසුං. කලායමහනීයො⁴ හුත්වා කොලඨිමහනීයො අහෙසුං. කොලඨි- මහනීයො හුත්වා කොලමහනීයො අහෙසුං. කොලමහනීයො හුත්වා ආලෙක- මහනීයො අහෙසුං. ආලෙකමහනීයො හුත්වා බෙලුච්ච⁴සලාධුකමහනීයො අහෙසුං. බෙලුච්චසලාධුකමහනීයො හුත්වා බිලලමහනීයො අහෙසුං. බිලලමහනීයො හුත්වා පභිජ්ජංසු. පුබ්බඤ්ච ලොභිතඤ්ච පගඤ්චංසු. අඵ බො කොකාලිකො භික්ඛු තෙනෙව ආචාදධන කාලමකාසි. කාලකතො ච කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනීරයං⁵ උපපජ්ජි. සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විතතං ආසානෙත්වා.

අඵ බො මුහුමා සභමපති අභිකකනාය රතතියා අභිකකනාවණේණා කෙචලකපපං ජෙතවනං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙහුපසඞ්කමි. උපසඞ්ක- මිත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං සීතො බො මුහුමා සභමපති භගවතං එතදවොච: කොකාලිකො භනොත භික්ඛු කාලමකාසි⁶. කාලකතො ච භනොත කොකාලිකො භික්ඛු පදුමං නීරයං උපපනොතා සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු විතතං ආසානෙත්වාති. ඉදමවොච මුහුමා සභමපති ඉදං වත්වා භගවතං අභිවාදෙත්වා පදනකිණං කඤ්ඤා තජෙච්චතඤ්චරධාසීති.

අඵ බො භගවා තසා රතතියා අච්චයෙන භික්ඛු ආමනොසි: ඉමං භික්ඛවෙ රතතිං මුහුමා සභමපති අභිකකනාය රතතියා අභිකකනාවණේණා කෙචලකපපං ජෙතවනං ඔභාසෙත්වා යෙනාහං තෙහුපසඞ්කමි. උපසඞ්ක- මිත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමනං අට්ඨාසි. එකමනං සීතො බො භික්ඛවෙ මුහුමා සභමපති මං එතදවොච: කොකාලිකො භනොත භික්ඛු කාලමකාසි. කාලකතො ච භනොත කොකාලිකො භික්ඛු පදුමනීරයං උපපනොතා සාරි- පුත්තමොග්ගලානෙසු විතතං ආසානෙත්වාති. ඉදමවොච භික්ඛවෙ මුහුමා සභමපති. ඉදං වත්වා මං අභිවාදෙත්වා පදනකිණං කඤ්ඤා තජෙච්චතඤ්චරධාසීති.

1. පිලසාති - මෙඝං. සහ. 2. පුට්ඨො - ඝා. 3. කලායමහනීයො - සිමු. සහ. 4. බෙලුච්ච - සහ. 5. පදුමං නීරයං - මෙඝං. 6. කාලමකතො - මෙඝං.

දෙවනවට දු කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මා විසින් ආදානියයුතු වචන ආත්තාහු ම ය. විකාස කටයුතු වචන ආත්තාහු ම ය. එකෙකුදු ද්‍රව්‍යක් සැරියුත් මුගලන් තෙරුහු ලාමක ආශා ආත්තාහු ම ය. ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු ම යයි.

දෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදනු සේක: "කෝකාලික, එසේ තොකියව. කෝකාලික, එසේ තොකියව. කෝකාලික, සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත පහදව. සැරියුත් මුගලන් තෙරුහු ප්‍රියශීලීහ" යි.

තෙවනවට දු කෝකාලික මහණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය ... ලාමක ආශාවන්ගේ වශයට ගියාහු යි.

තෙවනවට දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝකාලික මහණහට මෙය වදනු සේක. ... සැරියුත් මුගලන් තෙරුහු ප්‍රියශීලීහ" යි.

ඉක්බිති කෝකාලික මහණ තෙමේ හුකස්තෙන් තැගිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පාදකුණු කොට ගියේ ය. ගිය නොබෝකල් ඇති කෝකාලික මහණහුගේ මුළුකය අඛ පමණ වූ ගවුසෙන් පතුලේ විය. අඛ පමණ ව මුං පමණ වූහ. මුං පමණ ව මාගා පමණ වූහ. මාගා පමණ ව බෙබරඇට පමණ වූහ. බෙබරඇට පමණ ව බෙබර පමණ වූහ. බෙබර පමණ ව ඇඹුළුපක් පමණ වූහ. ඇඹුළුපක් පමණ ව බෙලිබොබොළු පමණ වූහ. බෙලිබොබොළු පමණ ව බෙලි පමණ වූහ. බෙලි පමණ ව බිදුනාහු ය. පුයාව ද ලේ ද වැගුරුණහ. ඉක්බිති කෝකාලික මහණ තෙමේ ඒ රෝගයෙන් ම කලුරිය කෙළේ ය. කලුරිය කල කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත්-මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පදුම නිරයට පැමිණියේ ය.

ඉක්බිති මනා ඡව්වණී ඇති සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. වහන්ස, කෝකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කල කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ රෑය ඉක්ම යාමෙන් හිකුසුත් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මේ රෑය මනා ඡව්වණී ඇති සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ රෑ පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු දෙවීරම බබුලුවා මා වෙත එළඹියේ ය. එළඹි මට වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. මහණෙනි, එකත්පසෙක සිටි සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මට මෙය කී ය. වහන්ස, කෝකාලික මහණ තෙමේ කලුරිය කෙළේ ය. වහන්ස, කලුරිය කල කෝකාලික මහණ තෙමේ සැරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ පදුමනිරයට පැමිණියේ යයි. මහණෙනි, සහවපති බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා මට වැඳ පාදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

එවං චුතො අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: ක්ච්චද්දිසං භු
 බො භනො පදුමනිරයෙ ආයුපපමාණන්ති. දීසං බො භික්ඛු පදුමනිරයෙ
 ආයුපපමාණං, තං න සුසාරං සඬිංචං— එතතකාති වය්‍යාති ඉත්ථි වා,
 එතතකාති වය්‍යසතාති ඉත්ථි වා, එතතකාති වය්‍යසභය්‍යාති ඉත්ථි වා, එතත-
 කාති වය්‍යසතසභය්‍යාති ඉත්ථි වාති. සතකා පන භනො උපමං¹ කාතුන්ති
 සතකාති භික්ඛුති භගවා අවොච.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො, තනො ජුරිසො
 වය්‍යසතය්‍ය වය්‍යසතසං² අච්චයෙන එකමෙකං තිලං උඤ්ඤරෙය්‍ය. බිප්පතරං
 බො සො භික්ඛු චීසතිබාරිකො කොසලකො තිලවාහො ඉමිනා උපකකමෙන
 පරිකකයං පරියාදනං ගච්ඡෙය්‍ය, නතෙව එකො අබ්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි
 භික්ඛු චීසති අබ්බුද නිරයා,³ එවමෙකො නිරබ්බුදෙ නිරයො⁴. සෙය්‍යථාපි
 භික්ඛු චීසති නිරබ්බුද නිරයා, එවමෙකො අබ්බො නිරයො. සෙය්‍යථාපි
 භික්ඛු චීසති අබ්බො නිරයා, එවමෙකො අටටො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු
 චීසති අටටා නිරයා, එවමෙකො අභභො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති
 අභභා නිරයා, එවමෙකො කුම්බුදෙ නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති
 කුම්බුද නිරයා, එවමෙකො සොගඤ්ඤිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති
 සොගඤ්ඤිකා නිරයා, එවමෙකො උපපලො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති
 උපපලා⁵ නිරයා, එවමෙකො පුණ්ඩරිකො නිරයො. සෙය්‍යථාපි භික්ඛු චීසති
 පුණ්ඩරිකා නිරයා, එවමෙකො පදුමො නිරයො. පදුමං බො පන භික්ඛු
 නිරයං කොකාලිකො භික්ඛු උපපනො සාරිපුතතමොගභලානෙසු විතතං
 ආඝාතෙඤ්ඤිති. ඉදමවොච භගවා. ඉදං වන්ධා සුගතො අථාපරං එතදවොච
 සතථා:

ජුරිසය්‍ය හි ජානස්ස කුඨාරි ජායතෙ මුබ්බෙ,
 යාය ජීඤ්ඤති අනතාතං බාලො දුබ්බාසිතං භණං.

යො නිඤ්ඤං පසංසති තං වා නිඤ්ඤති යො පසංසියො,
 මිටිතාති මුබ්බෙත සො කලිං කලිතා තෙන සුබං තං විඤ්ඤති.

අපමනො⁶ අයං කලි යො අකෙබ්බු ධනපරුජයො,
 සබ්බය්‍යාපි සභාපි අනතතා අයමෙව මහත්තනරෙ කලි
 යො සුගතෙසු මනං පදෙසියෙ.

සතං සභය්‍යාතං නිරබ්බුදනං ඡන්තිංසති පඤ්ච ව අබ්බුදති,
 යමරියගරනී නිරයං උපෙති වාචං මනඤ්ච පණ්ඩාය පාපකන්ති.

කොකාලිකවගෙගා පඨමො.

තමුඤ්ඤනං:

ආයාචනං භාරවො මුහුමදෙවො බිකො ව මුහුමා අපරු ව දිට්ඨි,
 පමාද කොකාලිකතිස්සකො ව නුදු ව මුහුමා අපරු ව කොකාලිකොති.

1. උපමා - සිමු 2. වය්‍යසතය්‍ය - යසා, සි 1. 2. 3. අබ්බුදෙ නිරයො - යසා.
 4. නිරබ්බුදනිරයො - මජ්ඣ. 5. උපපලකා - සිමු 2. 6. අපමනකො - මජ්ඣ.

මෙසේ වදාළ කල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. වහන්ස, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය කොපමණ දිග ද? මහණනි, පදුමනිරයෙහි ආයුෂ්‍යමාණය දිග ම ය. එය වම් මෙනෙකායි කියා හෝ වම් මෙනෙක් සියෙකායි කියා හෝ වම් මෙනෙක් දහසෙකායි කියා හෝ වම් මෙනෙක් ලක්ෂයෙකා යි කියා හෝ ගණන් කරන්නට පහසු නො වේ. වහන්ස, උපමාවක් කරන්නට හැක්කේ ද? මහණ හැකි යයි භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වදාළ සේක.

මහණ, යම්සේ කොසොල්ලට ගණනින් විංශන්ධාරියක් ගන්නා තලයාලෙක් වේ ද, පුරුෂයෙක් සියවසක් සියවසක් ඇවෑමෙන් එයින් එක් එක් තලඇටය ඉවත දමන්නේ නම්, මහණ, කොසොල්ලට ගණනින් විසි-ධාරියක් ඇති ඒ තලයාල මේ උපක්‍රමයෙන් වහා ගෙවීමට අවසන් වීමට යන්නේ ය. (එහෙත්) එක් අඛණ්ඩ නිරයක ආයුෂ්‍යය නො ගෙවෙන්නේ ම ය. මහණ, අඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක ආයුෂ්‍යමාණය යම් බඳු ද, එක් නිරඛණ්ඩ නිරයෙක ආයුෂ්‍යමාණය එබඳු ය. මහණ, නිරඛණ්ඩ නිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අඛණ්ඩ නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අඛණ්ඩනිරය විස්සෙක් යම් බඳු ද, එක් අට්ට නිරයෙක් එබඳු වෙයි. මහණ, අට්ටනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද. එක් අහභ නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, අහභ නිරය විස්සෙක් යම් සේ ද, එක් කුඹුදු නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, කුඹුදු නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද එක් සොගහික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ, සොගහික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් උපපලනිරයෙක් එසේ ය. මහණ, උපපලනිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පුණ්ඩරික නිරයෙක් එසේ ය. මහණ පුණ්ඩරික නිරය විස්සෙක් යම්සේ ද, එක් පදුම නිර-යෙක් එසේ ය. මහණ, කොසාලික මහණ තෙමේ සාරියුත් මුගලන් දෙනම කෙරෙහි සිත වෙර බැඳ (ඒ) පදුම නිරයට පැමිණියෙයි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාළ නැවත ද මෙය වදාළ සේක.

අශ්‍රත තෙමේ දුබ්බි බෙණෙමින් යමෙකින් තමා සිදි ද, උපන් (එබඳු) මිනිසාගේ මුවෙහි (ඒ තමා තසත) කෙවේරිය හටගණී,

යමෙක් තිත්ද කටඥත්තා පසසා ද, යමෙක් පාසසිය යුත්තේ නම් ඔහුට තිත්ද හෝ කෙරේ ද, හෙ තෙමේ මුවෙන් පව් රැස් කෙරෙයි. ඒ පව්න් සුවයක් නො විදී.

දුෂකම්මි ආදියෙහි යම් වඤ්ඤා පරුෂයෙක් වේ ද, නමනුත් සමග සියලු දෙය සමබ්බා (යම් පරිහානියකුන් වේද,) ඒ අපරධය ඉතා සාලප ය. යමෙක් සෝභන ගති ඇත්කවුන් කෙරෙහි සිත දුෂට කරන්නේ ද, මෙය ම ඉතා මහත් අපරධ යයි.

ආයතීයන්ට ගරහන පුද්ගල තෙමේ ලාමක වූ වචන ද සිත ද, පිහිටුවා (ඒ හෙතුවෙන්) යම් නිරයකට පැමිණේ ද, එහි ආයුෂ්‍ය නිරඛණ්ඩ ලක්ෂයෙක් ද සහිතයක් ද අඛණ්ඩ පසෙක් ද වෙත්.

කොසාලික වර්ග පලමු වැනියි.

උද්ඝාතය:

ආයාවන, ගාරව, බ්‍රහ්මදෙව, බකබ්‍රහ්ම, අපරුද්ධි, පමාද, කොසාලික, නියාක, කුදුබ්‍රහ්ම, අතෙක් කොසාලික සුත්‍ර යයි සුත්‍ර දශයෙහි.

2. පරිනිබ්බාණවග්ගො.

6. 2. 1.

සනඛකුමාරසුතං.

183. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති සප්පිනීතිරෙ අඵ බො චුභමා සනඛකුමාණෙ අභිකකනනාය රතනියා අභිකකනනවණේණා කෙවලකප්පං සප්පිනීතිරං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසී. එකමනනං ඩීතො බො චුභමා සනඛකුමාණෙ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

බතනියො සෙට්ඨො ජතෙතසම්. යෙ ගොතතපට්ඨාපිරිනො,
විජ්ජාචරණසම්පනො සො සෙට්ඨො දෙවමානුසෙති.

ඉදමවොච චුභමා සනඛකුමාණෙ, සමනුසෙඤ්ඤ සත්ථා අභොසී. අඵ බො චුභමා සනඛකුමාණෙ සමනුසෙඤ්ඤ මෙ සත්ථාති භගවනතං අභිවාදෙත්වා පදකම්ණං කත්වා තතේචනතරධාසීති.

6. 2. 2

දෙවදනහසුතං.

183. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤජග්ගෙ විහරති ගිජකකුටෙ පබ්බතෙ අචිරපකකුනො දෙවදනො. අඵ බො චුභමා සභමපති අභිකකනනාය රතනියා අභිකකනනවණේණා කෙවලකප්පං ගිජකකුටං පබ්බතං ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසී. එකමනනං ඩීතො බො චුභමා සභමපති දෙවදනං ආරබ්භ භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

එලං වෙ කදලීං හනති එලං වෙඵං එලං තලං¹
ඝකකාණෙ කාපුරිතං හනති ගබ්භො අසාහරිං යථාති.

6. 2. 3.

අකිකච්ඤ්ඤාසුතං.

184. එකං සමයං භගවා මගබ්බසු² විහරති අකිකච්ඤ්ඤා. තෙන බො පන සමයෙන භගවා රතනකිකාරතිඝායං අජේකිකාසෙ³ තීසිනො භොති. දෙවො ව එකමෙකං චුඨායති.

අඵ බො චුභමා සභමපති අභිකකනනාය රතනියා අභිකකනනවණේණා කෙවලකප්පං අකිකච්ඤ්ඤා ඔභාසෙත්වා යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්චා භගවනතං අභිවාදෙත්වා එකමනනං අට්ඨාසී. එකමනනං ඩීතො බො චුභමා සභමපති භගවතො සනතිකෙ ඉමං ගාථායො අභාසී:

1 නලං - PTS. 2. මාගබ්බසු - මජ්ඣ. 3. අබ්භාකාසෙ - මජ්ඣ.

2. පරිනිබ්බාණ වගීය.

6. 2. 1.

සහතිකමාරසුත්‍රය.

182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි සප්පිනී ගංහෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු සප්පිනී ගංහෙර බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

පුජායෙහි යම් කෙනෙක් වංශය සලකන්නාහු ද (බවුන් අතුරෙන්) ක්‍රියා කෙරෙමි ශ්‍රේණි සි. ත්‍රිවිද්‍යාවෙන් හා පසළොස්වරණ ධර්මයන් ගෙන් සුකත වූ ඒ ක්‍ෂණාසුව බ්‍රාහ්මණ තෙමේ දෙවි මිනිසුන් අතරෙහි ශ්‍රේණි වේ.

සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ මෙය කී ය: ශාස්තෘන් වහන්සේ අනුමෝදන් වූ සේක. ඉක්බිති සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ මාගේ වචනය අනුමෝදන් වූ සේකැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට එහි ම අතුරුදන් විය.

6. 2. 2.

දෙවිදහනසුත්‍රය.

183. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දෙවිදහන් සඳහාත් බැහැර ගිය නො බොහෝ කලා ම රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිජුකුළුපඵවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු ගිජුකුළුපඵව බිබුලුවා භාග්‍යවතුන්වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ දෙවිදහන ඇරඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය,

යම්සේ ඵලය තෙමේ ඒකාන්තයෙන් කෙසෙල්ගස නසා ද, ඵලය තෙමේ මහනුණ නසා ද, ඵලය රතනුණ නසා ද, දරුගැබ (ගඳුභයාට දව උපන් තහඹු) වෙළෙඹ නසා ද, එසෙසින් ම සතකාරය තෙමේ නිඤ්ඤ පුරුෂයා නසයි.

6. 2. 3.

අකිකච්ඡදසුත්‍රය.

184. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහදරට අකිකච්ඡද ගමහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රු බොල් අඳුරෙහි අබවස වැඩ හුන් සේක. මෙකය ද එකී එකී පොදු හෙළයි.

එකල්හි මනා ඡවිවණ් ඇති සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ රු පෙරයම ඉක්ම ගිය කල්හි මුළු අකිකච්ඡද බිබුලුවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සහතිකමාර බ්‍රහ්ම තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

සෙවෙඵ පනතානි සෙතාසතානි¹ වරෙය්‍ය ජඤ්ඤාජනවිපච්චොක්ඛා,
සවෙ රතීං තාබිගචේජ්ජය්‍ය තඤ්ඤ සබ්බෙ වසෙ රතඛිතනොතා සනිමා².

කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය වරතොතා ඉන්ද්‍රියගුණොතා නිපකො සනිමා³,
සෙවෙඵ පනතානි සෙතාසතානි භයා පමුතොතා අභයෙ විමුතොතා.

යඤ්ඤ හෙරවා සිරිංසපා⁴ විජ්ජු සඤ්චරති ඵනෙති⁴ දෙවො,
අකිකාරතිමිසාය රතතීයා නිසිදි තඤ්ඤ භිගතලොමභංසො.

ඉදං හි ජාතු මෙ දිට්ඨං නසිදං ඉතිභිතිහං,
ඵකසමිං චුහවචරිගසමිං සහස්සං මච්චුභාසිතං.

භිජය්‍යා⁵ පඤ්චසතා සෙධා දසා ව දසධා දස,
සබ්බෙ සොනසමාපනතා අතිරච්ඡාතගාමිනො.

අථායං ඉතරු පජා පුඤ්ඤභාගානි මෙ මනො,
සඤ්චාතුං තොපි සකෙතාම මුසාවාදස්ස ඔතතපෙති⁶.

6. 2. 4.

අරුණවනිසුතනං.

185. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාමජේයං විහරති ජප්ඵමමහා
අනාථපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ. නත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනොති. නදනොනති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොසාසුං භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ රුජා අහොසි අරුණවා නාම. රඤ්ඤාද බො පන
භික්ඛවෙ අරුණවතො අරුණවතී නාම රුජධානී අහොසි. අරුණවතී⁷ බො
පන භික්ඛවෙ රුජධානී⁸ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො උපනිස්සාය
විහාසි. සිඛිස්ස බො පන භික්ඛවෙ භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස
අභිභුසමභවං නාම සාවකසුගං අහොසි. අගං හදදසුගං.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු භික්ඛු
ආමනොති: ආයාම මුහවණ යෙන අඤ්ඤතරෙ චුහවලොකො තෙනුපසඞ්ක-
මිස්සාම, යාච භතනස්ස කාලො භවිස්සාති. එවං භතොනති බො භික්ඛවෙ
අභිභු භික්ඛු සිඛිස්ස භගවතො අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස පච්චයොසාසි.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු ව භික්ඛු
සෙය්‍යථාපි නාම බලවා සුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්‍ය පසාරිතං
වා බාහං සමමිඤ්ජෙය්‍ය එවමෙව අරුණවතීයා රුජධානීයා අනාරභිතා
තසමිං චුහවලොකෙ පාතුරහෙසුං.

1. සන්ධාසතානි - සතා. 2. සනිමා - සිද්ධි 1. PTS. 3. සභිසපා - මජ්ඣ. 4. ඵකසමි - මජ්ඣ. 5. භිජයා - සන්දච්. 6. ඔතතපනතී - මජ්ඣ. සතා 7. අරුණවතීයා - PTS. 8. රුජධානියා - PTS.

ගැඹුරු වල සෙනසුන් සෙවුනේ ය. සංයෝජනයන් ගෙන් මිදීම පිණිස හැසිරෙන්නේ ය. එහි ඉදින් ඇල්මක් තොලබන්නේ තම රක්තා ලද සිත් ඇතිව (සමුමසරන් නො ගටා) සිහි ඇති ව සහනය අතර වෙසෙන්නේ ය.

හෝපනය කරණ ලද ඉදුරන් ඇති ව තීරණප්‍රඥ ඇති ව සිහි ඇති ව කුලයෙන් කුලයට පිඬු පිණිස හැසිරෙමින් ප්‍රාන්ත වූ වනසෙනසුන් සෙවුනේ ය. සසරබියෙන් මිදුනේ නිවණෙහි අභිමුක්ත ව (වසන්නේ ය.)

යම් තැනෙක බිහිසුනු අරමුණුන් සපියෝත් වෙද් ද. විදුලිය ලෙලෙයි ද, මෙසය හිහිරි කෙරේ ද, මහණ තෙමේ එහි රු ගණදුරෙහි පහවූ ලොමුදහ ගැණුම් ඇතිව හුන්නේ ය.

මෙය වූ කලී මා විසින් ඒකාන්තයෙන් දක්නා ලද්දේ ය. මම මෙය මෙසේ මෙසේ යයි (තකීදි වශයෙන්) නො කියමි. එක් දහම් දෙසුමෙක මරු පරයා සිටි රහතුන් දහසෙක් ද (වෙයි.)

බොහෝ සේ ශෛක්‍ෂයෝ පන්සියයෙන් ද දශයෙන් ද සියයෙන් ද (වෙති) සියල්ලෝ මාගීශ්‍රොතසට පැමිණියාහු අවිනිපාත සුවභාව ඇත්තෝ වෙති. යලි මේ අත්‍යප්‍රජා නොමෝ පිණට හිමි යයි මාගේ අදහසයි. (ඔවුන්) ගණිත්තට නො හැක්කෙමි. බොරුවට (මා අසුවෙනායි) බමි.

6. 2. 4.

අරුණවතීසුත්‍රය.

185. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක්කුමර සම්පයෙහි ජේතවන තම වූ අන්තර්විච්චිත්‍රණේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්‍ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්‍ෂුහු පින්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පෙරවූවක් කියමි. මහණෙනි, අරුණවත් තම රජෙක් විය. මහණෙනි, අරුණවත් රජහට අරුණවතී තම රාජධානියෙක් විය. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අරුණවතී රාජධානිය ඇසුරු කොට වැඩවිසු සේක. මහණෙනි, භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට අභිභූසමභව තම අග්‍ර වූ හදුසුගලය වූ ශ්‍රාවක යුගලයෙක් වී ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අභිභූ මහණ ඇමතු සේක. “බමුණ, යමු බත් වේලාව යමිකාක් වේ ද, එක්තරා බඹලොවකට එළඹෙන්නෙමු”යි. මහණෙනි, අභිභූ මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වී ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීත් සිබි සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ ද අභිභූ මහණ තෙමේ ද යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු-අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කළ අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම අරුණවතී රාජධානියෙන් අතුරුදන් වූවාහු ඒ බඹලොව එහළ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛී භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනොති: පටිභාතු තං මුභවණ් මුභමුනො ච මුභවපරිසාය ච මුභව-පාරිසර්ජනාදව ධම්මී කථාති. එවං භනොති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛුං¹ සිඛියා භගවනො අරහනො සමමාසමුද්ධාය පටිසසුචා මුභවානාදව මුභවපරිසර්ජන මුභවපාරිසර්ජෙජ ච ධම්මිතා කථාය සංදසෙසි සමාදපෙසි සමුතොපෙසි සමපභංසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ මුභවා ච මුභවපරිසා ච මුභවපාරිසර්ජා ච උජ්ඣා-යනාති ඛියනාති¹ විපාවෙනාති: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො, කථං හි නාම සඤ්ඤි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙසානීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සිඛී භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභුං භික්ඛුං ආමනොති: උජ්ඣායනාති බො තෙ මුභවණ් මුභවා ච මුභවපරිසා ච මුභවපාරිසර්ජා ච. අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො, කථං හි නාම සඤ්ඤි සමමුඛිභුතෙ සාවකො ධම්මං දෙසෙසානීති. තෙන හි තිං මුභවණ් භියොසාසොමනායා මුභවානාදව මුභවපරිසර්ජන මුභවපාරිසර්ජෙජ ච සංවෙජෙහීති.

එවං භනොති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛියා භගවනො අරහනො සමමාසමුද්ධාය පටිසසුචා දියාමානෙනපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. අදියා-මානෙනපි කායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දියාමානෙනපි හෙට්ඨිමෙන උපඤ්ඤිකායෙන අදියාමානෙනපි උපරිමෙන උපඤ්ඤිකායෙන ධම්මං දෙසෙසි. දියාමානෙනපි උපරිමෙන උපඤ්ඤිකායෙන අදියාමානෙන පි² හෙට්ඨිමෙන උපඤ්ඤිකායෙන ධම්මං දෙසෙසි.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ මුභවා ච මුභවපරිසා ච මුභවපාරිසර්ජා ච අච්ඡරි-යබ්භුතවිභතජාතා අනෙසුං: අච්ඡරියං වත භො අබ්භුතං වත භො, සමණස්ස මහිඤ්ඤිකායා මහානුභාවකාති.

අථ බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛීං භගවනං අරහනං සමමා-සමුද්ධං එතදවොච: අභිජාතාමි බවාහං භනොති භික්ඛුසභිසස්ස මජ්ඣෙ ඵචරුපං වාවං භාසිතා, පභොමි බවාහං ආටුසො මුභවලොකෙ ඤීතො සහස්සිලොකධාතුං³ සරෙන විඤ්ඤපෙභුනාති.

එතස්ස මුභවණ් කාලො එතස්ස මුභවණ් කාලො යං තිං මුභවණ් මුභවලොකෙ ඤීතො සහස්සිලොකධාතුං සරෙන විඤ්ඤපෙභුනාසි.

එවං භනොති බො භික්ඛවෙ අභිභු භික්ඛු සිඛියා භගවනො අරහනො සමමාසමුද්ධාය පටිසසුචා මුභවලොකෙ ඤීතො ඉමා ගාථායො අභාසි:

ආරභථ⁴ භික්ඛමථ⁵ යුඤ්ඤථ මුද්ධසාසනෙ,
 මුනාථ මට්ඨුනො සෙනා නලාගාරංච ඤාඤ්ඤරො.

1. ඛියනාති - මජ්ඣ. 2. අදියාමානෙන - මජ්ඣ. 3. සහස්සි - මජ්ඣ. 4. ආරභථ - මජ්ඣ., යා, PTS. 5. භික්ඛමථ - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අතින් මහණ ඇමතු සේක: බමුණ, බමුණ ද බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණ්ථ ද දූහම් කථාවෙන් නොපට වැටවෙත්වා”යි. මහණෙනි, අතින් මහණ තෙමේ වහන්ස එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමුණ ද බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණ්ථ ද දූහම්-කථායෙන් තරුණු දුක්ඛී ය සමාදන් කරවී ය. උත්සාහවත් කරවී ය සතුටු කරවී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමුණ ද බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණු ද “පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වය්‍යීයෙකි! පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාන්තාන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සම්මෙත් දහම් දෙසා දු සි අවමන් කෙරෙත්, ගරහන්, දෙස් පහල කෙරෙත්.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිඛි සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ අතින් මහණ ඇමතු සේක. බමුණ, බමුණ බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණු ද “පින්-වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වය්‍යීයෙකි පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි. ශාන්තාන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි ඇති කල්හි කෙසේ නම් සම්මෙත් දහම් දෙසා දු”යි නොපට අවමන් කෙරෙත්. බමුණ, එසේ වී නම් තෙපි බමුණු ද බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණ්ථ ද බොහෝ සෙයින් සංවෙගයට පමුණුවම්”යි.

මහණෙනි, අතින් මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙණෙන කයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. නොපෙණෙන කයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන යටිඅඩකයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන උඩ අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය. පෙණෙන උඩ කයින් යුක්තව ද නොපෙණෙන යට අඩකයින් යුක්තව ද දහම් දෙසී ය.

මහණෙනි, එහි දී බමුණ ද බමුණිසථ ද අතාවැසි බමුණු ද මහණහුගේ මහන් සාද්ධි ඇතිබව මහන් අනුභව ඇති බව පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ආශ්වය්‍යීයෙකි පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් අද්දුතයෙකි”යි ආශ්වය්‍යීයාදුක් සින් ඇත්තෝ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති අතින් මහණ තෙමේ භාග්‍යවත් අතීන් සම්මා-සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට වහන්ස, මම බිත්සකත වෛද ඇවැත්නි, මම බමුණොව සිටියෙම් සහසිරිප්‍රේකඩාභුව සරයෙන් හඟවන්නට (සටහබ පභුරා වන්නට සමත්”යි මෙබඳු වචනයක් කියෙම් දැනීම ම යයි මෙය කී ය.

බමුණ, තෙපි යම් භෙයෙකින් බමුණොව සිරියානු සහසිරිප්‍රේකඩාභුව සරයෙන් හඟවන්නහු නම් බමුණ, මෙයට කාලය යි. බමුණ, මෙයට කාලය යි.

මහණෙනි, අතින් මහණ තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවත් අතීන් සම්මාසම්බුදුරජානන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා බමුණොව සිටියේ මේ ශාථා කී ය.

ආරම්භවීය්‍යීය කරවු, නිණුමණවීය්‍යීය කරවු, බුදුසසුනෙහි යෙදෙවු, ආණ්ඤාත් බටදමුයෙන් කල ගෙයක් වතසන්නාක් මෙන් මරසෙතහ නසවු

යො ඉමෙහිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො; විහෙය්‍යති¹
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්‍යනතං කරිස්‍යතිති.

අඵ බො භික්ඛවෙ සිඛි ච භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො අභිභු ච භික්ඛු බ්‍රහ්මානඤ්ච බ්‍රහ්මපරිසඤ්ච බ්‍රහ්මපාරිසජ්ජේ ච සංචෙජේති; සෙය්‍ය-ථාපි තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජේතං වා බාහා පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහා සමමිඤ්ජේය්‍ය ඵවචෙව තස්මිං බ්‍රහ්මලොකෙ අනතරභිතා අරුණවතියා රුජ්ඣාතියා පාචුරහෙත්‍රං.

අඵ බො භික්ඛවෙ සිඛි භගවා අරහං සමමාසමුද්ධො භික්ඛු ආමනොසි; අස්සුඤ්ච නො තුමෙහ භික්ඛවෙ අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍යාති. අස්සුමහ බො මයං භනොත අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍යාති. යථා කථං පත තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ච අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍යාති. ඵවං බො මයං භනොත අස්සුමහ² අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍ය.

“ආරහථ තික්ඛමථ යුඤ්ජථ බුද්ධසාසනෙ,
බුතාථ චෙවුනො සෙනං තලාගාරංච කුඤ්ඤේ.
යො ඉමෙහිං ධම්මචිතයෙ අපපමනො; විහෙය්‍යති,
පහාය ජාතිසංසාරං දුක්ඛස්‍යනතං කරිස්‍යති”ති.

ඵවං බො මයං භනොත අස්සුමහ³ අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො, බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍යාති.

සාධු සාධු භික්ඛවෙ. සාධු බො තුමෙහ භික්ඛවෙ අස්සුඤ්ච අභිභුස්‍ය භික්ඛුනො බ්‍රහ්මලොකෙ ජීවස්‍ය ගාථායො භාසමානස්‍යාති. ඉදමෙවොච භගවා අත්තමතා කෙ භික්ඛු භගවතො භාසිතං අභිනඤ්චන්ති.

6. 2. 6.

පටිතිබ්බාණසුභතං.

186. ඵවං මෙ යුතං: ඵකං සමයං භගවා කුසිනාඤ්ඤං විහරති උප-වහනනො මලලානං සාලවනෙ අනතරෙහ යමකසාලාතං පරිතිබ්බාණසමයෙ. අඵ බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි: හඤ්ඤ දුති භික්ඛවෙ ආමනකයංචි වො වයධම්මා සසිඛාරං අපමාදෙන සමපාදෙථාති. අයං තථාගතස්‍ය පච්ඡිමා වාචා.

අඵ බො භගවා පඨමජ්ඣානං³ සමාපජ්ජි. පඨමජ්ඣානා වුට්ඨතිත්වා දුතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. දුතියජ්ඣානා වුට්ඨතිත්වා තතියජ්ඣානං සමාපජ්ජි. තතියජ්ඣානා වුට්ඨතිත්වා චතුර්ථජ්ඣානං සමාපජ්ජි.

චතුර්ථජ්ඣානා වුට්ඨතිත්වා ආකාසානඤ්චායතනං සමාපජ්ජි. ආකාසා-නඤ්චායතනා වුට්ඨතිත්වා විඤ්ඤඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. විඤ්ඤඤ්ඤාය-තනා වුට්ඨතිත්වා ආභිඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. ආභිඤ්ඤායතනා වුට්ඨතිත්වා තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමාපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා-යතනා වුට්ඨතිත්වා සඤ්ඤාවෙදසිතනීරේධං සමාපජ්ජි.

1. විහෙය්‍යති - මජ්ඣ. 2. අස්සුමහා සහ. 3. පඨමං ඛිංතං - මජ්ඣ. PTS.
4. දුතියං - මජ්ඣ. PTS. 5. තතියං - මජ්ඣ. PTS. 6. චතුර්ථං - මජ්ඣ. PTS.

යමෙක් මේ සස්තෙනි අප්‍රමතත ව වෙසෙන්නේ ද (හෙ කෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙලවර කරන්නේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිව් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ ද, අභිභූ මහණ හෙමේ ද බ්‍රහ්මත් බබ්භිරිසස්ව අකාමාසිබ්‍රහ්මන් සංවෙගයට පමුණුවා යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් ගාකුඵා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ මේ ද, දිගු කල අතක් හකුළුවන්නේ හෝ මේ ද, එසෙසින් ම ඒ බබ්-ලොව අතුරුදන් වුවාහු අරුණවතී රුජධාතියෙහි පහල වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති භාග්‍යවත් අතීන් සිව් සමමාසම්බුදුරජානන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, තෙපි බබ්ලොව සිට අභිභූ මහණ ගාථා කියද්දී තොඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුමහ. මහණෙනි, තෙපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඒ කෙසේ තම් ඇසුහු ද? වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුමහ.

ආරම්භවීයතීය කරව්, නිෂක්‍රමණවීයතීය කරව්. බුදුසසුන්හි යෙදෙව්. ආතභු බටදඹුගෙයක් වතසන්නාක් මෙන් මරසෙනත හසව්.

යමෙක් මෙසස්තෙනි අප්‍රමතත ව වෙසෙන්නේ ද (හෙ කෙමේ) ජාතිය හා සංසාරය දුරු කොට දුක් කෙලවර කරන්නේ ය.

වහන්ස, අපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී මෙසේ ඇසුමහ.

මහණෙනි, මැතව්, මැතව්. මහණෙනි, තෙපි අභිභූ මහණ බබ්ලොව සිට ගාථා කියද්දී ඇසුහු ය. මැතව්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටුසිත් ඇති ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දෙශනාව පිළිගත්හ.

6. 2. 6.

පටිභිබ්බාණසුත්‍රය.

186, මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවන් සමයෙහි කුසිනාණ්දුමර උපමනනන තම් වූ මුලලරජුන්ගේ සල්ලයතෙහි සල්ලාක්සුවල අනරෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන් ඇමතු සේක: මහණෙනි; දැන් වතාහි තොප අමතමි. සංසාරයේ නාසෙන සුල්ලන. අප්‍රමාදයෙන් සම්පාදනය කරව්. මෙය තථාගතයන් වහන්සේගේ අනන්ති වචනයයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ප්‍රථමධ්‍යානයට සමවන් සේක. ප්‍රථමධ්‍යා-නයෙන් නැගිට ද්විතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. ද්විතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට තෘතීයධ්‍යානයට සමවන් සේක. තෘතීයධ්‍යානයෙන් නැගිට චතුර්ථධ්‍යානයට සමවන් සේක.

චතුර්ථධ්‍යානයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්චායනනයට සමවන් සේක. ආකාසානඤ්චායනනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්චායනනයට සමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්චායනනයෙන් නැගිට ආකිඤ්චායනනයට සමවන් සේක. ආකිඤ්චායනනයෙන් නැගිට භේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනයට සමවන් සේක. භේවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායනනයෙන් නැගිට සඤ්ඤාචෙදසිභාතීරෙඛයට සමවන් සේක.

සඤ්ඤාවේදයිතනිදේධං වුට්ඨිතිනිං තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං ආකිංඤ්ඤාසඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. ආකිංඤ්ඤාසඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං විඤ්ඤානඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. විඤ්ඤානඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං ආකාසානඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. ආකාසානඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං වහුඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. වහුඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං තනිඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. තනිඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං දුතීඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. දුතීඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං පඨමඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි.

පඨමඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං දුතීඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. දුතීඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං තනිඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. තනිඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං වහුඤ්ඤායතනං සමොපජ්ජි. වහුඤ්ඤායතනා වුට්ඨිතිනිං සමොපජ්ජි. සමොපජ්ජි.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං බ්‍රහමා ඤානමිපඤ්ඤා 1 ගාථං අභාසි:

සබ්බෙව නිකම්පියානති භුතා ලොකෙ ඤමුසායං,
 යථා² එතාදිසො සචරා ලොකෙ අපපට්ඨිප්ප්‍රග්ගලො,
 තථාගතො බලපපතො සමුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ඤානමිපඤ්ඤා 1 ගාථං අභාසි:

අතිවමා වත සඤ්ඤා උපපාදවයධම්මිනො,
 උපපජ්ජිතා නිරුජ්ඣානති තෙසං වුපසමො සුඛොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා ආනදෙදු 2 ගාථං අභාසි:

තද්ධි යං භිංසනකං තද්ධි ලොමහංසනං,
 සබ්බාකාරවරුපෙතෙ සමුද්ධො පරිනිබ්බුතොති.

පරිනිබ්බුතෙ භගවති සහ පරිනිබ්බාණං ආයසමා අනුරුද්ධො 3 ගාථං අභාසි:

නාහු අසාසපසාසො භිතචිතතස්ස තාදිතො,
 අතෙජො සනතිමාරම්භ වකඤ්ඤා පරිනිබ්බුතො.
 අසලලිතෙන විතෙනන වෙදනං අඤ්ඤාචාසධි,
 පඤ්ඤාචාසෙව නිබ්බාණං විමොහෙධා වෙධසො අනුඤ්ඤා.

පරිනිබ්බාණං වග්ගො දුතීඤ්ඤා

කහුඤ්ඤා:

බ්‍රහමාසනං³ දෙවදතොතා අකිංකවිදෙදු අරුණවතී,
 පරිනිබ්බාණෙන මි දෙසිතං ඉදං බ්‍රහමපඤ්ඤානතී *

බ්‍රහමසංඝ්‍රහනං සමභනං.

1. සමභනතරං - මජ්ඣ. 1. 2. යථා - මජ්ඣ. - සහ 3. බ්‍රහ්මායාමනා - සිමු 2.
 * බ්‍රහමායාමනං අගාරවඤ්ඤා බ්‍රහමඤ්ඤා වා ඔකො ව බ්‍රහමා, අඤ්ඤානරො ව බ්‍රහමා කොකාලිකඤ්ඤා භික්ඛාඤ්ඤා තුරු ව, බ්‍රහමා පඤ්ඤාලිකනිබ්බු සභාවිඤ්ඤානරො දෙවදතො, අඤ්ඤාචාසං අරුණවතී පරිනිබ්බාණෙන පඤ්ඤාචාසාති අහු ඉතා ගාථායො දිසානතං - මජ්ඣ.

සඤ්ඤාවෙදසිත නිරුධයෙන් නැගිට තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. තෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට ආකීඤ්චඤ්ඤායතනයට සමවන් සේක. ආකීඤ්චඤ්ඤායතනයෙන් නැගිට විඤ්ඤාණඤ්චායතනයට සමවන් සේක. විඤ්ඤාණඤ්චායතනයෙන් නැගිට ආකාසානඤ්චායතනයට සමවන් සේක. ආකාසානඤ්චායතනයෙන් නැගිට චතුර්විධානනයට සමවන් සේක. චතුර්විධානනයෙන් නැගිට තෘතීයධානනයට සමවන් සේක. තෘතීයධානනයෙන් නැගිට ද්විතීයධානනයට සමවන් සේක. ද්විතීයධානනයෙන් නැගිට ප්‍රථමධානනයට සමවන් සේක.

ප්‍රථමධානනයෙන් නැගිට ද්විතීයධානනයට සමවන් සේක. ද්විතීයධානනයෙන් නැගිට තෘතීයධානනයට සමවන් සේක. තෘතීයධානනයෙන් නැගිට චතුර්විධානනයට සමවන් සේක. චතුර්විධානනයෙන් නැගිට ධානනයෙන් නැගිටීම සමග ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සහමපති මුහුම් කෙමේ මේ ගාථාව කී ය.

ලෝකයෙහි අප්‍රභිප්‍රභූල වූ තථාගත වූ බලයට පැමිණියා වූ සියලු ධර්මයන් අවබෝධ කලා වූ මේබදු වූ ශාක්‍යාන් වහන්සේ (පවා) යම් සේ පිරිනිවීසේක් ද (එසෙසින්) ලෝකයෙහි සියලු සත්‍යයෝ සිරුර බැහැර දමන්නාහු ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම සක්දෙව්‍රජ මේ ගාථාව කී ය.

සංසාරයේ එකානතයෙන් අනිත්‍යය හ. ඉපදීම හා නැසීම සවභාව කොට ඇත්තාහ. ඉපද නිරුඳව වෙත්. ඔවුන්ගේ සංසිදීම සුව ය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරනුවෝ මේ ගාථාව කීහ:

සියලු ආකාර උතුම් කරුණුවලින් සමන්විත වූ බුදුරජානන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි එකෙණෙහි බිහිසුණු සිදුවීමක් විය. එකෙණෙහි ලොමු-දහගැණුමෙන් විය.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිරිනිවී කල්හි පිරිනිවණ සමග ම ආයුෂමත් අනුරුඳු තෙරණුවෝ මේ ගාථා කීහ:

සමාහිතසින් ඇති තාදී ගුණවත් බුදුරජානන් වහන්සේගේ ආයුධාස-ප්‍රභාසය නො වූයේ ය. අතෙජ (තෘණො රහිත) වූ පසැස් ඇති බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණ ඇරඹ පිරිනිවී සේක.

නොහැකුළු සිතින් වේදනාව ඉවසූ සේක. සිත පිලිබද මිදීම පහත නිවීම මෙන් විය.

පටිනිබ්බාණ වර්ගය මදවෙහි සි.

එහි උද්‍යෝගය:

සත්‍යසම්මාන, දෙවදහත, අකිකම්ම, අරුණවහි, පරිනිබ්බාණ යයි මේ මුහුම්සංයුතනය දෙකතා කරණ ලදී.

මුහුම්සංයුතනය ගිවිසේය.

7. බ්‍රාහ්මණසංයුතතං.

1. අරහතචගොගා.

7. 1. 1.

බ්‍රහ්මද්‍රෝණිසුතතං.

187. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා: ඤජ්ඣනෙ විහරති චෙඵචනෙ කලදකතිවාඥො. තෙත බො: පත සමයෙන අඤ්ඤකරස්ස භාරද්‍රෝණි- ගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස බ්‍රහ්මද්‍රෝණි තාම බ්‍රාහ්මණී අභිපපසන්තා: තොති බුද්ධො ච ධම්මො ච සබ්බො ච.

අප්ඵ බො බ්‍රහ්මද්‍රෝණි බ්‍රාහ්මණී භාරද්‍රෝණිගොතතස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස භතතං උපසංඝරනතී උපසඛලීනා: කිංකඛතඤ්ඤං උදුතං උදුතෙසි: ‘නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. නමො තස්ස භගවතො අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස,ති.

එවං වුතෙන භාරද්‍රෝණිගොතතො: බ්‍රාහ්මණො බ්‍රහ්මද්‍රෝණිං බ්‍රාහ්මණීං එකදවොච: ‘එවමෙවං පතායං වසලී යසමී: වා තසමී: වා තස්ස බුද්ධස්ස සමණස්ස වණණං භාසති. ඉදුතී තතායං වසලී තස්ස සද්දුතො: වාදං ආරොපෙසසාමීති.

ත බ්‍රාහ්මණං තං බ්‍රාහ්මණ පස්සාමී සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්‍රහ්මකෙ සස්සමණබ්‍රාහ්මණීයා: පජාය සදෙවමනුස්සාය යො තස්ස භගවතො වාදං ආරොපෙසස අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. අපි ච නිං බ්‍රාහ්මණ ගචජ් ගන්තා: විජානිස්සසීති?

අප්ඵ බො භාරද්‍රෝණිගොතතො: බ්‍රාහ්මණො කුපිතො අතතනමතො යෙන භගවා: තෙහුපසඛකමී. උපසඛකමීනා: භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී, සමෙමාදනීයං කථං සාරුණීයං වීතිසාරෙතො එකමතතං නිසීදී. එකමතතං නිසීතො, බො භාරද්‍රෝණිගොතතො: බ්‍රාහ්මණො භගවතතං ගාථාය අජ්ඣකිභාසි:

කීං සු කුච්චා: සුඛං සෙතී කීං සු කුච්චා: ත සොචතී,
කීසස්ස එකධම්මස්ස වධං රොචෙසි ගොතමාති.

කොඛං කුච්චා: සුඛං සෙතී කොඛං කුච්චා: ත සොචතී,
කොඛස්ස විසමුලස්ස මධුරස්සස්ස බ්‍රාහ්මණ,
වධං අරියං පසංසනතී තං හී කුච්චා: ත සොචතීති.

1. උපසඛලීනා - සිමු. සත. PTS. 2 ගන්තා: පි ජාතිස්සසීති - සත. 3. ජජ්ඣා - මජ්ඣ. සත., PIP.

7. ව්‍යාගමණසංස්ථානය.

1. අරභනවටය.

7. 1. 1.

ධනාසඤ්ඤානිසුත්‍රය.

187. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඵලනාරදයෙහි වැඩ-වසන සේක. එකල්හි භාරදාජ ගෝත්‍රයෙහි උපන් එක්තරු බමුණකුගේ ධනාසඤ්ඤානි නම් බැමණිය බුදුන් කෙරෙහි ද දහම් කෙරෙහි ද සතුන් කෙරෙහි ද බෙහෙවින් පහන් වූවා වෙයි.

ඉක්බිති ධනාසඤ්ඤානි බැමණිය භාරදාජගෝත්‍රබමුණාට බත් එළවන්නී පැකිලී “ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමමාසම්බුදුරජාතන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමමාසම්බුදුරජාතන් වහන්සේට නමසකාර වේවා! ඒ භාග්‍යවත් අතීන් සමමාසම්බුදුරජාතන් වහන්සේට නමසකාර වේවා!”යි තෙවරක් උදන් ඇතී ය.

මෙසේ කී කල්හි භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු ධනාසඤ්ඤානි බැමණියට මෙසේ ම මේ සැබොලිය යම් ඒ තැනක දී හෝ යම් ඒ මුඩුමහණහුගේ ගුණ කියයි. සැබොලිය, දන් මම තිගේ ඒ ශාස්තෘහට වාද නගන්නෙමි යි මෙය කී ය.

බමුණ, යමෙක් භාග්‍යවත් අතීන් ඒ සමමාසම්බුදුරජාතන් වහන්සේට වාද නගන්නේ නම් මම එබන්දකු දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලොවිහි මහණ බමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි නො ම දකිමි. එහෙත් බමුණ තෙපි යවු. ගොස් දැනගත්තහු යයි.

ඉක්බිති භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු කීපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වීය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් භාරදාජගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

ගෞතමයෙනි, කුමක් නසා සුවසේ හොඹී ද? කුමක් නසා ශෝක නොකෙරේ ද? කිනම් එක් දහමක් නාසීම රුක්තෙහි ද?

බමුණ, ක්‍රෝධය නසා සුවසේ හොඹී. ක්‍රෝධය නසා ශෝක නොකෙරෙයි. විෂසංඛ්‍යාන දූඛවිපාකයට මුල් වූ මිහිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නාසීම ඇයැයියේ පසසත්. ඒ ක්‍රෝධය නසා (සිවියේ) ශෝක නොකෙරේ මැයි.

එවං චුතො භාරඤ්ඤාභොගො බ්‍රාහ්මණො භගවන්තං එතදවොචා
 අභික්කන්තං හො ගොතම, අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්‍යථාපි හො
 ගොතම නික්කඤ්ඤිතං වා උක්කඤ්ඤිතං පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය මුලුක්ක
 වා මග්ගං ආවිකෙකිය්‍ය, අක්කිකාරෙ වා තෙලපච්ඡාතං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුතො
 රූපානි දන්තින්ති. එවමෙවං¹ හොතා ගොතමෙන අනෙකපරියායෙන ධම්මො
 පකාසිහො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මස්සච
 භික්ඛුසිඛ්ඤ්ඤි. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තීකෙ පබ්බජ්ජං,
 ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලඪ ඛො භාරඤ්ඤාභොගො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තීකෙ
 පබ්බජ්ජං, අලඪ උපසම්පදං, අචිරුපසම්පන්නො ඛො පනායසමා භාරඤ්ඤාභො
 එකො චුපකච්චො අපපමනො ආතාපි පභිතනො විභරනො හ විරසෙව
 යස්සන්තො කුලපුත්තා සම්මදෙව අභාරසමා අභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුභාරං
 බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභික්ඛන්තො සච්ඡිකන්තො උපසම්පජ්ජ
 විහාසි. බිණො ජාති, චුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං. නාපරං
 ඉන්ද්‍රියායානි අබ්භික්ඛන්ති. අක්ඛන්තො ව පනායසමා භාරඤ්ඤාභො අරහතං
 අහොසිති.

7. 1. 2.

අනෙකාසසුතනං.

188. එකං සමයං භගවා ඤජගණ විහරති මෙඑවමනෙ කලඤ්ඤානිචාපෙ.
 අයෙය්‍යාසි ඛො අනෙකාසසුතනං භාරඤ්ඤාභො බ්‍රාහ්මණො භාරඤ්ඤාභො
 කීර බ්‍රාහ්මණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තීකෙ ආභාරසමා අභාරියං
 පබ්බජ්ජොති. කුට්ඨො අනත්තමනො තෙන භගවා තෙනුපසඛිකමී,
 උපසඛිකමීචා භගවන්තං අසබ්භාති එරූපානි වාචානි අනෙකාසනි පරිභාසති.

එවං චුතො භගවා අනෙකාසසුතනං බ්‍රාහ්මණං එතදවොචා: තං
 කීං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ අපි නු තෙ ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා, ඤ්ඤාසාලොභිතා
 අතිථයොති². අපෙපකද මෙ හො ගොතම ආගච්ඡන්ති මිත්තාමච්චා,
 ඤ්ඤාසාලොභිතා අතිථයොති.

තං කීං මඤ්ඤාසි බ්‍රාහ්මණ, අපි නු තෙසං අනුප්පදෙසි බාදනීයං වා
 හොජනීයං වා සායනීයං වානි?

අපෙපකද තෙසාහං හො ගොතම අනුප්පදෙමි බාදනීයං වා හොජනීයං
 වා සායනීයං වානි.

සචෙ ඛො පන තෙ බ්‍රාහ්මණ නප්පටිගණන්තන් කස්ස චං හොතීති.
 සචෙ තෙ හො ගොතම නප්පටිගණන්තන් අමිත්තාකමෙව තං හොතීති

1. එවමෙව - සහ, සිච්චු. 2. අතිථයො - මජ්ඣ, සහ. PTS.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදාජගෝත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිනුරා වූවක් උඩුනුරා කරන්නේ හෝ වේ ද? වැසුනු දෙයක් වැසුම් හරින්නේ හෝ වේ ද? මං මුලා වූවකුට මහ කියන්නේ හෝ වේ ද? ඇත් ඇත්තෝ රූප දක්නාහු යයි අදුරෙහි කෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද? එසෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියායෙන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද, දහම ද බික්සහක ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලබමිවා උපසපුව ලබමිවා යි.

භාරදාජගෝත්‍රබමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිද්ද ලද්දේ ය, උපසපුව ලද්දේ ය. උපසපත් වූ නොබෝකල් ඇති ආයුෂමත් භාරදාජ කෙමේ එකලා වගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවත වෙර ඇතිව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් යමක් පිණිස කුලපුත්‍රයෝ මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම සස්තට පැමිණෙද් ද, මගබ්බසර කෙලවර කොට ඇති ඒ අභිත්තිය නොබෝ කලෙකින් ම මේ අත්බැව්හි ම කෙමේ ම මැනවින් දහ සාක්‍ෂාත් කොට ඊට පැමිණ විසී ය. ජාතිය ඝෂය වූවා ය. බබ්බසර වැය නිමවන ලදී. සිවුමග කටයුතු කරණ ලදී. මේ රහත්බව පිණිස අනෙකෙක් තැනැයි දැනගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරදාජ තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්කර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 2.

අපකාශ සුත්‍රය.

188. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ජජ්ඣහනුමර සම්පයෙහි කලාදකනිමාප නම් වේඵවතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. අපකාශක භාරදාජබමුණු කෙමේ භාරදාජගෝත්‍රබමුණා ගිහිගෙන් නික්ම ශ්‍රමණ ගෞතමයන් සම්පයෙහි සස්තෙහි පැවිදි වී යයි ඇසී ය. කිසියේ නොසතු වූ සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසනා වූ පරිම වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි.

මෙසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අකෙතාසක-භාරදාජබමුණාහට මෙය වදාළ සේක. බමුණ, ඒ කුමැයි හඟිහි ද? ආගන්තුක වූ තාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ (තා නිවසට) පැමිණෙද්ද? භවත් ගෞතමයෙනි, ආගන්තුක වූ මාගේ මිත්‍රාමාත්‍යයෝ සහලේ නැයෝ ඇතැම් දිනෙක පැමිණෙති.

බමුණ, ඒ කුමැයි හඟිහි ද? ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ දෙන්තෙහි ද?

භවත් ගෞතමයෙනි, මම ඔවුන්ට කැයුත්තක් හෝ බුදියයුත්තක් හෝ රස විදියයුත්තක් හෝ ඇතැම් දිනෙක දෙමි.

බමුණ, ඉදින් ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය කාට වේ ද?

භවත් ගෞතමයෙනි ඉදින්, ඔහු නො පිළිගණිත් නම් එය අපට ම වෙයි.

එවමෙව ඛො මුඛමණ් ජං ජිං අමෙභ අනකෙකාසනො අකෙකාසිසි,
අරුසෙසෙනා¹ රුසෙසි, අභණ්ඩනො භණ්ඩිසි, තං තෙ මයං තපපට්ඨනණ්ණාම,
තවෙවෙතං මුඛමණ් හොතීති. යො ඛො මුඛමණ් අකෙකාසනං පච්චකෙකාසනී,
රුසෙසනං පට්ඨරුසෙසී, භණ්ඩනං පට්ඨභණ්ඩි, අයං වුච්චති මුඛමණ්
සමභුඤ්ඤි චීතිහරති. තෙ මයං තයා තෙව සමභුඤ්ඤාම ත චීතිහරාම.
තවෙවෙතං මුඛමණ් හොති, තවෙවෙතං මුඛමණ් හොතීති.

[මුඛමණ්:]

භවනතං ඛො ගොතමං සරුඡීකා පරිසං එවං ජාතාති: අරභං සමණො
ගොතමොති. අථ ච පත භවං ගොතමො කුරුඤ්ඤිති.

[භගවා:]

අකෙකාධිස්ස කුතො කොධො දනතස්ස සමඡීචිනො,
සමමදඤ්ඤා චිච්චතස්ස උපසනතස්ස තාදිනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො කුඤ්ඤං පටිකුරුඤ්ඤි,
කුඤ්ඤං අපපට්ඨකුරුඤ්ඤො සමිභ්භාමං ජෙති දුරුඡයං.

උභිනනමන්ථං වරති අතතතො ව පරස්ස ව,
පරං සමිකුපිතං ඤ්ඤො යො සතො උපසමමති.

උභිනනං තිකිච්ඡනනං² අතතතො ව පරස්ස ව,
ජතා මඤ්ඤනති බාලොභී යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

එවං වුච්චෙන අකෙකාසකභාරඤ්ඤාඡො මුඛමණ් භගවනතං එතදවොච:
අභිකකනතං හො ගොතම, -පෙ- එසාභං භවනතං ගොතමං සරණං
ගච්ඡාමි, ධම්මඤ්ඤ භිකච්ඡතභිසඤ්ඤව. උභෙසසාභං හොතො ගොතමස්ස
සන්තීකෙ පබ්බජ්ජං උභෙසසං උපසමපදන්ති.

අලුන්ථ ඛො අකෙකාසකභාරඤ්ඤාඡො මුඛමණ් භගවනො සන්තීකෙ
පබ්බජ්ජා, අලුන්ථ උපසමපදං. අචිරුපසමපනො ඛො පනායසමා අකෙකා-
සකභාරඤ්ඤාඡො එකො වුපකට්ඨො අපමතො ආතාපී පභිතනො
චිකරනො ත චිරසෙසව යස්සන්ථාය කුලුප්පතො සමමදෙව අභරසමා
අතභාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං මුඛමචිරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්ම
සයං අභිඤ්ඤා සමඡීකන්ධො උපසමපජ්ජ චිභාසි. බිණ්ණ ජාභී, වුසිතං
මුඛමචිරියං, කතං කරුණීයං, නාපරං ඉන්තතායාති අභ්භාඤ්ඤාසි. අඤ්ඤා-
තරො ව පනායසමා භාරඤ්ඤාඡො අරභතං අහොසිති.

1. ආරොසනත - මජ්ඣ. සූ. 2. තිකිච්ඡනනානං - සිචු.

බමුණ, එසෙයින් ම යම් හෙයකින් තෝ ආක්‍රෝශ නොකරණ අපට ආක්‍රෝශ කෙරෙහි ද? නොකිපෙන අපට කීපෙහි ද? හණ්ඩන නොතහන අපට හණ්ඩන තහනි ද? තාගේ ඒ ආක්‍රෝශාදිය අපි නො පිළිගනිමු. බමුණ තෙල තට ම වෙයි. බමුණ, යමෙක් ආක්‍රෝශ කරන්නහුට පෙරලා ආක්‍රෝශ කෙරේ ද, කීපෙන්නහුට පෙරලා කීපේ ද, හණ්ඩන තහන්නහුට පෙරලා හණ්ඩන තහා ද, බමුණ, මේ තෙමේ එකතු ව අනුභව කෙරේ. උනුතට සමචලා කරතියි කියනු ලැබේ. ඒ අපි නා සමග එකතුව නො වලඳමු. උනුතට සමචලා නොකරමු. බමුණ, තෙල තට ම වෙයි. බමුණ තෙල තට ම වෙයි.

[බමුණ:]

රජු සහිත පිරිස මහණගොයුම්හු රහත්හ යි මෙසේ හවත් ගෞතමයන් දනී. එහෙත් හවත් ගොයුම්හු කීපෙති.

[හඟවත්තු:]

දැමුනු සමදිව් පැවතුම් ඇති මොනවට දැන මිදුනු සන්තන් වූ තාදී ගුණ ඇති නොකීපෙන රහත්හට ක්‍රොධයෙක් කොසින් ද,

යමෙක් කිපුනහුට පෙරලා කීපේ ද, එයින් ඒ පුභුලාම පව වේ. කිපියහුට පෙරලා නොකීපෙන්නේ දිනීමට දුෂකර වූ (ක්‍රොධ) සංක්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරමා කීපියහු දැන සිහි ඇතිව ඉවසා ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යත) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මෙරමාහට ද (යත) දෙදෙනාට ම පිළියම් කරනුවහු බාලයහ යි ධර්මයෙහි අදක්‍ෂ වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදල කල්හි අනෙකාසකභාරආචර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවී. මේ මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ද දහම ද ඕක්සකන ද සරණ යෙමි. මම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සමීපයෙහි පැවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා. අනෙකාසකභාරආචර මූහවණ තෙමේ භාග්‍ය-වතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි පැවිදි ද ලැබී ය. උපසපුව ලැබීය. උපසපත් නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් අනෙකාසකභාරආචර තෙමේ එකලාව ගණනා කෙරෙත් වෙන්ව නොපමාව කෙලෙස් තවන වෙර ඇතිව නිවණෙහි මෙහෙයු සිත් ඇතිව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මෑතාවින් ම ගිහිගෙන් තික්ම පැවිද්දට යෙත් ද, මගබහිසර කෙලවර කොට ඇති ඒ නිරූපනර වූ රහත් බව නොබෝකලෙකින් දුටුදම්භෙහි ම තෙමේ ම විශිෂ්ට ඥානයෙන් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ විසී ය. ජාතිය ක්‍ෂය වූවාය. බහිසර වැස නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අනෙකෙක් නැතැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරආචර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 3.

අසුරිඤ්ඤාසුභං.

189. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති වෙඨවනේ කල්ඤ්ඤානිවාපෙ. අසොසි බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො මූහමණො භාරද්වාපගොතොනා කීර1 මූහමණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අතගාරීයං පබ්බ- ජිතොති. ඤාපිතො අනත්තමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක- මිච්චා භගවන්තං අසබ්බාති එරාසාති වාචාති අසොකාසති පරිභාසති. එවං චූතෙන භගවා තුණ්හි අහොසි.

අථ බො අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: ජිතොසි සමණ, ජිතොසි සමණාති.

[භගවා:]

ජයං වෙ මඤ්ඤති බාලො වාචාස එරාසං හණං,
ජයං වෙ චස්ස නං හොති යා තිතින්බා විජාතනො.

තස්සෙව තෙන පාපියො ඤො ඤාඤාං පටිඤ්ඤාති,
ඤාඤාං අපපටිඤ්ඤාතො සඛාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභික්ඛමන්ථං වරහි අත්තනො ව පරස්ස ව,
පරං සංඤාපිතං ඤාචා යො සතො උපසමමති.

උභික්ඛං කිකිච්ජන්තං? අත්තනො ව පරස්ස ව,
ජනා මඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්චති.

එවං චූතෙන අසුරිඤ්ඤාසාරද්වාපො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකක්ඛන්තං ඤො ගොතම, -පෙ- අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤාතරො ව පනාසස්මා භාරද්වාපො අරහතං අහොසිති.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසුභං.

190. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති වෙඨවනේ කල්ඤ්ඤානි- නිවාපෙ. අසොසි බො බිලබ්බිකසාරද්වාපො මූහමණො භාරද්වාපගොතොනා කීර මූහමණො සමණස්ස ගොතමස්ස සන්තිකෙ අගාරස්මා අතගාරීයං පබ්බජිතොති. ඤාපිතො අනත්තමනො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා තුණ්හිගුතො එකමන්තං අට්ඨාසි.

අථ බො භගවා බිලබ්බිකසාරද්වාපස්ස? මූහමණස්ස වෙතසා වෙතො පටිච්චිකක්ඛමඤ්ඤාසං බිලබ්බිකසාරද්වාපං? මූහමණං ගාථාස අජ්ඣාභාසී:

යො අපදුට්ඨස්ස තරස්ස දුස්සති සුඤ්ඤාස්ස පොසස්ස අතඛණස්ස,
තමෙව බාලං පච්චෙති පාපං සුබ්බමො රජො පටිච්චාතංව ඛිතොතාති.

1. මූහමණො කීර - මජ්. PTS. 2. බිලබ්බිකස්ස භාරද්වාපස්ස - මජ්. PTS. බිලබ්බිකසාරද්වාපගොතොනාස්ස - සීච්. 1. 2. කිකිච්ජන්තාසං - සීච්. I. 2. බිලබ්බික- භාරද්වාපං - මජ්. PTS.

7. 1. 3.

අසුඤ්ඤාසුත්තය.

189. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහඤ්ඤාපනියං සම්පයෙහි කලඤ්ඤාපනියං නම් වූ චේතවිනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. අසුඤ්ඤාසුත්ත-භාරද්ධාප මාගධන තෙමේ භාරද්ධාපභෝග්‍ය ඛණ්ඩා ගිහිගෙන් නික්ම යුමණ ගෞතමයන් සම්පයෙහි පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසීය. කිපියේ නො සතුටු සිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අසභ්‍ය පරුෂ වචනයෙන් ආක්‍රොශ කෙරෙයි. පරිභව කෙරෙයි. එසේ ආක්‍රොශ පරිභව කළ කල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්චිතව දු සේක.

ඉක්බිති අසුඤ්ඤාසුත්තභාරද්ධාප මාගධන තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, දිඤ්ඤාපනියං ද, මහණ දිඤ්ඤාපනියං ද.

[භගවත්තු:]

අඤ්ඤාපනියං වචනයෙන් පරුෂ බෙණෙමින් ඒකාන්තයෙන් තමන්ට ජයෙකැයි හඟී. (ඉවසීමෙහි ගුණ) දන්නන්ගේ යම් ඉවසීමක් වේ ද, ඒ ඔහුට ජයෙක් ම වේ.

යමෙක් කිපියනුට පෙරළා කීපේ ද, එයින් ඔහුට ම පව වේ. කිපියනුට පෙරළා නො කීපෙන්නේ දුකසේ දිනියහැකි ක්‍රෝධ සම්ප්‍රාමය දිනයි.

යමෙක් මෙරමා කිපියනු දැන සිති ඇතිව ඉවසා ද, (හෙතෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යහ) දෙදෙනාහට ම වැඩ සාදයි.

තමහට ද මෙරමාහට ද යහ දෙදෙනාහට ම පිළියම් කරනුවහු බාල-යහසි බලියෙහි අදහස වූ ඒ ජනයෝ හඟිත්.

මෙසේ වදාළ කල්හි අසුඤ්ඤාසුත්තභාරද්ධාප ඛණ්ඩා තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... දැනගත්තේ ය. ආයුෂ්මත් භාරද්ධාප තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 4.

බිලබ්බිකසුත්තය.

190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහඤ්ඤාපනියං සම්පයෙහි කලඤ්ඤාපනියං නම් වූ චේතවිනාශමයෙහි වැඩ වසන සේක. බිලබ්බික-භාරද්ධාප බමුණු තෙමේ භාරද්ධාපභෝග්‍ය ඛණ්ඩා ගිහිගෙන් නික්ම යුමණ ගෞතමයන් වෙත පැවිද්දට ගියේ ය යි ඇසී ය. කිපියේ නොසතුටුසිත් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි නිභව ව එකත් පසෙක සිටියේ ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමසිතින් බිලබ්බිකභාරද්ධාප බමුණුගේ විනතපරිචිතකීය දැන බිලබ්බිකභාරද්ධාප බමුණාට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

යමෙක් නිරපරාධ වූ පිරිසිදු වූ නිකෙල්ලි වූ පුරුෂපුද්ගලයකුට අපරාධ කෙරේ ද, ඒ පව උඩුසුලකට දමන ලද සියුම් රජසක් මෙන් ඒ අඤ්ඤාසුත්තයා කර ම පෙරළා එයි.

එවං වුභෙත ඛිලඛිතභාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො භගවතං එතදවොචි:
අභිකකතං හො ගොතමි -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරඤ්ඤාප්ඤා
අරහතං අහොසීති

7. 1. 5.

අභිංසකසුභතං.

191. ඝාචප්ඵියං1.—

අථ ඛො අභිංසකභාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි,
උපසඛකමිත්ථා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොදනීයං කථං සාරුණීයං
වීතීසාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීද්දි. එකමන්තං නිසිනො ඛො අභිංසක-
භාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො භගවතං එතදවොචි: අභිංසකාහං හො ගොතමි
අභිංසකාහං හො ගොතමාති.

[භගවා:]

යථා තාමං තථා වසා සියා ඛො තිං අභිංසකො,
යො ව කායෙන වාචාය මනසා ව හ සිංසති,
ස වෙ අභිංසකො භොති යො පරං න වීභිංසතීති.

එවං වුභෙත අභිංසකභාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො භගවතං එතදවොචි:
අභිකකතං හො ගොතමි -පෙ- අඤ්ඤාතරො ව පතායසමා භාරඤ්ඤාප්ඤා
අරහතං අහොසීති.

7. 1. 6.

ජමාසුභතං.

192. එකං සමයං භගවා ඝාචප්ඵියං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-
පිණ්ඩකසා ඇරුමෙ, අථ ඛො ජමාභාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො යෙන භගවා
තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්ථා භගවතා සද්ධිං සමමොද්දි. සමමොදනීයං කථං
සාරුණීයං වීතීසාරෙත්ථා එකමන්තං නිසීද්දි. එකමන්තං නිසිනො ඛො
ජමාභාරඤ්ඤාප්ඤා මුඛවණ්ණො භගවතං ගාථාය අජ්ඣගාසි:

අනෙකා ජටා ඛභි ජටා ජටාය ජටිකා පජා,
තං තං ගොතමි පුච්ඡාමි කො ඉමං විජටයෙ ජටනති.

[භගවා:]

සිලෙ පතිට්ඨාය තරො සපඤ්ඤාදි වින්තං පඤ්ඤාදි භාවයං,
අතාපි නිපකො භිකඤ්ඤා සො ඉමං විජටයෙ ජටං.
යෙසං රුගො ව දෙහො ව අවිජ්ජා ව විරුජ්ජා,
බිණ්ඩාචා අරහනො තෙසං විජටිකා ජටා.

1. එකං සමයං -පෙ- අනාථපිණ්ඩකසා ඇරුමෙ - සිඤ්ඤා 1. 2.

මෙසේ වදාළ කල්හි බ්ලබ්බිකභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. ... ආයුෂමත් භාරදාය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 5.

අහිංසකසුත්‍රය.

191. සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි අහිංසකභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් අහිංසකභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භවත් ගෞතමයෙනි, මම අහිංසක වෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම අහිංසක වෙමි”යි මෙය කීයේ ය.

[භගවත්හු:]

තාමය යමිසේ ද, ඉදින් එසේ වන්නෙහි තම තෝ අහිංසක ම වෙහි. යමෙක් කයින් චචතයෙන් හා සිහින් ද, හිංසා නො කෙරේ ද, යමෙක් මෙරමා නො වෙහෙසා ද, හෙ තෙමේ එකාත්තයෙන් අහිංසකයෙක් වේ යි.

මෙසේ වදාළ කල්හි, අහිංසකභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. ... ආයුෂමත් භාරදාය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 6.

ජපාසුත්‍රය.

192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවෑන්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු මහසිටුහුගේ අරමිහි වෑබවසන සේක. එකල්හි ජපාභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට තිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ජපාභාරදාය ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

ආභුලක අවුල් ය, පිටත අවුල් ය. ප්‍රජාව අවුලෙන් වළඳනා ලද්දී ය. ගෞතමයන් වහන්ස, එය මුඛ විවාරම: කවරෙක් මේ අවුල නිරවුල් කරන්නේ දැයි.

[භගවත්හු:]

ප්‍රතිසන්තිප්‍රඥ ඇති කෙලෙස් තවන වීර්යය ඇති පාරිභාර්ය භ්‍රවණ ඇති (සසර) බිය දක්නාසුලු ඒ සත්ව තෙමේ ශීලයෙහි පිහිටා සමාධිය හා ප්‍රඥව ද වචමින් මේ (තෘෂණ) අවුල නිරවුල් කරන්නේ ය.

යම් කෙනකුන් විසින් රාගයන් දෝෂයන් අවිදුමත් දුරු කරණ ලද්දහු ද, (ඔහු) කම්ණසුච රහත්හුය. ඔවුන් විසින් (තෘෂණ) අවුල නිරවුල් කරණ ලදී.

යත් තාමඤ්ච රූපඤ්ච අසෙසං උපරුජ්ඣති,
පටිඝං රූපසඤ්ඤා ච එතෙසා¹ ජීජජතෙ ජටාති.

එවං චූඤ්ඤා ජටාභාරඤාජො මුඛමණො භගවන්තං එතදවොචා-
අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤාතරො ච පනායසමා භාරඤාජො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුභතං.

193. ආමන්සීයං—

අථ ඛො සුද්ධිකභාරඤාජො මුඛමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි.
උපසඛිකමිචා භගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං
චිතිසාරෙචා එකමන්තං තිසීදි. එකමන්තං තිසීතො; ඛො සුද්ධිකභාරඤාජො
මුඛමණො භගවතො සන්තිකෙ ඉමං ගාථං අභාසී.²

න මුඛමණො සුජ්ඣති කොචි ලොකෙ සීලවාපි තපොකරං,
විජජාචරණසමපනො; හො සුජ්ඣති න අඤ්ඤා ඉතරං පජාති.

[භගවා:]

ඛුචුචි පලපං ජප්පං න ජට්ඨා හොති මුඛමණො,
අනො කසමුඛසංකීලිටො; කුභතං උපනිසසිතො.

ඛතරීයො මුඛමණො වෙසෙසා සුඤ්ඤා වණ්ඩාලසුභකුසො,
ආරඤ්චිචිසො පතිතනො නිච්චං දලහපරකකමො,
පපොති පරමං සුද්ධිං එවං ජාතාති මුඛමණාති.

එවං චූඤ්ඤා සුද්ධිකභාරඤාජො මුඛමණො භගවන්තං එතදවොචා:
අභිකකන්තං හො ගොතම. -පෙ- අඤ්ඤාතරො ච පනායසමා භාරඤාජො
අරහතං අගොසීති.

7. 1. 8.

අභිකසුභතං.

194. එකං සමයං භගවා රුජ්ඣතෙ විහරති චෙඨ්ඨිනො කලඤ්ඤා-
නිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන අභිකභාරඤාජයා මුඛමණයා
සප්පිතා පායාසො සන්තිතො හොති අග්භිං ජුභිසාමි. අග්භිහුන්තං
පට්චරීසාමිති.

අථ ඛො භගවා සුඛඛතසමයං නිවාසෙචා පනාවිචරමාදාය රුජ්ඣතං
පිණ්ඩාය පාචිසි. රුජ්ඣතෙ සපදතං පිණ්ඩාය වරමානො යෙන අග්භික-
භාරඤාජයා මුඛමණයා නිවෙසතං තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිචා එකමන්තං
අට්ඨාසී.

1. එත් සා - PTS. 2. අජ්ඣාසාසි - මජ්ඣ. PTS.

යම් නැතෙක තාමය ද රූපය ද ප්‍රතිකය ද රූපසංඥාව ද (යන මොහු) නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙත් ද, එහි මේ තෘෂණා අවුල සිද්ධි.

මෙසේ වදල කල්හි ජට්ඨාභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතහි ... ආයුෂමත් භාරද්වාර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 7.

සුද්ධිකසුත්‍රය.

193. සැවැන්නුවර—

එකල්හි සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා, එකත්පසෙක හුන්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි මේ ගාථාව කී ය.

ලෝකයෙහි කිසි බමුණෙක් සිල්වන් ද, තපස්කම් කරන්නේ ද, (එපමණින්) පිරිසිදු නො වේ. ඒ බමුණු තෙමේ විදුහෙක් හා වරණධර්මයන්ගෙන් යුක්ත වූයේ පිරිසිදු වේ. මෙයින් අත්‍ය වූ සෙසු ප්‍රජාව පිරිසිදු නො වේ.

[භගවත්හු:]

බොහෝ ප්‍රලාප බෙණෙන්නේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කීලිවී වූයේ කොහොන් බැව් ඇසුරු කෙලේ ජාතිමාත්‍රයෙන් බමුණෙක් නො වේ.

පටන් ගත්තා ලද වියැහී ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙසු සිත් ඇති නිති දැකී පැරකුම් ඇති ක්‍ෂත්‍රියයා ද මූලධර්මයා ද වෛශ්‍යයා ද ශුද්‍රයා ද සැමොලා ද පුජ්‍යමුඛා ද උභතම සුද්ධි සංඛාරාන නිවණට පාමිණෙත්. බමුණ, මෙසේ දනුවයි.

මෙසේ වදල කල්හි සුද්ධිකභාරද්වාර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැළ කෙලේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතහි, ... ආයුෂමත් සුද්ධිකභාරද්වාර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තර කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 8.

අභිකසුත්‍රය.

194. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලුදකුණිවාප නම් වූ වේඵලනාගමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අභිකභාරද්වාර බමුණා විසින් ඔහි පුදන්තෙමි සි අභිකොමය කරන්තෙමි සි ගිතෙලින් මුසු නිරිඛතක් පිළියෙල කරණ ලද්දේ වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙ ව පාසිවුරු ගෙණ රජගහනුවරට පිටු පිණිස පිවිසි සේක. රජගහනුවර ගෙපිළිවෙලින් පිටු පිණිස හැසිරෙණ සේක අභිකභාරද්වාර බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹි සේක. එළඹි එකත්පසෙක වැඩ සිටි සේක.

අඤ්ඤා ඛො අභිකභාරදායො මූලාභමණො භගවනනං පිණ්ඩාය ජිනං¹ දිසවාන භගවනනං භාජාය අඤ්ඤාසී:

නිති විජ්ජාති සමපනෙනා ජාතීමා සුභවා ඛහු,
විජ්ජාවරණසමපනෙනා සො මං භුඤ්ඤාය පායසනාති².

[භගවා:]

ඛහුමපි පලපං ජප්පං න ජච්චා භොති මූලාභමණො,
අනෙතා කසලවුසංකිලීරෙඨා කුභතා පරිචාරිතො.

පුබ්බෙ නිවාසං යො වෙදී සභ්භාපායඤ්ච පසාති,
අථො ජාතිකඛයං පනෙනා අභිඤ්ඤා වොසිතො මුනී.

එතාති නිති විජ්ජාති කෙවිජ්ජා භොති මූලාභමණො,
විජ්ජාවරණසමපනෙනා සො මං භුඤ්ඤාය පායසනාති³.

[මූලාභමණෝ:]

භුඤ්ඤා භවං³ ගොතමො. මූලාභමණො භවනාති.

[භගවා:]

භාජාතීනිතං මෙ අභොජනෙය්‍යං⁴ සමපසානං මූලාභමණ භෙස ධම්මො,
භාජාතීනිතං පනුදනාති මුඛා ධම්මෙ සති මූලාභමණ චුතතිරෙසා.

අඤ්ඤාන ච කෙවලීතං මහෙසිං ඕණාසමං කුකකුචචටුපසනනං,
අනෙතන පානෙන උපධිභසසු ඛෙතනං හි තං පුඤ්ඤාපෙකඛසසා
භොතීති.

එවං චුතෙන අභිකභාරදායො මූලාභමණො භගවනනං එතදවොච:
අභිකභනනං භො ගොතම -පෙ- අඤ්ඤානරෙ ච පතායසමා භාරදායො
අරභතං අභොසීති.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤිකසුභතං.

195. එකං සමයං භගවා ඤායාසලෙසු විහරති සුඤ්ඤිකාය නදියා තීරෙ.
තෙන ඛො පත සමයෙන සුඤ්ඤිකභාරදායො මූලාභමණො සුඤ්ඤිකාය
නදියා තීරෙ අභිං ජුභති. අභිභුතනං පරිචරති. අථ ඛො සුඤ්ඤික-
භාරදායො මූලාභමණො අභිං ජුභතී අභිභුතනං පරිචරතී උට්ඨායාසනා
සමනතා චතුර්ඤ්ඤා අනුචිලොකෙසී: කො හු ඛො ඉමං භව්‍යසෙසං භුඤ්ඤායාති.
අඤ්ඤා ඛො සුඤ්ඤිකභාරදායො මූලාභමණො භගවනනං අඤ්ඤාතරසමිං
රාකඛමුලෙ සසීසං⁵ පාරාතං නිසිනනං. දිසවාන වාමෙන භජෙඨන භව්‍යසෙසං
ගහෙතී දඤ්ඤිකභග භජෙඨන කම්මණිඤ්චං ගහෙතී: යෙන භගවා තෙ හුපසඛිකමි.

1. වරතනං - PTS. 2. පායසනා - PTS. 3. භවං පහා ගොතමො - PTS.
4. අභොජනීයං - PTS. 5. සීසං - PTS.

අභිඤ්ඤාභාරද්වාරා ඛුච්ඡා පිච්ච පිඤ්ඤා වාචසීචි භාග්ගචතුත් වහන්සේ දක්කේ ය. දුක භාග්ගචතුත් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

(යම් ඛුච්ඡාකේ) ත්‍රිපිඤ්ඤායෙන් සමන්විත ද (හත්වන පිකාමහ යුගය දක්වා පිච්චුරා) ජාති ඇත්තේ ද, බොහෝ ග්‍රහණයන් හදුන් ද, ත්‍රිවේද සම්බන්ධ විඤ්ඤායෙන් හා ගෝත්‍රසම්බන්ධ වරණයෙන් යුක්ත ද, ඒ ඛුච්ඡාකේ තෙමේ ම මේ පායාසය වලදන්තේ ය. (ඒ මස මොබට මෙය නුසුදුසු යයි කී නියායි)

[භගවත්ත:]

බොහෝ ප්‍රජාප බෙණෙත්තේ ඇතුළත (කෙලෙසින්) කුණු වූයේ කිලිචි වූයේ කොහොත් බැවින් පිරිවරණ ලද්දේ ජාතිමාත්‍රයෙන් ඛුච්ඡාකේ තො වේ.

යමෙක් පෙර විසු කදපිට්‍රිවෙල දනී ද, ස්වභාව හා අපායන් දකී ද, වැලි ජාතිභවය සම්බන්ධ අභිත්තියට පාමණියේ ද, (මාග්ගිකයෙන් වතුසාසනය) දුක නිමවන ලද (සොලොස්) කීස ඇත්තේ ද, (කායාදී) මොහගුණ යුක්ත ද,

මේ ත්‍රිපිඤ්ඤායෙන් ඛුච්ඡාකේ තෙමේ කෙටිප්ප් වෙයි. විඤ්ඤායෙන් හා වරණධර්මයෙන් යුක්ත වූ හෙ තෙමේ මේ පායාසය වලදන්තේ ය. (වැලිදීමට සුදුසු යයි වදන නියායි.)

[ඛුච්ඡාක:]

භවත් ගෞතම තෙමේ වලදවා. භවත් තෙමේ ඛුච්ඡාකේති.

[භගවත්ත:]

ඛුච්ඡා, මා විසින් ගාථාගීතීන මේ පායාසය වැලිදීම සුදුසු තො වේ. ඇත්වගුණය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයෙක් තොවේ. බුදුවරයෝ ගාථාගීතීන බොජුත බැහැර කෙරෙත්. ඛුච්ඡා, ආයාසධර්මය ඇති කල්හි මේ පාවැච්චයි. (අකාප දෙය දුර ලා කාප දෙය ම වැලිදීම ආයාසයන්ගේ ස්වභාව යයි.)

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්තූන් කුකුත් ඇති රහත්තූ මෙයින් අන්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද, පානයෙන් ද උච්චන් කරව. පින් කැමැත්තනුට ඒ කෙත වේ.

මෙසේ වදන කල්හි අභිඤ්ඤාභාරද්වාරා ඛුච්ඡාකේ භාග්ගචතුත් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... අයුෂමත් භාරද්වාරා තෙරණුවෝ රහතුන් දතුරෙන් එක්තරු කෙතෙත් ද වූහ.

7. 1. 9.

සුඤ්ඤාසුත්තය.

195. එක්කලෙක භාග්ගචතුත් වහන්සේ සොයොල් දතව්වෙහි සුඤ්ඤා-පිකා ගංතෙර වැඩවසන සේක. එකල්හි සුඤ්ඤාභාරද්වාරා ඛුච්ඡාකේ සුඤ්ඤා ගංතෙර ගිනි පුදයි. අභිඤ්ඤාමය කෙරෙයි. ඉක්බිති සුඤ්ඤාභාරද්වාරා ඛුච්ඡාකේ ගිනි පුද අභිඤ්ඤාමය කොට හුතස්තෙන් තැනිට “කවරෙක් මේ යාගද්වයන්ගේ වලදන්තේ මේ ද”යි හාත්පස සිටුදිගුන් බැලී ය. සුඤ්ඤා-භාරද්වාරා ඛුච්ඡාකේ එක්තරු රුක්මුලෙක හිස වටා පෙරෙව් වැඩහුන් භාග්ගචතුත් වහන්සේ දුටුයේ ය. දුක වමනින් යාගද්වයන්ගේ ගෙණ දකුණතින් කෙණ්චිය ගෙණ භාග්ගචතුත් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය.

අඵ ඛො භගවා සුඤ්ඤිකභාරඤාජය්ස මුඛවණය්ස පදසඤ්ඤන ජිනං චිවරි.

අඵ ඛො සුඤ්ඤිකභාරඤාජො මුඛවණො මුණොධො අයං භවං මුණධකො අයං භවනති තතොව පුත නිවහතිතුකාමො අහොයි. අඵ ඛො සුඤ්ඤික-භාරඤාජය්ස මුඛවණය්ස එතදහොයි: මුණධොපි හි ඉධෙකධෙව මුඛවණො භවනති. යනනුතාහං තං උපසඛිකමිතිං ජාතීං පුචෙජ්ජයන්ති. අඵ ඛො සුඤ්ඤිකභාරඤාජො මුඛවණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිතිං භගවනතං එතදවොච: කීංචධෙවා භවනති.

[භගවා:]

මා ජාතීං පුච්ච වරණඤච පුච්ච කට්ඨං භවෙ ජායති ජාතවෙඤ, නීචා කුලීනොපි මුනී ධීතීමා; අජාතීයො හොති හිරිතිසෙධො.

සධෙවන දනෙතා දමසා උපෙතො වෙදනාගු පුච්චමුඛවරියො, යඤ්ඤපථිතො තමුපවහයෙථ කාලෙත සො ජුගති දකඛිණෙයොති.

[මුඛවණො:]

අඤ්ඤා සුඤ්චිං සුහුතං මමයිදං යං තාදිසං වෙදගුමදුසාමි, තුච්චාදිසාතං හි අදසංතෙන අඤ්ඤා ජතො භුඤ්ඤති භව්‍යසෙසනති.

[මුඛවණො:]

භුඤ්ඤතු භවං ගොතමො. මුඛවණො භවනති.

[භගවා:]

ගාථාභිතීතං මෙ අහොජතෙය්සං සමපය්සතං මුඛවණ තෙඤධමෙමා, ගාථාභිතීතං පනුදන්ති මුඤ්ඤා ධමෙම සති මුඛවණ පුතතිරෙසා.

අඤ්ඤත ව! කෙවලිතං මහෙසිං කීණංඝවං කුකකුචවට්ඨුපසනතං, අනෙතන පානෙන උපට්ඨභස්ස ඛෙහතං හි තං පුඤ්ඤපෙකඤ්ඤා හොතිති.

[මුඛවණො:]

අඵ කස්ස වාහං හො ගොතම ඉමං භව්‍යසෙසං¹ දමමිති.

[භගවා:]

ත ඛවාහනතං³ මුඛවණ පය්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුඛවකෙ සය්සමුඛවණො² පජාය සදෙවමනුසාය යසොසො භව්‍යසෙසො² භුතොසා සමමා පරිණාමං ගචෙජ්ජය අඤ්ඤා මුඛවණ¹ තථාගතස්ස වා තථාගතසාවකස්ස වා. තෙන හි කිං මුඛවණ තං භව්‍යසෙසං² අපසඛරිතෙ වා ජඤ්ඤිති අප්පාණකෙ වා උදෙක මපිලාපෙහිති.

1. වෙ - PTS. 2. භව්‍යසෙසං - මජ්ඣ. සෘ. 3. න ඛවාහං - මජ්ඣ. PTS.
4. මුඛවණොති - නාළී. සෘ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුඤ්ඤිකාරද්වෘත්ත බමුණාගේ පියහඬින් හිස විවර කළ හේක.

ඉක්බිති සුඤ්ඤිකභාරදායක බමුණු මේ හවන් මුටු වූවෙක. මේ හවන් මුණිකයෙකැ යි. එතැනින් ම පෙරළා යනු කැමැති විය. එකල්හි සුඤ්ඤික-භාරදායක බමුණාහට “මෙහි මුටු වූ ද ඇතැම්හු බමුණු වෙති. මම ඔහු වෙත එළඹ ජාතිය විවාරත්තෙමි තම මැනවැ”යි මේ සිත විය. ඉක්බිති සුඤ්ඤික-භාරදායක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “හවන් නිතමි ජාති ඇත්තෙක් වේ දැ”යි තෙල කී ය.

[භගවත්හු:]

ජාතිය තහමක් විවාරව (සිලාදි) වරණය ම විවාරව. කාමවයෙන් ඒකාන්තයෙන් හිනි හටගනී. එමෙන් ම පහත් කුලයෙහි උපන්නේ ද, උසස්කුලයෙහි උපන්නේ ද, වියදිවන් වූයේ කරුණු හෝ කරුණු දන්නේ උපජායෙන් පව් වලකා සිටියේ (සමිකාසුව) මුනි වෙයි.

යමෙක් (පරමාම්) සත්‍යයෙන් දුමුනේ ද, ඉන්ද්‍රිය දමනයෙන් යුක්ත ද, වතුමාගී සම්බන්ධ වේදයෙහි පරතෙරට ගියේ ද, වාය නිම වූ බිඹසර ඇත්තේ ද, යුතු කළ දන් ඇතියේ සුදුසු කල්හි ඔහු කැඳවන්නේ ය. හෙ තෙමේ (ඔහු කැඳවා දන් දෙන කැතැත්තේ) දක්ෂිණාදියා කෙරෙහි යාග කෙරෙයි.

[බමුණු:]

වෙදයෙහි පරතෙරට පැමිණී එබන්දකු යම් හෙයෙකින් දකිමි ද, මා විසින් ඒකාන්තයෙන් මෙය මොකවට පුදන ලද්දේ වෙයි. මනා කොට (එහෙයින්) හෝම කරණ ලද්දේ වෙයි. මුඛ වහන්සේ වැන්නවුන් හෝ දුක්මෙන් අන්දන හුතාවශේෂය වලදයි.

හවන් ගෞතම තෙමේ වලදවා. හවන් තෙමේ බ්‍රහ්මචර්යායෙකි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, මා විසින් ගෞතමික පායාසය වැලදීම නිසි හෝ වේ. ආජීවඥාදිය දක්නවුන්ගේ මේ සවභාවයෙක් හෝ වේ. මුද්වරයෝ ගෞතමිකිකය බැහැර කෙරෙත්. බමුණ, ආයදිධමීය ඇතිකල්හි මේ පැවත්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්මී වූ සත්හුන් කුකුස් ඇති රහත්හු මෙයින් අන්‍ය ආභාරයෙන් ද පානයෙන් ද උවටන් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

[බමුණු:]

හවන් ගෞතමියෙහි, එසේ නම මම කවරකුට මේ හුතාවශේෂය දෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, තපාගතයන්ගේ හෝ තපාගතශ්‍රාවකයකුගේ හෝ පරිණාමය හැරපියා අන් යමකු විසින් මේ හුතාවශේෂය වලදන ලද්දේ මැනවින් පැයීමට යන්නේ නම, බමුණ, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බ්‍රහ්මන් සහිත ලොවහි මහණ බමුණන්සියෝ දෙවිමනිසුන් සහිත පුජායෙහි එබන්දකු මම හෝ ම දකිමි. බමුණ, එසේ වී නමි තෙපි ඒ හුතාවශේෂය තණ නැති ක්ෂිමෙක හෝ දමව. පණුවන් නැති දියෙක හෝ පා කොට හරව.

අථ බො සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමණො තං හව්‍යසෙසං¹ අප්‍යාණණෙ උදකෙ ඔප්පිලාපෙසි. අථ බො සො හව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතෙතා විච්චිටායති, විච්චිටායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති. සෙය්‍යථාපි නාම ථාලො දිවස¹⁻² සත්තභොඤා උදකෙ පකඛිතෙතා විච්චිටායති, විච්චිටායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති, එවමෙව සො හව්‍යසෙසො උදකෙ පකඛිතෙතා විච්චිටායති, විච්චිටායති, සක්ඛුපායති, පමපට්ඨායති.

අථ බො සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමණො සංවිගො ලොමහට්ඨජානො යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා එකමන්තං අධ්‍යාසි. එකමන්තං සීහං බො සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමණං භගවා ගාථාහි අජ්ඣිභාසි:

මා චූභමණ දුරුසමාදහානො සුද්ධිං අමඤ්ඤද්දි ඛතිධ්‍යා හි එතං,
ත හි තෙත සුද්ධිං කුසලා වදනති යො ඛාතිරෙන පරිසුද්ධිමිචෙජ.

හිච්චා අහං චූභමණ දුරුද්‍රහං අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි² ජොතිං,
නිච්චගහිති³ නිච්චසමංහිතතෙතා අරහං අහං චූභමචරියං වරුමි.

මානො හි තෙ චූභමණ ඛාරිභාඤෙ කොධො ධුමො භසමති මොසචජ්ජං,⁴
ජ්චහා සුජ් භද්දං ජොතිට්ඨානං අතතා සුදතො පුරිසසා ජොති.

ධමෙමා රහදෙ චූභමණ සීලනිචෙථො අනාචිලො සබ්බි සතං පසචෙථො,
යච්ච හවෙ වෙදගුතො සිතාතා අතලලභතතා⁵ව තරන්ති පාරං.

සච්චං ධමෙමා සංයමො චූභමචරියං මජ්ඣෙසිකා චූභමණ චූභමපතති,
සතුජ්ජභුතෙසු තමො කඤෙහි තමහං තරං ධමමසාරිති චූමිති.

එවං වුතෙත සුඤ්චිකභාරචාරචො චූභමණො භගවන්තං එතදවොච:
අභිකකන්තං භො භොතම -පෙ- අඤ්ඤතඤෙ ව පතායසීචො භාරචාරචො
අරහතං අභොසීති.

7. 1. 10

ඛහුඛිභුසුභතං.*

196. එකං සමයං භගවා නොසලෙසු විහරති අඤ්ඤතරසමිං වතසණෙඛි.
තෙත බො පන සමයෙන අඤ්ඤතරසා භාරචාරචොජ්ඣොතභාසා චූභමණසා
චතුද්දස ඛලිවද්දා¹ නට්ඨා නොනති. අථ බො භාරචාරචොජ්ඣොතො චූභමණො
තෙ ඛලිවද්දො² ගවෙසනො යෙන සො වතසණෙඛි තෙහුපසඛිකම්.
උපසඛිකම්චා අද්දස භගවන්තං තසමිං වතසණෙඛි නිසිතනං පලලඛිකං
'අභුජ්චා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිච්චිං සතිං උපට්ඨපෙචා. දිසවාත
යෙන භගවා තෙහුපසඛිකම්. උපසඛිකම්චා භගවතො සන්තිකෙ ඉමො
ගාථායො අභාසි:

1. දිවසං - මජ්ඣං ගාථාය, ඕචු. PTS. 2. අජ්ඣිකතමෙව ජලයාමි - මජ්ඣං. 3. නිච්චගහිති කච්චි, 4. භසමතිමොසචජ්ජං - සඤා. 5. අතලලභ ගතොච - PTS. 6. ඛලිවද්දං - මජ්ඣං.

* ඛහුඛිභි සුභතං - ඕචු 1. 2.

ඉක්බිති සුදුරිකභාරආච බමුණු ඒ හුතාවශේෂය පණුවන් තැති දියෙහි පා කොට හැරියේ ය. එකල්හි ඒ හුතාවශේෂය දියෙහි බහා ලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණ ශබ්දය පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. යම්කේ දහවල් තැවුක නිවැල දියෙහි බහාලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වා ද, විචි විචි යන අනුකරණ ශබ්ද පවත්වා ද, දුමා ද, බෙහෙවින් දුමා ද, එසෙහින් ම ඒ හුතාවශේෂය දියෙහි බහා ලන ලද්දේ විච්චි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. විචි විචි යන අනුකරණශබ්ද පවත්වයි. දුමයි. බෙහෙවින් දුමයි. ඉක්බිති සුදුරිකභාරආච බමුණු තෙමේ සංවේගයට පැමිණියේ හටහන් ලොවුදහභානුම් ඇත්තේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සුදුරිකභාරආච බමුණාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගාථායෙන් වදලු කේක:

බමුණ, දර දවමින් ශුචියක් නහමක් හඟුව, යම් හෙයෙකින් මේ දර දැවීම ආයතීධම්මයෙන් බැහැර ද (එහෙයිනි). බාහිර වූ දර දැවීමෙකින් පිරිසිදුබව යමෙක් කැමැති වන්නේ නම් ඒ දර දැවීමෙන් පිරිසිදු බවක් දක්‍ෂ වූ ආයතීයෝ නොම කියත්.

බමුණ, මම දර දැවීම අත්හැර සවසන්තානයෙහි ම ඥානාන්තිය දල්වමි. අතීන් වූ මම නිති (දල් වූ) ගිනි ඇත්තෙමි නිති සංයතයින් ඇත්තෙමි බබ්සර කෙරෙමි.

බමුණ, තාගේ මානය තවුස්පිරිකරවර වේ. ක්‍රෝධය දුම වේ. මූසා බිණීම හලු වේ. දිව හැන්ද ය. හෘදය ගිනි දල්වෙන තැන ය. පුරුෂයාගේ මොනවට දමුණු සිත ගින්න වේ.

වේදයෙහි පරතෙරට ගිය ආයතීයෝ යම් තැනෙක ස්නානය කළානු නොතෙත් සිරුරු ඇත්තෝ නිවන් නමැති පරතෙරට ඒකාන්තයෙන් යෙද්ද, බමුණ, ධම්මය තෙමේ සිල්ලතමැති තොටු ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සත්පුරුෂයන් විසින් පසන්තා ලද (එබඳු) ජලාසයෙකි.

බමුණ, වෘක්ඝන්‍යය ද, (දිට්ඨි, සඛිකපා, වායාම, සති, සමාධි සඛිකාත) ධම්මය ද, (කම්මන්ත ආජිව සඛිකාත) සංයමය ද (ගත මේ) බබ්සර නම් වේ. මැද ඇසුරු කලා ශ්‍රෙය්‍ය ප්‍රතිපත්ති ය යි. ඒ (තෙපි) සෘජු වූ රහතුන්ට නම්සකාර කරව. මම ඒ මිනිසා දහමිහි හැසිරෙන්නෙකැ යි කියමි.

මේකේ වදලු කල්හි සුදුරිකභාරආච බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය සැල කෙළේ ය. හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි.... ආයුමෙත් භාරද්වාර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් වූහ.

7. 1. 10.

බහුධිකුසුත්තය.

196. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනවීමෙහි එක්තරු වනලාභාබේක වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරු භාරද්වාර ගෝත්‍ර බමුණු තෙකභූන්ගේ ගොන්හු තුදුස් දෙනෙක් තවුවානු වෙන්. ඉක්බිති ඒ භාරද්වාර ගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ ඒ ගොණුන් සොයමින් ඒ වනලාභබට පැමිණියේ ය. එළඹ ඒ වනලාභාබේක උවු කය කෙළින් තබා (කම්මහන්=) අභිමුඛ කොට සිටි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා කීය

ත හි¹ නුනිමෙස සමණෙස ඛලිවද්ද වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි ත දිසානති තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස නිලා බෙනතමි² පාපකා³,
එකපණණා දුපණණා⁴ ච තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස තුවජකොට්ඨිමි⁵ මුසිකා,
උසොලභිකාය නච්චනති තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස සජාඤ්ඤා සතනමාසිකො,
උපපාටකෙති⁶ සංජනෙනා තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස විධිවා සතන⁷ඨිතඤ්ඤා,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස පිඛිකලා තිලකාගතා,
සොභනං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනායං සමණො සුඛි.

ත හි නුනිමෙස සමණෙස පච්චුසමති ඉණාඨිකා,
දෙඵ දෙඵාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛිඨි.

[භගවා:]

ත හි මෙසං මුහුණත ඛලිවද්ද වතුද්දස,
අජ්ජ සට්ඨි ත දිසානති තෙනාහං මුහුණතො සුඛි.

ත හි මෙසං මුහුණත නිලා බෙනතමි පාපකා
එකපණණා දුපණණා ච තෙනාහං මුහුණතො⁹ සුඛි.

ත හි මෙසං මුහුණත තුවජකොට්ඨිමි මුසිකා,
උසොලභිකාය නච්චනති තෙනාහං මුහුණතො⁹ සුඛි.

ත හි මෙසං මුහුණත සජාඤ්ඤා සතනමාසිකො,
උපපාටකෙති සංජනෙනා තෙනාහං මුහුණතො⁹ සුඛි.

ත හි මෙසං මුහුණත විධිවා සතනඨිතඤ්ඤා,
එකපුත්තා දුපුත්තා ච තෙනාහං මුහුණතො⁹ සුඛි.

ත හි මෙසං මුහුණත පිඛිකලා තිලකාගතා,
සොභනං පාදෙන බොධෙති⁸ තෙනාහං මුහුණතො⁹ සුඛි.

1. නත - සබ්බො සිවු. සො හි 2. බෙනතමි - මජ්ඣ. සො 3. පාපකා - සිවු PTS, සො. හි 2 4. දුපිපණණා - සිවු PTS, 5. තුවජකොට්ඨිමි - මජ්ඣ. සො. 6. උපපාදකෙති - සිවු සො. 7. පුත්ත - සිවු සො. 8. වොදෙති - සො. 9. මුහුණතො - සො, PTS.

(මාගේ) ගොත්‍ර කුණ්ඩේදෙතෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

යම් හෙයෙකින් මේ මහණහට ලාමකවූ තල ද කොළ එකක් දෙකක් පමණ ඉතිරි වූ තල ද ඒකාන්තයෙන් තැන් ද, එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

(මාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මියෝ අධිකෝත්සාහයෙන් තටත්. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

සත්ඵසක් පමණ වූ (මාගේ) තණ ඇතිරිය එහි ම හටගත් ප්‍රාණීන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සැප ඇත්තෙකි.

එක පුතකු ඇත්තාවූ ද පුතුන් දෙදෙනකුන් ඇත්තාවූ ද, වැන්දඹු වූ දුහු සත් දෙනෙක් (මට මෙන්) මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (මාගේ බැමණිය කොමෝ) නිදිගත් මා පසින් ගසා පුබුදුවයි. මේ මහණහට ඒකාන්තයෙන් එබන්දෙක් නො ම ඇත. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

අලුයම්හි තස ගිම්මෝ දෙවු, දෙවු යයි මේ මහණහට (මට මෙන්) ඒකාන්තයෙන් වොදනා නො ම කෙරෙත්. එහෙයින් මේ මහණ තෙමේ සුව ඇත්තෙකි.

[හඟවත්හු:]

බමුණ, (නාගේ) ගොත්‍ර කුණ්ඩේදෙතෙක් අදට සදවසක් මුළුල්ලෙහි නො දක්නා ලැබෙත්. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, කෙතෙහි ලාමක වූ තල ද එකක් දෙකක් කොළ ඉතිරි වූ තල ද මට නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, (නාගේ) හිස් වූ ධාන්‍යාගාරයෙහි මියෝ මහත් උත්සාහයෙන් තටත්. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, සත්ඵසක් වූ (නාගේ) තණඇතිරිය එහි ම උපත් ප්‍රාණීන්ගෙන් ගැවසී ගත්තේ ය. මට (එබන්දෙක්) නො ම ඇත්තේ ය. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

බමුණ, එක් පුතකු ඇත්තාවූ ද, දෙපුතු කෙනකුන් ඇත්තාවූ ද වැන්දඹු වූ දුහු සත්දෙනෙක් (තට මෙන්) මට නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

පිඟුවන් වූ තලකැලලින් ගැවසී ගත් සිරුරු ඇති (නාගේ බැමණිය) නිදි ගත් නා පසින් ගසා පුබුදුවයි. මට එබන්දෙක් නො ම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

න හි ලියනං බ්‍රාහ්මණ පච්චුසලති ඉණාසිකා,
දෙද ධෙදාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණා සුඛිති.

එවං චුතෙන භාරචාජගොතොනා බ්‍රාහ්මණො හගවනනං එතදවොචො:
අභිකකනනං හො ගොතමි අභිකකනනං හො ගොතමි. සෙය්‍යථාපි හො
ගොතමි නිකකුජ්ජිතං වා උකකුජ්ජෙය්‍ය, පටිට්ඨනනං වා විචරෙය්‍ය
මුලුකස්ස වා මග්ගං ආවිකෙඛය්‍ය අකිකාරෙ වා තෙලපජ්ජොතං ධාරෙය්‍ය
වකචුමනොනා රුපානි දකඛිනති, එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙක-
පරියායෙන ධිමෙමො පකාසිතො. එසාහං හවනනං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි
ධම්මඤ්ච භිකචුසඛිකඤ්ච. උභොය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සනතිකෙ
පබ්බජ්ජං උභොය්‍යං උපසම්පදනති.

අලුත් බො භාරචාජගොතොනා බ්‍රාහ්මණො හගවනො සනතිකෙ
පබ්බජ්ජං අලුත් උපසම්පදං. අචිරුපසම්පනොනා ව පනායස්මා භාරචාජො
එකො වූපකටෙයා අපපමනොනා ආහාපි පභිතනොනා විහරනොනා ක චිරස්සෙව
යස්සථාය කුලපුතානා සමමදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජනති,
තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධම්මෙ සයං අභිකඤ්ඤ සච්ඡිකනා
උපසම්පජ්ජ විහාපි ඛිණා ජාති, චුඛිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණීයං නාපරං
ඉත්තතායාති අභිකඤ්ඤසී. අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා භාරචාජො අරහතං
අහොසීති.

අරහතවග්ගො පඨමො.

තමුඤ්ඤනං:

ධතඤ්ජානී¹ව අනෙකාසං අසුඤ්ඤරිං ඛිලඛිතිකං,
අභිංසකං ජටා වෙව සුඤ්ඤිකඤ්ච ව අගභිකා,
සුඤ්ඤිකං බ්‍රහ්මචුකෙතන² ව තෙ දසාති.

2. උපාසිකම්මගො.

7. 2. 1.

කසිපුතනං.

197. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං හගවා මගධෙසු විහරති දකඛිණා-
ගිවිසම්මි එකනාලායං බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තෙන බො පන සමයෙන
කසිභාරචාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පඤ්චමනතාති නඛගලසතාති පසුතතාති
හොනති වපසකාලො.

අද බො හගවා සුබ්බකභසමයං නිවාසෙත්වා පනනච්චරමොදය යෙන
කසිභාරචාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස කම්මනොනා තෙනුපසඛිකම්මි. තෙන බො පන
සමයෙන කසිභාරචාජස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස පරිවෙසනා වනනති. අද බො හගවා
යෙන පරිවෙසනා තෙනුපසඛිකම්මි. උපසඛිකම්මිවා එකමනනං අට්ඨාසී.

1. ධාතඤ්ජානි - සීමු. 2. ඛිතිසෙත - සභා, PTS. ඛිතජරත - මජ්ඣ.

බමුණ, අප්‍රයම තයතිමයෝ දෙවු දෙවු යයි (තට) වෝදනා කෙරෙත්. මට එබන්දෙක් නොම ඇත. බමුණ, එහෙයින් මම සුව ඇත්තෙමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරආචාර්යොහු බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යටිහුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුණු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලාඩුචතුර මඟ කියන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නාහ යි අදුරෙහි තෙල් පහහක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නිත්‍යයන් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද වික්සහන ද සරණ යෙමි. මම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලබමි වා. උපසපුව ලබමි වා.

භාරආචාර්යොහු බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි පාවිද්ද ලැබීය. උපසපුව ලැබීය. උපසපත් වූ නොබෝ කල් ඇති ආයුෂමත් භාරආචර තෙරණුවෝ එකලාව ගණයා කෙරෙත් වෙන් ව නොපමා ව කෙලෙස් තවත වෙර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙමින් කුලපුත්‍රයෝ යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම පාවිද්දට යෙත් ද, මගබඩතර කෙලවර කොට ඇති ඒ නිරුත්තර වූ රහත්බව නොබෝ කලෙකින් ම දුටුදමයෙහි තමා විසින් ම විසිතුරු නුවණින් පසක් කොට එයට පාමිණ විසූහ. ජාතිය ක්‍ෂය වූවා ය. බබසර වෑය නිමවන ලදී. කටයුතු කරණ ලදී. මේ බැව් පිණිස අතෙකෙක් නැතැයි දැන ගත්තේ ය. ආයුෂමත් භාරආචර තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරු කෙනෙක් ද වූ හ.

අරහත්වර්ගය පලමුවැනි යි.

එහි උද්‍යානය:

වහන්සැනි, අකෙකාස, අසුඤ්ච, බලධර්ම, අභිංසක, ජටා, සුද්ධික, අභතික, සුඤ්චක, බහුධිතු සුත්‍රය යි ඒ දසයෙනි.

2. උපාසකවර්ගය.

7. 2. 1.

කසිසුත්‍රය.

197. මං විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගධ දතව්වෙහි දකුණුගිවියෙහි ජකනාලා තම් බමුණුනමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි කසිනාරදාචර බමුණා විසින් වසුරණ කාලයෙහි පත්සියක් පමණ තගුල්හු යොදන ලද්දහු වෙති.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිටුරා ගෙන කසිනාරදාචර බමුණාගේ කමාහතසානය වෙත එළඹිසේක. එකල්හි කසිනාරදාචර බමුණාගේ බොජුන් දීම පවතී. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොජුන් දෙන තැනට එළඹී සේක. එළඹී එකත්පතෙක වැඩිසිටි සේක.

අද්දසා බො කසීහාරදාපො මූහමණො භගවන්තං පිණ්ඩාය තීනං. දිසවාන භගවන්තං එකදවොච: අහං බො සමණ් කසාමි ච වපාමි ච. කසිනා ච වපිනා ච භුඤ්ජාමි. කච්චි සමණ් කසස්ස ච. වපස්ස ච කසිනා ච වපිනා ච භුඤ්ජස්සති.

[භගවා:]

අභච්චි බො මූහමණ් කසාමි ච වපාමි ච කසිනා ච වපිනා ච භුඤ්ජාමීති

[මූහමණො:]

හ බො පන ටියං¹ පස්සාමි හොතො ගොතමිස්ස යුගං වා තඛනලං ව: එලං වා පාවනං වා බලීචඤ්ඤ වා. අඵ ච පන භවං ගොතමො ඵවමාහ අභච්චි බො මූහමණ් කසාමි ච වපාමි ච කසිනා ච වපිනා ච භුඤ්ජාමීති.

අඵ බො කසීහාරදාපො මූහමණො භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣහාසී:

කස්සකො පච්චානාසි හ ච පස්සාමි හෙ කසිං,
කස්සකො පුච්ඡිතො මූහි කථං ජාතෙමු තං කසීනතී?²

[භගවා:]

සඤ්ඤාමිඡං තපො වුච්චි පඤ්ඤා මෙ යුගතඛනලං,
හිරි³ ඊසා මනො යොනනං සති මෙ ඵාලපාවනං.

කායගුණො වච්චුණො ආහාරෙ උදරෙ යතො,
සච්චං කරොමි නිඤ්ඤං සොරච්චං මෙ පමොචනං.

චිරියං මෙ ධුරධොරණං යොගකෙබ්බොඛිවාහනං,
ගච්ඡති අනිවතතනනං යත්ථ ගන්තා හ සොචතී.

ඵවමෙසා කසී කච්චා සා ගොති අමනපඵලා,
ඵතං කසිං කසීචාන සබ්බදුකඛා පමුච්චතීති.

[මූහමණො:]

භුඤ්ජානු භවං ගොතමො. කස්සකො හචං⁴, යඤ්ඤි⁵ භවං ගොතමො අමතඵලං කසිං⁶ කසතීති.

[භගවා:]

ගාථාතීගිතමෙම අභොජනෙය්‍යං සමපස්සනං මූහමණ් තෙසධමෙමා,
ගාථාතීගිතං පනුදන්ති බුද්ධා ඛමෙම සති මූහමණ් වුභතීරෙසා.

අඤ්ඤාන ච කෙවලිතං මහෙසිං බිණාසචං කුකඤ්චච වුපසනනං,
අනොතන පානෙන උපට්ඨිහස්සු බෙතතඤ්ඤි තං
පුඤ්ඤපෙකඛස්ස⁶ හොතීති.

1. නබොමසං - මජ්ඣ. PTS. 2. හිරි - මජ්ඣ. PTS. 3. භවංගොතමො - PTS.
4. සාචි - මජ්ඣ. PTS. 5. කසීනතී කච්චි - ස.ස. 6. පුඤ්ඤපෙකඛස්ස - සී.මු. 1. 2.

කසිභාරදාජ ඛමුණු තෙමේ පිඬු පිණිස වැඩසිටි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දක්කේය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය. මහණ, මම වතාහි සෑම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සෑම ද කොට වැපිරීම ද කොට වලඳමි. මහණ, තෙපි ද සෑම ද කරව. වැපිරීම ද කරව. සෑම ද කොට වැපිරීම ද කොට වලඳව.

[භගවත්හු:]

ඛමුණ, මමත් සෑම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සෑම ද කොට වැපිරීම ද කොට වලඳමි.

[ඛමුණු:]

අපි භවත් ගොසුම්හුගේ වියදණකි හෝ තඟුල හෝ හිවැල හෝ කෙටිට හෝ ගොනුන් හෝ තො ම දකුම්භ. එහෙත් භවත් ගොසුම් තෙමේ “ඛමුණ, මමත් සෑම ද කරමි. වැපිරීම ද කරමි. සෑම ද කොට වැපිරීම ද කොට වලඳමි” යි මෙසේ කියයි.

ඉක්බිති කසිභාරදාජ ඛමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය:

ගොවිසෙකු යි පිළිත කෙරෙහි. මුඛගේ සිසුමක් තොම දකිමි. ගොවිසෙක් දු යි (අප විසින්) විවාරණ ලද (මොබ) කියනු මැනව. ඒ සිසුම කෙසේ දනුමෝ ද?

[භගවත්හු:]

සාදහා බිජුවට ය. තප්ප වැස්ස ය. නුවණ මාගේ වියදණකි හා තඟුලය. ලජ්ජාව තඟුලිසය. සිත යොත ය. සිතිය මාගේ හිවැල හා කෙටිට ය.

කායසුවරිතයෙන් ගෝපිත වූයෙම් වෘක්සුවරිතයෙන් ගෝපිත වූයෙම් ආහාරයෙහි ද උදරයෙහි ද සායන වූයෙම් සත්‍යයෙන් තෙළීම කරමි. අභිත්ඵල විමුක්තිය මාගේ මිදීම යි.

මුර ඉපිලීමෙහි සමත් වූ මාගේ ඒ වියතිය යම් තැනකට ගොස් ශෝක නො කෙරේ නම් ඒ නිවණට අභිමුඛ කොට පමුණුවනු ලබන්නේ නො නවතිමින් යෙයි.

මෙසේ මේ හිය සාහ ලදී. ඒ හිය අමාපල ඇති වෙයි. මේ හිය සා සියලු දුකින් මිදෙයි.

[ඛමුණු:]

භවත් ගොසුම් තෙමේ වලඳවා. යම් හෙයකින් භවත් ගොසුම් තෙමේ අමාපල ඇති හිසත් සා ද, එහෙයින් භවත් තෙමේ ගොවිසෙකි.

[භගවත්හු:]

ඛමුණ, මා විසින් ගාථාභිනිත ආහාරය වැලඳීම නිසි නොවේ. ආජීව-සුඤ්ඤිය දක්නවුන්ගේ මේ ස්වභාවයක් නො වේ. බුදුවරයෝ ගාථාභිනිත බොජුත බැහැර කෙරෙත්. ඛමුණ, අංශීඛමීය ඇති කල්හි මේ පාළුන්ම යි.

සියලු ගුණයෙන් යුත් මහර්ෂි වූ සත්හුන් කුතුසල ඇති රහත්හු මෙයින් අන්‍ය වූ ආහාරයෙන් ද පානයෙන් ද උච්චාත් කරව. පින් කැමැත්තහුට ඒ කෙත වේ.

එවං චූචෙන කසිභාරඤ්ඤාභි චූභමණො භගවනං එතදවොච: අභිකක්කන්තං භො ගොතම අභිකක්කන්තං භො ගොතම. සෙය්‍යථාපි භො ගොතම නිකක්ඛජ්ජිතං වා උකක්ඛජ්ජෙය්‍ය පටිච්ඡන්තං වා ජීවරෙය්‍ය මූලක්කස වා මග්ගං ආචිකෙඛිය්‍ය අකිකාරෙ වා කෙලපජ්ජෙය්‍යං ධාරෙය්‍ය වක්ඛු- මනො රූපානි දකඛිනනි, එවමෙවං භොතා භොතමෙත අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාභං භවනං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි ධම්මඤ්ඤ භික්ඛුසඛ්ඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 2.

උදයපුත්තං.

198. ආවදුජ්ජියං—

අථ බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස මුහුණස්ස නිවෙසනං කෙත්ථුපසඛිකමි අථ බො උදයො මුහුණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. දුතියමපි බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස මුහුණස්ස නිවෙසනං කෙත්ථුපසඛිකමි. දුතියමපි බො උදයො මුහුණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙසි. තතියමපි බො භගවා පුබ්බතභසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චරමාදය යෙන උදයස්ස මුහුණස්ස නිවෙසනං කෙත්ථුපසඛිකමි. තතියමපි බො උදයො මුහුණො භගවතො පත්තං ඔදනෙන පුරෙත්ථා භගවන්තං එතදවොච: පකට්ඨකොයං¹ සමණො ගොතමො පුතපුත්තං ආගච්ඡන්ති.

[භගවා:]

- පුතපුත්තං වෙච්ච වපන්ති ඛිජං පුතපුත්තං වස්සති දෙවරුජා,
- පුතපුත්තං බෙත්තං කසන්ති කස්සකා පුතපුත්තං ධඤ්ඤාමුපෙති රට්ඨං.
- පුතපුත්තං යාවකා² යාවකන්ති පුතපුත්තං දුතපතී දදන්ති,
- පුතපුත්තං දුතපතී දදිත්ථා පුතපුත්තං සග්ගමුපෙති ණානං.
- පුතපුත්තං ඛිරනිකා³ දුගන්ති පුතපුත්තං වචෙජා උපෙති⁴ මානරං,
- පුතපුත්තං නිලමති එඤ්ඤා ව පුතපුත්තං ගබ්භමුපෙති මඤ්ඤ.
- පුතපුත්තං ජායති මීයති ව පුතපුත්තං සිව්චිකං හරන්ති,
- මග්ගඤ්ඤ ලඤ්ඤා අපුතබ්භවාය න පුතපුත්තං ජායති භූරිපඤ්ඤානි.

එවං චූචෙන උදයො මුහුණො භගවනං එතදවොච: අභිකක්කන්තං භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජනග්ගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

1. පකට්ඨකං - සභා. පගබ්බතභසමයං. - සී. 2 2 යාවකා - සීමු 1, 2. අ. 3. ඛිරණිකා - සීමු. 1. 2. අ. 4. වචෙජා උපෙති - සී 1, 2.

මෙසේ වදාල කල්හි කසිභාරආච බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යවිත්තුරු වූවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වාසුභු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මං මූලාඩුවකුට මග කියා දෙන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහ සි අපුරෙහි තෙල් පහතක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එසෙසින් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් තොයෙක් නියායෙක් දහම් පවසන ලදී. මේ මම භවත් ගොසුම්හු ද දහම ද ඕස්සභණ ද සරණ යෙමි. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ සිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා සි.

7. 2. 2.

උදයපුත්‍රය.

198. සෑමුවන්හුවර--

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. එකල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහින් පුරුලිය. දෙවන දිනෙහි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. දෙවන දිනෙහි දු උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහින් පුරුලිය. තෙවන දිනෙහි දු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැද පෙරෙව පා සිටුරු ගෙණ උදය බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. තෙවන දිනෙහි දු උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාත්‍රය බිහින් පුරවා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “රජයෙහි ගිජු වූ මේ මහණ ගොසුම් තෙමේ පුතපුතා ඒ ය”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු:]

(ගොවියෝ) පුතපුතා ඩිජුවට වපුරත් ම ය. වෑස්ස පුතපුතා වයි. ගොවියෝ පුතපුතා කෙත සාත්. ධාත්‍ය පුතපුතා රටට පැමිණේ.

යදියෝ පුතපුතා ඉල්ලන්. දහපතිහු පුතපුතා දන් දෙත්. දහපතිහු පුතපුතා දන් දී පුතපුතා සව්භිසානසට පැමිණෙත්.

කිරි දෙවන්තෝ පුතපුතා දෙවන්. වස්සා මව කරු පුතපුතා එළඹේ. (සත්ඵ වෙමේ) පුතපුතා කලානත ද, කම්පිත ද වෙයි. බාල තෙමේ පුතපුතා ගාබට පැමිණේ.

පුතපුතා උපදිසි. මියෙයි. පුතපුතා සොහොනට ගෙණ යෙත්. නුවණැත්තේ නිවණ ලැබ පුතපුතා නුපදී.

මෙසේ වදාල කල්හි උදය බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ සිය උපාසක-යකු කොට දරණ සේක්වා සි.

7. 2. 3.

දෙවනිභසුතනං.

199. ඝාච්ඡදීයං—

යෙන ඛො පන සමයෙන භගවා වානෙහි ආබාධිකො හොති. ආයස්මා ච උපමානො භගවතො උපට්ඨාකො හොති.

අථ ඛො භගවා ආයස්මනනං උපමානං ආමනොසී: ඉධිස් මෙ නිං උපමාණ උණොතාදකා ජාතාහී තී.

එවං භනොතති ඛො ආයස්මා උපමානො භගවතො පටිසසුච්චා නිවාසෙත්වා පතභවිවරමාදය යෙන දෙවනිකස්ස මූහමණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමත්වා තුණ්ඤ්ඤතො එකමනනං අට්ඨාසී.

අද්දසා ඛො දෙවනිකො මූහමණො ආයස්මනනං උපමානං තුණ්ඤ්ඤතං එකමනනං සීතං. දිසවාන ආයස්මනනං උපමානං ගාථාය අජ්ඣාගාසී:

තුණ්ඤ්ඤතො භවං තිට්ඨං මුණොධා සඛ්ඤාට්ඨපාරාකො,
කීං පත්ථයතො කිං එසං කීනානු යාච්ඤ්ඤමාගකොති?.

[උපමානො:]

අරහං සුභතො ලොකෙ වානෙතාබාධිකො මුනී,
සචෙ උණොතාදකං අජී මුනීතො දෙහි මූහමණ.

පුජිතො පුජනෙය්‍යානං සකකරෙය්‍යාන¹ සකකතො,
අපච්චිතො අපචෙය්‍යානං² තස්ස ඉච්ඡාමි ගාතචෙති.

අථ ඛො දෙවනිකො මූහමණො උණොතාදකස්ස කාර් පුරිසෙන ගාතාපෙත්වා³ ථාණීතස්ස ච පුට්ඨං ආයස්මතො උපමානස්ස පාදසී.

අථ ඛො ආයස්මා උපමානො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවනනං උණොතාදකෙන නභාපෙත්වා උණොතාදකෙන ථාණීතං ආලොලෙත්වා භගවතො පාදසී. අථ ඛො භගවතො සො⁴ ආබාධො පටිපපස්සමනි.

අථ ඛො දෙවනිකො මූහමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිත්වා භගවතා සද්ධිං සමෙමාදී සමෙමාදනීයං කථං සාරණීයං චිතිසානො එකමනනං නිසීදී.

එකමනනං නිසිනොනා ඛො දෙවනිකො මූහමණො භගවනනං ගාථාය අජ්ඣාගාසී.

කත්ථ දජජා දෙය්‍යධමමං කත්ථ දීනනං මහපථලං,
කථං හි යජමානස්ස කත්ථ⁵ ඉජ්ඣාති දකඛිණාති?

[භගවා:]

පුබ්බනිවාසං යො චෙදී සග්ගාපායඤ්ච පස්සති,
අථො ජාතිකඛයං පතොනා අභිකුඤ්ඤවොසිතො මුනී.

1. සකකරෙය්‍යානං - සිමු. PTS සකකපනෙය්‍යානං සී 1. 2. 2. අපචනෙය්‍යානං - සිමු. අපචනෙය්‍යානං ස්‍යා. 3. න්‍යාපෙත්වා - මජ්ඣ. ස්‍යා. 4. 'ඉසා' ඉති කථී, මජ්ඣ. 5. කථං - මජ්ඣ. PTS.

7. 2. 3.

දේවභිත සූත්‍රය.

199. සැවැත්භූවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වාතයෙන් හටගත් ආබාධ ඇති සේක. ආයුෂමත් උපවාන නෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට උපසාධයක වෙයි.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂමත් උපවාන ඇමතු සේක. උපවාන, බලව, තෙපි මට උණුදිය (ලැබෙන සැපියක්) දනිවු යි.

වහන්ස, එසේ ය යි කියා ආයුෂමත් උපවාන නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අත්වා හැඳ පෙරෙට පා සිවුරු ගෙණ දේවභිත බමුණාගේ නිවෙස්ක වෙත එළඹියේ ය. එළඹ නිශ්‍යබද ව එකත්පසෙක සිටියේ ය.

දේවභිත බමුණු නෙමේ නිශ්‍යබද ව එකත්පසෙක සිටි ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන් දැක්කේ ය. දැක ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට ගෞරවයන් කීය:

හිස මුඩු කළ සඟල සිවුරු පෙර වූ භවත් නෙමේ කුමක් පතමින් කුමක් සොයමින් නිශ්‍යබද ව සිටිනෙහි ද, කුමක් ඉල්ලන්නට ආයෙහි ද?

[උපවාන:]

බමුණ, ලොව අතීත් වූ සුභත වූ මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේ වාතයෙන් වූ ආබාධ ඇති සේක. ඉදින් උණුදිය ඇත් තම් මුනීන්ද්‍රයන් වහන්සේට දෙව.

පිදිය යුක්තත් විසින් පුදන ලද සත්‍යාර කවසුක්තත් විසින් සත්‍යාර කරණ ලද අපච්චි (අපවායනා) කවසුක්තත් විසින් අපච්චි කරණ ලද ඒ මුදුරජානත් වහන්සේට ගෙණ යන්නට (උණුදිය) කැමැත්තෙමි.

ඉක්බිති දේවභිත බමුණු නෙමේ උණුදිය කදක් පුරුෂයකු ලවා ගත්වා සකුරුපිබක් ද ආයුෂමත් උපවාන තෙරුන්ට පිදී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් උපවාන නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණුදියෙන් නාවා උණුදියෙන් සකුරු දිය කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිදී ය. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය සංසිදුනේ ය.

එකල්හි දේවභිත බමුණු නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවිය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් දේවභිත බමුණු නෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගෞරවයන් කී ය:

දෙයධමීය කවරකුට දෙන්නේ ද? කවරකුට දෙන ලද්දේ මහත්ඵල වේ ද? කෙබඳු අයුරකින් කවරකුට දෙන්නහුගේ දක්ෂිණාව සමාදා වේ ද?

[භගවත්හු:]

යමෙක් පෙර විසූ කදපිට්‍රිවෙල දනී ද, සවයීය හා අපායත් දකී ද, වෑලි ජාතිකෂයසභිධාන අතීත්තයට පෑමිණියේ ද, මාගීඤ්ඤයෙන් (වතුසා-නග්‍ය) දැන නිම වූ කිසි ඇත්තේ ද, කායමෞහනාදි මෞහගුණ යුක්ත ද,

එනි දුජ්ජා දෙය්‍යධම්මං එනි දින්නං ටිහපඵලං,
එවං හි යජමානස්ස එවං ඉජ්ඣති දකඛිණානි.

එවං වුතෙන දෙවහිතො මූහමණො හගවනතං එතදවොච: අභිකතනස්සං
භො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙභු අජ්ජතග්ගෙ
පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 4.

මහාසාලස්සභාං.

200. ආවහේයං--

අඵ බො අසඤ්ඤහිතේ මූහමණමහාසාලො උුබො¹ උුබපාපුරණො යෙන
හගවා තෙහුපසඛකමි. උපසඛකමිතවා හගවතා සද්ධිං සමෙමාදි. සමෙමාද-
නීයං කථං සාරණීයං චිතිසාරෙත්වා එකමනතං නිසිදි. එකමනතං නිසින්නං
බො තං මූහමණමහාසාලං හගවා එතදවොච. කිනඤු තං මූහමණ උුබො¹
උුබපාපුරණොති.

[මූහමණො:]

ඉධ මෙ භො ගොතම චතතාරේ පුතතා. තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ
සර් නිකඛාමෙනෙති.

[හගවා:]

තෙන හි ත්ඨං මූහමණ ඉමා ගාථායො පරියාපුණ්ණිතා සභායං
මහාජතකායෙ සන්තිපතීතෙ පුතෙනසු ච සන්තිසිනෙනසු භාසස්ස:

යෙහි ජාතෙහි තඤ්ඤස්සං යෙසඤ්ච හවමිච්ඡසං,
තෙ මං දුරෙහි සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්ති සුකරං.

අසනතා කිර මං ජමමා තාත නාතාති භාසරෙ,
රකඛිසා පුතතරුපෙන පජ්ඣන්ති² වයොගතං.

අස්සොච ජණෙණා නිබ්බොගො වාදතා අපනීයති,
බාලකානං³ පිතා ථෙරෙ පරාගාරෙසු හිකඛති.

දුග්ගොච කිර මෙ සෙය්‍යො යඤ්ච පුතතා අතස්සවා,
චණ්ඩවපි ගොණං වාරෙහි අපො චණ්ඩවපි කුක්කුරං.

අනිකාරෙ පුරෙ භොති ගමහිරෙ ගාඛ මෙධති,
දණ්ඩස්ස අනුභාවෙන බලිචා පටිතිට්ඨතීති⁴.

අඵ බො සො මූහමණමහාසාලො හගවතො සන්තිකෙ ඉමා ගාථායො
පරියාපුණ්ණිතා සභායං මහාජතකායෙ සන්තිපතීතෙ පුතෙනසු ච
සන්තිසිනෙනසු අභාසි.

1 'උුබො,' උභා - මජ්ඣ. 2. තෙ ජහන්ති - මජ්ඣ. සභ. PTS 3. බාලාං - සී 1, 2.
4. පතිට්ඨතීති - මජ්ඣ.

මොහුට දේශධර්මය දෙන්නේ ය. මොහුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ. මෙසේ දෙන්නහුගේ දැක්මකොට මෙසේ සමාදාන වේ.

මෙසේ වදාළ කල්හි දේවභිත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය. භවත් භෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතහී. ... භවත් භෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවියෙන් ගත් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 4.

මහාභාල සුත්‍රය.

200. සෑවෑන්තුවර—

ඉක්කිති ජරාවට පත් වූ දිර ගිය වසත්‍ර ඇති එක්තරා බමුණු- මහසලෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිණේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කථාව කොට නිමවා, එකත් පසෙක හිඳගත්තේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසඵට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: බමුණ, කුමක්හෙයින් කෝ ජරාවට පත්වූයෙහි දිර ගිය වසත්‍ර ඇත්තෙහි ද?

[බමුණ:]

භවත් භෞතමයෙනි, මෙහි මාගේ පුත්තු සතර දෙනෙහි. ඔහු අඹුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ මා ගෙයින් තෙරති යි.

[භගවත්හු:]

බමුණ, එසේ වී නම් තෝ මේ ගාථා ඉගෙන සභාවක මහජනසමූහයා රැස්වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කියව:

(මට දව) උපන්නා වූ යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙණ සතුටු වූයෙම් ද, යම් කෙනකුත්ගේ අභිවාද්ධිය පාත්‍රයෙම් ද, ඔහු අඹුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙණ බල්ලෝ හුරකු (වළකන්නාක්) මෙන් මා වළකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රකුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙණේ සිටිමින්) මට පියාතෙති පියාතෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරා කෙරෙත්.

පරිභෝගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිර ගියා වූ පරිභෝග ධනය නාත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කැමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරභෙවල සිතයි.

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකිසැරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සැරයවිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සැරයවිය) සාධගොණකුදු වළකයි. වැලි සාධබල්ලකුත් (වළකයි.)

අදුරෙහි පෙරවූ වෙයි. ගැඹුරෙහි (ගැඹුරැදියෙහි) පිහිට ලබයි. පෑකිලි දණ්ඩෙහි අනුභාවයෙන් තාවන පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්කිති ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථා ඉගෙන සභාවෙහි මහාජනයා රැස් වූ කල්හි පුතුන් ද හිඳගත් කල්හි කී ය.

“යෙති ජාතෙති නන්දියං යෙහඤ්ච හවමිච්ඡයං,
තෙ මං දුරෙති සමපුච්ඡ සාව වාරෙන්නී සුකරං.

අසන්නා කීර මං ජම්මා නාන තාතාති භාසරෙ,
රකකසා පුත්තරුපෙන පජ්ඣන්ති වයොගතං.

අසොච ජිණේණා නිබ්බායො බාදනා අපනීයති,
බාලකානං පිතා ථෙරෙ පරාගාරෙසු භික්කති.

දුණේච කීර මෙ සෙයො යඤ්ච පුත්තා අනායාචා,
වණ්ඨවපි ගොණං වාරෙති අපො වණ්ඨවපි කුකුරුං.

අකිකාරෙ පුරෙ හොති හමභීරෙ භාව මේධති,
දුණකියා අනුභාවෙන බලිකා පටිත්ඨති”ති.

අථ ඛො නං මුහුණ්ණමහාසාලං පුත්තා ඝරං තෙච්චා තාතාපෙච්චා
පච්චෙකං දුස්සයුගෙන අච්ඡාදෙසුං.

අථ ඛො සො මුහුණ්ණමහාසාලො එකං දුස්සයුගං ආදාය යෙන
හගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා හගවතා ඤාධිං සමමාදී. සමමාදනීයං
කථං සාධුණීයං විනිසාරෙච්චා එකමන්තං නිසීදී. එකමන්තං නිසීනෙතා
ඛො සො මුහුණ්ණමහාසාලො හගවන්තං එතදවොච: මියං හො ගොතමි
මුහුණ්ණා තාම ආචරියස්ස ආචරියධනං පරියෙසාම. පටිගණ්ණානු මෙ
හවං ගොතමො ආචරියො ආචරියධනන්ති.¹ පටිගණ්ණෙහි හගවා අනුකමපං
උපාදාය.

අථ ඛො සො මුහුණ්ණමහාසාලො හගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං
හො ගොතමි. -පෙ- උපාසකං මං හවං ගොතමො ධාරෙච්චා අජ්ජනගෙහ
පාණ්ණපෙන සරණං ගතන්ති.

7. 2. 5.

මානසඤ්ඤාසුභතං.

201. ඝාමිඤ්ඤියං--

තෙන ඛො පන සමයෙන මානසඤ්ඤා තාම මුහුණ්ණො සාවච්චියං
පච්චසති. සො තෙව මාතරං අභිවාදෙති, න පිතරං අභිවාදෙති, න ආචරියං
අභිවාදෙති, න ජෙට්ඨභාතරං අභිවාදෙති.

තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා මහතීයා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං
දෙසෙති. අථ ඛො මානසඤ්ඤා මුහුණ්ණස්ස එතදගොසි: අයං ඛො සමණො
ගොතමො මහතීයා පරිසාය පරිවුතො ධම්මං දෙසෙති. යනනුතාහං යෙන
සමණො ගොතමො තෙනුපසඛකමෙය්‍යං. සවෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපිසසති, අහමපි නං ආලපිසසාමි. තො වෙ මං සමණො ගොතමො
ආලපිසසති අහමපි නං ආලපිසසාමිති.

1. ආචරියකාගතනි - සීග්‍ර. 1.2.

(මට ද ව) උපත්තානු යම් කෙනකුත් කරණ කොට ගෙන සතුටු වූයෙම් ද, යම් කෙනකුත් නේ අභිවෘද්ධිය පෑතුයෙම් ද, ඔහු ද අඹුවන් හා සාකච්ඡා කොට ගෙන බල්ලෝ හුරකු (වලකන්නාක්) මෙන් මා වලකති.

අසත්පුරුෂ වූ ලාමක වූ රකුසෝ පුත්‍රයන් මෙන් (පෙනී සිටිමින්) මට පියානෙති, පියානෙති යි කියත්. ඔහු ඉක්ම ගිය වයස් ඇති මා දුරු කෙරෙත්.

පරිභෝගයට නුසුදුසු වූ ජරපත් අසකු මෙන් දිර ගියා වූ පරිභෝග ධනය නාත්තා වූ බාලයන්ගේ පියා වූ මහල්ලා කැමෙන් පහ කරණු ලැබේ. (එහෙයින් හෙ තෙමේ) පරගෙහි සිහි

මාගේ යම් ඒ පුත්‍රයෝ නොකීකරා ද, (ඔවුන්ට වඩා) මට මේ සාරයටිය ම ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (මේ සාරයටිය) සාධගොණකුදු වලකයි. වැලි සාධබල්ලකුත් (වලකයි.)

අදුරෙහි පෙරවූ වෙයි. හැඹුරෙහි පිහිට ලබයි. පැකිලි දණ්ඩෙහි අභුහාවයෙන් තාවන පිහිටා සිටියි. (එහෙයින්.)

ඉක්බිති පුත්‍රයෝ ඒ බමුණු මහසල්ලු ගෙට පමුණුවා නවා වෙන වෙන වසත්‍රයන්ගෙන් පිදුක. එකල ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ එක් වසත්‍රයන්ගෙන් රැගෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු වී ය. සතුටු වියයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය:

හවත් ගෞතමයෙනී, අපි බමුණෝ වෙමු. ඇදුරහුට ඇදුරාධකය සොයමින. මාගේ ඇදුරා වූ හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ ඇදුරාධකය පිළිගන්නා සේක්වා. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුකම්පාව නිසා පිළිගෙන වදාළ සේක.

ඉක්බිති ඒ බමුණු මහසල් තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, මා අද පටන් දීවි යෙන් හත් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 5.

මානසාදානසුත්තය.

201. සැවැත්තුවර—

එකල්හි මානසාදාන නම් බමුණෙක් සැවැත්තුවර වෙසෙයි. හෙතෙම මට නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරහු නො ම වදී. දෙටු බායා නො ම වදී.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලද්දකු දහම් දෙසන සේක. ඉක්බිති මානසාදාන බමුණාට මේ මහණභෝගුම් තෙමේ මහත් පිරිස විසින් පිරිවරණ ලදු ව දහම් දෙසයි. මම මහණභෝගුම් වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මානාව. ඉදින් මහණභෝගුම් තෙමේ මට කථා කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා කරන්නෙමි. ඉදින් මහණභෝගුම් තෙමේ මට කථා නො කරන්නේ නම් මමත් ඔහුට කථා නො කරන්නෙමි.

අප්ඵ ඛො මානන්දො චුහමණො යෙන භගවා තෙනුපඤ්චිතම්, උපසඛිකම්භා තුණ්හිභුතො¹ එකමනතං අට්ඨාසී අප්ඵ ඛො භගවා තං තාලපී², අප්ඵ ඛො මානන්දො චුහමණො තායං සමණො ගොතමො කීඤ්චි ජාතායීති තතොච පුභ නිවහනිතුකාමො අහොසී.

අප්ඵ ඛො භගවා මානන්දායං චුහමණායං වෙනතා වෙතොපරිචිතතනා-මඤ්ඤය මානන්දායං චුහමණං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

න මාන චුහණං සාධු^{*} අත්ථිකසසීධ චුහමණං,
යෙන අතේත අගඤ්ඤ³ තමෙවමනුචුහණෙත්ථි[†].

අප්ඵ ඛො මානන්දො චුහමණො විතනං මෙ සමණො ගොතමො ජාතායීති තතේච භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා භගවතො පාදානි මුඛෙත⁴ පරිවුච්චිති, පාණීනී ච පරිසම්බාහති, තාමඤ්ච පාවෙති: ‘මානන්දොගං හො ගොතමි මානන්දොගං හො ගොතමා’ති.

අප්ඵ ඛො සා පරිසා අඛ්ඤුතචිතනජාතා අහොසී. අට්ඨරියං වත හො අඛ්ඤුතං වත හො අයං හි මානන්දො චුහමණො තෙච මාතරං අභිවාදෙති, ත පිතරං අභිවාදෙති න අාවරියං අභිවාදෙති ත ජේට්ඨභාතරං අභිවාදෙති අප්ඵ ච පත සමණෙ ගොතමෙ එචරුපං පරමනිපච්චාකාරං⁵ කරුණීති.

අප්ඵ ඛො භගවා මානන්දායං චුහමණං එතදවොච: අලං චුහමණ උට්ඨෙහී, සකෙ අසතෙ නිසීද, යතො තෙ මහී විතනං පසනනන්ති.

අප්ඵ ඛො මානන්දො චුහමණො සකෙ අසතෙ නිසීද්ධා භගවතනං ගාථාය අජ්ඣිභාසී:

කෙසු න මානං කසිරුඵ⁶ කෙසු වසා⁷ සගාරවො,
කාසං අපචිතා අසු කාසං⁸ සාධු පුජුජිතා.

[භගවා:]

මාතරි පිතරි වාපී⁹ අපො ජේට්ඨමහි භාතරි,
අාවරියෙ චතුජංභී[†] කෙසු න මානං කසිරුඵ.
කෙසු අසා සගාරවො කාසං¹⁰ අපචිතා අසු තෙචසු සාධු පුජුජිතා¹¹.

අරභතෙත පිහිභුතෙ¹² කතනීචෙච අතාසවෙ,
නිහචච මානං අන්දො තෙ තමසා¹³ අනුභතරෙ.

එවං වුතෙත මානන්දො චුහමණො භගවතනං එතදවොච අභිකකනතං හො ගොතමි, - පෙ - උපාසිතං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ග පාඤ්ඤපෙතං සිරණං ගතනන්ති.

1. ‘තුණ්හිභුතො’ ඉති නන්ති, සො 2. තාලපච්චි - සීවු, සො. 3. අගඤ්ඤ - මජ්ඣ. PTS. 4. මුඛෙත ච - මජ්ඣ. PTS. 5. නිපච්චාකාරං - මජ්ඣ. සො. 6. මාතා න - සීවු. 1. 7. පසු අසා - PTS. කථංගමනං - සො. 8. කාසං - මජ්ඣ. PTS. 9. ධාමි - මජ්ඣ. 10. කාසං - සීවු. 2. 11. කාසං සාධු පුජුජිතා - මජ්ඣ. PTS. 12. පිහිභුතෙ - සො. 13. කමංසා - මජ්ඣ.

* ස මාතා චුහමණ සාධු - සීවු. 2. මජ්ඣ. සො. PTS. ස මාතා චුහමණ සාධු - සී. 1, 2. † චතුචුභව - සී. 1, 2. ‡ චතුජංභි. - සම්බව.

ඉක්බිති මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි නිශ්ශබ්ද ව එකත්පතෙක සිටියේ ය. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඔහුට කථා නොකළ හේක. ඉක්බිති මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ මේ මහණගොයුම් තෙමේ කීසිත් නො දැනියසි එතැනින් ම නැවත පෙරළා එහු කැමැත්තේ විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තම සිහින් මානස්සඛි ඛුණ්ණයේ විතතපරිචිතනීය දූත මානස්සඛි ඛුණ්ණව ගාථායෙන් වදාළ හේක:

ඛුණ්ණ, මෙහි ප්‍රයෝජනයක් අපේක්‍ෂා කරන්නහුට මානය වැඩීම නො මැනවි. යම් ප්‍රයෝජනයක් හේතු කොට ගෙන පාමිණියේ නම් එය ම සිදුකර ගන්නේ ය.

ඉක්බිති මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ මහණගොයුම් තෙමේ මාගේ සිත දැනී යයි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිඹි. අතින් ද පිරිමදී. “භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සඛි යෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, මම මානස්සඛි යෙමි” යි තම ද අත්වයි.

ඉක්බිති ඒ පිරිස “පින්වත්නි, ආයවයභීයෙනි. පින්වත්නි, අද්දහුතයෙනි. මේ මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ මව් නො ම වදී. පියා නො ම වදී. ඇදුරහු නො ම වදී. දෙවුබැයා තොම වදී. එතෙත් ශ්‍රමණ ගෞතමයන් වහන්සේ කෙරෙහි මෙබඳු ඉතා ම යටත් පහත් පැවැතුම් ඇති බවක් කෙරේ ය යි අද්දහුත සිත් ඇති වූවා ය.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මානස්සඛි ඛුණ්ණව මෙය වදාළ හේක: ඛුණ්ණ, පමණි. නැගිටුව. සිය අසුතෙහි හිඳ ගණුව. යම් හෙයෙකින් තාගේ සිත මා කෙරෙහි පහත් ද, (එහෙසිනි).

ඉක්බිති මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ සිය අසුතෙහි හිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

කවර කෙනකුත් කෙරෙහි මානය නො කරන්නේ කවරකෙනකුත් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහු ද? ඔහු විසින් කවර කෙනෙක් මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහු ද?

[භගවත්හු:]

මව කෙරෙහි ද, පියා කෙරෙහි ද, වැලි දෙවුබැයා කෙරෙහි ද, සිවුමැනි ව ඇදුරු කෙරෙහි ද යි යන මොවුන් කෙරෙහි මානය නො කරන්නේ ය. මොවුන් කෙරෙහි ගෞරව සහිත වන්නේ ය. ඔහු විසින් මොහු අපවිති කටයුත්තෝ වන්නාහ. ඔහු විසින් මොහු මැනවින් පිදියයුත්තෝ වන්නාහ.

සිහිල් වූ කලකිස ඇති ආසුව රහිත වූ නිරාතකර වූ ඒ රහතුන් (මානසෙන්) තද නො වී මානය නතා වළව.

මෙසේ වදාළ කල්හි මානස්සඛි ඛුණ්ණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කැළ කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවියෙන් ගත් සරණ හිය උපාසකයකු කොට දරණ හේත්වා.

7. 2. 6.

පච්චනීකසුභතං.

202. එවං මෙ සුභතං එකං සමයං භගවා ඝාචජථීයං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරුමෙ.

තෙන බො පන සමයෙන පච්චනීකසාතො නාම චූභවණ්ණා ඝාචජථීයං පච්චසති. අථ බො පච්චනීකසාතස්ස චූභවණ්ණස්ස එතදහොසි, යනානුතාහං යෙන සමණො ගොතමො තෙනුපසඛිකමෙය්‍යං යං යදෙව සමණො ගොතමො භාසිස්සති, තං තදෙවස්සාහං පච්චනීකාස්සන්ති.

තෙන බො පන සමයෙන භගවා අරේඛාකායෙ වඛිකමති. අථ බො පච්චනීකසාතො චූභවණ්ණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමී. උපසඛිකමීනා භගවන්තං වඛිකමන්තං අනුචඛිකමමානො¹ භගවන්තං එතදවොච: හණ් සමණ ධම්මන්ති

[භගවා:]

ත පච්චනීකසාතෙන සුචීජ්‍යතං සුභාසීතං,
උපතනිච්චිඨවිතෙනත සාරම්භබ්‍රලෙත ව.

යො ච විතෙය්‍ය සාරම්භං අපසසාදකච්ච වෙතසො,
ආකාතං පටිභිස්සජ්ජ ස වෙ² ජ්ඣකද්ද සුභාසීතන්ති.

එවං චුතොන පච්චනීකසාතො චූභවණ්ණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතම -පෙ- උපාසිකං මං භවං ගොතමො ධාරෙකු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 7.

තචකමම්කසුභතං.

203. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අකද්දකරස්මි වනසණ්ඩ.

තෙන බො පන සමයෙන තචකමම්කභාරදවාජො චූභවණ්ණො තස්මිං වනසණ්ඩි කමමන්තං කාරුපෙති. අද්දස්සා බො තචකමම්කභාරදවාජො චූභවණ්ණො භගවන්තං අකද්දකරස්මිං සාලරුකබ්‍රලෙ නිසීන්තං පලලඛිකං ආභුජ්චා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපච්චපෙච්චා. දිස්වාතස්ස එතදහොසි: අහං බො පන³ ඉමස්මිං වනසණ්ඩි කමමන්තං කාරුපෙනො රමාමි. අහං සමණො ගොතමො නිං කාරුපෙනො රමන්ති.

අථ බො තචකමම්කභාරදවාජො චූභවණ්ණො යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමී උපසඛිකමීචා භගවන්තං ගාථාය අජ්ඣභාසි.

තෙ හු කමමන්තං කසීරන්ති⁴ භිකචු සාලවතෙ තච,
යදෙකසො අරකද්දසමිං රතිං වින්දසි ගොතමාති.⁵

1 අනුචඛිකමමානොඉති තච්චි - මජ්ඣ. PTS 2. ඝවෙ - ස්‍යා. 3. "උක" ඉති තච්චි - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS, 4. කසීරන්ති - මජ්ඣ. 5. වින්දති ගොතමොති - මජ්ඣ. ස්‍යා, PTS.

7. 2. 6.

පව්වනික සුත්‍රය.

202. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සමීපයෙහි වූ ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිනි වැඩ වසන සේක.

එකල්හි පව්වනිකසාත නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ඉක්බිති පව්වනිකසාත බමුණාගට “මම මහණ ගොසුම්හු වෙත එළඹෙන්නෙමි නම් මැනවි. මහණ ගොසුම් යමක් යමක් ම කියන්නේ ද, මම ඔහුගේ ඒ ඒ වදනට ම විරුද්ධ වන්නෙමි”යි මේ අදහස විය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අබ්‍වය සක්මන් කරණ සේක. එවිට පව්වනිකසාත බ්‍රාහ්මණ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරු එළඹියේ ය. එළඹ සක්මන් කරණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අනුව සක්මන් කරමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “ඉමණයෙනි දහම් දෙසනු මැනවැ”යි මෙය කීය.

[භගවත්හු.]

පව්වනිකසාත වූ කිලිට්ඨිත් ඇති කරණුන්තරියකරණය බහුල කොට ඇති පුද්ගලයා විසින් සුඛායි දහම මොනවට නො දනහැක්කේ ය.

යමෙක් සිතේ අප්‍රසාදය ද බද්ධවේරය ද දුරු කොට සාරභය බැහැර කොට (සිටියේ ද) හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් සුඛායි දහම දැන ගන්නේ ය.

මෙසේ වදලු කල්හි පව්වනිකසාත බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ මා අද පටන් දිවිනිමියෙන් සරණ ගිය උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා!

7. 2. 7.

නවකමමික සුත්‍රය.

203. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභැබෙහි වැඩවසන සේක.

එකල්හි නවකමමිකහාරදවාජ බමුණු තෙමේ ඒ වනලාභැබෙහි කමාන්ත කරවයි. නවකමමිකහාරදවාජ බමුණු තෙමේ එක්තරු සල්ලාකක්- මුල උඩුකය කෙළින් නබා (කමටහනට) අභිමුඛ කොට සිහි එළවා පලක් බැඳ වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක ඔහුට “මම වතානි කමාන්ත කරවමින් මේ වනලාභැබෙහි සිත් අලවමි. මේ මහණගොසුම් තෙමේ කුමක් කරවමින් සිත් අලවා දූ”යි මේ අදහස විය.

ඉක්බිති නවකමමිකහාරදවාජ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

මහණ, ඔබවහන්සේ විසින් මේ සල්ලෙතෙහි නිතම් කමාන්තයෝ කරණු ලැබෙද්දී? ගෞතමයෙනි, යම් හෙයෙනින් මේ වෙතෙහි හුදෙකලා ව ඇල්ම විදිහි ද? (එහෙයින්) මෙසේ විචාරමි.

ත¹ මෙ වතසමිං කරණීයමඤ්චි උච්ඡින්නාමුලං මෙ වතං විසුකං,
ඤාතං² වතෙ නිබ්බතපො විසලො ඵකො රමෙ අරතීං විජපභායාති.

එවං චූතෙන නවකමමිකභාරදාපො ච්චාභවණො භගවන්තං, එතදචොච්චා:
අභිකකන්තං හො ගොතමි -පෙ- උපසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙභු
අජ්ජනගෙහ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසුභතං

204. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමිං
වතසණෙඛි.

තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤාතරසා භාරදාප්භොජනාසා
ච්චාභවණසා සමබ්භුලා අනෙතවාසිකා කට්ඨභාරකා³ මාණවකා යෙන සො⁴
වතසණො තෙනුපසඛිකමිංසු. උපසඛිකමිඤ්චා අද්දසංසු භගවන්තං තසමිං
වතසණෙඛි නිසින්නං පලුඛිකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං
උපට්ඨපෙඤා.

දිසවාත යෙන භාරදාප්භොජනො ච්චාභවණො තෙනුපසඛිකමිංසු.
උපසඛිකමිඤ්චා භාරදාප්භොජනං ච්චාභවණං එතදචොච්චා: යගෙස භවං
ජාතෙය්⁵ අසුකසමිං වතසණෙඛි සමණො⁶ නිසින්නො පලුඛිකං ආභුජ්ඤා
උජ්ජං කායං පණ්ඩාය පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤාති.

අථ ඛො භාරදාප්භොජනො ච්චාභවණො තෙති මාණවකෙහි සද්ධිං යෙන
සො වතසණො තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිඤ්චා අද්දසා ඛො භගවන්තං
තසමිං වතසණෙඛි නිසින්නං පලුඛිකං ආභුජ්ඤා උජ්ජං කායං පණ්ඩාය
පරිමුඛං සතිං උපට්ඨපෙඤා. දිසවාත යෙන භගවා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛික-
මිඤ්චා භගවන්තං ගාථාති අජ්ඣකාසි:

ගමභීරුරූපෙ බහුභෙරවෙ වතෙ සුඤ්ඤං අරඤ්ඤං විජතං විශාභිය,
අභීඤ්ජමාතෙත සිතෙන⁷ වග්ගුතා සුචාරුරූපං⁸ වත භීතඛු ක්කියසි.

න යඤ්ථ ගීතා න පි යඤ්ථ වාදිතං එකො අරඤ්ඤා වතමසයිතො මුනී,
අචේජ්ජරූපං පටිභාති මං ඉදං යදෙකකො පීතීමනො වතෙ වසෙ.

මඤ්ඤාමහං⁹ ලොකාඛිපතී සභව්සතං¹⁰ ආකඛධමානො තිදිවං අනුන්තරං,
කඤ්චා භවං විජනමරඤ්ඤාමසයිතො තපො ඉධ කුඛබ්බි¹¹ බ්‍රහමපතනීයාති.

1. න ව මෙ - සීචු 1. ඝා. 2. සොහං - PTS. 3. කට්ඨභාරකා නාම - සීචු 1. 2. 4 සොති
කන්චි - මජ්ඣ. 5. ජාතෙය්, සි - මජ්ඣ. 6. සමණො භොතමො - ඝා. 7. ගිතෙත -
ඝා. 8. සුඤ්ජරූපං - අට්ඨ: 9. මඤ්ඤාමහං - PTS. 10. ලොකාඛිපතී සභව්සතං - සීචු 1.
ලොකාඛිපතී සභව්සතං - PTS. මජ්ඣ., ඝා. 11. කුඛබ්බි - මජ්ඣ.

වෙ වෙ වෙනෙහි කවයුත්තෙක් නැත. මාගේ කෙලෙස්වනය මුලුසුන් කරණ ලද්දේ ය. පහ ව ගිය (කෙලෙස්) කවු ආත්තේ ය. ඒ මම නිකෙලයි ව පහ ව ගිය (රුගාදී) හුල් ආති ව (ප්‍රානතසෙනසුන්හි හා භාවනාවෙහි) නොඇල්ම වෙසෙසින් පහ කොට මේ වෙනෙහි එකලාව සිත් අලවා වෙසෙමි.

මෙයේ වදලු කල්හි තවකමිකභාරදාජ. බමුණු භාෂාවකුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මානවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 8.

කට්ඨභාරසුත්‍රය

204. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනවිවෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වාඩවසන සේක.

එකල්හි එක්තරු භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණකුගේ අතාවැසි වූ දර ගෙනෙත බොහෝ මාණවකයෝ ඒ වනලාභාබ වෙත එලඹියහ. එලඹි ඒ වනලාභාබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා අභිමුඛ කොට සිටි එලවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටහ. දැක භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණා වෙත එලඹියහ. එලඹි භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණාහට “භවත් තෙමේ දන්තේ ද? අසවල් වනලාභාබෙහි මහණෙක් පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා සිටිය අභිමුඛ කොට එලවා හුන්තේ ය”යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාරදවාජගෝත්‍ර බමුණු ඒ මනෙටුන් සමග ඒ වනලාභාබ වෙත එලඹියේ ය. එලඹි ඒ වනලාභාබෙහි පලක් බැඳ උඩුකය කෙළින් තබා අභිමුඛ කොට සිටි එලවා වැඩහුන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැක්කේ ය. දැක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කීය;

ඉමිණයෙති, හිස් වූ, ජනයාගෙන් තොර වූ, අරණ්‍යයට පිවිස ගැඹුරු සවභාවය ඇති බොහෝ සෙසින් බිය එලවන මේ වෙනෙහි නොසැලෙත සචිර වූ මනහර සිරුරෙන් යුක්ත ව ඒකාන්තයෙන් සොදුරු සවභාවය ඇති ධර්‍යත කෙරෙහි.

යම් නානෙක හී ගැයුම් තැද්ද, යම් නානෙක වැයුමෙකුන් තැද්ද, (එබඳු වූ මේ) වෙනෙහි සථිඥමුනි තෙමේ හුදෙකලා ව වනසෙනසුන් ඇසුරු කෙළේ ය. යම් හෙයෙකින් එකලා ව ම තුටුසිත් ඇති ව වෙනෙහි වෙසෙන්නේ ද, (එහෙයින්) මෙකරුණ පුදුමයක් සේ මට වැටහෙයි.

ලොකාධිපති බ්‍රහ්මයා හා සහභාවය වූ නිරුත්තර බහිලොව පහමින් (වෙනෙහි වෙසෙහි යයි) මම හඟිමි. (තැතහොත්) භවත් කුමක් හෙයින් ජනයා කෙරෙත් තොර වූ වනය ඇසුරු කෙළේ ද? බ්‍රහ්මලෝකෝත්පතනිය පිණිස මෙහි තපස් කෙරෙහි ද?

[භගවා:]

යා කාචී කඛිඛා අභිතඤ්ඤා වා අතෙකධාතුසු පුඤ්ඤ සදසිතා,
අඤ්ඤාණමුලපභවා පඡපජ්ජා සබ්බා මයා බන්ධනිකතා¹ සමුලිකා.

ඤ්ඤා අකඛිඛා අසිතො අනුපයො සබ්බෙසු ධම්මෙසු විසුඤ්ඤාසනො,
පපසුඤ්ඤා සමමොධිමනුක්තරං සිවං ක්ඛායාමහං චූභවණ්² රහො විසාරදොති.

එවං චූතො භාරඤ්ඤාසනො චූභවණ්‍ය භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කතං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අඡ්ඡතංගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගහන්ති.

7. 2. 9.

මාතුපොසකසුභතං

205. ඝාචජජීයං—

අථ ඛො මාතුපොසකසුභතා චූභවණ්‍ය යෙන භගවා තෙහුපසබ්බමි.
උපසබ්බමිතා භගවතා සඤ්ඤා සමමොදි. සමමොදනීයං කථං සාරණීයං
මිනිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො, ඛො මාතුපොසකො
චූභවණ්‍ය භගවන්තං එතදවොච. අහං හි හො ගොතම ධම්මෙත භික්ඛං
පරියෙසාමි. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතඤ්ඤො පොසෙමි. කච්චාහං
හො ගොතම එවංකාරී කිච්චකාරී හොමිති?

තහස කං චූභවණ්‍ය එවංකාරී කිච්චකාරී ගොසි³. යො ඛො චූභවණ්‍ය
ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසති. ධම්මෙත භික්ඛං පරියෙසිතා මාතෘපිතඤ්ඤො
පොසෙති. ඛුඤ්ඤා⁴ සො පුඤ්ඤං පසවතිති.

[භගවා:]

යො මාතරං වා⁵ පිතරං වා මචේවා ධම්මෙත පොසති,
තාය තං පාරිවර්තාය මාතෘපිතසු පණ්ණිතා,
ඉධෙව තං පසංසන්ති පෙච්ච සත්තෙ පමොදතිති.

එවං චූතො මාතුපොසකො චූභවණ්‍ය භගවන්තං එතදවොච:
අභිකක්කතං හො ගොතම -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු
අඡ්ඡතංගො පාඤ්ඤපෙතං සරණං ගහන්ති.

1 බන්ධනිකතා - ඝසා. 2 චූභම - මඡසං. ඝසා. 3 අපහාසි - සීචු 1.2. ඝසා. 4 ඛුඤ - PTS. 5 මාතරං - මඡසං. ඝසා. PTS

[භගවත්හු:]

යම්කිසි අභිනන්දනසම්පන්නා වා භාෂණායෙක් හෝ අනෙකසම්භාවාලම්බණ-
යන්හි වූ නිරතුරු ඇසුරු කළ නානාප්‍රකාර සෙසු කෙලෙස් හෝ ඇද්ද,
අවිද්‍යාව මූලප්‍රභවය කොට ඇති අවිද්‍යාමූල සහිත වූ ඒ සියලු භාෂණාවෝ මා
විසින් නසන ලදහ.

බමුණ, ඒ මම භාෂණා රහිත වූයෙමි භාෂණාව ඇසුරු නො කෙලෙමි
උපකමන රහිත වූයෙමි සියලු ධර්මයන්හි විශුද්ධිදායීන ඇත්තෙමි වෙමි. ඒ
මම නිරුච්ඡතර වූ ශ්‍රේණි වූ සමෝධිතයට පැමිණ විශාරද ව රහසිගතව ධ්‍යාන
කෙරෙමි.

මෙසේ වදාළ කල්හි භාරදවාප්‍රගෝත්‍ර බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 9.

මාතුපොසක සුත්‍රය

205. සෑමුවන්හුවර--

එකල්හි මාතුපොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවියයුතු සිහිකටයුතු
කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් මාතු-
පොසක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. භවත්
ගෞතමයෙනි, මම චතෘහි දූභෑමිත් භික්ෂාව සොයමි. දූභෑමිත් භික්ෂාව
සොයා මවුපියන් පුසිමි. භවත් ගෞතමයෙනි, කීව්? මම මෙසේ කරන්නෙමි
කිසි කරන්නෙකිමි වෙමි ද?

[භගවත්හු:]

බමුණ, මෙසේ කරණ තෝ ඒකාන්තයෙන් කිසි කරන්නෙහි. බමුණ,
යමෙක් දූභෑමිත් භික්ෂාව සොයා ද, දූභෑමිත් භික්ෂාව සොයා මවුපියන් පුසි ද,
හෙ තෙමේ බොහෝ පින් රැස් කෙරෙයි.

යම් මිනිසෙක් මවන් පියාන් දූභෑමිත් පුසි ද, මවුපියන් කෙරෙහි වූ ඒ
මෙහෙ කිරීම හේතු කොට ගෙණ පණ්ඩිතයෝ මේ ලොවිහි ම ඔහු පසසත්.
පරලොව සවගීයෙහි සතුටු වෙයි.

මෙසේ වදාළ කල්හි මාතුපෝසක බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට
මෙය සැල කෙළේ ය: භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත්
ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු
කොට දරණ සේක්වා.

7. 2. 10.

භික්ඛකපුත්තං

206. ආවජ්ජියං--

අථ ඛො භික්ඛකො ව්‍යාභවණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි උපසඛකමිච්චා භගවතා සද්ධිං සලොදදි. සලොදදතීයං කථං සාරුණීයං චිතියාරොචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො භික්ඛකො ව්‍යාභවණො භගවන්තං එතදවොච: අභවපි ඛො¹ හො ගොතම භික්ඛකො භවමපි භික්ඛකො ඉධ හො කිං නානාකරණන්ති?

[භගවා:]

ත තෙන භික්ඛකො ගොති යාවතා භික්ඛතෙ පරෙ,
චිස්සං ධම්මං සමාදය භික්ඛු ගොති ත නාවතා.

යොධ පුඤ්ඤඤච පාපඤ්ච බාහිචා² බ්‍රහ්මචරියවා³,
සඛියාය ලොකෙ වරතී ස වෙ භික්ඛුති වුට්චතී.

එවං වුතෙන භික්ඛකො ව්‍යාභවණො භගවන්තං එතදවොච: අභිනිනන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙචු අජ්ජතණෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතන්ති.

7. 2. 11.

සඛගාරවසුත්තං

207. ආවජ්ජියං--

තෙන ඛො පන සමයෙන සඛගාරවො⁴ නාම ව්‍යාභවණො ආවජ්ජියං පටිච්චති. උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පචෙචිති. සායපාතං⁶ උදකො-රොහණානුයොගමනුසුතො වීභරති.

අථ ඛො ආයසමා ආනාඤ්ඤ පුබ්බනභ්‍යමයං නිවාසෙචා පනතචීවරමාදය සාවජ්ජිං චිණ්ඩිය පාවිසි. සාවජ්ජියං චිණ්ඩිය වරිචා පච්ඡාභන්තං චිණ්ඩිපාත-පටිකකන්තො යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා භගවන්තං අභිවාදෙචා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයසමා ආනාඤ්ඤ භගවන්තං එතදවොච: ඉධ හන්තෙ සඛගාරවො⁴ නාම ව්‍යාභවණො සාවජ්ජියං පටිච්චති, උදකසුද්ධිකො උදකෙන පරිසුද්ධිං⁵ පචෙචිති සායපාතං⁶ උදකොරොහණානුයොගමනුසුතො වීභරති. සාධු හන්තෙ භගවා යෙන සඛගාරවසු ව්‍යාභවණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමචු අනුකම්පං උපාදායතී. අධිවාසෙසි භගවා භුණ්ඨිභාවෙන.

අථ ඛො භගවා පුබ්බන්‍යාසමයං නිවාසෙචා පනතචීවරමාදය යෙන සඛගාරවසු ව්‍යාභවණස්ස නිවෙසනං තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිච්චා පඤ්ඤානො ආසිනෙ නිසීදි.

1. අභවමි - සීවු. 1, 2 සා. 2. පචාපභවා - සා. 3. බ්‍රහ්මචරියං - මජ්ඣ. සීවු. 1. PTS. සා. 4. සඛගාරවා - සා. 5. සුද්ධිං - සීවු. 1. 2. PTS. සී 1, 2. 6. සායපාතං - සීවු. 1.

7. 2. 10.

භික්ඛක සුත්‍රය

206. සැවැත්නුවර—

එකල්හි භික්ඛක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටුවීයයුතු සිහිකටයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් භික්ඛක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට තෙල සෑල කෙළේය. භවත් ගෞතමයෙනි, මමත් භික්ඛකයෙක්මි. භවත් තෙමේත් භික්ඛකයෙකි. මෙහි ලා අප දෙදෙනාගේ නිතම් වෙනසෙක් ද?

[භගවත්හු:]

මෙරමා සිභා යන මෙතෙක් වේ ද, එපමණෙකින් භික්ඛකයෙක් නො වේ. දුර්ගතිය වූ අකුශලධර්මය සමාදන් ව (සිරියේ) ඒ තාක් භික්ඛ නම් නො වේ.

මේ සත්තෙහි යමෙක් පිණ ද පව ද බැහැර කොට වුඤ්ඤ බහිසර ආත්තේ නුවණින් දැන ලොච්ඡි හැසිරේ ද, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් භික්ඛ යයි කියනු ලැබේ.

මෙසේ වදාල කල්හි භික්ඛක බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කෙළේ ය. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. ... භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමි කොට සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේකවා.

7. 2. 11.

සඛ්භාරව සුත්‍රය

207. සැවැත්නුවර—

එකල්හි සඛ්භාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දිගට බැසීම් වුතයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙණ සැවැත්නුවරට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. සැවැත්නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණිස පාතයෙන් වැලකුනාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සෑල කළහ: “වහන්ස, මෙහි සඛ්භාරව නම් බමුණෙක් සැවැත්නුවර වෙසෙයි. ජලයෙන් ශුද්ධිය වේ යයි අදහන්නේ ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි. උදය සවස දිගට බැසීම් වුතයෙහි යෙදුනේ වෙසෙයි. වහන්ස, භාග්‍යවත්හු අනුකම්පා පිණිස සඛ්භාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹෙන සේකවා. ඒ මැනවි”යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිශ්ශබ්ද භාවයෙන් ඉවසා වදාල සේක.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරා හැඳ පෙරව පාසිවුරා ගෙණ සඛ්භාරව බමුණාගේ නිවෙස්ත වෙත එළඹී සේක. එළඹ පණවත ලද අස්තෙහි වැඩහුන් සේක.

අථ ඛො සඛගාරවො මූහමණො යෙන භගවා තෙනුපසඛකම්, උපසඛකමිත්ති; භගවතා සද්ධිං සමමොදි, සමමොදනීයං තථං සාරුණීයං චිතිසාරෙතා; එකමන්තං නිසීදි, එකමන්තං තිසිත්තං ඛො සඛගාරවං මූහමණං භගවා එතදවොච: සචචං කීර තිං මූහමණ උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං පච්චෙයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙතා විහරසීති.

එවං හො ගොතමොති¹

කිමපත නිං මූහමණ අත්චසං සමපසාමොතො උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං² පච්චෙයි. සායපාතං උදකොරොහණානුයොගමනුසුතෙතා විහර- සීති?

ඉධ මෙ හො ගොතම යං දිවා පාපකමමං කතං හොති, තං සාය තභාතෙත³ පවාහෙමි. යං රතනීං පාපකමමං කතං හොති, තං පාන⁴ තභාතෙත පවාහෙමි. ඉමං ඛවාහං හො ගොතම අත්චසං සමපසාමොතො උදකසුද්ධිකො උදකෙත පරිසුද්ධිං පච්චෙමි. සායපාතං උදකොරොහණානු- යොගමනුසුතෙතා විහරමිති.

[භගවා:]

ධමමො රහදෙ මූහමණ සීලුතීචො,
අතාච්චො සඛගී සතං පසචො,
යත්ථ හවෙ වෙදගුතො සිතාතා
අතලලගතතා'ව තරනති පාරනති.

එවං ධුනෙන් සඛගාරවො මූහමණො භගවන්තං එතදවොච: අභිකකන්තං හො ගොතම, -පෙ- උපාසකං මිං භවං ගොතමො ධාරෙභු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ණපෙතං සරණං ගතනති.

7. 2. 12.

බොමදුසසසුභතං

208. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා සහෙකසු විහරති බොම- දුසසං තාම සකඝාතං නිගමො. අථ ඛො භගවා පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්ථා පත්තච්චරමොදය බොමදුසසං නිගමං⁵ පිණ්ඩාය පාවිසී.

තෙන ඛො පත සමයෙන බොමදුසසකා මූහමණගහපතිකා සභායං සනන්තපතිකා තොනති කෙතචී දෙව කරණීයෙන. දෙවො ච එකමෙකං ජුසායති.

අථ ඛො භගවා යෙන සා සභා තෙනුපසඛකම්. අද්දසංසු ඛො බොමදුසසකා මූහමණගහපතිකා භගවන්තං දුරතොච ආගච්ඡන්තං, දිඛාන එතදවොචු: කෙ ච මුණ්ඩකා සමණකා කෙ ච සභාධිමමං ජාතිසසනතිති?

අථ ඛො භගවා බොමදුසසකෙ මූහමණගහපතිකෙ ගාථාය අජ්ඣභාසී.

1. ගොතම - මජ්ඣ. PTS. 2. උදකසුද්ධිං - මජ්ඣ. PTS. 3. සායංගුණානුයොග - මජ්ඣ. සෘ. 4. පානං - මජ්ඣ. සෘ. PTS. 5. තාම නිගමං - සීචු. 1.

එකල්හි සඛ්‍යාරව බලිණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිති කවයුතු කථාව කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්වේ ය. එකත්පසෙක හුන් සඛ්‍යාරව බලිණාට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. බලිණ, සැබෑව? තෝ ජලයෙන් ගුණිය වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, එසේ ය.

බලිණ, තෝ කිතම් ආනිසංසයක් දක්මින් ජලයෙන් පිරිසිදු වේ යයි අදහන්නෙහි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතයි ද? උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙහි වෙසෙයි ද?

හවත් ගෞතමයෙනි, මෙහි මා විසින් දහවල් යම් පච්චිකමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, සවස නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. ඊ යම් පච්චිකමෙක් කරණ ලද්දේ වේ ද, උදය නැමෙන් එය පා කොට හරිමි. හවත් ගෞතමයෙනි, මම මේ ආනිසංසය දක්නෙමි ජලයෙන් ගුණිය වේ යයි අදහන්නෙමි ජලයෙන් පිරිසිදු බව පතමි. උදය සවස දිගට බැසීම චුතයෙහි යෙදුනෙමි වෙසෙමි යි.

[හගවත්හු:]

වේදයෙහි පරතෙරට හිය ආයතියේ යම් තැනෙක සනාතය කලාහු කොතෙක් සිරුරු ඇතිව ම නිවන් නමැති පරතෙරට ඒකාන්තයෙන් යෙද් ද, බලිණ, ධර්මය තෙමේ සිල් නමැති තොට ඇති වෙසෙසින් පහන් වූ උතුම් සසුරුමයක් විසින් පසස්නා ලද (එබඳු) ජලාසයෙහි.

මෙසේ වදාළ කල්හි සඛ්‍යාරව බලිණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මෑතවි. ... හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උපාසකයකු කොට දරණ සේක්වා යි.

7. 2. 12.

බොමදුසස සුත්‍රය

208: මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාඛ්‍ය ජනපදයෙහි ශාක්‍යයන්ගේ බොමදුසස නම් නියමිතමි වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිරුරු ගණ බොමදුසස නියමිතමිට පිටු පිණිස පිවිසි සේක.

එකල බොමදුසස නියමිතමිවාසි බලිණුගෑහැවියෝ කිසියම් කටයුත්තක් සඳහා සභායෙහි රැස්වුවහු වෙති. දැස්ස ද එකිඑනි පොද හෙළසි.

එවිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ සභාව වෙත එළඹි සේක. බොමදුසසක බලිණුගෑහැවියෝ විසින්නා වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුර දී ම දුටහ. දැක නිෂ්චිත වූවුමහණහු කවරහු ද, කවර කෙනෙක් සභාධර්මය දන්නාහු ද යි මෙය කීහ.

ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බොමදුසසක බලිණුගෑහැවියන්ට ගාථායෙන් වදාළ සේක:

තෙසා සභා යස්ථ ත සන්ති සන්තො සන්තො න තෙ යෙ න වදන්ති ධම්මං,
රුහඤ්ච දෙසඤ්ච පභාස මොභං ධම්මං වදන්තොව¹ භවන්ති සන්තොති.

එවං වුත්තෙ බොමදුස්සකා මූහමණගහපඪිකා හගවන්තං එතදවොචුං:
අභික්කන්තං හො ගොතම අභික්කන්තං හො ගොතම. සෙය්ථාපි හො
ගොතම, නික්කුජ්ඣිතං වා උක්කුජ්ඣෙය්ථ පච්චන්තං වා විචරෙය්ථ, මුලුභස්ස
වා මග්ගං ආවිජ්ඣෙය්ථ, අක්කිකාචෙ වා තෙලපච්චෙය්ථ ධාරෙය්ථ වක්ඛුමන්තො
රූපානි දක්ඛිනති. එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අත්තෙසපරියායෙන ධම්මො
පකාසිතො. එතෙ මග්ගං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාම ධම්මඤ්ච භික්ඛු-
සඛ්ඤ්ච. උපාසකෙ තො භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්ණපෙතෙ
සරණං ගතෙති.

උපාසකච්ඡෙකා දුතියො.

තනුඥානං:

කසී උදයො දෙවතිතො අඤ්ඤතර මහාසාලං
මාතථඤ්ඤච පච්චනීඤ්ච නවකමමකට්ඨහාරකං²
මාතුපොසකො³ භික්ඛකො සඛ්ඤාරවො බොමදුස්සෙත ද්වාදසාති.

මූහමණසංයුතතං සමන්තං.

8. වඛනීසසායුතතං

1. වඛනීසවග්ගො

8. 1. 1.

භික්ඛගහසුතතං.

209. එවං මෙ සුතං: එකං සමගං ආයස්මා වඛනීසො ආලමීයං විහරති
අග්ගාලවෙ චෙතියෙ ආයස්මා භිශ්‍රොධිකපෙසන උපජ්ඣායෙන සද්ධිං.
තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මා වඛනීසො නවො හොති අචිරපබ්බජ්ඣො
ඕභිය්ඤො විහාරපාලො.

අථ බො සම්මසුලා ඉභ්ඵියො සමලඛකරීඤා යෙන අග්ගාලවකො
ආරුමො⁴ තෙනුපසඛිකමිංසු, විහාරපෙකඤ්ඤායො. අථ බො ආයස්මා
වඛනීසස්ස තා ඉභ්ඵියො දීස්වා අනභිරති උපපජ්ඣති, රුක්ඛො විතතං
අනුඤ්ඤෙති.

අථ බො ආයස්මා වඛනීසස්ස එතදහොසි. අලාභා වත මෙ, ත වත
මෙ ලාභා. දුලලඤ්ච වත මෙ, න වත මෙ සුලලඤ්ච. යස්ස මෙ අනභිරති
උපපන්තා, රුගො විතතං අනුඤ්ඤෙති. තං කුතෙථ ලඛ්ඤා යමෙම පරෙ
අනභිරති. විනොදෙඤ්ච අභිරති උපපාදෙය්ථ. යනක්ඛනාහං අත්තතො
අත්තතො අනභිරති. විනොදෙඤ්ච අභිරති උපපාදෙය්ථ තති.

1. වදන්තො ව - මජ්ඣ. ඤා. සීඛු 1 2. නවකමමකට්ඨහාරං - මජ්ඣ. 3 මාතුපොසකං -
මජ්ඣ. 4. පෙසාරුමො - සීඛු. 1.2 ඤා, PTS

යම් කැනෙක සතපුරුෂයෝ කැද් ද, කෙල සභායෙක් නොවේ. යම් කෙනෙක් ධර්මය නො කියද් ද, ඔහු සතපුරුෂ නොවෙයි. රුගය ද, දෝෂය ද, මෝහය ද දුරු කොට ධර්මය දේශනා කරන්නෝ ම සත්පුරුෂ වෙති.

මෙසේ වදලු කල්හි බොම්දුසාක බමුණුගැහැවියෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කලහ. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. භවත් ගෞතමයන් වහන්ස, යම්සේ යච්චුරු වූවක් උච්චුරු කරන්නේ හෝ වේ ද, වැසුහු දෙයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංචුලා වූවකුට මහ කියා දෙන්නේ හෝ වේ ද, ඇස් ඇත්තෝ රූප දක්නාහසි අඳුරෙහි කෙල්පභනක් දරන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් නියරින් ධර්මය ප්‍රකාශ කරණ ලද්දේ ය. මේ අපි භවත් ගොසුම්හු ද, දඹම ද, බික්සහන ද සරණ යමු. භවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පවත් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය අප උපාසකයන් කොට දරණ සේක්වා යි.

උපාසක වර්ගය දෙවෙනි යි.

එහි උද්‍යනය:

කසි, උදය, දේවතිත, අඤ්ඤාතරමභාසාල, මානභද්ධ, පච්චනික, නවකමම, කට්ඨභාරක, මාතුපොසක, භික්ඛක, සම්භාරව, බොම්දුසා සුත්‍රය යි සුත්‍ර දෙළොසෙකි.

මාහමණ සංයුත්තය හිමියේ ය.

8. වඩ්ඨිසසංයුත්තය

1. වඩ්ඨිසවග්ගීය

8. 1. 1.

හික්ඛනහසුත්‍රය

209. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩ්ඨිස තෙමේ අලම්භවර අභ්‍යාලවෙතිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යය වූ ආයුෂමත් නිලොඛකප්ප තෙරුන් සමග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඨිස තෙමේ අලුත පැවිදි වූ වෙහෙර නවතින වෙහෙර රක්තා නවකයෙක් වෙයි.

ඉක්බිති බොහෝ සක්‍රීහු සැරසී වෙහෙර දක්නා කැමැත්තාහු අභ්‍යාලවක-ආරුමය කර පැමිණියහ. එකල්හි ආයුෂමත් වඩ්ඨිසතට ඒ සක්‍රීන් දක අනභිරතිය උපදියි. රුගය (කුසල්) සිත වනසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩ්ඨිසතට “යම්බදු මට අනභිරතිය උපන්නී ද, රුගය සිත වනසා ද, ඒකාන්තයෙන් (එය) මට අලාභයෙක. ඒකාන්තයෙන් එය මට ලාභයෙක් නො වේ. මට ඒකාන්තයෙන් දුර්භාග්‍යයෙකි. ඒකාන්තයෙන් මට යහපත් භාග්‍යයෙක් නොවේ. යම් හෙයකින් මෙරමා මාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නේ නම් එය මෙහි කොසින් ලැබිය හැකි ද, මම තෙමේ ම නමාගේ අනභිරතිය දුරු කොට අභිරතිය උපදවන්නෙමි නම් මැනැවැ”යි මේ සිත විය.

අඵ බො ආයසමා වඩිනීසො අත්තතාව අත්තතො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා
අභිරතීං උපපාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමිං ගාථායො අභාසී.

නීකකිත්තං වත මං සත්තං අභාරසමාතගාරියං,
විතකකා උපධාවන්ති පගබ්භා කණ්ඤානො ඉමෙ.

උගහපුත්තා මිභිසාසා සිකඛිතා දලුහධම්මිනො,
සමන්තා පරිකිරෙග්ගා සහසාං අපලායීතං.

සවෙපි එත්තතො¹ භියොසා ආගමීසසන්ති ඉඤ්චියො,
තෙව මං බ්‍යාධිසියාන්ති ධම්මෙ සචචි පතිට්ඨිතං.²

සකඛිති මෙ සුතං එතං බුද්ධිසාදිච්චබ්ඤ්චිනො,
නීබ්බාණගමිතං මග්ගං තඤ්ච මෙ නිරතො මනො.

එවඤ්ච මං විහරන්තං පාපිමා³ උපගච්ඡසී,
තථා ඉවද්ධි කරියාමි ත මෙ මග්ගච්චි දකඛසීති.

8. 1. 2.

අරභී සුතනං.

210. එතං සමයං⁴ ආයසමා වඩිනීසො ආලච්චියං විහරති අගඤ්චෙව
මෙතීඤ්ච ආයසමිතා නිග්‍රොධකපෙසන උපජ්ඣියෙත සද්ධිං. තෙන බො පත
සමයෙත ආයසමා නිග්‍රොධකපෙසා පච්ඡාභත්තං පිණ්ඩපාතපචිකකතො
විහාරං පච්ඡති සායං වා නීකකමති අපරජ්ජුචා කාලෙ. තෙන බො පත
සමයෙත ආයසමිතො වඩිනීසසා අතභිරතී උපපන්තා හොති, රුගො
විත්තං අනුඤ්චෙති.

අඵ බො ආයසමිතො වඩිනීසසා එතදහොසී. අලාභා වත මෙ,
ත වත මෙ ලාභා. දුලලඤ්චිං වත මෙ, ත වත මෙ සුලලඤ්චිං. යසා මෙ අතභිරතී
උපපන්තා, රුගො විත්තං අනුඤ්චෙති. තං කුතෙඤ්ච ලබ්භා යං මෙ පඤ්ඤ
අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං උපපාදෙඤ්චා. යනනුතාභං අත්තතාව
අත්තතො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං උපපාදෙඤ්චාන්ති. අඵ බො
ආයසමා වඩිනීසො අත්තතාව අත්තතො අතභිරතීං විනොදෙඤ්චා අභිරතීං
උපපාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමිං ගාථායො අභාසී.

අරභීඤ්ච රතීඤ්ච පභාය සබ්බසො ගෙහසිතඤ්ච විතකකං,
වතථං ත කරෙග්ගා කුභීඤ්චි නිබ්බතථො අරතො⁵ ස භී භීකඤ්ච.

යමිධි පුපුච්ඤ්ච වෙභාසං රුපගතඤ්ච ජගනොගධං,
කීඤ්චි පරිජීයති⁶ සබ්බමනිච්චං එවං සමෙච්ච චරන්ති මුතතතා.

1. එත්තතො - සිමු. 1 එත්තතා - සා., එහතො - PTS. 2. පතිට්ඨිතො - සිමු. 1. PTS.
ස 1, 2 3 පාපිම - මජ්ඣ. PTS. 4. එතං සමයං - පෙ- මජ්ඣ. PTS. 5. අත්තතො -
සා. PTS 6 පරිජීයති - සා., සිමු. 1.2.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ තෙමේ ම තමාගේ අතහීරතිය දුරු කොට අතීරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

ගිහිගෙයින් නික්මුනාවූ ම සස්තට පාමිණියා වූ මා කරු බුහුට වූ මේ විතකියෝ මාරයා කෙරෙන් ඒකාන්තයෙන් දිව එත්.

උගුහු(රුජන) වූ මහත්දුහු ඇති (බහුශශීලයෙහි) මොනවට ගික්මුහු දඬී ඇදුරු දුහු දරන්නාවූ පලා නොයක ඔවුන් දහස්හුදු භාක්පස ඊතල විසුරුවන්නාවූ ද. (දක්ෂ පුරුෂයාට ඒ සියල්ල මාලුකිය හැකිය.)

ඉදිනුදු මේ පමණ (දහස) වත් වඩා සහිතුව එන්නාවූ ද, සවකිය (ශාසන) ධර්මයෙහි පිහිටි මා නො පෙළන්නාවූ ය.*

සුයඹිබකු වූ බුදුරජාතන් වහන්සේ සමමුඛයෙන් ම මේ නිවන් යත මග මා විසින් අසන ලද්දේ ය. එහි මාගේ සිත ඇලුනේ ය.

පවිට, ඉදින් මෙසේ වසන්නා වූ මා කරු පාමිණෙහි ද, මරුව, (තෝ යමිසේ) මා ගිය මගක් නො දක්වෙහි ද, එසේ කරන්නෙමි.

8. 1. 2.

අරනි සුත්තය

210. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ අලවිකුචර අග්ගාලව- වෙහිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යය වූ ආයුෂමත් නිග්‍රොධකප්ප තෙරුන් සමග වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නිග්‍රොධකප්ප තෙරණුවෝ පසුබත පිණිසානගෙන් මාලුකුතාවූ වෙගෙරට පිවිසෙති. සවස හෝ පසුදින පිටු සිතන මේලෙහි හෝ නික්මෙති. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිසසට අතහීරතියෙක් උපන්නේ වෙයි. රුගය සිත වතසයි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසසට “ඤ්ඛලු මට අතහීරතියෙක් උපන්නේ ද, රුගය සිත වතසා ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන් අලාභයෙහි. ඒකාන්තයෙන් මට ලාභයෙක් නො වේ. ඒකාන්තයෙන් මට තපුරු ලැබීමෙහි. ඒකාන්ත- යෙන් මට මනා ලැබීමක් නොවේ. යම් හෙයෙකින් මෙරමා අතහීරතිය දුරු කොට අතීරතිය උපද වන්නේ නම් එය මේහිලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මම තමාගේ අතහීරතිය තෙමේ ම දුරු කොට අතීරතිය උපදවන්නෙමි නම් මැකැවැ”යි මේ අදහස විය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිස තෙමේ තෙමේ ම තමා ගේ අතහීරතිය දුරු කොට අතීරතිය උපදවා ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කිය.

ඤ්ඛෙක් (තස්තෙහි) නො ඇල්ම ද (පස්කම් ගුණයෙහි) ඇල්ම ද හෙහනියාලිත වූ පාපවිතකී ද සඵලකාරයෙන් දුරු කොට කිසි අරමුණෙක්හි කෙලෙස් නැති මහවනය නො කරන්නේ ද, කෙලෙස්වත නැති කාෂණාරති තැහි හෙ තෙමේ හිකුහු නම් වේ.

මේ ලෝකයෙහි පොළොව ඇසුරු කලා වූ ද, අහස ඇසුරු කලා වූ ද, ලෝකයෙහි ඇතුළත් වූ. යම්කිසි රූපයෙක් වේ ද, ඒ සියල්ල සතමුලින් දිරයි. අනිත්‍ය යි. මෙසේ දැන දන්නා ලද අත්බැව් ඇත්තෝ වෙසෙත්.

*දුහුචායෝ වරකට එක්සැරයක් ම දිදිහි. භ්‍රිහු වූ කලී වරකට රූපාරම්භොදි සැර- පසන් ම දිදිහි. එහෙත් ඔවුන් දහසකටත් මා පෙළිය නො හැකිය යි යුතේ යි.

උපධිසු ජනා ගතිතාසෙ දිට්ඨසුතෙ පටිසෙ ව මුතෙ ව,
එන්ථ විකොදය ජන්දමනෙජෝ යො එන්ථ ක ලිමපති තං මුනිමාහු.

අඵ සට්ඨිනිසසිතා¹ සවිතකකා* පුට්ඨජනතාය² අධමමා නිවිට්ඨා,
ත ව වගගතසසා³ කුභිඤ්චි නො පන දුට්ඨුලලහාණී ස භිකඤු.

දබ්බො විරරතතසමාභිතො අකුභකො නිපකො අපිභාලු,
සනතං පදං අජ්ඣගමො මුනී පටිච්ච පරිනිබ්බුතො කඛිති කාලනති.

8. 1. 3.

පෙසලඅතිමඤ්ඤනාසුක්ඛාං

211. එකං සමයං ආයස්මා වඩවිසසො ආලචියං විහරති අනොලමෙ
වෙතීයෙ ආයසමතා නිත්‍රොධිකපෙපන උපජ්ඣියෙන සද්ධිං. තෙන ඛො පන
සමයෙන ආයසමා වඩවිසසො අත්තතො පටිභාණෙන අඤ්ඤ පෙසලෙ
භිකඤු අතිමඤ්ඤති.

අඵ ඛො ආයසමතො වඩවිසසො එතදනොසි. අලාභා වත මෙ න වත
මෙ ලාභා, දුලලඤා වත මෙ න වත මෙ සුලලඤා. යථාතං අත්තතො පටිභාණෙන
අඤ්ඤ පෙසලෙ භිකඤු අතිමඤ්ඤමිති. අඵ ඛො ආයසමා වඩවිසසො අත්තතාව
අත්තතො විපපට්ඨසාරං උපපාදෙඤ්චා තායං වෙලායං ඉමා භාටායො අභාසි.

මානං¹ පජ්ඣසු යොකම, මානපඵඤ්ච ජහසු,
අසෙසං මානපඵඤ්ච සමුච්ඡිතො² විපපට්ඨසාරනුචා³ විරරතනං.

මනෙඛත මකඛිතා පජා මානභතා⁴ නිරයං පපනනති,
සොචන්ති ජනා විරරතනං මානභතා⁴ නිරයං උපපනතා.

ත භි සොචති භිකඤු කදචි මග්ගජ්ඣො සමමාපට්ඨපනො,
කිතතිඤ්ච සුඛඤ්ච අනුභොති ධම්මදසොති තමාහු තඵතනං⁵.

කසමා අබ්බලොධි පධානවා නිවරණානි පභාය විසුද්ධො,
මානඤ්ච පභාය අසෙසං විජ්ජායන්තකඤෙ සමිතාචීති.

1. සට්ඨිකසිතං - PTS. සට්ඨිසිතා - සඝා. සී I. 2. 2. පුට්ඨජනතාය - සඝා.
3. වච්චගතසසා - සඝා. 4. මානසං - සීචු. 1.සඝා, සී, 2. 5. මානපඵච්චඤ්චිතො - සඝා.
6. විපපට්ඨසාරනුචා - මජ්ඣං, සඝා 7. මානභතා - PTS. 8 පභිතතනං - මජ්ඣං.
* පවිතකකා - සී 1, 2.

ඒකයෝ උපධිත්ති ද ආසිත් දුටු රූපයෙහි හා කණින් ආසු
යබ්දයෙහි ද ප්‍රතිකසම්බන්ධතා ගති රස දෙකේ ද ජොට්ඨබ්බරම්මණයෙහි ද
සිඳු වූවාහු වෙත්. යමෙක් මේ පැවැත්මකාලයෙහි ආශාව දුරු කොට ආශා
නැත්තේ මෙහි නො ආලේ ද, ඔහු මුනි ගසි කියත්.

වැලි සාරමුණු ආසුරු කළ බොහෝ වූ අධිච්චතකීයෝ ප්‍රජාව කෙරෙහි
වැදගත්තාහු වෙත්. කිසිකාලෙක කෙල්ගවනීයට පැමිණියෙක් නො වන්නේ
ද, දුර්ල කෙසුල් බණන්තෙක් නොවන්නේ ද, හෙ තෙමේ හිසුනු නම් වේ.

පණහින වූ දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි සමාහිත සිත් ඇති කුහක නො වූ
පරිණතපුද්ගලක් වූ තාමණා රහිත වූ හිසුනු තෙමේ නිවණට පැමිණියේ ය.
නිවන් නිසා කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවියේ සනකපරිනිවෘණ කාලය
අපේක්ෂා කෙරෙයි.

8. 1. 3.

පෙසලඅභිමසකදනා යුක්තය

211. එක්කලෙක ආයුෂමත් වඩනීස තෙමේ අලුම්කුච්ච අභ්‍යාලුච්ච-
වෙහිය විහාරයෙහි උපාධ්‍යාය වූ ආයුෂමත් නිත්‍යාබ්‍යාසනෙරුන් සමග
වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩනීස තෙමේ තමාගේ ප්‍රතිභානගෙන්
අනෙක් ප්‍රියශීල හිසුනුන් හෙලා දකියි.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩනීස ගට “යම්බදු මම තමාගේ ප්‍රතිභානගෙන්
අනෙක් ප්‍රියශීල හිසුනුන් අවමන් කෙරෙමි ද, ඒ මට ඒකාන්තයෙන්
අලාභයෙකි. ඒ මට ඒකාන්තයෙන් ලාභයෙක් නො වෙයි. ඒකාන්තයෙන්
මා විසින් නපුරක් ලබන ලද්දේ ය. මා විසින් ඒකාන්තයෙන් යහපතක්
නො ලබන ලද්දේ ය”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩනීස තෙමේ
තෙමේ ම තමාට විපිළිසර උපදවා ඒ වේලාවෙහි මේ භාජා කී ය.

ශෞතමය, මාතය දුරු කොට, මාතාරම්මණය ද බාහාර කරව.
මාතාරම්මණයෙහි නිරවශේෂයෙන් මුසපත් වූයේ බොහෝ කලක් විපිළිසර
ඇත්තෙක් විය.

ගුණමකුබාවින් වැඩුණා වූ සත්වයෝ මාතයෙන් නැසුණාහු නිරයට
වැටෙත්. මාතයෙන් විනෂට ව නිරයට පැමිණී ඒ සත්වයෝ බොහෝ කලක්
ශෝක කෙරෙත්.

(මාතීයෙන් දිනු කෙලෙස් ඇති බැවින්) මහජන නම් වූ මොනවට
පිළිපත් මහණ තෙමේ කිසි කලෙකත් ශෝක නො ම කෙරෙයි. කීර්තිය ද
සුවය ද අනුභව කෙරෙයි. ස්ථිරසිත් ඇති උන්වහන්සේ ධම්මදසකසි කියත්.

එහෙයින් මේ ශාසනයෙහි වේතෝබ්ල නැති ප්‍රධන්වියනීය ඇති (හිසු
තෙමේ) නිවරණයක් දුරු කොට පිරිසිදු වූයේ වෙයි. සියලු මාතය පහ
කොට (අභිත්මාභී) විද්‍යාවෙන් (කෙලෙස්) කෙලවර කරන්නෙක් වෙයි.
සන්තූන්තෙක් ද වෙයි.

8. 1. 4.

ආනන්දසුභංගං

212. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ, ඝාමිකපීයං විහරතී ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩිකායා ආණමෙ. අථ බො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං
නිවාසෙකා පත්තවිචරමාදය සාවච්චිං පිණ්ඩාය පාවිසි ආයස්මතා
වඩිනීසෙත පච්ඡාසමිණෙන.

තෙන බො පන සමයෙන ආයස්මතො වඩිනීසසා අනතිරතී උප්පන්නා
හොති, රුගො චිත්තං අනුඤ්ඤෙති. අථ බො ආයස්මා වඩිනීසො ආයස්මන්තං
ආනන්දං ගාථාය අජ්ඣාසාසි:

සාමරුගෙන ඩයහාමි විත්තං මෙ පරිබයාති,
සාධු නිබ්බාපනං මුඛි අනුකම්පාය ගොතමාති.

[ආනන්දෝ:]

සඤ්ඤාය විපරියෙසා විත්තං හෙ පරිබයාති,
නිමිත්තං පරිච්ඡෙද්දතී සුභං රුගුපසංකිතං.¹

සම්බාරෙ පරතො පසා දුක්ඛතො මා ච අත්තතො,
නිබ්බාපෙති මහාරුගං මා ඩයනිකො පුත්තපුත්තං.

අසුභාය විත්තං භාවෙහි එකගතං සුසමාහිතං,
සති කායගතා නාසඤ්ඤි නිබ්බිද්දබ්බුද්දො භව.

අතිමිත්තකද්ව භාවෙහි මානාසුසයමුජ්ජ්ඣ,
තතො මානාහිසමයා උපසනෙතො වරිසසසිති.

8. 1. 5.

සුභාසිභසුභංගං

213. එකං සමයං භගවා ඝාමිකපීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-
කායා ආණමෙ. තනු බො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති, හදනෙතති
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චසොයාත්තං භගවා එතදවොච:

චතුති භික්ඛවෙ අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා සුභාසිතා හොති තො
දුබ්බාසිතා අනවජ්ජා ච, අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤාතං. කතමෙහි චතුති?
ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සුභාසිතං යෙච භාසති තො දුබ්බාසිතං. ධම්මං යෙච
භාසති තො අධම්මං, පියං යෙච භාසති තො අප්පියං. සච්චං යෙච
භාසති තො අලීකං. ඉමෙහි බො භික්ඛවෙ චතුති අඛෙගති සමන්තාගතා වාචා
සුභාසිතා හොති තො දුබ්බාසිතා අනවජ්ජා ච අනනුවජ්ජා ච විඤ්ඤාතනති.

ඉදමවොච භගවා ඉදං වතා² සුගතො අථාපරං එතදවොච සත්ථා:

1. සඤ්ඤිතං - සසා, සීඉ. 1. 2. චතීතං - සච්ච.

8. 1. 4.

ආනන්ද සූත්‍රය

212. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්දකෙරණුවෝ සෑවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනෝපිඬුසිටුහුගේ අරමිති වැඩ වෙසෙති. ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්දකෙරණුවෝ පෙරවරු හැද පෙරව පාසිවුරු ගෙණ ආයුෂමත් වඩවීස නම් පසු මහණහු සමග සැවැත්නුවරට පිටු පිණිස පිවිසියහ.

එකල්හි ආයුෂමත් වචනිකගට අතහිරතියෙක් උපන්නේ වේ: රුගය සිත වතසයි. ඉක්බිති ආයුෂමත් වචනික තෙමේ ආයුෂමත් අතද කෙරණු-වන්ට ගෘථයෙන් කී ය:

කාමරුගයෙන් දූවෙමි. මාගේ සිත හාත්පසින් දූවේ. ගෞතමයන් වහන්ස, අනුකමපා පිණිස (ඒ රුගතින්ත) නිවීමේ උපායක් වදාළ මැනව.

[අනදකෙරහු:]

සංඥ විපයනීස හේතුවෙන් කොපගේ සිත දූවෙයි. රුගොභවතීයට හේතු වූ සුභාරමමණය දුරු කරව.

සංයකාරයන් අනිත්‍යවශයෙන් ද දුක්වශයෙන් ද දකුම, ආත්මවශයෙන් කො දකුම. මහරුගය තිවච. (එපිට) නැවත නැවත තහමක් දූවෙයි.

අසුභභාවතාවෙහි එකඟ කොට සමාධි ගත කොට සිත වඩව, තට කාහියා සිහිය ඇති වේවා, නිවේදය බහුල කොට ඇත්තෙක් වෙව.

විදගීතාව ද වඩව, මානානුසයය උපුටා හැරුව. ඒ මානග දුරු කිරීම හේතුවෙන් උපසාන්තයෙන් ව හැසිරෙන්නෙහි ය.

8. 1. 5.

සුභාසිත සූත්‍රය

213. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්නුවර සම්පයෙහි වූ ජේතවන නම් අනෝපිඬු සිටුහුගේ අරමිති වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු පින්වතුන් වහන්සැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇල්වූහ.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙහි, සිටුඅහෙකින් සමන්විත වදන සුභාසිත වෙයි. දුභීඝිත නො වෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි. කවර සිටුඅහෙ-කිත? යන්: මහණෙහි, මෙහි මහණ තෙමේ සුබ්බාසි තෙපුල් ම බෙණේ ද, දුබ්බාසි තෙපුල් නො බෙණේ ද, දුහැමි තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො දුහැමි තෙපුල් නො බෙණේ ද, ප්‍රිය තෙපුල් ම බෙණේ ද, අප්‍රිය තෙපුල් නො බෙණේ ද, සැබෑ තෙපුල් ම බෙණේ ද, නො සැබෑ තෙපුල් නො බෙණේ ද, මහණෙහි, මේ සිටු අහින් සුත් වදන සුභාසිත වෙයි. දුභීඝිත නොවෙයි. නිරවද්‍ය ද වෙයි. නුවණැත්තන් විසින් උපවාද නො කරණ ලද්දේ ද වෙයි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සුගත වූ ශාස්ත්‍රාන් වහන්සේ මෙය වදා රු නැවත අත්ලෙසකින් ද මෙය වදාළ සේක:

සුභාසිතං උත්තමමාහු සනොතා ධම්මං භණේ තාධම්මං තං දුතියා,
පියං භණේ තාපටියං තං තතියං සච්චං භණේ තාලිකං තං වතුජන්තනි.

අඵ බො ආයසමා වඩිතීසසා උට්ඨායාසතා එකංසං උත්තරුසභිතං
කරිතා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණාමෙචා භගවනනං එතදවොචා:
පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුභතාති.

පටිභාතු තං වඩිතීසාති භගවා අවොච.

අඵ බො ආයසමා වඩිතීසසා භගවනනං සමමුඛා සරූපාති¹ ගාථාහි අභිජථපි.

තමෙව වාචං භාසෙය්‍ය යායතතානං න තාපයෙ,
පරෙ ව ත විහිංසෙය්‍ය සා වෙ වාචා සුභාසිතා.

පියවාචමෙව² භාසෙය්‍ය යා වාචා පටිතඤ්ජතා,
යං අතාදුය පාපාති පරෙසං භාසතෙ පියං.

සච්චං වෙ අමතා වාචා එහ ධම්මො සතනාතො,
සච්ච අජෙථ ච ධම්මෙ ච ආහු සනොතා පතිට්ඨිතා.

යං බුද්ධො භාසතෙ වාචං බෙමං නිබ්බාණපතනියා,
දුක්ඛස්සනාතිරියාය සා වෙ වාචාතමුත්තමාති.

8. 1. 6.

සාරිපුතාසුභතා.

214. එකං සමයං ආයසමා සාරිපුතො භාවජජීයං විහරති
ඡෙතවනො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආර්ථමෙ. තෙන බො පන සමයෙන ආයසමා
සාරිපුතො භික්ඛු ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාදපෙති සමුත්තෙතපේති
සමපභංසෙති පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය³ අජ්ඨස්ස
විඤ්ඤපතියා. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවේතසො⁵
සමනාගරිත්වා ඔභිතසොතා ධම්මං සුඤ්ඤන්ති.

අඵ බො ආයසමතො වඩිතීසස්ස එතදනොසි. අයං බො ආයසමා සාරිපුතො
භික්ඛු ධම්මියා කථාය සඤ්ඤෙහි සමාදපෙති සමුත්තෙතපේති සමපභංසෙති
පොරියා වාචාය විස්සට්ඨාය අනෙළගලාය³ අජ්ඨස්ස විඤ්ඤපතියා. තෙ ව
භික්ඛු අට්ඨිකත්වා⁴ මනසිකත්වා සබ්බවේතසො සමනාගරිත්වා ඔභිතසොතා
ධම්මං සුඤ්ඤන්ති. යහනුතාහං ආයසමනං සාරිපුතං සමමුඛා සරූපාති
ගාථාහි අභිජථවෙය්‍යන්ති.

1. සරූපාති - මජ්ඣ. 2. පියවාච. ව - මජ්ඣ, PTS. 3. අනෙළගලාය - මජ්ඣ,
අනෙළගලස්ස - ස්‍යා, PTS. 4. අට්ඨිකත්වා - මජ්ඣ, 5. සබ්බවේතසා - මජ්ඣ.

බුද්ධාදි සත්‍යරූපයේ උතුම් වූ සුඛාසි තෙපුල් ම කියවේ. දූභෑමි තෙපුල් ම බණන්තේ ය. නො දූභෑමි තෙපුල් නො බණන්තේ ය. ඒ දෙවැන්න ය. ප්‍රිය තෙපුල් ම බණන්තේ ය. අප්‍රිය තෙපුල් නො බණන්තේ ය. එය තෙවැන්න ය. සැබෑ තෙපුල් ම බණන්තේ ය. නො සැබෑ තෙපුල් නො බණන්තේ ය. එය සිවුවැන්න ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිත තෙමේ හුතස්තෙන් නැතිට උතුරුසග සිවුර එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. හුතසයන් වහන්ස, මට වැටහෙයි. මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට සෑල කෙළේ ය.

වඩවිත, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිත තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

යම් වදනක් කරණ කොට ගෙණ නමාත් නො තවන්තේ ද, මෙරමාත් නො වෙහෙසන්තේ ද, ඒ වදන ඒකාන්තයෙන් සුභාෂිත නම් වේ. ඒ වදන ම බෙණෙන්නේ ය.

යම් වදනෙක් ප්‍රිය කරණ ලද ද, යම් වදනක් බණන්තේ අනුන්ට අප්‍රිය පරෙස් බස් නො ගෙණ ප්‍රියවදන් ම බෙණේ ද, (එබඳු) ප්‍රියවදන් ම බෙණෙන්නේ ය.

සැබෑ වදන ඒකාන්තයෙන් අලං වදන ය. මේ දහම පැරණි ය. සජ්ජනයේ සත්‍යයෙහි ද අභීයෙහි ද බිම්යෙහි ද පිහිටියේ යයි කියවේ.

බුදුරජානන් වහන්සේ නිවණට පැමිණීම පිණිස ද දුක් කෙළවර කිරීම පිණිස ද නීතිය වූ යම් වදනක් වදාරණ සේක් ද, ඒ වදන වදන් අතුරෙන් ඒකාන්තයෙන් උතුම්.

8. 1. 6.

සාපිපුහා සුත්‍රය

214. එක්කලෙක ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටිනුයේ අරමිහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ පරිපූර්ණ වූ පලිබෝධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොහිලිනුනු පදබ්‍රහ්මඤ්ඤා ඇති අභීය භාග්‍යමට සමථි වූ දූභෑමි කථායෙන් හිඤ්ඤන්ට කරුණු දක්වත්, (බවුන්) සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කෙරෙත්. ඒ හිඤ්ඤා ද අභීවත් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් ඇතුළත් කොට යොමු කළ කන් ඇත්තෝ දහම් අසත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිතසහට “මේ ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරණුවෝ පරිපූර්ණ වූ වචන ඇති පලිබෝධ රහිත වූ නිදෙස් වූ නොහිලිනුනු පදබ්‍රහ්මඤ්ඤා ඇති අරාත් භාග්‍යමට සමත් වූ දූභෑමි කථායෙන් හිඤ්ඤන්ට කරුණු දක්වත්, සමාදන් කරවත්, තෙද ගන්වත්, සතුටු කරවත්, ඒ හිඤ්ඤා ද අභීවත් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් සමතා කොට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසත්. මම ආයුෂමත් ශාරිපුත්‍ර තෙරුන්ට සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි තම ඉතා මැනවැ” යි මේ අදහස වී ය.

අඵ බො ආයසමා වඩිනීසො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිණ්ඨා
යෙනායසමා සාරිපුත්තො තෙනඤ්ජලිමපණාමෙඤ්චා ආයසමනතං සාරිපුතතං
එතදවොච. පටිභාති මං ආවුසො සාරිපුතත, පටිභාති මං ආවුසො
සාරිපුතතාති. පටිභාතු තං ආවුසො වඩිනීසාති. අඵ බො ආයසමා වඩිනීසො
ආයසමනතං සාරිපුතතං සමමුඛා සරුපාභි ගාථාභි අභිනථවි:

ගමහිරපඤ්ඤා මෙධාපී මග්ගාමග්ගස්ස කොවිදො,
සාරිපුත්තො මහාපඤ්ඤා ධම්මං දෙහෙති භික්ඛුතං.

ඤ්චිඤ්චෙනන'පි දෙසෙති විනරොත'පි භාසති,
සාමුකාධිව නිගෙසාසො පටිභාතං උදිරසී.

තස්ස තං දෙසයනතස්ස සුණනති මධුරං ගිරං,
සරෙන රජනීයෙන සවණීයෙන වග්ගුතා,
උදග්ගවිභවා මුද්දිවා සොතං ඔධෙනාති භික්ඛවොති:

8. 1. 7.

පචාරණසුභතං

215. එකං සමයං භගවා සාවඤ්චිකං විහරති පුබ්බාරාමෙ මීගාරමානු-
සාසාදෙ භිගතා භික්ඛුසඤ්චෙන සද්ධිං පඤ්චමතෙනාති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව
අරභන්තෙති. තෙන බො පන සමයෙන භගවා තද්දහුපොසථෙ පණණරසෙ
පචාරණාය භික්ඛුසඤ්චපරිවුත්තො අඤ්ඤාකාසෙ නිසිනොතා හොති.

අඵ බො භගවා තුණ්ඨිභුතං තුණ්ඨිභුතං² භික්ඛුසඤ්චං අනුමිලොකෙඤ්චා
භික්ඛු ආමනොති. හඤ්ඤති භික්ඛවො, පචාරයාමි³ වො. න ව මෙ කිඤ්චී
ගරභථ කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

එවං වුත්තො ආයසමා සාරිපුත්තො උට්ඨායාසනා එකංසං උත්තරුසඛිතං
කරිණ්ඨා යෙන භගවා තෙනඤ්ජලිමපණාමෙඤ්චා භගවනතං එතදවොච: න
බො මයං භනොත, භගවතො කිඤ්චී ගරභාම කාසිකං වා වාචසිකං වා.
භගවා භී භනොත, අනුපපනතස්ස මග්ගස්ස උපපාදොතා, අසඤ්ජානස්ස මග්ගස්ස
සඤ්ජනොතා, අතකතාභස්ස මග්ගස්ස අකතාතා මග්ගඤ්ඤා මග්ගවිදු
මග්ගකොවිදො. මග්ගානුගා ව භනොත, එතරභි සාවකා විහරන්ති පචජ්ජා-
සමනනාගතා. අගං ව බො භනොත, භගවනතං පචාරෙමි. න ව මෙ
භගවා කිඤ්චී ගරභති කාසිකං වා වාචසිකං වා 'ති.

1. පටිභාණමුදිරසී - සභා 2. තුණ්ඨිභුතං - මෙසං. සභා PTS. 3. පචාරමි - මෙසං.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීස කෙමේ හුතස්තෙන් කැගිට උත්තරුසඛය එකස් කොට ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන් වෙත ඇදිලි බාද ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරණුවන්ට මෙය කී ය. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙහි, මට වැටහෙයි. ඇවැත්ති, ශාරීපුත්‍රයෙහි, මට වැටහෙයි. “ඇවැත්ති, වඩවීසයෙහි, තොපට වැටහේවා!”යි. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවීස කෙමේ සුදුසු භාටායෙන් ඉදිරියෙහි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර තෙරුන්ට ප්‍රශංසා කෙලේ ය.

ගැඹුරු පැණැති නුවණැත්තා වූ මග නොමග දැනීමෙහි දක්ෂ මහත් ප්‍රඥ ඇති ශාරීපුත්‍රසඨවිරයන් වහන්සේ භික්ෂූන්ට දහම් දෙසත්.

සැකෙවින් ද දේශනා කෙරෙත්, චිතරච්චිතන් ද දේශනා කෙරෙත්. (උත්වහන්සේගේ) මධුර සචරය සැලලිකිණියකගේ මෙහි. වැටහීම (මුහුදුරල මෙන්) පැත තනී.

ඇලීම් කටයුතු වූ ඇසියයුතු වූ සිත්කලු සචරයෙන් දහම් දෙසන උත්වහන්සේගේ ඒ මිහිරි තෙපුල් භික්ෂුහු අහත්. ඔදවැසි සිත් ඇත්තාහු ප්‍රමුද්ධ සිත් ඇත්තාහු කන් යොමු කෙරෙත්.

8. 1. 7.

පචාරණ සූත්‍රය

215. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි සුචාරම නම් මිහාරමාතුපෙහෙහි හැම රහත් වූ පත්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පුණුරුසි පොහොය වූ එදින (වස් විශුද්ධි) පවුරුණු පිණිස බික්සහන විසින් පිරිවරණ ලද්දහු අච්චස වැඩහුන් සේක් වෙති.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භාත්පසින් කිහඬ වූ බික්සහන බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම දැන් තොප පවරමි. මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට තෙපි නො ගරහවූ ද?

මෙසේ වදල කල්හි දම්සෙනෙවි ආයුෂමත් ශාරීපුත්‍ර කෙමේ හුතස්තෙන් කැගිට උත්තරුසඛය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බාද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙලේ ය. වහන්ස, අපි (පිරිසිදුම් වූ ආචාර ආච්ච ඇති) භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට නො ම ගරහවූ. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වතාහි (කසුප් සම්බුදුහුගෙන් පසු) නූපත් මග උපදවන සේක. නො හටගත් මග දනවත සේක. නො දෙසු මග දෙසන සේක. මාගීය දත්තා සේක. මාගීය දත් සේක. මාගීයෙහි දක්ෂ සේක. වහන්ස, මාගීය අනුව ගිය ලාචකයෝ (බුදුරජානන් වහන්සේට) පසුව (මාගීඥතයෙන්) සමුච්ච වූවෝ දැන් වෙසෙත්. වහන්ස, මම ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පවරමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසි වරදකට ගරහන සේක් ද?

න ඛොභං තෙ සාරිපුතන කිඤ්චී ගරභාමී කාසිකං වා වෘච්ඡිකං වෘ. පණ්ණිකො නිං සාරිපුතන, මහාපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, පුථුපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, භාසපඤ්ඤා¹ නිං සාරිපුතන, ජවනපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, කිකඛපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන, නිබ්බේධිකපඤ්ඤා නිං සාරිපුතන. සොයාථාපි සාරිපුතන, රඤ්ඤා වකතවතනිසස ජෙට්ඨපුතො පිතරු පවතනිකං වකතං සම්මදෙව අනුපාවතොති. එවිමෙව ඛො නිං සාරිපුතන මයා අනුතතරං ධම්මවකතං පවතනිකං සම්මදෙව අනුපාවතොතිසී.

තො වෙ තීර මෙ භතොත භගවා කිඤ්චී ගරභනී කාසිකං වා වෘච්ඡිකං වා. ඉමෙසම්පි භතොත භගවා පඤ්චනනං භික්ඛුසතානං න කිඤ්චී ගරභනී කාසිකං වා වෘච්ඡිකං වා තී.

ඉමෙසම්පි ඛොභං සාරිපුතන පඤ්චනනං භික්ඛුසතානං න කිඤ්චී ගරභාමී කාසිකං වා වෘච්ඡිකං වා. ඉමෙසං² භි සාරිපුතන පඤ්චනනං භික්ඛුසතානං සම්පී භික්ඛු තෙවිජ්ජා, සම්පී භික්ඛු ජලනිඤ්ඤා, සම්පී භික්ඛු උභකොභාග- විමුතතා. අථ ඉතරෙ පඤ්ඤාවිමුතතාති.

අථ ඛො අයසමා වඩිතීසො උට්ඨායාසතා එකංසං උතතරුසඛිතං කරිතො යෙන භගවා තෙනඤ්ඤාලිමපණ්ණිමෙතො භගවනනං එතදවොච: පටිභානී මං භගවා පටිභානී මං සුගතාති. පටිභානු තං වඩිතීසාති භගවා අවොච. අථ ඛො අයසමා වඩිතීසො භගවනනං සම්මුඛා සරුපාති ගාථාහි අභිජථචී:

අජ්ජ පණ්ණෙරසෙ විසුද්ධියා භික්ඛු පඤ්චසතා සමාගතා,
සඤ්ඤාද්වකඛිකවජ්ජද අනීසා ඛිණ්පුතබ්බවා ඉසී.

වකතවතනී යථා රුජා අච්චවපරිවාරිතො,
සමතතා අනුපරියෙහී සාගරනනං මහිං ඉමං.

එවං විජ්ජනසඛිතං සථථාභං අනුතතරං,
සාවකා පඨිරුපාසනන් තෙවිජ්ජා මෙවුභාසිතො.

සබ්බෙ භගවතො පුතතා පලාපෙථ න විජ්ජති,
කණ්භාසලුසස භතතාරං වජෙද අද්දිව්චබ්බකුතනන්.

8. 1. 8.

පණ්ණසහස්සසුතනං

216. එකං සමයං භගවා ඤාච්ඡෙසීයං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩි- කසස ආණ්ණම මහතා භික්ඛුසමොසන සද්ධිං අඛඨිතෙළසෙහී භික්ඛුසතෙහී. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතනාය² ධම්මියා කථාය සද්දසෙසෙහී සමාදපෙහී තමුතොතෙජ්ජි සම්පතංසෙහී. තෙ ච භික්ඛු අට්ඨිකනි: මතසිකනි: සබ්බවෙනසො සමනනාභරිතො ඔභිතසොතා ධම්මං සුඤ්ඤන්ති.

1. භාසුපඤ්ඤා - සි. 1, 2. 2. නිබ්බානසංයුතනාය, මජ්. 1.

සාරිපුතන, තොපගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට මම තො ම ගරභමි. සාරිපුතන, තෙපි පණ්ඩිතයහු. සාරිපුතන, තෙපි මහාපඤ්ඤා යහු. සාරිපුතන, තෙපි පුද්ගලයහු. සාරිපුතන තෙපි භාගපඤ්ඤායහු. සාරිපුතන තෙපි ජවනපඤ්ඤායහු. සාරිපුතන, තෙපි නිකඛපඤ්ඤායහු. සාරිපුතන තෙපි නිබ්බන්ධිකපඤ්ඤායහු. සාරිපුතන, යම්කේ සක්චිතිරජුගේ දෙවුපුත් තෙමේ පියා විසින් පවත්වන ලද අණකක මෑතවත් අනුව පවත් වා ද, සාරිපුතන, එසෙයින් ම මවිසින් පවත්වන ලද අනුකතර වූ දහම්සක තෙපි මෑතවත් ම පවත්වනු ය.

වහන්ස, ඉදින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මාගේ කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට තො ගරභන ජේක් නම වහන්ස, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගේත් කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගරභන ජේක් ද?

සාරිපුතන, මේ පන්සියක් භික්ෂූන්ගේත් කායික වූ හෝ වෘත්තීය වූ හෝ කිසිවකට මම තො ගරභමි. සාරිපුතන, මේ භික්ෂූන් පන්සියය අතුරෙන් භික්ෂූහු සාධකමක් ත්‍රිවිද්‍යා ආත්තෝ ය. භික්ෂූහු සාධකමක් අබිභිඤ්ඤා ආත්තෝ ය. භික්ෂූහු සාධකමක් උභතොභාහ (අරුපාවචර සමාපතතියෙන් රූපකයින් හා අග්‍රමාතියෙන් තාමකයින් හා) විමුක්ත ය හ. වැලි තෙත්තෝ ප්‍රඥවිමුක්ත ය හ. (තෙව්ජ්ජාදිභාවයට තො පෑමිණි රභත්හ.)

ඉක්ඛිති ආයුෂමත් මධුනිස තෙමේ හුතරතෙන් තැනිට උනතරසඛයය එකේ කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ආදිලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ ය”යි මෙය සැල කෙලේ ය. වඩවීස, තට වැටහේවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදනු සේක. ඉක්ඛිති ආයුෂමත් වඩවීස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් ඉදිරියෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙලේ ය:

සංයෝජන තමි වුද බඩුත තමි වුද කෙලෙස් සිදලු දුක් රහිත වූ ක්‍ෂය කල පුතර්භව ආති සාමි වූ පන්සියක් භික්ෂූහු අද පුණ්ණරුහි පොහෝ දිනෙහි විඤ්ඤාපචාරණය පිණිස රැස් වූහ.

සක්චිතිරජ තෙමේ ආමැති සමුභයා විසින් පිරිවරණ ලදුව සතර සසුරු හිමි කොට ආති මේ පොළොව භාත්පස යමකේ පිලිවෙලින් පරිභමනය කෙරේ ද-

එසේ ම ත්‍රිවිද්‍යා ආති මරු තැසුවා වූ ශ්‍රාවකයෝ දිනු සඛිත්‍රාම ආති නිරුතතර වූ සත්චාහ නම බුදුරජනන් වහන්සේ පයඝීපාසනය කෙරෙත්.

සියල්ලෝ ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පුත්තු ය. මෙහි හිත් පුභුලෙක් තැහ. තාඡණ්ණලපය තසන සුයඝීඛනු වූ සච්ඤයන් වහන්සේ වදිමි.

8. 1. 8.

පණ්ඩිතයා සුත්‍රය

216. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවෑක්කුචර සමීපයෙහි ජේතවන නම අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි මහත් බිත්සකන අඩතෙලෙස් භික්ෂූන් දහස සමග වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිලිබඳ දහැමිකථාවෙන් භික්ෂූන්ට කරුණු දක්වන සේක. (ඔවුන්) සමාදන් කරවන සේක. කෙද ගත්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂූහු ද අනිවන් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් මනා කොට ගෙණ ගොමු කල කන් ආති ව දහම් අසත්.

අථ ඛො ආයසමනො වච්චිතස්ස එතදහොසි: අයං ඛො භගවා භික්ඛු
 නිබ්බෑණපට්ඨසංසුත්තාය ධම්මියා කථාය සන්දසෙසති සමාදපෙති සමුත්තොජේති
 සමපහංසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨිකත්වා මතසිකත්වා සබ්බවේතසො
 සමත්තාහරිත්වා ඔභිතසොතා ධම්මං සුණන්ති, යනනුතාතං භගවන්තං සමමුඛං
 සරුපාභි ගාථාභි අභිත්ථවෙය්‍යන්ති. අථ ඛො ආයසමා වච්චිතසො උට්ඨායාසන්තා
 එකංසං උත්තරුසඛිතං කරිත්වා යෙන භගවා තෙනඤජලිමපණ්ණමේත්වා
 භගවන්තං එතදවොච: පටිභාතී මං භගවා, පටිභාතී මං සුගතාතී. පටිභාතු
 තං වච්චිතාති භගවා අවොච. අථ ඛො ආයසමා වච්චිතසො භගවන්තං සමමුඛං
 සරුපාභි ගාථාභි අභිත්ථවි:

පරෙසහස්සං භික්ඛුතං සුගතං පඤ්ඤාපාසති,
 දෙසෙනතං විරජං ධම්මං නිබ්බෑණං අනුකොභසං.

සුණන්ති ධම්මං විමලං සම්මාසමුද්ධිදෙසිතං,
 සොභති වත සමමුද්ධො භික්ඛුසඛිසපුරකඛිතො.

තාගතාමොසි භගවා ඉසීතං ඉසිසත්තමො,
 මහාමෙසොච හුත්වාත සාවකෙ අභිවසාති.

ද්වාවිභාරු නිකඛමම සඤ්ඤස්සතකමසතා¹,
 සාවකො තෙ මහාවීර පාදෙ වජ්ජති වච්චිතොති.

කීනත්‍ර හෙ වච්චිත ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකීතා උදුහු
 ඨාතසොච තං පටිභන්තීති?

ත ඛො මෙ භනෙත ඉමා ගාථායො පුබ්බෙ පරිචිතකකීතා. අථ ඛො
 ඨාතසොච මං පටිභන්තීති.

තෙන හී තං වච්චිත භික්ඛුසාසොමන්තාය පුබ්බෙ අපරිචිතකකීතා
 ගාථායො පටිභන්තීති.

එවං භනෙතති ඛො ආයසමා වච්චිතසො භගවනො පට්ඨසුත්වා භික්ඛුසා-
 සොමන්තාය භගවන්තං පුබ්බෙ අපරිචිතකකීතා ගාථාභි අභිත්ථවි:

උමමග්ගපථං² මාරස්ස අභිභුය්‍ය විරසී පභිජ්ජ ඛිලාති³,
 තං පස්සථ ඛික්ඛපමුඤ්ඤකරං අසිතං භාගතො පටිභජ්ජං.

1. සඤ්ඤස්සතකාමො - සභා. 2. උමමග්ගපථං - සී 1, 2. 3. ඛිලාති - සභා.

ඉක්බිති වඩවීස තෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවන් පිළිබඳ දහමේ කථායෙන් භික්ෂුන්ට කරුණු දක්වන සේක. (මුටුන්) සමාදන් කරවන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරණ සේක. ඒ භික්ෂුහු ද අභිවන් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් සමනාකොටගෙන යොමු කළ කන් ඇති ව දහම අසන්. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි නම් මැනවැ”යි මේ අදහස වී ය. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීස සථවිර තෙමේ හුතස්තෙන් නාහිට උත්තරුසඛගය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බාද භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ” යි මෙය සාල කෙළේ ය. වඩවීස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීස සථවිර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් හමුවෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

අ රුදහසක් පමණ භික්ෂුහු (කොසිනුන් බියක් තැනි බැවින්) අකුතොහය වූ නිමිල වූ නිඵණ ධර්මය දේශනා කරණ බුදුරජාතන් වහන්සේ පසිරුපාතනය කෙරෙත්.

සම්මාසම්බුදුරජාතන් වහන්සේ විසින් දෙසෙන නිමිල වූ ධර්මය අසන්. බික්සහන විසින් පෙරවූ කරණ ලද සම්බුදුරජාතන් වහන්සේ ඒකාන්තයෙන් ගොඛනා සේක.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, (මුඛවහන්සේ) තාග හම් වන සේක. (විපසී ආදි මුටු) සාහිත් අතුරෙන් සත් වැනි සාම්චන සේක. තොහොන් (ප්‍රත්‍යකමුඛාදි) සාහිත්ට අභිලේෂ්ඨ සාම්චන සේක. මහාමෙසයන් මෙන් වී සච්චන් (සදහම් වැස්සෙන්) තෙමිත සේක.

මහාචරයන් වහන්ස, මුඛවහන්සේගේ ශ්‍රාවක වූ වඩවීස තෙමේ ශාක්‍යන් වහන්සේ දකිනු කාමාත්තෙන් දිවා විහරණයෙන් නික්ම අටුත් (මුඛවහන්සේගේ) සිරිපා වදිසි.

කිමෙන් ද? වඩවීස, මේ ගාථාවෝ තා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු ද? තැන ගොත් තට (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (වැටහෙද්ද?)

වහන්ස, මේ ගාථාවෝ මා විසින් පෙර සිතන ලද්දහු නො ම වෙති. වැලි (අවසථාවශයෙන්) එකෙණෙහි ම (මට වැටහෙත්.)

වඩවීස, එසේ වී නම් පෙර කලාපනා නොකරණ ලද ගාථාවෝ බෙහෙවින් ම තට වැටහෙත්වා.

ආයුෂමත් වඩවීස සථවිර තෙමේ වහන්ස, එසේ යයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් අස්වා පෙර කලාපනා නොකරණ ලද ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට බෙහෙවින් ප්‍රශංසා කෙළේ ය:

මාරයාගේ කෙලෙස් විඩා හමැති උමං මාඛ (රාහාදි පඤ්ච) ඕලයන් බිඳ හැසිරෙන සේක. කෙලෙස් බැඳුම් මුදු ලුහ රාහාදියෙන් අතීයුත වූ ධර්මය කොටස් වශයෙන් බෙදන්නා වූ ඒ තථාගතයන් වහන්සේ දකිවූ.

මසසා හි¹ නිජ්ජරණන්ථං අනෙකවිහිතං මග්ගං අකකාසී,
කසමිං කෙ² අමතෙ අකකාතෙ ධම්මදාසා ධීතා අසංභීරා.

පජේජාතකරො අතිවිජ්ඣා ධම්මං³ සබ්බචරීතීනං⁴ අතිකකම්මදාස,
ඤ්ඤා ච සච්ඡිකත්වා ච අග්ගං සො දෙසසී දසධානං⁵.

එවං සුදෙසිතෙ ධම්මෙ කො පමාදෙ විජානනං⁶,
කසමා හි කසා භගවතො සාසනෙ අපමනෙතො සද්ද කම්සාමභුසිකෙඛති.

8. 1. 9.

කොණ්ඩඤ්ඤාසුභංගං

217. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කිලඤ්ඤා-
නිවාසෙ. අථ බො ආයසමා අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා¹ සුචිරසොච යෙන
භගවා තෙනුපසඞ්ඣමි. උපසඞ්ඣමිත්වා භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීත්වා
භගවතො පාදනි මුඛෙන ච පරිචුම්භති. පාණීනි ච පරිසම්භාහති, නාමඤ්ඤ
සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභංගං භගවා කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති.

අථ බො ආයසමතො වඩවිසසා එතදහොසි. අයං බො ආයසමා අඤ්ඤා-
කොණ්ඩඤ්ඤා සුචිරසොච යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඣමි. උපසඞ්ඣමිත්වා
භගවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීත්වා භගවතො පාදනි මුඛෙන ච පරිචුම්භති.
පාණීනි ච පරිසම්භාහති, නාමඤ්ඤ සාවෙති “කොණ්ඩඤ්ඤාසුභංගං භගවා
කොණ්ඩඤ්ඤාසුභං සුගතා”ති, යනනුතාහං ආයසමනතං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා
භගවතො සම්මුඛා සරූපාහි ගාථාහි අභිජ්ඣවෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයසමා වඩවිසසො උට්ඨායාසනා එකංසං උතතරාසඞ්ඣං කරිත්වා
ඤෙන භගවා තෙතඤ්ඤප්පිං පණාමෙත්වා භගවනතං එතදවොච: පටිභානි මං
භගවා පටිභානි මං සුගතාහි. පටිභානු තං වඩවිසසාහි භගවා අවොච.

අථ බො ආයසමා වඩවිසසො ආයසමනතං අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා භගවතො
සම්මුඛා සරූපාහි ගාථාහි අභිජ්ඣවි.

බුද්ධානු බුද්ධා සො ථෙරො කොණ්ඩඤ්ඤා තිබ්බනීතකමො,
ඌතී සුබ්බිගාරතං විවෙකානං අභිණහසො.

1. ‘හි’ ඉති නානී - මජ්ඣ. 2. කසමිං වෙ - මජ්ඣ, සා. 3. ධම්මං ඉති නානී - මජ්ඣ,
PTS. 4. සබ්බචරීතීනං - සා. 5. දසධානං සභා, PTS. 6. විජානනං ධම්මං -
මජ්ඣ, PTS. 7. අඤ්ඤාකොණ්ඩඤ්ඤා - මජ්ඣ, PTS.

වතුරොස නිකුරණය පිණිස අනේකවිධ වූ මානීය වදාල සේක. උන්-
වහන්සේ විසින් වදාරණ ලද ඒ අමාතයෙහි උන්වහන්සේගේ ශ්‍රාවකයෝ
අසංහාරිය ව (රාගාදියෙන් භානිප්‍රිය නො භානිසේ තහවුරුව) පිහිටි
යෝ ය.

ඥානාලෝකය පහල කල බුදුරජානන් වහන්සේ ධර්මය අවබෝධ කොට
සියලු දෘෂ්ටිසථානයන්ගේ හෝ විඥනසථිතීන්ගේ ඉක්මිම දුටු සේක. දැන
ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කොට උන්වහන්සේ උතුම් ධර්මය දශාධීයන්ට හෙවත් පස්වග මහ-
ණ්ණන්ට දෙසූ සේක.

මෙසේ ධර්මය මොහොවට දේශනා කොට ඇතිකල්හි ධර්මය දැන ගන්න-
වුන්ගේ කවර ප්‍රමාදයක් ද, එහෙයින් (නවාගතයන් වහන්සේට) තමසකාර
කරමින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සත්තෙහි අප්‍රමාදී ව භාම කල්හි පිළි-
වෙළිත් හික්මෙන්නෝ ය.

8. 1. 9.

කොණ්ඩකුඤ්ඤාසුත්‍රය

217. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජභහණුඛර සම්පයෙහි
කලකුඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඵ්වනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩකුඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ
පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිහින්. අතින් ද
පිරිමදින්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මම කොණ්ඩකුඤ්ඤා යෙමි. සුගතයන්
වහන්ස, මම කොණ්ඩකුඤ්ඤායෙමි”යි නම ද අස්වත්.

එකල්හි ආයුෂමත් වර්ණිත තෙරුන්ට “මේ ආයුෂමත් අඤ්ඤා-
කොණ්ඩකුඤ්ඤා තෙරණුවෝ බොහෝ කලෙකින් ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත
එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාමුල හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන්
වහන්සේගේ පා මුවෙන් සිහින්. අතින් ද පිරිමදින්. “භාග්‍යවතුන් වහන්ස,
මම කොණ්ඩකුඤ්ඤායෙමි. සුගතයන් වහන්ස, මම කොණ්ඩකුඤ්ඤායෙමි”යි
නම ද අස්වත්. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි සුදුසු ගාථායෙන්
ආයුෂමත් අඤ්ඤාකොණ්ඩකුඤ්ඤා තෙරුන්ට පසසන්තෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ”යි
මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වර්ණිත සඵචිර තෙමේ හුනස්තෙන් හැනිට උග්ගරා-
සභිය එකක් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බාද භාග්‍යවතුන්
වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට
වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වර්ණිත, තට වැටහේවායි භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ වදාල සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වර්ණිත සඵචිර තෙමේ සුදුසු ගාථාවලින් භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ හමුවෙහි අඤ්ඤාකොණ්ඩකුඤ්ඤා තෙරණුවන් පාසසී ය.

(බුදුනුට පසුව වතුරායනීසභ්‍යය අවබෝධ කල බැවින්) බුද්ධානුබුද්ධ
වූ බහල වියතීය ඇති ඒ කොණ්ඩකුඤ්ඤා තෙරණුවෝ සුබවිහරණ ඇති
විනවිචේකයන් නිකර ලබනසුල්ලහ.

සං සාවකෙත පතතබ්බං සඤ්චසාසනකාරිනා,
සබ්බස්ස තං අනුපපතනං අපමනතස්ස සිකඛනො.

මහානුභාවො තෙව්ච්ඡ්ඤා වෙතොපරියායකොච්ඡෙදො,
කොණ්ඩකෙදො චුඤ්චයාදො¹ පාදෙ චඤ්චි සඤ්චනොති.

8. 1. 10

මොඝගලානිසුතනං

218. එකං සමයං භගවා ඤජගහෙ විහරති ඉසිතිච්ඡපසො කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසබ්බෙත සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව අරහනොති. තෙසං සුදං ආයසමා මහාමොගගලානො වෙතසා විතනං සමනොසති විපපමුතනං නිරුපධිං².

අඵ බො ආයසමනො වඩ්ඛිසස්ස එතදහොසි: අයං බො භගවා ඤජගහෙ විහරති ඉසිතිච්ඡපසො කාලසිලායං මහතා භික්ඛුසබ්බෙත සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සබ්බෙහෙව අරහනොති. තෙසං සුදං ආයසමා මහා-මොගගලානො වෙතසා විතනං සමනොසති විපපමුතනං නිරුපධිං³. යනනුතාහං ආයසමනං මහාමොගගලානං භගවතො සමමුධා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවෙය්‍යනති.

අඵ බො ආයසමා වඩ්ඛිසො උට්ඨායසනා එකංසං උතතරුසඛිතං කරිත්වා සෙත භගවා තෙතඤ්ඤිං පණාමෙත්වා භගවන්තං එතදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩ්ඛිසාති භගවා අවොච. අඵ බො ආයසමා වඩ්ඛිසො ආයසමනං මහාමොගගලානං භගවතො සමමුධා සරුපාති ගාථාති අභිත්ථවි:

නගස්ස පසො ආසිතං මුතීං දුකඛස්ස පාරගුං,
සාවකා පඤ්චපාසනති තෙව්ච්ඡ්ඤා මච්චුභාගිනො.

තෙ වෙතසා අනුපරියෙති⁴ මොගගලානො මභිද්ධිකො,
විතනං තෙසං සමනොසං විපපමුතනං නිරුපධිං.

එචං සබ්බඛගසමපනනං මුතීං දුකඛස්ස පාරගුං,
අතෙකාකාරසමපනනං පඤ්චපාසනති ගොතමිනති.

8. 1. 11.

ගගගඤ්චුතනං

219. එකං සමයං භගවා චමපායං විහරති ගගගඤ්ච පොකඛරණියා තීරෙ මහතා භික්ඛුසබ්බෙත සද්ධිං පඤ්චමනොති භික්ඛුසතෙති සත්තති ච උපාසකසතෙති¹ අනෙකෙති ච දෙවතාසහසෙති. තාසාසුදං භගවා අභිරොච්චි වණෙණන වෙච යසසා ව⁵.

1. චුදධියාවකො, PTS. 2. නිරුපධිං - සිමු. 12. 3. අනුපරියෙසති - සසා. 4. සත්තති ච උපාසකාසතෙති ඉභි දිස්සනො - මජ්ඣ. PTS. 5. යසෙහ - සිමු. 1.

ශාක්‍යාශාසනකාරී වූ ශ්‍රාවකයකු විසින් යමක් ලැබියයුතු ද අප්‍රමාදී ව තික්මෙන්තා වූ උත්වහන්සේ විසින් ඒ සියල්ල ලබන ලදී.

මහත් අනුභාව ඇති ත්‍රිවිද්‍යා ඇති චේතෝපරියඤ්ඤාණයෙහි දක්‍ෂ වූ බ්‍රහ්මචුත්‍ර වූ කොණ්ඩඤ්ඤ තෙරණුවෝ ශාක්‍යන් වහන්සේගේ සිරිපා වදිත්.

8. 1. 10.

මොහගලානසුත්‍රය

218. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිතිලීපට්‍රපස කඵගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ, මහත් බික්සහන සමග වැඩ වසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීයතෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉසිතිලීපට්‍රපස කඵගල්තලාවෙහි හැම රහත් වූ භික්‍ෂූන් පන්සියක් පමණ වූ මහත් බික්සහන සමග වැඩවසන සේක. ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ තමසිතින් ඒ භික්‍ෂූන්ගේ සිත වෙසෙසින් මිදුනේ ද උපධි රහිතදැයි සොයත්. මම සුදුසු ශාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පසසන්තෙමි කම් මැනවැ”යි මේ අදහස වී ය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීය සථවිර තෙමේ යුතස්තෙන් තැඟිට උතතරුනඩනය එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ. සුගතයන් වහන්ස, මට වැටහේ”යි මෙය සැල කෙළේ ය. වඩවීය, තට වැටහේවැයි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදාළ සේක. ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවීය සථවිර තෙමේ සුදුසු ශාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හමුවෙහි ආයුෂමත් මහමුගලන් තෙරුන් පැසසී ය.

ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තා වූ කෙලෙස් මරා නැසූ ශ්‍රාවකයෝ පට්‍රපස වැඩහුන් දුක් කෙලවරට පැමිණී සම්බුදු මුඛිහු පශුච්ඡාසනය කෙරෙත්.

මහත් සෘද්ධි ඇති මුගලන් තෙරණුවෝ සච්චන්ගේ සිත (කෙලෙසුන්ගෙන්) මිදුනේ ද, උපධි රහිත දැයි සොයමින් තම සිතින් ඔවුන් පුහුබැඳ යෙත්.

මෙසේ සියලු ගුණාඩනයන්ගෙන් යුත් දුක් කෙලවරට පැමිණී නොයෙක් අසුරෙත් පිරිපුත් සම්බුදු මුඛි වූ ගෞතමයන් වහන්සේ සශුච්ඡාසනය කෙරෙත්.

8. 1. 11.

ශගගන්සුත්‍රය

219. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මමපානුවර සම්පයෙහි ශගගන් පොකුණුතෙර පන්සියක් පමණ වූ බික්සහන ද සන්සියක් උවසුවන් ද නොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණියෙන් ද, යශසින් ද, ඔවුන් අබිබවා බබලන සේක.

අථ බො ආයසච්ඡො චඩිතීසසං ඵනදහොසි: අයං බො භගවා: වච්ඡායං විහරති ගයනරුස පොකඛරණීයා නිරෙ මහතා භික්ඛුසඛෙසන සද්ධිං පඤ්චමනෙතති භික්ඛුසතෙති සත්තති ව උපාසකසතෙති අනෙකෙති දෙවකාසභසෙසති. තාසංසුදං භගවා අතිරෙවති වණෙණෙන වෙච යසසා ව යනනුතාහං භගවතනං¹ සමමුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථෙය්‍යන්ති.

අථ බො ආයසමා වඩිතීසො උට්ඨායාසතා ඵකංසං උත්තරුසඛිං කාරිතො සෙත භගවා තෙනඤ්ඤ්චලිචණාමෙත්තො භගවතනං ඵනදවොච: පටිභාති මං භගවා පටිභාති මං සුගතාති. පටිභාතු තං වඩිතීතාති භගවා අවොච.

අථ බො ආයසමා වඩිතීසො භගවතනං¹ සමමුඛා සරුපාය ගාථාය අභිත්ථෙ:

විද්දෙ යථා විගතවලාහකෙ තහෙ
විරෙවති විතමලො² ව භාණ්ණමා,
ඵචචපි අඛිතීරස නිං මහාමුතී
අතිරෙවසී යසසා සබ්බලොකන්ති.

8. 1. 12.

වඩිතීසසුභතං.

220. ඵකංසමයං භගවා සාවන්තීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-පිණ්ඩිකසා ආරුමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයසමා වඩිතීසො අචිර-අරහත්තපතෙනා හොති³ විමුඛතීසුඛ⁴ පටිසංවෙදී. තාසං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසී.

කාවෙය්‍යමත්තා විචරිච්ඡා පුබ්බෙ ගාමා ගාමං පුරුපුරං,
අථද්දසාම සමමුඛං සද්ධා තො උදපජ්ජථ*.

සො මෙ ධම්මදෙසෙසී ඛක්ඛායනතධාතුයො⁵,
තසසාහං ධම්මං සුඤ්චාන පබ්බජං අතභාරියං.

බහුත්තං වත අත්ථාය බොධිං අර්ඛිගමා මුතී,
භික්ඛුතං භික්ඛුතීතඤ්ඤා යෙ නියාමගතදුසා.

යවාගතං වත මෙ ආසී මම මුඛියා සන්තීකෙ,
නියොසා විජජා අනුප්පත්තා කතං මුඛියා සාසනං.

පුබ්බෙතිච්චාසං ජාතාමි දිබ්බචකමුං විජොධිතං,
තෙවිජජා ඉද්ධිප්පත්තොචති වෙනොපරියාය කොච්චෙද්ධි

වඩිතීසච්ඡෙතො පඨමො,

1. භගවතො - PTS. 2. විගතමලො - මජ්ඣ. 3. හුතා - මජ්ඣ, PTS.
4. විමුඛතීසුඛං - මජ්ඣ, සිමු, 1.2. යා. 5. ඛක්ඛා ආයතනානි ඛාතුසොච - PTS, යා.
* උදපජ්ජථ - මජ්ඣ, යා, සිමු. 1.2.

එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිසස කෙරුන්ට “මේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වමපානුවර සම්පයෙහි ගගනරු පොකුණුතෙර පත්සියක් පමණ වූ බික්සහන ද සත්සියක් උවසුවන් ද තොයෙක් දහස්ගණන් දෙවියන් ද සමග වැඩවසන සේක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශරීර වණියෙන් ද යශසින් ද ඔවුන් අභිබවා බබලන සේක. මම සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට හමුවෙහි ප්‍රශංසා කරන්නෙමි තම මෑතවැඩ මේ අදහස විය.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස සථවීර තෙමේ හුතස්තෙත් තැනිට උතතරු-සඩහය එකක් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදීලී බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මට වැටහේ, සුභතයත් වහන්ස මට වැටහේ” යි මෙය සැළ කෙළේ ය. වඩවිසස, තට වැටහේවා! යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක.

ඉක්බිති ආයුෂමත් වඩවිසස සථවීර තෙමේ සුදුසු ගාථායෙන් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉදිරියෙහි පැසසී ය:

පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති අහස්හි සඳුත් නිමිල වූ හිරුත් යම්සේ බබලද්ද, මහාමුනි වූ බුදුරජානන් වහන්ස, මුඛවහන්සේ ද, එසේ ම යශසින් සියලු ලොකයා අභිබවා බබලන සේක.

8. 1. 12.

වඩවිසසසුත්‍රය

220. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමුන්කුටුර සම්පයෙහි සේනවතා තම වූ අනේපිඬුපිටුහුගේ අරමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂමත් වඩවිසසසථවීර තෙමේ රතත්ඛටට පැමිණී හොබෝකල් ඇත්තේ වේ. විමුක්තියුගය විදිනේ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථා කී ය.

පෙර කවිකිරීමෙන් මත් ව ගමන් ගම ද නුවරින් නුවර ද හැසුරුනෙමු. ඉක්බිති බුදුරජානන් වහන්සේ දුටු වෙමු. (එයින්) අපට ලබාව උපති.

ඒ බුදුරජානන් වහන්සේ සකකියතතධාතුන් ප්‍රකාශ කෙරෙමින් මට දහම් දෙසූ සේක. මම උන්වහන්සේගේ බමුණ අසා සත්තෙහි පැවිදි වීම.

යම් කෙනෙක් නියාමධමීයට පැමිණියෝ ද, නියාමධමීය දක්නෝ ද බොහෝ වූ ඒ නිසූත්ව ද නිසූණින්ව ද වැඩ පිණිස මුනිසුගන් වහන්සේ බුද්ධත්වයට පැමිණී සේක.

මට ඒකානතයෙන් යහපත් ජමෙක් විය. මා විසින් බුදුරජානන් වහන්සේ සම්පයෙහි ත්‍රිවිද්‍යාවේ ලබන ලදහ. සඵඥයන් වහන්සේගේ ශාසනය කරණ ලද්දේ ය.

පෙර විසූ කඳපිලිවෙල දනිමි. දිවැස වෙසෙසින් පිරිසිදු කරණ ලද්දේ ය. ත්‍රිවිද්‍යා ඇත්තෙමි තාරුධිවිධඥනයට පැමිණියෙමි චේතෝපරියඤාණයෙහි දක්ෂ වූයෙමි වෙමි.

වඩවිසස වගීය සලමුවැගි යි.

තමුඤ්ඤානං:

නිකඛනතං අරහි වෙව පෙසලං අතිමඤ්ඤානා,
ආතඤ්ඤෙත සුභාසිතා සාරිපුත්ත පචාරණා,
පරෙසහස්සං කොණ්ඩඤ්ඤාදු මොග්ගලානෙන ගගගරු
වඩ්ඪිසෙන ආදාසාති.

වඩ්ඪිසංයුතනං සමභතං.

9. වනසංයුතනං

1. වනවග්ගො

9. 1. 1.

විවෙකසුත්තං

221. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වනසණෙඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාච්ඡාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතකෙක විතකෙකභි ගෙගතිසයිතෙ.

අඵ බො යා තස්මිං වනසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ඤාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්. උපසඛිකම්ඤා තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣිතාසී:

විවෙකකාමොසී වනං පච්චෙඨා අඵ තෙ මනො නිවජ්ඣති ඛිඤ්ඤා,
ජනො¹ ජතස්මිං විතයස්ස ජඤ්ඤං තතො සුඛි ගොගිසි විතරුගො.

අරහිං පජ්ඣාසි සතො² භවාසි සතං තං සාදයාමසෙ³,
පාකාලරජො භි දුතතරො⁴ මා තං කාමරජො අචාගරි.

සකුණො යථා පංසුකුණිතො⁵ විට්ඨිතං⁶ පාතසති සිතං රජං,
එවං භික්ඛු පඛාතවා සතිමා විට්ඨිතං පාතසති සිතං රජනති.

අඵ බො සො භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 2.

උපච්ඡානසුත්තං

222. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරස්මිං වනසණෙඛි. තෙන බො පන සමයෙන සො භික්ඛු දිවාච්ඡාරගතො සුපති. අඵ බො යා තස්මිං වනසණෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා තස්ස භික්ඛුනො අනුකම්පිකා අත්ඤාමා තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛිකම්.

1. ඔං ජජා. සභා 2. සො සභො - PTS. 3. භාරයාමසෙ - මජ්ඣං, සභා, PTS. ඕ. 1. 2. 4. දුරාකතොමා - PTS. 5. පංසුකුණිතො - මජ්ඣං, 6. විට්ඨිතං - PTS.

එහි උද්‍යානය:

නිකඛනත, අරනි, පෙහල, අතිමදදානා, ආනදා, සුභාසිත, සාරිපුත්ත, පචාරණ, පරෙසහසා, කොණ්ඩදදා, මොග්ගලාන, ගඤ්ජ, වඩිනීය යයි යුග්‍ර දෙලසෙති.

වඩිනීය සංයුතතය නිමිසේ ය.

9. වනසංයුතතය

1. වනවගීය

9. 1. 1.

විවේකසුත්‍රය.

221. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පස්කම්පු ව ඇසුරු කල ලාමක අකුසල් සිතිවිලි සිතයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අධිගාහිත වූ, ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එලඹියේ ය. එලඹි ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

විවේකය කැමැති ව වනයට පිවිසියේ වෙති ය. එහෙත් ඔබගේ සිත පිටත හැසිරෙයි. ජනයෙක් වූ ඔබ අත්‍යජනයා කෙරෙහි ඡ්ඤරුගය දුරු කරව. එහෙයින් පහ ව හිය රුග ඇත්තේ සැප ඇත්තෙක් වන්නෙහි ය.

අනතීරනීය දුරු කරව. සිති ඇත්තෙක් වෙව. ඔබ සිති ඇත්තෙකු යි, නොහොත් ඒ සත්පුරුෂධර්මය යයි අදහමු. පාඤ්ඤාසංකල්පය කෙලෙස්-රජස තරණය නිර්මට දුහෙර ම ය. කාමරුගරජස ඔබ (අපායට) නො ගෙලාවා.

පස් තැවරුණා වූ පසමියෙක් (පිතෘපත්) සලමත් (ශරීරයෙහි) ඇලුනු දුටිලි යම් සේ ගෙලා ද, එසේම ප්‍රඛත් වීර්‍යය ඇති සමාතිමත් වූ මහණ තෙමේ (සටසතතානය) ඇසුරු කල (කෙලෙස්) රජස් සලමත් ගෙලයි.

ඉක්බිති ඒ මහණ හෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවේගයට (ඔනස්බියට) පාමණියේ ය.

9. 1. 2.

උපට්ඨාන සුත්‍රය

222. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවාවිහාරයට ගියේ නිදයි. ඉක්බිති ඒ වනලාභාබෙහි අධිගාහිත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ, ඒ මහණහට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එලඹියේ ය.

උපසඛිකමිත්වා නං භික්ඛුං ගාථාහි අජ්ඣිහාසි:

උට්ඨෙහි භික්ඛු කිං සෙසි¹ කො අජ්ඣො සුපිනෙන² තෙ,
ආතුරස්ස හි කා³ නිද්ද සලලවිඤ්ඤා රුප්පනො.

යාය සඤ්ඤා⁴ පබ්බජ්ඣො අගාරස්මානගාරියං,
තඤ්ඤෙව සඤ්ඤා චුඤ්ඤෙහි මා නිද්දෙව වසඛිගමිති.

අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා සෙසු මඤ්ඤෙව මුච්ඡිතො,
බකෙසු⁵ මුක්තනං අසිතං කසමා පබ්බජ්ඣනං තපෙ.

ජන්දරගස්ස විකයා අවිජ්ජාසමිතිකකමා,
තඤ්ඤාණං පරමවොදනං⁶ කසමා පබ්බජ්ඣනං තපෙ.

හෙත්වා⁷ අවිජ්ජං විජ්ජාය ආසවානං පරිකඩයා,
අභොසං අනුපායාසං කසමා පබ්බජ්ඣනං තපෙ.

ආරඤ්ඤාපිටියං පභිතතනං නිච්චං දලුභපරකකමං,
නිබ්බාණං අභිකඛිඤ්ඤානං කසමා පබ්බජ්ඣනං තපෙති.

9. 1. 3.

කසසපගොතනසුක්තනං.

223 එකං සමයං ආයස්මා කසසපගොතොනා කොසලෙසු විහරති
අඤ්ඤාතරස්මිං වනසඤ්ඤෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන ආයස්සා කසසප-
ගොතොනා දිවාපිගාරගතො අඤ්ඤාතරං වෙතං⁸ ඔවදති.

අථ ඛො යා කසමිං වනසඤ්ඤෙඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා ආයස්මිතො කසසප-
ගොතනස්ස අනුකම්පිකා අභ්ථකාමා ආයස්මනං කසසපගොතනං සංවෙ-
ජේභුකාමා සෙතායස්මා කසසපගොතොනා තෙනුපසඛිකමි. උපසඛිකමිත්වා
ආයස්මනං කසසපගොතනං ගාථාහි අජ්ඣිහාසි:

හිරිදුග්ගච්චරං වෙතං අපපඤ්ඤාං අවේනසං,
අකාලෙ ඔවදං භික්ඛු මඤ්ඤෙව පටිභාති මං.

සුණාති⁹ න විජ්ජානාති ආලොකෙති න පසසති,
ධම්මස්මිං හඤ්ඤාමානස්මිං අභ්ථං බාලො න බුජ්ඣති.

සචෙපි දස පඤ්ඤාතෙ ධාරගිස්සයි කසසප,
තෙව දකඛිති¹⁰ රුපානි වනබු භිස්සා න විජ්ජන්ති.

අථ ඛො ආයස්මා කසසපගොතොනා තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො
සංවෙගමාපාදීති.

1 සසපි - සසා 2. සුපිනෙන - PTS. 3. තෙ - සිමු සසා 4. සද්ධාය - මජ්ඣ-
PTS. 5. බසකිසු - මජ්ඣ. සසා. PTS. 6. පරමොදනං - මජ්ඣ. සසා. පරිසොදනං -
PTS. සි 2. 7. පෙත්වා - මජ්ඣ. 8. ජෙනා - සසා PTS මජ්ඣ. 9. සුණාති - PTS
10. දකඛිති - සිමු

එළඹ ඒ වෙහෙසට ගාථායෙන් කිය.

මහණ, නැගිටුව, කීම, නිදහි ද? නිදීමෙන් නොපටි කිනම් වැඩෙක් ද? කෙලශාකුර වූ (අවිද්‍යා විෂ පෙවූ තෘෂ්ණා) ශල්‍යයෙන් විදින ලද ගැටෙන්නාවූ කොපටි කවර නින්දෙක් ද?

යම් ශ්‍රද්ධාවෙකින් ශිභිගෙන් තික්ම පැවිදි වූයෙහි ද, ඒ ශ්‍රද්ධාව ම වඩව. නින්දට වසභ නො වව.

නුවණ මද වූ පාඨසන්න තෙමේ යම් කාමයන්හි මුසපත් වූයේ ද, ඒ කාමයෝ අනිත්‍යය. අටු, වයභ. සකකියන්හි මිදුනාවූ තෘෂ්ණාදූෂිත අනිශ්‍රිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් (දිවාසවපනය තෙමේ) තවන්නේ ද,

ජන්දරගය වැනසීමෙන් ද, අවිද්‍යාව ඉක්ම වීමෙන් ද ඒ ව්‍යුසාහාරයෙන් පරම පවිත්‍ර වූයේ වෙයි. (එබඳු) පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද,

මාගීඥන විද්‍යාවෙන් අවිද්‍යාව බිඳ ආසුරයන් න්‍යය කිරීමෙන් නීශ්‍යොකි වූ උපායාස රහිත වූ පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද,

සම්පුණ්ණී වීර්‍යය ඇති නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති නිතර දැඩි පැරකුම් ඇති නිවණ පහත පැවිද්දකු කුමක් හෙයින් තවන්නේ ද.

9. 1. 3.

කසපගොතන සූත්‍රය.

223. එක්කලෙක ආයුෂමත් කසපගොතන සථවිර තෙමේ නොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වනලාභාබේක වෙහෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් කසපගොතන සථවිර තෙමේ එක්තරු මුවවැද්දකුට අවවාද කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අධිගාහිත වූ ආයුෂමත් කසපගොතන තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් තෙමේ ආයුෂමත් කසපගොතන තෙරුන්ට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් කසපගොතන තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් කසපගොතන තෙරුන්ට ගාථායෙන් කිය ය:

පථිත දුගීයෙහි හැසිරෙණ නුවණ නැති (කරුණු නොකරුණු දැනීමෙහි සුමත්) සිත් නැති මුවවැද්දකුට නොකල්හි අවවාද කරණ මහණ තෙමේ අකුබාලයකු මෙන් මට වැටහේ.

(නොපයේ බණ) අසයි. (එහෙත් අරුත්) නො දනී. (පුහුදුන් ඉදහසෙන් දිලෙන පටඇඟිලි) බලයි. (එහි කරුණු) නො දනී. බණ කියන කල්හි අඥන තෙමේ අරුත් අවබෝධ නො කෙරෙයි.

පින්වත් කසප, ඉදින් ඇඟිලි පහන් දශයක් දරන්නෙහි තමුත් (හෙතු) රූපයන් නොම දක්නේ ය. යම් හෙයෙකින් ඕහට පැණැස නැද්ද (එහෙයිනි).

ඉක්බිති ආයුෂමත් කසපගොතන සථවිර තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට (මනභවිසයට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිභත වී ය.

9. 1. 4.

සමඛත්‍රලාසුභතං.

224. එකං සමයං සමඛත්‍රලා භික්ඛු කොසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි අථ ඛො තෙ භික්ඛු වසාං ටුජ්ථා¹ තෙමාසඵච්චයෙන
වාරිකං පකකම්භු. අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා
තෙ භික්ඛු අපසසන්ති පරිදෙවමානා තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසි:

අරති වීය මෝජ්ජ² බායති බහුකෙ දිසාචන විවිතෙන ආසනෙ,
තෙ විතතකථා බහුසුභා කො'මෙ ගොතමසාවකා ගතාති.

උචං ටුජෙන අඤ්ඤතරු දෙවතා තං දෙවතං ගාථාය අජ්ඣහාසි:

මගමං ගතා කොසලං ගතා එකච්චියා පත වජ්ජිභුමියා,
මගා³ වීය අසඛතවාරිතො අනිකෙතා විහරන්ති භික්ඛවොති.

9. 1. 5.

ආනිඤ්ඤභතං.

225. එකං සමයං ආයසමා ආනිඤ්ඤ, කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි.

තෙන ඛො පත සමයෙන ආයසමා ආනඤ්ඤ අනිඤ්ඤං හිතීසඤ්ඤන්ති-
බහුලො විහරති.

අථ ඛො යා තස්මිං වතසණේඛි අභිවජ්ඣා දෙවතා ආයසමනො ආනඤ්ඤ
අනුකම්පකා අභිකාමා ආයසමනං ආනඤ්ඤං සංවෙජ්ජකාමා සෙතායසමා
ආනඤ්ඤ තෙනුපසඛකම්. උපසඛකම්නා ආයසමනං ආනඤ්ඤං ගාථාය
අජ්ඣහාසි:

රුකඛමුලගහණං පසකතීය නිබ්බාණං හදයස්මිං මපිය,
කුමාය⁴ භොතම මා වං පමාදෙ කිං තෙ ඛිට්ඨිඛිට්ඨිකා කරියසතීති.

අථ ඛො ආයසමා ආනඤ්ඤ තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනො සංවෙගමාපාදීති,

7 1. 6.

අනුරුද්ධසුභතං.

226. එකං සමයං ආයසමා අනුරුද්ධො කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤා-
තරස්මිං වතසණේඛි.

අථ ඛො අඤ්ඤතරු තාවතීසකාසිකා දෙවතා ජාලීනී නාම
ආයසමනො අනුරුද්ධො පුරාණදුතීසිකා සෙතායසමා අනුරුද්ධො තෙනුප-
සඛකම්. උපසඛකම්නා ආයසමනං අනුරුද්ධං ගාථාහි අජ්ඣහාසි:

තජ්ඣ විතතං පණීබෙහි යජ්ඣ තෙ ටුසිතං පුරෙ,
තාවතීසෙසු දෙවෙසු සඛකාමසම්ඤ්ඤු,
පුරකවතො පරිට්ඨනො දෙවකඤ්ඤාහි⁵ භොහසීති.

1. ටුජ්ඣා - මජ්ඣ. 2. මෝජ්ජ - සා. 3. මගා - සිච්ච, මකකථා - සසා.
4. කුමාය - සිච්ච. 5. මා - මජ්ඣා සසා. 6. දෙවගහණති - සසා.

9. 1. 4.

සමබ්‍රහ්මා සුත්‍රය.

224. එක්කලෙක බොහෝ භික්ෂුහු කොසොල් දනවීමෙහි එක්තරා ව්‍යවස්ථාවක් වෙසෙත්, ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු වස් එළඹුණාහු කෙරෙහි ඇවෑමෙන් වාරිකාවට ගියහ. එකල්හි ඒ ව්‍යවස්ථාවෙහි අධිගාහික වූ ඒ දෙව් කෙරෙහි ඒ භික්ෂුන් කො දක්නේ හඬමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

හිස් වූ බොහෝ අහුන් දැක මට අද අරතියක් ලෙසින් වැටහෙයි. විසිතුරු කථා ඇති බහුලාක වූ ඒ මේ ගොසුම් සවිච්චෝ කොහි වැසියාහු ද.

මෙසේ කී කල්හි එක්තරා දෙවියෙක් ඒ දේවතාවාට මේ ගාථාව කී ය:

ඇතැම් කෙනෙක් මගේ දනවීමට වැසියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) කොසොල් දනවීමට වැසියහ. (ඇතැම් කෙනෙක්) වැදුරටට අභිමුඛ ව (වැසියහ.) භික්ෂුහු ඇල්මක් නැති ව හැසිරෙන්නාහු ගෙයක් නැති ව මුළුත් මෙන් වෙසෙත්.

9. 1. 5.

ආනන්ද සුත්‍රය.

225. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර කෙරෙහි කොසොල් දනවීමෙහි එක්තරා ව්‍යවස්ථාවක් වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර කෙරෙහි අතිශය කාලයක් ගිහියන් කෙරෙහි ගාභවිලී (ඇවෑමින් කොහඬව යනාදී නැලවිලී) බහුල කොට ඇති ව වෙසෙයි. ඉක්බිති ඒ ව්‍යවස්ථාවෙහි අධිගාහික වූ අනන්ද තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති දෙව් අනන්ද තෙරුන් සංවිච්ච කරවනු කැමැත්තේ අනන්ද තෙරුන් වෙත එළඹීමේ ය. එළඹ ආයුෂමත් අනන්ද තෙරුන්ට ගාථාවක් කී ය.

රාක්ෂ්‍ය ජනපුත්‍රයා විසීමට පිවිස නිවණ ලෙහි බහා ගෙණ (වෙසෙන) නුඹවහන්සේට (ගිහියන් සමග කරණ මේ) විලිඛිලි කථාව කුමක් කෙරේ ද? ගෙහඹයන් වහන්ස, පමා නොවනු මැනව. ධ්‍යාන කරණු මැනව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් ආනන්ද සථවිර කෙරෙහි ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිච්චා වී ය.

9. 1. 6.

අනුරුද්ධ සුත්‍රය.

226. එක්කලෙක අනුරුද්ධ සථවිර කෙරෙහි කොසොල් දනවීමෙහි එක්තරා ව්‍යවස්ථාවක් වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ගේ පෙරඅත්බවිහි බිරියක් වූ තච්චිසාදැසි ජාලිනී නම් එක්තරා දෙවියන්ගේ ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන් වෙත එළඹියා. එළඹ ආයුෂමත් අනුරුද්ධ තෙරුන්ට ගාථාවක් කී වූ ය.

පෙර යම් දෙව්ලොවෙක නුඹවහන්සේගේ විසීම වී ද, එහි සිත පිහිටුවනු මැනව. සියලු කාමයෙන් සලොඬු වූ තච්චිසා දෙවියන් කෙරෙහි දෙවනනන් විසින් පෙරවූ කරණ ලද ව, පිරිවරණ ලද ව. බැබළුනු,

දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤයො සකකායසමිං පතිට්ඨිතා,
කෙ වාපි දුග්ගතා සත්තා දෙවකඤ්ඤති පච්චිතාති.

ත තෙ සුඛං පජානන්ති යෙ ත පසානති නන්දනං,
ආවාසං තරදෙවානං තීදසානං යසස්සිතන්ති.

[අනුරුඥො:]

ත සිං බාලෙ විජානාසි යථා අරහතං චචො,
අතිච්චා සබ්බෙ සඤ්ඤා රුප්පාදවසධමිනො,
උපපජ්ඣා තීරුජ්ඣන්ති තෙසං වූපසමො සුඛො.

තත්ථිද්දති පුතාවාසො දෙවකායසමිං¹ ජාලිනී,
විකම්භො ජාතිසංඝාතෙ තත්ථිද්දති පුතබ්බවොති.

9. 1. 7.

නාගදත්තසුභතං.

227. එකං සමයං ආයස්මා නාගදගො නොසලෙසු විහරති අඤ්ඤ-
තරසමිං චතසණ්ඨි. තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා නාගදත්තො
අතිකාලෙන ගාමං පවිසති, අතිදිවා පවිසකමිති. අථ බො යා තසමිං
චතසණ්ඨි අධිවන්තො දෙවතා ආයස්මතො නාගදත්තස්ස අනුකම්පිකා අථකාමො
ආයස්මන්තං නාගදත්තං සංවෙජ්ඣකාමො යෙනායස්මා නාගදත්තො තෙනු-
පසඛකමි. උපසඛකමිති, ආයස්මන්තං නාගදත්තං ගාථාති අජ්ඣිහාසි:

කාලෙ පවිසා² නාගදත්ත දිවා ච ආගන්තො අතිවෙලවාට්ඨි,
සංසට්ඨො ගහට්ඨෙති සමානසුඛදුකෙඛා.

ගායාමි නාගදත්තං සුපගබ්බං කුලෙසු විනිබ්ඛා,³
මා ගෙව මිච්චුරඤ්ඤ ඛලුචතො අන්තකස්ස වසමෙසීති.⁴

අථ බො ආයස්මා නාගදත්තො තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙග-
මාපාදීති.

9. 1. 8.

කුලඝරණීසුභතං.

228. එකං සමයං අඤ්ඤතරෙ භික්ඛු නොසලෙසු විහරති අඤ්ඤ-
තරසමිං චතසණ්ඨි. තෙන බො පත සමයෙන සො භික්ඛු අඤ්ඤතරසමිං
කුලෙ අභිවෙලා අජෙකාගාලාපතො විහරති.

අථ බො යා තසමිං චතසණ්ඨි අධිවන්තො දෙවතා තස්ස භික්ඛුතො
අනුකම්පිකා අථකාමො තං භික්ඛුං සංවෙජ්ඣකාමො යා තසමිං කුලෙ
කුලඝරණී තස්සා වණණං අභිනිමිතිති, තෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඛකමි.
උපසඛකමිති, තං භික්ඛුං ගාථාති අජ්ඣිහාසි:

නදීනිරෙසු සණ්ඨාතෙ සභාසු රපියාසු ව,
ජනා සඛ්භමම මනොනති මඤ්ච කඤ්ච කිම්නතරන්ති.

1. දෙවකායසමි - මජ්ඣ. සෘ. 2. පවිස - මජ්ඣ. 3. විනිබ්ඛා. - PTS.
4. වසං උපෙසීති - මජ්ඣ.

දෙවනතෝ (ප්‍රතිපත්ති දුර්ගතියෙන්) දුර්ගතය. සත්කායයෙහි පිහිටියේ ය. දෙවනත් විසින් පනත ලද ඒ සත්කායයේ ද දුර්ගතය.

යම් කෙනෙක් පිරිවර - යශස් ඇති කිසිදුදා දේවපුරුෂයන්ගේ හඳුනාගත නොදකිද්දී ඔහු සුවය නොදකී.

[අනුරාධා:]

බාලකානාත්තිය, “සියලු සංසකාරයෝ අනිත්‍යය. ඉපදීම හා නැසීම සම්භාව කොට ඇත්තා. ඉපිද නිරුඳි වෙත්. ඔවුන්ගේ සංහිදීම සුවය” යන රහතුන්ගේ වදන පරිදි හෝ නොදන්නා.

එම්බා ජාලිනී, දැන් දේවකායෙහි නාවන විසීමෙන් (මට) නැත. ඉපදීම යයි කියන ලද සංසාරය කිසිවක් වූයේ ය. දැන් පුනභවයෙන් (මට) නැත.

9. 1. 7.

නාගදත්ත සූත්‍රය.

227. එක්කලෙක ආයුෂමත් නාගදත්ත සඵච්චිත තෙමේ කොණ්ඩාල දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ආයුෂමත් නාගදත්ත සඵච්චිත තෙමේ ඉතා කලින් ගමට පිවිසෙයි. ඉතා දවල් පෙරලා එයි. ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අධිගෘහිත වූ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂමත් නාගදත්ත තෙරුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

නාගදත්ත, අලියම් කාලයෙහි (පිඬු පිණිස) පිවිස වෙලාව ඉක්මවා හැසිරෙන සුළු වූයෙහි ගිහියන් හා හැනුනෙහි ඉතා දවල් පෙරලා අවුත් (ගිහියන් හා) සමාන සුවදක් ඇත්තෙහිය.

ඉතා මුහුටි වූ කුලයන්හි බැඳුනා වූ නාගදත්ත (මහණනු ගැණ) බමි. බලවත් වූ මාතෘගුරු වූ මරුගේ වෘයට නොම පැමිණෙව.

ඉක්බිති ආයුෂමත් නාගදත්ත සඵච්චිත තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පවුණුවන ලද්දේ සංවිග්‍රහ වී ය.

9. 1. 8.

කුලසරණ සූත්‍රය.

228. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොණ්ඩාල දනව්වෙහි එක්තරා වනලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ එක්තරා කුලයක් කෙරෙහි අතිශය ඇතුළත් බවට පැමිණියේ අතිභාග්‍රකාලයක් වැඩ වෙසෙයි.

ඉක්බිති ඒ වනලාභාබේක අධිගෘහිත වූ ඒ මහණට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණ සංවිග්‍රහ කරවනු කැමැත්තේ ඒ කුලයෙහි ඒ කුලගෙහඬු වෙස් ගෙණ ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණට ගාථායෙන් කී ය:

ගං තෙර ද, විඩා සංහිදුවන නැත ද, සහායෙහි ද, විටියෙහි ද ජනගේ මුළු දී මා ගැණ ද, නුඹ වහන්සේ ගැණ ද කථා කෙරෙත්. කුමන සේනු ද?

බහු හි සඳු පවිච්ඡා ඛම්බබ්බා තපසසිනා,
ත තෙන මඛිකු භොතබ්බං ත හි තෙන කිලිසසති.

යො ව සඳුපරිතතාසී වතෙ වාතමිභො යථා,
ලහුවිතෙතාහි තං ආහු තාසස් සමපඡ්ඡෙ වතනති.

9. 1. 9.

වජ්ජීපුතතසුතතං.

229 එකං සමයං අඤ්ඤාතරො වජ්ජීපුතතකො හිකඛු වෙසාලියං විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන වෙසාලියං¹ සබ්බරතභිවාරො² භොති. අථ ඛො සො හිකඛු වෙසාලියං තුරියකාලින-වෘද්ධනිකොසසඤ්ඤං සුඤ්ඤා පරිදොදොමානො තායං වෙලායං ඉමං ගාථං අභාසී:

එකකා මයං අරඤ්ඤා විහරාම අපවිඤ්ච³ වතසමී දුරුකං,
එතාදිසිකාය රතභියා කො සු නාම අමෙහභි⁴ පාපියොති.

අථ ඛො යා තසමී වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දොවතා තසස් හිකඛුතො අහුකමපිකා අභ්ථකාමා තං හිකඛුං සංවෙජ්ඣුකාමා යෙන සො හිකඛු තෙනුපසබ්බතමි. උපසබ්බතමිඤ්ඤා තං හිකඛුං ගාථාය අඡ්ඤාභාසී:

එකකො⁵ තුං අරඤ්ඤා විහරාසි අපවිඤ්ච වතසමී දුරුකං,
තසස් තෙ බහුකා පිහයනති තෙරසිකා විය සගගාමිතනති.

අථ ඛො සො හිකඛු තාය දොවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 10.

සඡ්ඤායසුතතං.

230. එකං සමයං අඤ්ඤාතරො හිකඛු ඡක්ඛාසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වතසණෙඛි. තෙන ඛො පත සමයෙන සො හිකඛු යං සුදුං පුබ්බෙ අභිඤ්චලං සඡ්ඤායබහුලො විහරති. සො අපරෙන සමයෙන අපෙපායසුකෙකා තුණ්හිභුතො සංකසායති⁶.

අථ ඛො යා තසමී වතසණෙඛි අභිවජ්ඣා දොවතා තසස් හිකඛුතො ඛමමං අසුණ්ණති යෙන සො හිකඛු තෙනුපසබ්බතමි. උපසබ්බතමිඤ්ඤා තං හිකඛුං ගාථාසී අඡ්ඤාභාසී:

කසචා තුචං ඛමමසදුති හිකඛු නාසියසි හිකඛුහි සංවසනොතා,
සුඤ්ඤා ඛමමං ලහතිපපසාදං දිට්ඨංච ඛමමං ලහතිපපසංසනති.

අහු පුරෙ ඛමමපදෙසු ඡ්ඡෙදො යච විරාගෙන සමාගමිමා,
යතො විරාගෙන සමාගමිමා යං නිඤ්චි දිට්ඨංච සුතං මුතං වා⁷,
අඤ්ඤාය නිකෙඛපතමාහු සනෙතාති.

1. වෙසාලියං වජ්ජීපුතතකො - මඡ්ඡං. 2. සබ්බරතභිවාරො - කසචි 3 අපවිඤ්චං ව - සසා. 4 නාමඡ්ඤාහි - මඡ්ඡං. 5 එකකොච - සසා, මඡ්ඡං. 6 සකසායති - සසා. 7. සුතං ව මුතං. PTS

කපස්විභු විසින් ඉවසියයුතු වූ ප්‍රතිලෝමයන්ගේ බොහෝමය. ඒ කපස්විභු විසින් නිතෙද නො වියයුතුයි. එයින් තො ම කිලිපි වේ.

යමෙක් වෙනෙහි වාතමාංගයකු මෙන් ශබ්දයෙන් තැනී ගත්තාසුලු වේ ද, ඔහු ලුහු සිත් ඇතිකරයි කියත්. ඔහුගේ මුතය නොසාපයේ.

9. 1. 9.

වජ්ජුපුනහසුත්‍රය.

229. එක්කලෙක එක්තරු වජ්ජුපුනක මහණෙක් විසල්පුර සමීපයෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි විසල්පුරයෙහි සම්මානෙය්‍යයක් වෙයි. ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ විසල්පුරයෙහි තැළු තුරුයෙහි හා වැසු වෙණෙහි හා ගොස හා හඬ අසා හටමින් ඒ වේලායෙහි මේගාථාව කී ය :

අපි වෙනෙහි පියත ලද දරකඩක් මෙන් මෙබඳු රැකෙහි එකලාවමෝ අරණෙහි වසමිහ. කවරෙක් නම් අප වරු අතිශය පාපඇතියෙක් වේ ද?

ඉක්බිති ඒ වතලාභාබෙකි අධිගාභීත වූ ඒ මහණහට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණහට සංවෙග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹි ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය:

තෙපි වෙනෙහි දු දරකඩක් මෙන් අරණෙහි එකලා ව වසව. ඒ නොපට දෙව්ලොව යන්තවුන්ට (කාමති වන්තා වූ) නිරිසතුන් මෙන් බොහෝ දෙනෙක් කැමැති වෙති.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට (ඔතප් සියට) පමුණුවන ලද්දේ සංවිභව වූයේ ය.

9. 1. 10.

සජ්ජායසුත්‍රය.

230. එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු වතලාභාබෙක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ පෙර අතිමාත්‍රකාලයක් හැදෑරීම් බහුල කොට ඇත්තේ වෙසෙයි. (එහෙත්) හෙ තෙමේ පසුකලෙක උත්තාහ රහිත වූයේ කල් ගෙවයි.

එකල්හි ඒ වතලාභාබෙකි අධිගාභීත වූ ඒ දෙවි ඒ මහණහුගේ ධර්මය නො අසන්නේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹි ඒ මහණහට ගාථායෙන් කී ය.

මහණ, නුඹ වගන්තේ භික්ෂුන් සමග වෙසෙමින් කුමක් හෙයින් ධර්මපදයන් නොහදුරන්නහු ද? ධර්මය අසා පාහැදීම ලබයි. ඉහාතමයෙහි ම පැසැසීම ද ලබයි.

යම්කාක් ආයතීමාභීය හා එක් වුවමෝ ද, (ඊට) පෙර ධර්මපදයන්හි ඡන්දර්ශය වී ය. යම් හෙයකින් ආයතීමාභීය හා එක් වුවමෝ ද (එහෙයින්) යම් කිසි ඇසින් දුටු රූපයෙක් හෝ කණින් ඇසූ ශබ්දයෙක් හෝ කයින් පහස්තා ලද සප්‍රභව්‍යයෙක් හෝ වේ ද, (ඒ සියල්ල අනිත්‍යාදී වශයෙන්) දුක දුර ලීම කළමිහ. ආයතීයෝ එය කියත්.

9. 1. 11.

අයෝනිකොසුභතං.

231. එකං සමයං අඤ්ඤතරො හිතඤ්ඤාසලෙසු විහරති අඤ්ඤකරසමී වතසණේඛි. තෙන ඛො පන සමයෙන සො හිතඤ්ඤි දිවාචිතාරගතො පාපකෙ අකුසලෙ විතතෙක විතතෙකති. සෙය්‍යපීදං කාමචිතකකං බ්‍යාපාද-විතකකං විහිංසාවිතකකං.

අඵ ඛො යා තසමී වතසණේඛි අධිවන්ථා දෙවතා තස්ස හිතඤ්ඤාසලෙසු අනුකම්පිකා අත්තකාමා තං හිතඤ්ඤං සංවෙච්ඡෙත්තුකාමා යෙන සො හිතඤ්ඤාසලෙසු පසම්මති. උපසම්මතිත්වා තං හිතඤ්ඤං ගාථානී අජ්ඣතාසී:

අයෝනියො මතසිකාරා සො විතතෙකති ඛජ්ජසී,
අයෝනියො¹ පටිනිසාජ්ජ යෝනියො අනුච්චිතතාය².
සන්ථාරං ධම්මමාරබ්භා³ සඛ්ඝං සීලානී අත්තකො⁴,
අධිගච්ජසී පාමොජ්ජං පිතිසුඛමසංසයං,
තතො පාමොජ්ජබහුලො දුකඛස්සන්තං කරියසසීති.

අඵ ඛො සො හිතඤ්ඤාසලෙසු තාය දෙවතාය සංවෙච්ඡෙත්තුකා සංවෙගමාපාදීති.

9. 1. 12.

මජ්ඣන්තීකසුභතං.

232. එකං සමයං අඤ්ඤතරො හිතඤ්ඤාසලෙසු විහරති අඤ්ඤකරසමී වතසණේඛි. අඵ ඛො තසමී වතසණේඛි අධිවන්ථා දෙවතා යෙන සො හිතඤ්ඤාසලෙසු පසම්මති. උපසම්මතිත්වා තස්ස හිතඤ්ඤාසලෙසු සන්තියෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

ධීතෙ මජ්ඣන්තීකෙ කාලෙ සන්තියිවෙසු⁵ පකඤ්ඤා,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ තං භයං පටිභාති මන්තී.

[හිතඤ්ඤා:]

ධීතෙ මජ්ඣන්තීකෙ කාලෙ සන්තියිවෙසු⁵ පකඤ්ඤා,
සණ්තෙව බ්‍රහ්මාරඤ්ඤං⁶ 'සා රතී පටිභාති මන්තී.

9. 1. 13.

පාසනී ජරියසුභතං.

233. එකං සමයං සමබහුලා හිතඤ්ඤාසලෙසු විහරන්ති අඤ්ඤකරසමී වතසණේඛි, උද්ධතා උත්තලා වපලා මුඛරා විනිණ්ණවාවා මුට්ඨස්සකිතො අසමපජානා අසමාහිතා විබහන්තවිතතා පාසනී ජරියා.

අඵ ඛො යා තසමී වතසණේඛි අධිවන්ථා දෙවතා තෙසං හිතඤ්ඤාසලෙසු අනුකම්පිකා අත්තකාමා තෙ හිතඤ්ඤං සංවෙච්ඡෙත්තුකාමා යෙන තෙ හිතඤ්ඤාසලෙසු පසම්මති. උපසම්මතිත්වා තෙ හිතඤ්ඤං ගාථානී අජ්ඣතාසී:

1. අයෝනිං. - PTS. 2. අනුච්චිතතාය - මජ්. 3. ධම්මං ආරබ්භං - සී.වු. ස.ප. 4. සීලානී-වචනපතා. - සී.වු. 5. සන්තියිවෙසු - සී.වු. 6. මහාරඤ්ඤං. - සී. 1, 2.

9. 1. 11.

අශෝභිතො සුත්‍රය.

231. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ දිවා විහාරයට ගියේ ලාමක අකුසල විතනීයන් (කාමවිතනීය, ව්‍යාපාද විතනීය, විහිංසා විතනීය) විතනීතය කෙරෙයි.

ඉක්බිති ඒ වතලාභාබේක අධිගාහිත වූ ඒ මහණගට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ මහණගට සංවේග දතවනු කැමැත්තේ ඒ මහණහු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණගට ගාථායෙන් කී ය:

නුත්‍රවණින් මෙතෙහි කිරීඳෙන් ඒ තෙපි පාපවිතනීයන් විසින් කනු ලැබු. නුත්‍රවණින් මෙතෙහි කිරීම් බැහැර කොට නුවණින් මෙතෙහි කරව.

ශාය්‍යාන් වහන්සේ ද ධර්මය ද සභිකයා ද තමාගේ සිල් ද ආරාම ඒකාන්තයෙන් ප්‍රමෝද්‍යයන් ප්‍රීතිය හා සුවත් ලබව. එසින් ප්‍රමෝදය බහුල කොට ඇතිව දුක් කෙලවර කරන්නහු ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවිගත වූයේ ය.

9. 1. 12.

මයකිනතිකසුත්‍රය.

232. එක්කලෙක එක්තරා මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාභාබේක වෙසෙයි. එකල්හි ඒ වතලාභාබේක අධිගාහිත වූ ඒ දෙව් ඒ මහණ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණහුගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කී ය:

සිවිමද්දහතෙහි පසමින් ඉසඹු ලනකල්හි මහවතය. (මහත්තේ) හඬ තගන්තාක් මෙනි. එය මට බියක් ව වැටහේ.

[භික්ෂු:]

සිවිමද්දහතෙහි පසමින් ඉසඹු ලනකල්හි මහවතය මහත්තේ හඬ තගන්තාක් මෙනි. එය මට සිත් පිණවත්තක් ව වැටහේ.

9. 1. 13.

පානතිඤ්ඤසුත්‍රය.

233. එක්කලෙක උඩනු වූ තැඟු මානනල ඇති වපල වූ රළු වචන ඇති දෙඩලෙ වූ මුලා සිහි ඇති මනා නුවණ තැනි නො එකක සිත් ඇති නො සන්සුන් සිත් ඇති පියවි ඉදුරන් ඇති බොහෝ භික්ෂුහු කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරා වතලාභාබේක වෙසෙත්.

එකල ඒ වතලාභාබ අරක් ගත් ඒ භික්ෂුන්ට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙව් ඒ භික්ෂුන්ට සංවේග දතවනු කැමැත්තේ ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ භික්ෂුන්ට ගාථායෙන් කී ය:

සුඛජීවිතො පුරෙ ආසුං භික්ඛු ගොතමිසාවකා,
අතිවජ්ඣ පිණ්ඩමෙසනා අතිවජ්ඣ සයනාසනං,
ලොකෙ අතිවචනං ඤාතො දුක්ඛසසනනං අකංසු තෙ.

දුපෙපාසං කඪාං අතතානං ගාමෙ ගාමණීකා වීය,
භුතා භුතා නිපජ්ජනති පරිනාමෙසු මුච්ඡනා.

සඤ්ඤා අඤ්ඤා කඪා ඉධෙකච්ච වදුමහං,
අපවච්චා¹ අනාථා තෙ යථා පෙතා නචෙව තෙ.

යෙ ඛො පමතතා විහරන්ති තෙ මෙ සකියං භාසිතං,
යෙ අපමතතා විහරන්ති නමො තෙසං කඤ්ඤෙවනති.

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ජනා සංවෙගමාපාදුනති.

9. 1. 14.

පදුමපුප්ඵසුතනං.

234. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං අඤ්ඤාතරෙ භික්ඛු කොසලෙසු විහරති අඤ්ඤාතරසමී වනසණ්ඨි. තෙන ඛො පත සමයෙන සො භික්ඛු පච්ඡාභාතං පිණ්ඩපාතපට්ඨකනොනා පොතබරණීං ඕගාගෙතා පදුමං උපසිඛිති.

අථ ඛො යා තසමී වනසණ්ඨි අභිවජ්ඣා දෙවතා තසස භික්ඛුතො අනුකම්පිකා අත්තාමා නං භික්ඛුං සංවෙජ්ජතුකාමා යෙන සො භික්ඛු තෙනුපසඤ්ඤමි. උපසඤ්ඤමිතා තං භික්ඛුං ගාථාය අඤ්ඤාසාසි:

යච්චෙතං වාරිජං පුප්ඵං අදින්නං උපසිඛිති,
එකභිකච්චෙතං ජෙය්‍යානං ගඤ්ඤෙවනො'සි වාරිසාති.

[භික්ඛු:]

න හරුමි න හඤ්ඤාමි ආරු සිඛිසාමි වාරිජං,
අථ කෙන ඤු වණ්ණණත ගඤ්ඤෙවනො'ති ටුච්චති.

[දෙවතා:]

යථායං භියාති² බණ්ඨි පුණ්ඩරීකාති හඤ්ඤති,³
එවං ආකීණ්ණකම්මනොනා කසමා එසො න මුච්චතිති.

ආකීණ්ණලදො පුරිසො ධාතීවෙලං'ච මනවිතො,
තසමී මෙ චචනං තප්පි තඤ්ඤ අරහමි⁴ වතනාවෙ.

අනභගණ්ණසා පොසස්ස නිච්චං සුචිගවෙසිතො,
චාලුග්ගමිත්තං පාපස්ස අඛොමිත්තං'ච⁵ බායතිති.

1. අපච්චා. - සා. 2. සිංහති - සා. 3. ඉඤ්ඤති - PTS. 4. කඤ්ඤාතරසමී - මජ්ඣ. 5. වා - PTS.

පෙර ආශා රහිත ව පිටු සොයන ආශා රහිත ව සෙනසුන් සොයන හොසුම්සවු වූ මහණනු සුවදිවි ඇති වූහ. ඔහු ලොව අතින් බැඵ දැන දුක් කෙලවර කලහ.

මම සමකයාට ඇදිලි බැඳ කියමි. මෙහි ඇතැම්හු ගමනි නිජදින ගම් දෙවුවන් මෙන් තමන් දුකසේ පෝෂණය කල හැක්කවුන් කොට අත්ගෙවිල පුතපුතා බුද්ධීන් මුසපත් ව හොචිත්. සත්තෙන් බැහැර වූ ඔහු අසරණයෝ ය. සොහොනෙහි දැන ලද මලසිරුරු බඳු වෙත්.

යම් කෙනෙක් ප්‍රමතන ව වෙසෙත් නම් මා විසින් ඔවුන් සඳහා කියන ලදී. යම් කෙනෙක් අප්‍රමතන ව වෙසෙත් නම් මම ඔවුන්ට තමසකාර කරමි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දහු සංවේගයට පැමිණියහ.

9. 1. 14.

පදමපුසඨ සුත්‍රය.

234. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක එක්තරු මහණෙක් කොසොල් දනව්වෙහි එක්තරු ව්‍යාධිබෝග වැඩ වෙසෙයි. එකල්හි ඒ මහණ පසුබත පිණිසාතයෙන් වැලකුනේ පොකුණට බැස පිටුමක් සිටී.

ඉක්බිති ඒ ව්‍යාධිබෝග අරක්ගත් ඒ මහණගට අනුකම්පා කරණ වැඩ කැමැති ඒ දෙවි ඒ මහණගට සංවේග දනවනු කැමැත්තේ ඒ මහණනු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ඒ මහණගට භාවයෙන් කී ය.

නො දෙන ලද යම් ඒ පිටුමක් සිටීහි ද, මෙය සොරකම් අතුරෙන් එක් කොටසෙකි. නිදුකානත් වගන්ය, (එහෙයින්) ගනුනෙත (සුවද සොරක්) වෙහි ය.

[භික්ෂු:]

මේ පිටුම ගෙණ නො යෙමි. නො කඩමි. දුර සිට සිඹිමි. එසේ ඇති කල කිතම් කරුණෙකින් ගනුනෙත යයි කියනු ලැබේ ද,

[දෙවි:]

යම් ඒ නටුසෙක් නෙලුබල කණී ද, පිටුම් නෙලා ද, මෙසේ අපිරිසිදු කමානනා ඇති මේ තවුස් කුමක් හෙයින් ගනුනෙත යයි නො කියනු ලැබේ ද.

ඒ පුරුෂ තෙමේ බොහෝ පව් ඇත්තෙකි. කිරි මව හැඳිවන උච්චාරපසාචන(ලිලිමුත්‍රා) දියෙන් ගැවසී ගත්තාක් මෙන් (රුගදෙණාදියෙන්) වැකුණෙකි. ඔහු කෙරෙහි මාගේ බසෙක් තැන. ඔබට නම් කියන්නට නිසි වෙමි.

කෙලෙස් තැනි නිතර සවිත්‍ර වූ ශීලසමාධි ආදී ඥානයන් සොයන්නා වූ සුභාලයාට පාපය පිළිබඳ වලග පමණ වූ (ඉතා මඳ) දෙමස පවා වලා පටලයක් පමණ වුවක් මෙන් වැටහේ.

[භික්ෂු:]

අඬා මං යකඩ ජාතාසි අපො මං¹ අනුකමපසි,
පුතපි යකඩ වජජාසි යද පසසසි ඵද්දසනත්.²

[දෙවතා:]

තෙව තං උපජ්චාම³ ත පි තෙ භතකාමහසෙ⁴,
නිමෙව භික්ෂු ජාතෙය්‍ය යෙන ගච්ඡෙය්‍ය සුගගතින්ති.

අඵ බො සො භික්ෂු තාය දෙවතාය සංවෙජ්ඣො සංවෙගමාපාදීති.

වනවගෙහා පඨමෙ⁵.

තත්‍රැඤ්චනං:

විවෙකං⁶ උපට්ඨානඤ්ච කසසපඤානෙතන⁷ සම්බහුලා
ආනඤ්ඤෙ අනුරුඬාඤ්ච නාගදත්තඤ්ච කුලසරණී

වජ්ජුතො ව⁸ වෙසාලී සජ්ඣායෙන⁹ අයොනිතො
මජ්ඣනනිකාලමභි පාකතින්ද්‍රියා පදුමපුපෙඵන චුඤ්ඤ භවෙති.

වනසංයුතනං සමන්තං.

10. යකඩසංයුතනං

1. ඉන්ද්‍රකවගෙහා

10. 1 1

ඉන්ද්‍රකසුතනං.

235. ඵඵං මෙ සුතං: ඵකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ඉන්ද්‍රකුමඵ
පබ්බතෙ ඉන්ද්‍රකසසස යකඩසස භවතෙ. අඵ බො ඉන්ද්‍රකො යකෙබ්‍රා යෙන
භගවා තෙහුපසම්භසි. උපසසිකම්භිභා භගවන්තං භාථාය අජ්ඣභාසි:

රුපං න ජීවන්ති වදන්ති බුඬා කථං නිසං වින්දති¹මං සරිරං,
කුතසස අට්ඨී යකපිණිමෙති කථං නිසං සජ්ජති ගබ්භරසමන්ති.

[භගවා:]

පසමං කලලං හොති කලලා හොති අබ්බුදං,
අබ්බුද ජායතෙ පෙසී පෙසී තිබ්බන්තති සතො,
ඝනා පසාඛා ජායන්ති කෙසා ලොමා නබා²පි ව.

යඤ්චසස භුන්දුන්තෙ³ මාතා අන්තං පානඤ්ච හොජන්තං,
තෙන සො නත්ථ යාපෙති මාතුකුච්ඡිගතො නරොති.

1. මෙ - මජ්ඣං. 2. ඵද්දසං - සීචු. PTS 3. උපජ්චාම - සීචු. PTS. 4. භතකාමහසෙ -
සීචු - භද්දකාමහසෙ - සො, සතකාමහසෙ - PTS 5. විවෙහාඋපට්ඨානාඤ්ච - PTS, සො.
6. ඤානතනා ම - PTS 7. ව ඉති නන්ථි, PTS. 8. සජ්ඣායෙන ව - PTS.
9. භුන්දුන්ති - මජ්ඣං, සො.

[භික්ෂු:]

යක්ෂය, මා ඒකාන්තයෙන් පිරිසිදු යයි දන්වෙති ය. මට අනුකම්පා කෙරෙහි. යම් කලෙක වෙබන්දක් දක්වෙති නම් යක්ෂය, නැවතත් කියන්නෙහි ය.

[දෙවි:]

මහණ, තොප නිසා නො ම ජීවත් වමිහ. තොපගේ බැලියමෝ නො ද වමිහ. යම් කම්මෙකින් සුගතියට යන්නේ ද, (එය) තො ම දන්නෙහි ය.

ඉක්බිති ඒ මහණ තෙමේ ඒ දේවතාවා විසින් සංවේගයට පමුණුවන ලද්දේ සංවේගයට පැමිණියේ ය.

වනවිභීය පළමුවැනි යි.

එහි උඤ්ඤතා:

විවේක, උපධාර්ත, කසාපගොතන, සම්බහුලා, ආතඤ්ඤ, අනුරුඬා, නාගදහන, කුලසිරණී, වජ්ජිපුත්ත, සජ්ඣාය, අයොනිසො, මජ්ඣනික, පාකතිඤ්ඤ, පද්මපුප්ඵ යයි සූත්‍ර භුද්ධෙකි.

වනසංයුත්තය නිමිසේ ය.

10. යකබ්බසංයුත්තය

1. ඉන්ද්‍රක වර්ගීය

10. 1. 1.

ඉන්ද්‍රකසුත්‍රය.

235. මා විසින් මෙසේ අහන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ඉන්ද්‍රකට පමිනගෙහි ඉන්ද්‍රක යක්ෂයාගේ භවතයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල ඉන්ද්‍රක යක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ශාථායෙන් කී ය.

බුදුවරයෝ රූපය ජීවය යි තොකියත්. (එසේ නම්) මේ සනාථ තෙමේ මේ සිරුර කෙසේ නම් ලබා දේ? මොහුගේ ඇට හා අක්මාපිඩ කොසින් ඒ දේ මේ තෙමේ කෙසේ නම් මවුකුස ලැගේ ද?

[භගවත්හු:]

පළමු කොට කලලුරූපය වේ. කලලයෙන් අබ්බුදය වේ. අබ්බුදයෙන් පේසිය හට ගනී. පේසියෙන් සන නම් ලේපිච්චික් හට ගනී. ඒ සනගෙන් පිලක පසෙක් හට ගනී. ඉන් පසු කෙස් ද ලොම් ද නිය ද හට ගනීත්.

මහුගේ මව යම් අහරකුත්, බොත දූගකුත්, බොජුතකුත් වලද ද, මවුකුසට පැමිණි ඒ සනාථ තෙමේ ඒ ආහාර පානාදියෙන් එහි දී යැපේ.

10. 1. 2.

සත්තපුත්තං.

236. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුචෙ පබ්බතෙ. අඵ බො සත්තපුත්තං යනෙබ්බං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඛතමි. උපසඞ්ඛතමිච්චා භගවන්තං භාථාය අඤ්ඤාසාධි.

සබ්බගත්ථ*පපතීනසස විපපමුත්තසා තෙ සතො සමණසස න තං සාධු යදඤ්ඤමනුසාසතීති.

[භගවා:]

යෙන කෙනචි වණෙණන සංවාසො සත්ත ජායති, න තං අරහති සපඤ්ඤා මනසා අනුකම්පිතුං.

මහසා වෙ පසනෙනන යදඤ්ඤමනුසාසති, න තෙන හොති සංයුතො සානුකම්පා! අනුද්දයාති.

10. 1. 3.

සුච්චොම සුත්තං.

237. එකං සමයං භගවා භයාසං විහරති ටබ්බිතිමසෙව සුච්චොමසා² යනබසා භවතෙ. තෙන බො පත සමයෙන බරො ව යනෙබ්බං සුච්චොමො ව යනෙබ්බං භගවතො අච්ච්චෙර අතීකකමන්ති.

අඵ බො බරෙ යනෙබ්බං සුච්චොමං යනබං එතදවොච: එසො සමණොති.

තෙසො සමණො, සමණකො එසසා. යාව ජානාමි යදි වා සො සමණො යදි වා පත සො සමණකොති. අඵ බො සුච්චොමො යනෙබ්බං යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ඛතමි. උපසඞ්ඛතමිච්චා භගවතො කායං උපතාමෙසි.

අඵ බො භගවා කායං අපතාමෙසි.

අඵ බො සුච්චොමො යනෙබ්බං භගවන්තං එතදවොච: භායසි මං සමණොති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආට්ඨසො භායාමි. අපි ච තෙ සමඵසො පාපකොති.

[සුච්චොමො:]

පඤ්ඤං තං සමණ පුච්ඡස්සාමි. සචෙ මෙ සමණ³ න බ්බාකරිස්සසි වින්තං වා තෙ බ්බිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලෙස්සාමි. පාදෙසු වා ගහෙච්චා පාරගඞ්ඛාය බ්බිස්සාමීති.

[භගවා:]

න බ්බාහන්තං ආට්ඨසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බගමකෙ සස්සමණත්ථාගමණීයා පජාය සදෙවමනුස්සාය, යො මෙ වින්තං වා බ්බෙපයස, හදයං වා ඵාලෙයස. පාදෙසු වා ගහෙච්චා පාරගඞ්ඛාය බ්බෙපයස. අපි ච තං ආට්ඨසො පුච්ඡ යදකරිසීති.

1. සානුකම්පා-මඡසං. සසා. 2 සුච්චොමො - PTS. 3. සමණං ඉති භාජී-මඡසං. PTS * ගඤ්ඤා - සී 1, 2

10. 1. 2.

සන්නසුත්තය.

236. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි ගිණුකුළුපව්වෙහි වැඩ වසන සේක එකල සන්න නම් යක්‍ෂයෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය.

අනුත්ව අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, සියලු තත්ති ප්‍රතිණ වූ කෙලෙස්ගැට ඇති වෙසෙසින් මිදුනු ශ්‍රමණ වූ ම නොපට එය නොමැතවී,

[භගවත්හු:]

එම්බා සත්ක, යම්කිසි කාරණයෙකින් සංවාසය හෙවත් මිත්‍රධර්මය හට ගණී ද, සුප්‍රාඥ තෙමේ එයට සිතින් අනුකම්පා කරන්නට නොතිසි සි.

එහෙත් පහත් සිතින් අනුත්ව අනුශාසනා කෙරෙහි යන යමෙක් වේ ද, එයින් බැඳීමෙන් නො වේ. එය අනුකම්පාව සි. කරුණාව සි.

10. 1. 3.

සුච්ච්චොම සුත්තය.

237. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගයාවට නුදුරෙහි සුච්ච්චොම යක්‍ෂයාගේ භවනයෙහි ධර්මිතමකච්චයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි ධර්ම-යක්‍ෂ හෙමේ ද, සුච්ච්චොම යක්‍ෂ තෙමේ ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නුදුරෙහි ගමන් කෙරෙත්.

ඉක්බිති බරලොම යක්‍ෂ තෙමේ “මේ ශ්‍රමණයෙකු”යි සුච්ච්චොම යක්‍ෂයාට මෙය කී ය.

මේ ශ්‍රමණයෙක් නො වේ. මේ ශ්‍රමණකයෙකි, හෙ ශ්‍රමණයෙක් ජෙද නොහොත් ශ්‍රමණකයෙක් ජෙද සි දැන ගණිමි. ඉක්බිති සුච්ච්චොම යක්‍ෂ-තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කය එළවීය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කය (මදක්) ඉවත් කල සේක.

ඉක්බිති සුච්ච්චොම යක්‍ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, මා කෙරෙත් සියවෙහි ද?

[භගවත්හු:]

ඇවැත්ති, මම හා කෙරෙත් නො බිමි. එහෙත් තුනේ පහස ලාමකය.

[සුච්ච්චොම:]

මහණ, හා ප්‍රශනයක් විචාරන්නෙමි. මහණ, ඉදින් මට නොවිස-දන්තෙහි නම් හාගේ සිහ හෝ විසේෂ ප කරන්නෙමි. තාගේ හාදය හෝ පලන්නෙමි. දෙපා ගෙණ හෝ ගත පරතෙර දමන්නෙමි සි.

[භගවත්හු:]

ඇවැත්ති, යමෙක් මාගේ සිහ හෝ විසේෂ කරන්නේ ද, හාදය හෝ පලන්නේ ද, දෙපා ගෙණ හෝ ගතපරතෙර දමන්නේ ද, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඩුක් සහිත ලොවිහි මහණ බඩුණත් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජායෙහි එවන්දකු මම නොම දකිමි. ඇවැත්ති එහෙත් තෝ යමක් කැමැත්තෙහි නම් අස.

“අඵ බො ජුච්චොමො යනෙබ්‍ය භගවතනං භාථාය අඤ්ඤිභාසී”¹

රුගො ව දෙසො ව කුකො නිදුතා අරතී රතී ලොමහංසො කුකොඤ්ඤා,
කුකො සමුච්චාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධම්මමිචොසසජනතී.

[භගවා:]

රුගො ව දෙසො ව ඉතො නිදුතා අරතී රතී ලොමහංසො ඉතොඤ්ඤා,
ඉතො සමුච්චාය මනොවිතකකා කුමාරකා ධම්මමිචොසසජනතී.

සෙනහජා අනතසමභුතා නිග්‍රොධසෙභව ඛනිජා,
පුචු චිසනතා කාමෙසු මාලුචා’ව² විතතා³ වතෙ.

යෙ නං පජාතනතී අතො නිදුතං තෙ නං විතොදෙනතී සුණොති යනබ්,
තෙ උතතාරං ඔසමිමං තරතතී අභිණ්ණපුබ්බං අපුතබ්භවායාති.

10. 1 4.

මණිහඳුසුභං.

238. එකං සමයං භගවා මනඛෙසු විහරති මණිමාලසෙ⁴ වෙතියෙ
මණිහඳුසුසං යනබ්‍ය භවතෙ. අඵ බො මණිහඳුසු යනෙබ්‍ය යෙන
භගවා තෙහුපසඛකමි, උපසඛකමිඤ්චා භගවතො සනතියෙ ඉමං භාථං
අභාසී:

සතීමතො සදු හඳුං සතීමා සුබමෙධතී,
සතීමතො සු වෙ සෙයෙතා වෙරා ව පරිමුච්චතී.

[භගවා:]

සතීමතො සදු හඳුං සතීමා සුබමෙධතී,
සතීමතො සු වෙ සෙයෙතා වෙරා න පරිමුච්චතී.

යසං සබ්බමහොරතනං අභිංසාය රතො මනො,
මෙතනං තො සබ්බභුතෙසු වෙරං නසං න කෙනවිතී.

10. 1. 5.

සානුසුභං.

259. එකං සමයං භගවා සාඛජජීයං විහරති ජජනමනෙ අනාථසිණ්ඨි-
කසං ආරුමෙ. තෙන බො පන සමයෙන අඤ්ඤාකරියො උපාසිකාය සානු⁵
නාම පුතෙනා අතෙඛන ගතියො ගොති. අඵ බො සා උපාසිකා පරිදෙවමානා
තායං වෙලායං ඉමා භාථායො අභාසී:

වාතුඳුසිං පඤ්චදසීං යා වථ පකබ්‍යං අච්චිමී,
පාවිහාරියපකබ්‍යඤ්ච අච්චිඛගසුසමාගනං⁶,
උපොසථං උපවසනතී බුභවචරියං වරනතී යෙ.

1. “ ” අනතරිතපාඨො න දිසෙතෙ - මජ්ඣං, සං. 1’TS. 2. ව ඉති ආචී - සං. 3. විසථතා - සං. 4. මණිමාලසෙ - මජ්ඣං. 5. සාඤ්ඤ - සීචු. 1. 6. යාච - සීචු. 1. 7. අච්චිඛගසුසමාගතං - P’TS, සී.2.

ඉක්බිති සුචිලොම යක්ෂ තෙමේ ගාථායෙන් කී ය:

රාගයත් ද්වේෂයත් කුමක් මූලහේතු කොට ඇත්ද? (කුසල් දහමිනි) නො ඇල්මක් (පස්කම්හි) ඇල්මක් ලොච්ඡදහ ගැණුමක් කුමකින් හට ගත්තෝ ද? මේ දරුවන් (අල්ලා ගත්) කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් විතකීයෝ කොතැනින් ඉපිද කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත් ද,

[භගවත්හු:]

රාගයත් ද්වේෂයත් මේ අත්බව මූලහේතු කොට ඇත. අරතියත් රතියත් ලොච්ඡදහ ගැණුමක් මෙයින් ම හට ගත්තේය. විතකීයෝ මෙයින් හට ගෙන මේ දරුවන් කවුඩකු (බැහැර කරන්නාක්) මෙන් කුසල් සිත බැහැර කෙරෙත්.

අත්බැවින් හට ගත් විතකීයෝ තාමණියෙන් හට ගත්තෝ ය. නුගරැක්හි අරඵ මෙති. බොහෝ වූ විතකීයෝ කාමව්‍යතුන්හි වෙසෙසින් ඇලුනාහු ය. වෙනෙහි ගැවසී ගත් මාලුවා වැලක් මෙති.

යක්ෂය, අසව යම් කෙනෙක් ඒ අත්බවත් ඊට යමක් මූලහේතු වේ නම් එයත් දතීද්ද, ඔහු එය දුරු කෙරෙත්. ඔහු තරණය කිරීමට දුෂකර වූ තරණය නො කලපිරු මේ වතුරෝසය තැවත නුපදීම සඳහා තරණය කෙරෙත්.

10. 1. 4.

මණිනඳුසුත්තය.

238 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මගද දනව්වෙහි මණිමාලුක වෙතිසයහි මණිනඳු යකුගේ හවතයෙහි වැඩ වසන සේක. එකල මණිනඳුසක්ෂ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹියේ ය. එලඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගය කී ය:

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තේ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්කහුගේ (සවහාවය) හැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. චෛරයෙන් ද මිදෙයි.

[භගවත්හු:]

සිහි ඇත්තාහට හැමකල්හි යහපත වේ. සිහි ඇත්තේ සුවය වඩයි. සිහි ඇත්තාගේ (සවහාවය) සැමකල්හි ශ්‍රේෂ්ඨ ය. (එහෙත් එපමණකින්) චෛරයෙන් නො මිදේ.

යමකුගේ සිත මුළු රුද්දෙවෙහි අහිංසාවෙහි ඇලුනේ ද, හෙ තෙමේ සියලු තත්වයන් කෙරෙහි චෛත්‍රිය වඩයි. ඕහට කිසිවකු හා චෛරයෙන් තැන.

10. 1. 5.

සානුසුත්තය.

239 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුඔර සම්පයෙහි පේතවත නම් වූ අන්තපිඬුසිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි එක්තරා උච්චසියකගේ සානු නම් පුහෙක් යකකු විසින් ගන්නා ලද්දේ වෙයි. ඉක්බිති ඒ උච්චසිය හවත්හි ඒ වෙලායෙහි මේ ගාථා කීවුය:

පුදුස්වක්හි ද පසලොස්වක්හි ද අඛමසක් පිලිබද වූ යම් අටවකෙකුදු වේ නම් එවන්හි ද ප්‍රාතිහායකී පක්ෂයෙහි ද යම් කෙනෙක් අන්ධාඛයෙන් සමනාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද, බහිරුර හැසිරෙද්ද,

න තෙහි යකඩා කීලනති ඉති මෙ අරභනං සුතං,
සාදනී අජ්ජ පසාමි යකඩා කීලනති සානුතාති.

[යකොඩා:]

වානුදුසිං පඤ්චදසිං යා ව පකඩස්ස අට්ඨමී,
පාවිභාරිය පකඩඤ්ච අට්ඨමිනසුසමාගතං,
උපොසථං උපවසනති බ්‍රහ්මචරියං චරනති සෙ.

න තෙහි යකඩා කීලනති සානු තෙ අරභනං සුතං,
සානුං පබ්බද්ධං චජ්ජාසි යකඩාතං චචතං ඉදං:

“මාකාසි පාපකං කමමං ආචී¹ වා යදි වා රහො,
යඤ්චවි² පාපකං කමමං කරිස්සසි කරොසි වා,
න තෙ සුකඩා පමුතාපථී උපවච්චාසි පලායතො”ති.

[සානු:]

මිතං වා අමම රොදනති යො වා ජීවං න දිස්සති,
ජීවතං අමම පසානති කසමා මං අමම රොදසිති?

[උපාසිකා:]

මිතං වා පුතන³ රොදනති⁴ යො වා⁵ ජීවං න දිස්සති,
යො ව කාමෙ චජ්ඣාන⁶ පුතරුගච්ඡකෙ ඉධ,
කං වාපි පුතත රොදනති පුත ජීවං මතො හි සො.

කුකකුලො⁷ උබ්බතො තාත කුකකුලො⁸ පතිකුමිච්ඡසි,
තරකා උබ්බතො තාත තරකං පතිකුමිච්ඡසි.

අභිධාවථ හදදං තෙ කස්ස උජ්ඣාපයාමසෙ,
ආදිතතා නීහටං⁹ භණ්ඩං පුත ඛයතිකුමිච්ඡසිති.

10. 1. 6.

පියඛකරසුතනං.

240. එකං සමයං ආයස්මා අනුරුඳධා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ
අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තෙන බො පත සමයෙන ආයස්මා අනුරුඳධො
රතතියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය ධම්මපදනී භාසති. අථ බො පියඛකරමාතා
යකඛතී පුතතකං එවං තොසෙසි:

මා සද්දං කරි පියඛකර භිතඤ්ච ධම්මපදනී භාසති,
අපි ව ධම්මපදං විජානිය පටිපඤ්ජම භිතාය තො සියා.

පාණෙසු ව සංයමාමසෙ සම්පජානමුසා ත භණ්ණාමසෙ,
සිකෙමෙ සුසීලමතතනො¹⁰ අපි මුච්චෙවම පියාපියොනීයාති.

10. 1. 7.

පුතබ්බසුතනං.

241. එකං සමයං භගවා සාවඤ්චියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩ-
කස්ස ආරාමෙ.

1. ආචී - PTS. 2. සමෙ ව - මජ්ඣ., සමෙ ව - සො, PTS. 3. පුතනං - PTS
4. රොදනති - මජ්ඣ., සො PTS. 5. සොච. සිමු. සොචා - PTS. 6. චජ්ඣාන - PTS.
7. කුකකුලො - සිමු. 8. කුකකුලො - සිමු. 9. නීහතං - මජ්ඣ., ජබ්බතං - සො, PTS.
10. සුසීලමතතනො - මජ්ඣ., සො, PTS.

යක්කයෝ ඔවුන් හා නො කෙළීති යන රහතුන්ගේ බස මා විසින් අසන ලදී. ඒ මම දන් දැනිමි. සානු සමග යක්කයෝ කෙළීත්.

[යක්කයා:]

තුදුස්වත්ති ද පසළොස්වත්ති ද අඛමසක් පිළිබඳ යම් අටවකෙක් වේ නම් එදින ද ප්‍රාතිහායනී පක්කයෙහි ද, යම් කෙනෙක් අභටාඛිතයෙන් සමකාගත වූ පෙහෙවස් වෙසෙද්ද බබසර හැසිරෙද්ද,

ඔවුන් හා යක්කයෝ නො කෙළීති යන රහතුන්ගේ වදන නී විසින් අසන ලදී. මෑතවි.

“හමුවෙහි හෝ ඉදින් රහසෙහි හෝ පවිකම් නො කරව. යම් පවිකමක් කරන්නෙහි ද, (යම් පවි කමකුත්) කෙරෙහි ද, අහසට පැන හැනී පලායන්නා වූ ද, තට ඒ දුකින් මිදීමෙන් නැත”. මේ යකුන්ගේ වදනැයි පිබිදියා වූ සානුහට කියව.

[සානු:]

මෑනියනි, (මිනිස්සු) මල එකකු නිසා හෝ හබිනි. මෑනියනි, යමෙක් ජීවත්වන්නේ නො පැණේ නම් (ඔහු නිසා ද හබිනි.) මෑනියනි, ජීවත් වන්නා වූ මා දකිමින් කුමක් හෙයින් හබව?

[උවැසි:]

පුත, මල එකකු නිසා හෝ (මිනිස්සු) හබිනි. යමෙක් ජීවත් වන්නේ (නමුත්) නො පෙණේ නම් (ඔහු නිසා ද හබිනි) පුත, යමෙක් කාමයන් දුරු කොට (පැවිදි ව) නැවත මෙහි පැමිණේ නම් ඔහු නිසා ද හබිනි. හෙ හෙමේ ජීවත් වන්නේ නමුත් මලේ ම ය.

පුත, හුණුඅළුතිරයෙන් ගොඩනගන ලද්දේ (නැවතත්) හුණුඅළු තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද? පුත, තිරයෙන් ගොඩ නගන ලද්දේ (නැවතත්) තිරයට වැටෙන්නට කැමැත්තෙහි ද?

යන්නේ මෑතව. තොපට වැඩෙක් වේවා. කහට දෙස් නගවමො ද? දුවෙන ගෙයින් තෙරපූ බඩු නැවත දවන්නට කැමැත්තෙහි ද?

10. 1. 6.

පියබකර සූත්‍රය.

240. එක්කලෙක ආයුමෙත් අනුරුඛා තෙරණුවෝ සෑවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වෙසෙහි. එකල ආයුමෙත් අනුරුඛා තෙරණුවෝ රෑ අලුයම් වේලෙහි නැගිට දහම්පද බෙණෙහි. ඉක්බිති පියබකරමව වූ යකිත්ත කුමාරපුත්‍ර මෙසේ නැලවුවා ය.

පියබකර, ශබ්ද තොකර, වෙණු හෙමේ දහම්පද බෙණෙයි. ඉදින් දහම්පදයක් දුන පිළිපදිමු නම් (එය) අපට හිත පිණිස වන්නේ ය.

ප්‍රාණීන් කෙරෙහි සංයත වමු. දූත දූත මූසාබස් නො බෙණෙමු. නමත්ගේ පවිත්‍ර ශීලයෙහි හික්වෙමු. (එසේ කල්හි) යෙහෙක, පිසාව-යෝහියෙන් මිදෙන්නමෝ වමු.

10. 1. 7.

පුනබබසු සූත්‍රය.

241. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්නුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක.

තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා භික්ඛු නිබ්බාණපටිසංයුතතාය ධම්මො කථාය සන්දසෙති සමාදසෙති සමුතොපෙති. සමපගාසෙති. තෙ ව භික්ඛු අට්ඨකත්වා¹ චෙයි කත්වා සබ්බවෙනසො සමනනාහරිත්වා ඔතිතසොතා ධම්මං සුණන්ති.

අථ ඛො පුනබ්බසුමාභා යක්ඛීඪී පුතතකෙ එවං තොසෙයි:

තුණති උතතරිකෙ හොති තුණති හොති පුනබ්බසු,
යාචාහං බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං තොස්සාමි සඤ්චනො.

නිබ්බාණං භගවා ආග සබ්බගත්ථසපමොචනං,
අතිවෙලා ව මෙ හොති අත්ථං ධම්මව පියායනා.

පියො ලොකෙ සකො පුතො; පියො ලොකෙ සකො පති,
තකො පියතර්² මයාං අස්ස ධම්මස්ස මග්ගනා.

න හි පුතො; පති වාපි පියො දුක්ඛා පමොචයෙ,
යථා සඤ්චමසවණං³ දුක්ඛා මොචෙති පාණීතං.

ලොකෙ දුක්ඛපරෙතස්මිං ජරාමරණසංයුතො⁴,
ජරාමරණමොක්ඛාය යං ධම්මං අභිසම්බුද්ධං⁵,
තං ධම්මං සොතුම්චජාමි තුණති හොති පුනබ්බසුති.

[පුනබ්බසු:]

අමම⁶ න බ්‍යාහරිස්සාමි තුණතිතුතායමුතතරා,
ධම්මමෙව නිසාමෙහි සඤ්චමසවණං² සුඛං.

සඤ්චමස්ස අතඤ්ඤය අමම දුක්ඛං චරුමසෙ,
එස දෙවමනුස්සානං සම්මුල්ලානං පහඛ්ඛරෙ,
බුද්ධො අනතිමසාරිරෙ ධම්මං දෙසෙති වක්ඛමාති.

[පුනබ්බසුමාභා:]

සාධු ඛො පණ්ඩිතො නාම පුතො; ජාතො උරෙසයො,
පුතො; මෙ බුද්ධසෙට්ඨස්ස ධම්මං සුද්ධං පියායති.

පුනබ්බසු සුඛී හොති අජ්ජාගමහි සමුග්ගතා,
දිට්ඨාති අරියසම්මානී උතතරා පි සුණාතු මෙති.

10. 1. 8.

සුදනනසුතනං.

242. එකං සමයං භගවා ගුණගෙන විහරති සීතමනො. තෙන ඛො පන සමයෙන අනාඨපිණ්ඩිකො ගඤ්ජනී රුජගහං අනුපපන්නො හොති. තෙනච්චදෙව කරණීයෙන. අස්සොයි ඛො අනාඨපිණ්ඩිකො ගඤ්ජනී බුද්ධො නිර ලොකෙ උපපන්නාති. තාවදෙව ව⁷ පන භගවනතං දස්සනාය උපසඛිතමිතුතාමො අහොයි⁸.

1. අට්ඨං කත්වා - මජ්ඣ. 2. පියතරං, සිමු, සා. 3. සඤ්චමසවණං - මජ්ඣ, සා, සිමු. 4. ජරාමරණසංයුතන - සිමු, PTS. 5. අභිසම්බුද්ධං - මජ්ඣ - සා. 6. අමම - මජ්ඣ, 7. ව ඉති නාචී - PTS. 8. නොති - මජ්ඣ.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිවණ පිළිබඳ දැනුම කථාවෙන් හික්කුන්ව (කරුණු) දක්වා වදාරණ සේක. (කරුණු) ගන්වන සේක. තෙද ගන්වන සේක. සතුටු කරවන සේක. ඒ හික්කුහු ද අභිවත් කොට මෙතෙහි කොට මුළුසිහින් මොනොවට ගෙණ යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසන්.

ඉක්බිති පුනබ්බසුමවු යෑනිති කුඩාපුතුන් වෙසේ නැලවු:

බුද්ධිශ්‍රේණි වූ ශාඤ්ඤාවන් වහන්සේගේ ධර්මය මම යම්තාක් අසන්නෙමි ද, උභතරිකාවෙහි, ඒතාක් නිශ්ශබ්ද වව. පුනබ්බසුව, නිශ්ශබ්ද වව.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හැම ගැටෙන් මිදීම නම් වූ නිවණ වදාරණ සේක. මේ දහම්හි මාගේ පැතීම ප්‍රමාණානුකූල වෙයි.

ලොවිහි සියපුත් තෙමේ ප්‍රිය වෙයි. ලොවිහි සිය හිමි තෙමේ ද ප්‍රිය වෙයි. මේ දහම හෙළීම එයටත් වඩා මට ඉඩා ප්‍රිය වෙයි.

සදහම් ඇසීම යම් සේ සන්තියා දුකින් මුද ද, ප්‍රියපුත්‍රයා ද ප්‍රියහිමියා ද (එසේ) දුකින් නො ම මුදයි.

දුකින් පිහින වූ ජරමරණයෙන් සුකත වූ ලොවිහි ජරමරණයෙන් මිදීම පිණිස යම් ධර්මයක් අවබෝධ කරණ ලද්දේ ද, ඒ ධර්මය අසන්නට කැමැත්තෙමි. එමිඛා පුනබ්බසු, නිශ්ශබ්ද වව.

[පුනබ්බසු:]

මෑනියෙහි, (මම) නිහඬ වෙමි. මේ උභතරාව ද නිහඬ ය. දහම ම අසනු මැනවි. සදහම් ඇසීම සුව ය.

මෑනියෙහි, සදහම නො දැන්වෙත් දුකෙන් හැසිරෙමු. ප්‍රභාකර වූ පසැස් ඇති පැසුලු අත්බැව් දරණ මේ බුදුරජානන් වහන්සේ අභිශාසිත් මුලා වූ දෙවිමිනිසුන්ට දහම් දෙසන සේක.

[පුනබ්බසුවෙටු:]

උපන්තා වූ උරහොවිත පුත් තෙමේ පණ්ඩිත වූයේ ම මැනවි. මාගේ පුත් තෙමේ ශ්‍රේණි වූ බුදුරජානන් වහන්සේගේ පිරිසිදු දහම පතයි.

එමිඛා පුනබ්බසු, සුවපත් වව. මම අද (සසරින්) ගොඩ නැගුනෙමි වෙමි. ආයඝිසත්‍යයෝ දක්නා ලදහ. මාගේ උභතරාව ද අසාවා.

10. 1. 8.

සදහන සුත්‍රය.

242. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි වූ ගිහවනශෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි අනාඨපිණ්ඩික ගෘහපති තෙමේ නිසියම් කටපුත්තක් සදහා රජගහනුවරට පැමිණියේ වෙයි. අනාඨපිණ්ඩික ගෘහාචි තෙමේ බුදුරජානන් වහන්සේ ලෝපහල වූ සේකැයි ඇසී ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැනීම පිණිස එකෙණෙහි ම එළඹෙනු කැමැත්තේ ද විය.

අථ ඛො¹ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ගහපතීස්ස එතදහොසි: අකාලො ඛො අජ්ජ භගවන්තං දස්සනාය උපසඛකමිතුං. සෙවදනාහං කාලෙන භගවන්තං දස්සනාය උපසඛකමිස්සාමිති, බුද්ධගතාය සතියා තිපජ්ජ රත්තියා සුදං තීකඛනතුං උට්ඨාසි පහාතනති මඤ්ඤමොකො. අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩකො ගහපතී යෙන සිවට්ඨිකචාරං² තෙනුපසඛකමි. අමනුස්සා චාරං චිවරිංසු.

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ගහපතීස්ස තගරමහා තීකඛමන්තස්ස ආලොකො අනතරධාසි. අකුකාරෙ පාතුරහොසි. භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව³ පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි. අථ ඛො සිවමො⁴ යනො ආනතරතීතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං භජී සතං අස්සා සතං අස්සතරී⁵ රථා,
සතං කඤ්ඤදසභස්සානි ආමුතතමණීකුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිභාරස්ස කලං තාගස්සති සොලසිං.

අභිකකම ගහපතී, අභිකකම ගහපතී, අභිකකමනං තෙ සෙයෙසා තො⁶ පටිකකමනනති.

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ගහපතීස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති.

දුතියමපි ඛො --පෙ--

තුතියමපි ඛො⁷ අනාඨපිණ්ඩකස්ස ගහපතීස්ස⁸ ආලොකො අනතරධාසි, අකුකාරෙ පාතුරහොසි, භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො උදපාදි. තතොව පුත නිවතතිතුකාමො අහොසි තුතියමපි ඛො සිවමො යනො ආනතරතීතො සද්දමනුස්සාවෙසි:

සතං භජී සතං අස්සා සතං අස්සතරී රථා,
සතං කඤ්ඤදසභස්සානි ආමුතතමණීකුණ්ඩලා,
එකස්ස පදච්ඡිභාරස්ස කලං තාගස්සති සොලසිං.

අභිකකම ගහපතී, අභිකකමම ගහපතී, අභිකකමනං තෙ සෙයෙසා තො පටිකකමනනති.

අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ගහපතීස්ස අකුකාරෙ අනතරධාසි, ආලොකො පාතුරහොසි. යං අහොසි භයං ඡමතිතතනං ලොමහංසො සො පටිපපස්සමති. අථ ඛො අනාඨපිණ්ඩකො ගහපතී යෙන සිතවතා⁹ තෙනුපසඛකමි. තෙන ඛො පත සමයෙත භගවා රත්තියා පච්චුසසමයං පච්චුට්ඨාය අජේඛාකාසෙ වඛකමති. අද්දසා ඛො භගවා අනාඨපිණ්ඩකං ගහපතීං දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දීඤ්ඤාන වඛකමා ඔරොතිචා පඤ්ඤායෙන ආසනෙ තිසිදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා අනාඨපිණ්ඩකං ගහපතීං එතදවොච: එහි සුදඤ්ඤාති.

1. අථස්ස - මජ්ඣ, PTS. 2. සිතවතචාරං - සී 1. 2. 3. තතොව - සා, PTS. 4. සිවමො. 5. අස්සතරී - PTS. 6. ත - PTS. 7. ඛොති නජී - PTS. 8. ගහපතීස්ස අභි කභී - PTS. 9. සිතවතං යෙන භගවා - මජ්ඣ.

ඉක්බිති අනේපිටු ගැහැවිහට මේ අදහස විය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැකීම පිණිස එළඹෙන්නට අද හොකල් ය. දැන් මම හෙට කල් ඇති ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු පිණිස එළඹෙන්නෙමිසි බුදුන් කෙරෙහි ගිය සිහි ඇතිව හොත්තේ ය. අලුයම යයි හඟිමින් රෑ තුන්පලක් තැනී සිටියේ ය. එකල්හි අනාචපිණ්ඩක ගැහැවි තෙමේ සොහොන්දොර වෙත පැමිණියේ ය. අමනුෂ්‍යයෝ දොර විවර කළහ.

ඉක්බිති අනේපිටු ගැහැවියෙකු නුවරින් නික්මෙද්දී එළිය අතුරුදන් විය. අඳුර පහල විය. බිය තැනී ගැණුම් ලොබුදහ ගැණුම් පහල විය. එයින් ම පෙරලා යනු කැමැත්තේ ද විය. එකල්හි සිමක යක්‍ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශව-කරියෝ ද, සියක්දහසක් රිය ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද (යමකුට ලැබුනාහු ද, ඒ ලාභයෝ බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක්පියවරක සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවටත් නො අහිත්.

ගැහැවියෙනි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙනි, ඉදිරියට යව. නොපගේ ඉදිරියට යාම මැනවි. ආපසු යාම නො මැනවි.

ඉක්බිති අනේපිටු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් විය. එළිය පහල විය යම් බියෙන් තැනී ගැන්මෙන් ලොබුදහ ගැන්මෙන් වී තම එය සන්සිඳිනී.

දෙවන වට දු ...

තෙවන වට දු අනේපිටු ගැහැවිහට එළිය අතුරුදන් වී ය. අඳුර පහල වී ය. බිය තැනී ගැණුම් ලොබුදහ ගැණුම් පහල වී ය. එයින් ම පෙරලා යනු කැමැත්තේ ද වී ය. තෙවන වට දු සිවක යක්‍ෂ තෙමේ අතුරුදන් වූයේ (මතු දැක්වෙන) ශබ්දය ඇස්වී ය:

සියක්දහසක් ඇත්තු ද, සියක්දහසක් අස්නු ද, සියක්දහසක් අශව-කරියෝ ද, මිණිකොඩොල් අබරණින් සරසන ලද සියක්දහසක් කන්‍යාවෝ ද, (බුදුන් දක්නට යන්නහුගේ) එක් පියවරක් පිළිබඳ සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුදු නො අහිත්.

ගැහැවියෙනි, ඉදිරියට යව. ගැහැවියෙනි, ඉදිරියට යව. නොපගේ ඉදිරියට යාම මැනවි. ආපසු යාම නො මැනවි.

ඉක්බිති අනේපිටු ගැහැවිහට අඳුර අතුරුදන් වී ය. එළිය පහල වී ය. යම් බියෙන් තැනී ගැන්මෙන් ලොබුදහ ගැන්මෙන් වී තම එය සන්සිඳිනී. ඉක්බිති අනේපිටු ගැහැවි තෙමේ ගීතවතය වෙත එළඹියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රෑ අලුයම තැනීට අබවස සක්මන් කරණ සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එන්තා වූ අනේපිටු ගැහැවියෙකු දුර දී ම දුටු සේක. දැක සක්මනින් බිය පැනවූ අසුතෙහි වැඩහුන් සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ අනේපිටු ගැහැවිහට “සුදන්න, (වේගී) එව”යි මෙය වදාළ සේක.

අඵ ඛො අනාථපිණ්ඩිකො ගභපති නාලේන මං ගභවා ආලපතීති¹
තනේච ගභවතො පාදෙසු සිරසා නිපතීතා ගභවන්තං එතදවොචා කච්චි
ගනොග ගභවා සුබමසසීථාති²?

[ගභවා:]

සබ්බද චො සුඛං සෙති චුභමණො පරිනිබ්බතො,
යො ත ලීචචති කාලෙසු සිතිභුතො නිරුපති.

සබ්බො ආසත්තියො ඡේත්වා විතෙය්‍ය හදයෙ දුරං,
උපසංභොතා සුඛං සෙති ගන්තිං පපජ්ජ්‍යා වෙකඤ්ඤාති.³

10. 1. 9.

සංඛමසුක්කා සුත්තං.

243. එකං සමයං ගභවා ඤජගභෙ විහරති වෙඵඵනො කාලඤ්ඤා-
නිවාපෙස. තෙන ඛො පත සමයෙන සුක්කා භික්ඛුතී මහතියා පරිසාය
පරිවුතා ධම්මං දෙසෙති.

අඵ ඛො සුඤ්ඤාය භික්ඛුතීයා අභිපපසන්තො යකෙඛා රුජගභෙ රචිකාය
රචිකං සිඛසාචකෙන සිඛසාචකං උපසංඛමිත්වා තායං වෙලායං ඉමං ගාථායො
අභාසී:

කීලෙම කතා රුජගභෙ මනුස්සා මධුපීතාච සෙය්‍යරෙ⁴,
යෙ සුක්කං ත පඤ්චපාසනති දෙසෙනතිං අමිකං පදං.

තඤ්ච පත අපච්චාතීයං අසෙචතකමොචවං,
පිචන්ති මඤ්ඤෙඤ්ඤ සපසඤ්ඤෙ වලාගකමිච්චාගුති.⁵

10. 1. 10.

දුතියසුක්කා සුත්තං.

244. එකං සමයං ගභවා ඤජගභෙ විහරති වෙඵඵනො කාලඤ්ඤා-
නිවාපෙස. තෙන ඛො පත සමයෙන අඤ්ඤානරෙ උපාසකො සුක්කාය
භික්ඛුතීයා භොජනං අදසී. අඵ ඛො සුක්කාය භික්ඛුතීයා අභිපපසන්තො
යකෙඛා රුජගභෙ රචිකාය රචිකං සිඛසාචකෙන සිඛසාචකං උපසංඛමිත්වා
තායං වෙලායං ඉමං ගාථා අභාසී:

සුඤ්ඤං චිත පසවි බ්‍රහ්මං සපසඤ්ඤෙ වතායමුපාසකො,
යො සුක්කාය අදසී භොජනං සබ්බගජේති විපපමුත්තායාති⁶.

1. ආලපතීති භවෙති උදෙසනාති - මජ්. 2. සුඛං වසීථාති - ස්‍යා 3. වචනසා - මජ්. 4. සෙය්‍යරෙ - මජ්. අච්චාර සෙ - PTS 5. වලාගකමිච්ච පනඵගුති - මජ්. ස්‍යා, 6. විපපමුත්තීයං - මජ්. සීචු, I. 2. PTS.

එකල්හි අනේපිඬු ගැහැවි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමන් මො අමතන සේකැ යි එහි ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ පාලක හිසින් වැටී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, කීම? භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුවසේ සැතපුනු සේක් දැයි මෙය සැල කෙළේ ය.

[භගවත්හු:]

යමෙක් කාමයන්හි තොතැවරේ ද, (කෙලෙස්හිති නැති බැවින්) සිහිල් වූයේ ද, උපති රහිත ද පිරිනිව්‍යාය වූ (ඒ තමිණාසුව) බවුණු තෙමේ හැමකල්හි ඒකාන්තයෙන් සුවසේ නොවී.

සියලු තෘෂණාවන් සිදු හෘදය ඇසුරු කළ පිඹාව දුරු කොට සිත්හි සන්සිදීමට පැමිණ උපශාන්ත වූයේ සුවසේ හොවී.

10. 1. 9.

සබ්බසුක්ඛා සුත්‍රය.

243. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේඵවතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සුක්ඛා මෙහෙණ මහත් පිරිසක් විසින් පිරිවරණ ලද්දී දහම් දෙසයි. ඉක්බිති සුක්ඛා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යක්‍ෂයෙක් රජගහනුවර විටියෙන් විටියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට එළඹී ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

යම් කෙනෙක් නිවන්පදය දෙසන්නා වූ සුක්ඛා මෙහෙණ වෙත නො එළඹෙද්ද, රජගහනුවර (වෙසෙන) මේ මිනිස්සු කුමක් කෙරෙද්ද? සුරුපාතය කළුවන්සේ හොවින්.

ඇසීමෙන් තෘප්තියට නො පැමිණෙන සවහාවයෙන් ම මිහිරි වූ ඕෂ්ඨ-ගුණවත් වූ ඒ දහම වලාකුළු අතරෙන් නික්මෙන දිය බොහ මගියන් මෙන් හුවණැත්තන් බොත්තාක් මෙහි.

10. 1. 10.

දුතියසුක්ඛා සුත්‍රය.

244. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වේඵවතාරුමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි එක්තරු උච්චුවෙක් සුක්ඛා මෙහෙණහට බොදුනක් දීනී. ඉක්බිති සුක්ඛා මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර විදියෙන් විදියට මංසන්ධියෙන් මංසන්ධියට එළඹී ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය:

යමෙක් සියලු කෙලෙස් ගැටෙන් මිදුනු සුක්ඛා මෙහෙණහට බොදුනක් දුන්නේ ද, ඒකාන්තයෙන් හුවණැති මේ උච්චු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1 11.

වීරාසුභතං.

245. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඨවනෙ කලංගුක-
තිවාසෙ. තෙත බො පන සමයෙන අඤ්ඤාතරො උපාසකො වීරාස භික්ඛු-
නියා චිවරං අදුසි. අථ බො වීරය භික්ඛුනියා අභිප්පසනෙනා යකෙබ්බා රාජගහෙ
රජිකාය රජිකං සිඛ්ඤාවකෙත සිඛ්ඤාවකං උපසඛිකමිත්ථා නායං වෙලායං ඉමං
ගාථං අභාසි:

පුඤ්ඤං වත පසච්චි බ්භුං සප්පඤ්ඤාදා වතායමුපාසකො,
යො වීරය අදුසි, චිවරං සබ්බයොගෙහි විප්පමුත්තනායාති.

10. 1. 12.

ආලවකසුභතං.

246. එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා ආලවීයං විහරති ආලවකස්ස
යකඛස්ස භවතෙ. අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා යෙන භගවා තෙඤ්ඤ-
පසඛිකමි. උපසඛිකමිත්ථා භගවනතං එතදවොච: නිකම සමණාති, සාධා-
වුසොති භගවා නිකමි. පච්ඤ සමණාති, සාධාවුසොති භගවා පාචිසි.

දුතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං එතදවොච: නිකම
සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකමි. පච්ඤ සමණාති. සාධාවුසොති
භගවා පාචිසි. තතියමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං එතදවොච:
නිකම සමණාති. සාධාවුසොති භගවා නිකමි. පච්ඤ සමණාති. සාධා-
වුසොති භගවා පාචිසි. චතුර්ථමපි බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනත
එතදවොච: නිකම සමණාති. න බ්බාහං ආවුසො නිකමිත්ථසාමි. ය
තෙ කරණීයං තං කරෙහීති.

[ආලවකො:]

පඤ්ඤං තං සමණ පුච්චිස්සාමි. සචෙ මෙ න බ්බාකරිස්සාසි, විනතං වා
තෙ බිපිස්සාමි. හදයං වා තෙ ඵාලොස්සාමි. පාදෙසු වා ගනෙත්ථා පාරගඛිතාය
බිපිස්සාමිති.

[භගවා:]

න බ්බාහං තං ආවුසො පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභමකෙ
සස්සලෙඤ්ඤාභමණීයා පජාය සදෙවදිත්ථස්සාය, යො මෙ විනතං වා බිපෙය්‍ය
හදයං වා ඵාලෙය්‍ය පාදෙසු වා ගනෙත්ථා පාරගඛිතාය බිපෙය්‍ය, අපි ච ත්ථං
ආවුසො පුච්චි යදාකඛිබ්බිති.

අථ බො ආලවකො යකෙබ්බා භගවනතං ගාථාය අජ්ඣගාහි 1:

තිං සුධි විනතං පුරිස්සස්ස සෙට්ඨං තිං සු පුච්චිණ්ණං සුබමාවහාති,
තිං සු භවෙ සාදුතරං² රසාතං කථං ජීවී ජීවිතලොසු සෙට්ඨන්ති?

1 අථ - 20- අජ්ඣගාහි ඉති තථී - මජ්ඣ. සං. PTS. 2. සාදුතරං - සං.

10. 1. 11.

විග්නුහය.

245. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලාපකනිවාප තම් වූ වේච්චතාරාමයෙහි වැඩ වසන සේක එකල්හි එක්තරා උවසුවෙක් විග්නු හෙණහට සිටුරක් දිකි. ඉක්බිති විරු මෙහෙණ කෙරෙහි බෙහෙවින් පහන් යකෙක් රජගහනුවර වීදියෙන් වීදියට මංසකියෙන් මංසකියට එළඹ ඒ වේලාවෙහි මේ ගාථාව කී ය

යමෙක් සියලු යෝගවලින් මිදුනු විරු මෙහෙණහට සිටුරක් දුන්නේ ද, ඒකාන්තයෙන් නුවණැති මේ උවසු තෙමේ බොහෝ වූ ම පින් රැස් කෙළේ ය.

10. 1. 12.

ආලවක සුත්‍රය.

246. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අලවිනුවර සමීපයෙහි ආලවක යකුගේ භවනයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක.

දෙවන වට දු ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ, නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ, පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. තෙවන වට දු ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නික්මුනු සේක. මහණ පිවිසෙව යි. ඇවැත්නි, මෑතවා යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පිවිසි සේක. සිවුවන වට දු ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කී ය. මහණ නික්මෙව යි. ඇවැත්නි, මම නො නික්මෙන්නෙමි. තා විසින් යමක් කටයුතු තම් එය කරව යි.

[අලව:]

මහණ, තොපගෙන් පැණයක් විවාරන්නෙමි. ඉදින් මට (එය) නො විසඳන්නෙහි තම් තාගේ සිත හෝ විසෂ්‍යප කරන්නෙමි. තාගේ හෘදය හෝ පලන්නෙමි. පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නෙමි.

[භගවත්හු:]

ඇවැත්නි, දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බලුන් සහිත ලොව මහණ-බලුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත පුජාවෙහි යමෙක් මාගේ සිත හෝ විසෂ්‍යප කරන්නේ ද, හෘදය හෝ පලන්නේ ද, පා ගෙණ ගහපරතෙර හෝ දමන්නේ ද, එබන්දකු මම නො දකිමි. වැලි දු ඇවැත්නි, තෝ යමක් කැමැත්තෙහි ද (එය) විවාරව යි. ඉක්බිති ආලවක යකු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථාවකින් කී ය:

මේ ලොව සත්‍යයාට කීමෙක් ශ්‍රෙණි ධනය වේ ද? කීමෙක් මෑතවින් පුරුදු කරණ ලද්දේ සුව එළවා ද? රසයන් අතුරෙන් කුමක් ඉතා මිනිව් ද? කෙසේ ජීවත්වන්නහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේණි යයි කියද්ද?

[භගවා:]

සද්ධීධි විතතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං ධම්මො පුච්ඡෙණ්ණා සුඛමාවහාති,
සච්චං භවෙ සාදුකරං රසාතං පඤ්ඤාපීඨං¹ ජීවිතමාහු සෙට්ඨනති.

[ආලවකො:]

කථං සු තරති ඕසං කථං සු තරති අණණවං,
කථං සු දුකඛං අලෙච්ඡති කථං සු පරිසුජ්ඣතිති.

[භගවා:]

සද්ධියං තරති ඕසං අපමාදෙන අණණවං,
විරියෙන දුකඛං අලෙච්ඡති පඤ්ඤාය පරිසුජ්ඣතිති.²

[ආලවකො:]

කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං කථං සු විජ්ඣතෙ ධනං,
කථං සු කීතනිං පපෙපාති කථං මිත්තාති ගජච්ඡි,
අසමා ලොකා පරං ලොකං කථං ඡපච්ච න සොච්ඡති?³

[භගවා:]

සද්දභානො අරහතං ධම්මං නිබ්බාණපතතියා,
සුසුඤ්ඤා⁴ ලභතෙ පඤ්ඤං අපමතෙතා විචිකඛණො.

පභිරුපකාරී⁵ චූරවා උට්ඨානා විජ්ඣතෙ ධනං,
සච්චන කීතනිං පපෙපාති දදං මිත්තාති ගජච්ඡි.

යසෙසතෙ චතුරෙ ධම්මො සද්ධස්ස ඝරමෙසිනො,
සච්චං ධම්මො,⁶ ඛිතී වාගො ස වෙ පෙච්ච න සොච්ඡි,
අසමා ලොකා පරං ලොකං ඵලං පෙච්ච න සොච්ඡති.

ඉඛස් අඤ්ඤාපි පුච්ඡස්ස පුච්ඡ සමණවුභවණො,
යදී සච්චා දමා⁷ වාහා ඛතායා භියොධි විජ්ජතිති.

[ආලවකො:]

කථං හු දුතී පුච්ඡෙය්‍යං පුච්ඡ සමණවුභවණො,
සො'භං⁸ අජ්ජ පජානාමි යො අනෙථා සමපරාසිකො.

අනුභව වන මෙ වුඤ්ඤො වාසායාලවිමාගමා⁹,
සො'භං⁷ අජ්ජ පජානාමි යජ්ඣ දින්නං ඔසපථලං.

1 ජීවි.-මජ්ඣ. සිමු. 1. 2. 2. පරිසුජ්ඣති - සි. 1. 3. සුසුඤ්ඤා - මජ්ඣ. සා. 4. පචිරුප-කාරී - සා. PTS. 5. දුමං - PTS. 6. ඛජමමි - මජ්ඣ. 7. පයා'භං - මජ්ඣ. සා. PTS. 8. වාහතො - PTS.

[භගවත්හු:]

මෙලොව සත්ත්වයාට ශ්‍රද්ධාව ශ්‍රේෂ්ඨ ධනය වේ. දහම මෑතවත් සුරාදු කරණ ලද්දේ සුව එළවයි. රසයන් අතුරෙන් සත්‍යය ඒකාන්තයෙන් ඉතා මිහිරි ය. නුවණින් ජීවත්වන්නහුගේ ජීවිතය ශ්‍රේෂ්ඨ යයි කියන්න.

[අලමු:]

මිත්‍ය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? අභිවය කෙසේ තරණය කෙරේ ද? දුක කෙසේ ඉක්මවා ද? කෙසේ පිරිසිදු වේ ද?

[භගවත්හු:]

ශ්‍රද්ධාවෙන් මිත්‍ය තරණය කෙරේ. අප්‍රමාදයෙන් අභිවය තරණය කෙරේ. විශ්වීයෙන් දුක ඉක්මවයි. ප්‍රඥාවෙන් පිරිසිදු වේ.

[අලමු:]

නුවණ කෙසේ ලබා ද? ධනය කෙසේ ලබා ද? කෙසේ කීර්තියට පැමිණේ ද? කෙසේ මිත්‍රයන් සපයා ගනී ද? මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ කෙසේ ශෝක නො කෙරේ ද?

[භගවත්හු:]

නො පමා වූ නුවණින්ගේ රහතුන්ගේ ධර්මය අදහන්නේ අහසු කැමැත්ත හේතු කොට ගෙන නිවණට පැමිණීම පිණිස ප්‍රඥව ලබයි.

සුදුසු කටයුතු කරණ බහා නො තැබූ මුර ඇති උත්තමයී ඇත්තේ ධනය ලබයි. සත්‍යවචනය කරණකොට ගෙන කීර්තියට පැමිණේ. දන් දෙන්නේ මිත්‍රයන් බැඳ ගනී.

ගිහිගෙයි වෙසෙන ශ්‍රද්ධා ඇති යමකුහට සත්‍යයත්, ධර්මයත්, ධාර්යයත්, ත්‍යාගයත් යන මේ සිටු දහමහු වෙත් තම හෙ කෙමේ පරලොවට පැමිණ ඒකාන්තයෙන් ශෝක නො කෙරෙයි. මෙලොවින් පරලොවට පැමිණ මෙසේ ශෝක නො කෙරෙයි.

සත්‍යයටත්, ඉන්ද්‍රියදමිතයටත්, ත්‍යාගයටත්, කෞතුකයටත් අසික වූ යමක් මෙලොව ඉදිත් ඇත් තම (ඒ කුමැයි) බොහෝ වූ අතෙක් මහණබමුණන් ද විවාරව යි.

[අලමු:]

සාමපරාසික වූ ද (දුෂටධාරිමිකවූ ද) යම් අභිවයක් වේ තම (එය) ඒ මම අද දනිමි. (එහෙයින්) දන් බොහෝ වූ මහණබමුණන් කුමකට විවාරත්-නෙමි ද,

ඒකාන්තයෙන් මට වැඩ පිණිස බුදුරජානන් වහන්සේ විසීම පිණිස අලමු නුවරට වැඩිසේක. යමකුට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ තම එය මම අද දනිමි.

සො අහං විචරිසාමි ගාමං ගාමං පුරං පුරං,
තමස්සමානො සම්බුද්ධං ධර්මස්ස ච සුඛධර්මකතාහි.

ඉදෙකචගෙහො පඨමො.

තනු (ඥානං):

ඉදෙකො යකඛ සුචි ච මෘද්ධභද්දො ච සානු¹ ච,
පියඞ්කර පුතඛඛසු සුදුනෙකා ච දො සුකකා චීරං ආලවකෙත² දොදසාතී.

යකඛසංයුතනං සමභතං.

11. සකඛසංයුතනං

1. සුචිරචගෙහො

11. 1. 1.

සුචිරසුතනං.

247. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඝාටිජජීයං විහරති ජෙතවනො අනාඨපිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ. තනු බො භගවා භික්ඛු ආලිනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චයොසුං. භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභීරංසු. අඨ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචීරං දෙවපුතනං ආමනෙතසි. එතෙ තාත සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභීයනති. ගච්ඡ තාත සුචීර, අසුරෙ පච්චයසාහිතී. එවං භද්දං තවාතී බො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පච්චසුචො පමාදං ආපාදෙසි.

දුතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචීරං දෙවපුතනං ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභීයනති. ගච්ඡ තාත සුචීර, අසුරෙ පච්චයසාහිතී. එවං භද්දං තවාතී බො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පච්චසුචො දුතියමපි³ පමාදං ආපාදෙසි.

තතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචීරං දෙවපුතනං ආමනෙතසි: එතෙ තාත සුචීර, අසුරා දෙවෙ අභීයනති. ගච්ඡ තාත සුචීර, අසුරෙ පච්චයසාහිතී. එවං භද්දං තවාතී බො භික්ඛවෙ සුචීරො දෙවපුතනො සකකස්ස දෙවාතමිඤ්ඤ පච්චසුචො තතියමපි⁴ පමාදං ආපාදෙසි.

අඨ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචීරං දෙවපුතනං ගාඨාය අජ්ඣභාසි:

1 සංඝ - සිමු. 2. චීර ආලමිති - මිඡසං. 3. දුතියමපිති නඡී PTS, 4 තතියමපිති නඡී. PTS.

ඒ මම (බුද්ධිසුබුද්ධිතාව කියා) බුදුරජානන් වහන්සේ ද, (ධම්මසම්මතාව කියා) ධම්ම ද (සම්භසුසම්භසතාව කියා) සම්භස ද වදිමින් ගමන් ගමනු වරින් නුවර හැසිරෙන්නෙමි.

ඉන්දක වගීය පළමුවැනි යි.

එහි උද්දාය:

ඉන්දක, සකක, සුච්චි, මණ්හඳු, සානු, පියඛකර, පුතබ්බසු, සුදන්ත ය, සුකකාසුත්‍ර දෙක ය, චිරා සුත්‍රය, ආලවක සුත්‍ර යයි දෙලොසෙකි.

සකඛ සංයුතතය නිමිසේ ය.

11. සකඛසංයුතතය

1. සුචීර වගීය

11. 1. 1.

සුචීර සුත්‍රය.

247. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිවුසුගේ අරමිඤ්ච වැඩවසන සේක. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. වහන්සා යි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඳවූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක.

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණියාහු ය. මහණෙනි, එකල්හි ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචීර දෙවිපුත්‍ර ඇමතී ය:— “පුත, සුචීර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචීර, යා. අසුරයන් පෙරලා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචීර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය, මුඛිට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, දෙවන වට දු සක්දෙවිඳු තෙමේ සුචීර දෙවිපුත්‍ර ඇමතී ය: “පුත, සුචීර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති, පුත සුචීර, යා. අසුරයන් පෙරලා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචීර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය, මුඛිට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා දෙවන වට දු (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචීර දෙවිපුත්‍ර ඇමතී ය: “පුත, සුචීර, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙති. පුත සුචීර, යා. අසුරයන් පෙරලා ඉදිරියට යව” යි. මහණෙනි, සුචීර දෙවිපුත් තෙමේ “එසේ ය මුඛිට වැඩෙක් වේව” යි සක්දෙවිඳුට පිළිවදන් අස්වා තෙවන වට දු (ගමන) පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති ශක්‍රදේවේන්ද්‍ර තෙමේ සුචීර දෙවිපුත්භව ගාථායෙන් කී ය:

අනුට්ඨිතං අවායමං¹ සුඛං යත්‍රාධිගච්ඡති,
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතෙච්ච පාපයාති.

[සුචීරො:]

අලසස්ස² අනුට්ඨානා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමෙසමිද්ධස්ස තමෙම සකක වරං දිසාති³.

[සකෙකා:]

යත්ථාලසො අනුට්ඨානා අච්චන්තං⁴ සුඛමෙධිති,
සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි මඤ්ච තතෙච්ච පාපයාති.

[සුචීරො:]

අකමුච්ඡනා⁵ දෙවසෙට්ඨි සකක විජෙඤ්ච යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සකක වරං දිසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අභි අකමෙමන කොචි කුචි න ජීවති,
නිබ්බාණස්ස හි සො මග්ගො සුචීර තත්ථ ගච්ඡාහි
මඤ්ච තතෙච්ච පාපයාති

හො හි නාම භික්ඛවෙ, සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සකං පුඤ්ඤඵලං
උපජීවමානො දෙවානං කාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙතොනා⁶
උට්ඨානවිරියස්ස වණ්ණවාදී භවීස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ,
යං චූචො ඵචං ස්වාකඛාතෙ ධම්මවිනයෙ පබ්බජ්ජා සමානා උට්ඨගෙය්‍යාථ
සධෙය්‍යාථ වායමෙය්‍යාථ අපපතනස්ස පතතියා අනධිගතස්ස අධිගමාය
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

11. 1. 2.

සුචිමසුඤානං.

248. එකං සමයං භගවා ඤාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨ-
පිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනොසි භික්ඛවොති,
හදනොති තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොසුං. භගවා ඵතදවොච:

භුතසුඛං භික්ඛවෙ අසුරා දෙවෙ අභියංසු. අථ බො භික්ඛවෙ
සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ සුචිමං⁷ දෙවපුඤානං ආමනොසි: එතෙ තාත
සුචිම, අසුරා දෙවෙ අභියන්ති. ගච්ඡ තාත සුචිම, අසුරෙ පච්චුය්‍යාහිති.
ඵචං භාඤ්ජන්තවාති බො භික්ඛවෙ සුචිමො දෙවපුඤානො සකකස්ස දෙවා-
තමිඤ්ඤස්ස පටිඤ්ඤා පමාදං ආපාදෙසි.

1. අවායමං - සාඨපි. 2. අලසස්ස - ඤජො, අලසවායං - සො. 3. දිසාති - PTS.
4. අච්චන්තසුඛමධිති - සො. 5. අකමුච්ඡනා - PTS. 6. කාරෙතොනා - PTS.
7. සුචිමං - සො.

(කාසිකවිද්‍යා වශයෙන්) නො නැති සිටුවෙන් (වෛතසික විද්‍යා වශයෙන්) වායම් නො කරණුයේ යම් තැනෙකි සුබයට පැමිණේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුචිරදෙවිපුත්:]

උත්තරවිද්‍යා නැත්තේ අලස වන්නේ ය. කිසි කිසක් නොද කරන්නේ ය. (එබන්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායයක් වන්නේ හම් සක්දෙවිදුනි, ඒ උත්තරවිද්‍යා මට කියනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උත්තරවිද්‍යා නැත්තා වූ අලසපුදාලයක් යම් තැනෙක අධ්‍යාත්මයෙන් සුබයට පැමිණේ ද, තොහොත් අතිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුචිර:]

ශක්‍රදේවේන්ද්‍රය, කම් නො කිරීමෙන් යම් සැපයක් ලබමෝ ද, ශක්‍රදේවේන්ද්‍රය, ශෝක නැති දැඩි ආයාස නැති ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුදාලයක් කිසි තැනෙකි ජීවත් නොවේ ද, (කාසි වර්ණික ආදි) කම් නො කිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිවැණියාගේ (මග) ම ය. සුචිර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවරජ තෙමේ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්තිසා වැසි දෙවියන් පිලිබඳ ඉසුරු බව හා අඛපති බව ඇති රජය කරන්නේ උත්තරවිද්‍යා පිලිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ ස්වාකතාග්‍රහණයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සත්තෙහි නො පැමිණී ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නොකළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නො කළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද යම් විද්‍යායෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, සිටනය කරන්නහු ද, වායම් කරන්නහු ද, මෙ සත්තෙහි ලා ඒ විද්‍යා ගොබනේ ය.

11. 1. 2.

සුසීම සුත්‍රය.

248. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිඬු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි සි භික්ෂූන් දැමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්හ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි: අසුරයෝ දෙවියන් අභිමුඛවා ගියහ. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවරජ සුසීම දෙවිපුත්‍ර ඇමති ය: “පුත, සුසීම, මේ අසුරයෝ දෙවියන් ඉදිරියට පැමිණෙහි. පුත, සුසීම යා. අසුරයන් බලා නැඟ යා” යි. මහණෙනි, සුසීම දෙවිපුත් තෙමේ ‘එසේ ය. මුඛට මැනවෙක් වේව’යි සක්දෙවරජුහට පිලිවදන් දී (ගමන) පමා කෙළේ ය.

දුතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිනෙදු සුසීමං දෙවපුතතං
ආමනොතසි. -පෙ- දුතියමපි පමාදං ආපාදෙසි.

තතියමපි බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිනෙදු සුසීමං දෙවපුතතං
ආමනොතසි -පෙ- තතියමපි පමාදං ආපාදෙසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා
දෙවාතමිනෙදු සුසීමං දෙවපුතතං ගාථාය අර්ඝ්ඛගාසි:

අනුට්ඨාහං අවායමං සුඛං යත්‍රාභිගච්ඡති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේච පාපයාති.

[සුසීමො:]

අලසස්ස අනුට්ඨාහා න ච කිච්චාති කාරයෙ,
සබ්බකාමසමිද්ධස්ස තමෙම සත්ත වරං දීසාති.

[සකෙකා:]

යජ්ඣාලසො අනුට්ඨාහා අචචනතං සුඛමෙධති,
සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති මඤ්ච තතේච පාපයාති.

[සුසීමො:]

අකමමුතා දෙවසෙට්ඨ සත්ත වීඤ්ඤමු යං සුඛං,
අසොකං අනුපායාසං තමෙම සත්ත වරං දීසාති.

[සකෙකා:]

සවෙ අපි අකමෙචන කොචි කචි ත ජ්චති,
භිබ්බාණස්ස හි සො මගො සුසීම තත්ථ ගච්ඡාති
මඤ්ච තතේච පාපයාති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිනෙදු සකං පුඤ්ඤඵලං උප-
ජ්චමානො දෙවානං තාවකිංසානං ඉස්සරියාධිපච්චං රජ්ජං කාරෙනො
උට්ඨාතචිරියස්ස වණණවාදී භවිස්සති. ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොභෙථ, යං
තුමෙත ඵලං සවාකධාතෙ ධම්මචිතයෙ පබ්බජ්තා සමානා උට්ඨභෙග්ගසාථ
ඝට්ඨෙග්ගසාථ වායමෙග්ගසාථ අපපත්තස්ස පතතියා අතභිගතස්ස අභිගමාය
අසච්ඡිකතස්ස සච්ඡිකිරියායාති.

11. 1. 3.

ධජගහසුතං.

249. එකං සමයං භගවා ඝාමිඤ්ඤං විහරති ජජ්ඣමනො අතාථපිණ්ඩි-
කස්ස ආරාමෙ. තත්‍ර බො භගවා භික්ඛු ආමනොතසි භික්ඛවොති. හදනොතභි
තෙ භික්ඛු භගවතො පච්චස්සොස්සං. භගවා ඵකදවොච:

දෙවන වට දු සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තු ඇමතිය. ... දෙවන වට දු පමා කෙළේ ය.

මහණෙනි, තෙවන වට දු සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තු ඇමතිය තෙවන වට දු පමා කෙළේ ය මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ සුසීම දෙවිපුත්තට ගාථායෙන් කී ය.

(කාසික වීර්‍යී වශයෙන්) නො නැගී සිටුවෙන් (වෛතසික වීර්‍යී වශයෙන්) වැයම් නො කරණුයේ යම් නැතෙක්හි සුබයට පැමිණේ ද, සුචීර, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

උථානවීර්‍යී නැත්තේ අලය වන්නේ ය. කිසි කිසක් නො ද කරන්නේය. (එබැව්දෙක්) සියලු කාමයෙන් සමාදායෙන් වන්නේ නම් ඒ උත්තමසථාතය වෙතිසනු මැනවි සි.

[සක්දෙවිදු:]

උථානවීර්‍යී නැත්තා වූ අලය පුදාලයෙක් යම් නැතෙක ඒකාන්ත සුබයට පැමිණේ ද, නොහොත් අතිශයින් සැපයේ වැඩේ ද, සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

[සුසීම:]

ඔහු දේවේන්ද්‍රය, කම් නොකිරීමෙන් යම් සැපයක් ලබමෝ ද, ඔහු-දේවේන්ද්‍රය, ශෝක නැති දැසි ආයාස නැති ඒ උතුම් මග කියනු මැනවි.

[සක්දෙවිදු:]

කිසි පුදාලයෙක් කිසි තැනෙක්හි ජීවත් නො වේ ද, (කාමිවණික් ආදී) කම් නොකිරීමෙන් පැමිණිය යුතු එබඳු තැනෙක් ඉදින් ඇත් ද, ඒ මග නිවැරදියෙන් (මග) ම ය. සුසීම, එහි යා. මා ද එහි ම පමුණුව සි.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ නම් සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තව්හිසාවැසි දෙවියන් පිලිබඳ ඉසුරු බව හා අධිපති බව ඇති රජය කරන්නේ උථානවීර්‍යීය පිලිබඳ ගුණ කියන්නෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ සවානතාව වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම මේ සත්තෙහි නො පැමිණී ගුණයකට පැමිණීම පිණිස ද, අවබෝධ නො කළ දහමක් අවබෝධ කිරීම පිණිස ද, පසක් නොකළ දහමක් පසක් කිරීම පිණිස ද, යම් වීර්‍යීයෙකින් උත්සාහ කරන්නහු ද, අවතය කරන්නහුද, වැයම් කරන්නහු ද, මේ සත්තෙහි ලා ඒ වීර්‍යීය ගොබනේ ය.

11. 1. 3.

බජගත සුත්තය.

249. එක්කලක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේසිච්චු සිටුවුනේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැ යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිලිවදන් දුන්න. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක:

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛ්ඛාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතයි: සවෙ මාරිසා දෙවාතං සඛ්ඛාමගතාතං උපපජේජය්‍ය භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා මමෙව කසමීං සමයෙ ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ. මමං හි වො ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මෙ ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ, අථ පජාපනිස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ. පජාපනිස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ පජාපනිස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ, අථ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ. වරුණස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ වරුණස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ, අථ ඊසානස්ස දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකෙය්‍යාථ. ඊසානස්ස හි වො දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

තං බො පත භික්ඛවෙ සකකස්ස වා දෙවාතමිඤ්ඤස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං, පජාපනිස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං, වරුණස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං, ඊසානස්ස වා දෙවරුජස්ස ධජ්ඣං උලොකය්‍යතං, යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභියෙථාපි නොපි පභියෙථ. තං කියා ගෙතු? සකෙකා හි භික්ඛවෙ දෙවාතමිඤ්ඤ අභිතරුගො අභිතදෙසො අභිතමොහො භීරුවඡමහි! උත්‍රාසි පලාසීති.

අහං ව බො භික්ඛවෙ එවං වදාමි: සවෙ භූමිකාකං භික්ඛවෙ අරඤ්ඤගතාතං වා රුකබ්බුලගතාතං වා සුඤ්ඤානාරගතාතං වා උපපජේජය්‍ය භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, මමෙව කසමීං සමයෙ අනුස්සරෙය්‍යාථ. “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමමාසලිඤ්ඤො චිජ්ජාචරණසමපනො: සුගතො ලොකවිදු අනුතතරෙ පුරිසදම්මසාරථි සඤ්ඤා දෙවමනුස්සාතං බුද්ධො භගවා”ති මමං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරහං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

නො වෙ මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සවානධානො භගවතා ධම්මො සන්දිට්ඨිකො අකාලිකො එතිපසෙකො ඔපතාසිකො” පච්චතනං වෙදිතඤ්ඤා විඤ්ඤාති”ති. ධම්මං හි වො භික්ඛවෙ අනුස්සරහං යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිතතනං වා ලොමහංසො වා, සො පභිසිස්සති.

1. භීරුඡමහි - P1S. සො: මෙසං. 2. ධම්මොසෙකො - මෙසං.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවියන්ගේ හා අසුරයන්ගේ සුඛ-
යෙක් එක්වූවක් වාදගන්වේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සක් දෙමී රජ තච්චිසා
වාසී දෙවියන් ඇමති ය: භවත්ති, ඉදින් සුඛයට ගිය දෙවියන්ට බියෙක්
හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ තම්, එකල්හි
මාගේ ධවජාග්‍රය ම ඇස් තහා බල ව. මාගේ ධවජාග්‍රය බලන්නා වූ තොපට යම්
බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ තම්
එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් මාගේ ධවජාග්‍රය හො දක්නහු තම්, එකල්හි පජාපති දෙවිරජුගේ
ධවජාග්‍රය බලව. පජාපති දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා තොපට යම්
බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ තම්,
එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් පජාපති දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය හො දක්නහු තම්, එකල්හි
වරුණ දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය බලව. වරුණ දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා
තොපට යම් බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ
වන්නේ තම්, එය පහ වන්නේ ය.

ඉදින් වරුණ දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය හො දක්නහු තම්, එකල්හි ජ්ඣාන
දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය බලව. ජ්ඣාන දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය දක්නා වූ තොපට
යම් බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ
තම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිරජුගේ ඒ ධවජාග්‍රය බලන්නවූන්ට හෝ, පජාපති
දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය බලන්නවූන්ට හෝ, වරුණ දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය
බලන්නවූන්ට හෝ, ජ්ඣාන දෙවිරජුගේ ධවජාග්‍රය බලන්නවූන්ට හෝ යම්
බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ තම්,
එය පහ වන්නේ ද, හො ද පහ වන්නේ ය. ඒ කවර හෙයකි? යන්:
මහණෙනි, සක්දෙවිරජු පහ තොවූ රාග ඇත්තේ ය. පහ තොවූ දෝෂ
ඇත්තේ ය. පහ තො වූ මෝහ ඇත්තේ ය. බිය වන සුලු ය. කැති ගන්නා
සුලු ය. ත්‍රස්ත වන සුලු ය. පලායන සුලු ය. (එහෙයිනි).

මහණෙනි, මම ද මෙසේ කියමි. මහණෙනි, ඉදින් අරණ්‍යයකට ගියා වූ
හෝ රුක්වූලකට ගියා වූ හෝ ගුහාගාරයකට ගියා වූ හෝ තොපට බියෙක්
හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ උපදනේ තම්, එකල්හි
“ඒ භාග්‍යවත් තෙමේ මේ කරුණෙහුද අභීත් ය, සමන්සලුඛි ය, විදුබරණ-
සමපන්න ය, සුගත ය, ලොකවිද්‍ය ය, අනුතතරපුරිසදම්මසාරජී ය, දෙවී
මිනිසුන්ට යාසනා ය, බුඛි ය, භාග්‍යවත් ය”යි මා ම සිහි කරව. මහණෙනි,
මා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ
ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ තම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඉදින් මා සිහි කො කරන්නහු තම්, එකල්හි “ධර්මය භාග්‍යවතුන්
වහන්සේ විසින් සමාකමාන ය, සන්ධිසික ය, අකාලික ය, එහිපයසිකය,
මපතසික ය, නුවණැත්තවුන් විසින් සිය සතන්හි ලා දනුයුත්තේය”යි
ධර්මය සිහි කරව. මහණෙනි, ධර්මය සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක්
හෝ කැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ තම්, එය
පහ ව යන්නේ ය.

තො වෙ ධම්මං අනුස්සරෙය්‍යාථ, අථ සඛ්‍යං අනුස්සරෙය්‍යාථ: “සුපච්චි-
 පනො හගච්චො සාවකසඛෙසා, උජ්ජපච්චනො හගච්චො සාවකසඛෙසා.
 ඤයපච්චනො හගච්චො සාවකසඛෙසා, සාමිච්චපනො හගච්චො
 සාවකසඛෙසා. යදිදං චිත්තාරී පුරිසසුගානී, අට්ඨපුරිස පුග්ගලා, එස හගච්චො
 සාවකසඛෙසා ආහුතෙය්‍යො පාහුතෙය්‍යො දකඛිණෙය්‍යො අඤ්ඤප්‍රිකරණීයො
 අනුත්තරං පුඤ්ඤකෙඛචතං ලොකස්සා’ති. සඛ්‍යං ති වො භික්ඛවෙ අනුස්සරතං
 යං භවිස්සති භයං වා ඡමහිත්තනං වා ලොමහංසො වා සො පභිසිස්සති.

තං කිස්ස හෙතු? තථාගතො හි භික්ඛවෙ අරහං සමමාසලිච්චො ඒතරුභො
 ඒතදෙසො ඒතමොසො අභීරු අච්ඡමහි අනුත්‍රාසි අපලායිති.

ඉදමවොච හගවා. ඉදං වක්ඛා සුගතො අථාපරං එතදවොච සන්ධා:

අරඤ්ඤ රුක්ඛමුලෙ වා පුඤ්ඤගාරෙව¹ භික්ඛවො,
 අනුස්සරෙථ සලිච්චො භයං තුමහංක² තො සියා.

තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ ලොකජෙට්ඨං කරුසංඝං,
 අථ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුදෙසිතං.

තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ නිය්‍යානිකං සුදෙසිතං,
 අථ සඛ්‍යං සරෙය්‍යාථ පුඤ්ඤකෙඛචතං අනුත්තරං.

එවං බුද්ධං සරන්තාතං ධම්මං සඛ්‍යංඤ්ච භික්ඛවො,
 භයං වා ඡමහිත්තනං වා ලොමහංසො ත හෙස්සනීති.

11. 1. 4

වෙපච්චනිසුතනං.

250. එකං සමයං හගවා ඤාචන්දිං විහරති ඡෙතච්චනො අනාථ-
 පිණ්ඩස්ස අරුමෙ. -පෙ- හගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛිතාමො සමුපබ්බුලොසො අගොසි. අථ ඤො
 භික්ඛවෙ වෙපච්චනි අසුරිඤ්ඤ අසුරෙ ආමනොති: සවෙ මාරිසා දෙවා-
 සුරසඛිතාමෙ³ සමුපබ්බුලොසො අසුරා ජිනෙය්‍යං, දෙවා පරුජෙය්‍යං.⁴ යෙන
 තං⁵ සකකං දෙවාතමිඤ්ඤං කණ්ඨපඤ්චමෙහි⁶ බ්බිකෙහි බ්බිකා මම
 සන්තිකො ආනෙය්‍යාථ අසුරපුරනාහි.

සභොකා පි ඛො භික්ඛවෙ දෙවාතමිඤ්ඤ දෙවෙ තාවතිංසෙ ආමනොති:

1. වා - PTS. 2. තුමහංකා - PTS. 3. දෙවාසා අසුරසඛිතාමෙ - මජ්ඣ. PTS.
 4. පරුජනෙය්‍යං - මජ්ඣ. ස්‍යා 5. තං - ස්‍යා PTS. මජ්ඣ. 6. කණ්ඨපඤ්චමෙහි -
 PTS.

ඉදින් ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සුපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ උජ්ජපටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ඝරුය-පටිපන්න ය. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ සාමිච්චපටිපන්න ය. යම් මේ පුරුෂසුග සතරෙක් වේ ද, පුරුෂපුද්ගලයෝ අටදෙනෙක් වෙද්ද, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ මේ ශ්‍රාවකසංඝයා තෙමේ ආනුකෙය්‍ය ය, පානුකෙය්‍ය ය, දකඛිණෙය්‍ය ය, අක්ඛලිකරණීය ය, ලෝකයාගේ නිරුතතර පින්කෙතය” යි සංඝයා සිහි කරව. මහණෙනි, සංඝයා සිහි කරන්නා වූ තොපට යම් බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ වන්නේ නම්, එය පහ ව යන්නේ ය.

ඒ කවර හෙයින්? යන්: මහණෙනි, අතීත වූ සම්මාසම්ප්‍රධාන වූ තථාගත-යන් වහන්සේ වතාහි පහ වූ රුග ඇත්තාහ. පහ වූ චේත ඇත්තාහ. පහ වූ මෝහ ඇත්තාහ. නොබාහුසුල්ල හ. නො තැතිගන්නා සුල්ලහ. ත්‍රුණ-නොවන සුල්ලහ. පලානොයන සුල්ලහ. (එහෙයින්.)

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ හේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා නැවත තෙල අත් ගැවැල ද වදාළ හේක:

මහණෙනි, අරණ්‍යයෙහි දී හෝ රුක්ඛුල දී හෝ ඉත්තාගාරයෙහි දී හෝ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි කරන්නේ ය. (එවිට) තොපට බියෙක් නො වන්නේ ය.

ඉදින් ලෝකපෝෂ වූ තරලෝභ වූ බුදුරජානන් වහන්සේ සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි තෙතයනීඝ්ණික වූ සුදේශිත වූ ධර්මය සිහි කරන්නේ ය.

ඉදින් තෙතයනීඝ්ණික වූ සුදේශිත වූ ධර්මය සිහි නො කරන්නහු නම්, එකල්හි නිරුතතර පුණ්‍යකෝෂ වූ සංඝයා සිහි කරන්නේ ය.

මහණෙනි, මෙසේ බුදුරජානන් වහන්සේ ද, ධර්මය ද, සංඝයා ද සිහි කරන්නවුන්ට බියෙක් හෝ තැති ගැන්මෙක් හෝ ලොමුදහ ගැන්මෙක් හෝ නොවන්නේ ය යි.

11. 1. 4.

වෙපමිහති සුත්‍රය.

250. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමැන්හුවර සමීපයෙහි ඡේතවන නම් වූ අනේඛිච්චි සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන හේක ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදාළ හේක:

මහණෙනි, පෙර වූ වක් කියමි. දෙවියන් හා අසුරයන්ගේ සුඛයෙක් එක්තැන් වැද සිටියේ ය. මහණෙනි, වෙපමිහති අසුරිඳු අසුරයන් ඇමතී ය: “භවත්ති, ඉදින් දෙවාසුරසංඝයාගේ එළඹ සිටි කල්හි අසුරයෝ දිනන්නාහු නම්, දෙවියෝ පරදින්නාහු නම්, ඒ සක්දෙවිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බැඳ අසුරපුර මා වෙතා ගෙන එව්” යි.

මහණෙනි, සක්දෙවි රජ ද කවිහිසා වැසි දෙවියන් ඇමතී ය:

සවෙ මාරිසා දෙවාසුරසඛනාමෙ සමුපබ්බලො දෙවා ජිනෙය්‍යං, අසුරා පරාජෙය්‍යං. යෙන තං වෙපච්චතීං අසුරිඤ්ඤං කණ්ඨපඤ්චමෙහි බක්ඛනෙහි බන්ධිතා මම සනතිකෙ ආනෙය්‍යාඨ සුධම්මං සභානති¹.

තස්මිං ඛො පත භික්ඛවෙ සඛනාමෙ දෙවා ජිතීංසු අසුරා පරාජංසු අථ ඛො භික්ඛවෙ දෙවා නාවකිංසා වෙපච්චතීං අසුරිඤ්ඤං කණ්ඨපඤ්චමෙහි බක්ඛනෙහි බන්ධිතා සකකස්ස දෙවානමඤ්ඤස්ස සනතිකෙ ආනෙසුං සුධම්මං සභං.

තත්‍ර සුදං භික්ඛවෙ වෙපච්චතී අසුරිඤ්ඤං කණ්ඨපඤ්චමෙහි බක්ඛනෙහි බඬො සකකං දෙවානමඤ්ඤං සුධම්මං සභං පච්ඡන්තාසුච නික්ඛමන්තාසුච අසඛනාහි ඵරුසාහි වාමාහි අනෙකාසති, පරිභාසති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ මානලී සඛනාහකො සකකං දෙවානමඤ්ඤං භාඨාය² අජ්ඣනාහි:

භයා නු මථමා³ සකක දුබ්බලො⁴ නො තිතිකබ්ඪි,
සුණ්ණෙනා ඵරුසං වාමං සමමුඛා වෙපච්චතීතොති.

[සකෙකා:]

තාහං භයා ත දුබ්බලො බමාමි වෙපච්චතීතො,
කථඤ්ඤි මාදිසො විඤ්ඤො බාලොන පච්ඡංසුජෙති.

භියෙසා බාලො පභිජෙජ්ඣය්‍යං⁵ නො වස්ස පච්ඡෙධකො
තස්මිං භුසෙන දුණ්ඤිත ඩිරො බාලං නිසෙධෙයති.

ඵතදෙව අහං මඤ්ඤො බාලස්ස පච්ඡෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤ්ඤො යො සතො උපසම්මතීති.

[මානලී:]

ඵතදෙව තිතිකබ්ඪාය වජ්ජං පස්සාමි වාසච,
යද තං මඤ්ඤොති බාලො භයා මහායං තිතිකබ්ඪි,
අජ්ඣාරුහති⁶ දුමෙමධො ගො' ව භියෙසා පලාසිතනති.

[සකෙකා:]

කාමං මඤ්ඤොනු වා මා වා භයා මහායං තිතිකබ්ඪි,
සද්දථපරමා අප්ථා බන්තාහා භියෙසා ත විජ්ජති.

යො භවෙ බලවා සනොතා දුබ්බලස්ස තිතිකබ්ඪි,
තමාහු පරමං බන්තං තිච්චං බමති දුබ්බලො.

අබලන්තං බලං ආහු යස්ස බාලබලං බලං,
බලස්ස⁷ ධම්මගුන්තස්ස පච්චන්තා ත විජ්ජති.

තස්සෙව තෙන පාපියො යො භුද්ධං පච්ඤ්ඤාසිති,
කුද්ධං අපච්ඤ්ඤාසිතො සඛනාමං ජෙති දුජ්ජයං.

උභින්නමන්ථං වරති අත්තනො ව පරස්ස ව,
පරං සංකුපිතං ඤ්ඤො යො සතො උපසම්මතී.

1. සුධම්මසංගතී - මජ්ඣ. 2. භාඨාහි - මජ්ඣ. 3. මහවා - මජ්ඣ. සං. 4. දුබ්බලෙසං - සං. 5. පඤ්ඤාසිතං - PTS. සී. 1, 2. 6. අජ්ඣාරුහති - සං. 7. බලෙස්ස - සං.

පින්වත්නි, ඉදින් දෙවාසුරසංග්‍රාහීයන් එළඹ සිටි කල්හි දෙවියෝ දිනත්තාහු නම්, අසුරයෝ පරදන්තාහු නම්, ඒ වෙපවිතන් අසුරිඳු ගෙල පස් වැනි කොට ඇති බැමීමෙන් බැඳ සුඛමා සභාවට මා වෙත ගෙන එව සි.

මහණෙනි, ඒ යුධයෙහි දෙවියෝ දිනුන. අසුරයෝ පැරදුනහ. මහණෙනි, එකල්හි තවතිසා වැසි දෙවියෝ වෙපවිතන් අසුරිඳු ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බැඳ සක්දෙවිඳු සම්පයෙහි සුඛමා සභාවට ගෙනාහ. මහණෙනි, එහිදී ගෙල පස්වැනි කොට ඇති බැඳුමෙන් බඳනා ලද වෙපවිතන් අසුරිඳු සුඛමා සභාවට පිවිසෙන්නා වූ ද නික්මෙන්නා වූ ද සක්දෙවිඳු හට අසහන වූ පරාභ වචනයෙන් ආක්‍රෝශ කෙරෙයි, පරිහව කෙරෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති මාතලී රියාදුරු තෙමේ සක්දෙව්වරජහට ගාථායෙන් කී ය:

සක්දෙවිඳුනි, වෙපවිතනිහුගේ පරාඨබස් ඉදිරියෙහි අසමින් බියෙන් ඉවසහි ද? නොහොත් දුබල බැවින් ඉවසහි ද?

[සක්දෙවිඳු:]

මම වෙපවිතනිහුගේ (පරාඨබස්) බියෙන් නො ඉවසමි. දුබලබැවින් ද නො ඉවසමි. මා වැනි නුවණැත්තෙක් (එබඳු) බාලයකු හා කෙසේ නම් ප්‍රතිවිරුද්ධව සටන් කරන්නේ ද?

චලකන්නෙක් ඉදින් නො වන්නේ තම අඥනයේ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඥනයා චලකන්නේ ය.

සතුරු ඉතා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිදීම ම අඥනයා වැලැක්වීම ය සි හගිමි.

[මාතලී:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඥන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හගි ද, සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙණය ම දකිමි. පලා යත ගොණකු (යට කර ගෙන යත) ගවමුලක් මෙන් නුවණ මඳ තැනැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නහු) යට කර ගෙන යයි.

[සක්දෙවිඳු:]

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි ඒකාන්තයෙන් හගිවා හෝ, නො හගිවා හෝ, සථොඪීයෝ සථොඪීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අතභාඪීයෙක් නැත.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාව ඉවසා ද එය උතුම් ඉවසීම යයි නියත්. දුබල තෙමේ නිතර ඉවසයි.

අඥනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නො වූ ම එය බල යයි කියත්. ඛඪීයෙන් සංවෘත වූ (කෘන්තනි) බලයට ප්‍රතිවකතා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරලා කීසේ ද, එයින් ඔහුටම නො යහපත වේ. කිපියකුට පෙරලා නො කීපෙන්නේ නො දිනිය හැකි වූ සචත දිනයි.

මෙරමා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද (යත) දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

උභින්නං කිකිච්ඡන්තාතං¹ අනන්තො ච පරස්ස ච,
ජනා ඡෙඤ්ඤන්ති බාලොති යෙ ධම්මස්ස අකොච්ඡති.

සො හි තාම භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ සකං පුඤ්ඤඵලං උප-
ජ්චමානො දෙවානං තාවනිංසානං ඉස්සරියාධිපම්මං රජං කාරෙනො
බන්තිසොරම්මස්ස වණ්ණවාදී භවිස්සති “ඉධ බො තං භික්ඛවෙ සොහෙඵ,
යං තුලෙහ එවං සවාකඛානෙ ධම්මචීනයෙ පබ්බජිතා සමානා බමා ච
භවෙය්සාඵ සොරතා වා”ති.

11. 1. 5.

සුභාසිතජයසුභාගං.

251. එකං සමයං භගවා ඤාචන්දියං විහරති ජෙතවනෙ අතාඨපිණ්ඩි-
කස්ස අරාමෙ. -පෙ- භගවා එතදවොච:

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. අථ බො
භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච: හොතු
දෙවානම්ඤං, සුභාසිතෙත ජයොති. හොතු වෙපච්ඡන්ති, සුභාසිතෙත ජයොති.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවා ච අසුරා ච පාරිසර්ඤේ ඔපෙසුං: ඉමෙ තො
සුභාසිතං දුබ්භාසිතං² අඤ්ඤාසන්තිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤං, ගාඨන්ති.

එවං චුතො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපච්ඡන්තිං අසුරිඤං
එතදවොච: තුලෙහ ඛෙච්ඡ³ වෙපච්ඡන්ති, පුබ්බදෙවා. භණ් වෙපච්ඡන්ති,
ගාඨන්ති. එවං චුතො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ ඉමං ගාඨං අහාසි:

භියොසා බාලා පහිලේඤ්ඤං තො වස්ස පටිසෙධකො,
තසමා භුසෙන දණ්ණෙධත ධිරෙ බාලං නිසෙධයෙති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්තිතා අසුරිඤෙන ගාඨාය අසුරු
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අහෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්ඡන්ති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤං, ගාඨන්ති. එවං චුතො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ
ඉමං ගාඨං අහාසි:

එතදෙව අහා ඡෙඤ්ඤ බාලස්ස පටිසෙධනං,
පරං සංකුපිතං ඤාතා යො සතො උපසම්මන්ති

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ සකෙකත දෙවානම්ඤෙන ගාඨාය දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුරු තුණ්හි අහෙසුං.

1. කිකිච්ඡන්තා තං - PTS 2. සුභාසිතදුබ්භාසිතං - මජ්ඣ. 3. ඛෙච්ඡ PTS.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්ද, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද (යහ) දෙපසට ම වැඩ සදන්නහු අඥන යයි හඟිත්.

මහණෙනි, ඒ සක්දෙවිරජ තෙමේ වතාහි සිය පින්පල නිසා ජීවත් වන්නේ තවතිසාවැසි දෙවියන් පිලිබද ඉසුරා හා අධිපතිවම ඇති රජය කරන්නේ ඉවසීමේ හා සුරත බැවිහි ගුණ කියන සුල්ලෙක් වෙයි. මහණෙනි, තෙපි මෙසේ සවාකබාහ වූ ශාසනයෙහි පැවිදි වූවහු ම යම් කෘතියෙකින් ඉවසන්නහු මෘදුබැඵි ඇත්නහු වන්නහු තම මේ ශාසනයෙහි ලා ඒ ගුණය හොබවේ ය.

11. 1. 5.

සුභාෂිතජය සුත්‍රය.

251. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම වූ අනේපිඬු සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදල සේක.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ වි ය. මහණෙනි, එකල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, සුභාෂිතයෙන් ජය වේවා” යි මෙය කී ය. “වෙපවිතනි, සුභාෂිතයෙන් ජය-වේවා” යි (සක්දෙවිරජ කී ය).

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියෝ ද, අසුරයෝ ද මොහු අපගේ සුබැසි දුබැසි දහ ගන්නාහු යයි පාරිභද්දන් (චිතිසකරුවන්) කැවූ හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට “දෙවිඳුනි, ගෘථාවක් කියව” යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු වෙපවිතනි අසුරිඳුහට වෙපවිතනි, මෙහිලා තෙපි පලමුදෙවි වව. (එහෙයින්) වෙපවිතනි, ගෘථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතනි අසුරිඳු මේ ගෘථාව කී ය:

වලකන්තෙක් ඉදින් නොවන්නේ තම අඥනයෝ බොහෝ සෙයින් බිඳෙන්නාහු ය. (වෘතසෙන්නාහු ය). එහෙයින් නුවණැත්තේ දැඩි වූ දණ්ඩනයෙන් අඥනයා වලකන්නේ ය.

මහණෙනි, වෙපවිතනි අසුරිඳු විසින් ගෘථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ නිහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතනි අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගෘථාවක් කියව යි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු තෙමේ මේ ගය කී ය:

සතුරු ඉතා කීපියහු දහ යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, මම මේ සංසිද්දීම ම අඥනයා වැලැකීම යයි හඟිමි.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගෘථාව කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ නිහඬ වූහ.

අථ බො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ වෙපචිතතිං අසුරිඤං එතද-
වොච: භණ් වෙපචිතති ගාථනාති. එවං චුඤ්ඤා භික්ඛවෙ වෙපචිතති
අසුරිඤෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

එතදෙව තිතිකතිය වජ්ජං පසාමි වාතව,
යද නං මඤ්ඤති බාලො භයං මයං තිතිකති,
අජ්ඣාරුභති දුමෙමධො ගො'ව භියො පලාසිතනාති.

භාසිතාය බො පන භික්ඛවෙ වෙපචිතතිනා අසුරිඤෙන ගාථාය අසුරු
අනුමොදිංසු. දෙවා තුණ්හි අභෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපචිතති අසුරිඤෙ සකකං දෙවානම්ඤං එතදවොච:
භණ් දෙවානම්ඤං ගාථනාති.

එවං චුඤ්ඤා භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙ ඉමං ගාථායො අභාසි:

කාමං මඤ්ඤතු වා මා වා භයං මයං තිතිකති,
සදන්ථපරමා අන්ථා බන්තො භියො න විජ්ජති.
යො හවෙ බලවා සනො දුබ්බලසා තිතිකති,
තමාසු පරමං බන්තං නිච්චං බමති දුබ්බලො.
අබලනං බලං අහු යසා බාලබලං බලං,
බලසා බමමභුතහසා පච්චතො න විජ්ජති.
තසොව තෙන පාපියො යො කුඛං පච්චකුඤ්ඤති,
කුඛං අපච්චකුඤ්ඤනො සමගාමං ජෙති දුජ්ජයං.
උභිනනම්ඤං වරති අතනො ව පරසා ව,
පරං සමකුචිතං ඤාතො යො සතො උපසමමති.
උභිනනං තිතිවජ්ජනාතං අතනො ව පරසා ව,
ජනා මඤ්ඤනති බාලොති යෙ බමමසා අකොච්චති.

භාසිතාසු බො පන භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානම්ඤෙන ගාථාසු දෙවා
අනුමොදිංසු. අසුරු තුණ්හි අභෙසුං.

අථ බො භික්ඛවෙ දෙවානඤච අසුරුනඤච පාරිසජ්ජා එතදවොචු:
භාසිතා බො වෙපචිතතිනා අසුරිඤෙන ගාථායො. තා ව බො සදණ්ඨාවචරු
සසන්ථාවචරු¹ ඉති භණ්ඤිතං ඉති විගහනො ඉති කලගො. භාසිතා බො පන²
සකෙකා දෙවානම්ඤෙන ගාථායො. තා ව බො අදණ්ඨාවචරු අසන්ථාවචරු
ඉති අභණ්ඤිතං ඉති අවිගහනො ඉති අකලගො. සකකසං දෙවානම්ඤසා
සුභාසිතෙන ජයොති.

ඉති බො භික්ඛවෙ සකකසං දෙවානම්ඤසා සුභාසිතෙන ජයො අගොසිති.

1. සන්ථාවචරු. PTS. 2. 'පන' ඉති න දිසානෙ. මජ්ඣ, සා, PTS.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු වෙපවිතති අසුරිඳුහට වෙපවිතති, ගාථාවක් කියවයි මෙය කී ය. මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි වෙපවිතති අසුරිඳු මේ ගය කී ය:

මේ තෙමේ මට බියෙන් ඉවසා යයි අඤන තෙමේ යම් කලෙක ඒ ඉවසීම හඟී ද. සක්දෙවිඳුනි, ඉවසීම පිළිබඳ මේ දෙමය ම දකිමි. පලා යන ගොණකු (යට කර ගෙණ යන) ගව මුලක් මෙන් නුවණ මද තැහැත්තේ බොහෝ සෙයින් (ඉවසන්නහු) යට කර ගෙණ යයි.

මහණෙනි, වෙපවිතති අසුරිඳු විසින් ගාථාව කියන ලද කල්හි අසුරයෝ සතුටු වූහ. දෙවියෝ තීහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වෙපවිතති අසුරිඳු සක්දෙවිඳුහට දෙවිඳුනි, ගාථාවක් කියව යි මෙය කී ය.

මහණෙනි, මෙසේ කී කල්හි සක්දෙවිඳු මේ ගාථා කී ය:

මේ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් මට බියෙන් ඉවසා යයි හඟීවා හෝ, තොහඟීවා හෝ, සමාජීයෝ සමාජීය පරම කොට ඇත්තාහ. ඉවසීමට වඩා උතුම් අත් ඇරැතෙක් නැත.

යමෙක් ඒකාන්තයෙන් බලවත් වූයේ ම දුබලයාට ඉවසා ද, එය උතුම් ඉවසීම යයි කියත්. දුබල තෙමේ තීතර ඉවසයි.

අඤනබලය යමකුගේ බලය වේ ද, බලයක් නොවූ ම එය බලය යි කියත්. ධර්මයෙන් සංචාත වූ (කෘතන්ති) බලයට ප්‍රතිවිකතා වූවෙක් හෙවත් එය අබිබවා කියන්නෙක් නැත.

යමෙක් කිපියකුට පෙරලා කීපේ ද එයින් ඔහුට ම නොයහපත වේ. කිපියකුට පෙරලා නොකීපෙන්නේ නොදීනිය හැකි වූ සටන දීනයි.

මෙරමා කිපියහු දැන යමෙක් සිහි ඇත්තේ සංසිද්දේ ද, (හෙ තෙමේ) තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සාදයි.

යම් කෙනෙක් ධර්මයෙහි අදක්ෂ වෙද්දේ, ඒ ජනයෝ තමහට ද මෙරමාහට ද යන දෙපසට ම වැඩ සදන්නහු අඤන යයි හඟිත්.

මහණෙනි, සක්දෙවිඳු විසින් ගාථා කියන ලද කල්හි දෙවියෝ සතුටු වූහ. අසුරයෝ තීහඬ වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති දෙවියන්ගේත් අසුරයන්ගේත් පෘථිභදයෝ (විනිසකරුවෝ) මෙය කීහ. වෙපවිතති අසුරිඳු විසින් ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වතාහි සදණියන් ඇසිරි ඇතියහ. සගයනුයත් ඇසිරි ඇතියහ. හණකින මෙසේය, විග්‍රහ මෙසේය, කලහ මෙසේය කියායි. සක්දෙවිඳු විසින් ද ගාථාවෝ කියන ලදහ. ඒ ගාථාවෝ වතාහි දඹුලුගුරු සහිත පාවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අවි සහිත පාවතුම් ඇත්තවුන් පිළිබඳ නොවෙත්. අහණකින මෙසේය, අවිග්‍රහ මෙසේය, අකලහ මෙසේය කියායි. (එහෙයින්) සක්දෙවිඳුහට සුභාමිතයෙන් ජය වෙයි.

මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙවිඳුහට සුභාමිතයෙන් ජය විය.

11. 1. 6.

කුලාවකසුතනං.

252 ආවහේයං-

භුතපුබ්බං භීතබ්බෙ දෙවාසුරසඞ්ඛාමො සමුපබ්බුලොහා අහොසි. තස්මිං බො පත භීතබ්බෙ සඞ්ඛාමෙ අසුරා ජිනිංසු. දෙවා පරාජිංසු.

පරාජිතා වා¹ බො භීතබ්බෙ දෙවා අපායංසෙවච උතතරෙන මුඛා, අභියංසෙවච නෙ අසුරා. අඵ බො භීතබ්බෙ සහනානා දෙවානමිඤ්ඤ මානලී-සඞ්ඛාගකං ගාථාය අජ්ඣභාසි:

කුලාවකා මානලී සිම්බලීසමිං ඊසාමුබෙන පරිවජ්ජයස්ස,
කාමං වජ්ජම අසුරෙසු පාණං මාසිමෙ දීජා විකුලාවකා² අහෙසුතනි.

එවං භඤ්ඤානවාති බො භීතබ්බෙ මානලී සඞ්ඛාගකො සකකසං දෙවා-නමිඤ්ඤ පටිසසුඤ්ඤා සහසංයුතනං ආජ්ඣඤ්ඤරථං පච්චුද්චනෙනසි.

අඵ බො භීතබ්බෙ අසුරානං එතදහොසි: පච්චුද්චනොනා බො දුති සකකසං දෙවානමිඤ්ඤ සහසංයුතොනා ආජ්ඣඤ්ඤරථො. දුතියමපි බො දෙවා අසුරෙති සඞ්ඛාමෙසුතනිති භීතා අසුරපුරමෙව පාවිසිංසු.

ඉති බො භීතබ්බෙ සකකසං දෙවානමිඤ්ඤා ඛමෙමනෙව ජයො අහොසි.

11. 1. 7.

නාලුභතියසුතනං.

253 ආවහේයං-

භුතපුබ්බං භීතබ්බෙ සහනාසං දෙවානමිඤ්ඤා රහොගතස්ස පටිසලුලී-නස්ස එවං වෙනසො පරිචිතකොකා උදපාදි: යොපි මෙ අස්ස පච්චප්පිකො³ තස්ස පාඨං න දුබ්බෙහස්සතති.

අඵ බො භීතබ්බෙ මච්චෙතනි අසුරිඤ්ඤ සකකසං දෙවානමිඤ්ඤා වෙනසා වෙනොපරිචිතකාමඤ්ඤාය යෙන සකකො දෙවානමිඤ්ඤා තෙහුපසඞ්ඛමි.

අඤ්ඤා බො භීතබ්බෙ සකකො දෙවානමිඤ්ඤා වෙපචිතනිං අසුරිඤ්ඤා දුරතොව ආගච්ඡන්තං. දීසවාන වෙපචිතනිං අසුරිඤ්ඤා එතදවොච: තිට්ඨ වෙපචිතනි ගභිකොසිති.

යදෙව තෙ මාරිස පුබ්බෙ චිතතං තදෙව ත්වං මාරිස පභාසිති⁴. උපසසු ව මෙ වෙපචිතනි අදුබ්භායාති.

1. 'ච' ඉති කප්ඵි - PTS 2. විකුලා වා - සා. 3. සුපච්චන්කො - ලජ්ඣ. 4. තදෙව ත්වං මා පජ්ඣසිති - මජ්ඣ., ත්වං මාරිස ජභාසිති - සා. තදෙව ත්වං මා පජ්ඣසිති - PTS.

11. 1. 6.

කුලාමක සූත්‍රය.

252 සෑමැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. දෙවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එලඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඒ සංග්‍රාමයෙහිදී අසුරයෝ දික්කුහ. දෙවියෝ පාරදුකහ.

මහණෙනි, දෙවියෝ පාරදුකානු උතුරුදිග බලා පලා ගියානු ම ය. අසුරයෝ ඔවුන් උතුරු බැඳ ගියානු ම ය. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙවිදු මාතලී රියදුරුහට ගාථායෙන් කීය:

මාතලී, හිඹුල්වෙතෙහි (ගුරුඑ) කැඳලී වේ. (ඔවුන්) රියහිසින් දුරු කරව. ඒකාන්තයෙන් අසුරයන් කෙරෙහි ප්‍රාණය හරිමු. මේ පක්ෂිහු (ගුරුඑ පොව්වෝ) තහමක් තට කැඳලී ඇති වෙත්වා යි.

මහණෙනි “එසේය, මුඛට සෙනෙක් වේව”යි මාතලී රියදුරු සක්දෙවිදුහට පිළිතුරු දී සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටාලා පැදවී.

මහණෙනි, එකල්හි අසුරයන්ට මේ සිත විය. දැන් සක්දෙවිදුගේ සහසුසුකත ආජන්‍යරථය වටා වැටිත. (එහෙයින්) දෙවනවට දු දෙවියෝ අසුරයන් හා යුද කරන්නාහ යි ඔහුට පැමිණියානු අසුරපුරට ම පිවිසිය හ. මහණෙනි, මෙසේ සක්දෙවිදුහට දැනැමින් ම ජය වී ය.

11. 1. 7.

නිදුබන්ධ සූත්‍රය.

253 සෑමැත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. එකලා වූ විචේකයෙන් යුත් සක්දෙවිදුහට “මාගේ යම් පසම්බුරෙක් වන්නේ තම් ඔහුට ද මම ද්‍රෝහ නොකරන්නෙමි”යි මෙබඳු විතතපරිචිතකීයෙක් පහල විය.

මහණෙනි, එකල්හි වේපච්ඡානි අසුරිඳු තමසිහින් සක්දෙවිදුගේ විතතපරිචිතකීය දැක සක්දෙවිදු වෙත එලඹියේ ය.

මහණෙනි, සක්දෙවිදු එන්නා වූ වෙපච්ඡානි අසුරිඳු දුරදී ම දැක්කේ ය. දැක වේපච්ඡානි අසුරිඳුහට “වෙපච්ඡානි සිඛුව (නෝ) ගන්නා ලද්දෙහිය”යි මෙය කී ය.

නිදුකාතෙහි, පෙර මුඛට යම් සිතෙක් වී ද, නිදුකාතෙහි, මුඛ ඒ සිත ම පහ කලහු ද? වෙපච්ඡානි, මට ද්‍රෝහ නොකරණ. බවට දිවුරව.

යං මුසාභණ්ණකො පාපං යං පාපං¹ අරියුපච්චාදිනො,
මිත්තදුදුනො ච යං පාපං යං පාපං අකතඤ්ඤාදුනො,
තමෙව පාපං දුසති² යො තෙ දුබ්භෙ සුඡල්පනීති.

11. 1. 8.

වෙරොචනඅසුඤ්ඤාසුතනං

254 ඝාඛජජීයං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාච්චාරගතො ගොති පටිසලුච්චිතො.
අඵ බො ඝඤ්ඤා ච දෙවාතමිඤ්ඤෙ වෙඤ්චනො ච අසුඤ්ඤෙ යෙන භගවා
තෙත්තපසඛකමිංසු. උපසඛකමිත්තං පච්චිකං ආරබ්භා අට්ඨංසු. අඵ බො
වෙරොචනො අසුඤ්ඤෙ භගවතො සනතීකෙ ඉමං ගාථං අභාසී:

වායමෙථෙව පුරිසො යාව අත්ඨසා නිපථදා,
නිපථනනසොතිනො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

වායමෙථෙව පුරිසො යාව අත්ඨසා නිපථදා,
නිපථනනසොතිනො අත්ථා³ බන්තාසා භියොසා න විඡජනීති.

[වෙරුචනො:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,
සංයොගපරමානෙව සමෙතාගා සබ්බපාණීනං,
නිපථනනසොතිනො අත්ථා³ වෙරොචනවචො ඉදනති.

[සකෙකා:]

සබ්බෙ සත්තා අත්ථජාතා තත්ථ තත්ථ යථාරහං,
සංයොගපරමානෙව සමෙතාගා සබ්බපාණීනං,
නිපථනනසොතිනො අත්ථා³ බන්තාසා භියොසා න විඡජනීති.

11. 1. 9.

අරඤ්ඤායනනඉසිසුතනං.

255. ඝාඛජජීයං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සම්බහුලා ඉසයො සීලවනොතා කල්‍යාණධම්මා,
අරඤ්ඤායනනෙ පණ්ණොකුට්ඨිසු සම්මනති. අඵ බො භික්ඛවෙ සකෙකා ච
දෙවාතමිඤ්ඤෙ වෙඤ්චනාති ච අසුඤ්ඤෙ යෙන තෙ ඉසයො සීලවනොතා
කල්‍යාණ ධම්මා තෙත්තපසඛකමිංසු.

අඵ බො භික්ඛවෙ වෙපට්ඨනී අසුඤ්ඤෙ අච්ච්චියො⁴ උපාහනා ආර්යො-
භිත්තා බග්ගං ඔලුගෙහනී, ඡන්තනන ධාරියමානෙන අග්ගආරෙන අසසමං
පට්ඨිත්තා තෙ ඉසයො සීලවනෙන කල්‍යාණධම්මෙව අපබ්බාසීතො කර්තී:
අතීකකමි.

1. 'පාපං' ඉති නන්ති - සඤ්ඤා 2. දුසතු - මජ්ඣ. - සඤ්ඤා 3. නිපථනනසොතිනො අත්ථා -
මජ්ඣ. - PTS 4. පච්චිකං - මජ්ඣ.

බොරු කියන්නාහට යම් පවෙක් වේ ද, ආයෙඛාපචාද කරන්නහුට යම් පවෙක් වේ ද, මිත්‍රද්‍රෝහියාට යම් පවෙක් වේ ද, අකාතඥයාට යම් පවෙක් වේ ද, සක්දෙව්දුනි, යමෙක් මුඛට ද්‍රෝහ කෙරේ නම් එබඳු පවක් ම (හෙ තෙමේ) සපයී කෙරෙයි (ලබයි).

11. 1. 8.

වෙරොවන අසුරිය සුත්‍රය.

254 සෑවෑන්නුවර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්ඡාරණයට වැඩි සේක් පිමුසලක ආතිසේක. ඉක්බිති සක්දෙව්දු ද ඔට්ටොවන. අසුරිය ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹිය හ. එළඹි වෙත වෙත දොරඹා ආසුරු කොට සිටියහ. එකල්හි වෙරොවන අසුරිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය:

අභීනිඝපතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වෑයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිඝපතරිය නිසා ගොබතසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරියගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

අභීනිඝපතරිය තෙක් පුරුෂ තෙමේ වෑයම් කරන්නේ ම ය. අභීයෝ නිඝපතරිය නිසා ගොබතසුලු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතෙක් තැන. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

[වෙරොවන:]

සියලු සතාවයෝ ඒ ඒ තත්හි සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ආත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෝගයෝ සංයෝගය පරම කොට ආත්තෝ ම ය. අභීයෝ නිඝපතරිය නිසා බබලතසුලු වෙත්. මේ වෙරොවන අසුරියගේ බස යි.

[සක්දෙව්දු:]

සියලු සතාවයෝ ඒ ඒ තත්හි සුදුසු පරිද්දෙන් හටගත් කටයුතු ආත්තෝ ය. සියලු සතුන්ගේ සමෝගයෝ සංයෝගය පරම කොට ආත්තාහු ම ය. අභීයෝ නිඝපතරිය නිසා ගොබතාහු වෙත්. ඉවසීමට වඩා වැඩිසිටි අරුතෙක් තැන. (මේ සක්දෙව්දුගේ බසයි.)

11. 1. 9.

අරඤ්ඤයතනඉසී සුත්‍රය.

255. සෑවෑන්නුවර—

මහණෙනි, පෙර මුවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ රුසිහු වතසෙතසුතෙක පන්සල්හි වෙසෙත්. මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු ද ඔට්ටොවන අසුරිය ද සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සාමිත් වෙත එළඹිය හ.

මහණෙනි, ඉක්බිති වේපවිතති අසුරිය කීප පටක් ඇති වහන් තැහි කඩුව එල්ලා ගෙණ දරණු ලබන ඡත්‍රයෙන් සුකත ව ප්‍රධාන දොර- මුවෙන් අසුරුවට පිවිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සාමිත්ට නිගරු කොට නික්ම ගියේ ය.

අඵ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ අඵලියො උපාභතා ඔරො-
තිනා ඛගං අඤ්ඤාසං දනා ඡතනං අපනාමෙනා දායෙතෙව අසමං
පච්ඡිනා තෙ ඉභයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මෙ අනුචාතං පඤ්ඤාප්‍රියො,
තමස්සමානො අඵඨාසි. අඵ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉභයො සීලවනො කල්‍යාණ-
ධම්මො සකකං දෙවානමිඤ්ඤ ගාථාය අඤ්ඤාසංචු:

ගකො ඉසීනං චිරදිකඛිතානං¹ කායං වුතො ගච්ඡති මාලුතෙන,
ඉතො පච්ඡකම² සහසසතෙනත ගකො ඉසීනං අසුචි දෙවරුජාති.

ගකො ඉසීනං චිරදිකඛිතානං¹ කායං වුතො ගච්ඡතු³ මාලුතෙන,
සුචිත්‍රප්‍රපථං සිරසමිං ව මාලං ගනං එතං පච්ඡකඛිතම හනෙන,
ත හෙත්ථ දෙවා පච්ඡකල්‍යාණඤ්ඤානොති.

11. 1. 10.

ඉභයොසමුදාසනුචාතං.

256. සාමපථියං—

භුතසුඛං භික්ඛවෙ සම්බහුලා ඉභයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මො
සමුදානීරෙ පණණකුචීසු සමමනති.

තෙන ඛො පන සමයෙන භික්ඛවෙ දෙවාසුරසඛගාමො සමුපබ්බුලොකා
අහොසි. අඵ ඛො භික්ඛවෙ තෙසං ඉසීනං සීලවනානං කල්‍යාණධම්මානං
එතදගොසි. ධම්මිකා ඛො දෙවා, අඵමිකා අසුරා. සියා පි තො අසුරතො
භයං. යනානුත මයං සමබරං අසුරිඤ්ඤ උපසඛකමිනා අභයදකඛිණං
යාවෙය්‍යාමාති.

අඵ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉභයො සීලවනො කල්‍යාණධම්මො සෙය්‍යථාපි
තාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ඤිතං වා බාහං පනාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං
සමමිඤ්ඤාය්‍ය, එවමෙව සමුදානීරෙ පණණකුචීසු අනතරභිතා සමාරය්‍ය
අසුරිඤ්ඤා පමුඛෙ⁴ පාතුරුහෙසුං. අඵ ඛො භික්ඛවෙ තෙ ඉභයො සීලවනො
කල්‍යාණධම්මො සමබරං අසුරිඤ්ඤ ගාථාය අඤ්ඤාසංචු:

ඉභයො සමබරං පනතා යාවනති අභයදකඛිණං,
කාමං කරෙති⁵ තෙ දහං භයස්ස අභයස්ස වාති.

ඉසීනං අභයං තත්ථ දුට්ඨානං සකකසෙච්ඡිතං,
අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුම් වොති.

අභයං යාවමානානං භයමෙව දදුසි තො,
පටිග්ගණ්ඨාම තෙ එතං අකඛයං⁶ හොභු තෙ භයං.

යාදිසං වපතෙ ඛිජං තාදිසං භරතෙ එලං,
කල්‍යාණකාරී කල්‍යාණං පාපකාරී ව පාපකා,
පවුත්තං තාත තෙ ඛිජං එලං පච්චිත්‍රහොසසිති.

1. චිරදිකඛිතානං - සෘ. 2. පච්ඡකමම - මජ්. සෘ. PTS. 3. ගච්ඡති - සිමු සෘ. 4. සමුච්ඡකම - මජ්. 5. කාමං කරෙති - සිමු. කරොසි - සෘ. 6. අභයං - සෘ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්වරු කීප පටක් ඇති වහනින් බැස කවුටු ඇත් කෙතකුන්ට දී ඡත්‍රය බඩා තබා දෙරින් ම අසපුවට පිහිස සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත් නමදිමින් යටිසුළඟෙහි බඳාදිලි ව සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සක්දෙව්දහට ගාථායෙන් කීහ.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂිත්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමයි. ශක්‍රය, මෙයින් ඉවත් වුව. දෙව්වරු, සෘෂිත්ගේ (සිරුරු) ගඳ අපවිත්‍රය.

බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි සමාදන් වූ චුත ඇති සෘෂිත්ගේ කයින් ව්‍යුත වූ (සිරුරු) ගඳ සුළඟින් හමාවා. වහන්ස, මේ ගඳ හිසෙහි (පළඳනා ලද) විසිතුරු කුසුම් ඇති මල්දමක් මෙන් කැමැත්තවූ. දෙවියෝ මෙහි පිළිකුල් ය යන හැඟීම් ඇත්තෝ තොම වෙත්.

11. 1. 10.

ඉශයොසමුදදක සුත්‍රය.

256. සෘමෘත්තුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සිල්වත් කලණදහම් ඇති බොහෝ සෘෂිහු මුහුදුතෙර පන්සල්හි වෙසෙත්.

මහණෙනි, එකල්හි දේවාසුරසංග්‍රාමයෙක් එළඹ සිටියේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිත්ට “දෙවියෝ දුභෑමිය හ. අසුරයෝ තො දුභෑමිය හ. අපට අසුරයන්ගෙන් තියෙක් විය හෙයි. අපි සම්බර අසුරිඳු වෙත එළඹ අභයදානය යදිත්තමෝ නම් මැනවැ”යි මේ සිත විය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු යමිගේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කල අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එසෙයින් ම මුහුදුතෙර පන්සල්හි අතුරුදන් වූවාහු සම්බර අසුරිඳු ඉදිරියෙහි පහල වූහ. මහණෙනි, එකල්හි සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සෘෂිහු සම්බර අසුරිඳුහට ගාථායෙන් කීහ.

සෘෂිහු සම්බර වෙත පෑමිණියාහු අභයදානය යදිත්. භය දෙත්තට හෝ අභය දෙත්තට හෝ (සමත් වූ) මුඛට කැමැත්තක් කල මැනව.

(අපට) විරුඬු වූ ශක්‍රයා සෙවුනා වූ සෘෂිත්ට අභයෙක් තැන. අභය ඉල්ලන්නාවූ තොපට බිය ම දෙමි.

අභය ඉල්ලන්නාවූ අපට බියම දෙන්නෙහි ය. තොපගේ මේ කීම පිළිගණ්මු. තොපට බිය ඝෂය තො වේවා.

යම් බඳු බිජු වටක් වපුරු ද, එබඳු පල හැර ගණ්. යහපත් ක්‍රියා කරණ තැනැත්තෝ යහපත් විපාක ලබයි. පාපක්‍රියා කරණ තැනැත්තෝ ලාමක-විපාක ලබයි. දරුව, තා විසින් බිජු වටක් වපුරණ ලදී. එහි එලය විඳුනෙහි ය.

අඵ බො භික්ඛවෙ තෙ ඉසයො සීලවනො; කල්‍යාණධම්මා ඥබිරං අසුරිඤ්ඤං අභිභවිතී,¹ සෙය්‍යථාපි තාම බලවා සුරිසො සමමිඤ්ජනං වා බාහං පසාරෙය්‍ය, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජනං. එවමෙව සබ්බරසා අසුරිඤ්ඤං පමුඛෙ අනතරහිතා සමුද්දහීරෙ පණණකුට්ඨු පාතුරහෙසුං.

අඵ බො භික්ඛවෙ සම්බරො, අසුරිඤ්ඤං තෙහි ඉසීහි සීලවනොහි කල්‍යාණධම්මෙහි අභිභවිතො රතභිඤ්ඤං සුදං තික්ඛවතුං උබ්බිඡ්ජිති.²

සුචිරවග්ගො පඨමො.

තමුද්දහි:

සුචිරං සුසීම්ඤ්ඤව වජ්ඣං වෙපවිතතීනො, සුභාසිතං ජයඤ්ඤව කුල්‍යවකං ත දුබ්බියං, වෙරෙවත අසුරිඤ්ඤ ඉසයො අරඤ්ඤකඤ්ඤව ඉසයො ව සමුද්දකාති.

2. සභාවනවග්ගො

11. 2. 1.

දෙවා[සභාවනපද]සුභං,³

257. එකං සමයං භගවා ඝාඛජ්ඣිං විහරති ජෙනවනෙ අනාඨපිණ්ඩි-කස්ස ආරාමෙ.

තමු බො -පෙ- භගවා එතදදෙවාච: සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤං පුඛෙඛ මිත්‍රස්සභුතස්ස සතන වතපදාති⁴ සමතනාති සමාදිනනාති අහෙසුං, යෙසං සමාදිනනතතා සකෙකා සකකතනං අඡ්ඛිතා.

කතමාති සතන වතපදාති? යාවඡ්චං මාතාපෙතතිහරො අස්සං. යාවඡ්චං කුලෙඡෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවඡ්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවඡ්චං අපිසුණවාචො අස්සං. යාවඡ්චං විගතමිලමචෙඡ්රෙන වෙතසා අගාරං අඡ්ඛාවසෙය්‍යං, මුත්තවාගො පයත.පාණී වොස්සගගරතො යාවගොගො දුතසංචිභාගරතො. යාවඡ්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවඡ්චං අකෙකාධතො අස්සං. සචෙපි මෙ කොධො උපපඡෙඡය්‍ය බිපපමෙච නං පටිචිතෙය්‍යනාති. සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානම්ඤ්ඤං පුඛෙඛ මිත්‍රස්සභුතස්ස ඉමාති සතන වතපදාති සමතනාති සමාදිනනාති අහෙසුං. යෙසං සමාදිනනතතා සකෙකා සකකතනං අඡ්ඛිතාති.

මාතාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙඡෙට්ඨාපවාසිතං, සණ්ඨං සබ්බසමභාසං පෙසුඤ්ඤෙය්‍යපපහාසිතං, මචෙඡ්රචිතයෙ සුත්තං සච්චං කොධාභිභුං තරං, තං වෙ දෙවා තාවභිංසා ආහු උපසුරිසො ඉතීති.

1. අභිභවෙතී - සිමු. සං. PTS. 2. උබ්බිඡ්ජිති - මඡ්ඡං. PTS උබ්බිඡි - සී 1, උබ්බිඡි - සී 2. 3. වතපදසුත්ත - මඡ්ඡං. 4. වතතපදාති - සං.

මහණෙනි, ඉක්බිති, සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සාමිහු සමිඛර අසුරිඳුහට සාප කොට යමිතේ බලවත් පුරාණයෙක් හැකුළා අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේ ද, දිගු කල අතක් හකුළුවන්නේ හෝ වේ ද, එපරිද්දෙන් ම සමිඛර අසුරිඳුගේ හමුවෙහි අතුරාදන් වූවාහු මුහුදුකෙර පන්සල්හි පහල වූහ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සිල්වත් කලණදහම් ඇති ඒ සාමිත් විසින් සාප කරණ ලද සමිඛර අසුරිඳු තෙමේ රු තුන්යලක් තැනි ගෙණ නැගී සිටී.

සුමිර චතිය පලමුවැනි සි.

එහි උද්දනය:

සුමීර, සුසීම, ඛජයා, වෙපවිතරී, සුභාසිතජය, කුලාවක, තදබහිය වෙරොචනඅසුරිඳු, ඉසයොආරකුඳුක, ඉසයොසමුද්දක යනි සූත්‍ර දශයෙකි.

2. සන්තචන චර්යා.

11. 2. 1.

දෙවා[සන්තචනසද] සූත්‍රය.

257. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැන්කුටර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අතේපිඬු සිටුවුණේ අරමිහි වෘඛවයන සේක:

එහිදී ... භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. මහණෙනි, පෙර-මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් සමානතයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පෑමණියේ ය.

කවර සත්වත පද කෙනෙක් ද? යන්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් පුසින්-තෙමී වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්තෙමී වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මිහිරිවදන් ඇත්තෙමී වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් තැත්තෙමී වන්නෙමි. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙමි, දන් දෙනු පිණිස දෙවූ අත් ඇත්තෙමි, දීමෙහි ඇලුතෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දුකයෙහිත් සංවිභාගයෙහිත් ඇලුතෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මසුරු ලිපිත් සුත් සිහින් සුකක ව ඤිභෙසි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සැබෑ තෙපුල් ඇත්තෙමී වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ තොකරන්නෙමී වන්නෙමි. ඉදිවුදු මට ක්‍රෝධය උපදනේ නම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි සි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් මේ සත් වුතපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පෑමණියේ ය.

මවුපියන් පුත්තා කුලදෙවුවන් පුදන මෘදු ප්‍රිය තෙපුල් බණත කේලුමත් වැලකුනු මසුරුලෙ දුරුකිරීමෙහි යෙදුනු සැබෑ තෙපුල් බණත ක්‍රෝධය මෘදුලන සුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරාණයෙකැයි තවතිසාවෑසි දෙවියෝ නියත්.

11. 2. 2.

[දුතිය] දෙවා[සතනවතපද]සුතනං.¹

258. ²එකං සමයං භගවා සාවච්ඡීයං විහරති ජේතවනේ අනාඨපිණී-
කස්ස ආරුමේ තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු -පෙ-³ එතදවොච:

සඤ්ඤා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතො සමානො මණ්ඩා
නාම මාණවො අහොසී. තසමා මසවාහි වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතො සමානො පුරෙ පුරෙ⁴ දුතං අදුසී. තසමා
පුරීඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතො
සමානො සකකච්චං දුතං අදුසී. තසමා සඤ්ඤාහි වුච්චති. සකෙකා
භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතො සමානො ආවසථං අදුසී. තසමා
චාසමොති වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ සහස්සමපි අනානං
මුහුතෙතත විනොති. තසමා සහස්සකෙඛාහි වුච්චති. සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ සුජා නාම අසුරකඤ්ඤ පජාපති. තසමා සුජමපතීති
වුච්චති. සකෙකා භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ දෙවානං තාවතියානං ඉස්සරියාධි-
පච්චං රජජං කාරෙති.⁵ තසමා දෙවානමිඤ්ඤෙති වුච්චති.

සකකස්ස භික්ඛවෙ දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතස්ස සතනවතපදති
සමනතාති සමාදින්නාති අහෙසුං. යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං
අජ්ඣිගා.

කතමාති සතන වතපදති: යාවච්චං මානාපෙතතිහරො අස්සං. යාවච්චං
කුලෙජෙට්ඨාපවාසී අස්සං. යාවච්චං සණ්ඨවාචො අස්සං. යාවච්චං අපිසුණං-
වාචො අස්සං. යාවච්චං විගතමලමචේන්රෙත වේතසා අහාරං අජ්ඣාවසෙය්‍යං,
මුහුතවායො පසතපාඤ්චී වොස්සගගරතො යාවයොගො දුතසංවිහාගරතො.
යාවච්චං සච්චවාචො අස්සං. යාවච්චං අකෙකාධිතො අස්සං. සචේපි මේ
කොධො උපපජේජය්‍ය ඛිපපමේච නං පටිච්චෙනෙය්‍යන්ති. සකකස්ස භික්ඛවෙ
දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බ මනුස්සභුතස්ස ඉමාති සතන වතපදති සමනතාති
සමාදින්නාති අහෙසුං, යෙසං සමාදින්නතතා සකෙකා සකකතනං අජ්ඣිගාති.

මානාපෙතතිහරං ජනතුං කුලෙජෙට්ඨාපවාසිතං
සණ්ඨං සබ්බසම්මාසං පෙසුණේය්‍යපභාසිතං
මචේන්රවිතෙය්‍ය යුතනං සච්චං කොධාභිභුං තරං
නං වෙ දෙවා තාවතියා ආහු සපුරිසො ඉතීති.

11. 2. 3.

මහාලී[සතනවතපද]සුතනං.⁶

259. එවං මේ සුතං: එකං සමයං භගවා මහාලීයං විහරති මහාවනේ
කුටාගාරසංලායං. අථ ඛො මහාලී⁷ ලීච්චි⁸ යෙන භගවා තෙක්ඛසම්මති.
උපසම්මතීත්ථා භගවතනං අභිවාදෙඤ්ච එකමනනං නිසීදී.

1. සකකසාමසුතනං - මජ්ඣං. 2. සාවච්ඡීයං - මජ්ඣං. 3. -පෙ-, න දිස්සති.
මජ්ඣං, PTS. 4. පුරෙති සතිදච වුතතා - ස්‍යා. මජ්ඣං PTS. 5. කාරෙති - සීඝ්‍ර.
6. මහාලීසුතනං - ම.ජ.යා. 7. මහාලී - ස්‍යා. 8. ලීච්චි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

11. 2. 2.

[දෙවන] දේවා [සත්තවතපද] සුත්‍රය.

258. එක්කලෙක භාගාවතුන් වහන්සේ සෑමාච්ඡුමර සම්පයෙහි දේවවත තම් වූ අතේපිචු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක එහි දී භාගාවතුන් වහන්සේ භික්ෂුන්ට ... මෙය වදල සේක.

මහණෙනි, සක්දෙව්වරු පෙර මිනිස් වූයේ මහ නම් මාණවකයෙක් වී ය. එහෙයින් “මහවනතු”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරු පෙර මිනිස් වූයේ පලමු පලමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරු පෙර මිනිස් වූයේ සකස් කොට දන් දිනි එහෙයින් “සකක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරු පෙර මිනිස් වූයේ ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරු අරාගේ දහසකුණු මොහොතින් සිතයි. (දකිසි) එහෙයින් “සහසාසක”යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරුට සුජා තම් අසුර කතෘවක් පජාපති (කිරිද) ය. එහෙයින් “සුජපති” යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සක්දෙව්වරු තව්තිසා වැසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරා බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවාතමිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වරු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් ප්‍රසිත්තෙම වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් මුදුවදන් ආත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුබස් තාත්තෙමි වන්නෙමි. මුදක ලද තෘග ආත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ආත්තෙමි, දන් දීමෙහි ආලිතෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙහි හා සංවිභාගයෙහි ද ආලිතෙමි, දිවිහිමියෙන් පහ වූ මසුරාමල ඇති සිහින් සුකත ව හිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ආත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ තොකරන්නෙහිමි වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රෝධය උපදනේ තම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහණෙනි, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙව්වරු විසින් මේ සත්වතපදයෝ මොනවට ගන්නා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද බැවින් ශක්‍ර තෙමේ ශක්‍රබවට පැමිණියේ යි.

මවුපියන් ප්‍රස්තා, කුලදෙවුවන් පුදක, මුදුපියතෙපුල් බණන, පිසුණු-බසින් වැළකුනු, මසුරාමල දුරු කිරීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රෝධය මැඬලන සුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකැයි තව්තිසා වැසි දෙවියෝ කියති.

11. 1. 3.

මහාලී [සත්තවතපද] සුත්‍රය.

259. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාගාවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සම්පයෙහි මහවෙතෙහි කුටාගාරයාලාවෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි මහාලී ලිච්චි තෙමේ භාගාවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාගාවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය.

එකමන්තං නිසිනොනා බො මහාලී ලිච්චි හගවන්තං එනදවොච: දිට්ඨො, වො¹ හන්තෙ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤති. දිට්ඨො මෙ මහාලී සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤති.

සො හි නුත හන්තෙ සකකපතිරුපකො හවිසසති. දුග්ගසො හි හන්තෙ සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤති.

සකකඤ්චාහං මහාලී පජාතාමි, සකකකරණෙ ව ධම්මෙ. යෙසං ධම්මානං සමාදිනනාතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගා, තඤ්ච පජාතාමි.

සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමාතො මණො තාම මාණවො අහොසි. තසමා “මසවාති” වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමාතො පුරෙ පුරෙ දතං අදුසි. තසමා පුරිඤ්ඤෙති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමාතො සකකච්චං දතං අදුසි. තසමා සකෙකාති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතො සමාතො අචසථං අදුසි, තසමා වාසවොති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ සහසසම්පි අන්තං මුහුතෙතන චීනෙතති. තසමා සහසකෙකාති වුච්චති. සකකසස මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ සුජා තාම අසුර-කඤ්ඤ පජාපතී. තසමා සුරමපතීති වුච්චති. සකෙකා මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ දෙවානං තාවතීංසානං ඉස්සරියාධිපච්චං රජජං කාරෙති. තසමා දෙවානමිඤ්ඤති වුච්චති.

සකකසස මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතසස සත්ත වතපදති සමත්තාති සමාදිනනාති අහෙසුං, යෙසං සමාදිනනතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගා.

කතමාති සත්ත වතපදති: යාවච්චං මාතාපෙත්තිහරො අස්සං, යාවච්චං කුලෙපෙට්ඨාපවාසී අස්සං, යාවච්චං භණ්හවාචො අස්සං, යාවච්චං අපිපු-ණාවාවො අස්සං, යාවච්චං චීගතමලමුච්චෙරත වෙකසා අගාරං අජ්ඣාව-සෙයසං, මුත්තවාගො පසතපාණී වොස්සග්ගරතො යාවයොගො දතසංචිහා-ගරතො, යාවච්චං සච්චවාචො අස්සං, යාවච්චං අකෙකාධිතො අස්සං, සච්ච මෙ කොධො උපපජේයස, ඤීපපමෙච නං පච්චිතෙයසන්ති.

සකකසස මහාලී දෙවානමිඤ්ඤ පුබ්බෙ මනුස්සභූතසස ඉමාති සත්ත වතපදති සමත්තාති සමාදිනනාති අහෙසුං. යෙසං සමාදිනනතතා සකෙකා සකකතතං අජ්ඣගාති.

මාතාපෙත්තිහරං ජනතුං කුලෙපෙට්ඨාපවාසීතං
සණ්ඨං සබ්ලසම්මාසං පෙසුණේයසපභාසිතං
මුච්චේරච්චිතයෙ යුත්තං සච්චං කොධාහිභුං නරං
නං වෙ දෙවා තාවතීංසා ආහු සපුරිසො ඉතීති.

1 දිට්ඨො බො හන්තෙ හගවතා - ම.ජ.ස., දිට්ඨො සො - PTS.

එකත්පසෙක හුන් මහාලී ලිච්චි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සාල කෙළේය: වහන්ස, මුඛවහන්සේ විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ද? මහාලී, මා විසින් සක්දෙවිඳු දක්නා ලද්දේ ය.

වහන්ස, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශක්‍රපුතීරූපක විය හෙයි. වහන්ස, සක්දෙවිඳු දැකීමට දුෂකර ය. එහෙයිනි.

මහාලී, මම ශක්‍රයා ද දනිමි. ශක්‍රකාරක ධර්ම ද දනිමි. යම් දහම් කෙනකුත් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ නම් එ ද දනිමි

මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම මස තම් මාණවකයෙක් විය. එහෙයින් “මසවන්තු” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම පළමු පළමු දන් දිනි. එහෙයින් “පුරිඤ්ඤ” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම සකසා දන් දිනි. එහෙයින් “ශක්‍ර” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු පෙර මිනිස් වූයේ ම ආවාස දිනි. එහෙයින් “වාසව” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු අරුත් දහසකුදු මොහොතින් සිතයි. එහෙයින් “සහසාකක” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳුහට සුඡා නම් අසුර කන්‍යාව පජාපති බිරිඳ ය. එහෙයින් “සුජාපති” යි කියනු ලැබේ. මහාලී, සක්දෙවිඳු තව්තිසා වාසි දෙවියන් පිළිබඳ ඉසුරු බව හා අභිපති බව ඇති රජය කරයි. එහෙයින් “දෙවානම්ඤ” යි කියනු ලැබේ.

මහාලී, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් සත්වතපද කෙනෙක් මොතවැ ගත්තා ලදහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් වූ බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

කවර සත්වතපද කෙනෙක් ද යත්: දිවිහිමියෙන් මවුපියන් පුසින්- නෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් කුලදෙවුවන් පුදන්නෙමි වන්නෙමි. දිවි- හිමියෙන් මුදුවදන් ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් පිසුණුවදන් තැත්තෙමි වන්නෙමි. මුදන ලද ත්‍යාග ඇත්තෙමි, පවිත්‍ර කරණ ලද අත් ඇත්තෙමි, දීමෙහි ඇලුනෙමි, අනුන් විසින් ඉල්ලන්නට සුදුසු වූයෙමි, දානයෙ- හින් සංවිභාගයෙහින් ඇලුනෙමි, දිවිහිමියෙන් පහවූ මුදුරාමල ඇති සිතින් යුක්ත ව ගිහිගෙයි වෙසෙන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් සබවස ඇත්තෙමි වන්නෙමි. දිවිහිමියෙන් ක්‍රෝධ තැත්තෙමි වන්නෙමි. ඉදිනුදු මට ක්‍රෝධය උපදනේ තම් වහා ම එය දුරු කරන්නෙමි යි. මහාලී, පෙර මිනිස් වූ සක්දෙවිඳු විසින් මේ සත්වතපදයෝ සමාන්තයහ. සමාදන් කරණ ලදහ. ඔවුන් සමාදන් කරණ ලද වත බැවින් ශක්‍රයා ශක්‍රබවට පැමිණියේ ය.

මවුපියන් පුජනා, කුලදෙවුවන් පුදන, මුදු පියනෙපුල් බණන, කේලමින් වැලකුනු, මුදුරාමල දුරලීමෙහි යෙදුනු, සබවස් බණන, ක්‍රෝධය මැඩලනසුලු ඒ මනුෂ්‍ය සත්ත්වයා ඒකාන්තයෙන් සත්පුරුෂයෙකා යි තව්තිසා වාසි දෙවියන් කියති යි.

11. 2. 4.

දම්මදාසනං.

260 එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති චෙච්චනෙ කලාදකතිවාපෙ. තුභු ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොති. හදනෙතති තෙ භික්ඛු භගවනො පච්චසෙසාසුං භගවා එතදවොච: භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ අඤ්ඤකරො පුරිසො ඉමසමීං යෙව රාජගහෙ මනුස්සදම්මියො අගොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො තථාගතපථවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සඤ්ඤං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි.

සො තථාගතපථවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සඤ්ඤං සමාදිසිතිං සීලං සමාදිසිතිං සුතං සමාදිසිතිං වාගං සමාදිසිතිං පඤ්ඤං සමාදිසිතිං කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජ්ජි දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යානං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා ච

තුභු සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උජ්ඣායනති කියනති විපාවෙනති: අච්ඡරියං ච තෙ ආඤ්ඤං ච තෙ අයං ති දෙවපුතෙනා පුබ්බ මනුස්ස-භුතො සමානො මනුස්සදම්මියො අගොසි, මනුස්සකපණො මනුස්සවරාකො. සො කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජෙනා දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යානං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ ආමනෙතසි: මා ඛො කුමෙහ මාරිසා එතස්ස දෙවපුතතස්ස උජ්ඣායිතං. එසො ඛො මාරිසා දෙවපුතෙනා පුබ්බ මනුස්සභුතො සමානො තථාගතපථවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සඤ්ඤං සමාදිසි. සීලං සමාදිසි. සුතං සමාදිසි. වාගං සමාදිසි. පඤ්ඤං සමාදිසි. සො තථාගතපථවෙදිතෙ ධම්මවිතයෙ සඤ්ඤං සමාදිසිතිං සීලං සමාදිසිතිං සුතං සමාදිසිතිං වාගං සමාදිසිතිං පඤ්ඤං සමාදිසිතිං කායස්ස හෙද පරමමරණං සුගතීං සග්ගං ලොකං උපපජෙනා දෙවානං තාවතීංසානං සහව්‍යානං. සො අඤ්ඤා දෙවෙ අතිරොචති චණ්ණෙන වෙච යසසා වාති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්ඤ්ඤ දෙවෙ තාවතීංසෙ අනුතය-මානො කායං චෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

යස්ස සඤ්ඤා තථාගතෙ අවුලා සුපහතිට්ඨිතා,¹
සීලඤ්ඤා යස්ස කල්‍යාණං අරියකනතං පසංසිතං,

1. සුපහතිට්ඨිතා - සත.

11. 2. 4.

දමිදද සුත්තය.

260 එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤකනිවාස නම් වූ චේතවනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙහි සි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු වහන්සා සි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක: මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. මේ රජගහනුවර ම මනුෂ්‍යදරිඳු (දිළිඳු මිනිසකු) වූ මනුෂ්‍ය කාපණ (මනුෂ්‍යයින්ගේ කරුණාවට භාජන) වූ මනුෂ්‍යවරාක (ලාමක මිනිසකු) වූ එක්තරා පුරුෂයෙක් විය. හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් වූයේ ය. ඕලය සමාදන් වූයේ ය. ශ්‍රාවය සමාදන් වූයේ ය. ත්‍යාගය සමාදන් වූයේ ය. ප්‍රඥව සමාදන් වූයේ ය.

හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ඕලය සමාදන් ව ශ්‍රාවය සමාදන් ව ත්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥව සමාදන් ව කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසා වැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට, මනා ගති ඇති සඨර්ලෝකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීරවණියෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, එහි තව්නිසාවැසි දෙවියෝ නිජු කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමන් කෙරෙත්: පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආශවයනීය. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අද්භූතයි. මේ දෙවිපුත් තෙමේ වනාහි පුච්ඡයෙහි මිනිස් වූයේ මනුෂ්‍ය දරිඳුයෙක් විය. මනුෂ්‍ය කාපණයෙක් විය. මනුෂ්‍ය වරාකයෙක් විය. හෙතෙමේ කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනා ගති ඇති සඨර්ලෝකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ ශරීර වණියෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තව්නිසාවැසි දෙවියන් ඇමතිය: පින්වත්නි, තෙපි මේ දෙවිපුත්හට නිජු නො කරවු. පින්වත්නි, මේ දෙවිපුත් තෙමේ පෙර මිනිස් වූයේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් විය. ඕලය සමාදන් විය. ශ්‍රාවය සමාදන් විය. ත්‍යාගය සමාදන් විය. ප්‍රඥව සමාදන් විය හෙතෙමේ තථාගතයන් වහන්සේ විසින් වදාළ ශාසනයෙහි ශ්‍රද්ධාව සමාදන් ව ඕලය සමාදන් ව ශ්‍රාවය සමාදන් ව ත්‍යාගය සමාදන් ව ප්‍රඥව සමාදන් ව කාබුන් මරණින් මතු තව්නිසාවැසි දෙවියන්ගේ සහභාවයට මනාගති ඇති සඨර්ලෝකයට පැමිණියේ ය. හෙතෙමේ වණියෙන් ද යශසින් ද අන් දෙවියන් ඉක්මවා බබලයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු තෙමේ තව්නිසාවැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථාවන් කීය:

යමකුට තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි ශ්‍රද්ධාව අවල ව මාතවීන් පිහිටියා ද, යමකුගේ යහපත් වූ ඕලය ආයතීකාන්ත වූයේ පසත්තා දේදේ ද,

සඛෙස පසාදෙ යසානි උජ්ඣුතඤ්ච දසසතං,
 අදද්දිඤ්ච තං ආහු අමොසං නසස ජීවිතං.
 තසමා සඤ්ච ජීලඤ්ච පසාදං ධම්මදසසතං,
 අනුසුඤ්ච මෙධානී සරං බුද්ධිත සාසනනනි.

11. 2. 5.

ශ්‍රීමණේසසකසුභතං.

261. සාවකපීඨං—

අප්ඵ බො සනෙකකා දෙවනමිනෙදු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛක-
 මිනා භගවනතං අභිවාදෙනා ඵකමනතං අට්ඨාසි. ඵකමනතං සීතො බො සනෙකකා
 දෙවනමිනෙදු භගවනතං ඵකදවොච: කිනනුබො භනෙත
 භුමිරුමණේසසකනනි?

[භගවා:]

ආරුමවෙතසා වනවෙතසා පොකඛරඤ්ඤා¹ සුනිමමිකා,
 මනුසසරුමණේසසක කලං තාගසනනි සොලසිං.
 ගාමෙ වා යදි වා රඤ්ඤා නිනෙත වා යදි වා ඵලෙ,
 යත් අරභනෙතා විහරනනි තං භුමිං² රුමණේසසකනනි.

11. 2. 6:

යජමානසුභතං.

262. ඵකං සමයං භගවා ශ්‍රජශ්‍රෙහ විහරනී ගිජ්ඣකුමෙ පබ්බතෙ.
 අප්ඵ බො සනෙකකා දෙවනමිනෙදු යෙන භගවා තෙනුපසඛකමි. උපසඛකමිනා
 භගවනතං අභිවාදෙනා ඵකමනතං අට්ඨාසි. ඵකමනතං සීතො බො සනෙකකා
 දෙවනමිනෙදු භගවනතං ගාථාය අජ්ඣකාසි:

යජමානානං මනුසසානං පුඤ්ඤපෙකඛාහ පාණීනං,
 කරෙතං ඔපඨිකං පුඤ්ඤං කත්ථ දිනනං මහපථලනනි.

[භගවා:]

චතකාරෙ ව පථිපනනා චතකාරෙ ව ඵලෙ සීතා,
 ඵස සඛෙසා උජ්ඣුතො පඤ්ඤාසීලසමාභිතො.
 යජමානානං මනුසසානං පුඤ්ඤපෙකඛාහ පාණීනං,
 කරෙතං ඔපඨිකං පුඤ්ඤං සඛෙස දිනනං මහපථලනනි.

11. 2. 7.

මංදනා සුභතං.

263 සාවකපීඨං—

තෙන බො පත සමයෙන භගවා දිවාවිහාරගතො හොති, පථිසලලීතො.
 අප්ඵ බො සනෙකකා ව දෙවනමිනෙදු බ්‍රහමා ව සභමපනී යෙන භගවා තෙනුප-
 සඛකමිංසු, උපසඛකමිනා පවෙචකං ආරබ්භං නිසසාය අට්ඨංසු. අප්ඵ බො
 සනෙකකා දෙවනමිනෙදු භගවතො සනනිතෙ ඉමං ගාථං අභාසි:

1. පොකඛරඤ්ඤා - භාජවි. 2. භුමි - කජවි.

යමකුටි සභිකයා කෙරෙහි පැහැදීම ආත් ද, ඥානදර්ශනයක් සාජ්චුයේ වේ ද, ඔහු නො දිලින්නේදැයි (බුද්ධාදි උතුමෝ) කියති. ඔහුගේ ජීවිතය හිස් නො වේ.

එහෙයින් ප්‍රාඥ කෙමේ බුදුවරයන්ගේ ශාසනය සිහි කරන්නේ ප්‍රධාන ව ද, ශීලය ද, පැහැදීම ද, ධර්මය දැකීම ද, අනුයෝග වශයෙන් පිරිසිදු කරන්නේ ය.

11. 2. 5.

ගම්මන්තයාහි සුත්‍රය

261. සැවැත්තුමර—

එකල්හි සක්දෙවිරජ තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවිරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට “වහන්ස, බිම පිළිබඳ සිත්කලු බව කීමෙක් ද”යි මෙය සැල කෙළේ ය.

[භගවත්හු:]

ආරාමවේදනයෝ ද, වනවේදනයෝ ද, මෑතවිත් නිවේදන ලද පොකුණු ද මනුෂ්‍ය රමණීයත්වය පිළිබඳ සොළොස් වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අහිත්.

ඉදින් ගම්හි හෝ වෙනෙහි හෝ ඉදින් වලබිමිහි හෝ ගොඩබිමිහි හෝ යම් තැනෙක රභන්හු වෙසෙත් ද, ඒ බිම සිත්කලු බව යි.

11. 2. 6.

යජමාන සුත්‍රය

262. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළුපව්වෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවිඳු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ගාථායෙන් කී ය:

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්චාක ආති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් කවර කෙනකුන්ට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේද යි.

[භගවත්හු:]

මාභිප්‍රතිපත්තයෝ සිවුදෙන ද, එලඹුණෝ සිවුදෙන දැයි මේ (අභ්‍යායනි-පුද්ගල) සඛ්‍ය තෙමේ සාජ්චුයේ ය. ප්‍රඥශීලසමාධීන් යුක්ත ය.

පින් කැමැති ව යාග කරන්නා වූ උපබිච්චාක ආති පින් කරන්නා වූ මනුෂ්‍යප්‍රාණීන් විසින් ඒ සඛ්‍යයාහට දෙන ලද්ද මහත්ඵල වේ.

11. 2. 7.

වඤ්චා සුත්‍රය.

263. සැවැත්තුමර—

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දිවාච්චරණයට වැහිසේක් පිළිසලන ආති සේක. ඉක්බිති සක්දෙවිරජ ද සහම්පති බහු ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹි වෙත වෙත දෙරබා ආසුරා කොට සිටියහ. එකල්හි සක්දෙවිරජ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ ගාථාව කීය.

උට්ඨෙහි¹ චීර විජ්ඣනසම පනතභාර අනඤ චිවර ලොකෙ,
චිත්තඤච තෙ සුචිච්චතං චන්දෙ යථා පණ්ණෙරසාය රතනිනාහි.

[භගවා:]

ත ඛො දෙවානමිඤ්ඤ කථාගතා එවං චන්දිතබ්බා. එවඤච ඛො දෙවානමිඤ්ඤ
කථාගතා චන්දිතබ්බා:

උට්ඨෙහි¹ චීර විජ්ඣනසම සන්චවාහ අනඤ චිවර ලොකෙ,
දෙසසු² භගවා ධම්මං අඤ්ඤතාරො භවිස්සන්තිති.

11. 2. 8.

සකක නමස්සන සුභාගා³

264. සාවිජ්ජියං—

භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ සකකො දෙවානමිඤ්ඤ මාභලී සඛිගාහකං ආමනොසි:
යොජෙහි සමම මානලී, සහසසුභතං ආජ්ඤ්ඤරථං. උයාතභුමිං ගච්ඡාම
සුභුමිං දස්සතායාති.

එවං භද්දන්තවාහි ඛො භික්ඛවෙ මාභලී සඛිගාහකො සකකස්ස දෙවා-
නමිඤ්ඤ පටිසසුභා සහසසුභතං ආජ්ඤ්ඤරථං යොජෙඤ්ඤ සකකස්ස
දෙවානමිඤ්ඤ පටිවෙදෙසි: සුභො ඛො තෙ මාරීස සහසසුභතො ආජ්ඤ්ඤ-
රථො යස්සදුනී කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ ඛො භික්ඛවෙ සකකො දෙවානමිඤ්ඤ වෙජ්ඣන්තපාසාදු ඔරොහනොතො
පඤ්ඤිකො⁴ සුදං පුඤ්ඤා නමස්සති. අථ ඛො භික්ඛවෙ මාභලී සඛිගාහකො
සකකං දෙවානමිඤ්ඤ ගාථාය අජ්ඣභාසි:

තං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජ: සබ්බෙ භුමමා ච බ්භතීයා,
චතතායෙ ච මහාරජා තිදසා ච යසසිනො,
අථ කො නාමි සො යතෙඛා යං නිමං සකක නමස්සති.

[සකකො:]

මං නමස්සන්ති තෙවිජ්ජ: සබ්බෙ භුමමා ච බ්භතීයා,
චතතායෙ ච මහාරජා තිදසා ච යසසිනො.

අභඤ්ච සීලසමපනො චීරරන්තසමාහිතො,
සමමා පබ්බජිතො චන්දෙ බ්‍රහ්මචරියපරායනො.

යෙ භගව්හි පුඤ්ඤකරු සීලවනො උපාසකා,
ධම්මෙන දුරං පොසෙන්ති තෙ නමස්සාමි මානලීති.

[මානලී:]

සෙට්ඨා හි නිර ලොකසමිං යෙ නිමං සකක නමස්සසි,
අභමි තෙ නමස්සාමි යෙ නමස්සසි වාසවාහි.

[පෙරු:]

ඉදං චන්ඩාන මසවා දෙවරුජා සුජමාහි,
පුඤ්ඤා නමස්සන්ති පඤ්ඤො රථමාරුහිති.

1 උට්ඨෙහි - සක. - PTS. සී1,2. 2. දෙසෙභු - PTS. 3. පථමසකක - සුභො, සක. භගව්චචදසා සුභො. ම.ජ.සා. 4. අඤ්ඤි. කථා - මජ්ඣ.

වීරයන් වහන්ස, දිනන ලද සඬ්‍රාම ඇත්තානෙහි, බහා තබන ලද බර ඇත්තවුන් වහන්ස, ණය තැන්පානෙහි, තෘතී සිටිනු මැනවි. ලොව හැසිරෙණු මැනවි. මුඛ වහන්සේගේ සිතත් පුණ්‍යරැසි රැයක සඳු මෙන් මැනවින් මිදුනේ ය.

[භගවත්හු:]

දේවේන්‍ද්‍රය, තථාගතයෝ මෙසේ නො ම වැදිය යුත්තාහ. දේවේන්‍ද්‍රය, තථාගතයෝ මෙසේ වැදිය යුත්තාහ:

වීරයන් වහන්ස, විජිතසඬ්‍රාමයන් වහන්ස, සාඝීවාහයන් වහන්ස, අණතයන් වහන්ස, තෘතී සිටිනු මැනව. ලොව හැසිරෙණු මැනව. භාග්‍ය-වතුන් වහන්ස, ධර්ම දේශනා කරණු මැනව. අවබෝධ කරන්නෝ ඇත.

11. 2. 8.

සහනනාමයන සුත්‍රය.

264. සැවැත්තුමර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක් දෙවිඳු මාතලී රියැදුරා ඇමතී ය: සහය, මාතලී, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදව. මනා බිම වූ උයන්බිම දක්නට යමු.

මහණෙනි, 'එසේ ය මුඛට යෙහෙක් වේවයි' මාතලී රියැදුරා තෙමේ සක්දෙවිඳුහට පිළිවදන් දී දහසින් යුතු ආජ්ඣාසාරථය යොදා සක්දෙවිඳුහට නිදුකානෙහි, දහසින් යුත් ආජ්ඣාසාරථය යොදන ලදී. එයට දන් කල් දනුව සි සැල කෙළේ ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිඳු විජයොත් පහයෙන් බස්නේ බදා-දිලී ව ම හැම දිගුන් තමදිසි. මහණෙනි, එකල්හි මාතලී රියැදුරා සක්දෙවි-රජුට ගාථායෙන් කී ය:

වේදනුය හදරණ සියලු භුලෝකවාසීහු ද, ඤාත්‍රියයෝ ද, සතරවරම්-දෙවිමහරජු ද, යශස් ඇති දෙවියෝ ද, මුඛ වදිත්. වැලී සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යමකු වදනානු තම හේ නිතම සාත්වයෙක් ද?

[සක්දෙවිඳු:]

ත්‍රිවේදය හදරණ පොළොවල වැසි සියල්ලෝ ද ඤාත්‍රියයෝ ද සිවුවරම් දෙවිමහරජු ද යශස් ඇති දෙවියෝ ද මා තමදිත්.

මම ද ශීලයෙන් සමන්විත වූ බොහෝ කලක් මුළුල්ලෙහි එකඟ කල සිත් ඇති බිඹසරවිසුමිහි තත්පර වූ පාවිද්දන් මැනවින් වදිමි.

පින් කරණ සිල්වත් වූ ගෘහස්ථ යම් උවහු කෙනෙක් දැහැමින් අහු-දරුවන් ප්‍රසිද්ද, මාතලී, මම ඔවුන් තමදිමි.

[මාතලී:]

සක්දෙවිඳුනි, මුඛ යම් කෙනකුත් වදනානු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රෙණියෝ ම ය. සක්දෙවිඳුනි, (මුඛ) යම් කෙනකුත් වදනානු ද මම ද ඔවුන් තමදිමි.

[තෙරහු:]

දෙවියන්ට රජ වූ සුජාචගේ සැමියා වූ මඤ්ජනානු තම මු සක්දෙවිඳු තෙමේ මෙය කියා. හැම දිගුන් තමද රියට නාගේ ය.

11. 2. 9.

දුතියසකකනනමසසන සුතනං¹

265. සාවච්ඡීයං—²

භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ සතෙකො දෙවාතමිනෙ ඡාතලීසමිහාහකං³ ආමනෙතසි: යොජෙති සමම මාභලී, සහසායුතතං ආච්ඤ්ඤරථං. උග්ගාතභූමිං ගච්ඡාම සුභූමිං දඤ්ඤායාති.

එවං හදුනනවාහී බො භික්ඛවෙ ඡාතලීසමිහාහකො සකකසා දෙවාතමිනෙස පටිසසුචා සහසායුතතං ආච්ඤ්ඤරථං යොජෙතී සකකසා දෙවාතමිනෙස පටිච්චෙදෙසි: සුතෙතා බො තෙ මාරිස, සහසායුතෙතා ආච්ඤ්ඤරථො යහගදනී කාලං මඤ්ඤසීති.

අථ බො භික්ඛවෙ සතෙකො දෙවාතමිනෙ වෙජ්ජනාපාසාද ඔරොහනෙතා පඤ්ඤලිකො⁴ සුදං ගගවනතං නමෙසති.

අථ බො භික්ඛවෙ ඡාතලීසමිහාහකො සකකං දෙවාතමිනෙ ගාථාය අච්ඤ්ඤාසි:

යං හි දෙවා මනුසා ච තං නමෙසනාති වාසව,
අථ කො තාම තො යනෙබ්බා යං ත්වං සකක නමෙසසීති?

[සතෙකා:]

යො⁵ ඉධ සමමාසලුඤ්ඤො අසමිං ලොකෙ සදෙවකෙ,
අනොමිතාමිං සථාරං තං නමෙසාමී මාභලී.

යෙසං රුගො ච දෙසො ච අවිච්ඡා ච විරුච්ඡා,
බිණ්ණසවා අරහනො තෙ නමෙසාමී මාභලී.

යෙ රුගදෙසවිතයා අවිච්ඡාසමතිකකමා,
සෙබ්බා⁶ අපච්චයරුමා අපච්චතනානුසිකඛරෙ,
තෙ නමෙසාමී මාභලීති.

[මාභලී:]

සෙච්චා හි කීර ලොකසමිං යෙ ත්වං සකක නමෙසසී,
අහමපි තෙ නමෙසාමී යෙ නමෙසසී වාසවාති.

[චේරා:]

ඉදං වච්චාන මිසවා දෙවරුච්ඡා සුච්චපතී,
ගගවනතං නමෙසසීතා පමුඛො රථමාරුචීති.

11. 2. 10.

තනියසකකනනමසසන සුතනං⁷

266. එවං මෙ සුතා:ඪ එකං සමයං ගගවා සාවච්ඡීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාථපිණ්ණිකසා ආරාමෙ. තනු බො ගගවා භික්ඛු ආමනෙතසි භික්ඛවොහී. හදනොති තෙ භික්ඛු ගගවතො පච්චෙසොසුං. ගගවා එතදචොච:

1. සථාරවඤ්ඤාසුතතං - මජ්ඣ. 2. සාවච්ඡීයං ජෙතවනෙ - ම. 3. මාභලී- සමිහාහකං. කථවි 4. අඤ්ඤලී- කථා - මජ්ඣ. 5. සො - PTS. 6. සෙකබ්බා - මජ්ඣ. සා. 7. සමිහාහකා සුතනා - මජ්ඣ. 8. සාවච්ඡීයං. ජෙතවන නනු - පට. එතදචොච - මජ්ඣ.

11. 2. 9.

දුතියසකකනමයන සුත්‍රය

265. සෑවැන්භුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. සක්දෙවිඳු තෙමේ මාතලී රියැදුරු ඇමතිය: ‘සගය මාතලී, සහසුසුකන ආජ්ඣාදරථය යොදව. මතහර මීම වූ උයන් මීම දක්නට යමු’ යි.

“මහණෙනි, මාතලී රියැදුරු තෙමේ ‘එසේ ය, මුඛට මාතාවෙකි’ යි පිළිතුරු දී දහසින් සුත් ආජ්ඣාදරථය යොදා සක්දෙවිඳුට ‘නිදුකාතෙකි, මුඛගේ දහසින් සුත් ආජ්ඣාදරථය යොදන ලදී. එයට දැන් කල් දක්ව’ යි සාල කෙළේ ය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙවිඳු විජයෝත්පතයෙන් බස්නේ බදාදිලි වෑ සිට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තමදිගි.

මහණෙනි, එකල්හි මාතලී රියැදුරු තෙමේ සක් දෙවිඳුට ගාථායෙන් කී ය:

‘සක්දෙවිඳුහි, යම් හෙයෙකින් දෙවියෝත් මිනිස්සුන් තොප වදිද්ද, වැලි ඒ තෙජ යමකු වදිවූ තම හේ කිතම් සතාවයෙක් ද?’

[සක්දෙවිඳු:]

එම්බා, මාතලී, මෙහි දෙවියන් සහිත මේ ලොවිහි යම් සම්මාසම්මුදු කෙතෙක් වෙද්ද, අලාමික තම් ඇති ඒ ශාන්තාත් වහන්සේ තමදිගි.

යම් කෙනකුන් විසින් රුගයන් දොම්භයන් අවිද්‍යාවන් දුරු කරණ ලද්දකු ද, ඔහු සමය කල ආසුව ඇති රහත්හු ය. මාතලී, මම ඔවුන් තමදිගි.

මාතලී, යම් කෙතෙක් රුගදොම්භයන් දුරු කිරීමෙන් අවිද්‍යාව ඉක්මිමෙන් ශෙෂෙ වූවාහු සසරවට තැසීමෙහි ආලුතාහු තොපවෙ ව තික්මෙද්ද, මම ඔවුන් තමදිගි.

[මාතලී:]

සක්දෙවිඳුහි, මුඛ යම් කෙනකුන් වදනාහු ද, ඔහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙවිඳුහි, මුඛ යම් කෙනකුන් තමදනාහු තම් මමෙන් ඔවුන් තමදිගි.

[තෙරහු:]

මෙවන් තම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාවගේ සාමියා වූ සක්දෙවිඳු තෙමේ මේය කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කාමද රියට කැංගේ ය.

11. 2. 10.

තනිය සකකනමයන සුත්‍රය

266. මා විසින් මෙසේ අතන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑවැන්භුවර සම්පයෙහි ජේතවන තම් වූ අනේපිටු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ‘මහණෙනි’ යි භික්ෂුන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂුහු වහන්සැහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇඟවූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාල සේක:

භූතපුබ්බං භීතබ්බෙව සකෙකා දෙවානමිනෙදු මානලීසඛිතාහකං
ආමනොසි: යොජෙතී සම්ම මානලී, සහසායුතතං ආජ්ඣෙඤ්ඤරථං උය්‍යානභුමිං
ගච්ඡාම සුභුමිං දසසනායාතී.

එවං හදුනනවාතී බො භීතබ්බෙව, මානලී සඛිතාහකො සකකසා දෙවාන-
මිනෙදුසා පටිසුත්ථා සහසායුතතං ආජ්ඣෙඤ්ඤරථං යොජෙත්ථා සකකසා
දෙවානමිනෙදුසා පටිවෙදෙසි: සුතොතා බො තෙ මාරිස, සහසායුතොතා
ආජ්ඣෙඤ්ඤරථො, යසා' දුතී කාලං මඤ්ඤෙසීති. අථ බො භීතබ්බෙව සකෙකා
දෙවානමිනෙදු වෙජ්ජනනපාසාදු ඔරොහනොතා පඤ්ඤෙකො සුදං භීතබ්බසඛිතං
නමෙසාතී. අථ බො භීතබ්බෙව, මානලී සඛිතාහකො සකකං දෙවානමිනෙදු-
ගාථාහි¹ අජ්ඣගාසි:

තං හි එතෙ නමෙසෙය්‍යං පුතීදෙගසො තරු,
තීඉග්ගා කුණ්ටසෙමනෙ² බුප්පිපාසා³ සම්පටිතා.

භීතභු තෙසං පිහයසි අනාභාරුත වාසව,
ආචාරං ඉසිතං⁴ බුඤ්ඤි තං සුඤ්ඤොම වචො නවාතී.

[සකෙකා:]

එතං තෙසං පිහයාමි අනාභාරුත මානලී,
යම්භා ගාමා පකකමනති අතපෙකඛා වජ්ජනති තෙ.

ත තෙසං කොට්ඨ ඔපෙනති ත කුච්ඤො⁵ ත බලොපියං⁶,
පරතීට්ඨිතමෙසාතා⁷ තෙත යාපෙනති සුබ්බතා,
සුමනනමනාතීතො ගිරු කුණ්ඤිභුතා සමඤ්ඤරු.

දෙවා වීරුඤ්ඤා අසුරෙහි පුත්‍ර මව්වා ව මානලී,
අවීරුඤ්ඤා වීරුඤ්ඤෙසු අතතදණෙසු නිබ්බුතා,
සාදනෙසු අතාදතා තෙ නමෙසාමි මානලීති.

[මානලී:]

සෙට්ඨා හි කීර ලොකසමිං යෙ චං සකක නමෙසාසී,
අකමපි තෙ නමෙසාමි යෙ තමෙසාසී වාසවාතී.

[ථෙරා:]

ඉදං සුත්ථාත මඤ්චා දෙවරුජා සුජම්පති,
භීතබ්බසඛිතං තමෙසාසීවා පඉබො රථමාරුභීතී.

සහනමනමනො උභීයො.

හමුඤ්ඤානං:

වතපදෙත⁸ තයො වුතතා දුඤ්ඤාඤ්ච රුමනෙණයතං,
යජ්ජමානඤ්ච වඤ්ඤා තයො සකකනමෙසාතාතී.

1. ගාථාය - මජ්ඣ. සා. PTS 2. කුණ්ටසමනන - මජ්ඣ. කුණ්ටසෙසවනන - කච්චි,
3. බුප්පිපාස - මජ්ඣ. 4. ඉසිතං - PTS. 5. කුමනා - සා. PTS 6. කලොපියං -
මජ්ඣ. සා. 7. පරිච්චිතමෙසාතා - සා. 8. දෙව පත - මජ්ඣ. PTS.

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. සක්දෙවිරජ මාතලී රියාදුරා ඇමකී ය: “සභය මාතලී, දහසින් යුත් ආජ්ඣාදාරථය යොදව, මහහර ඕම වූ උයන්බිම දක්නට යමු”යි.

මහණෙනි, මාතලී රියාදුරා “එහේ ය. මුඛට මාතුවෙක් වේව”යි සක්දෙව්ලට පිළිතුරු දී දහසින් යුත් ආජ්ඣාදාරථය යොදා සක්දෙව්ලට නිදුකානෙනි, දහසින් යුත් මුඛගේ ආජ්ඣාදාරථය යොදන ලද්දේ ය. දුක් ඵයට කල් දනුව”යි නැල කෙලේ ය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙවිරජ විජයොත්පභයෙන් බස්නේ බද්දලී ව ම බික්සහන නමදීයි. මහණෙනි, එකල්හි, මාතලී රියාදුරා තෙමේ සක්දෙව්ලට ගාථායෙන් කී ය:

දුගඳ සිරුර වැහිර ගෙණ හෝතා වූ මේ මිනිස්සු මුඛවහන්සේ නමදනාහ. මොහු කුණපයෙහි (මට්ටකුසා) ගැලුනාහ. සාපිපාසා දෙකින් මඛනා ලද්දහුය.

සක්දෙව්ලනි, ගාගවාස නැති ඒ නවිසන්සේ කිනම් ආචාරයක් කැමැත්තෙහි ද? කියනු මාතව. මුඛගේ ඒ වදන අසමු

[සක්දෙව්ල:]

එම්බා මාතලී, මහු යම් ගමෙකින් බැහැර යෙත් නම් නිරපේක්ෂක ව යෙත්. ගාගවාස රහිත වූ මට්ටන්ගේ මේ ගුණය කැමැත්තෙමු.

මට්ටන් සකු (ධාතායක්) කොටුවෙක නො බහත්. සැලෙක්නිදු නො බහත්. පැසෙක්නිදු නො බහත්. මෙරමා නිම වූ බත නොයන්නාහු මනා වුන ඇත්තාහු එසින් යැපෙත්. සුමනාහුණ මනාහුණය කරත්තාහ. ධාතීසම්පන්නායහ. නියමබදයහ. සම ව ගැසිරෙත්තාහ.

එම්බා මාතලී, දෙවියෝ අසුරයන් හා විරුද්ධයහ. (එහේ ම) බොහෝ මිනිස්සු ද (මට්ටනොට්ටන් හා) විරුද්ධයහ. (එහෙත් මොහු) විරුද්ධයන් කෙරෙහි අවිරුද්ධයහ. ගත් දමු ඇත්තන් කෙරෙහි නිවුහහ. ආදන (ගුහණ) සහිතයන් අතරෙහි ආදන රහිතයහ. මාතලී, මට්ටන් නමදීමි.

[මාතලී:]

සක්දෙව්ලනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමදනාහු නම් මහු ලොවිහි ශ්‍රේෂ්ඨයෝ ම වෙති. සක්දෙව්ලනි, මුඛ යම් කෙනකුත් නමදනාහු නම් මමත් මට්ටන් නමදීමි.

[තෙරහු:]

මසවන් නම් වූ දෙවියන්ට රජ වූ සුජාටගේ සෑමියා වූ සක්දෙවිරජ මෙය අසා බික්සහන නැමද රියට නාංගේය

සතනවනවහිය දෙවැනි යි.

එහි උද්දාහය:

වනපද සුහු තුණය, දලීඳු, රුමණේයාසක, යජමාන, වජ්ජනා සුහුය, සකකනමයනා සුහු තුණය යි සුහු දගයකි.

3. සකතපඤ්චකං

11. 3. 1.

කුච්චා¹ සුභතං

267. ²එවං මෙ සුභතං: එකං සමයං භගවා ඝාච්ඡජීයං විහරති ජෙතවනෙ අනාඨපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ. අථ ඛො ඝනෙකො දෙවානමිඤ්ඤ යෙන භගවා කෙනුපසඛකමි. උපසඛකමීච්චා භගවනතං අභිවාදෙඤ්චා එකමනතං අට්ඨාසි. එකමනතං ජිනො ඛො සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ භගවනතං ගාථාය අර්ඤ්චිභාසි:

කීංසු කුච්චා³ සුඛං සෙති කීංසු කුච්චා³ න සොචති,
කීඤ්ඤා⁴ එකධම්මස්ස වධං රොචෙසි තොතමාති.

[භගවා:]

කොචා කුච්චා³ සුඛං සෙති කොචං කුච්චා³ න සොචති,
කොචස්ස විසමුලස්ස මධුරග්ගස්ස වාසව,
වධං අරියා පසංභනාති තං හි කුච්චා³ න සොචති තී.

11. 3. 2.

දුබ්බණ්ණො සුභතං

268. ඝාච්ඡජීයං—5

භුතසුබ්බං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිණි යකෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො ඝනකස්ස දෙවානමිඤ්ඤ ආසනෙ නිසීනොතා අගොසි. තනු සුදං භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා උර්ඤ්ඤායනාති ඛීයනාති විපාවෙනාති: අච්ඡරියං වත හො, අබ්බුතං වත හො, අයං යකෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤ ආසනෙ නිසීනොතාති⁶ යථා යථා ඛො භික්ඛවෙ, දෙවා තාවතීංසා උර්ඤ්ඤායනාති ඛීයනාති විපාවෙනාති, තථා තථා සො යකෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච ගොති දස්සනීයතරො ව පාසාදිකතරො ව

අථ ඛො භික්ඛවෙ දෙවා තාවතීංසා යෙන සකෙකා දෙවානමිඤ්ඤ කෙනුපසඛකමිංසු. උපසඛකමීච්චා සකකං දෙවානමිඤ්ඤ එතදවොචු: ඉධ තෙ මාරිය අඤ්ඤාතරො යකෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො තුම්භාකං⁷ ආසනෙ නිසීනොතා. තනු සුදං මාරිය දෙවා තාවතීංසා උර්ඤ්ඤායනාති ඛීයනාති විපාවෙනාති: අච්ඡරියං වත හො අබ්බුතං වත හො අයං යකෙබ්බා දුබ්බණ්ණො ඔකොට්ඨකො සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤ ආසනෙ නිසීනොතාති. යථා යථා ඛො මාරිය දෙවා තාවතීංසා උර්ඤ්ඤායනාති ඛීයනාති විපාවෙනාති, තථා තථා සො යකෙබ්බා අභිරුපතරො වෙච ගොති දස්සනීයතරො ව පාසාදිකතරො වාති. සො හි නුත මාරියා කොචානකොචා යකෙබ්බා භසීඤ්චි තී.

1. ජෙඤ්චා සුභතං. - මජ්ඣ. PTS. 2. භාවනීයං ජෙතවනො - මජ්ඣ. 3. ජෙඤ්චා. - මජ්ඣ. PTS. 4. කීඤ්ඤා - මජ්ඣ. 5. ඝාච්ඡජීයං ජෙතවනො. තනු මඛා - ජප - එතදච්චා - මජ්ඣ. 6. නිසීනොතා ගොති. PTS. 7. සකකස්ස දෙවානමිඤ්ඤා - මජ්ඣ.

3. සක්කපඤ්චකය

11. 8. 1.

කඨා සුත්‍රය

267. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්නුවර සම්පයෙහි ජේතවන නම් වූ අන්තර්වූ සිවුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එකල්හි සක්දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක සිටියේ ය. එකත්පසෙක සිටි සක්දෙවිඳු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට භාජායෙන් සැළ කෙළේ ය.

ශ්‍රෝතමයන් වහන්ස, කුමක් දවා සුවයේ වැටේ ද? කුමක් දවා නොසොස්ද? කිනම් එක් දහමක් හුගේ නැත්ම රැස්නෙහි ද?

[භගවත්හු:]

සක්දෙවිඳුහි, ක්‍රෝධය දවා සුවයේ වෙසෙයි. ක්‍රෝධය දවා ශෝක නොකෙරේ. විෂ වූ මූල ඇති මිහිරි අග ඇති ක්‍රෝධය නැත්ම ආයතීයෝ පසසත්. එය දවා ම ශෝක නොකෙරෙයි.

11. 8. 2.

දුඛණ්ණිය සුත්‍රය

268 සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වුවක් කියමි. දුච්ඡේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් සක්දෙවිඳුගේ අසුන්හි හුන්නේ විය. මහණෙනි, එකල්හි තච්චිසා වැසි දෙවියෝ “පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආශ්වයතීයෙහි. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අද්දානයෙහි. දුච්ඡේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක් දෙවිඳුගේ අස්තෙහි හුන්නේය”යි නිසු කෙරෙත්, දෙස් කියත්, අවමන් කෙරෙත්. මහණෙනි, තච්චිසා වැසි දෙවියෝ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියද්ද, අවමන් කෙරෙද්ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා විශිෂ්ට රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්භසු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වෙයි.

මහණෙනි, ඉක්බිති තච්චිසා වැසි දෙවියෝ සක්දෙවිඳු වෙත එළඹියහ. එළඹි සක්දෙවිඳුහට මෙය සැළ කළහ. නිදුකාතෙහි, මෙහි දුච්ඡේ වූ මිටි වූ එක්තරා යකෙක් මුඛගේ අස්තෙහි හුන්නේ ය. නිදුකාතෙහි, එකල්හි තච්චිසා වැසි දෙවියෝ “පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් ආශ්වයතීයෙහි. පින්වත්නි, ඒකාන්තයෙන් අද්දානයෙහි දුච්ඡේ වූ මිටි වූ මේ යක්‍ෂ තෙමේ සක්දෙවිඳුගේ අස්තෙහි හුන්නේය”යි නිසු කෙරෙත්. දෙස් කියත්. අගුණ පතුරුවත්. නිදුකාතෙහි, තච්චිසා වැසි දෙවියෝ යම් යම් පරිද්දකින් නිසු කෙරෙත් ද, දෙස් කියත් ද, සුගුණ පතුරුවත් ද, ඒ ඒ පරිද්දෙන් ඒ යක්‍ෂ තෙමේ ඉතා මහගර රූ ඇත්තේ ද ඉතා දෘකුම්භසු වූයේ ද අතිශයින් ප්‍රසාද එළවන්නේ ද වේ ම ය. පින්වත්නි, හෙ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ක්‍රෝධය බුද්ධි යක්‍ෂයෙක් වන්නේ ය”යි.

අථ බො භික්ඛවෙ, සකොකා දෙවනමිඤ්ඤෙ යෙන සො කොඛනකොකො යනොවො හෙත්ථපභසිකමි. උපසඛිකමිභො එකංසං උචාතරුභසිතං කරිච්චා දඤ්ඤිණිඤ්ඤාමඤ්ඤිලං පඤ්චියං නිභනාච්චා යෙන සො කොඛනකොකො යනොවො කෙනසඤ්ඤිං පණාමෙච්චා තික්ඛනතුං නාමං සාවෙසි: සකොකා'හං¹ මාරිස දෙවනමිඤ්ඤෙ, සකොකා'හං² මාරිස දෙවනමිඤ්ඤෙහි.

යථා යථා බො භික්ඛවෙ, සකොකා දෙවනමිඤ්ඤෙ නාමං සාවෙති තථා තථා සො යනොවො දුඛඛණ්ණතරෙ වෙච්ච අහොසි ඔකොච්චිකතරෙ ච දුඛඛණ්ණතරෙ වෙච්ච හුච්චා ඔකොච්චිකතරෙ ච තනෙච්චනතරධාසිති.

අථ බො භික්ඛවෙ සකොකා දෙවනමිඤ්ඤෙ සකො අසනෙ තිසිදිච්චා දෙවෙ තාවතිංසෙ අභුතයමානො තායං වෙලායං ඉමා ගාථායො අභාසි:

ත සුපභතචිනෙතා'මහි තාවනෙතන³ සුචානසො,
ත වො චිරහං කුඤ්ඤාමි කොඛො මසි තාවතිට්ඨති.

කුඤ්ඤො'හං⁴ ඵරුසං බුමි ත ච ධම්මොති නිත්තසො,
සනාතිඤ්ඤාමි අත්තාතං තමපසං අඤ්ඤාමතතොති.

11. 3. 3.

මායාසුභතං⁵

269. සාවඤ්ඤිං⁶—

භුතසුඛං භික්ඛවෙ, වෙපච්චනාහි අසුරිඤ්ඤෙ අබාධකො අහොසි, දුඤ්ඤො ඛාලුකමිලානො. අථ බො භික්ඛවෙ, සකොකා දෙවනමිඤ්ඤෙ යෙන වෙපච්චනාහි අසුරිඤ්ඤෙ තෙත්ථපභසිකමි හිලානසුච්චකො.

අඤ්ඤා බො භික්ඛවෙ, වෙපච්චනාහි අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවනමිඤ්ඤං දුරකො'ව අගච්චනතං. දිසචාත සකකං දෙවනමිඤ්ඤං එතදවොච: තිතිච්ච මං දෙවනමිඤ්ඤෙහි.

වාචෙති මං වෙපච්චනාහි සම්බරිමායනාහි. ත තාවාතං වාවෙමි යාවාහං මාරිස අසුරෙ පච්චුච්චමිති.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්චනාහි අසුරිඤ්ඤෙ අසුරෙ පච්චුච්ච: වාවෙමහං මාරිසා සකකං. දෙවනමිඤ්ඤං සම්බරිමායනාහි. මා බො තං මාරිස වාවෙසි සකකං දෙවනමිඤ්ඤං සම්බරිමායනාහි.

අථ බො භික්ඛවෙ වෙපච්චනාහි අසුරිඤ්ඤෙ සකකං දෙවනමිඤ්ඤං ගාථාය අඤ්ඤාමාසි:

මායාචී' මහවා සකක දෙවරුඤ්ඤං සුඤ්ඤාමහි,
උපෙති තීරයං සොරං සම්බරිමායනාහි සතං සමනාහි.

1. සාවෙති - සිඞ්. මජ්ඣ. සෘ. 2. සකකාතං - සෘ. 3. තාවච්චන - සෘ. PTS.
4. කුඤ්ඤාතං න ඵරුසං බුමි - මජ්ඣ. සෘ. PTS 5. සම්බරිමායා සුභතං - මජ්ඣ.
6. සාවඤ්ඤිං - ජප - භනවා එතදවොච - මජ්ඣ. 7. මායාචී - PTS 8. දෙවරුඤ්ඤං - මජ්ඣ.

මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු ඒ කෝඛනකඩ යකු වෙත එළඹියේ ය. එළඹ උතුරැසළුව එකක් කොට දකුණු දණමඩල පොළොවෙහි හැත ඒ කොඛනකඩ යකු වෙත ඇදීලී බැඳ “නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි. නිදුකානෙනි, මම සක් දෙව්දුමි”යි තෙවරක් තම ඇස්වී ය.

මහණෙනි, සක්දෙව්දු යම් යම් පරිද්දෙන් තම අස්වා ද, ඒ යක්ෂ තෙමේ ඒ ඒ පරිද්දෙන් අතිශයින් දුපීණී ද, ඉතා මිටි ද වූයේ ය ඉතා දුපීණී ද, ඉතා මිටි ද වී එහිම අතුරැදන් විය.

මහණෙනි, එකල්හි සක්දෙව්දු සිය අස්තෙහි හිඳ තවතියා වැසි දෙවියන් සතුටු කරමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ ගාථා කී ය:

තො සැටුනු සිත් ඇත්තෙමි වෙමි. කෝවැටුමෙන් හුවනේ ගෙන ඉඟ තො ගෙමි. මම බොහෝ කලක් නොකීපෙමි. මා කෙරෙහි ක්‍රෝධය නො පිහිටයි.

මම කිපියෙමි රළුබස් නො බෙණෙමි. දහමබස් පවසමි. ආතමාජීය දකිමින් අතිශයින් තමා කීගනිමි.

11. 3. 3.

මායා සුත්‍රය

269. සැවැත්නුවර—

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු (ඉසිගණයාගේ සාපයෙන්) හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පත්වූයේ දැකිය ගිලන් වූයේ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සක්දෙව්දු තෙමේ ගිලන්ගේ විමසන්නක් ව වෙපච්ඡන්ති අසුරිඳු වෙත එළඹියේ ය.

මහණෙනි, වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු එන්නා වූ සක්දෙව්දු දුර දී ම දැක්කේ ය. දැක සක් දෙව්දුට ‘දේවෙඤ්ඤ, මට පිළියම් කරව’ යි මෙය කී ය

‘වෛපච්ඡන්ති, මා සඹෙරිමායාව හදුරවැලව’යි (සක්දෙව් කී ය.) නිදුකානෙනි, මම අසුරයන් පුළුවන්තා තෙක් නො හදුරව’යි වෛපච්ඡන්ති කී ය.

ඉක්බිති වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු “පින්වත්නි, මම සක්දෙව්දු සඹෙරිමායාව හදුරවමි ද යි අසුරයන් පිළිවිසී ය. නිදුකානෙනි, තෙපි සක් දෙව්දු සඹෙරිමායාව නො ම හදුරවැලවු.”

මහණෙනි, එකල්හි වෛපච්ඡන්ති අසුරිඳු සක්දෙව්දුට ගාථායෙන් කී ය:

“මස යන නම් ඇත්තව, ශක්‍රය, දේවෙඤ්ඤ, සුජාවනේ හිමිය, ආයා ඇති පුද්ගල තෙමේ සඹෙර නම් අසුරයා මෙන් සියවසක් පැසෙන දරුණු තීරයට පැමිණෙයි.

11. 3. 4.

අවචයසුභතං.

270. 1ඵකං සමයං භගවා ඤාමිපථියං විහරති ඡජතචනො අතාථ-
පිණ්ඩිකස්ස ආණ්ණම, තෙන ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු සමපයොජේසුං.
තත්තො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භික්ඛු තස්ස භික්ඛුතො සන්තීකෙ
අවචයං අවචයතො දෙසෙති². සො භික්ඛු ත පටිගණ්හාති.³

අථ ඛො සම්මසුලා භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඞ්ගමිංසු. උපසඞ්ග-
මිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමිත්තං නිසීදිංසු. එකමිත්තං නිසීත්තං
ඛො තෙ භික්ඛු භගවන්තං එතදවොචුං: ඉධ භතෙන දො භික්ඛු සමප-
යොජේසුං. තත්තො භික්ඛු අවචසරු. අථ ඛො සො භතෙන භික්ඛු තස්ස
භික්ඛුතො සන්තීකෙ අවචයං අවචයතො දෙසෙති. සො භික්ඛු ත
පටිගණ්හාතීති.

දො මෙ භික්ඛවෙ බාලා: යො ච අවචයං අවචයතො න පස්සති, යො
ච අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධිමමං න පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ,
දො බාලා. දො මෙ භික්ඛවෙ පණ්ඩිතා: යො ච අවචයං අවචයතො පස්සති,
යො ච අවචයං දෙසෙන්නස්ස යථාධිමමං පටිගණ්හාති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ
දො පණ්ඩිතා.

භුත්තඛබං භික්ඛවෙ සකෙකා දෙවාතමිත්තෙසු සුධම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතීංසෙ අනුත්තයමානො තායං වෙලායං ඉමිං ගාථං අභාසි:

කොධො වො වසමායාතු මා ච මිත්තෙ හී වො ජරු,
අගරභියං මා කරහිත්ථ මා ච භාසිත්ථ පෙසුණං,
අථ පාපජනං කොධො පබ්බතො වාහිමද්දතීති.

11. 3. 5.

අනෙකාධිසුභතං.

271. එවං මෙ සුතං: එකං සමයං භගවා ඤාමිපථියං විහරති ඡජතචනො
අතාථපිණ්ඩිකස්ස ආරාමෙ, තෙන⁴ ඛො පන සමයෙන දො භික්ඛු
සමපයොජේසුං --පෙ--.

භුත්තඛබං භික්ඛවෙ අනෙකා දෙවාතමිත්තෙසු සුධම්මායං සභායං දෙවෙ
තාවතීංසෙ අනුත්තයමානො තායං වෙලායං ඉමිං ගාථං අභාසි:

මා වො කොධො අජ්ඣහතී මා ච කුජ්ඣත්ථ කුජ්ඣතං,
අනෙකාධො අවිහිංසා ච අරියෙසු වහති සද්ද,⁵
අථ පාපජනං කොධො පබ්බතො වාහිමද්දතීති.

සන්තප්පසඤ්චකං.

1. ඤාමිපථියං - පප- ආරාමෙ - මජ්ඣං. 2. දෙසෙසි - PTS. 3. කපාටිකණ්හාති -
මජ්ඣං. න පටිගණ්හාති - සපා. 4. තත්තො ඛො භගවා - පප- එතදවොච - මජ්ඣං. සපා.
PTS. 5. අරියෙසු වාචිපද - මජ්ඣං.

11. 3. 4.

අවමය සූත්‍රය

270. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමදිනකුටර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි හිඤ්ඤ දෙදෙනෙක් කලග කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණී. එකල්හි ඒ මහණ ඒ මහණහු ලඟ වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ එය නො පිළිගනී.

ඉක්බිති බොහෝ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එලඹිය හ. එලඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකක් පසෙක හුන්හ. එකක්පසෙක හුන් ඒ හිඤ්ඤ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය පැල කලහ: වහන්ස, මෙහි මහණහු දෙදෙනෙක් කලග කලහ. එහි එක් මහණෙක් අභිභවා බිණී. වහන්ස, එකල්හි ඒ මහණ තෙමේ ඒ මහණහු ලඟ වරද වරද වශයෙන් දෙසයි. ඒ මහණ තෙමේ එය නො පිළිගනී.

මහණෙනි, මේ බාලයෝ දෙදෙනෙකි: සමෙක් වරද වරද වශයෙන් නො දකී ද, යමෙකුක් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය නො පිළිගනී ද, මහණෙනි, මේ දෙදෙන බාලයෝ යි. මහණෙනි, මේ පණ්ඩිතයෝ දෙදෙනෙකි: සමෙක් වරද වරද වශයෙන් දකී ද, යමෙකුක් වරද දෙසන්නහුගේ යථාධර්මය පිළිගනී ද; මහණෙනි, මේ දෙදෙන පණ්ඩිතයෝ යි.

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි සක් දෙවරප් සුධම්මා භග්‍යායෙහි තච්ඡිකා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ භාජාව කී ය.

ක්‍රෝධය තොපගේ වසයට පාමණේවා. තොපගේ මිත්‍රධර්මයෙහි දිරිමෙක් නො වේවා. තොගැරතියසුත්‍ර (සමිණාසුච) සුදාලයාව නො ගරභව. කේලාමී නො ද කියව. වැලි ක්‍රෝධය පච්ඡෙදයක් මෙන් ලාමක ජනයා අභිශාසිත් මචි.

11. 3. 5

අනෙකාධි සූත්‍රය

271. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී: එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සෑමදිනකුටර සමීපයෙහි ජේතවන නම් වූ අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩ වසන සේක. එකල්හි හිඤ්ඤ දෙදෙනෙක් කලග කලහ. ... - ...

මහණෙනි, පෙර වූවක් කියමි. සක්දෙවිඳු සුදම්සෙබෙහි තච්ඡිකා වැසි දෙවියන් සතුටු කරවමින් ඒ වෙලාවෙහි මේ භාජාව කී ය.

ක්‍රෝධය තෙමේ තොප නතමක් මචිවා! කිපෙන්නවුන්ට තො ද කිපෙව. ක්‍රෝධ නො කිරීම ද අවිහිංසාව ද හාමි කල්හි අයඛිතන් කෙරෙහි පවති. වැලි ක්‍රෝධය පච්ඡෙදයක් මෙන් ලාමක ජනයා වෙසෙසින් මචියි.

සත්‍ය පසුබිහි යයි.

තඤ්ඤානි:

කිඤ්ඤා දුබ්බිණ්ණේය මායා අවච්ඡෙදන අකොඛනො,
දෙසිතං මුඛසෙවෙයන ඉදං හි සත්තපඤ්ඤානි.

සත්තසංයුතතං සම්පාතං.

දෙවතා දෙවපුතො ව රූපා මායො ව භික්ඛනී,
මුගමා මුගමණ වරිතීසො වත යකෙඛත වාසවොභී.

සගාථවගො නිට්ඨිතො.

එහි උද්දනය:

කිනා, දුබ්බණ්ණිය, මායා, අවචය, අනෙකාධන යනි මේ සකකපඤ්චකය බුදුරජානන් වහන්සේ විසින් දෙශනා කරණ ලදී.

සකක සංයුතතය සමාපත යි.

(සංයුතතනාමාවලිය:)

දේවතා, දේවපුත්ත, (කොසල) රූප, මාර, භික්ෂුනී, බ්‍රහ්ම, ප්‍රාතමණ, චම්භීස, වන, යකඩ, වාසව (-සකක) යි සංයුතත එකොළොහෙකි.

සභ්‍යාඵවනීය නිව්වේ ය.

ගාථාදීපාදානුකතමණිකා

අ	පිටිබිකාති
අකහං දුක්ඛතං සෙය්‍යො	92, 94
අකමුත්තා දෙවසෙට්ඨි	386, 388
අකමපිතං අජලිතං	242
අකෙකාධස්ස භුතො කොධො	290
අකෙකියසසඤ්ඤිතො සත්තා	22
අකෙකියස ච පරිඤ්ඤාය	22
අඝජාතස්ස වෙ තජ්ඣි	104
අචචහතං මතපුත්තාමනි	236
අචචයං දෙසස්සන්තීතං	44, 46
අචචයන්ති අහොරත්තා	198
අචචයො වෙ නච්චෙජ්ජ	44
අචෙචන්ති කාලා තරස්සන්ති රත්තියො	6, 120
අච්ඡරුගණසංඝසුට්ඨිං	58
අච්ඡේච්ඡි තණ්හං ගණකඛ්ඤාමාරි	230
අජ්ජ පණ්ණරසෙ විසුඤ්ඤියා	312
අජෙලකා ච ගාවො ච	144
අජ්ජාපි තෙ ආචුසො සා දිට්ඨි	262
අඤ්ඤාථා සත්තමත්තාතං	44
අඤ්ඤාන ච කෙචලිතං මහෙසිං	298, 300, 308
අඤ්ඤා වෙ පුට්ඨො රුජ	176
අනීතං නාහුසොචන්ති	10
අත්තාතං ත දදෙ පොසො	82
අත්තාතං වෙ පියං ජඤ්ඤා	136
අථ අග්භි දිව්‍ය රත්තිං	88
අථ අනෙතන ජගති	56
අථ සට්ඨිතිස්සිතා සචිතඛාතා	334
අථායං ඉතරු පජා	278
අත්ථස්ස පත්තිං හදස්ස සන්තිං	230
අත්ථාය චත මෙ බුඤ්ඤො	382
අත්ථි තිස්සරණං ලොකෙ	234
අත්ථි සකාසකුලෙ ජාතො	244
අඤ්ඤා පජාතාසි මමෙතමාසුං	260
අඤ්ඤා සුඤ්ඤා සුත්තං මම සිදං	300
අඤ්ඤා මං යකඛ ජාතාසි	366
අනඛගණස්ස පොසස්ස	364
අනන්තදස්සි හගවා හමස්සි	260
අනන්තසංභිතං ඤාණො	188

අ	පිටිබිකාති
අනාගතපජපජාය	10
අනිච්චා අඤ්ඤා කාමා	354
අනිච්චා චත සඛිතාරු	284
අනිච්චාසඤ්ඤි භාවෙහි	336
අනසො වෙ අභං යන්ති	102
අනුට්ඨිතං අවායාමිං	386, 388
අනොමිතාමිං තිපුණ්ණදස්සිං	58
අන්තකෙතාසිපජාතස්ස	136
අන්තලිකඛච්චෙ පාසො	204
අනෙතා ජටා ඛති ජටා	26, 294
අභිකාජෙ පුරෙ භොති	314, 316
අන්තං පාතං බාදතීයං	182
අන්තදෙ ඛලදෙ භොති	56
අන්තමෙචාභිතජ්ජන්ති	58, 110
අපාරාතා තෙසං අමිතස්ස ආරු	252
අපුඤ්ඤා පසචි මොරෙ	208
අපසං හි එතං නති දීඝමාසු	258
අපමනෙතා අයං කලි	270, 274
අපමනෙතා උභො අනෙච	160, 164
අපමාසු මනුසස්සාතං	198
අපමෙය්‍යං පමිතනෙතා	268
අපසඤ්ඤෙකෙ ජචෙච්ඡන්ති	36, 38
අබලන්තං බලං ආසු	394, 398
අභයං යාචිමානාතං	404
අභිධාවච භද්දං තෙ	372
අභුඤ්ඤා භික්ඛසි භික්ඛු	18, 20
අච්චචුධෙස්සං පුච්ඡන්ති	224
අමනුස්සට්ඨාතෙ උදකං ච සීතං	168
අමම න බ්‍යාහරිස්සාමි	374
අරහිං පජ්ඣාසි සතො භවාසි	352
අරහි විය මෙජ්ජ බායති	356
අරඤ්ඤා රුක්ඛමුලෙ වා	392
අරඤ්ඤා විහරන්තාතං	10
අරතනෙත සීතිභුතෙ	318
අරහං සුගතො ලොකෙ	226, 228
අලඤ්ඤා තත්ථ අස්සාදං	224
අලසස්ස අනුට්ඨාතා	386, 388
අච්චං උපපජාතාසෙ	62, 114
අසන්තා නීර මං ජමමා	314, 316

අ	පිටපි බහාණි
අඤ්ඤාන විකල්ප	284
අසුභාය විතාං භාෂවතී	336
අසුභාය පුරිසමෙධං	144
අසුභාය ජනෙණා නිබ්බානො	314, 316
අභාසව සිලසම්පන්නො	416
අනු පුරෙ ධම්මපදෙසු ඡන්දො	360
ආ	
ආකිණ්ණපුදො පුරිසො	364
ආදිත්තං කීං දදං අත්තං	64
ආදිත්තසම්මං අභාරසම්මං	56
ආයාචනං භාරවො බුභමදෙවො	274
ආයුං ආරෙහියං වණ්ණං	160
ආරභිවිච්චියං පභිත්තතං	354
ආරභට්ඨ නික්ඛමට්ඨ	280, 282
ආරුමචෙත්තා වතචෙත්තා	414
ආරුමරෙපා වතරෙපා	60
ආලචිකා ව සොමා ව	346
ආනුනෙයො චෙදගු භාවිත්තො	256
ඉ	
ඉඛා අඤ්ඤා පි පුච්ඡසු	382
ඉච්ඡාය බජ්ඣති ලොකො	76
ඉතිහෙතං විජානාම	62
ඉතො බතිඤ්ඤා පාසණධා	244
ඉච්චාචො කීං කසිරු	234
ඉච්චි පි හි එකච්චියා සොයා	158
ඉදං විජාන මිසවා	416, 418
ඉදං සුචාන මසවා	420
ඉදං හි ජාභු මෙ දිට්ඨං	278
ඉදංහි තං ජෙත්විතං	104, 106
ඉධ ජිජ්ඣමාරිනෙ	126
ඉධාගමා විජ්ජුපභා සවණ්ණං	54
ඉඤ්ඤො සකක සුචී ව	384
ඉමිතා පුච්ඡායෙන	238
ඉසයො සමඛරං පතා	404
ඉසිතං අභයං තචී	404
ඉසාභං බලවිච්චියඤ්ඤා	182
උ	
උග්ගපුත්තා මතිසාසා	332
උච්චාවචෙහි විඤ්ඤාහි	132
උච්චෙහි හිතවු කීං සෙසි	354

උ	පිටපි බහාණි
උච්චෙහි වීර විජිතසඛාම	250, 416
උජ්ජකො තාම සො මඤ්ඤා	58
උඤ්ඤං අධො ව තිච්චියඤ්ඤා	222
උපකො පලගණෙධා ව	62, 114
උපඤ්ඤා ජනා ගතිකාසෙ	334
උපනිසං ජිවිතමසමාසු	4, 104
උභො පුඤ්ඤාඤ්ඤා පාපඤ්ඤා	136
උභිත්තං කිකිච්ඡත්තං	290, 292
උභිත්තං කිකිච්ඡත්තාතං	396, 398
උභිත්තමභං වරති	292, 394, 398
එ	
එකකා මයං අරඤ්ඤා	360
එකකො භං අරඤ්ඤා	360
එකමුලං ද්විරාවචං	58
එඤ්ඤාච්ඡං කිසං වීරං	32
එතඤ්ඤා සමතිකකමම	208
එතං තෙසං පිභයාමි	420
එතදෙව අභං මඤ්ඤා	394, 396
එතදෙව තිකිකධාය	394, 398
එතං දලුභං බකිත්තමාසු සිරු	144
එතං සම්මභයතා යඤ්ඤා	144
එතං හි යජ්ජෙතසා	144
එතාහි තිහි විජ්ජාහි	298
එතං දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	314
එවං බකිං ව ධාතුයො	244
එවං ජර ව මච්චු ව	186
එවඤ්ඤා මං විහරන්තං	332
එවං ධම්මං අපකකමම	110
එවං බුඤ්ඤා සරන්තාතං	392
එවං විජිතසඛාමං	342
එවං විරත්තං චෙමත්තං	206
එවං විහාරී බහුලොචි හිතවු	230
එවං සබ්බසම්පන්නං	348
එවං සුදෙසිකෙ බසමම	316
එවමාදිපිකො ලොකො	56
එවමෙභං තද අභි	64, 116
එවමෙතං පුරුණාතං	64, 116
එවමෙසා කසි කච්චා	308
එසං අන්තරධායාමි	240
එසුපමං දුමච්චි බ්‍රාහ්මණස්ස	90
එසො හි තෙ බ්‍රාහ්මණී	
	බුභමදෙවො 256

බ	පිටුවකි
ඔසං නිමොක්ඛං උපනීයති	10
ඔසංසා හි නිජරණන්දං	346
ක	
කවචී හෙ කුටිකා නභි	16
කවචී නිං අනිසො භික්ඛු	102
කති ජිඤ්ඤ කති ජහෙ	6
කති ජාගරතං සුභතා	6
කති ලොකසමී ජිද්දති	80
කති ලොකසමී පඤ්ඤානා	28, 88
කතිහං චරෙය්‍ය සාමිඤ්ඤං	14
කන්ථ දජ්ජා දෙය්‍යධම්මං	312
කථං නිං අනසො භික්ඛු	104
කථං නු දුති පුච්චෙජ්ජා	382
කථං විහාරී බ්‍රහ්මලොඛි භික්ඛු	230
කථං සු තරති ඔසං	382
කථං සු ලභතෙ පඤ්ඤං	382
කපපො ච තෙ බ්‍රහ්මචරෙ	
අහොසිං	260
කමමං විජජා ච ධම්මො ච	60, 104, 106
කසිරු වෙ කසිරුපේතං	92, 94
කරණීය මේතං මුහුචණේත	90
කසී උදයො දෙවභිතො	330
කසො කුචං ධම්මපදනී භික්ඛු	360
කසාකො පටිජාතාසි	308
කසාච්චයා ත විජජනති	44
කා	
කාමං මිඤ්ඤානු වා මා වා	394, 398
කාමරුගෙන ඛයාමී	336
කායගුණො චචිගුණො	308
කායෙන සංචරෙ සාධු	138
කාරසෙ අසාමෙ රමෙම	182
කාරං මොහං න ජාතාමී	18, 20
කාලෙ පවිසස නාගදහන	358
කාවේය්‍යමනනා විචරිමහ	350
කි	
කිං දදෙ බලදෙ හොති	56
කිං සු අජ්ජසා සාධු	66
කිං සු අලසං අනලසක්ඛ	82
කිං සු ඉසාරියං ලොකෙ	80
කිං සු උපපතතං සෙට්ඨං	78
කිං සු උපපථො අකතාකො	70
කිං සු ජනෙති පුරිසං	68

කි	පිටුවකි
කිංසු ජරති කිං න ජරති	80
කිංසු කුචො සුඛං තෙති	76, 88, 422
කිංසු දුකියා පුරිසස්ස හොති	70
කිංසු නිදුතං ගාථාතං	70
කිංසු පවසනො මිත්තං	66
කිංසු ඛික්ඛිති පාඨෙය්‍යං	82
කිංසු මාභා පිතා භාතා	84
කිංසු යාච ජරු සාධු	66
කිංසු රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
කිංසු ලොකසමීං පඤ්ඤානො	82
කිංසු චන්ද්‍ර මනුස්සාතං	66
කිංසු සංයොජනො ලොකො	72
කිංසු සබ්බං අභිභවී	72
කිංසු සම්බන්ධිතො ලොකො	74
කිංසු ගරන්තං වාරෙන්නති	80
කිංසුධ භිතා ජනතා අතෙකා	80
කිංසුධවිභතං පුරිසස්ස සෙට්ඨං	78, 380
කිං නොපපසි කිංනු සොපපසි	196
කිච්චන්ත මෙ අභිගතං	248
කිඤ්ඤාපි තෙ තං ජලතෙ විමානං	268
කිත්තාහං කුටිකං මුමී	16
කිනනු උද්දියං මුණ්ඩාසි	242
කිනනු ජාතීං ත රෙච්චෙසි	240
කිනනු තෙසං පිභයසි	420
කිනනු නිං ගතපුත්තාච	236
කිනනු සතෙතා' ති පච්චෙසි	246
කිනනු සතතරමානො ච	96
කිනනු සිහොච තදසී	202
කිමිත්ථකාමො ත දදෙ	82
කිමෙම කතා රුජගෙහ	578
කිසමීං ලොකො සමුපපන්නො	76
කී	
කීදිසො තෙසං විපාකකා	60, 62
කු	
කුභකුලා උබ්භතො තාන	372
කුතො සරු තීවත්තනති	30
කුඛොහං ඵරුසං මුමී	424
කුම්බකාරෙ පුරෙ අාසිං	64, 116
කුමෙමා ච අභියාති සකෙ කපාලෙ	14
කුලාකුලං පිණ්ඩිකාය චරන්තො	278
කුලාවකා මාතලී සිම්බලීසමීං	400
කුසලී භාසසී තෙසං	62, 114
කුසො යථා දුග්ගතිතො	92

නම	පිටුව අංකය
කෙ ව නෙ අතරු සමාං	62
කෙනෙහු උඩිතො ලොකො	74
කෙනෙහු නීයති ලොකො	72
කෙනෙහු පිතිතො ලොකො	74
කෙනෙහු බජකිති ලොකො	76
කෙනෙහු බහාහතො ලොකො	74
කෙනායං පකතො සතො	246
කෙනාසි දුමමතො තාත	226
කෙනීදං පකතං බිමිං	244
කෙ හු කමමතො කසිරනති	320
කෙනෙත යකෙදු විපුලො	
මහගතො	38
කෙසං දිවා ව රතො ව	60
කෙසු න මාතං කසිරප	318
කෙසුධ අරණා ලොකො	84
කො	
කොධං ජගෙ විපජකෙයං-	
මාතං	42, 46
කොධං කසි, සුබං සෙති	78, 88, 422
කොසුධ තරති මතං	100
බ	
බතනියං ජාතිකමපනං	130
බතනියො දිපදං සෙටො	12
බතනියො බ්‍රාහමණො වෙයො	296
බතනියො සෙටො ජතෙනසම්	276
භ	
භවිතාය සොතසම් ගතිනතාවං	260
භකො ඉසිතං විරදිකවිතාතං	404
භමතෙන න පතනබො	120
භමතීරං භාසසි වාවං	64
භමතීරං වාවසි වාවං	116
භමතීරපකෙදු මෙධාවී	340
භමතීරජෙ බහුභෙරවෙ වතෙ	322
භා	
භාථාතීතිතමෙම අහොජතෙයං	
298, 300, 308	
භාමෙ වා යදි වා රකෙදු	132, 414
භි	
භිරිදුගභවරං වෙතං	354
ච	
චකතමතති යථා රජා	342
චතුමතතං නවථාරං	30, 120

නම	පිටුව අංකය
චතතාඤ ච පවිපනතා	414
චතතාඤ ලොකසම් පජේතා	28, 88
චජිමසො ච වෙණු ච	106
චකෙ යථා විගතවලාහකො	තහෙ 350
චරනති බාලා දුමමධා	110
චරතා බහු භෙරවා බහු	194
චා	
චාතුරුසිං පකුච්චසිං	370, 372
චි	
චිතතසම් වසිභුතාවති	240
චිතතත නියති ලොකො	72
චිරසං වත පසාමි	1, 104
චො	
චොරං භරතතං චාචෙනති	82
ඡ	
ඡකුරගසා විතයා	854
ඡකෙ නිදතං භාථාතං	70
ඡ ලොකසම් ඡිදුනි	80
ඡසු ලොකො සමුපතො	76
ඡකු සොතං පරකකමම	92, 94
ඡෙ	
ඡෙතා බිලං ඡෙතා පලිකං	48
ඡෙතා තඤ්ච වරතකසුච	30, 120
ඡෙතාත මච්චුතො සෙතං	222
ඡ	
ඡයං න සමෙක තපි හෙමි	
සොතසුං	202
ඡවිලා පකුච්ච රජාතො	170
ඡයං වෙ මකුකුති බාලො	292
ඡයං වෙරං පතවති	154
ඡරු අජරසා විතතං	70
ඡා	
ඡාතසා මරණං හොති	240
ඡී	
ඡීරනති වෙ රජරථා සුචිතතා	134
ඡේ	
ඡේශුච්ඡි නිපකො හිකසු	126

කු	පිටිකිඛකාහි	
කුචා රථඤච චිතතඤච	84	
උ		
දාතං හි මඤ්ඤති බාලො	158	
දාතං හි හො මනුසසිඤ්ඤ	132	
ඪ		
ඪිතෙ මජ්ඣිමනිකෙ කාලො	14	
භ		
භං හි ඵතෙ තමසෙය්‍යං	420	
භං තමසානති තෙවිජ්ජා	416	
භං හිසා ගජ්ජිතං හොති	184	
භග්ග මෙ කුටිකා තඤ්චි	16	
භඤ්ච කම්මං කතං සාධු	110	
භඤ්ච පන අපචච්චානිඨං	378	
භඤ්ච හි භාද්දකච්චං තථා		
චිම්බිතතං	42	
භණ්ණා ජනෙති පුරිසං	68	
භණ්ණාහිපනනා චත සීලබ්ඛා	52	
භණ්ණාය උඛිච්චො ලොකො	74	
භණ්ණාය නිසති ලොකො	72	
භජ්ච චිතතං පණ්ණිමෙහි	351	
භනු භික්ඛවො සමාදහ සු	48	
භථාගතං අරහතතං	94, 96	
භථාච්චං සීලචනතා චදනති	100	
භථෙච බතතිසොඋච්චං	182	
භථෙච සඤ්ඤා සුතචා	184	
භද්දසී යං හිංසනකං	284	
භපොකම්මඤ්ච භාගො ච	200	
භපොකම්මා අපකම්ම	188	
භපො ජිගුච්චාය ආයුතතා	128	
භපො ජිගුච්චාය සුසංවුතතො	126	
භමෙච චාචං භාසෙය්‍ය	338	
භයො සුපණ්ණා චතුරෙච භංසා	268	
භයා අබ්ලොධ පධාතචා	334	
භයා හි අභ්චකාමෙන	254	
භයා කරෙය්‍ය කලාණං	136,	
	170, 178	
භයා හි පණ්ණිතො පොසො	60,	
	104, 106, 132, 186	
භයා විතොය්‍ය මචෙජ්ජරං	36, 58,	
	110, 114	
භයා සඛාඤ්ච සීලඤ්ච	414	
භයා සතඤ්ච අසභඤ්ච	36	

ත	පිටිකිඛකාහි	
තයමා හවෙ ලොකවිදු සුමේධො	120	
තසම් පසනනා අචිකම්මානා	256	
තසා තං දෙසගනතසා	340	
තසා සොකපරෙතසා	222	
තසා සො ජායති පොසො	158	
තසෙච තෙන පාපියො	290, 292	
	391, 398	
තා		
තාදිසො පුරිසො රුජ	174, 176	
තාචිතිංසා ච යාමා ච	242	
තී		
තීහි විජ්ජාහි සම්පනෙනා	298	
තු		
තුණ්හි උභතරිකෙ හොහි	374	
තුණ්හිතුණො හචං තිථාං	312	
තෙ		
තෙ වෙතසා අනුපරියෙහි	348	
තෙ මහෙසු ත මීඤ්ච	36	
තෙවිජ්ජා ඉභ්භිපතතා ච	264	
තෙසං දිවා ච රතෙනා ච	60	
තෙසු උසුසකකජාකෙසු	30	
තෙ හි පාරං ගමිසානති	98	
තෙ හි සොඤ්චං ගමිසානති	98	
ද		
දණ්ඛා ච නිර මෙ සෙය්‍යො	314, 316	
දදනති හෙකෙ විසමෙ නිවිට්ඨා	38	
දදුලුමානා ආගඤ්චං	232	
දබ්බො විරරතතසමාහිතො	334	
දහරු ත්ථං රුපච්චි	238	
දහරෙ පුරිසො රුජා	146	
දමුඤ්ච පුරිසො රුජ	174	
ද		
දතඤ්ච සුඛාඤ්ච සමාතමානු	38	
දි		
දිනනං සුඛච්චං හොහි	56	
දිවාච්චාරු නික්ඛම්ම	344	
දී		
දීසමායුමනුසානං	198	

ද	පිටිය බහානි
දුකකරං දුතතිනිකිකුඤ්ඤා	14
දුකකරං වාපි කණෙහති	90
දුකබ්බෙව හි සමෙහාති	246
දුග්ගතා දෙවකඤ්ඤායො	358
දුග්ගමෙ විසමෙ වං පි	90
දුග්ගදං දදමානාතං	36
දුපෙපාසං කභ්බා අතනාතං	118, 364
දුලලහං වං පි ලහනති	90
දුග්ගමාදහං වාපි සමාදහනති	90
ඳ	
දුරෙ ඉතො මුහවණි මුහවලොකො	256
ඳ	
දෙවං විරුඤ්ඤා අසුරෙහි	420
ඤාසතතති ගොතම පුඤ්ඤකමමා	258
ඤේ කසසපා ව මාහො ව	96
ධ	
ධජො රථස්ස පඤ්ඤාණං	78
ධඤ්ඤා ධනං රජතං ජාතරූපං	170
ධනඤ්ඤානී ව අකෙකාසං	306
ධමමං වරෙ යො'පි සමුඤ්ඤකං	වරං 36
ධමමො රතදෙ මුහවණ සීලතිජේථං	302, 328
ධ	
ධිරො ව විඤ්ඤා අධිගමම හොගෙ	168
න	
න අඤ්ඤානු භගවතා	64, 114
නගස්ස පග්ගෙ අාසිතං	348
න තං කමමං කතං සංචු	110
න තං දලහං බ්බන්තමානු සීරු	144
න තස්ස පච්ඡං න පුරුජථමඤ්ඤි	256
න තඤ්ඤි භඤ්ඤිතං භුමි	186
න තෙ කාමා යාති විත්වාති	ලොකෙ 42
න තෙසං කොට්ඨි ඕපෙතති	420
න තෙ සුඛං පජානනති	10, 358
න තෙහි යතනා කීලනති	372
නඤ්ඤි අතනසමං පෙමං	12

න	පිටිය බහානි
නඤ්ඤි කීලිචං මුහවණස්ස	90
නඤ්ඤි දනි පුතංවාසො	358
නඤ්ඤි නිසසරණං ලොකෙ	232
නඤ්ඤි පුතනසමං පෙමං	12
න තං බාලෙ විජානාසි	10, 858
නදනති වෙ මහාචීරු	202
නදීතීරෙසු සණ්ඨාතො	358
නදනති පුතෙතති පුතතිමා	12, 196
නදනා තදනති වෙව	24
නදීසංයොජනො ලොකො	74
නදීසමිඤ්ඤිතො ලොකො	74
නදීභවපරිකබ්බො	4
න පච්චිකීකානංතෙත	320
න මුහවණො සුඤ්ඤිති කොචි	ලොකෙ 296
නහං ඵලෙය්ස පඨචී ඵලෙය්ස	194
න මඤ්ඤියං සයාමි තා පි කාචෙය්ස-	මනෙතා 202
න මාතකාමස්ස දමො ඉධඤ්ඤි	8, 52
න මාත මුහණ සංචු	318
න මෙ මාරිස සං දිට්ඨි	264
න මෙ වතසමිං කරණීයමඤ්ඤි	322
නමො තෙ බුද්ධිවිරජ්ඣ	94, 96
න යඤ්ඤි නිතං තපි යඤ්ඤි වාදිතං	322
න යනති වෙ මහා චීරු	230
නයිදං අතනකතං භිමිං	244
නයිදං භාසිතමනෙතන	44
න වණණරුපෙතතඤ්ඤිපුජාතො	148
න වෙ සීරු පඤ්ඤිකතී	44
න සනති කාමා මනුජෙසු කීලිචං	42
න සබ්බසො මනො තිචාරයෙ	26
න සුපහතවිතෙතාමි	424
න හරුමි න භඤ්ඤාමි	364
නහි භුතීමස්ස සමණස්ස	304
නහි පුතෙතා පතිවාපි	374
නහි මෙයං මුහවණ	304, 306
නහි සොචති භිකුඤ්ඤි කදුචී	334
නා	
නාගතාමොසි භගවා	344
නාවලංනති අනොරතතා	198
නාඤ්ඤානු බොජ්ඣන්දියා තපසං	102
නා පුසනතං පුසති	24
නාමං විතතානු තණ්හා ව	76
නාහං භයං ත දුබ්බලා	594

නා	පිටිය බිකාති
තාමං සබ්බං අනුභවි	72
තාහු අසාසපසාසාසො	284
ති	
තිකඛන්තං අරභි වෙච	352
තිකඛන්තං චත මං සන්තං	332
තිච්චං උත්‍රස්සාමිදං විතතං	102
තිද්දං තන්දිං විජ්ජමතිකා	14
තිද්දං තන්දිං විජ්ජමතිකා	14
තිබ්බාණං නගචා ආග	374
තිරසං තීරව්ජාතයොතිං	62
තෙ	
තෙතං තච පභිරුපං	204
තෙච තං උපජ්චාම	366
තෙසා සභා යථි තසනති	
සතෙනා	330
තො	
තො වෙ ධම්මං සරෙය්‍යාථ	392
තො වෙ බුද්ධං සරෙය්‍යාථ	392
ථ	
පකුඛකො කාතියාතො නිගණ්ඨා	
	126
පටිගච්චෙච තං කසිරු	110
පජේජාතකඤ්ඤං අතිවිජ්ඣ ධම්මං	346
පඤ්චකාමිදුණා ලොකෙ	32
පඤ්ච ජාගරතං සුත්තා	6
පඤ්ච ජ්ඤෙ පඤ්ච ජ්ඤෙ	6
පඤ්ච වෙද සතං සමං	52
පඤ්ඤා ලොකසමිං පජේජාතො	84
පටිසොතගාමිං නිපුණං	248
පඨමං කලලං හොති	366
පණ්ඩිතොති සමඤ්ඤාතො	126
පභිරුපකාරී බුරචා	382
පභිරුපකො මිතතිකාකුණ්ඩිලොච	
	148
පච්චං යථා කොකතදං සුගනිං	152
පබ්බතස්ස සුවණ්ණස්ස	212
පමාදමනුසුඤ්ජනති	46
පරතො ආසිංසරෙ බාලා	62
පරසමනතෙසු ගොඤ්ඤ	62
පරෙසගස්ස භික්ඛුතං	344
පසංසියා තෙජ භවනති භික්ඛු	42
පසාදාධිකායො සුවිමුභතච්චෙනා	230
පහාසු සබ්බං ත විමානම ජකිගා	22

ප	පිටිය බිකාති
පහාසු සබ්බං තච මානමජකිගා	42
පභිතමාතස්ස ත සන්ති ගන්ඨා	28
පහුතගතතිං ජාලිතං	132
පා	
පාණෙසු ච සංයමාමසෙ	372
පාපං ත කසිරු චචසා මනසා	24, 54
පාඤ්ඤාසො සමධෙසු පුබ්බෙ	250
පාසාණො සිහො සකලිකා	214
පි	
පියචාචමෙච භාසෙය්‍ය	338
පියො ලොකො සකො පුතෙනා	374
පි	
පුග්ගලො අය්‍යකා ලොකො	188
පුච්චාමි තං ගොතමි භුරිපඤ්ඤ	100
පුඤ්ඤං චත පසවි බහුං	378, 380
පුත්තා වච්ච මිත්‍රස්සාතං	68
පුත්තපුත්තං තීරනිකා දුගන්ති	310
පුත්තපුත්තං වෙච චපන්ති බීජං	310
පුත්තපුත්තං ජායති මියති ච	310
පුත්තපුත්තං යාචකා යාචකන්ති	310
පුත්තබ්බෙසු සුභි හොති	374
පුබ්බෙතිවාසං ජානාමි	350
පුබ්බෙතිවාසං යො වෙදි	298, 312
පුරිසස්ස භි ජාතස්ස	270, 274
පු	
පුජ්ජතො පුජ්ජනෙය්‍යාතං	312
ථ	
ථලං වෙ කදලිං භනති	276
ඛ	
ඛද්ධොසි මාරපාසෙන	192
ඛද්ධොසි සබ්බපාසෙති	194
ඛහුකාසි බො තං විගජේය්‍යං	54
ඛහුත්තා චත අප්ථාය	350
ඛහුමිපි පලපං ජපපං	296, 298
ඛහු භි සද්දා පච්චුතා	360
ඛා	
ඛාලා කුමුදිතාලොති	230
ඛි	
ඛීජං උපුතතං සෙට්ඨං	78

මු	පිටිවිකාණි
මුඛානුමුඛෝ සො ඵෙරෙ	346
මුඛෝ ධම්මඵෙරෙසෙසි	240
මු	
මුඛමාසනං දෙවදනෙනා	284
භ	
භයා නු මඵලා සකක	394
භා	
භායාමි නාගදතතං	358
භි	
භිකමු සියා කුඛාසී විමුතතවිතෙනා	86, 98
භීයො පඤ්චසතා සෙඛා	278
භී	
භීයො බාලා පභීරෙජයසුං	394, 396
භෙ	
භෙකා ආවිජ්ජං විජ්ජාය	354
භො	
භොගෙ පඤ්චමානෙන	164
ම	
මං තමසානති තෙවිජ්ජා	416
මකෙඛත මකඛිතා පජා	334
මගධං ගතා කොසලං ගතා	356
මච්චුතාබ්භාගකො ලොකො	74
මච්චුතා පිභීතො ලොකො	76
මචේජරචිතයෙ සුතතං	406, 408, 410
මචේජරා ච පමාදා ච	36, 38
මඤ්ඤමභං ලොකාභිපතී	
සභව්‍යතං	322
මතං වා අමම රෙදනති	372
මතං වා පුතත රෙදනති	372
මභගුතා මභාණොගා	30
මනසා චෙ පසතෙනන	368
මනුජස්ස සදා සතීමනො	152
මජ්ඣිමා නු බො සෙසි උදුඤ්ඤ	
කාවෙය්‍යමනෙතා	202
මභානුභාවො තෙවිජ්ජා	348
මභාසමයො පචතසමිං	48

මා	පිටිවිකාණි
මාකාසි පාපකං කමමං	372
මා ජාතීං පුච්ඡ වරණඤ්ච පුච්ඡ	300
මාතරං කුටිකං මුඛි	16
මාතරී පිතරී වා පි	318
මාතාපෙතනිහරං ජ නඤ්ඤං	406, 408
මාතං පජ්ඣයසු ගොතම	334
මාතං පභාය සුභමාභිතතෙනා	8, 52
මාතො හි තෙ මුභමණ	
බාරිභාරෙ	302
මා පමාදමනුසුඤ්ඤඵ	46
මා මුභමණ දුරුසමාදභාතො	302
මායාවි මභවා සකක	424
මා සද්දං කරී පියභිකර	372
මු	
මුතෙනාභං මාරපාසෙන	192
මුතෙනාභං සබ්බපාසෙහි	194
මෙ	
මෙදවණණඤ්ච පාසාණං	224
ය	
යං ඵණිකුලයමිං ජනං ගභීතං	260
යං කිඤ්චි සිට්ඨං කමමං	92, 94
යං ච බො සීලසම්පන්නො	132
යං ත්වං අපායෙසි බුඤ්ඤ මනුසො	260
යං බුද්ධා භාසතෙ වාචං	338
යං මුතා භණතො පාපං	402
යං වදනති න තං මයාං	212, 224
යං වදනති මම ඉදනති	212, 224
යං හි කසිරු තං හි වදෙ	44
යං හි දෙවා මනුසාං ච	418
යං සාවකෙන පතනබ්බං	348
යජමාතාතං මනුසාංතං	414
යඤ්ච කරෙහි කායෙන	170
යඤ්චස්ස භුඤ්ඤතෙ මාතා	366
යතො යතො මතො නිවාරයෙ	26
යඤ්ච ආපො ච පඨවී	30
යඤ්ච නාමඤ්ච රූපඤ්ච	26, 64
	116, 296
යඤ්ච භෙරවා සිරිංසපා	278
යඤ්චාලකො අනුචාරාතා	386, 388
යඨා අඤ්ඤතරං ඛිජං	244
යඨා තාමිං කඨා වස්ස	294

ස	පිටිමිඛිකානි
යපා'පි සෙලා විපුලා	186
යපා සාකවිකො පඤ්ච	110
යපා හි අභගසමොඤ්ඤ	246
යපා හි මෙසො ඵනං	184
යනතං ඉසීති පතනබ්බං	234
යමෙතං වාරිජං පුපඵං	364
යසං ඵතාදිසං යානං	58
යසං ජාලිනී විසතනීකා	196
යසං නුත සියා ඵවං	234
යසං සඤ්ඤා තථාගතෙ	412
යසං සබ්බමභොරතනං	370
යසොතෙ වතුරෙ ධම්මා	382
යසො ව භිතො ත දදති මච්ඡරී	36
යා	
යා කා වි කඤ්ඤා අභිනඤ්ඤා වා	324
යාදිසං වපතෙ භීජං	404
යාස සඤ්ඤා පබ්බජිතො	354
යෙ	
යෙ කෙවි අරියධම්මං	54
යෙ කෙවි බුද්ධිං සරණං ගතාසෙ	48
යෙ කෙවි රූපා ඉධි වා හුරං වා	128
යෙ බො පමනතා විහරනති	118, 364
යෙ ගහට්ඨා පුඤ්ඤකර	416
යෙ ව කාසෙත වාචාය	190
යෙ ව බො අරියධම්මෙ	54
යෙ ව බහනීතා සම්බුද්ධිං	254
යෙ ව යඤ්ඤා නිරුරමා	144
යෙ ව රූපුපගා සතතා	238
යෙධි මච්ඡරීතො ලොකෙ	60
යෙධි ලඤ්ඤා මනුස්සතතා	62
යෙ තං දදන්ති සඤ්ඤාය	58, 110
	112, 114
යෙනං පජාතනති යතො	
නිදන්තං	370
යෙන කෙනවි වණෙණත	368
යෙ මෙ පටුතෙන සත්ඵපදෙ	98
යෙ රාගදෙසවිතසා	412
යෙසං ධම්මා අපපට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මා අසම්බුද්ධිං	8
යෙසං ධම්මා සුපපට්ඨිදිතා	8
යෙසං ධම්මා සුසම්බුද්ධිං	8
යෙසං රාගො ව දෙසො ව	
	26, 294, 418

සෙ	පිටිමිඛිකානි
යෙසම්පි සලලං උරසී පට්ඨං	202
යෙහි ජාතෙහි නඤ්ඤා	314, 316
යමායං භිසානි බණ්ඨි	364
යො	
යො අකිකාරෙ තමසී පහබ්බතෙ	96
යො අපපද්ධම්මා තරසං දුස්සති	24
	292
යො ඉධි සම්මාසම්බුද්ධො	418
යො ඉමසම් ධම්මවිතසෙ	282
යො ව විතෙසං සාරමං	320
යො ව සඤ්ඤාපරිනතාසී	360
යො දුක්ඛමඤ්ඤානී යතො නිදන්තං	
	214, 216
යො ධම්මවාරී කායෙන	188
යො නිඤ්ඤං පසංඝති	270, 274
යො මොඤ්ඤං වා පිඤ්ඤං වා	324
යො සීලවා පඤ්ඤවා	
හාවිතතො	100
යො සුඤ්ඤාගෙහානී සෙවති	194
යො තවෙ බලවා සතොතා	394, 398
යො හොති භික්ඛු අරහං කතාමි	28
ය්	
රුගො උපපථො අකතො	70
රුගො ව දෙසො ව ඉතො	
නිදන්තං	370
රුගො ව දෙසො ව කුතො	
නිදන්තං	370
රු	
රුකඛමුලගහණං පසකතිය	356
රු	
රුපං ජරති මච්චානං	80
රුපං න ජීවනති වදන්ති බුද්ධිං	366
රුපං වෙදසීතං සඤ්ඤං	206
රුපා සඤ්ඤා රසා ගතො	204, 208, 238
ල	
ලඤ්ඤා හි සො උපාදානං	132
ලො	
ලොකෙ දුක්ඛපරෙතසම්මං	374
ලොභො දෙසො ව මොභො ව	
	134, 180

ව	පිටිකිඛකානි
වජ්ජිපුතො, ව වෙසාලී	366
වතපදෙන තයො චූතතා	420
වතං යදගති ඛහති	132
වසො ඉසාරියං ලොකො	82
චා	
චාචං මනඤ්ච පණ්ඩියං සමමා	80
චායමෙඨෙච පුරිසො	402
චී	
චීජ්ජා උපපතතං සෙට්ඨා	78
චීපුලො රුජගභීයානං	128
චීරතො කාමසඤ්ඤය	100
චීරතො මෙච්චතා ඛමමා	64, 116
චීරියං මෙ ධුරධොරයාං	308
චීවෙකං උපවඨාතඤ්ච	366
චීවෙකකාමො'පි වතං පච්චෙඨා	352
චීසෙතිගුතො උපසන්නාවිතො	256
චු	
චුට්ඨි අලසං අතලසඤ්ච	84
චේ	
චේසාලීයං චතො විහරතතං	52
ඝ	
ඝංසරං දීඝමධානං	190
ඝකුණො යථා පංසුකුණ්ඩිතො	352
ඝකඛිති මෙ සුතං එතං	332
ඝඛිංසරෙ පරතො පසා	336
ඝඛිබ්බොතන'පි දෙසෙති	340
ඝඛිසසා අඤ්ඤාලිං කච්චා	118, 364
ඝඛිස පසාදො යසසප්පි	414
ඝචො අච්චි අකමෙවත	386, 388
ඝචො එනති මනුසසනතං	62
ඝචො'පි එතතතො භියෙසා	332
ඝචො'පි දඝපජේරාතො	354
ඝචමං වෙ අමතා චාචා	338
ඝචො මං කෙචලං සඛමං	200
ඝචො මග්ගං අනුබුද්ධං	224
ඝචමං ඛමෙමා සංසමො	
බුහමචරියං	302
ඝචෙචන දනොතා දමසා	
උපෙතො	300
ඝඤ්ඤය විපරියෙසා	336
ඝතං සහසානං නිරබ්බද්දතං	274
ඝතං සහසානපි ධුත්තකානං	240

ඝ	පිටිකිඛකානි
ඝතං හඤ්චි සතං අසා	376
ඝතීමතො සදා හඤ්චං	370
ඝතතධා මෙ එලො මුද්ධා	96
ඝතතියා විග මමචෙඨා	24, 102
ඝතතිසුපුපමා කාමා	234
ඝතේ, පච්චසතො මිත්තං	66
ඝඤ්ඤාතො අරහතං	382
ඝඤ්චමයං අතඤ්ඤය	374
ඝඤ්චා දුතියා පුරිසසා හොති	70
ඝඤ්චා ඛිකිති පාඨෙයාං	82
ඝඤ්චාචීරං තපො චුට්ඨි	308
ඝඤ්චාය තරති මසං	382
ඝඤ්චායානං පබ්බජිතො	218
ඝඤ්චිච මිත්තං පුරිසසා සෙට්ඨං	78, 382
ඝබ්බකමම කඛයපපතො	244
ඝබ්බකච්චපපතිතසා	368
ඝබ්බජච මිහතා තඤ්චී	236
ඝබ්බදා වෙ සුඛං සෙති	378
ඝබ්බදා සිලසමපනො	100
ඝබ්බා ආසතතියො ඡේනා	378
ඝබ්බා දීසා අනුපරිගමම වෙතතා	142
ඝබ්බි මච්චරිතා සාචු	54
ඝබ්බිඤ්ච සමාසෙථ	32, 108
ඝබ්බෙ හගමසතා පුත්තා	342
ඝබ්බෙච නිකඛිපියානති	284
ඝබ්බෙ සතතා අත්ථාතා	402
ඝබ්බෙ සතතා මිරිසානති	178
ඝබ්බෙ සඤ්චමගරුතො	254
ඝබ්බා ආදීපිතො ලොකො	242
ඝමණං මාතා පිතා භාතා	84
ඝමණීච අරණා ලොකො	84
ඝමණෙ බ්‍රාහමණෙ වාපි	174, 176
ඝමුදෙදා උදධිතං සෙට්ඨා	128
ඝමො විසෙසී'උදවං නිනිතො	22
ඝමබ්බුලා සමිද්ධි ව	232
ඝමිඛාධෙ වත මකාසං	92
ඝමිඛාධෙ වාපි විඤ්ඤති	92
ඝමුදොදා දීපදං සෙට්ඨා	12
ඝභාචරිතෙන ඡ්චො සිහාලො	128
ඝා	
ඝාචු බො පණ්ඩිතො නාම	374
ඝාරතතා කාමභොගෙසු	140
ඝාරිපුතො ව පඤ්ඤය	60, 106

සි	පිටිබ්බිකාති	සො	පිටිබ්බිකාති
සිවො බෙමො ව සෙරී ව	128	සො අභං විවරිඤ්ඤාමි	384
සි		සොකසස්ම මුලං පලිබ්බාය සබ්බං	224
සීලං අජරසා සාධු	66	සොකාවතීණොණො හු වතවති	
සීලං යාව ජරා සාධු	66	කුසායසි	222, 230
සීලං සමාධිං පඤ්ඤාද්ධව	188	සොවතී පුතොතති පුතතීමො	12, 196
සීලෙ පනිට්ඨාය නරො සපඤ්ඤා	26, 294	සො ධීරො ධිතීසල්පනො	222
සු		සො මෙ ධම්මමදෙසෙසි	350
සුබ්ච්චිනො පුරෙ ආසුං	116, 364	සොභං එතෙ පජාතාමි	64, 116
සුඛිකා වත තෙ මනුජා	98	සොනහජා අත්තසමිභුතා	370
සුණ්ණතී ධම්මං විමලං	344	සවානතං වත මෙ ආසි	350
සුණාති ත විජාතාති	354	සවාභං අකඤ්ඤා අසිතො	
සුතමෙව මෙ පුරෙ ආසි	52	අනුපඤ්ඤා	324
සුභාසිතං උත්තමමොහු සනො	338	හ	
සුභාසිතසස්ස සිනෙබ්ඵ	86	හනතා ලහතී හනතාරං	158
සුචීරං සුසිමඤ්ඤව	406	හි	
සුසුඛං වත ජ්වම	208	හිතානුකමපි සල්ලදො	204
සෙ		හිත්වා අභාරං පබ්බජිතා	30
සෙට්ඨා හි නිර ලොකසමිං	416, 418	හිත්වා අභං මුහවණ දුරුදුභං	302
	420	හිරි තස්ස අපාලමො	58
සෙලං ව සිරසුභව	230	හිරිනිසෙධා තනුයා	16
සෙලෙ යථා පබ්බතමුඤ්ඤිනිට්ඨිතො	250		
සෙවෙඵ පනතාති සෙතාසනාති	278		

සංස්කෘත නාම මූලික නාම

අ	පිටුව අංකය
අනෙකාසභාරඥාප	288, 290
අශාලවචෙතිය	330, 332
අශ්විකභාරඥාප	296, 298
අප්පාල	188, 190
අප්පාලනිත්‍රොධ	222, 248, 252
අප්පාසනනු	154, 156, 158
අප්පකෙසකම්මල	130
අඤ්ඤකම්ම	102
අඤ්ඤකොණ්ඩකුඤ්ඤ	346
අතාපපිණ්ඩක	1, 4, 10, 32, 36 40, 42, 46, 86 104, 106, 108, 130, 196, 200 204, 232, 258, 264, 278, 320 336, 338, 342, 350, 370, 374 376, 378, 384, 386, 388, 392 396, 406, 408, 418, 422, 426
අනුරාඤ්ඤ	264, 284, 356
අනන්ත	194
අකිකම්මඤ්ඤ	276
අකිකම්ම	232, 238, 242, 244, 246
අභිභූ	278, 280, 282
අරභි	226, 230, 232
අරුණවනි	278, 282
අරුණවනනු	278
අච්ඡ	62, 114
අකම	126
අසුඤ්ඤකභාරඥාප	292
අභිසකභාරඥාප	294
ආ	
ආකොටක	126, 128
ආනඤ්ඤ	106, 122, 162, 284, 326 336, 356
ආභස්සර	208
ආලවක	330
ආලම්මි	330, 332, 334, 380, 382
ආලම්මිකා	232, 234
ඉ	
ඉඤ්ඤ	366
ඉඤ්ඤකුට	366
ඉභිභිලි	348

ඉ	පිටුව අංකය
ඉභිභිලිපස්ස	220, 222
ඉභිපතක	192
ඊ	
ඊසාන	390
උ	
උප්පානස ඤ්ඤකා	42
උතතර	104, 106
උතතරිකා	374
උදය	310
උපක	62, 114
උපමාලා	240
උපවකතන	282
උපමාන	312
උපාලවණණා	232, 240
උරාවෙලා	188, 190, 222, 226 242, 252
ඌ	
ඌකතාලා	306
ඌකසාලා	204,
ඍ	
කකුධ	102, 106
කකමොරකතිස්සක	262
කපිලවත්ථු	46
කපටික	264
කලඤ්ඤකතිවාප	98, 126, 194, 196 220, 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
කසිභාරඥාප	306, 308
කස්සප	64, 86, 116, 264, 354
කස්සපගොභන	354
කා	
කාර්යාන	126
කාමද	90
කාසි	154
කාලසිලා	220, 222
කි	
කීසාගොකම්මි	236
කු	
කුභිතාරු	282

කු	පිටිමඩකානි
කුට්ඨාසාරසාලා	54, 206
කො	
කොකතද	52
කොකාලික	268, 270, 272, 274
කොණ්ඩකුඤ්ඤ	346
කොසල	116, 132, 164, 168, 204 212, 298, 302, 320, 322 352, 354, 358, 364
ක	
කර	368
කෙ	
කෙම	110
කෙටා	
කොමදුසා	328
කොමදුසාක	330
ක	
කගගර	348, 350
කගා	368
කි	
කිජ්ඣකුට	200, 368, 414
කො	
කොතම	26, 50, 76, 80, 100 130, 200, 204, 206, 208, 210, 230, 258
කොඛක	220, 222
ක	
කථිසාර	64, 114, 116
ක	
කඤ්ඤ	100, 106
කඤ්ඤකඛලික	150
කඤ්ඤනකු	94, 96
කඤ්ඤක	98, 106
කපා	348
ක	
කාලා	240
කි	
කිර	380

කු	පිටිමඩකානි
කුලලකොකතද	54
ක	
කට්ඨාසාරචාර	294, 296
කනකු	116
ක	
කලිනි	356, 358
කෙ	
කෙතමක	1, 10, 14, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 86, 88, 92 104, 108, 130, 196, 200, 204 232, 254, 258, 262, 264, 270 272, 278, 294, 320, 336, 338 342, 350, 372, 384, 386, 388 392, 396, 406, 408, 418, 422, 426
ක	
කගරසිවි	168
කණකා	226, 230, 232
කපොද	18
කපොදරුම	18, 20
කා	
කායන	92, 94
කාමකිංස	426
කු	
කුඤ්ඤ	274
කුඤ්ඤවෙමකමුහම	270
ක	
කකඛිණාගිරි	306
ක	
කමලි	88
කි	
කිසලවනි	98, 106
කෙ	
කෙවදනන	276, 284
කෙවහින	312
කෙවනනිඤ්ඤ	384, 408
ක	
කනකුජානි	286

න	පිටිපිටිය
කඤ්ඤ	120
කඤ්ඤ	100, 106
කඤ්ඤිකාල	120
කච්චමණික භාරදාජ	320, 322
නා	
නාග	344
නාගරක	162
නාගදත්ත	358
නි	
නිගණ්ඨ නානපුත්ත	126, 130
නිග්‍රොධකප්ප	330, 332, 334
නිමික	126
නෙ	
නෙරඤ්ජරු	188, 190, 222, 248 252
ප	
පකුධක	126
පකුධකව්‍යාපන	130
පච්චනිකසාත	320
පච්චකමුහම	266
පජාපති	390, 410
පජ්ජනන	54
පඤ්චසාලා	208
පඤ්චාලවණ්ඩ	92
පලගණ්ඨ	62
පසෙකදි කොසල	130, 132, 134 136, 138, 140, 142, 144, 146 150, 152, 154, 156, 158, 164 166, 168, 170, 176, 178, 180 184
ප්‍ර	
පිඨිතිය	62, 114
පියභිකර	372
පියභිකරමොහු	372
ප්‍ර	
පුකකුප	62, 114
පුනබ්බසු	374
පුනබ්බසුමොහු	374
පුබ්බාරාම	146, 340
පුරිඤ්ඤ	408, 410
පු	
පුරණකසාප	126, 130

බ	පිටිපිටිය
බක	258, 274
බකමුහම	258
බා	
බාරණසී	192
බාහුදන්තී	62, 114
බි	
බිලභිත භාරදාජ	292
බේ	
බේලුවපණ්ඩුලීණ	222
බු	
බුහමදෙව	254
භ	
භග්ගදෙව	62, 114
භග්ගිය	62, 114
භා	
භාරදාජ	288, 290
භාරදාජනොත්ත	286, 288, 322
භි	
භිකනික	326
භො	
භොජපුත්ත	118
ඔ	
මකබලිගොසාල	126, 130
මගධ	208, 276, 306, 370
මඝ	408, 410
මඝවනතු	408, 410, 418, 420, 424
මණිනග්ග	370
මණිමාලක වෙතිය	370
මග්ගකුච්චී	48, 50, 202
මලල	282
මලලිකා	140, 142, 146, 158
මහාකප්පින	262
මහාකසාප	262
මහාමොග්ගලාන	262, 348
මහාරොහු	170
මහාලී	408, 410
මහාවන	46, 52, 54, 206

මා	පිටිවඩකානි
මාගඩ	88, 154, 156, 158
මාස	88
මාණවගාමිය	128
මාකලී	394, 400, 416, 418, 420
මාකලී සඛිතාසක	394, 400
මාතුපොසක	324
මානඤ්ඤා	316
මාර	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206, 208 210, 212, 214, 216, 218, 220 222, 224, 226, 232, 238, 246 344, 428
මි	
මිගදය	102, 192
මිගාරමොතුපාසාද	146, 340
මො	
මොග්ගලාන	264, 270
මොසරුජ	42
ර	
රගා	226 230, 232
ඪ	
ඪජගහ	18, 20, 48, 98, 104, 126 194, 196, 200, 202, 220, 276 286, 288, 292, 296, 346, 348 366, 368, 374, 378, 380, 412 414
ඪහු	94, 96
ඪේ	
ඪේතිතසස	118
ච	
චඛනීස	330, 332, 334, 336, 338 340, 342, 344, 346, 348, 350
චජරු	246
චජරීපුභතක	360
චරුණ	390
චසුදතන	100, 106
චා	
චාසව	398, 408, 410, 416

චෙ	පිටිවඩකානි
චෙජයනනපාසාද	416
චෙටච්චිරි	126, 128
චෙණහු	98, 106
චෙදෙහිපුභත	154, 156, 158
චෙපචිතනී	96, 392, 394, 396 398, 400, 424
චෙරෙචන	402
චෙසාලී	52, 54, 206, 360, 408
චෙඵචන	98, 126, 194, 196, 220 286, 288, 292, 296 346, 378, 380, 412
චෙහලීඛන	64, 116
ස	
සකක	46, 162, 214, 216, 284 328, 386, 388, 390, 392, 396 398, 402, 404, 406, 410, 414 416, 418, 424, 426
සඛිතාරව	326, 328
සඤ්ජයබෙලට්ඨපුභත	130
සතුලපකාසික	32, 36, 38, 42 46, 50
සනඛිකුමාර	276
සප්පිනීනිර	276
සමීඤ්ඤා	18, 20, 22, 24, 216, 218
සමිචිර	404, 408
සමිචව	278
සහමපනි	248, 250, 254, 272 284, 414
සහලී	126
සහසසකක	408, 410
සා	
සාකෙත	102
සාහු	370
සාරීපුභත	106, 122, 124, 270 272, 338, 340
සාවඤ්ඤා	1, 4, 6, 10, 32, 36, 38 40, 42, 46, 56, 66, 72, 88 90, 92, 94, 96, 98, 100, 102 104, 108, 110, 114, 118, 120 122, 130, 138, 142, 156, 160 166, 168, 176, 178, 180, 184 196, 200, 204, 210, 232, 234 238, 240, 244, 246, 254

සංවිච්චි	පිටිපිටිකොණ	සු	පිටිපිටිකොණ
258, 264, 268, 270, 278, 294		සුදකන	376
296, 310, 312, 314, 316, 320		සුඛාමාස	266, 268
324, 326, 336, 338, 340, 342		සුඛික භාරචාර	296
350, 372, 384, 386, 388, 392		සුඛමම	426
396, 400, 402, 404, 406, 408		සුඤ්ඤිකභාරචාර	298, 300, 302
414, 416, 418, 422, 426		සුඤ්ඤිකා	298
සි		සුමුභව	102, 106, 266, 268
සිඛ	278, 280	සුරිය	96
සිලාවනි	214, 216	සුමිර	384, 386
සිච	108	සුසිම	124, 386, 388
සි		සෙ	
සිතමක	374	සෙරි	110, 112
සිමක	376	සෙලා	244
සිසුපමාලා	242, 244	සෙසා	
සිහො	202	සොමා	234
සු		සී	
සුකකා	378	සීච්චන	
සුජමපති 402, 408, 410, 416, 424			
සුජ	408		

පද්‍රව්‍යකතමණිකා

අ	පිටපිඛකාණි	අ	පිටපිඛකාණි
අකංචු	116, 364	අකෙකියෙෂ	22
අකඛේඛා	324	අකෙකචු	270, 274
අකතඤ්ඤානො	402	අබ්ලො	334
අකතයොගො	180	අගභි	210, 212, 242
අකතහඤ්ඤා	180	අගමිඤ්ඤ	192
අකතුපාසනො	180	අගරභියං	426
අකමිපිහං	242	අභාරං	30, 408, 410
අකමුච්චා	386, 388	අභාරවො	252
අකමෙමහ	386, 388	අභාරසමා	182, 218, 254, 288, 290, 332, 354
අකාලිකො	18, 20, 214, 216, 390	අභංගං	148, 150, 278, 346
අකාලො	266, 376	අභංගාචාරෙහ	402
අකීලේච්ච	62	අභංගපිණේඛං	256
අකීඤ්චිකං	42, 46	අභංගමහඛායභි	160
අකීඤ්චිනො	256	අභංගකෙසි	156
අකීඣ්ඣවං	268	අභංගි	28, 130, 132, 296
අකුකොභයං	344	අභංගිභුතනං	296, 298
අකුඛමානො	80	අභංගො	128
අකුසලො	352, 362	අභංගනාභි	36, 38
අකුහනො	334	අභංගං	42, 104, 244
අකුජ්ඣො	58	අභංගාමිතං	128
අකෙචලං	258	අභජ්ඣකඣ්ඣ	104
අකොධනො	126, 428	අභචිතයො	42
අකොච්චදා	290, 396, 398	අභංකයං	212
අකොකාධනො	406, 408, 410	අභංකෙචා	272, 274
අකොකාධො	426	අභංගසමානාරං	246
අකොකාහං	158	අභංගානි	14, 182
අකොකාසකො	158	අභංගිරහ	250
අකොකාසභි	174, 288, 394	අභංගභි	336
අකොකාසනං	290	අචලා	412
අකොකාසසී	290	අචචකඛමමං	258
අකඛච්චිනො	110	අචිරඅරහතනපපනො	350
අකඛයං	404	අචිරපකකනනං	272
අකඛරං	70	අචිරපකකනො	276
අකඛංකාරං	22	අචිරපකකනොචු	146
අකඛංතා	340	අචිරපඛඛජ්ඣො	18, 20, 330
අකඛංතො	346	අචිරපසමපනො	288, 290, 306
අකඛංතො	70	අචේතසං	354
අකඛංමි	224	අචේලකා	146
අකඛිභි	194	අච්චගමා	44
අකෙකියෙෂ සඤ්ඤානො	22		
අකෙකියෙෂසමි	22		

අ	පිටපිඛකාණි
අවමනනං	236, 386, 388
අවමයං	426
අවමයනනී	198
අවමයෙන	272, 274, 356, 428
අවමසරා	426
අවමාධාය	48, 196, 202
අච්චුග්ගමම	250
අචෙච්චි	382
අච්චෙච්චි	182
අච්චමච්චි	392
අච්චරාගණසඛ්චුට්ඨං	58
අච්චරුසඛසපරිච්චුතො	10
අච්චරියං	110, 114, 118, 148, 178, 280, 318, 412, 422
අච්චරියඛ්චුකච්චනනරාතා	280
අච්චදෙසුං	152, 316
අච්චදුං	62, 64, 114
අචෙච්චෙච්ච	22, 42, 230
අචෙච්චරුපං	322
අචෙච්චදකා	166
අච්චරතා	66
අච්චලිතං	242
අච්චාපං	212
අච්චකං	212
අච්චකකඛිපනිවචෙච්චා	214
අච්චකකඛිපනිවච්චා	216
අචෙලකා	144
අච්චතං	154
අච්චතග්ගෙ	132, 310, 320, 324, 326, 828, 330
අච්චගමා	334, 350
අච්චගමුං	40
අච්චගා	22, 406, 408, 410
අච්චතතං	132, 134, 302
අච්චතනිකා	138
අච්චහමි	426
අච්චහාසි	6, 10, 18, 20, 22, 38, 126, 188, 190, 192, 194, 196, 198, 200, 202, 204, 208, 218, 220, 222, 228, 230, 232, 256, 262, 264, 266, 286, 302, 308, 312, 318, 320, 322, 328, 336, 352, 354, 356, 358, 362, 364, 366, 368, 390, 394, 388, 394, 416, 424

අ	පිටපිඛකාණි
අච්චමාසසී	284
අච්චාරුහති	394, 398
අච්චමාසකං	250
අච්චමාසෙය්‍යං	406, 408
අචෙච්චාකාසෙ	190, 194, 196, 200, 206, 320, 340, 376
අචෙච්චාගහෙච්චා	234, 238, 246
අචෙච්චාගාලුකපපතො	358
අච්චලිං	118, 150, 250, 338, 340, 342, 344, 346, 364, 424
අච්චලිකරණිගො	392
අච්චඤ්ඤං	14, 180, 250, 366
අච්චඤ්ඤතරං	206, 208, 244, 264
අච්චඤ්ඤතරංග්ග	258, 286
අච්චඤ්ඤතරංගමිං	238, 320, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 364
අච්චඤ්ඤතරං	14, 10, 18, 20, 146, 356
අච්චඤ්ඤතරිඤ්ඤා	254, 370
අච්චඤ්ඤතරො	158, 208, 216, 254, 274, 278, 288, 290, 306, 352, 358, 360, 362, 364, 378, 380, 412, 422
අච්චඤ්ඤංග්ග	266
අච්චඤ්ඤතො	34
අච්චඤ්ඤත්‍ර	114, 118, 246
අච්චඤ්ඤත්‍ර ජරුමරණං	134
අච්චඤ්ඤ	296
අච්චඤ්ඤණමුලපභවං	324
අච්චඤ්ඤතාරො	192, 252, 416,
අච්චඤ්ඤය	32, 34, 42, 44, 56, 62, 64, 108, 114, 188, 218, 220, 230, 258, 318, 360, 400
අච්චඤ්ඤ	300
අච්චචො	274
අච්චලියො	402, 404
අච්චලියාමි	238
අච්චංසු	266, 268, 402, 414
අච්චංසො	124
අච්චඛිතිකං	162
අච්චඛිතපුසමාභිතං	370
අච්චපුරිතපුග්ගලා	392
අච්චමි	370
අච්චාසිං	20
අච්චසී	366

අ	පිටිඨිඛිතානි
අට්ඨිකත්‍වං	204, 206, 210, 338, 342 344, 374
අධිකතෙලසෙහි	342
අධිසං	134
අධෙසං	140, 174
අධෙසං	176
අඤ්ඤ	248
අණණවං	382
අතකකාවචරෙ	248
අතඤ්ඤ	100
අතරං	62, 114
අතිකාලෙත	358
අතිකකතනමං, නුසකෙන	262
අතිකකනෙනා	226, 228
අතිකකමං	346
අතිකකමම	206
අතිචච	170
අතිණණපුබ්බං	360
අතිදිවං	358
අතිඵගෙ	288
අතිදෙවපපතෙනා	256
අතිපාතෙය්‍ය	118
අතිමඤ්ඤති	334
අතිරච්ඡාතගාමිනො	278
අතිරෙච්චි	348, 412
අතිවෙලං	356, 358, 360
අතිවෙලචාරී	358
අතිවෙලා	374
අතිමිජ්ඣ	346
අතිසාරං	140
අතිගරීචා	166, 168
අතීතං	10, 254
අතීතසංනුසොචනා	10
අතීතා	258
අතො	30
අතකකකං	244
අතකකාමො	142
අතකදණෙහිසු	420
අතකතා පියතරෙ	142
අතකනො	336
අතකනො	104, 126, 132, 136, 186 330, 332, 334, 362, 372, 394
	398
අතනමනා	282

අ	පිටිඨිඛිතානි
අතනමනො	150, 264
අතනසඤ්ඤකො	194
අතනසමං	12
අතනසමනුතා	134, 180, 370,
අතනා	134, 136, 138, 142, 302,
අතනානරකච්චිකො	146
අතනානුච්චිං	256
අතථං	22, 104, 152, 186, 202, 290 354, 394, 398, 424
අතථකරණෙ	140, 146
අතථකාමං	352, 354, 356, 358 360, 362, 364
අතථකාමො	82
අතථචරං	42
අතථච්ඡාකසං	66
අතථච්ඡාතා	402
අතථඤ්ඤා	318
අතථච්චි	54
අතථවසං	328
අතථසංභිතං	94
අතථසං	230, 338, 402
අතථා	202, 394, 398
අතථානං	408, 410
අතථානිසමියා	160, 164
අතථාය	56, 192, 290, 350, 382
අතථි	8, 22, 388
අතථිකා	238
අතථි නු ඛො	134
අතථ	202
අතථු	94, 336
අතෙථ	160, 338
අතෙථන	152, 318
අතෙථා	160, 164, 180, 182 354, 382
අථාපරං	130, 274
අථො	134
අදණ්ඨාචචරං	398
අදසංකෙන	300
අදඤ්ඤදද	414
අදයාද	132
අදිනනං	364
අදිසංමානෙන	380
අදුට්ඨ ස්‍ය	122
අදුබ්බනාභස්ස	156, 158

අ	පිටිපිටිකාති
අඳබ්බාය	400
අඳුකම්	214, 216
අඳුක	210, 346
අඳුකා	222, 258, 262, 266, 298
	320, 322, 376, 400, 424
අඳුගතා	178
අඳුගු	378
අඳුගා	230, 258, 300, 366
අඳුගානං	190, 254
අඳුගුඤ්ඤව සමානං	258
අඳුගුලා	354
අඳුගමා	334
අඳුගුලවතා	234
අඳුගව්ච්චි	386, 388
අඳුගතො	248
අඳුගමොය	386, 388
අඳුගමම	168
අඳුපනනසා	136
අඳුපපායා	226
අඳුමුච්චෙවයා	212
අඳුමුච්චිනො	208
අඳුචතතති	184
අඳුචතතමානෙ	184, 186
අඳුචතා	260, 352, 354, 356
	358, 362, 364
අඳුචාසෙති	48, 202
අඳුචාසෙතො	266
අඳුචතාගතො	18, 20
අඳුචා	222
අඳුචාමුච්චො	226
අනභොකාසනෙන	290
අනකඛාතසා	340
අනගාරියං	182, 218, 254, 288
	290, 306, 332, 350, 354
අනගාරියුපෙතසා	90
අනභො	104
අනභගණසා	24, 292, 364
අනච්චරියා	
අනඤ්ඤපොසි	256
අනඤ්ඤය	374
අනභ	250, 416
අනතීතා	178
අනතතමනො	158, 286, 288, 292
අනතීසංගිතං	24, 34, 188

අ	පිටිපිටිකාති
අනධගතසා	386, 388
අනනුවච්චා	336
අනනනදසා	258
අනඤ්ඤ	104
අනපච්චා	132
අනපතීතාති	178
අනපාසිති	136, 170
අනපෙකඛා	420, 144
අනපෙකඛිය	32
අනභිරති	330, 332, 336
අනභිරතිං	330, 332
අනරියා	90
අනලභිකාතා	30
අනලසං	82, 84
අනලලගතතා	302, 328
අනච්චා	336
අනසාචා	314
අනාගතං	10, 254
අනාගතපච්චපාය	10
අනාගාමී	270
අනාගාරානං	420
අනාගු	224
අනාථා	118, 364
අනාදරො	174
අනාදතා	420
අනායුතං	1
අනාලමේඛ	100
අනාචචං	100
අනාච්චො	302, 328
අනාසචා	236
අනිකාමයං	222
අනිකීඝ්ඝිතාච්චි	18, 20
අනිකොතා	356
අනිච්චඤ්ඤව සමානං	258
අනිච්චනං	116, 364
අනිච්චා	10, 284, 354, 358
අනිච්චා	116, 364
අනිඤ්ඤමානෙන	322
අනිඤ්ඤො	56, 168
අනිමිතා	336
අනිචතතනනං	308
අනිසංඝිතො	14, 86, 98
අනිසං	22, 42
අනිසො	102, 256

අ	පිටපිඛිකාණි	අ	පිටපිඛිකාණි
අනුකභනනි	92	අනුබුද්ධො	52
අනුකමපං	316, 326	අනුබුද්ධයෙ	318
අනුකමපා	368	අනුභාවෙන	314
අනුකමපිකා	352, 354, 356, 358 360, 362, 364	අනුභොති	334
අනුකමපිභුං	368	අනුමඤ්ඤානො	152
අනුකුලං	144	අනුමොදිඤ්ඤා	264
අනුකකමිතවෙ	44	අනුසුඤ්ඤං	222
අනුගං	186, 170	අනුසුඤ්ඤානි	46
අනුවඛිකමොනො	320	අනුසුත්තා	112
අනුච්චිකො	170	අනුරොධවිරොධෙසු	204
අනුච්චිතං	386, 388	අනුවතනීය	110
අනුච්චිතා	386, 388	අනුවාතං	404
අනුච්චිතං	80	අනුවිචිත්තයං	362
අනුච්චිකා	212	අනුවිලොකෙඤ්ඤා	340
අනුකපපති	110	අනුසංසති	56, 158, 204, 368
අනුකතරං	130, 192, 254, 288 322, 342, 392	අනුසංසතීං	86
අනුතතරො	390	අනුසික්ඛිරෙ	98, 418
අනුත්‍රයාං	102	අනුසිකෙඛ	346
අනුත්‍රාසි	182	අනුසාරතං	392
අනුදිසා	222	අනුසාරෙථ	392
අනුඥසා	368	අනුසාරෙය්‍යආථ	390, 392
අනුඥංසෙති	330, 332, 336	අනුසාරෙසි	376
අනුඛාමාම	214, 216	අනුසුකා	30
අනුඛාමි	18	අනෙකධාතුසු	324
අනුතයමොනො	412, 424, 426	අනෙකපරිඤ්ඤායෙත	132, 288, 305
අනුපචිතං	170	අනෙකචිතිතං	346
අනුපකනනි	42	අනෙකා	258
අනුපපකනිං	98	අනෙකායතනං	80
අනුපයො	324	අනෙකො	230
අනුපරිගමම	142	අනෙජො	256, 284, 334
අනුපරියායනි	198	අනෙලගලාය	338
අනුපරියෙති	348, 342	අනොමිතාමං	53, 418
අනුපලිතතානි	250	අනතං	116
අනුපලිතො	256	අනතක	190, 192, 204
අනුපවනෙතනි	342	අනතකා	188
අනුසංයාසං	354, 386, 388	අනතකානි	194
අනුසුඛං	6, 120	අනතකිරියං	120
අනුසපතනං	106, 348	අනතරධායථ	222
අනුසපතනසද්දථා	134	අනතරධාසි	92, 190, 200, 208 234, 240, 244, 246, 276, 424
අනුසපතො	374	අනතරධාසිති	4, 86, 192, 194 196, 198, 202, 204, 212, 214
අනුසපදෙසි	288		218, 272, 276
අනුසපතොසු	102		

අ	පිට්ඨකතාහි
අනන්තරහිතා	266, 278, 282, 404 406
අනන්තරහිතො	248, 256, 258, 262 264, 376
අනන්තර	118
අනන්තරයකරා	60
අනන්තරෙන	282
අනන්තලිකඛවිඤේ	204
අනන්තලිකෙඛ	96
අනන්තිමදෙහධාරී	28, 100
අනන්තිමසාරීඤේ	374
අනන්තිමා	258
අනෙතපුරේ	114
අනෙතවංසිකා	322
අනෙතො	118, 250, 291
අනෙතො අසුඛා	148
අනෙතොජ්චා	26
අඤ්ඤි	144
අඤ්ඤාරං	172, 174
අඤ්ඤාරත්තිමිසාය	278
අඤ්ඤාරෙ	96, 132, 288, 306 314 330
අඤ්ඤාරො	376
අඤ්ඤා	58, 110, 182, 366
අඤ්ඤාදෙ	56
අඤ්ඤාපානෙන	184
අඤ්ඤාසා	172, 174
අඤ්ඤාමොඛි	230
අඤ්ඤානච්චි	72
අඤ්ඤාච්චි	208
අඤ්ඤාච්චිචා	128
අඤ්ඤාසං	222
අඤ්ඤාකමම	110, 188
අඤ්ඤාකමෙ	224, 226
අඤ්ඤාචයාදාමා	418
අඤ්ඤාචිතා	318
අඤ්ඤාචෙයානං	312
අඤ්ඤානං	52
අඤ්ඤාමෙසි	368
අඤ්ඤානිලති	314
අඤ්ඤාචාමනො	402
අඤ්ඤාරං	250
අඤ්ඤාරජ්ජ	332
අඤ්ඤාරභි	270

අ	පිට්ඨකතාහි
අපරඤ්ඤා	188
අපරා	32, 274
අපරාජනසමසං	48
අපරාපරා	160
අපරිපුණ්ණසා	252
අපරිපුණ්ණසාමානෙ	166
අපරිපුණ්ණසා	22
අපරිචිතකතීකා	344
අපරෙන	268, 360
අපලාසි	182
අපච්චා	118
අපසානනි	356
අපානනං	44, 46
අපායා	48
අපායංසෙවච	400
අපායෙසි	258
අපාලමොඛා	58
අපිපුණ්ණවාචො	406, 408, 410
අපිපුණ්ණදං	206, 218, 248
අපිභාසු	334
අපුණ්ණදං	208
අපුට්ඨජ්ජනසෙච්චිකං	242
අපුත්තකං	168, 170
අපුත්තමඛවාය	310, 370
අපුත්තාගමනං	42
අපෙකඛා	144
අපෙකසාකො	202, 250
අපෙමං	224
අපෙති	224
අපා	4, 104, 198, 258
අපාකසිරෙන	118
අපාකසමි	36
අපාකා	138, 140, 146
අපාජානනා	240
අපාච්චාජකිනො	290, 394, 398
අපාච්චානලො	244, 284
අපාච්චානො	226
අපාච්චානිකං	378
අපාච්චාදිකා	8, 10
අපාච්චි	1
අපාච්චිකිනො	222
අපාච්චිචො	100
අපාච්චිසො	252

අ	පිටිබිඛානි
අසත්තමානසො	220
අප්පනකස	386, 388
අප්පද්විඵසපදෙසිනං	24
අප්පද්විඵස	24, 292
අප්පනාපානහොජනෙ	172
අප්පපඤ්ඤං	354
අප්පබොධිතී	16
අප්පමනකස	164, 348
අප්පමනෙතො	8, 46, 52, 164, 216 218, 220, 270, 274, 282, 288 290, 346, 382
අප්පමඤ්ඤං	354
අප්පමාදං	46, 160, 164
අප්පමෙය්‍යං	268
අප්පරජකඛජාතිකා	192, 250
අප්පරජකෙඛ	250
අප්පච්ඡා	364
අප්පසාදං	320
අප්පකරිකෙ	300
අප්පාණකෙ	300
අප්පාභාරං	32
අප්පිචේත්	122, 126
අප්පියො	134, 136
අප්පෙකච්චානි	250
අප්පෙකචේච	144, 250
අප්පෙකද	288
අප්පොසුක්කකාය	248
අප්පොසුක්කකාය	360
අඵාසුචිතාරාය	132, 134, 178, 180
අඛබො	274
අඛලං	398
අඛාලස	122
අඛ්‍රියා	92
අඛ්‍රියෙ	274
අඛ්‍රියො	30, 120, 220, 222
අඛ්‍රියෙසුසි	254, 288, 290, 306
අඛ්‍රියනි	254
අඛ්‍රියමං	184
අඛ්‍රියමනනං	364
අඛ්‍රියාහකො	74
අඛ්‍රියනං	110, 114, 118, 148, 178 280, 318, 412, 422
අඛ්‍රියනච්චනජානා	318
අඛ්‍රියය්‍යාතො	156

අ	පිටිබිඛානි
අඛ්‍රියය්‍යාසි	154, 156
අඛ්‍රියසුක්කමානො	124
අඛ්‍රියානමනසො	174, 176
අඛ්‍රියනෙතන	14
අඛ්‍රියනෙතන	290
අඛ්‍රියබො	224
අඛ්‍රියං	404
අඛ්‍රියදකඛිණං	404
අඛ්‍රියසඵ	222
අඛ්‍රියසි 4, 6, 8, 144, 268, 276, 280 284, 332, 334, 356, 360, 378 380, 398, 424, 426	
අඛ්‍රියකඛිනනං	354
අඛ්‍රියකඛිනා	354
අඛ්‍රියකනනං	132, 288, 290, 296 306, 320, 322, 324, 330
අඛ්‍රියකනනවණණං	1, 4, 18, 20 36, 98, 126, 270, 272
අඛ්‍රියකනනාය 1, 4, 18, 21, 36, 86 88, 92, 98, 102, 108, 126, 270 272	
අඛ්‍රියකම	376
අඛ්‍රියකමනං	376
අඛ්‍රියජපනනි	358
අඛ්‍රියජානං	130
අඛ්‍රියජානාමි	280
අඛ්‍රියඤ්ඤ	254, 288, 290, 298 306, 312
අඛ්‍රියණසො	316
අඛ්‍රියජඵ	338, 340, 342, 344, 346 348, 354
අඛ්‍රියඵඵ	372
අඛ්‍රියතං	52
අඛ්‍රියනඤ්ඤ	324
අඛ්‍රියනඤ්ඤ	282
අඛ්‍රියනිනනාමෙය්‍ය	224
අඛ්‍රියනිමිනිනඵා	190, 194, 206, 210 214, 266, 358
අඛ්‍රියනිමිතෙය්‍යාම	262
අඛ්‍රියපසනො	106, 378, 380
අඛ්‍රියපසනනා	286
අඛ්‍රියභ්‍රය	344
අඛ්‍රියමදුති	186, 426

අ	පිටිබඩනානි
අභියංසු	384, 386
අභියංසෙවච්ච	400
අභිරතීං	332
අභිරතො	70
අභිරමාමසෙ	238
අභිරුපතරෙ	422
අභිරුපෙ	174
අභිවයං	184
අභිවයංසනි	184, 314
අභිවාදෙති	176, 316
අභිවාදෙතිං	2, 20, 34, 142, 144
	146, 164, 170, 176, 272, 276
	326, 408, 414, 426
අභිවාජිය	184, 186
අභිවිභවච්ච	124
අභිකපිතො	406
අභිකච්චෙවච්ච	184
අභිකච්චුදො	130
අභිරු	182, 392
අභුනිං	18, 20
අභොජනෙයං	298, 300
අමකසෙ	98
අමච්චපරිවාරිකො	342
අමච්චුදෙයං	224
අමච්චරී	174, 176
අමඤ්ඤං	258
අමනං	378
අමනංදයෙ	56
අමනගාමිනීං	224
අමනපච්චා	308
අමනා	338
අමනෙ	346
අමනසිකරොකා	148
අමනාපා	48, 50, 150, 202
අමනුස්සධාරිකො	166, 168
අමනුස්සො	232, 246
අමරං	188
අමරණං	198
අමිභෙතන	110
අමුලායං	122
අමොඝං	414
අමොච්චි	258
අමුච්චො	98

අ	පිටිබඩනානි
අමච්ච	372, 374
අමච්චි	192, 350
අමෙත	290
අයො	230
අයොනිසො	362
අයංකා	178
අයං	238
අරසො	332
අරකම්මො	136
අරඤ්ඤං	322
අරඤ්ඤකුචිකාය	116
අරඤ්ඤගතානං	390
අරඤ්ඤගතනෙ	402
අරඤ්ඤ	8, 10, 132, 322, 360
	392, 414
අරණ	84
අරතීං	322, 332, 352
අරතී	102, 104, 234, 356, 370
අරතී	14
අරතං	18, 20, 28, 216, 218
	226, 228, 278, 282
	302, 312, 390, 39
අරතකං	10, 254, 288, 290
	306, 358, 370, 382
අරතනි	126, 234, 368
අරතනාමයං	146
අරතනං	94
අරකාමි	364
අරියං	162
අරියකනං	412
අරියගරතී	270, 274
අරියධම්මං	54
අරියමයො	14
අරියච්චිකිං	182
අරියකච්චානි	374
අරියං	78, 88, 90, 286, 422
අරියුපච්චාදිකො	402
අරොසෙතො	290
අලං	318
අලච්ච	208, 288, 290, 306
අලච්චි	230
අලච්චො	224
අලසො	388
අලාභා	332, 334

අ	පිටිබඩකානී
අලිකං	336, 338
අලොච්ඡ්‍යං	32
අවංසිරො	90
අවකඛිනනී	220
අවච	270
අවාපුරං	250
අවායාමං	386, 388
අවාහරී	352
අවිකම්පමානා	256
අවිජානවණණසතං	226
අවිනකකකාසී	230
අවිපලුඡ්චිතතසා	122
අවිජ්ජා	26, 78, 294, 418
අවිජ්ජාගභො	258
අවිජ්ජාසමභීකකමා	354
අවිදුරෙ	22, 116, 200, 206, 214 216, 218, 224, 226, 368
අවිජ්ඣ	92
අවිරුඳ්ධා	420
අවිභඤ්ඤාමො	48, 50, 202
අවිභිංසා	426
අවිතද්දෙසො	390
අවිතමොගො	390
අවිතරුගො	390
අවේකඛසු	250
අසංයමො	80
අසංසට්ඨා	122
අසංසයං	362
අසංභීරු	346
අසඛිවරානො	230
අසඛිගචාරිනො	356
අසච්ඡිකතසා	386, 388
අසඡ්ජ්ජානං	46
අසඤ්ජාතසා	310
අසඤ්ඤානා	148
අසකං	36
අසතනං	36, 58
අසඡ්චචරු	398
අසතෙන	118
අසනොනා	56
අසපුරිසො	166
අසබ්බාහි	288, 292, 394
අසමාහිතසා	8, 52
අසමාහිතා	116, 362

අ	පිටිබඩකානී
අස්මපජානා	116, 362
අසමුච්චා	8
අසසිඡ්ඡ	378
අසලුචිකෙන	284
අසසාතඤ්ඤාචසමානං	258
අසානා	48, 50, 202
අසිකඛිනො	180
අසිකං	344, 354
අසිහපිතබාසිභාසිතා	118
අසිතො	244, 324
අසුකො	266
අසුච්චි	404
අසුඳ්ධො	188, 250
අසුභො	190, 336
අසුරකඤ්ඤා	408, 410
අසුරපුරං	392, 400
අසුරු	384, 386, 394, 396, 398
අසුරිඤ්ඤා	396, 398, 396, 402, 406 424
අසුරෙපු	400
අසෙබෙන	182
අසෙචකං	378
අසෙසං	26, 30, 116, 296
අසොකං	354, 386, 388
අසොචං	212
අසොචමානො	224
අසොචාපයං	212
අසමි	188, 258
අසෙච	258
අසා	400
අසාං	406, 408, 410
අසාකායො	138
අසාතරී	376
අසාද්ධියං	46
අසාද්ධො	174
අසාපිට්ඨී	174
අසාමං	402, 404
අසාමෙධං	144
අසාරතනෙන	178
අසාවණතා	192, 250
අසාවො	12
අසාදං	224

අ	පිටිය බිකානි	ආ	පිටිය බිකානි
අසාදනා	224	ආභංග	222, 230
අසානපසායානො	284	ආසානං	320
අසුකපුබ්බා	248	ආසානෙත්ථා	272
අසුත්ථ	282	ආචරියධනං	316
අසුමුඛා	38, 142	ආචරියෙ	318
අසුමහ	282	ආචාරං	420
අසෙසා	16	ආචිකම්මි	126
අසෙසාසි	154, 156, 288, 292	ආචිකම්මිතුං	18, 20
	374	ආච්ඤ්ඤරථො	416
අහනං	12	ආජානාමි	22
අහගො	274	ආජානිසානි	396
අහාරියං	66	ආජානියො	12, 50, 300
අහිකාය	132, 134, 140, 178, 180	ආජානියවතා	50
අහිංසකො	294	ආජානෙසාං	22, 248
අහිංසාය	370	ආජායරෙ	62
අහුවා	116, 334	ආතාපිකො	214, 216
අහු	284, 360	ආතාපී	26, 216, 218, 220, 254
අහෙඨයං	40		288, 290, 294
අහෙඨයානො	14	ආතුරසා	354
අහොරතතා	198	ආදපසි	240
අහොසි	398, 404, 410	ආදය	136, 236, 238, 288, 406
අඉං	224		326, 336
ආ		ආදිකලාසං	192
ආකඛිනි	220	ආදිච්චබ්බුතො	332
ආකඛිමානො	322	ආදිච්චො	28, 88, 124, 128, 208
ආකාසගතං	124	ආදිත්තාසීසො	198
ආකාසානඤ්චායනනං	282, 284	ආදිත්තාසමිං	56
ආකිඤ්චඤ්ඤයනනං	282, 284	ආදිත්තා	372
ආකිණ්ණකම්මනො	364	ආදිමුඛමචරියකා	94
ආකිණ්ණපුඤ්ඤො	364	ආදිතථො	18, 20, 214, 216
ආකීරතො	92	ආදීපිතො	242
ආගච්ඡන්තං	328, 376, 474	ආතාසීසාමි	226
ආගච්ඡන්තියො	230	ආතෙසාර්ථ	394
ආගච්ඡන්තො	266	ආපඤ්ඡනි	138, 140
ආගච්ඡුං	230	ආපද්‍යු	148
ආගච්ඡියා	180, 184, 258	ආපනෙත්තා	184
ආගඤ්ඤි	318	ආපාදි	68, 352, 354, 358, 358
ආගතො	208, 216, 218, 270		360, 362, 366
ආගන්තාදො	240	ආපාදං	764
ආගමනාය	258	ආපාදෙසි	384, 386, 388
ආගමො	382	ආපො	30
ආගමො	198	ආබාධිකො	370
ආගමම	28, 80, 244	ආබාධො	312
		ආභා	12, 28, 88

ආ	පිටපි ගණන
ආභානි	28, 88
ආභුජිනා	502, 320, 323
ආමකානි	17
ආමනකයාමි	282
ආමනෙතසි	10, 222, 264, 272
	278, 480, 282, 312, 336, 340
	384, 386, 383, 392, 412, 416
ආමලකමනිකියො	272
ආමිසං	128
ආමුත්තමනිකුණ්ඩලා	367
ආමොදමානො	184
ආයතනං	214
ආයතනා	244
ආයතිකං	256
ආයනති	22
ආයසං	144
ආයසමා	18, 20, 216, 218, 220
	264, 284, 288, 338, 340, 344
	350, 354, 356, 358
ආයාමනං	274
ආයාතු	426
ආයාම	266, 278
ආයු	4, 198
ආයුත්තා	128
ආයුපාලයං	152
ආයුපාමොණං	274
ආයුතාමි	1
ආමියා	114
ආරඤ්ඤං	226
ආරඤ්ඤිවිටියො	100, 122, 294
ආරභ්ව	94, 124, 126, 268, 276
	284, 362
ආරභථ	280, 282
ආරු	364
ආරුමවෙත්තා	414
ආරුමරොපා	60
ආරුමෙ	1, 4, 10, 130, 196, 200
	204, 232, 258, 264, 278, 320
	384, 386, 388, 392, 396, 408
	418
ආරුපපඨාසිකො	238, 240
ආරුය්ඤ	250
ආරුති	416, 418
ආරොගියං	160

ආ	පිටපි ගණන
ආරොවෙමි	184
ආරොපෙය්‍ය	286
ආරොපෙය්‍යාමි	286
ආරුගෙය්‍ය	172
ආරොතිනා	402
ආලපති	378
ආලයරතා	248
ආලයරාමා	248
ආලයසමුද්දිතා	248
ආලසො	386
ආලය්‍යං	80
ආලොකෙති	354
ආලොකො	376
ආලොලෙච්චා	312
ආවසනෙත්තා	80
ආවසථං	408, 410
ආවතං	188
ආවහාති	380, 382
ආවාසං	358
ආවුතා	248
ආවුසං	60, 104
ආවුසො	1, 4, 18, 20, 102, 104
	118, 240, 270, 280, 368, 380
ආසං	234
ආසජ්ජ	132, 208, 224
ආසනතියෙ	378
ආසනා	168, 218, 272, 338, 340
	342, 344, 346
ආසයො	70, 82
ආසමානං	354
ආසාදෙතබ්බං	44
ආසි	284, 350
ආසිංසරෙ	62
ආසිතං	348
ආසච්ච	184
ආහරිතං	220, 222
ආහරෙත්තං	220
ආහාරෙ	308
ආහු	144, 338, 360, 380, 384
	406, 410, 414
ආහුතියං	256
ආහුතෙය්‍යො	256, 392

ඉ	පිට්ඨකතානී
ඉඛ්ඝ	312, 382
ඉච්ඡයි	372
ඉච්ඡා	82, 120
ඉච්ඡාගතං	118
ඉච්ඡාධුමාසිනො	74
ඉච්ඡාතං	270 272
ඉච්ඡාබ්ඛා	82, 312
ඉච්ඡාලොභං	30
ඉච්ඡාචිතයාස	76
ඉච්ඡාසං	314
ඉච්ච්	302
ඉච්චිකි	312
ඉඤ්ඤයෙ	194
ඉඤ්ඤාමි	240
ඉඤ්ඤතං	200
ඉඤ්ඤාසිකා	304, 306
ඉතරා	296
ඉති අකලයො	398
ඉති අභණ්ඩතං	398
ඉති අවිගහණො	398
ඉතිකලයො	398
ඉතිභණ්ඩතං	398
ඉතිවිගහණො	398
ඉතිහිතීහං	278
ඉතතරං	148
ඉතතරදස්සතෙක	148
ඉත්ථානාය	254, 288, 290, 306
ඉත්ථාගාරං	112 164
ඉච්චිභාවො	234
ඉච්චිසො	330, 232
ඉච්චි	158
ඉච්චිමලං	70, 80
ඉදං	4
ඉදපපච්චයකා	248
ඉදනී	358
ඉදහං	20
ඉද්ධානුභාවං	26
ඉද්ධිපාද	212, 240
ඉද්ධිපපතො	350
ඉද්ධිමා	112
ඉද්ධියා	200
ඉද්ධො	266
ඉධෙකච්ච	366
ඉඤ්චිලං	46

ඉ	පිට්ඨකතානී
ඉද්ධියගුණො	274
ඉද්ධියසංචරො	108
ඉද්ධියානී	48
ඉද්ධියුපසමෙ	92
ඉරියාපථො	82, 88
ඉරියනී	100, 250
ඉසකො	402, 404, 404
ඉසි	126, 342
ඉසිහිලිපයො	348
ඉසිසඛ්ඛනීසෙවිතං	60, 104
ඉසිසතතමො	344
ඉසී	58
ඉසාරථං	182
ඉසාරියමදමනනානං	184, 186
ඉසාරියං	80
ඉසාරියාසිපච්චං	386, 388, 408
	410

ඊ

ඊද්ධං	116
ඊසා	308
ඊසාමුඛෙන	400

උ

උකකාමුඛෙ	124
උකකුචෙර්ඤ්ඤ 132, 288, 306, 330,	
උග්ගචෙර්ඤ්ඤ	228,
උග්ගණභාථ	94
උග්ගතෙ	196
උග්ගතෙරො	96
උග්ගපුතතා	332
උච්චාකුලිතතං	160
උච්චාචචා	124, 190, 226
උච්චාචචෙහි	132
උච්චාරපසංචකමමං	118
උච්ච්චනාමුලං	322
උච්චං	302, 320, 322
උච්චකං	48
උච්චකො	58
උච්චභුතං	414
උච්චභුතො	414
උච්චපච්චකො	392
උච්චත	336
උච්චාපයාමසෙ	372
උච්චායනනී	280, 412, 422

උ	පිටප්පිටකානි
උජ්ඣායනනියො	44
උජ්ඣායින	412
උක්ඛද්දකබ්බා	13
උට්ඨානා	382
උට්ඨානවීරියාබිගනසා	40
උට්ඨානවීරියසා	386, 388
උට්ඨානසක්ඛද්දං	196
උට්ඨාපෙච්චා	214, 146, 168
උට්ඨෙඨි	250, 318, 354, 416
උට්ඨවගෙසාථ	386, 388
උඛ්ඛිතො	74
උණං	228
උණෙහාදකං	310
උතකමා	338
උතතරං දීසං	222
උතතරසාං	268
උතතරා	374
උතතරාසඛිතං	146, 150, 250, 338 340, 342, 344, 346, 424
උතතරී	6
උතතරීං	258
උතතරීතරං	150
උත්තං	102
උත්තාසි	180, 390
උදකසුද්ධිකො	326, 328
උදකා	224
උදකානුගතනානී	250
උදකො	250, 300
උදකොරොගණානුගොගං	326, 328,
උග්ගච්චනා	340
උදපඡ්ඡථ	350
උදපාදි	134, 136, 138, 148, 150 160, 188, 212, 216, 218, 248, 376, 400
උදපානං	60
උදහිනං	128
උදයබ්බසං	86, 98
උදරෙ	308
උදතං	38, 40, 50, 150, 281
උදතෙසි	152, 286
උදිරසී	340
උදුමබ්බරදණධං	214, 216
උද්දියා	242
උඬං	222

උ	පිටප්පිටකානි
උඬගනිකං	166
උඬවච්චකුහකුච්චං	182
උඬතා	116, 362
උඬරිච්චා	224
උඬරෙස	274
උද්දියති	206, 218
උනතලා	116, 362
උපකබ්බති	92
උපකණ්ණකෙ	158
උපකප්පති	158
උපකකමෙන	228, 274
උපකකමෙය්‍යාම	228
උපකතිට්ඨවිතෙතන	320
උපකඛලීච්චා	286
උපගච්ඡසී	332
උපගමම	28, 238
උපවච්චතා	18, 20
උපවච්චගුං	62, 114
උපඡ්චමානො	386, 388
උපඡ්චාම	366
උපඡ්ඣායෙන	330, 332, 334
උපට්ඨාකො	312
උපට්ඨානං	266, 268
උපට්ඨපෙච්චා	302, 320, 322
උපට්ඨහසසු	298, 300
උපබ්බං	114
උපබ්බිකායෙන	280
උපාභිච්චෙනා	258
උපෙති	134, 174, 176, 270, 274 424
උපෙතො	300
උපදංසෙති	190
උපධාමනති	332
උපඨං	214, 216
උපඨිසඛිසෙ	226, 244
උපඨිති	12, 196
උපනාමෙසී	368
උපනියාය	162, 164, 266, 278 296
උපනීඤ්ඤි	4, 10, 104
උපපඡ්ඡති	174
උපපඡ්ඡරෙ	62
උපපනනාසෙ	114
උපපනො	272, 274, 412

උ	පිටුවකිනාහි
උපමං	274
උපයන්ති	144
උපරිපාසාදවරගතො	140, 142
උපරිමෙන	280
උපරිවේහාසං	258, 262
උපරාජකිති	26, 30, 64, 116, 196, 198
උපලබ්හති	246
උපලාපෙනුං	186
උපවදෙය්‍ය	14
උපවසන්ති	370
උපසබ්බකමනු	326
උපසබ්බකමි	4, 18, 146, 200, 202, 214, 218, 220, 222, 224, 270, 272, 276, 286, 288, 322, 328, 352, 354, 356, 358, 360, 362, 368, 376, 380, 408, 414, 424
උපසබ්බකමිතුං	224, 376
උපසබ්බකමිතුකාමො	374
උපසබ්බකමියාම	222, 266, 278
උපසබ්බකමව	32
උපසන්තවීනෙනා	256
උපසන්තය්‍ය	290
උපසනෙනා	336, 378
උපහමෙන	54, 60
උපසමපජ්	254, 288, 290, 306
උපසමපදං	288, 290, 306
උපසමවති	290, 394, 396, 398
උපසීඛ්‍යති	364
උපය්‍යයං	56, 60
උපච්ඡයෙථ	300
උපාදනකනිකානං	204, 206
උපාදනං	132
උපාදය	204, 206, 316, 326
උපායකං	132, 310, 322, 324, 326, 328
උපාසකසතෙහි	348
උපාසකෙ	330
උපාසකො	64, 116, 150, 378, 380
උපාසිකාය	370
උපාහනා	402, 404
උපොසථං	370
උපාවච්ච	372

උ	පිටුවකිනාහි
උපපජ්ජමානා උපපජ්ජන්ති	132, 134
උපපජ්ජමානො	180
උපපජ්ජි	272
උපපජ්ජිතුකාමො	242
උපපජ්ජිචා	10, 358, 390, 406, 410
උපපනනං	78
උපපතිනෙසු	102
උපපථො	70, 80
උපපනෙනා	374
උපපලාති	250
උපපලීනියං	250
උපපලො	374
උපපාවකෙහි	304
උපපාදවයධමමිකො	10, 284, 358
උපපාදෙතුකාමො	190, 194, 200, 232, 238, 332, 334
උපපාදෙචා	332, 334
උඛිඛ්‍යං	102
උඛිඛ්ජති	406
උඛ්හතො	372
උභතොභාගවිමුනෙනා	342
උභයෙන	152
උභීන්තං	116, 290, 394, 398
උමමග්ගන්ථං	344
උමමාදං	228
උය්‍යාතභුමිං	416, 418
උරගො	130, 132
උරසා	230
උලොලාකයනං	390
උලොලාකෙය්‍යථ	390
උසුයා	230
උය්‍යුකං	184
උය්‍යුකකරානෙසු	30
උය්‍යුය්‍යති	228
උය්‍යොලුතිකාය	304
උලාරු	160
උලාරෙ	138, 140
උභවච්ච	48
උ	
ඵකකා	360
ඵකකො	320, 360
ඵකවීචරෙ	18, 20
ඵකග්ගං	336
ඵකඛ්‍යං	364

ඵ	පිටපිඛණාණි
ඵකචරං	32
ඵකචරීයා	356
ඵකචෙචා	170
ඵකනතං	92
ඵකධම්මයා	72, 76, 88, 286
ඵකපුතතා	304
ඵකභනතං	10
ඵකමනතං	4, 6, 20, 140, 142
	144, 146, 154, 156, 158, 160
	170, 216, 218, 270, 272, 276
	286, 294, 306, 312, 318, 408
	410, 414, 426
ඵකලාසීතං	102, 144, 236
ඵකමුලං	58
ඵකමෙතං	194, 200, 274, 276
ඵකරුකඛිකා	194
ඵකංසං	146, 150, 250, 346
ඵකසතං	226
ඵකසාටකා	146
ඵකාසතයා	86
ඵකීකා	240
ඵභේකුලයමිං	258
ඵභේජඛසං	32
ඵභේජඛෙසන	32
ඵතදනතීකා	236
ඵතාදිසො	256, 284
ඵතතකෙ	114
ඵදිසං	366
ඵධතී	314, 370, 386, 388
ඵචංකුාසිං	230
ඵචරුපං	258, 266, 280, 318
ඵචංචිභාරි	230
ඵසඵ	230
ඵසතා	420
ඵභිපසසිකො	18, 20, 214, 216
	390
ඛ	
ඛකචෙපනා	214, 216
ඛකාසං	92
ඛකොචිමකො	172, 422, 424
ඛභාගෙනා	364
ඛසං	1, 10, 100, 370, 382
ඛසනිභේණං	256
ඛසනිභේණං	6

ඛ	පිටපිඛණාණි
ඛචරකා	145
ඛචිණණං	148
ඛජචං	378
ඛඛිතං	140
ඛකරිත්‍රං	224
ඛතාරුපෙතා	224
ඛතීභේණං	74
ඛතතපෙ	278
ඛදකං	198
ඛදුතචක්ඵසතා	148
ඛධෙතනි	340
ඛපධිකං	414
ඛපතසිකො	18, 20, 214, 216, 390
ඛපිය	356
ඛපලාපෙතී	300
ඛපෙනතී	420
ඛභාසයං	258, 268
ඛභාසෙනා	4, 18, 20, 36, 50
	270, 272, 276
ඛමචෙචා	24, 102
ඛරොහනෙතා	416
ඛරොභිතා	142, 376, 404
ඛරොභෙග්ග	174
ඛලග්ගෙනා	402
ඛලුඛත	214, 216
ඛචදං	354
ඛචදතී	354
ඛසධිතාරකා	124
ඛසසජනතී	370
ඛසසජේජග්ග	156, 158
ඛතාරිතං	144
ඛතාසියසාමි	148
ඛතීතභාරා	134
ඛතීතසොතා	204, 206, 210, 338
	342, 344, 374
ඛතීග්ගකො	330
ක	
කංසපාතී	194
කකභවකං	224
කකභවකො	224
කඛිඛතී	126, 334
කඛිඛා	324

ක	පිටපවකානී
කච්ඡ	222
කචේඡ	98
කටුකපථලං	110
කටුකා	40, 58, 202
කට්ඨභාරකා	322
කට්ඨා	300 308
කට්ඨේත	224, 226
කඨලාය	224
කණ්ඨකං	166 168
කණ්ඨපඤ්චමේනී	392, 394
කණ්ඨකො	332
කණ්ඨවතකතීං	132
කතකරණීයා	134
කතකිච්ච	318
කතයොග්ගෙ	118, 182
කතභජෝ	118, 182
කතාචී	28
කතීභං	14
කතුපාසකො	118, 182
කතතබ්බං	198
කථං ජීවිං	78
කථංජීවිජිවිතං	380
කථංකුසිං	230
කථංනු	382
කථංචිධං	100
කථංචිභාරී	230
කථංසු	382
කථංභිනාම	280
කථා	280
කථාය	280, 538, 342, 344, 374
කදරියො	174
කදුමමකබ්බේතනී	210
කපාලෙ	14
කපටිකකෙසමසු	148
කප්පෙතී	48
කප්පො	258
කමණ්ඩුලං	290
කමනීයානී	42
කමමං	60, 92, 104, 110, 372
කමමකරා	142, 168, 170
කමමනනං	320
කමමනොතා	306
කමමච්චිට්ඨෙවත	158
කමමාදගඤ්චරියා	194

ක	පිටපවකානී
කසිරනනී	32
කසිරා	24, 92, 182, 220
කසිරාථ	4, 104, 120, 318
කරණීයං	184, 254, 288, 290
	306, 322, 380
කරසු	218
කරියානී	282
කරෙයා	332
කරොතං	414
කරොනොතා	388
කලං	36, 38, 376, 414
කලලං	366
කලභං	126
කලායමිතනීයො	272
කලී	274
කලේබරෙ	120
කලාණං	136, 170, 178, 404, 412
කලාණකාරී	404
කලාණධම්මො	216, 402, 404
කලාණමිනොතා	154
කලාණසම්පවච්චිකසා	160, 162
කලාණසම්පවච්චිකො	154
කලාණසභායො	154
කචී	70
කසනානී	310
කසමුක්ඛකිලීට්ඨො	296
කසසු	308
කසාමිච්ච	16
කසිං	308
කසිච්චා	308
කසිච්චාත	308
කසිරවුතනීකෙ	172
කසිරෙත	172
කසසකච්චණ්ණ	210
කසසකො	308
කභාපණ්ණකං	152
කා	
කාකො	224
කාජං	312
කදලීං	27
කාණේ	172
කානිච්චිකානීචී	224
කාපුරිසො	168
කාමං	218, 398, 400, 404

කා	පිටප්පිඨාණි
කාමගුණේභි	10, 148, 150
කාමගුණානං	168
කාමිභ්‍රමධට්ඨසුට්ඨිතානං	184, 186
කාමච්ඡද්‍යෙ	182
කාමතණ්හා	238
කාමනිදුතං	140
කාමබ්‍රහ්මභවද්ධා	242
කාමිභොගිතා	146, 148
කාමිභොගෙසු	140
කාමරතීරයා	232
කාමරජො	352
කාමිඤ්ජනපභාණාඨ	24, 102
කාමිරාගෙන	336
කාමිවිතකකං	362
කාමසංඝද්දය	100
කාමපඤ්ඤ	230
කාමසුචං	144
කාමහෙභු	140
කාමා	20, 42, 216, 234, 354
කාමාඨිකරණං	140
කාමාලයෙ	58
කාමෙ	18, 20, 24, 54, 92, 214, 216, 372
කායගතා	336
කායගුණේතා	308
කායං	302, 320, 322, 368
කායසමඵසංචිඤ්ඤාණායතනං	210, 212
කායා	404
කාසිකං	340, 342
කායො	134, 210, 212, 272
කාරකො	244, 246
කාරාඤ්ඤතං	250
කාරෙභුං	212
කාලං	20, 126, 416, 220, 418
කාලකතා	178
කාලකමො	118, 166, 168, 272
කාලකෙසො	20
කාලා	6, 120
කාලීකං	18, 20, 214, 216
කාලීකා	20
කාලො	8, 18, 20, 278
කාමෙයසමිභවා	350

කා	පිටප්පිඨාණි
කාමෙයසමිභවා	202
කාසිකච්ඡද්‍යං	146
කාහසී	232
කි	
කිංදදො	56
කිංසුඛ	380
කිම්බකරො	169
කිම්බානී	386, 388
කිච්ඡත	62, 248
කිඤ්චතං	24, 208
කිඤ්ඤචෙට්ඨා	300
කිකවිඤ්ඤා	44
කිතතයෙ	424
කිකතී	334, 382
කිනහු	420
කිබ්බසී	126
කිම්බතරං	358
කිලමභි	310
කිලමචො	248
කිලියාහි	360
කිසං	32
කිවදීඝං	274
කු	
කුභකුචම්බුපසිනානං	298, 300
කුභකුරං	314
කුභකුලා	372
කුච්ඡං	240
කුජ්ඣකි	290
කුජ්ඣිතං	426
කුඤ්ඤරො	280, 282
කුටාගාරසාලායං	408
කුටිකා	16, 24
කුඨාරී	270, 274
කුණපසම්මං	420
කුණී	172
කුතොනිදුතා	370
කුදුම්බං	120
කුඤ්ඤා	132, 424
කුනාදීතං	198
කුටිකො	286, 288, 292
කුප්පහි	230
කුබ්බිතං	36

කු	පිටිවිඛකාභි	කො	පිටිවිඛකාභි
කුබ්බනනි	220	කොධිභනෙඛා	324, 422
කුබ්බෙඵ	32, 108	කොධිසා	286
කුමාරකා	224, 370	කොධාභිභුං	406, 408, 410
කුමාරිකායො	224	කොධො	290, 302, 406, 408
කුමාරිවණණසතං	226		410, 424, 426
කුමුදනාලෙභි	230	කොපනතරො	44, 46
කුමුදෙ	274	කොමාරි	12
කුම්බකාරභාජනානි	178	කොලට්ඨිමනනියො	272
කුම්බකාරෙ	64, 116	කොලමනනියො	272
කුම්බො	420	කොච්ඡෙ	340, 350
කුම්බොච	14	කොසකො	270
කුරුතෙ	136	කොසකොට්ඨාගාරං	164
කුලඝරභි	358	කොසලීකා	194
කුලපුත්තා	254, 288, 290	ඛ	
කුලාභුද්	278	ඛග්ගං	402, 404
කුලාචකා	16	ඛජ්ජනි	362
කුලෙ	358	ඛඤ්ජරා	172
කුලෙජෙට්ඨාපමාසි	406, 408, 410	ඛණ්ඨි	364
කුසලං	198	ඛතො	202
කුසලකිරියාය	184, 186	ඛනනියා	30, 54, 84, 112, 130
කුසලා	302		416
කුසලී	62, 114	ඛනනියකුමාරො	180, 182
කුසලො	28, 44	ඛනනියමිභාසාලකුඤ්ජ	174
කුසො	92	ඛනනියමිභාසාලා	134
කුභතං	296	ඛනනියො	12, 24, 130, 132, 276
කු		ඛනනිං	296, 394, 398
කුචංච	140	ඛනනිසොරච්චං	182
කුචාගාරසාලා	52	ඛනනසා	382, 391, 398, 402
කෙ		ඛකිජා	370
කෙචලං	200, 258	ඛකිචා	234
කෙචලකප්පා	1, 18, 20, 36, 88	ඛකිසයනනධාතුඤ්ජො	350
	98, 102, 108, 126, 270, 272	ඛමො	396
	276	ඛමොමි	394
කෙචලපරිපුණණං	192	ඛමිතඛබ්බා	360
කෙචලා	208	ඛරු	48, 50, 202
කෙචලිතං	298, 300	ඛලීචා	314
කෙචලො	212	ඛලොපියං	420
කෙසං	134	ඛා	
කෙසා	366	ඛාඤ්ඤං	230
කො		ඛාදඵ	230
කොට්ඨි	420	ඛාදනා	314
කොඤ්චිකො	128	ඛාදනිය	182, 288
		ඛාග්ගි	356, 364

බා	පිට්ඨකතානී
බාරිභාරො	302
බාරිච්චිධං	146
බි	
බිභෙතා	24, 292
බීජං	140
බීජියාමි	368, 380
බීජෙය්‍ය	368
බීජං	406, 408, 410
බීජාකරං	274
බි	
බිණුකබහාවා	342
බිණා	254, 288, 290, 306
බිණාසවො	28, 100, 280, 412
	422
බීරනිකා	310
බීරමහෙතා	198
චෙ	
චෙතනං	298, 300, 310
චෙමං	224
චු	
චුප්පාසා	430
ඡ	
ඡබ්‍යාය	258
ඡජ්ඣං	184
ඡණසබ්බවාරී	230
ඡණස්ස	126, 128
ඡණාචරියා	130
ඡණීනා	130
ඡතා	356
ඡභී	36, 186
ඡතනානී	18, 20, 152
ඡභීතාසෙ	334
ඡජ්ඣී	380
ඡජ්ඣා	28
ඡඤ්චේතො	364
ඡබ්‍යො	404
ඡචරිතමිං	366
ඡබ්‍යො	276
ඡමනීයො	198
ඡමනෙත	118
ඡමිස්සනී	178
ඡචරිතපඤ්ඤා	340

ඡ	පිට්ඨකතානී
ඡචරිතප්‍රභෙ	322
ඡචරිතො	248
ඡය්‍යකං	258
ඡරභභී	340, 342
ඡරභීජභී	426
ඡලලොභනො	194
ඡචෙසනො	
ඡචෙසඤ්ච	236
ඡභට්ඨා	416
ඡභජනී	106, 374, 376, 378
ඡභජනීමහාසාලකුලෙ	174
ඡභජනීමහාසාලා	134
ඡභජනීමහාසාලෙ	140
ඡභීනො	370, 400
ඡභීතභාවං	258
ඡා	
ඡාචාරීනිකං	298, 300
ඡාචාරී	188, 208, 322, 338, 342
	344, 346, 352, 354, 358, 420
ඡාධං	230 314,
ඡාධභී	30
ඡාමණීකා	118, 364
ඡාමමරොත	178
ඡාමා	220, 424
ඡාමාභාමං	350, 384
ඡාචවො	274
ඡාචො	78, 84, 144
ඡාභාසෙඤ්චා	312
ඡී	
ඡීඤ්චා	140
ඡීරං	340
ඡීරී	128
ඡීරීඤ්චවරං	354
ඡීලාතපුච්ඡකො	424
ඡීලී	96
ඡීභීනං	146
ඡීභීතඤ්ඤා තභීච්චුලො	356
ඡී	
ඡීතා	322
ඡු	
ඡුභෙතා	164
ඡෙ	
ඡෙධං	138, 140

භේ	පිටිමිකාති	ව	පිටිමිකාති
ගෙහනිසිතො	352	වණ්ඩාලපුකකුසෙ	186
තොගසිතං	332	වණ්ඩාලපුකකුසො	296
භෝ		වතුච්ඡතං	30, 120
ගොණං	314	වතුගුණං	48, 202
ගොතමො	204, 206, 208, 310	වතුඤ්ඤානං	282, 284
	320, 322, 324, 326, 328, 330	වතුද්දිසා	186, 298
ගොතමසාවකා	116, 356, 364	වතුපපදං	12
ගොතමසාසතෙ	98	වතුරඛිතිං	154, 156
ගොතනපටිසාරිතො	276	වඤ්ඤා	28, 88, 128
ගොතෙනත	60, 164	වඤ්ඤා	350, 416
ගොපානසිවමෙකා	214, 216	වජලා	116, 362
ගොමිකෙ	12, 196	වරං	36, 40, 52
ගොසමිතං	12	වරකා	194
ගොහි	12	වරණං	300
ඝ		වරණාභිභු	120
ඝට්ඨයථ	386, 388	වරනොකා	278
ඝට්ඨා	366	වරමානො	254
ඝට්ඨසිතො	382	වරාමසෙ	374
ඝරා	314	වරිතබ්බං	198
ඝා		වච්ඡි	118, 258
ඝාණං	210	වච්ඡධමමඤ්ඤාදව	258
ඝාණසමඵසසමිඤ්ඤාණාසනතං	210	වලෙය්‍ය	194
ඝාසවජාදො	172	චා	
චු		චාගං	412
චුරාචුරාපය්‍යාභි	216	චාගා	392
චො		චාතුද්දසිං	370
චොරං	174, 208, 424	චාතුසාමිසුසංවුතො	126
ච		චාරා	148
චනතං	342	චාරිකං	192
චනකවචානි	342	චාවෙතුකාමො	232, 246, 238
චකුට්ඨි	210, 354	චී	
චකුට්ඨො	56	චීචිටායනි	302
චකුට්ඨො	344, 284, 374	චීනතං14, 26, 52, 168, 180, 218	
චකුට්ඨමඵසසමිඤ්ඤාණාසනතං	210	248, 270, 272, 274, 294, 330	
චසිකමනි	320, 376	332, 336, 356, 368, 380, 416	
චසිකො	376	චීනතාකථා	354
චසිකොභි	196	චීනතමනි	234
චසිකොභි	400	චීනතමිනෙච්ච	228
චසිකොභි	372	චීනතමුපසමිසං	86
චසිකොභි	314	චීනතමුපසමිසං	90
චසිකොභි	172	චීනතමුපසමිසං	42
		චීනතමුපසමිසං	408
		චීරද්ධනිතානං	404

ඵ	පිට්ඨකතානි	ඵ	පිට්ඨකතානි
විරරතනං	54, 334	ඵලුඵකුඤ්ඤ	342
විරරතනසමාභිතො	416	ඵයා	136, 170
විරරතනසමාභිතො	334	ඵ	
විරසං	1, 104, 268	ඵඡ්ඡනෙ	26, 296
ඵ		ඵද්දනි	80
ඵතො	404	ඵඤ්ඤ	74, 270, 274
ඵඵ		ඵඤ්ඤමාරිතෙ	126
ඵඵතං	354	ඵඤ්ඤගණං	22, 42
ඵඵතසති	220	ඵඵ	
ඵඵතසා	58, 110, 142, 170, 182	ඵඵභා	30, 38, 48, 90, 120, 378
188, 218, 220, 258, 318, 348		ඵඵභාත	144, 222, 224, 230
400, 406, 408, 410		ඵ	
ඵඵතොපරිචිතකකං	188, 218, 220	ඵගතොගඛං	332
258, 318, 400		ඵග්ගං	202
ඵඵතොපරිචිතකොච්ඤ	264	ඵභිතමාතං	160
ඵඵතොපරිචිතකොච්ඤ	350	ඵඵචා	296
ඵඵතොපරිචිතකොච්ඤ	348	ඵඡ්ඡරඵකෙත	116
ඵඵතොච්චුතනිං	220	ඵඤ්ඤ	110, 136, 320
ඵඵ		ඵඵඤ්ඤචෙත	214, 216
ඵඵදකො	122	ඵඵ	294, 296
ඵඵදෙතනි	304	ඵඵතා	294
ඵඵරා	82	ඵඵච්චා	146
ඵඵචං	62	ඵඵතං	258
ඵ		ඵඵතතා	80
ඵඵඵ	230	ඵඵතපදං	148
ඵඵඵඛිති	300	ඵඵතපදඡාචරිච්චපතතාතං	184
ඵඵතං	404		186
ඵඵතනිංසති	270	ඵඵතපදෙඤ්ඤ	114
ඵඵතනිංසතිපඤ්ඤ	274	ඵඵතා	224, 258, 290, 334, 358
ඵඵතෙතත	402		398
ඵඵඤ්ඤ	32, 42, 334, 352	ඵඵතාඛිප	158, 174, 176
ඵඵඤ්ඤඡං	42	ඵඵතෙතසමිං	276
ඵඵඤ්ඤරාගසා	354	ඵඵතෙති	68
ඵඵඤ්ඤචිතසා	42	ඵඵතෙඤ්ඤතා	220
ඵඵඤ්ඤ	70, 360	ඵඵතඤ්ඤ	40, 214, 216
ඵඵතො	18, 20	ඵඵපසං	296
ඵඵඛි	390	ඵඵපසඛි	256
ඵඵච්චතතං	190, 194, 200, 232	ඵඵච්චොතදං	124
238, 246, 376, 390, 392		ඵඵච්චා	314
238, 246, 376, 390, 392		ඵඵච්චං	154, 292
ඵඵචො	128	ඵඵච්චො	396, 398
ඵඵඤ්ඤ	76	ඵඵච්චා	66, 186, 426
		ඵඵච්චාමමා	162

ප	පිටිබ්බකාභි
ජරාමරණං	184
ජරාමරණමොක්ඛාය	374
ජරාමරණසංඝ්‍රහෙ	374
ජරුපනීකසා	4, 104
ජලං	220
ජලකෙ	268
ජලසාමී	302
ජලිකානුභාවො	258
ජවනපඤ්ඤා	122, 342
ජවො	118
ජකතො	136
ජහනති	6, 120
ජහස්සු	334
ජහෙ	6
ජා	
ජාගරතං	6
ජාගරො	82, 84
ජාතරූපං	170
ජාතරූපරජතං	146
ජාතසා	134, 198, 270, 274
ජාතවෙදො	300
ජාතෙහි	314
ජාතො	240, 374
ජාතී	254, 288, 290, 306
ජාතීකඛයං	298, 312
ජාතීජරං	258
ජාතිජරාහිභුතං	250
ජාතිධම්මා	162
ජාතිපච්චයා	182
ජාතිමා	124, 298, 298
ජාතිසම්පන්නා	130
ජාතිසංසාරං	282
ජාතිසංසාරො	358
ජාතිනිතං	84
ජාතතො	152
ජාතානි	188, 190, 202, 214
	318
ජාතෙච්චි	28, 80, 88, 308
ජාලං	90, 98
ජාලිතං	132
ජාලිනී	356
ජායති	118, 258, 300, 310
ජායතෙ	270, 274

ඡ	පිටිබ්බකාභි
ඡකච්ඡා	36
ඡග්ගච්ඡාය	128
ඡණ්ණෙ	214, 216, 314
ඡතො	29, 222, 230
ඡනීංසු	394
ඡට්ඨං	214, 216
ඡට්ඨා	194, 210, 302
ඡට්ඨා සමථස්ස විඤ්ඤාණායතනං	210
ඡී	
ඡීයති	118
ඡීඝ්ඝ්ඝ	102
ඡීරති	80, 258
ඡීරතති	134
ඡීලං	372
ඡීලගාභාං	156
ඡීලති	198, 386, 388
ඡීලනතං	156, 158, 372
ඡීලලොකෙ	40
ඡීලිතං	4, 104, 132, 178, 198
	220, 222, 414
ඡීලිතා	170
ඡීලිඡීලිතං	380
ඡු	
ඡුතීකිර	220
ඡුහති	298, 300
ඡෙ	
ඡෙග්ගච්ඡි	126
ඡෙට්ඨපුත්තො	342
ඡෙට්ඨභාතරං	316
ඡෙට්ඨමහි	318
ඡෙති	290, 394, 398
ඡෙත්තුං	186
ඡෙත්ථාන	236
ඡො	
ඡොති	302
ඡොතිඡොතිපරායණො	170, 174
ඡොතිට්ඨානං	302
ඡොතිකම්පරායණො	170, 174
ඡු	
ඡුච්චා	76, 78, 88, 286, 422, 428
ඡුභතං	92
ඡුභතරතො	100, 222

කා	පිටපි බඳුනාහි
කාය	356
කායං	230
කායනී	110
කායනොතා	46
කායිනො	44, 268
කායී	86, 98, 222
කු	
කුණදසානං	100
කුණමහි	234
කුතා	130
කුතීමජේඛි	34, 108
කුතීසඛිං	168
කුතීසාලොතීතා	288
කුතෙය්‍යං	118
කුලපටිපනොතා	392
ඔ	
ඔඩනිතමඤ්ච	368
ඨ	
ඨපෙසුං	396
ඨතං	132, 158, 234, 310
ඪ	
ඪිතවිතනාසා	284
ඪිතනතා	90
ඪිනො	27, 188, 272, 276, 280
ඞ	
ඞංසපිරිංසපා	194
ඞයාමානො	102
ඞයතිචුං	372
ඞය්‍යිනො	336
ඞසෙ	132
ඞහනී	56, 132, 166
භ	
භං කියා හෙචු	390, 392
භං තදෙව	320
භභතාය	106
භවසාරං	134, 180
භඤ්ඤාණං	354
භඤ්ඤි	22
භණ්ඩකවිදො	248
භණ්ඩා	68, 196
භණ්ඩාට්ඨනතා	52

ත	පිටපි බඳුනාහි
භණ්ඩාසලොභ	74
භතීයජ්ඣාතං	282, 284
භතේවනතරධාසී	188, 194
භභුසුදං	280
භථංගභජ්ජවෙදිකෙ	412
භථංගතො	204, 392
භථංගොනෙත	194
භදනුතනරං	290, 306
භදනුරුපාය	150
භදපෙය්‍යමාතං	168
භදනුපොසථෙ	116, 310
භදනීසංසො	86
භද්‍රහයං	244
භනුසා	16
භජ්ඣී	14, 24, 80
භජං	52, 188
භජනං	28
භජනී	28, 88
භජසා	102
භජසී	52
භජෙ	354
භජො	70, 80, 128, 308, 322
භජොකමා	188
භජොකරං	296
භජො ජ්ඣුමජ්ජය	126
භජොදං	20
භජ්ජනී	184
භමං	124, 172
භමසී	96
භමා	172
භමො	238
භමොකබ්භො	236
භමොජොතිපරුයණො	170, 172
	176
භමොතමපරුයණො	170, 172, 174
භරතී	100, 382
භරමාකරුපෙ	96
භරයනති	6, 120
භරෙය්‍ය	8
භසථාවරෙසු	256
භා	
භාණා	4, 104, 194
භාදී	126
භාදීසීකා	240, 288

නා	පිටුවකි
නාමය	338
නාමනාමය	94
නාම	212
නාමවර්ණය	118
නාමවර්ණ	132
නාමවර්ණකය	10, 356
නාමවර්ණය 242, 406, 410, 412, 422	
නාමවර්ණ	374
නි	
නිකිවර්ණ	424
නිකිවර්ණකය	290
නිකිවර්ණය 286, 376, 406, 424	
නිකිවර්ණය 122, 342	
නිකිවර්ණය 250	
නිකිවර්ණය 116	
නිකිවර්ණය 398	
නිකිවර්ණය 292	
නිකිවර්ණය 130	
නිකිවර්ණය 416	
නිකිවර්ණය 176, 322	
නිකිවර්ණය 166	
නිකිවර්ණය 62	
නිකිවර්ණය 50, 202	
නිකිවර්ණය 58	
නිකිවර්ණය 222	
නිකිවර්ණය 62	
නිකිවර්ණය 118, 222	
නිකිවර්ණය 304	
නිකිවර්ණය 274	
නිකිවර්ණය 304	
නිකිවර්ණය 214, 216	
නිකිවර්ණය 222, 348	
නු	
නුවර්ණය 304	
නුවර්ණය 90	
නුවර්ණය 396	
නුවර්ණය 292, 374, 398	
නුවර්ණය 326	
නුවර්ණය 226, 312, 318, 360	
නුවර්ණය 360	
නුවර්ණය 238	
නුවර්ණය 242	

නු	පිටුවකි
නුර්ණය 232	
නෙ	
නෙර්ණය 132	
නෙර්ණය 132	
නෙර්ණය 30	
නෙර්ණය 258, 262	
නෙර්ණය 146	
නෙර්ණය 132, 288, 306, 330	
නෙර්ණය 264, 340, 348, 416	
නෙර්ණය 298, 348, 350	
නො	
නොර්ණය 372, 374	
ඵ	
ඵර්ණය 184	
ඵර්ණය 278	
ඵර්ණය 184	
ඵර්ණය 224, 414	
ඵා	
ඵාර්ණය 148	
ඵ්	
ඵ් ර්ණය 182	
ඵ් ර්ණය 230	
ඵි	
ඵි ර්ණය 142	
ඵෙ	
ඵෙ ර්ණය 364	
ඵෙ ර්ණය 44	
ඵෙ ර්ණය 314	
ඵේ	
ඵේ ර්ණය 124	
ඵේ ර්ණය 330	
ඵේ ර්ණය 212, 224, 240, 332	
ඵේ ර්ණය 166, 222, 256	
ඵේ ර්ණය 146, 250	
ඵේ ර්ණය 424	
ඵේ ර්ණය 36, 38, 312	
ඵේ ර්ණය 196, 202	
ඵේ ර්ණය 40, 256, 300, 392	
ඵේ ර්ණය 48	
ඵේ ර්ණය 354	
ඵේ ර්ණය 132, 824, 288, 306	

ද	පිටිබිඛනාති
දරුණා	36, 58, 110, 312
දරෙණිය	118
දරණිකප්පිතා	142
දරණිකා	314
දරණික	394, 596
දරුණා	404
දරුණාකං	174, 176
දරුණි	168, 174
දරුණිකා	310
දරුණි	82
දරුණුලලාකා	232
දරුණාවතා	50
දරුණාස	290
දරුණා	190
දරුණෙහි	230
දරුණො	50, 126, 256, 300
දරුණිකා	334
දරුණා	300
දරුණා	52
දරුණා	378
දරුණාකං	346
දරුණප්පිතානෙ	354
දරුණා	10, 24
දරුණා ව දරුණා දරුණ	278
දරුණාකං	374, 376, 416, 418
දරුණානිකරුණ	422
දරුණානිකො	174
දරුණ	214, 216, 238
දරුණ	18, 20, 130, 146
දරුණෙහි	132
දරුණ	144
දරුණබ්බො	118
දරුණප්පිතානෙ	296
දරුණො	174
ද	
දරුණබ්බො	180
දරුණාරං	184
දරුණා	401
දරුණා	36, 110, 180, 410
දරුණානි	112, 310
දරුණානිසංගාරුණො	406, 408, 410
දරුණො	112
දරුණා	132, 166
දරුණ	56, 416

ද	පිටිබිඛනාති
දරුණාකං	360
දරුණා	44
දරුණෙ	184
දරුණො	302
දරුණොදරුණො	302
දරුණො	144
දරුණි	314
දරුණා	142, 170
දරුණාවතාපොරුණො	166
ද	
දරුණාර	36, 38
දරුණා	400
දරුණා	126, 278, 360
දරුණබ්බො	160
දරුණො	334
දරුණි	264, 274
දරුණිතං	258
දරුණික	214
දරුණි	160, 360
දරුණබ්බො	62, 164
දරුණව්බ්බො	288, 290, 306
දරුණා	410
දරුණා	56, 180, 182, 312, 382
දරුණො	12
දරුණොයොගං	62
දරුණව්බ්බො	350
දරුණා	192, 194
දරුණානො	502
දරුණා	28, 358
දරුණාදරුණා	164, 168, 176, 184
දරුණාරුණි	28, 88
දරුණාරුණො	266, 268, 352, 354
	362, 402, 414
දරුණාරුණා	234, 246
දරුණ	386
දරුණාරුණි	158
දරුණා	58, 222, 888
දරුණාරුණා	266, 322, 328, 356, 376
	424
දරුණාරුණි	372
දරුණාරුණො	280
ද	
දරුණො	190, 198, 210, 258, 274
දරුණාරුණො	114, 140

දී	පිටපි බිඳුණාහි
දීනෙහි අඳුනා	148
දීපය	56
දීපිත	112
දී	
දකකතං	92
දකකතකාරිතං	136
දකකාරං	14, 24, 36
දකකාරකාරිකාය	188
දකකං	24, 26, 42, 54, 100, 154, 158, 214, 216, 246, 374, 382
දකකතො	336
දකකපරෙතයමි	374
දකකවිතයො	42
දකකසස	116, 338, 348
දකකසසනතං	282, 362, 364
දකකං	26, 32, 50, 202, 374
දකකවිතො	270, 424
දකකවි	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 234, 246
දකකව	74
දකකතා	358
දකකතී	62
දකකමෙ	90
දකකතීතො	92
දකකග	182
දකකවිතං	136, 138, 172, 174
දකකයං	290, 394, 398
දකකතං	82
දකකතං	146, 148
දකකතං	404
දකකවිලලාණී	334
දකකවි	376
දකකවිකකං	282, 284
දකකතරං	100, 370
දකකතරො	352
දකකතීතිකතං	14
දකකදං	36
දකකසිකො	172
දකකසො	248, 410
දකකණ්ණො	304
දකකතතා	304
දකකසොකකත	148
දකකපමුකකවං	144
දකකරුමට්ඨං	92

දී	පිටපි බිඳුණාහි
දකකපායං	118, 364
දකකණ්ණතරො	424
දකකණ්ණියං	428
දකකණ්ණ	172, 422
දකකලො	398
දකකලයා	394
දකකච්ඡාතං	64, 116
දකකගො	196
දකකතී	156, 158
දකකසීතං	270, 274, 336, 396
දකකව	402
දකකවයය	400
දකකතො	188, 190, 192, 194, 196, 200, 202, 214, 218, 222, 226, 234, 246
දකකමධා	54, 110
දකකමධිතො	46
දකකමධො	394, 398
දකකතධොධො	248
දකකතතයො	36
දකකතීතිකතං	234
දකකලලං	332, 334
දකකලලං	90
දකකච්ඡාතවණ්ණතං	228
දකකකුකුපයෙ	250
දකකතතී	24, 292
දකකමාදතං	90
දකකසුගෙන	316
දකකසීලෙ	180
දකකතතී	310
දී	
දකකතො	222, 230, 266, 376, 400
දකකරෙ	126
දකකතරං	66
දී	
දකකදෙදොතී	304
දකකයං	38
දකකයධමමං	312
දකකව	152
දකකවකකුකුසො	358
දකකවකායං	54
දකකවකායයමි	358

පද	පිටුවකිනාහි
දෙවනා	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34
	36, 38, 40, 100, 144, 352,
	354, 356, 358, 360, 362, 364
	428
දෙවනාසහසෙහි	348
දෙවනනපරිසාය	124
දෙවනනතා	86, 88, 98, 100, 102
	104, 108, 110, 114, 116, 118,
	120, 128, 412, 428
දෙවනනුසාහං	192, 374, 390
දෙවනනුසා	58, 110
දෙවනනුසෙ	276
දෙවනරජ	310, 416, 418, 424
දෙවනලොකානිතජිකො	128
දෙවනසිකං	152
දෙවනසෙව්ව	386, 388
දෙවන	22, 208, 242, 392, 396,
	398, 404, 406, 410, 412, 418
දෙවන	256, 286, 288, 398
	410, 412
දෙවනමනෙ	284, 384, 386, 388
	398, 402, 404, 410, 416, 424
	426
දෙවනරජසමාමො	290, 392, 396
	404
දෙවනනනසා	340
දෙවනසසු	416
දෙවනසිකං	428
දෙවනනනසා	426
දෙවනනනි	378
දෙවන	114
පද	
දෙවනපාසසුදං	152
දෙවන	330
දෙවනගරු	44, 46
දෙවන	26, 134, 180, 294, 370
	418
ද්‍රව්‍ය	
ද්‍රව්‍යලපසුදං	234
ද්‍රව්‍යසර	250
ද්‍රව්‍යවච්චං	58
ද්‍රව්‍ය	250, 376

ද්‍රව්‍ය	පිටුවකිනාහි
ද්‍රව්‍ය	266, 268, 402, 414
ද්‍රව්‍ය	258
ද්‍රව්‍ය	
ද්‍රව්‍ය	212
ද්‍රව්‍ය	58
ද්‍රව්‍ය	266
ධ	
ධ	370
ධ	390
ධ	87
ධ	170
ධ	12
ධ	12, 132, 170, 390
ධ	270, 274
ධ	186
ධ	118
ධ	104, 186
ධ	194
ධ	36, 54, 64, 114, 192, 200
	204, 206, 210, 230, 234, 280
	288, 290, 326, 330, 336, 338
	340, 342, 344, 346, 350, 360
	362, 374, 378, 382, 390, 392
	416
ධ	394, 398
ධ	342
ධ	186
ධ	188
ධ	60
ධ	254
ධ	414
ධ	334
ධ	192
ධ	346
ධ	188
ධ	40
ධ	360, 372
ධ	60, 104
ධ	40
ධ	18, 20, 396, 412
ධ	48
ධ	20, 22
ධ	302
ධ	424

බ	පිට්ඨකොති	න	පිට්ඨකොති
බමමියා	204, 206, 210, 280, 388 342, 344 374	නඛගලං	210, 308
බමමි	280	නඛගලීසා	190
බමමො	54, 60, 78, 104, 132 134, 160, 162, 180, 214 248, 288, 298, 300, 302 328, 330, 338, 382, 390	නච්චනාති	304
බා:		නචිරසෙසච	288, 290
බාචිවෙලං	364	නජානාමි	18, 20
බානුයො	244	නජජා	222, 248
බාරයනෙතන	146	නච්චා	302
බාරසිසාහි	354	නච්චුත්තසමෙත	24
බාරියමානෙත	166, 402	නදනාති	202
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නදීචිරෙසු	358
බා:		නද්ධිං	30, 120
බාචිවෙලං	364	නද්ධි	12, 24, 196
බානුයො	244	නද්ධනං	358
බාරයනෙතන	146	නද්ධනච්චෙන	10
බාරසිසාහි	354	නද්ධනා	12, 24, 196
බාරියමානෙත	166, 402	නද්ධසි	102
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නද්ධි	102, 236
බා:		නද්ධිජාතසා	104
බාචිවෙලං	364	නද්ධිරුත්තපටිකච්චිකො	100
බානුයො	244	නද්ධිසං	314
බාරයනෙතන	146	නද්ධිභවපටිකච්චයං	4
බාරසිසාහි	354	නපටිච්චුච්චි	68
බාරියමානෙත	166, 402	නපාකාහි	14
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නපපච්චපනාති	10
බා:		නපපච්චිගණනනාති	282
බාචිවෙලං	364	නපපච්චිගණනාමි	290
බානුයො	244	නපපච්චිකිනාති	8
බාරයනෙතන	146	නභං	124, 186
බාරසිසාහි	354	නමච්චි	168
බාරියමානෙත	166, 402	නමිසා	318
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නමිසාහි	418
බා:		නමිසාමානො	384, 404
බාචිවෙලං	364	නමිසාසංයුං	420
බානුයො	244	නච්චිචපසච්චා	128
බාරයනෙතන	146	නමෙය්‍ය	214, 216
බාරසිසාහි	354	නමො	91, 118, 286, 364
බාරියමානෙත	166, 402	නභනාති	230
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330	නභමානානං	230
බා:		නරකා	372
බාචිවෙලං	364	නරදෙව්‍යානං	358
බානුයො	244	නරුසභං	392
බාරයනෙතන	146	නරෙ	26, 130, 132, 148, 174
බාරසිසාහි	354	නරෙ	176, 366
බාරියමානෙත	166, 402	නලාචිකං	214, 216
බාරෙභු	132, 310, 322, 324, 326 328, 330		

න	පිට්ඨකයාහි	හි	පිට්ඨකයාහි
තලාටේ	216	තිකනුජ්ඣනං	132, 288, 306, 380
තලභෙය්‍යං	208	තිකබ්බේති	332
තවඤ්ඤා	30, 120	තිකබ්බනං	332
තවේජ්ජති	402	තිකබ්බමනනං	394
තවො	130	තිකබ්බමනනස්ස	376
තසංඛෙක	202	තිකබ්බමඵ	28, 282
තසනන්ති	104	තිකබ්බමිකා	224
තසොවති	76	තිකබ්බමච	314
තසානි	56, 84, 248	තිකබ්බමෙතන්ති	314
තහනුත	126	තිකබ්බනතදණේඛා	256
තහාපෙත්වා	312	තිකබ්බිතතා	206
තහාසෙය්‍ය	166	තිකබ්බිතෙතා	124
තහිංසෙ	140	තිකබ්බිපියනනති	284
තළං	276	තිකබ්බිජාගාමිනං	170
තළාභාරං	280, 282	තිකෙබ්බනං	360
තලො	10, 228	තිග්ගාච්ඡති	158
නා		තිගණ්ඨා	126, 146
නාගතාමො	344	තිගමො	328
නාගමො	198	තිග්‍රොධස්ස	370
නාගචතා	50	තිකෙසාසො	340
නාගො	50, 256	තිවයං	136, 170, 178
නාග්‍යනති	376, 414	තිවචගතිති	302
නාවචයනති	198	තිවචභිකබ්බං	152
නාජකිගමුං	22	තිවචසමාභිතභෙතා	302
නාකුකුකු	102	තිවචො	264
නාධිගච්ඡාමි	222	තිවච්ඡරති	194, 352
නාධිගච්ඡෙය්‍ය	278	තිච්ඡරණභං	346
නාධියසි	360	තිදුකං	70
නානාතිජමිසංචකා	126	තිදු	14, 24, 80, 354
නානුපතනති	202	තිදුකිලමඵපච්චිකොදනා	118
නානුසොචනති	10	තිදුකං	308
නානුභතනං	24	තිදුමුඛො	202
නාතිකිරති	102, 104	තිකුං	16
නාමං 64, 72, 116, 146, 294, 346		තිකුති	274
නාමගොතනං	80	තිකුයං	270, 274
නාමරුපෙ	22, 42	තිකනං	182
නාමේත	378	තිපකො	26, 126, 278, 294, 334
නාධිං	132	තිපජ්ජනති	118, 364
නාලපි	318	තිපතනං	78
නාවච්ඡානෙය්‍ය	130, 132	තිපතිකා	318, 346, 378
නාවචමඤ්ඤෙය්‍ය	132	තිපුණභද්දස්සිං	58
නාමා	194	තිපුණො	248
නාසිංසති	120	තිපථද	402
නාලකොදනපරමතාය	152	තිපථනනාභොගිනො	402

නි	පිටිවඩකානි
නිපෙඨාඥෙනො	184, 186,
නිබ්බතනනි	366
නිබ්බතථො	322, 332
නිබ්බාණං	40, 72, 74, 248, 336
	344, 354, 356, 374
නිබ්බාණගමනං	332
නිබ්බාණපච්චසංයුතතාය	210, 342
	344, 374
නිබ්බාණපතනියා	92, 338, 382
නිබ්බාණාභිරතො	70
නිබ්බාපෙභි	336
නිබ්බිජ්ජ	224
නිබ්බිජ්ජාපෙථ	330
නිබ්බිද්ධචුචුලො	336
නිබ්බුතා	44, 420
නිබ්බුය්‍යාමි	1
නිබ්බිජ්ජනියා	224, 226
නිබ්බිධිකපඤ්ඤාදු	122, 342
නිබ්බිභාගො	314
නිච්චනං	336
නිච්චුග්ගපොඨිති	420
නිච්චුග්ගා	420
නිච්චොකඛං	4, 10
නිච්චොණරතීනො	242
නියාමිගතදුසා	350
නියතාතයාමි	238
නියතානිකං	392
නිරග්ගලං	144
නිරතො	242
නිරබ්බුදනං	258
නිරබ්බුදද	274
නිරයං	36, 172, 174, 178
	270, 272, 274, 334
නිරුමිසො	116
නිරුරමනා	144
නිරුසො	256
නිරුජ්ඣනනි	10, 284, 358
නිරුජ්ඣං	348
නිරුජ්ඣකො	256
නිරුජ්ඣි	378, 12
නිරුජ්ඣි	196
නිරුද්ධං	240
නිරුද්ධනිසයිනං	162
නිරුද්ධො	248

නි	පිටිවඩකානි
නිලාලොකා	214, 216
නිවතනනනි	30
නිවතනිතුකාමො	300, 318
නිවාරෙති	174
නිවාසෙති	142, 144, 154, 156
	208, 232, 238, 296
	306, 326, 328, 336
නිවිට්ඨා	38, 334
නිවිට්ඨාසෙ	128
නිවුතං	268
නිවේසනං	326, 312
නිවේසයෙ	186
නිසජ්ජ	376
නිසභො	50, 168
නිසභවතා	50
නිසාමෙභි	374
නිසිනො	20, 140, 144, 146
	150, 160, 190, 194, 200
	216, 218, 270, 276, 286
	322, 324, 326, 340, 410
	422, 424, 426
නිසෙධි	220
නිසෙධියෙ	394, 396
නිසාරණං	232, 234, 258
නිසාය	112, 262, 268, 414, 318
නිහතො	188, 190, 192, 194, 204
නිහනා	146, 250, 324
නි	
නිවතරං	262
නිවාකුලීනො	300
නිවෙ	170
නිසභි	72
නිසමානං	258
නිසරෙ	8
නිවරණානි	334
නිහරෙථ	56
නෙ	
නෙකඛං	124
නෙතවෙ	196
නෙහතානි	48
නෙභා	316
නෙමි	198
නෙරසිකා	360
නෙවජ්ඣගා	142

නො	පිටුවකිනාහි	ප	පිටුවකිනාහි
තෙවසකදිකාසකදියනතං	282, 284	පව්වසොසුං	10, 192, 198, 222 278, 336, 384, 386, 388, 418
තෙසාදකුලෙ	172	පව්වාජානො	172, 174
තෙසාති	230	පව්වික	170
නො		පව්වුට්ඨං	18, 20, 372, 376
තොපරුජ්ඣති	198	පව්වුතතරිකා	18, 20
ප		පව්වුදවතො	400
පංගුකුණිතො	352	පව්වුදවතොසි	400
පකට්ඨකො	310	පව්වුපට්ඨිකං	180, 182
පකතං	244	පව්වුපට්ඨිකො	142
පකතො	246	පව්වුපපනොගත	10
පකමපිතො	242	පව්වුය්‍යාසි	154, 156
පකපෙපය්‍යං	194	පව්වුය්‍යාසි	384, 386
පකරොති	126	පව්වුසමච්චි	304, 306
පකාසති	28	පව්වුසසමයං	18, 20, 124, 196 372, 376
පකාසිතො	132, 288, 306, 330	පව්වුහා	360
පකිරෙති	184	පව්වෙකං	266, 268, 316 402 414
පකභනො	216	පව්වෙකමුභමා	266, 268
පකභමනෙ	132	පව්වෙකමුභමුතො	266
පකභමනති	420	පව්වෙති	24, 292, 326
පකභානි	178	පව්ව්	256
පකභාමි	168, 214, 218, 272	පව්ව්භුතාපිච්චි	232
පකභසා	370	පව්ව්භතං	232, 142, 144, 154 156, 246, 326, 332, 364
පකභතො	172	පව්ව්භං	140
පකභාලොචා	196	පව්ව්භමණෙන	336
පකභිතො	302	පව්ව්භමනොගතා	340
පකභිපු	14, 362	පව්ව්භමා	282
පව්වුමනතරිකායං	240	පව්ව්භමො	118
පභිකජාතං	30, 120	පව්ව්භමිතා	324
පගභා	332	පව්ව්භනති	314
පගභණ්ඨාති	256	පව්ව්භෙ	4, 6, 104, 120
පගභරිංසු	272	පව්ව්භ 26, 70, 248, 278, 294, 334	
පව්විකොසති	290	පව්ව්භනති	358, 370
පව්විති	158, 170	පව්ව්භති	408
පව්විතං	18, 20, 214, 216, 390	පව්ව්භලිතො	242
පව්විච්චිකො	400	පව්ව්භජාතකපො	346
පව්විනීකාසං	320	පව්ව්භතං	284
පව්විනුභොනොන	146	පව්ව්භජාතා	28, 88
පව්විනුභොසාසි	242, 404	පව්ව්භජො	32, 82, 84
පව්විභාසි	10, 20, 108, 128, 188 232, 238	පව්ව්භායනො	226
පව්විසිකො	184, 272		
පව්විලඤ්චංසු	92		

ප	පිටිමිකතානි
පඤ්ඤාමග්ගණා	32
පඤ්ඤාචාර්යවිපස්සිකේ	182
පඤ්ඤාචාර්යවිපස්සිකේ	182
පඤ්ඤාචාර්යවිපස්සිකේ	238
පඤ්ඤා ව අජ්ඣානානි	142
පඤ්ඤා ව උරුමකතානි	142
පඤ්ඤා ව උසස්කතානි	142
පඤ්ඤා ව චරිතකරණකතානි	142
පඤ්ඤා ව චරිතකරණකතානි	142
පඤ්ඤාදසිං	370
පඤ්ඤාපඤ්ඤා	58
පඤ්ඤාමනෙතනි	340, 348
පඤ්ඤාවේද	52
පඤ්ඤාසකා	268, 278
පඤ්ඤාසාලං	208
පඤ්ඤාසාලෙයකා	208
පඤ්ඤාසංගහි	182
පඤ්ඤාසංගහි	230
පඤ්ඤාලිකා	404, 416, 418
පඤ්ඤා 26, 188, 294, 382, 412	
පඤ්ඤානෙත	326, 376
පඤ්ඤාපෙත්වි	202
පඤ්ඤාපෙම්	120
පඤ්ඤාවතා	148
පඤ්ඤාවනනං	100
පඤ්ඤා 34, 70, 84, 108, 218, 308	
පඤ්ඤාකතනිකා	252, 182
පඤ්ඤාචාර්ය	78, 382
පඤ්ඤාණං	78
පඤ්ඤාවිච්ඡිකතා	342
පඤ්ඤාසමා	12
පඤ්ඤාසමපනනකරං	252
පඤ්ඤාසීලසමාහිතො	144
පඤ්ඤා	368, 380
පටිකඛාම	404
පටිකුඤ්ඤානි	290, 394, 398
පටිකතමනි	358
පටිකතමනං	376
පටිකතමම	404
පටිකතකුලසංඤ්ඤානො	404
පටිගලේචච	110
පටිගණනානි	426
පටිගතහෙසි	316

ප	පිටිමිකතානි
පටිසං	26, 296
පටිසෙ	334
පටිච්ච	244, 250, 334
පටිච්චසමුපපාදො	248
පටිච්චනනං	132, 288, 306
	330
පටිජානනානි	130
පටිකීටිකානි	314
පටිකඤ්ඤා	338
පටිකීසාලය	320, 362
පටිපඤ්ඤාම	372
පටිපදං	120
පටිපදා	44
පටිපනනං	414
පටිපාදෙසි	168
පටිපුච්චාමි	424
පටිපසංගහි	312, 376
පටිකජ්ඣං	344
පටිගණනානි	290
පටිගාණනං	334
පටිගානි 14, 150, 322, 338, 340	
342, 344, 346, 348, 354, 362	
පටිගානං	340
පටිමලො	202
පටිගෙහෙති	290
පටිවනනං	394, 398
පටිවසති	316, 326
පටිවංචං	24, 292
පටිවිනෙය්‍යං	406, 408
පටිවේදෙසි	416, 418
පටිසංයුජේ	394
පටිසංයුජිකතො	248
පටිසලාකාමුච්චිකො	146
පටිසලාකො 266, 268, 402, 414	
පටිසෙධකො	392, 396
පටිසෙධනං	394, 396
පටිසෙවති	110
පටිසොකගාමිං	248
පටිසසුචි 20, 152, 218, 280, 312	
344, 384, 386, 400, 416	
පසමජ්ඣානං	282, 284
පසමානිකමුච්චො	188, 190, 248
පටිවිසිතා	66, 82, 84
පසවිමණ්ඩලං	184, 186

ප	පිටිබිඹකානි
පඝචියං	18, 20, 146, 226, 250 324
පණාමෙකියා	14, 116, 150, 250 340, 342, 344, 346, 424
පණ්ඩියාය	80, 270, 274, 302, 320 322
පණ්ඩෙහි	242, 356
පණ්ඩතතරං	150
පණ්ඩතො	248
පණණකුට්ඨ	402 404 406
පණණච්ඡතතකෙන	166
පණණරසාය	416
පණණරසෙ	116 340 342
පණ්ඩිතවෙදනියො	248
පණ්ඩිතො	60, 104, 122, 126, 136 164, 184, 186, 342, 374
පණ්ඩකමබලෙ	124
පති	374
පතිට්ඨපෙසි	256
පතිට්ඨනිච්චා	18, 20
පතිට්ඨා	58, 110, 136, 170 178
පතිට්ඨාපෙති	116
පතිට්ඨාය	26, 294
පතිට්ඨිතං	222, 332
පතිට්ඨිතා	22, 182, 338, 358
පතිතුං	370
පතිබ්බතා	158
පතිරූපං	194, 204, 214
පතිරූපකාරී	382
පතිරූපකො	148
පතිලීනනිසභො	92
පතිවෙදයාමි	184
පතීතො	110
පතතං	214, 310
පතතනබ්බකො	226
පතතච්චරං	144, 154, 156, 208, 282, 230, 256, 296, 306, 326, 328, 336
පතතා	206, 404
පතතබ්බං	106, 234, 348
පතතිකායො	138
පතතියා	186, 386, 388
පතතිසුඛානං	186
පතොතයං	118

ප	පිටිබිඹකානි
පත්ථනොතන	160
පත්ථමානෙන	164
පත්ථයානො	222, 230, 312
පච්චිතා	358
පචේ	58
පදං	378
පදකම්මං	4, 34, 86, 92, 218, 270, 272
පදජාතානි	160
පදච්චිතාරායං	376
පදච්චිතාරො	118
පදසද්දෙත	300
පදලිතො	236
පදලෙසි	200
පදුමං	272, 274
පදුමනිරයං	272
පදුමානි	250
පදුමනියං	250
පදෙපදෙ	14
පදෙසයෙ	274
පඛානවා	334, 352
පඬුපිතො	242
පඬුද	92
පඬුදනනි	298, 300
පඬුදි	232
පනතානි	278
පඤ්චං	110
පපං	60, 182
පපතනනි	90
පපපුඤ්ඤ	324 378
පපෙපාති	296, 332
පපෙපාතුං	234
පඬුභං	372
පඬුජ්ඣානුං	8
පබ්බජනනි	254, 288, 306
පබ්බජං	350
පබ්බජනො	18, 20, 216, 288, 354
පබ්බජනාසමානා	386, 388, 396
පබ්බජ්ජං	288,, 290, 306
පබ්බජ්ජාය	130
පබ්බතං	184, 230, 276
පබ්බතචුඛානි	250
පබ්බතරූපං	212
පභවකරෙ	96, 374

ප	පිටපමනානි
පහබ්බුනා	238
පහසාරං	264
පහානං	376
සහාසවණණා	128
පනිජ්ජ	344
පනිජ්ජංසු	272
පමජ්ජනති	138
පමතතබ්බු	224, 234
පමතොනා	8, 42, 50
පමාදකොකාලිකත්ඨකො	274
පමාදච්චාරං	266
පමාදෙ	80, 346, 356
පමාසිතං	268
පමුඛො	416, 418
පමුච්චති	26, 32, 34, 70, 108, 308
පමුඤ්චියු	94
පමුතොනා	278
පමුදිතා	124
පමොකඛං	4
පමොචතං	120, 308
පමොචසිජ්ඣ	258
පමොචෙති	374
පමොදති	188, 324
පයතපාණි	406, 408, 410
පයුහතානි	306
පයිරුපාසනති	342, 348, 378
පයිරුපාසිතුං	266
පයිරුපාසිය	98
පරං	142, 398
පරකතං	244
පරකකම	92
පරකකම	92, 110
පරතො	336
පරජ්ඣ	38
පරමං	296, 394, 398
පරමනිපච්චාකාරං	318
පරමමොදුතං	354
පරමමරණා	172, 014, 412
පරමති	36, 58, 110
පරලොකචජ්ජහසදුසාසිනො	250
පරලොකසම්මි	58, 100, 136, 170
	178
පරවාදෙසු	8
පරසමහකෙසු	62

ප	පිටපමනානි
පරසා	398, 394
පරගාරෙසු	118, 314, 364
පරුජ්ඣො	154
පරුජංසු	394
පරුයණං	68
පරිකමමානි	142
පරිකසානි	72, 82,
පරිකිරෙයුසං	332
පරිතඛයං	166, 274, 196
පරිකඛයා	354
පරිකනිණං	170
පරිකනිණභවයසෙද්දජනා	134
පරිකෙලසං	240
පරිගහතා	170
පරිචරිසාමි	296
පරිචාරයමානා	10
පරිචාරසිසානනි	148
පරිචාරෙම	226
පරිචිතා	212
පරිචුම්භති	318, 346
පරිච්චජෙ	82
පරිජාතනනි	84
පරිජියති	332
පරිකුසුස	22
පරිඛයානති	336
පරිණාමං	300
පරිදෙවමානො	260
පරිදෙවමානා	356, 370
පරිනිට්ඨිතං	120
පරිනිබ්බාණසමයො	282
පරිනිබ්බාණෙත	284
පරිනිබ්බාසි	284
පරිනිබ්බුකො	14, 220, 222, 334
	378
පරිපඤ්චො	80
පරිපුණණ සමකපෙසා	150
පරිබාහිරා	230
පරිබචජනනි	144
පරිබචජෙ	24, 102
පරිබචජකා	146
පරිබචජො	92
පරිභවෙ	130, 132
පරිභාසකා	60
පරිභාසති	174, 288, 292, 394

ප	පිටිමිඛනානි
පරිභොගං	166
පරිභොතබ්බා	130
පරිමුඛං	302, 320, 322
පරිමුඛවතී	370
පරියතතං	54
පරියන්තං	114
පරියාදුතං	274
පරියාදිතිත්ථා	156, 158
පරියාපුණ්ණං	94
පරියාපුණ්ණිත්ථා	152, 314
පරියායං	258
පරියායෙත	34, 40, 54, 162
පරියෙසමේතා	22
පරියෙසාමි	316
පරියෙසිත්ථා	324
පරියොසාතකලපාණං	192
පරිවජ්ජයස්ස	400
පරිවජෙජ්ඣි	186
පරිවජෙජ්ඣි	336
පරිවාරජනනා	148
පරිවාරණං	58
පරිවාරිනො	74
පරිචිතකතීතා	344
පරිචිතකොකා	134, 136, 138, 160 188, 212, 216, 218, 248, 400
පරිවුතො	20, 22, 124, 200, 204 316 356
පරිවෙසනා	306
පරිසම්බාහතී	318, 346
පරිසා	290
පරිසායං	150, 202
පරිසිඤ්චිත්ථා	18, 20
පරිසුඤ්චං	192
පරිසුඤ්චිං	302, 326, 328
පරිසුජ්ඣකතී	6, 382
පරියොසං	168
පරිභායන්තරී	192, 252
පරිභිනො	220
පරුපවාද	40
පරුලොකවජ්ඣනිලොමො	146
පරෙසං	338
පරෙඤ	330
පරෙසහසායං	344
පලපං	296

ප	පිටිමිඛනානි
පලාපෙත්ථ	342
පලායනො	372
පලාසී	180, 390
පලාසිතං	394, 398
පලිබාය	224
පලීඝං	48
පලලඛිකං	172, 174, 302, 320, 322
පවජමානාතං	78
පවත්තසිසායාමි	152
පවත්තිතං	342
පවදුතං	78
පවසතො	66
පවසනකො	184
පවාරණාය	340
පවාරයාමි	340
පවාරෙමි	340
පවාහෙත්ථා	148
පවාහෙමි	328
පවිට්ඨා	256, 352
පවිට්ඨකියං	128
පවිච්චෙනා	122
පවිසතී	330, 358
පවිසන්තං	394
පවිසිත්ථා	402, 404
පවිසා	358
පටුච්චතී	10, 128, 160, 164
පටුතො	80
පච්චෙජ්ඣනරී	38
පච්චෙදයන්තරී	134
පච්චෙදිතා	32
පච්චෙධිතං	268
පච්චෙසෙථ	114
පසංසං	360
පසංසන්තී	88, 160, 164, 188 286, 422
පසංසිතං	412
පසංසියො	270, 274
පසන්තිය	356
පසන්තො	302, 328
පසන්තා	256
පසන්තා	258
පසවතී	154, 324
පසවි	378, 380
පසවො	132

ප	පිටියවකානි
පසාධා	366
පසාදං	360, 414
පසාදෙහි	270, 272
පසාරිතං	248, 258, 262, 264 266, 278, 282, 404, 406
පසාරෙය්‍ය	248, 256, 258, 262 264, 266, 278, 282, 404, 406
පසීදනනි	144, 244
පසුතං	30
පසෙතදිපමුඛාතං	148
පසෙහි	354, 426
පසෙස	250
පසෙසත	196
පහාය	8, 24, 144, 282, 330 332, 334
පහාසි	22, 400
පහිතතතං	354
පහිතතතා	214, 216
පහිතතොතා	100, 216, 218, 220 254, 288, 290, 296
පහිතමානසා	28
පහිණා	100
පහිණානි	182
පහිණො	182
පහිසිසානි	390, 392
පහුතං	186
පහුතභ්‍යාතරාපරප්‍රභෙ	140, 174
පහුතඛතඛඤ්ඤ	140, 174
පහුතච්ඡතපසරණේ	140, 174
පහුතභක්ඛං	132
පහොනනි	186
පා	
පාකනිනිදියා	116, 362
පාචනං	308
පාචනයට්ඨිං	210
පාචිතාරියපකඛං	370
පාණං	400
පාණාතං	160
පාණිතං	14, 36, 58, 102, 110 136, 170, 178, 374, 414
පාණිතා	152
පාණිහි	318, 316
පාණුපෙතං	132, 310, 320, 322 324, 326, 328

පා	පිටියවකානි
පාතනසානෙත	328
පාතයනි	352
පාතාලං	58
පාතාලරජො	352
පාතාලෙ	330
පාතුරහොසි	248, 256, 258 262, 264, 376
පාථෙය්‍යං	82
පාදනී	346
පාදසි	312
පාදෙ	196, 220, 228
පාදෙ පාදං	196, 202
පාතං	182, 366
පාථං	24, 40, 54, 126 136, 158, 202, 208 274, 326, 402
පාපකං	30, 258, 270, 372, 404
පාපකමමං	328
පාපකමමනතා	178
පාපකාටී	404
පාපගරහි	122
පාපවෙතසං	134, 180
පාපජනං	426
පාපමිනෙතා	154
පාපය	386, 388
පාපසම්භවො	174
පාපසම්භවමොකා	154
පාපසකායො	154
පාපිච්ඡා	270, 272
පාපිමා	128, 188, 190, 192, 194 196, 200, 202, 204, 206 208, 210, 212, 214, 216 218, 220, 222, 224, 226 230, 232, 238, 246
පාපියො	32, 108, 144, 290, 360 394, 398
පාපුණෙය්‍ය	228
පාමොජ්ජං	362
පාමොජ්ජබහුලො	362
පායසං	298
පායාසො	296
පාරං	8, 52, 98, 230, 302, 328
පාරගච්ඡාය	368, 380
පාරගතො	60

පා	පිටිබ්බකානි	පි	පිටිබ්බකානි
පාරගාමිකෝ	224	පිසාවගණසෙවිතං	58
පාරගුං	348	පිසාවයොනියා	372
පාරභගමො	52	පිහසනනි	360
පාරිවරියං	324	පිහිනො	74
පාරිපුරියං	252	පිලකා	272
පාරිසර්ජා	398	පි	
පාරුතං	298	පිණෙති	166
පාලියං	128	පිතිහකබා	208
පාවකං	132	පිතිමනො	322
පාවිසිංසු	400	පිතිසඤ්ජනනං	60, 104
පාසණඛිං	242	පිතිසුඛං	362
පාසණඛා	244	පිතිසොමනසසරානා	124
පාසාණං	224	පු	
පාසාදං	172, 250	පුකකුසකුලෙ	172
පාසාදිකෝ	174	පුගගලො	172, 174
පාසාදිකකරෙ	422	පුච්ඡ	22, 300, 380
පාසො	202	පුච්ඡසු	382
පාහුණකානි	208	පුච්ඡනො	102, 308
පාහුණෙයෙතා	392	පුච්ඡන්යාසි	18, 20, 22
පි		පුඤ්ඤං	36, 38, 60, 66, 136, 170, 256, 324, 326, 376, 414
පිභිගලා	304	පුඤ්ඤකමමා	178, 258
පිණඛිං	208, 214	පුඤ්ඤකරු	416
පිණඛිපානෙත	168	පුඤ්ඤකිරියං	184, 186
පිණඛිමෙසනා	116, 364	පුඤ්ඤකිරියාසු	160, 164
පිණඛිපානපටිකකනෙතා	142, 144, 154, 156, 326, 332, 364	පුඤ්ඤකේඛිතනං	392
පිණඛිය	142, 154, 208, 322, 326, 328, 336	පුඤ්ඤධාරු	184
පිණඛිකාය	278	පුඤ්ඤපෙතබානං	414
පිණෙඛා	62	පුඤ්ඤපාපඵලපගා	178
පිතා	84, 228, 314	පුඤ්ඤඵලං	386, 388
පිපාසා	36	පුඤ්ඤභාගා	278
පිපාසිකෝ	258	පුඤ්ඤඵපාකෝ	114
පියං	30, 136, 146, 336, 338	පුඤ්ඤති	4, 6, 58, 104, 110, 112, 120, 136, 170, 178
පියභිකරමානා	372	පුටං	312
පියකරු	374	පුට්ඨිං	28, 80, 88
පියවාචං	338	පුට්ඨො	224
පියායති	374	පුණධිරිකානි	250, 364
පියායනා	374	පුණධිරිකිනියං	250
පියාරිතනං	188	පුණධිරිකෝ	374
පියසාකරුපං	230	පුණණං	30, 120
පියො	136, 142, 374	පුභානා	68, 132, 314, 342
පිටනති මඤ්ඤ	378		
පිටෙය්‍ය	166		

ප්‍ර	පිටිකඩකාණි
පුකකරුපෙන	314
පුතතසමි.	12
පුතතසමිඛාධසයනං	146
පුතතිමා	12, 196
පුඵ	420
පුඵච්ඡතකාය	334
පුඵච්ඡතං	268
පුඵඤ්ඤා	416
පුඵපඤ්ඤා	122, 342
පුඵසතතා	82
පුඵසමණව්‍යාගමණේ	382
පුඵච්චි.	332
පුඵඵ	370
පුතනිවතතිකුකාමො	376
පුතපඵතං	310
පුතපඵතායනතං	80
පුතඛතවො	358
පුතාචාසො	358
පුපථං	364
පුබ්බං	272
පුබ්බච්ඡො	12
පුබ්බකභසමයං	142, 144, 154
	156, 208, 232, 238, 246
	256, 296, 306, 326, 328, 336
පුබ්බදෙව්‍යා	396
පුබ්බාපයමානො	18, 20
පුබ්බෙ	412
පුබ්බෙතිචාසං	298, 312, 350
පුරකඛතො	356
පුරතො	248, 266
පුරතං	256
පුරතීමං දීසං	262
පුරතීමසමුඤ්ඤා	118
පුරුණං	258
පුරුණතිත්තකරො	92
පුරුණපුතිසිකා	356
පුරුපුරං	350, 384
පුරිමං දීසං	222
පුරිසදනනං	52
පුරිසදමමසාරමි	390
පුරිසධොරයනං	52
පුරිසනාගං	52
පුරිසනීසගං	52
පුරිසමෙධං	144

ප්‍ර	පිටිකඩකාණි
පුරිසපුගානි	392
පුරිසසීගං	52
පුරිසාරුනීයං	52
පුරිසො	16, 146, 158, 176, 184
	248, 258, 262, 274, 278, 364
	366, 402, 404, 406, 412
පුරෙ	116, 264, 314, 356, 360
	364
පුරෙපුරෙ	408, 410
ප්‍ර	
පුච්ඡෙය්‍යානං	312
පුච්ඡනති	100
පුච්ඡෙ	182
පුච්ඡො	312
පුච්ඡිකායෙන	238
පුච්ඡිදෙහසයා	420
පුරෙසි	310
පෙ	
පෙකනිමානො	4, 6, 104, 120
පෙච්ච	188 324, 382
පෙතා	118, 364
පෙමං	12
පෙසලා	272
පෙසී	566
පෙසුණං	426
පෙසුණෙය්‍යපපහාසිනං	406, 408
	410
පෙසා	142, 170
පො	
පොකබ්‍රකුඤ්ඤා	414
පොකබ්‍රණී	166, 224
පොරියා	338
පොසති	82, 84, 324
පොසො	60, 104, 132, 158, 186
ඵ	
ඵණො	194
ඵරුසං	292, 394, 424
ඵලං	276, 404
ඵලෙය්‍ය	194, 228
ඵසා	208
ඵසායනනානං	206

ඵා	පිටපමනාහි
ඵාණිකසා	312
ඵාලං	308
ඵාලපාවතං	308
ඵාලොසා	368, 380
ඵාලො	302
ඵී	
ඵීතො	266
ඵු	
ඵුඵො	272
ඵුසති	32, 36, 402
ඵුසනතං	24
ඵුසායති	180, 194, 200, 276, 328
ඵුසායති	240
ඵඵා	
ඵොට්ඨමමා	150, 204, 210, 212, 238
ම	
මජ්ඣිමනිකා	76
මඛලා	190
මඛලවරො	258
මඛලො	42, 192, 194, 394
මකං	240
මකුඛිති	82
මකුඛිතං	74, 144
මකුඛිපමුඤ්චකරං	344
මකුඛිපිතො	144
මකුඛිසා	392, 394
මකුඛිජරං	144
මලං	394, 398
මලකායො	112
මලදො	56
මලපසනො	248, 284
මලපා	258, 262, 264, 266, 278, 282, 394, 404, 406
මලපා සනො	398
මලච්චිතං	182
මලිච්චො	12, 206, 308
මලිච්චොච්චො	206
මකච්චනපාසං	80
මකච්චාමො	172
මභි	294
මභිජට්ඨා	26

ම	පිටපමනාහි
මභිඤ්ඤා	244, 302, 352
මභිඤ්ඤාචරකොට්ඨකො	146
මභිකොහමාකා	148
මහුං	296 378, 380
මහුකා	360
මහුජනසුඛායං	192
මහුජනසා	130
මහුජනභිතායං	192
මහුතරං	140
මහුදකඛා	18, 20, 214, 216
මහුදොවරතනිං	196
මහුනතං	254, 350
මහුතෙරවෙ	322
මහුලං	124
මහුලීකතා	212
මහුලො	230
මහුලීකරිසායති	162
මහුසුභා	354
මහු	14, 194, 230, 264, 360
මහුපායං	18, 20, 214, 216
මා	
මාධයිසායං	204
මාලකාතං	314
මාලමලං	394, 398
මාලො	14, 158, 270, 290, 292, 354, 398
මාතං	248, 256, 258, 262, 264, 266, 278, 282, 404, 406
මාභිච්චා	256, 326
මාභිච්ච	138
මාභිච්චසු	119
මාලකාචරකො	270, 424
මි	
මිඛං	244
මිලං	48
මිලභිගද්ධියං	166, 168
මිලානි	344
මිලාමකතිසො	272
මිලිච්චිකා	356
මී	
මීජං	78, 244, 310, 404
මීජානි	40

මු	පිටිවිච්චනානි
මුජ්ඣිමනි	354
මුජ්ඣිමනි	140
මුඤ්චනාය	376
මුඤ්චනාචාර්යවිච්චනා	96
මුඤ්චනාමුඤ්චනා	250
මුඤ්චනාදේ	348
මුඤ්චනාදේ	374
මුඤ්චනාදේ	280, 282
මුඤ්චනා	94
මුඤ්චනා	200
මුඤ්චනාසංඝයං	414
මුඤ්චනාමුඤ්චනා	346
මුඤ්චනා	78, 92, 128, 196, 244
	258, 338, 374, 382, 390
මෙ	
මෙලුප්පලාමුච්චනායො	272
මො	
මොජ්ඣිමනි	102
මොච්චි	188, 350
මොච්චි	304
මි	
මිඤ්චනා	268
මිඤ්චනා	324
මිඤ	
මිඤ්චනා	270
මිඤ්චනා	368, 380
මිඤ්චනා	180
මිඤ්චනා	218
මිඤ්චනා	332
මිඤ්චනා	362
මිඤ්චනා	182
මිඤ්චනා	120
මිඤ්චනා	374
මු	
මුඤ්චනා	14, 362
මුඤ්චනා	302, 322
මුඤ්චනා	92, 162, 192, 198
	254, 288, 302, 306, 370
මුඤ්චනා	254, 288
	290, 306
මුඤ්චනා	326
මුඤ්චනා	278

මු	පිටිවිච්චනානි
මුඤ්චනා	64, 116
මුඤ්චනා	10
මුඤ්චනා	274
මුඤ්චනා	284
මුඤ්චනා	256
මුඤ්චනා	280
මුඤ්චනා	280
මුඤ්චනා	280
මුඤ්චනා	280, 282
මුඤ්චනා	256
මුඤ්චනා	248, 258, 262, 264
	278, 280, 282
මුඤ්චනා	250, 264, 266, 274, 276
	284, 414, 428
මුඤ්චනා	284
මුඤ්චනා	248, 256, 258, 262, 280
මුඤ්චනා	258
මුඤ	
මුඤ්චනා	180
මුඤ්චනා	112, 208, 328
	330
මුඤ්චනා	204, 208
මුඤ්චනා	174
මුඤ්චනා	134
මුඤ්චනා	214
මුඤ්චනා	256, 286
මුඤ්චනා	174, 176, 186, 216, 258
	258, 296, 302, 322, 324, 326
	328, 378
මුඤ	
මුඤ්චනා	16, 58, 302, 424
මුඤ්චනා	354
මුඤ	
මුඤ්චනා	10, 12, 27, 32, 146
	188, 190, 192, 200, 202, 206
	212, 214, 222, 226, 262, 264
	266, 268, 272, 280, 282, 286
	288, 310, 312, 336, 340, 346
	368, 378, 386, 388, 392

භ	පිටිබ්බසානී
භගවා	1, 4, 10, 18, 20, 22, 34
	142, 144, 146, 148, 150, 152
	156, 164, 170, 186, 188, 190
	192, 194, 200, 202, 204, 206
	208, 210, 212, 214, 216
	218, 220, 222, 226, 232, 248
	258, 262, 264, 266, 268, 272
	274, 276, 278, 280, 282, 284
	286, 288, 292, 296, 298, 306
	316, 318, 320, 322, 324, 326
	328, 338, 340, 342, 344, 346
	348, 368, 370, 374, 376, 378
	380, 386, 388, 390, 392, 402
	406, 408, 412, 416, 418, 426
භගව	64, 116
භජනී	58, 110
භක්ඛනී	364
භක්ඛ්‍රාමී	364
භක්ඛද්දමානසමිං	354
භක්ඛද්දමානෙ	124
භට්ඨං	232
භණ්	320, 396, 398
භණං	27, 274, 292
භණාමසෙ	372
භණ්	114, 338
භණ්ඨං	372
භණ්ඨනනං	290
භණ්ඨසී	290
භණ්ඨානං	80
භතකාමභසෙ	366
භතනභොගො	166, 168
භතනසමමදෙ	14
භතනා	78
භතනාභිභාරෙ	152
භදනන	192, 336, 386, 412
භදනෙන	384, 388
භද්දං	370
භද්දනනව	384, 400
භද්දසුභං	278
භද්‍රෙත	18, 20, 214, 216
භජ්‍යා	16
භසං	4, 6, 11, 104, 190, 200
	232, 362, 376, 390, 392, 404
භසන්ද්දකා	112

භ	පිටිබ්බසානී
භසන්තරවසද්දං	206, 218
භසා	278, 394, 398
භරීනී	168
භරීයා	68
භරෙ	182
භරයනාසී	180
භවං	130, 136, 264, 298, 300
	312, 314, 322, 324, 326, 330
	366
භවනෙ	368, 380
භවනෙතා	214, 216
භවබ්බකිතං	62, 64, 114
භවලොභජපං	224
භවසොතානුසාරීසු	30
භවීය්‍යනී	30, 386, 388, 390, 392
	410
භසමභී	302
භා	
භාගසො	344
භාගිනෙයෙතා	156, 158
භාණ්දමා	350
භාතා	84
භානුවච	168, 170
භායාමී	236, 358, 368
භාරඤ්චාජගොතෙතා	292, 302, 306
භාවනාය	90
භාවයං	26, 294
භාවයෙ	6
භාවීතතෙතා	100, 256
භාවීතතතානං	64, 116
භාවීතා	212
භාවෙභී	336
භාසභී	184, 286, 336, 340, 372
භාසමාකස්ස	282
භාසිතං	264, 282, 564
භාසිතා	280
භාසිතාසු	398
භාසිතභී	426
භී	
භීංසනකං	284
භීකං	324
භීකභී	314
භීකභීවෙ	10, 192, 280, 282, 340
	384, 386, 388, 390, 392, 396
	398, 402, 404, 416, 424, 426

ඝි	පිටසඛකානි
භික්ඛසි	18, 20
භික්ඛසු	18, 20
භික්ඛු	6, 14, 18, 20, 22, 24, 26 28, 98, 102, 104, 126, 130 132, 192, 206, 208, 230, 256 270, 272, 274, 278, 282, 294 320, 322, 326, 332, 334, 336 338, 342, 352, 354, 358, 360 362, 366, 426
භික්ඛුනී	232, 234, 238, 246, 378 428
භික්ඛු භික්ඛු	208
භික්ඛුසඛසං	132, 288, 290, 306 330, 420
භික්ඛුසඛසපරිට්ඨකො	340, 344
භික්ඛුසකානං	342
භික්ඛු	10, 94, 134, 142, 144 154, 192, 198, 204, 206 210, 214, 216, 218, 222 272, 278, 282, 326, 338 344, 356, 360, 364, 374 386, 388, 408, 426
භිද්දනෙන	258
භිද්දෙය්‍ය	206
භියෙසා	18, 198, 398
භියෙසාසොමිත්තාය	280, 344
භිසානී	364
ඝි	
භිකා	80, 400
භියෙසා	20, 394, 402
භිරු	390
භිරුවජ්ඣනී	180
භු	
භුජභිගමිං	132
භුඤ්ජනී	166, 168, 240, 300
භුඤ්ජමානානං	10
භුඤ්ජසු	232, 308
භුච්චානාභී	152
භුච්චා	56, 118
භුච්චාන	18, 20
භුච්චා භුච්චා	364
භුච්චො	300
භුමමා	416

භු	පිටසඛකානි
භුසං	132, 226, 228
භුසා	202
භුසේන	394, 396
භු	
භුතපුබ්බං	10, 112, 118, 168, 278 384, 386, 390, 392 396, 400, 402, 404 412, 416, 424, 426
භුතා	284
භුතුවජ්ඣනනී	66, 82, 84
භුමි	186
භුමිගතං	186
භුමි රුමණේසසකං	414
භුරිපඤ්ඤා	310
භෙ	
භෙච්චා	354
භෙදනං	178
භෙදනධම්මො	134
භෙදනපරියොසානානී	178
භෙදසීදාං	186
භෙද	412
භෙමි	202
භෙරවා	194, 278
භො	
භොගෙ	138, 140, 164
භොජනං	174, 176, 184, 366, 378
භොජනීයං	288
භොජ්ජසීයං	84
භොතො	288, 308
භොතොකා	214, 216
භ	
භික්ඛිතො	364
භික්ඛිත	334
භිගා	98, 356
භිගං	132, 188, 212 224, 310, 330, 332
භිග්ගකොච්ඤ්ඤා	340
භිග්ගජ්ජනා	334
භිග්ගඤ්ඤා	340
භිග්ගතා	374
භිග්ගවිදු	340
භිග්ගානුගා	340

ම	පිටුවකි
මෙහෙයවීම	340
මෙහිදී	360
මෙහිදීදී	226
මෙහිදී	332
මෙහිදීදී	22, 90, 222, 236
	280, 282
මෙහිදීදීදී	42, 62, 114
මෙහිදීදීදී	110
මෙහිදීදීදීදී	358
මෙහිදීදීදීදී	98
මෙහිදීදීදීදීදී	242, 348
මෙහිදීදී	70, 136, 324
මෙහිදී	56, 174
මෙහිදීදී	60
මෙහිදී	140
මෙහිදීදී	58, 110
මෙහිදීදී	36, 38
මෙහිදීදීදී	406, 408, 410
මෙහිදීදී	138, 140
මෙහිදීදීදී	14, 362
මෙහිදීදීදීදී	228
මෙහිදී	280
මෙහිදීදී	192
මෙහිදීදී	302
මෙහිදී	222
මෙහිදීදී	158, 208, 292, 398
මෙහිදීදී	376
මෙහිදී	124, 190
මෙහිදීදීදී	144
මෙහිදී	96
මෙහිදී	372
මෙහිදී	36
මෙහිදී	152
මෙහිදීදී	148
මෙහිදී	24, 102
මෙහිදී	378
මෙහිදී	340
මෙහිදීදී	78, 88, 286, 422
මෙහිදී	192, 362
මෙහිදීදී	148
මෙහිදී	178
මෙහිදීදී	150
මෙහිදී	98
මෙහිදීදී	412

ම	පිටුවකි
මෙහිදීදී	258
මෙහිදීදීදී	184
මෙහිදීදී	62
මෙහිදීදීදී	412
මෙහිදීදීදී	412
මෙහිදීදීදීදී	408, 410
මෙහිදීදීදීදී	414
මෙහිදීදීදී	412
මෙහිදීදීදී	132
මෙහිදීදී	232, 246
මෙහිදී	26, 90, 102, 210, 212
	224, 242, 278, 308
	332, 352, 370
මෙහිදීදී	32
මෙහිදීදීදී	32
මෙහිදීදී	204, 238
මෙහිදීදී	370
මෙහිදීදීදී	210, 212
මෙහිදීදී	186
මෙහිදී	110
මෙහිදීදී	186
මෙහිදීදී	358
මෙහිදී	186
මෙහිදී	202
මෙහිදී	110, 310, 354
මෙහිදී	178, 220, 240
මෙහිදී	178
මෙහිදීදී	162, 178
මෙහිදීදී	178
මෙහිදී	178
මෙහිදී	36, 58, 110
මෙහිදී	38
මෙහිදී	200, 204, 316, 378
මෙහිදී	194, 206, 210, 218
මෙහිදී	30, 134
මෙහිදී	140
මෙහිදී	160
මෙහිදී	270, 274
මෙහිදී	200
මෙහිදී	92, 180, 182, 312
	382, 414
මෙහිදී	184
මෙහිදී	178

ම	පිටපි බිකාහි
මහසාසි	152
මහාඥවිට්ඨකො	190
මහාජනකායො	144
මහානුභාවකරු	266
මහානුභාවතා	280
මහානුභාවො	266, 348
මහාපඤ්ඤාදු	122, 342
මහාපථං	110
මහාබ්‍රහ්මචරියා	194
මහාබ්‍රහ්මචරිනො	194
මහාභයහෙරවසඤ්ඤා	218
මහාභොගා	30, 134
මහාමනතා	186
මහාමුතී	194, 350
මහාමෙසො	344
මහායඤ්ඤාදු	144
මහාරජනෙඛ	250
මහාරමහා	144
මහාරුගං	336
මහාරුජ 130, 134, 136, 138, 140	
142, 146, 148, 150, 160	
178, 180, 182, 184	
මහාරුජා	416
මහාවනෙ	408
මහාවීරු	202, 230
මහාසමෙසො	48
මහීං	342
මහීඤ්චිවණණ්ණතං	228
මහීඤ්චිකතා	280
මහීඤ්චිකතරු	266
මහීඤ්චිකො	266, 348
මහීඤ්චාසා	332
මහෙසකනිහි	20, 22
මහෙසිං	58, 298, 300
මා	
මාගරහිනී	426
මාණවකා	322
මාණවකෙහි	322
මාණවො	408, 410
මාතරං 16, 256, 310, 316, 324	
මාතාපිතරු	166, 324
මාතාපෙතනිහරු	64, 116, 406
	408, 410
මාතියා	128

මා	පිටපි බිකාහි
මාතුතුච්ඡිගගො	366
මාදිසො	394
මාතං 8, 28, 42, 318, 334	
මාතකාමෙසා	8, 52
මාතගජ්ඣසා	28
මාතජ්ඣධායා	316
මාතනං	126
මාතපථං	334
මාතමුහණා	318
මාතහතා	234
මාතසං	214
මාතානුසයං	336
මාතාතීසමෙසා	336
මානුසං	54, 62, 114, 136
මානුසකෙ	18, 20, 214, 216
මායා	28
මායාචී	424
මාරද්ධිචග්ගං	246
මාරභිතරු	226, 230
මාරධෙසං	208, 226, 228
මාරනුජදු	244
මාරපාසපභාසිතං	62, 114
මාරපාසෙන	192
මාරබ්‍රහ්මචරිනො	192
මාරබ්‍රහ්මතා	44
මාරවසං	242
මාරවසානුගා	190
මාරිය 1, 4, 32, 258, 264, 266	
364, 416, 418, 422, 424	
මාලං	404
මාලාගකුච්චලෙපනසා	172, 174
මාලුවා	370
මාලුවෙන	404
මි	
මිගා	140
මිච්ඡාදිට්ඨි	174
මිත්තං	66
මිත්තඤ්ඤානො	402
මිත්තාමච්චා	288
මිලායතී	228
මී	
මීයතී	118, 258, 310
මීයමානො	174, 176

මු	පිට්ඨකතීකා
මුබරු	116, 362
මුබෙත	270, 274, 318, 346
මුයනමිතතියො	272
මුච්චනී	76, 364
මුච්චකා	118, 140
මුසෙද්දායා	82, 96
මුට්ඨසාහිකො	116, 362
මුභංගකො	300
මුභංගා	300, 312
මුකං	360
මුකතතා	332
මුකතවාගො	406, 408, 410
මුතෙතා	16, 188, 194, 244
මුදිතා	340
මුදිද්දියෙ	250
මුදු	80, 224
මුඛංවසිකතානං	184, 186
මුනී	92, 194, 298
	300, 312, 322
	334, 350
මුසාහණකො	402
මුසංවාදසා	278
මුහුං මුහුං	202
මුහුතෙතන	408, 410
මු	
මුලං	224
මුසිකා	304
මුලකසා	132, 288, 306, 330
මෙ	
මෙසො	184
මෙතනං	370
මෙප්පනා	116
මෙප්පනාධම්මා	64
මෙදවණණං	224
මෙධාමී	46, 56, 144, 340, 414
මෙධාමීනී	158
මො	
මොකධසි	194, 204, 210, 224
මොචයෙ	82
මොදරෙ	62
මොතං	8, 52
මොමුහා	242

මො	පිට්ඨකතීකා
මොසච්චරු	126
මොතනං	58
මොකො	134, 180
ස	
සකපිණ්ඩං	366
සකතිනී	372, 374
සකෙතා	58, 110, 222, 368
	376, 378, 380, 416
	418, 422, 424
සග්ගහ	184, 322
සජනනී	144
සජමානසා	144, 312
සකුකුච්චාය	142
සකුකුච්චකිකං	146
සකුකුච්චනිකො	300
සකෙද්දා	38, 114
සකතනං	26
සකොනීද්දනං	214, 216
සඵං අකුචුලං	44
සඵං කඵං පන	1
සඵං කම්මං	178
සඵං ධම්මං	426
සඵංධොතෙත	208
සඵංපච්චයං	166
සඵංඛාලං	44
සඵංමුලුං	44
සඵංචනං	402
සද්දකඛිඛසි	380
සනිහුත	300, 316, 346, 348
සමසතාලානා	282
සමලොකං	62
සමසා	40
සසසා	220, 348, 412
සසසනිකං	130, 132, 358
සා	
සාවකා	310
සාවනනී	404
සාවමානානං	174, 176, 404
සාවඤ්ඤා	310
සාවගොගො	406, 408, 410
සාහු	30, 58, 120
සානං	58
සාතදෙ	56

සා	පිටපි බිඳුණි
සානගොයො	166
සානිකකා	212
සාපෙතති	10, 366, 420
සාමා	242
සාවල්චං	406, 408, 410
සාවනකං	106
සාවසුභාසිතං	110, 114, 118
චූ	
චූභං	308
චූභනබ්‍රහ්මං	308
චූඤ්ජං	98
චූඤ්ජථ	280, 282
චූභතං	406, 408, 410
චූඤ්ඤං	38, 180
චෛ	
චෛගං	22, 114
චෛගකෙබ්‍රහ්මාචාරකං	308
චෛජෙති	416, 418
චෛතතං	308
චෛතිසො	60, 104, 192, 362
චෛබ්‍රහ්මකෙත	18, 20, 214, 216
ච	
චකඛං	132
චකකිසා	314
චකඛා	138
චකඛිතනෙතා	278
චකඛිකො	136, 138, 164
චකෙබ්‍රහ්මය	138
චජං	92, 352
චජතං	170
චජනියෙත	340
චජො	24, 292
චජොජල්ලං	148
චජජං	132, 158, 212, 386
	388, 408, 410
චජ්ජුති	144
චඤ්ඤා	142, 156, 158, 278, 342
චට්ඨං	310
චට්ඨචනෙතා	30
චණං	268
චණඤ්ජභා	98
චතතං	66
චතීං	242, 278, 320, 332

ර	පිටපි බිඳුණි
රතී	14, 62, 362
රතො	90, 370
රතනකිකාරතිමිසායං	194, 210
රතතිඤ්චං	100
රතතිඤ්චකඛයො	70, 80
රතතියා	1, 4, 18, 20, 196
	270, 272, 278, 360
	372, 376, 406
රතෙතා	60, 90
රථකායං	156, 158
රථකාරකුලෙ	172
රථකුබ්‍රහ්මරං	193
රථිකාය රථිකං	378, 380
රථො	58, 246
රමති	320
රමතී	268
රමතියා	166
රසා	150, 204, 208, 238
රහදො	302, 328
රහො	86, 372
රහොගහසස	134, 136, 138, 160
	212, 216, 218, 248, 400
භ	
භගදොසපටිකඛිණං	62, 114
භගදොසපරෙකෙහි	248
භගදොසමිතයා	418
භගපාසෙත	226
භගරතෙතා	248
භගුපසංතිකං	336
භගො	26, 70, 294, 330, 332
	336, 370, 418
භජකරණියාති	184
භජකුලෙ	186
භජකොසං	170
භජගතියාතං	128
භජදණේඛන	132
භජධාතියා	278, 282
භජනෙතපුරං	166, 168
භජරථා	134
භජා	78, 112, 130, 132, 134, 136
	138, 140, 146, 150, 152, 154
	156, 158, 160, 182, 278, 342
	428
භමණේයසකං	414

රු	පිටිබසකාණි
රුක්කමුලගතානං	390
රුක්කමුලගතණං	356
රුක්කමුලෙ	234, 298, 392
රුච්චති	122
රුද්දමානා	142
රුද්දමමුඛි	236
රුප්පතො	354
රු	
රුපගතො	332
රුපමනී	238
රුපසකුසුදු	26, 296
රුපසකෙදුදුජනාතියො	100
රුපානි	132, 218, 288, 306, 330, 354
රුපියසා	166, 168
රුපුපගා	238, 240
රෙ	
රෙච්චයෙ	240
රෙච්චෙසි	88, 240, 286
රෙද්දනති	372
රෙරුචං	54
රෙසකො	158, 174
රෙසෙතාරං	158
රෙසෙසි	290
ල	
ලජ්ජ	138
ලඤ්ඤානොජනො	152
ලඤ්ඤා	132, 310
ලඤ්ඤාන	132
ලපසියාසාමි	54
ලබනති	34, 62, 172
ලබ්භා	330, 332
ලභිණා	138, 140
ලභෙය්‍යං	178, 288, 306
ලබ්භරෙ	202
ලසුකෙත	118
ලසුචිතෙතන	360
ලා	
ලාභා	216, 218, 332, 334
ලාභී	174, 346
ලී	
ලීච්චති	408, 410
ලීමපති	334, 378

ලු	පිටිබසකාණි
ලුතො	10, 228
ලුද්දෙත	258
ලී	
ලීඛං	52
ලීඛපාපුරණො	314
ලීඛො	314
ලො	
ලොකෙ	1, 28, 32, 36, 58, 84, 104, 114, 116, 146, 202, 214, 215, 226, 228, 232, 284, 286, 300, 326, 364, 368, 374, 380, 416
ලොකජෙට්ඨං	392
ලොකධාතු	46
ලොකනිඳෙඛං	120
ලොකනිඳෙඛගාමිනී	120
ලොකනකගු	120
ලොකපරියායං	44
ලොකච්ච්ච	120, 390
ලොකසමුදයං	120
ලොකාඛිපති	322
ලොකානුකම්පාය	192
ලොකාමියං	4, 6, 104, 120, 208
ලොහො	80, 134, 180
ලොමං	194, 240
ලොමහංසං	190, 194, 200, 232, 238, 246, 284
ලොමගට්ඨජානො	96, 302
ලොභසීසමාසො	148
ලොභිතං	228, 272
ලොභිතමලං	172
ලොභිතමලා	172
ච	
චක්කති	258
චග්ගගතසා	334
චග්ගතං	322, 340
චග්ගො	10
චඛිතියො	428
චචනං	22, 266, 264, 370
චචනකඛමො	122
චචිගුතො	308
චචො	10, 358, 420
චචෙතා	310

ව	පිටුවකිනාති
වජ්‍යාති	420
වජ්‍යං	264, 394, 398
වජ්‍යංසි	366, 372
වජ්‍යභූමියා	356
වට්ටං	30
වණ්ඩබකෙ	174, 176, 184
වණ්ණං	160, 190, 286, 358
වණ්ණදෙ	56
වණ්ණවාහු	238
වණ්ණනිහා	124, 190
වණ්ණපොකකිරතාය	174
වණ්ණරූපෙන	148
වණ්ණවාදී	112, 386, 388
වණ්ණනි	132
වණ්ණො	124
වතං	92, 360
වතපදනී	406
වතසීලවතනං	260
වතීතං	260
වතතති	30, 306
වතනමානමති	234
වතනවෙ	364
වතනා	122
වජ්‍යදෙ	56
වජ්‍යොගො	166
වජ්‍යසොනාසනානි	182
වජ්‍යසා	172, 174
වජ්‍ය	66
වජ්‍යකතා	212
වජ්‍යා	130, 336
වජ්‍යාන	418
වජ්‍යසු	62, 80
වජ්‍යනා	330
වජ්‍යනි	100, 212, 224, 302, 330
වජ්‍යනීතිපි	28
වජ්‍යොකො	130
වජ්‍යමිතිපි	28
වජ්‍යොන	28, 130, 184
වජ්‍යති	22
වට්ටං	76, 240, 280
වතං	132, 352
වතවෙනා	414
වතථං	332

ව	පිටුවකිනාති
වතනනං	58
වතවෙකිගතා	236
වතමසසිනො	322
වතයකෙකත	428
වතසණ්ඩ	302, 320, 322, 350 354, 356, 358, 360, 362, 364
වජ්‍යති	344
වජ්‍යතබ්බා	416
වජ්‍යතෙ	404
වජ්‍යනා	308
වජ්‍යසු	308
වජ්‍යසාලෙ	306
වජ්‍යමමො	282
වජ්‍යසා	18, 214, 216
වජ්‍යො	70, 178
වජ්‍යොගතං	314
වජ්‍යොගුණා	6, 120
වජ්‍යං	386, 388
වජ්‍යතනං	30, 120
වජ්‍යාකං	378
වජ්‍යං	358
වජ්‍යමනිච්ඡා	72
වජ්‍යගො	226
වජ්‍යකතා	270
වජ්‍යකමි	354
වජ්‍යචී	286
වජ්‍යවනනී	62
වජ්‍යවනනීනො	242, 258
වජ්‍යානුගො	14
වජ්‍යභූතා	240
වජ්‍යකිරා	184
වජ්‍යෙ	278, 322
වජ්‍යො	82
වජ්‍යං	356
වජ්‍යාති	310
වජ්‍යකතං	118, 198
වජ්‍යකතචී	118
වජ්‍යකතභවකතානි	170, 274
වජ්‍යකතසා වජ්‍යකතසා	274
වජ්‍යකතානි	170, 274
වජ්‍යකතානුකො	118
වජ්‍යකතානානි	170, 274

වා	පිටපිඛකානි
වාචං	64, 116, 126, 270, 274 280, 336, 338, 394
වාචසිකං	340, 342
වාචාය	136, 138, 174
වාචානි	288, 394
වාචෙමි	424
වාජ්ජෙය්‍යං	144
වාතමිගො	360
වාතෙහි	312
වාදං	286
වාදිතං	322
වාසමෙඵ	402
වාසමෙය්‍යාඵ	386, 388
වාසකො	224
වායො	30
වාජිජං	364
වාළග්ගමිතනං	364
වාසවො	428
වාසාය	382
වි	
විකපපගෙ	268
විකිණණවාචා	116, 362
විකුලාවකා	400
විකබ්භො	358
විගතමිලමචේජරෙන	406, 408, 410
විගතලොමනංසො	278
විගතවලාභකො	124, 350
විගතා	100
විගතො	204
විගාහිය	322
විවිකඛණො	382
විවිකනුකමමාය	200, 204, 206, 218
විවර	416
විවරියාමි	384
විවරිලො	350
විවාරණං	72, 74
විවිකිව්ජ,	182
විවිතාඤ්චි	270, 274
විවිතො	104
විවෙය්‍ය	40
විජටයෙ	26, 294
විජ්ඣුඤ්ඤ	258
විජන්තං	322
විජ්ජවිකා	14

වි	පිටපිඛකානි
විජ්ජා	236
විජ්ජාවණණසතං	228
විජ්ජා	158
විජ්ජානං	230, 346
විජ්ජානනා	36
විජ්ජානාභි	354
විජ්ජානාසි	10, 22
විජ්ජානිය	372
විජ්ජානියාසි	266
විජ්ජාසමාම	250, 416
විජ්ජාචී	202
විජ්ජඤ්චි	16, 28, 70, 102, 104 342, 354, 382, 394, 398
විජ්ජා	60, 78, 104, 350
විජ්ජාවරණසමපනො	276, 296 298, 390
විජ්ජායනාකරො	334
විජ්ජු	278
විජ්ජුපභාසවණණො	54
විජ්ජුමාලීසතකකනු	184
විජ්ජුලලකා	194
විඤ්ඤාණං	222
විඤ්ඤාණඤ්ඤවායනනං	282, 284
විඤ්ඤාලනියා	338
විඤ්ඤාලෙකුං	280
විඤ්ඤාලෙය්‍යාසි	280
විඤ්ඤා	168, 394
විඤ්ඤාසි	18, 20
විකකකා	332
විකකෙකභි	382
විකතා	370
විතනං	78, 222, 230, 380, 382
විතථාරෙන	18, 20, 22, 340
විදිචා	28, 142, 144, 188, 214 216, 232, 246
විද්ධා	212, 268
විධවා	304
විධාවකි	68
විධුතං	352
විධුමො	256
විධුපිතා	28
විදෙධ	124
විතයා	354

මි	පිටපි බහානි
විනයනාහි	42
විනයාය	76, 214, 216
විනයසසු	352
විනයසූතී	248
විනිපාතං	172, 174
විනිඛද්ධං	358
විනෙය්‍ය	36, 58, 110, 320, 378
විනොදය	334
විනොදෙභිං	330, 332
විනොදෙතති	370
විඤ්ඤි	270, 274, 310, 366
විඤ්ඤෙ	382
විඤ්ඤෙරෙ	132
විඤ්ඤම	224
විඤ්ඤමු	386, 3 8
විපච්චති	208
විපරියෙසා	336
විපසස්තො	234
විපාකාවසෙසෙන	168
විපාකො	60, 62, 140
විපාවෙතති	280, 412, 422
විජුලො	128 144
විපපජගෙය්‍ය	42, 46
විපපවිපජ්ජනති	138, 140
විපපවිසාරං	334
විපපවිසාරී	168
විපපවිසාරො	334
විපපමුභෙතා	8, 52, 204
විපපමුභෙතාසී	94
විපපසනෙත	58, 110, 182
විපපහානෙත	72, 74
විපපහාය	322
විපඵ ඤ්ඤානී	224
විඛතනවිනෙතා	116, 362
විභජෙය්‍යං	54
විමලා	48
විමානං	22, 268
විමුච්චනං	42, 52
විමුච්චනවිනෙතා	86, 98
විමුච්චති	192
විමුච්චනිකබ්බෙත	182
විමුච්චනිඤ්ඤාදසාකකබ්බෙත	182
විමුච්චනිඤ්ඤාදසාකකමපනාකරං	252
විමුච්චනිසමපනාකරං	252

මි	පිටපි බහානි
විමුච්චනිසමපවිසංවෙදී	350
විමුච්චනො	226, 244, 278
විමොකෙඛා	284
විගඤ්ඤනං	70
විගඤ්ඤනෙත	148
විරජං	344
විරතො	64, 100, 116, 126
විරුගනීසසිතං	162
විරුගො	248
විරුජ්ජා	26, 294, 418
විරුජ්ජය	30
විරියං	308
විරියෙන	14
විරුඤ්ඤා	420
විරුඤ්ඤා	244
විරොච්චිති	34, 108, 124, 202, 350
විලිඛිතො	226
විලුභෙතා	158
විලුභජ්ජි	158
විච්ච්චයෙ	80
විචතනකබ්බං	232
විචරෙය්‍ය	132, 288, 306, 330
විචරි	300
විචිතො	202, 356
විචිතා	144
විචේකං	4
විචේකජච්චි	232
විචේකකාමො	352
විචේකනීසසිතං	162
විසං	426
විසතනීතං	44, 104, 202
විසතනා	370
විසතනීකං	1, 62, 64, 114, 116
විසමං	110
විසමුලසා	78, 88, 286, 422
විසමෙ	16, 38
විසලො	322
විසයො	186
විසාරදෙ	202, 324
විසීද්ධි	14
විසුජ්ජිති	14, 62, 104, 228
විසුඤ්ඤා	324
විසුඤ්ඤා	342
විසුඤ්ඤා	334, 336

වි	පිටපි බහානි
විසුසෂනි	228
විසුසං	322
විසුකාසිකානි	224
විසෙවිතානි	224
විසොධිතං	350
විසං	326
විසංචයාය	338
විසංමෙ	90
විසංසෙ	148
විසංසං	126
විහංචු	254
විගඤ්ඤානි	76
විගතා	236
විහරං	8
විහරනි	20, 130, 146
විහරතො	164
විහාතබ්බො	163
විහාරං	196, 332
විහාරපාලො	330
විහාරපෙක්ඛිකාශො	330
විහාසි	254, 278, 288, 290, 306
විහිංසනි	294
විහිංසාවිතකකං	362
විහිංසෙසයා	338
විහෙසා	248
විහෙසානි	282
වි	
විණා	222
විතද්දෙසො	392
විතමච්චේරු	62
විතමලො	350
විතමොහො	392
විතරුගො	352, 392
විතසලො	202
විතිවනො	28
විතිවනනනං	264
විතිසාරෙච්චො	130, 286, 294, 312, 312, 324, 398
විර	250, 416
විසංවයාසනිකා	178
විසනිඤ්චො	274
විසනි අබ්බො	274

වි	පිටපි බහානි
විසනි අබ්බුද	274
විසනි අභයා	274
විසනි උපාලා	274
විසනි කුමුද	274
විසනි බාරිකො	274
විසනි නිරබ්බුද	274
විසනි පුණ්ඩරිකා	274
විසනි සොගනිකා	274
වු	
වුච්චනි	6, 290, 336, 364, 408, 410
වුච්චනිකා	282, 284
වුච්චාපෙඤ්චො	216
වුච්චි	12, 78, 308
වුච්චනි	298
වුච්චො	20, 22, 206, 214, 216, 258, 270, 274, 286, 288, 324, 354, 398
වුච්චා	356
වුච්චනං	84, 254, 288, 290, 356
වුච්චිතවනො	134
වුච්චිතවුච්චවරිශො	120
වු	
වුච්චකච්චො	254, 288, 290, 306
වුච්චසමො	10, 284, 358
ච	
චෙජ්ඣනනපාසාද	418
චෙජ්ඣලො	172
චෙතරණිං	40
චෙදගු	256, 258, 300
චෙදනා	50, 152, 202
චෙදනකගු	300
චෙදිතබ්බො	18, 20, 214, 216, 390
චෙදී	298, 312
චෙබ්බාතං	202
චෙරං	44, 46, 154
චෙරෙච්චවචො	402
චෙරෙච්චො	96
චෙලායං	10, 152, 216, 332, 334, 356, 360, 370, 378, 380, 412, 424, 426

වෙ	පිටිබිඛාහි
වෙසසකුණොරු	180, 182
වෙසසා	296
වෙසසාසං	18, 20, 256, 270, 332
වෙසසාසඛිතමො	118
වෙසසාසඛිං	186
වෙඵං	276
වෙඵරියො	124
වො	
වොරුපෙසි	168
වොලොකෙසි	250
වොසිනො	298, 312
වොසසග්ගපරිණාමිං	162
වොසසග්ගරතො	406, 408, 410
වොසසඡ්ඡ	194
වොභරෙය්‍ය	28
වොභාරමිනෙභාන	28
ව්‍යාකාරිසසභි	150
ව්‍යාකරුභි	18, 20,
ව්‍යාභිබ්බමමා	162
ව්‍යාභිතා	162
ස	
සංකසායනි	360
සංකුපිතං	394, 396
සංඡ්ඡෙනා	304
සංදසෙසනි	210
සංයමොමසෙ	370
සංයමො	40, 302
සංයුජේ	136
සංයුතං	30
සංයුතෙනා	368
සංයොගපරමො	402
සංඡ්ඡනං	42, 46
සංචඤ්ඤාහි	250
සංචරෙ	138
සංචසඤොතා	360
සංචාසො	368
සංචිකො	96, 302
සංචිඡ්ඡභි	186
සංචිඡ්ඡමානා	170, 174,
සංචිතාහි	80
සංචුකො	138
සංචෙගං	352, 354, 356, 358
	360, 362, 364, 366

ස	පිටිබිඛාහි
සංවෙඡ්ඡෙනා	352, 354, 358
	360, 362, 366
සංවෙඡ්ඡෙකුණාමො	352, 354, 356
	358, 360, 362
සංවෙඡ්ඡෙකු	264, 268, 282
සංවෙඡ්ඡෙය්‍ය	256
සංවෙඡ්ඡෙහි	280
සංවොඤාරෙන	148
සංසට්ඨො	358
සංසාරං	190
සංසාරං	68
සංසීද්ධි	1
සසං	136, 386, 388
සකමාකුභිවෙසකං	256
සකලීකා	214
සකුණී	82
සකුණො	352
සකකකරණෙ	410
සකකච්චං	408, 410
සකකතො	312
සකකතතං	406, 408, 410
සකකතො	252
සකකතාමිකො	368
සකකපඤ්චකං	428
සකකපතිරුපකො	410
සකකරෙය්‍යානං	312
සකකසෙවිතං	404
සකකායද්විච්චපඤාණංය	24
සකකායසමිං	358
සකකාරො	276
සකකොමි	18, 20, 278
සකකිං	222, 230
සකකකුලෙ	244
සකිං	64, 116
සකිලසමාසං	206, 408, 410
සකිකපපානං	14
සකිකමතාහි	182
සකිකමෙය්‍ය	174
සකිකසාරං	92
සකිකසාරසමාමාරො	128
සකිකිලිච්චං	92
සකිකුපිතං	290, 298
සකිච්චං	22
සකිලීකාහි	144

ස	පිටුවකිනාහි
සඬිබාතුං	274, 278
සඬිබාරු	10, 282, 284, 358
සඬිබින්නෙතන	22, 340
සගාමෙය්‍යා	116
සගාරවො	318
සග්ගං	46, 160, 172, 174, 310, 412
සග්ගසංවතතනිකං	166
සග්ගගාමිතං	360
සග්ගපඤ්ඤා	36
සග්ගාපායං	298, 312
සඬිතං	62, 114
සඬිතමො	64, 116
සඬිතාහිගො	6
සඬිතාමග්ගානං	390
සඬිතාමෙ	154, 158, 394
සඬිතාමෙසුං	154, 156
සඬිතාමෙසුසනති	400
සඬිතමම	358
සඬිතාගකං	416
සඬිසං	42, 362, 392
සඬිසාරීං	48, 202
සඬිසාරීපාරාගො	312
සඬිසිතො	130
සඬිමං	22, 78, 224, 228, 302, 308, 382, 406, 408, 410
සඬිමවාමො	406, 408
සඬිමවාදී	126
සඬිමිකතා	192
සඬිමිකත්වා	254, 288, 290, 306, 316
සඬිමිකරුඵ	192
සඬිමිකිරියං	386, 388
සඬිමාතං	82, 84
සඬිජ්ඣෙ	70, 80
සඬිජ්ඣො	204
සඬිඤායබ්බුලො	360
සඬිඤ්ඤා	278
සඬිඤ්ඤෙය්‍යං	224
සඬිඤ්ඤානි	224
සඬිඤ්ඤෙති	310
සඬිඤ්ඤායති	114
සඬිඤ්ඤාපෙතුං	150
සඬිඤ්ඤාය	336

ස	පිටුවකිනාහි
සඬිඤ්ඤාච්ඤාඤ්ඤාසඬිබායා	4
සඬිඤ්ඤාච්ඤාසඬිබායා	282
සඬිඤ්ඤාච්ඤාසඬිබායා	342
සඬිඤ්ඤාච්ඤාසඬිබායා	278
සඬිඤ්ඤාච්ඤාසඬිබායා	334
සඬිඤ්ඤා	362
සඬිඤ්ඤා	358
සඬිඤ්ඤා	152
සඬිඤ්ඤා	406, 408, 410
සඬිඤ්ඤා	406, 408
සඬිඤ්ඤා	376
සඬිඤ්ඤා	258, 270, 274
සඬිඤ්ඤා	98
සඬිඤ්ඤා	218, 308
සඬිඤ්ඤා	24, 54, 100, 230, 278, 352
සඬිඤ්ඤා	24, 44, 46, 48, 50, 102, 196, 208, 290, 352, 368, 384, 398
සඬිඤ්ඤා	202
සඬිඤ්ඤා	168
සඬිඤ්ඤා	96
සඬිඤ්ඤා	304
සඬිඤ්ඤා	408, 410
සඬිඤ්ඤා	25, 34, 108, 138, 140, 178, 192, 230, 238, 358, 402
සඬිඤ්ඤා	24, 32, 102
සඬිඤ්ඤා	234
සඬිඤ්ඤා	220, 222
සඬිඤ්ඤා	80
සඬිඤ්ඤා	342
සඬිඤ්ඤා	4, 86, 126, 128, 130, 186, 216, 218, 232, 274, 276, 284, 336, 390, 392
සඬිඤ්ඤා	98
සඬිඤ්ඤා	344
සඬිඤ්ඤා	126
සඬිඤ්ඤා	348
සඬිඤ්ඤා	66
සඬිඤ්ඤා	398
සඬිඤ්ඤා	394, 398
සඬිඤ්ඤා	252, 286, 300, 368, 380, 418

ස	පිට්ඨකතානි
සදෙවමනුසාය	252, 286, 300 368, 380
සද්දපට්ඨනාසී	360
සද්දමුනුසායවෙසී	376
සද්දභානො	38, 382
සද්ද	150, 204, 208, 210 238, 360
සද්ධමම	32, 34, 108
සද්ධමමගරුතො	254
සද්ධමමසවණං	374
සද්ධා	40, 46, 76, 82, 350 354, 382, 412, 414
සද්ධාබීජං	808
සද්ධාසීකො	184, 272
සද්ධො	80, 174, 176, 184
සනතෙ	14
සනන්තනො	36, 338
සනමානො	24
සනතරමානො	96
සන්තසාමි	240
සන්තසෙය්‍යං	194
සන්තානකං	16
සන්ති	4, 28, 40, 192, 288
සන්තිකෙ	4, 12, 224, 226, 254 268, 276, 288, 292 294, 402, 414, 426
සන්තිට්ඨාමි	1
සන්තිපෙකෙඛා	4, 6, 104, 120
සන්තුට්ඨො	122
සන්තො	36, 40, 134, 170, 248 256, 330, 338, 360, 394
සන්චං	32, 34, 76, 108
සන්චාරෙ	304
සන්දසෙසති	204, 206, 338, 342 344, 374
සන්දිට්ඨිකො	18, 20, 214, 216, 390
සන්ධාය	118, 364
සන්ධුපායති	302
සන්තායතිනා	154, 156
සන්තිගණනාමු	424
සන්තිපතිතා	46, 328
සන්තිසිනෙතසු	314
සන්තිසීවෙසු	14
සන්තිසිනො	70

ස	පිට්ඨකතානි
සන්තිසිනො	293
සපකෙද්ද	26
සපදතං	254, 296
සපට්ඨනනං	56
සපසසු	490
සපකෙද්ද	291, 368, 378, 380
සපපරුජවණණං	194
සපසසුතනං	194
සපටිතා	296
සපපුරිසො	166, 406, 408, 410
සබ්බකමමකඛයපපනො	244
සබ්බකාමසමිද්ධිය	386, 388
සබ්බගන්ථපපමොචනං	374
සබ්බගන්ථපපතිතසාය	368
සබ්බගන්ථෙති	378
සබ්බබහසමපනනං	348
සබ්බවෙතසො	204, 338, 342 344, 374
සබ්බට්ඨිතිතං	346
සබ්බජථ	138, 236, 238
සබ්බදදෙ	56
සබ්බදුකඛපපනාණාය	240
සබ්බදුකඛා	34, 70, 108, 308
සබ්බධි	8, 52, 94
සබ්බතිකකමො	346
සබ්බතිවෙසනෙසු	22, 42
සබ්බතිසසග්ගා	102
සබ්බපාණිතං	402
සබ්බපාසසති	192, 194
සබ්බබ්බකිනමුනනා	240
සබ්බභුතානුකමපී	202
සබ්බසොගෙති	380
සබ්බරතතිචාරෙ	360
සබ්බලොකං	350
සබ්බවිදුං	58
සබ්බවෙරභයානීත	220
සබ්බසබ්බාරසමථො	248
සබ්බාකාරවරුපෙතෙ	284
සබ්බාභිභු	244
සබ්බා දීසා	142
සබ්බුපටිතං	196
සබ්බුපටිපටිතිසාගො	248
සබ්බි	32, 34, 108, 134, 302
සබ්බසද්දතං	192

ස	පිටුවකිනාති
සමුභවකෙ	252, 256, 300, 368
	380
සමුභවචාරයෝ	216, 218
සභා	328, 330
සභාවිමමං	328
සමං	8, 16, 110
සමඛිභිභුකා	10, 148
සමචරියා	186
සමචරියාය	176, 184
සමචිනොත්ථං	226
සචර්චිනො	290
සමජකිගං	158
සමඤ්චරා	420
සමඤ්ඤකො	126
සමඤ්චරෙ	212
සමඤ්ඤං	28
සමණ	103, 194, 204, 210, 212
	224, 226, 292, 308
සමණකා	328
සමණත්ථාගමණකපණද්වික	
වණ්ඨබ්බක සාවකාතං	112
සමණත්ථාගමණා	130
සමණී	242
සමණුපාසනස්ස	86
සමනනාති	406, 408, 410
සමතිකකමම	208
සමතිකකමිං	240
සමධිගග්ග	160
සමනතරා	284
සමනුඤ්ඤද්ද	4, 86, 276
සමනුපසසති	126
සමනතචභවු	250
සමනතනො	250
සමනතා	298, 342
සමනතාගනො	18, 20, 118, 182
සමනතාහරිත්ථා	204, 206, 210
	338, 342, 344, 374
සමනොසං	348
සමනොසථි	348
සමසට්ඨිනා	10, 148, 420
සමසං	1, 98, 102, 108, 116, 126
	146, 194, 196, 200, 202, 204
	208, 212, 214, 216, 220, 222
	232, 248, 258, 264, 278, 282

ස	පිටුවකිනාති
සමසං	286, 288, 292, 306, 322, 332
	346, 348, 352, 354, 356, 358
	360, 362, 364, 366, 368, 370
	374, 378, 380, 384, 386, 388
	392, 406, 408, 426
සමසෙක	38, 140, 142, 144, 146
	148, 152, 200, 202, 204, 206
	208, 210, 214, 216, 220, 222
	252, 266, 268, 270, 286, 312
	316, 320, 322, 326, 340, 342
	350, 352, 354, 356, 358, 360
	362, 364, 370, 374, 376, 378
	390, 402, 404, 414
සමලොකරිත්ථා	330
සමලෙභි	250
සමාගතා	342
සමාගමිච්චා	360
සමාවචෙ	132
සමාදාපෙති	204, 206, 210, 338
	342, 344, 374
සමාදහාසු	48
සමාදාය	326
සමාදින්නතතා	406, 408, 410
සමාදින්නාති	406, 408, 410
සමාදිසි	412
සමාදිසිත්ථා	412
සමාධිතනිකොන	182
සමාධිසමපනතතරං	252
සමානසුච්චකොනා	358
සමාපජ්ඣී	282, 284
සමාපජ්ඣීත්ථා	258, 262
සමාපකථි	238
සමාපනතං	262
සමාරකෙ	252, 286, 300, 368, 380
සමාසෙථ	32, 108
සමාභිවො	100
සමිහාරී	120, 334
සමුගගතා	374
සමුච්ඡිකො	334
සමුඤ්ඤකං	36
සමුට්ඨාය	370
සමුච්චොපෙති	204, 206, 210, 338
	342, 344, 374
සමුද්දාහිතෙ	404, 406

ස	පිටිබර්ණනාති
සමුද්දායකයා	12
සමුද්දාය	118, 128
සමුපබ්බුළොකා	180, 182, 390, 392 396, 404
සමුපපනොතා	76, 246
සමුසසයං	384
සමුලං	30, 120, 220, 222, 324
සමුහතා	238
සමෙව්ව	202, 332
සමෙත	38
සමොදකං	250
සමොදකං	14
සමොධානං	160
සමපචුර්	202
සමපජානමුසා	140, 372
සමපජානො	24, 48, 50, 54, 196
සමපජ්ජති	222, 230
සමපඤ්චාසනී	302
සමපනොතා	298
සමපසොජේසුං	426
සමපරාසිකං	66, 136, 160, 170 178
සමපරායො	60, 62, 198
සමපරෙතෙ	258
සමපලීභගෙහි	224
සමපසං	60, 104, 132, 186, 424
සමපසංතං	298, 300
සමපසංමානො	328
සමපභංසෙති	204, 206, 210, 338 342, 344, 374
සමපාදෙථ	282
සමපුච්ඡ	314
සමථිලං	134, 180
සමථිසෙසා	368
සමබ්බිකො	74
සමබ්බිකායං	424
සමබ්බිකා	424
සමබ්බුලා	32, 116, 126, 142, 144 154, 156, 206, 214, 224, 356 362, 402, 404, 426
සමබ්බිච්චපනොතා	94
සමබ්බාධා	14
සමබ්බුද්ධිමහතං	258

ස	පිටිබර්ණනාති
සමබ්බුද්ධො	12, 28, 58, 204, 284 314
සමබ්බොධිං	324
සමබ්බාසනාති	224
සමබ්බසෙද්දසසුං	224
සමබ්බුද්ධි	290
සමබ්බුතං	244
සමබ්බොගා	402
සමබ්බොති	246
සමබ්බගතා	144
සමබ්බදකදකද	290
සමබ්බදකදකදය	8
සමබ්බදකදකදවිමුක්තා	134
සමබ්බදෙව	132, 254, 288, 290, 306
සමබ්බනති	402, 404
සමබ්බපචානා	192
සමබ්බා ආජ්චං	164
සමබ්බාකමභතං	162
සමබ්බාද්ධිං	162
සමබ්බාද්ධිපුරෙජ්චං	58
සමබ්බාපච්චනොතා	334
සමබ්බාපාසං	144
සමබ්බාචාචං	162
සමබ්බාචායාමං	162
සමබ්බාසමිකපපං	162
සමබ්බාසඤ්චං	162
සමබ්බාසමාධිං	162
සමබ්බාසමුද්ධො	18, 20, 216, 254 278, 280, 282, 390, 392, 418
සමබ්බාසමුද්ධිදෙසිතං	344
සමබ්බාසමෙධාධිං	130
සමබ්බිකුද්ධිතං	248, 258, 262, 264 266, 278, 284, 404, 406
සමබ්බිකෙද්දසසුං	256, 258, 262, 264 266, 282, 404, 406
සමබ්බිකා	150, 344, 346, 348, 394
සමබ්බිකිභුතෙ	280
සමබ්බිති	246
සමබ්බිලාභානං	374
සමබ්බසසුං	44
සමබ්බොදනීයං	130, 286, 294, 312 324, 328
සමබ්බොද්ධි	130, 286, 294 312, 324, 328

ස	පිටියකොට්ඨි	ස	පිටියකොට්ඨි
සමමොහං	44, 46	සභසසීලොකධාතුං	280
සයං	285	සහාවරිතෙන	128
සයනාසනං	116, 364	සභායො	66
සයංමි	202	සා	
සරං	414	සාකච්ඡාය	148
සරණං	94	සාකච්ඡාපිනතාය	110
සරිකෙඛා	126, 132, 288, 290	සාකච්ඡො	110
	306, 310, 322, 324	සාතතං	34, 108
	326, 328, 330	සානොදකා	166
සරති	230	සාන්දං	192
සරදසමයෙ	124	සාණං	166
සරනතාතං	342	සාණසංචිතිවන්දො	210
සර්	12, 30, 32, 290	සාදයාමසෙ	352
සර්කා	290	සාදනෙසු	420
සරීරං	134, 366	සාදිගනෙනත	146
සරීරනතිමධාරිතං	64, 116	සාදුතරං	78, 380, 382
සරුපාති	338, 340, 342	සාධාට්ඨිසො	380
	344, 346, 348	සාධු	22, 138, 374
සරෙන	280, 340	සාධුසමිතා	130
සරෙය්‍යඵ	392	සාපගෙය්‍යං	166, 168, 170
සලං	194, 202	සාමෙකුඤ්ඤං	14, 92
සලලීඨිඤ්ඤා	354	සාමෙකුඤ්ඤප්‍රාප්තො	126
සලලීඨිගනෙනො	152	සාමෙයිකං	220
සලලෙන	74	සාමීච්චිපච්චනො	392
සමණීයෙන	340	සායනීයං	288
සමිතකකා	334	සායනසමීයං	148
සමිපාකො	62	සායපාතං	326
සසංඛාර නිග්ගහ්‍යාමාරිතවතං	52	සායනහානෙන	328
සසකුඤ්ඤිමහි	120	සාරනතරතතා	144
සසන්දාවචර	398	සාරතතා	140
සසලා	202	සාරථිං	58
සසීලං	298	සාරමාං	320
සසසනො	264	සාරමහබ්‍රහ්මලෙන	320
සසසමෙණච්චාභමණීයො	252, 286	සාරාණීයං	130, 286, 294, 312
	300, 368		324, 328
සසුදෙවො	158	සාරීරිකා	202
සසපරිතිබ්‍රාණො	284	සාලමුලෙ	238
සසබ්බජං	36	සාලරුකබ්‍රහ්මලෙ	320
සසව්‍යතං	322, 412	සාලවතෙ	282, 320
සසසං	278, 332, 408, 410	සාවකසුගං	278
සසසසකච්චතඤ්ඤං	266	සාවකසමෙහො	392
සසසසනෙහො	404	සාවකො	208, 220, 280
සසසසයාගිතං	36, 38		
සසසසුභතං	400, 416, 418		

සා	පිටපිඛකානී	සී	පිටපිඛකානී
සාවෙහි	318, 346, 424	සීසං	190, 214, 216, 300
සාසපමනනී	272	සීහසමෝ	128
සාසනො	220, 346	සීහසෙය්‍යා	48, 196, 202
සාහු	16	සී	
සාමුකා	340	සුකරො	20, 22
සී		සුකුසලකම්පහංඛි	124
සීකබ්භි	176	සුකකං	378
සීකබ්භො	348	සුඛං	136, 154, 230, 256, 270
සීකබ්භිබ්බං	162		274, 286, 334, 358, 370, 374
සීකෙබ්බ	214, 216		378, 380, 382, 386, 388, 422
සීකෙබ්ඵ	86	සුඛං සෙහි	76
සීඛි	282	සුඛජ්ඣිනො	116, 364
සීහාලො	128	සුඛදො	56
සීඛිසාටකෙන සීඛිසාටකං	378, 380	සුඛඵලං	56
සීඛිසාමි	364	සුඛමිපාකං	166
සීතං	352	සුඛමිභාරාතං	346
සීතො	322	සුඛාචභානි	4, 6, 104, 126
සීපිඤ්ඤා	92	සුඛිකා	98
සීනාතා	302, 328	සුඛී	38, 304, 352
සීනාතමනොදකං	70, 80	සුඛුමො	24, 292
සීනෙහං	244	සුඛෙහි	116
සීචබ්ච්චිමි	400	සුඛො	10, 284
සීසා	392	සුගතපපසකන්ථං	40
සීරසා	230, 318, 346, 378	සුගතී	172, 174, 412
සීරිංසපා	278	සුගතො	130, 168, 190, 192, 194
සීචං	324		196, 200, 202, 212, 214, 226
සී			228, 250, 274, 312, 336, 390
සීතසස	84		392
සීතිගුනො	256, 378	සුග්ගතිං	34, 108, 178, 366
සීතොදකා	166	සුචරිතං	136, 138, 172, 174
සීදති	100	සුචාරාරූපං	322
සීලං	104, 148, 188, 412, 414	සුචිතවෙසිනො	364
සීලකබ්බෙකන	182	සුචිණ්ණො	78, 382
සීලතිජෙථං	302, 328	සුචිතතා	134
සීලබ්ඛා	62	සුචිත්‍රපුප්ඵං	404
සීලචනී	158	සුචිරසොඵ	346
සීලචනො	218, 402, 404	සුචේතසො	8, 52, 86, 98
	406, 416	සුජමසනී	418
සීලසමාසිතා	90	සුජා	302, 410
සීලසමපනනකරං	252	සුජාතො	148
සීලසමපනො	132, 416	සුජාඛිනනී	60, 104, 188
සීච්චිසා	310	සුඤ්ඤං	322
සීච්චිකඤ්චාරං	376	සුඤ්ඤාගෙහානී	194
		සුඤ්ඤාමගාරනනී	196

ප්‍ර	පිටිබ්බකානි
පුඤ්ඤායාමෙ	392
පුඤ්ඤායාමෙතො	194
පුණ්ණනි 204, 338, 340, 344, 374	
පුතං 1, 130, 200, 202, 204, 214	
220, 222, 232, 248, 258, 276	
278, 282, 286, 320, 332, 360	
364, 372, 412, 418, 426	
පුතවා	184, 298
පුතතපපච්ඡෙදො	258
පුතතා	6, 8
පුච්චා	360
පුච්චාන	360
පුදං	418
පුදනෙතා	126, 302
පුදසානනිකානෙව	152
පුද්‍රකකරං	90
පුද්‍රතකරං	62, 114
පුද්‍රබ්බිධං	64, 116
පුද්‍රෙසිතං	392
පුද්‍රකුච්චො	180, 182
පුද්‍රො	296
පුද්‍රං	374
පුද්‍රිසකිබ්බාරපුද්‍රො	246
පුද්‍රිච්චානො	268
පුද්‍රිං	188, 296, 302
පුද්‍රිමෙග්ගං	188
පුද්‍රො	188
පුච්චමතං	384
පුච්චමිතං	414
පුච්චතං	56
පුච්චානා	148
පුච්චකාය	298
පුච්චපනො	392
පුච්චණ්ණං	168
පුච්ච්ච	352
පුච්ච්චා	166
පුච්ච්චමමකනො	124
පුච්චිතෙන	354
පුපුඤ්ඤායාමෙ	238
පුපුඤ්ඤායාමෙතො	238
පුපෙ	202
පුපොරිසො	198
පුපපගඛං	358
පුපපච්චිද්දිනා	8

ප්‍ර	පිටිබ්බකානි
පුපච්චිද්දිනා	412
පුච්චසිතං	234
පුච්චිතා	420
පුච්චමානං	266
පුච්චායං	158
පුච්චාචිතං	52
පුච්චාසිතං 36, 40, 148, 178, 320	
336, 338, 396	
පුච්චාසුතං	190
පුච්චමි	416, 418
පුච්චො	124
පුච්චිතො	110
පුච්චිතමනිකානො	420
පුච්චිචො	28, 120, 268
පුච්චිචං	300
පුච්චිචා	12
පුච්චිචො	196
පුච්චිචං 216, 218, 332, 334	
පුච්චිචං	136
පුච්චිචො	212
පුච්චිචානො	148
පුච්චිචානො	212
පුච්චානො	226, 228, 424
පුච්චිචං	320
පුච්චිචානො	250
පුච්චිචානො	52, 416
පුච්චිචානො	230, 256
පුච්චිචානො	148
පුච්චිචානො	190
පුච්චිචානො	126
පුච්චිචානො	148
පුච්චිචානො	212
පුච්චිචානො	218, 336
පුච්චිචානො	8, 52
පුච්චිචානො	248
පුච්චිචානො	8
පුච්චිචානො	182
පුච්චිචානො	256
පුච්ච	20, 238
පුච්චානො	214, 216
පුච්චං	208
පුච්චානො	48
පුච්චානො	10
පුච්චානො	12, 382

සූ	පිටිමිකාණි
සුසුභං	300
සූ	
සුකරං	314
සුච්චොම	368
සුපභතච්චෙනා	424
සුරෙ	158
සෙ	
සෙබ්බං	90, 278, 418
සෙට්ඨං	78, 380, 382
සෙට්ඨංභිකපෙප්පං	174, 176
සෙට්ඨිකතං	168
සෙතකා	166
සෙතභි	154, 286, 378
සෙතුකාරකා	60
සෙතො	120
සෙතං	154, 156, 230, 236, 280
	282
සෙතාසතානි	278
සෙමානං	222
සෙය්‍යථාපි	118, 124, 132, 166
	172, 174, 178, 190, 224, 228
	248, 258, 262, 264, 266, 274
	278, 282, 288, 302, 306, 330
	342, 404
සෙය්‍යථාපි නාමි	406
සෙය්‍යථිදං	130, 362
සෙය්‍යරෙ	378
සෙය්‍යාවසථපද්දිපෙය්‍යසා	174
සෙය්‍යා	32, 40, 108, 144, 314
	370, 376
සෙලං	224, 230
සෙලා	186
සෙලෙ	250
සෙච්චි	194
සෙච්චෙථ	24, 278
සෙසානි	154
සො	
සොකං	258
සොකතාසතො	254
සොකපච්චෙදෙවද්දිකමිණිකසු	
	පායාසධම්මා 162
සොකපරෙහසා	222
සොකමිණෙකි	34, 108

සො	පිටිමිකාණි
සොකාවච්චිණ්ණං	222, 230
සොගභිකො	274
සොච්චි	34, 108, 196, 286, 308
	334, 382, 422
සොච්ච්චං	148
සොච්චිකාකිලසුද්දං	194
සොච්ච්චා	190
සොතං	92, 210, 340
සොතසම්මාපනතං	278
සොතසම්මිසසච්චිසුද්දාණාසතතං	210
සොභුං	374
සොතනං	304
සොතතුං	202
සොච්චි	98, 102
සොපපං	202
සොපපසි	196
සොභති	344
සොභෙථ	386, 388, 396
සොරච්චං	308
සොරතා	390
සොච්චිකං	166
සොසාමි	374
සොලුපිං	376, 414
සොලුපිං කලං	376
සොනාසජා	370
සොකතාසෙ	218, 316, 386, 388
	396
සොගතං	258, 250
සොකාසෙ	250
සා	
සාසං	268
සාසුද්දරෙ	144
සාච්චිකෙසො	210
සාච්චිකිසු	126
සාසුතතා	236
සාච්චිකාසං	156, 158
සාච්චිකාකිං	172, 174
සාච්චිපදං	160
සාච්චිසුචානි	186
සාච්චිරතතෙත	178
සාච්චිරච්චිණ්ණං	190
සාච්චි	376
සාච්චිත	298
සාදයං	202, 228, 302, 368, 380

ක	පිටිඵඛකානි	කි	පිටිඵඛකානි
කදසසානුපනතීං	86	කිමිවනතපසෙස	212
කනකාරං	158, 342	තිරඤ්ඤසස	166, 168
කනනි	276	තිරඤ්ඤසුචණ්ණං	186
කනනිං	158	තිරී	24, 308
කඤ්ඤ	266	තිරී	56
කඤ්ඤනී තිකඛවෙ	282	තිරීනිසෙධො	16, 300
කරනනි	166, 310	ති	
කරනෙතා	80	තිතඵලවං	182
කරුණම්	238	තිතතතරූපා	52
කරිකො	10, 228	තිලෙ	198
කවෙ	134, 380, 382, 394, 398	තිලෙයා	198
කව්‍යසෙසං	298, 300	භු	
කා		භුතකා	132
කාකවෙ	312	භුරං	22, 42, 128
කානීං	222	භෙ	
කාසපඤ්ඤා	342	භෙට්ඨිමේත	280
කාසුපඤ්ඤා	122	භෙභුං	244
කි		භෙභුභඛිතා	244
කිංසනනි	134, 180	භෙසසනී	392
කිතානුකම්මි	204	භො	
කිතාය	192, 372	භොතඛඛං	350
කිත්ථා	18, 20, 30, 214, 302	භොති	374
කිමිවනතං	212	භොතිසී	352